

РЕЧНИК ЦРКЕНОСЛОВЕНСКОГА ЈЕЗИКА

ИЗРЉДНО
прота САВА ПЕТКОВИЋ
професор еогомокије у пензији

БРЕЖСКИ КАРЛОВЦИ
1935

**Овај је Речник одобрио Свети архијерејски синод
Српске православне цркве својом високом
одлуком од 9 маја (26 априла) 1934 год.
бр. 4108/Зап. 997**

Племени тој души
своје добре и непрежаљене супруге

ВИДОСАВЕ,

своје верне сапутнице, сатруднице и сапатнице у тиш-
ком, али срећном, 33-годишњем брачном животу свом
покрећује

окај свој труд
дубоко ожалостиени јој супруг

САВА

ПРЕДГОВОР

Предајући десетак година црквенословенски језик у богословији Светога Саве, уверио сам се да се потпуни успех тога најважнијег језика не може постићи без ваљаног црквенословенског речника.

Како нам *Црквенословенски речник* нашега одличног филолога *Јована Живановића* — овај једини у нас речник којим смо се и ми служили — није могао, због своје непотпуности, бити увек од помоћи и користи, то сам се већ одавно почео носити мишљу и жељом да израдим један црквенословенски речник у којем би ученици наших богословија могли наћи тачно значење сваке непознатије им црквенословенске речи, бар из оних текстова који се, према прописаноме »Програму из црквенословенскога језика«, имају да читају и преводе у нашим богословијама.

Са тако ограниченим планом ја сам се, у име Божје, латио овога тешког посла и на часовима предавања исписивао са својим ученицима поједине непознате им црквенословенске речи са њиховим српским значењем из Мојсијева Петокњижија, Јеванђељија и Апостола, Часловца, Служабника, Требника и Зборника проте Јована Живковића.

Но у току времена тај се мој план сам од себе мењао и проширивао, јер сам ја, мало по мало, у тај свој засновани Речник уносио и непознатије речи из целог Светог писма, затим из Октоиха, Минеја, (и то само из празничних служба), Триода посног и цветног, Архијерејског чиновника, Каноника, Номоканона при вел. требнику и, делимично, из Пролога, а по неке речи на које би читалац могао наићи у другим каквим књигама, и из Миклошића, Востокова и др. Па будући да су сви ти текстови махом буквални преводи са грчкога, те се без грчкога текста не могу често ни схватити ни објаснити, ја сам при изради овога Речника савесно употребио и грчке текстове и поред сваке црквенословенске речи ставио и грчку реч, па спомену ње — а служећи се грчким и црквенословенским речницима које сам имао на расположењу — дао тој речи српско

значење. Код речи са више српских или грчких значења исписивао сам иза сваког новог значења српског или грчког најкраће текстове који нам доказују да односно значење одговара тој речи. А уза сваку нову реч навео сам место где сам је нашао, и то са извесним скраћеницама које сам објаснио у »Објашњењу скраћеница«.

Да бих, пак, омогућио читаоцима овога Речника правилно читање и изговарање појединих црквенословенских речи које се, због недостатка прејотованог вокала *ѥ* у овом језику, не могу да напишу онако како би требало да се изговарају (н. пр. *моленіе* < *моленіе*; *поклоніні* < *поклоніеніе*; *внигда* < *внигда*; *тѣни* < *тоуни* и др.), о чему сам на другом месту опширније писао,¹ ја сам непосредно мал' не после сваке црквенословенске речи исписао и њен стари словенски облик из кога се види како је та реч постала и како треба да се изговори. Уз то сам, из много важних разлога, сасвим изоставио акценте, ове — по Стојану Новаковићу² — »варваризме средњега века који су уведени доцније по угледу на грчку књижевност«, а задржао само обличене које обележавају разлику у падежима.

Тако се с променом мога првобитнога плана променила и моја првобитна жеља (да дам својим ученицима један кратак, практичан речник према ограниченоме наставном плану) и претворила у нову жељу да на научној основи израдим један опсежнији, ако и не потпуни (јер су изостављене све личне именице и познатије речи), али, по могућности, што тачнији *Речник црквенословенскога језика* који би, бар привремено до појаве бољег и потпунијег, могао послужити као помоћно средство за разумевање класичнога језика наше св. Цркве не само ученицима наших богословија и препарандија, него и студентима Теолошког факултета, српским свештеницима и учитељима, па и свима уопште православним Југословенима који имају посла са црквеним књигама и који се интересују за учење наше св. Вере и богослужење наше св. Цркве православне.

Да ли сам и уколико сам и остварио ту своју жељу овим Речником — нека пресуди стручна критика.

Feci quod potui, faciant meliora potentes.

Сремски Карловци,

у половини Светосавске — 1935 — године

Сава Петковић

¹ *Сава Пешковић*, О нетачном читању црквенословенскога језика у нашој Цркви (Срем. Карловци 1926).

² *Историја српске књижевности*, стр. 17.

ОБЈАШЊЕЊЕ СКРАЋЕНИЦА

Ак. (Бог. и др.) значи Акатист (Богородици и др. светима).

act. — activum, радно стање.

adj. — adjectivum, придев.

adv. — adverbium, прилог.

Ант. — антифон.

арам. — арамејска реч.

Арх. чин. — Архијерејски чиновник.

Број 3 означава придев сва три рода.

v. impf. — verbum imperfectivum, трајан глагол.

v. pf. — verbum perfectivum, тренутан глагол.

v. trans. — verbum transitivum, прелазан глагол.

v. intrans. — verbum intransitivum, непрелазан глагол.

Вост. — А. Х. Востоковъ, Словарь церковно-славянскаго языка (Материалы для сравн. и объяснит. словаря и грамматики рус. языка и другихъ слав. нарѣчій. Томъ I (Спб. 1858).

Влашић — Petar Vlašić, Psalmi Davidovi preveo i protumačio na temelju hebrejskog teksta osobitim obzirom na aleks. i vulg. prijevod — Sv. I (Dubrovnik 1923); Sv. II, III i IV (Dubrovnik 1924).

Вук — Нови Завјет Г. н. И. Христа превео Вук Стеф. Караџић.

Гилт. — Петръ Гильтебрандтъ, Справочный и объяснительный словарь къ Новомѣ Завѣтѣ у VI кнѣга (Петроградъ 1876 — 1877).

грч. — грчка реч.

Данич. — Свето Писмо старога завјета превео Ђ. Даничић.

dem. — deminutivum.

demonstr. — demonstrativum, показна заменица.

Дјач. — Свящ. магистръ Григорій Дьяченко, Полный церковно-славянскій словарь (Москва 1899).

Догм. — догматик.

Егзап. — егзапостилар.

- Жив.** — *Јован Живановић*, Црквенословенски речник које латинским и грчким, које српским и њемачким ријечима истумачио и саставио — — (Зборник цркв.-богослужб. пјесама, псалама и молитава на свијет издали прот. *Јов. Живковић* и *Јов. Живановић*. Ср. Карловци 1901).
- Зигаб.** — *Јефтимија Зигабена* Толковая псалтирь. Переводъ съ греческаго. Изд. второе (Кіевъ 1898).
- impf.** — imperfectum, време пређашње трајно.
- impers.** — impersonale, безлично.
- indecl.** — indeclinabile, не мења се.
- interj.** — interjectio, усклик.
- interr.** — interrogativum.
- Ирм.** — ирмос.
- Ирмол.** — *Ірмолѡгій съ Ёѡмъ сѣѡмъ* (Кіевъ 1844).
- Јев. ст.** — јеванђелска стихира.
- јевр.** — јеврејска реч.
- јект.** (вел., прозб., суг.) — јектенија (велика, прозбена, сугуба).
- Кан.** (Ис., Бог., воскр., у Нед., Бож. и др.) — Канон (Исусу, Богородици, воскресен, у Нед., Божићни и др.).
- comp.** — comparativus.
- conj.** — conjunctio, свеза.
- Конд. воскр. гл.** — (Божих. и др.) — кондак воскресен глас — (Божихни и други).
- Кульб.** — *Ст. М. Кульбакин*, Старосл. читанка (Београд 1932).
- Лит. Злат.** (Вас., пређеосв.) — Литургија Златоустова (Василијева, пређеосвећених дарова).
- Мальц.** — Прот. *Алексѣй Мальцевъ*, Всенощное бдѣніе (Берлинъ 1892); Книга молебныхъ пѣній (Берлинъ 1897); Таинства прав. каѡ. вост. церкви (Берлинъ 1898); Чины погребенія и нѣкоторыя особенныя и древныя церков. службы (Берлинъ 1898); Постная и цвѣтная Трїоди съ воскр. пѣснопѣніями Октоиха (Берлинъ 1899).
- м.** — masculini generis, мушкога рода.
- Микл.** — *Fr. Miklosich*, Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum (Vindobonae 1862—1865).
- Милаш, Право (Дост.)** — *Др. Никодим Милаш*, Прав. цркв. право II изд. (Мостар 1902); Достојанства у прав. цркви (Панчево 1879).
- Мин.** — Минеј.
- Митр.-Мирк.** — Правосл. литургика I део. По литургици Д-ра В. Митрофановића и Д-ра Т. Тарнавског израдио Д-р Лазар Мирковић (Ср. К. 1918).
- н.** — neutrum, neutrius generis, средњега рода.

- Никольски* — *Константинъ Никольскій*, Пособіе къ изученію устава богослуженія прав. церкви (Спб. 1888).
- Ном. пр.* — Номоканонъ при большемъ требникѣ од *А. Павлова* (Одесса 1882) правило —.
- Окт. гл.* — Октоих глас —
- part. praes. act.* — радни придев садашњег времена.
- part. praes. pass.* — трпни » » »
- part. praet. act. I* — радни » прошлога » први.
- part. „ „ II* — » » » » други.
- part. „ pass.* — трпни » пређашњег »
- Петрач.* — *F. Petračić, Grčko-hrvatski rečnik za škole* (Zagreb 1875).
- pl.* — pluralis, множина.
- poss.* — possessivum, присвојан.
- praep.* — praepositio, предлог.
- Прол.* — Прѣлогъ, ѿли и ѿбоитвенни рѣци, Гѣнаѣрїи (Москва 1846) у три тома.
- pron.* — pronomen, заменица.
- relat.* — relativum.
- Свјет., Сјед., Стат., Степ.* — Свјетилен, Сједален, Статија, Степена.
- Сенц* — *Stjepan Senec, Grčko-hrvatski rječnik za škole* (Zagreb 1910).
- Син. у Нед. мит. и фар. (мес., сир. и др.)* — Синаксар у Недељу митара и фарисеја (месопусну, сиропусну и др.).
- sing.* — singularis, једнина.
- сир.* — сирска реч.
- Сл. на Г. в. (на стих., на лит. и др.)* — Слава на Господи возвах (на стиховње, на литији и др.).
- Сл. обл.* — сложени облик (придева).
- Слов. Имп. ак.* — Словарь церковно-славянскаго и русскаго языка Императорской академіи наукъ (Спб. 1867).
- Служ.* — Службеникъ.
- Ст. на Г. в. (на ст., на лит., на хвал., на блаж.)* — Стихира на Господи возвах (на стиховње, на литији, на хвалите, на блажена).
- Старч.* — *А. В. Старчевскій*, Словарь древняго славянскаго языка (Изданіе А. С. Суварина, Спб. 1899).
- Стат.* — Статија.
- Степ. гл.* —, *ант.* —, — Степена воскр. глас —, антифон.
- subst.* — substantivum, именица.
- sup.* — superlativus.
- trans.* — transitivum, прелазно.
- Тр. а.* — Триод посни.
- Тр. цв.* — Триод цветни.

Х

Тип. — Типиконъ съѣтъ Оѹстаѹъ (Киѡвъ .,аѡс.).

Треб. — Требникъ (Гр. К. .,аѡс.).

Троп. — Тропар.

Уч. изв. — Оѹчитѣльноѹ азѡѡтѣ (додатак Служабнику).

f. — femininum, женскогѡ рода.

Хил. тип. — Хиландарски типик Светога Саве превео *Л. Мирковић* (Београд 1935).

Ч. огл. (кршт., испов., венч., погр.) — Чин оглашења (крштења, исповести, венчања, погреба).

РЕЧНИК
ЦРКВНОСЛОВЕНСКОГА ЈЕЗИКА

на св. Литургији претвара у тело Христово (*Служ.*).

Ягнечъ, ѡй 3. ἀγνός, ἀγνίου, јагњетов, јагњечи: Апок. 6, 16; 7, 14 sqq,

Ягница f. ἀγνίς, овчица: Крестобог.; Троп. мученицама.

Ягншехъ 3. τοῦ ἄγνου, врбов: κτήν (III Мојс. 23, 40).

Ядамантъ m. грч., дијамант, челик: Сл. на стих. св. Георг.; Ст. на хвал. св. Лаз.

Ядаръ m. јевр., месец код Јевреја који одговара фебруару (траје од 20 фебруара до 24 марта): 1 Јездр. 6, 15.

Ядъ m. грч., 1) гроб: I Мојс. 44, 29; 2) подземно место где су пребивале душе старозаветних праведника до доласка Христова: Троп. воскр. гл. 2; 3) место пребивања душа које су у власти ђавола: Пс. 15, 10; 4) место мучења непокајаних грешника, пакао: Лук. 16, 23; I Кор. 15, 55; Апок. 20, 14.

Ядѡниі subst. indecl., јевр., моћан, силан заповедник, Господ: Језек. 2, 4.

Ядръ m. грч., 1) ваздух: Прем. Сол. 17, 9; 2) дарак, покров, којим се покривају дискос и потир на Проскомидији (*Служ.*).

Язѣзковникъ m. ἀλφαβητάριον, букв. вар (*Дјач.*).

Язѡмъ m. грч., бесквасни хлеб; види ѡпрѣнокъ.

Язматикъ m. грч., мала песма с припевима: αλληλѡія и: ѡ ѡ ѡ тѣѣ Божѣ. Има азматика на свих осам гласова (*Дјач.*; *Старч.*).

Язъ 1) pron. pers., ἐγώ, ја; 2) назив првога слова у црквено-словенској азбуци.

Яіиѡѡхъ јевр., подвоје: Јез. 40, 32.

Яіиѡхъ јевр., шеснаесто слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 16; 2, 16; 3, 46; 4, 16.

Якадістъ m. ἀκადηστός (βμνος), опширна песма која се састоји из дванаест кондака и икоса, посвећених Исусу Христу, Богородици, или којем светитељу. Ово је име добила отуда, што за време појања ове песме није било дозвољено вернима да седе.

Якадама f. јевр., њива крви: Мат. 27, 8; Дел. 1, 19.

Яки adv. ὥς, као, као да: I Петр. 2, 12; 3, 16; Јевр. 13, 3; Сл. на лит. Рожд. Прет.

Яколѣдъ m. грч., пратилац. То су били у старој Цркви црквенослужитељи који су пратили епископа и презвитера при литијама и послуживали у храму (*Митр.* — *Мирк.*, I, 71).

Якріда f. ἀκρίς, скакавац: III Мојс. 11, 22; Јер. 51, 14; Марк. 1, 6. По неким нека биљка за јело (*Жив.*).

Якростиѡхъ m. грч., в. краиграніе.

Ялаѡстрѡхъ m. грч., посуда од алаваstra у којој су Јевреји држали миро нардово: Марк. 14, 3; Лук. 7, 37.

Яликтѡрѡхъ m. грч., петао: Мат. 26, 34; Марк. 14, 68. 72; Јов. 13, 38.

Яліѡѡхъ m. јевр., прво слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 1; 2, 1; 3, 1; 4, 1.

Ялканіе n. 1) πένυ, глад, гладовање; 2) νηστεία, пост (*Вост.*, *Старч.*).

Алмати, алчѣ, алчиши, 1) πεινᾶν, гладовати, бити гладан: Мат. 5, 6; Лук. 1, 53; Рим. 12, 20; 2) νηστεύειν, постити (*Вост.*); 3) ἀπέχεσθαι, уздржавати се (*Микл.*).

Алматѣа n. indecl. јевр., хвалите Господа: Апок. 19, 1—6.

Алой m. грч., алој — дрво са дугим и широким лишћем, чији су сок (смола) стари источни народи употребљавали при балзмовању мртвих телеса (*Старч.*).

Алойнѣ, 3. ἀλόης, начињен од алоја, са алојем смешан: Јов. 19, 39.

Алфа f. грч., 1) прво слово у грчком алфавиту; 2) почетак: ἀζα εἰς αλφα и ωμειγ (Апок. 1, 8, 10; 21, 6; 22, 13).

Алча f. 1) λιμός, глад: II Кор. 11, 27; Ст. на стих. св. П. и П.; 2) νηστεία, пост (*Вост.*).

Алматгарѣ m. јевр., знак, мета, циљ, белега: I Цар. 20; 20.

Алмросѣа f. грч., храна коју су, по незнабожачком веровању, јели олимуски богови и њоме одржавали бесмртност; небеска храна; бесмртност: Ст. Жив. источ. Пресв. Бог.

Алмшнѣ m. грч., узвишено место на солеји, са кога ђакон чита јектеније и јеванђеље, а презвитер проповеда.

Алмдустѣ m. грч., драги камен виолет боје: II Мојс. 36, 8; Апок. 21, 20.

Аминѣ јевр. adv., заиста, зацело; тако је, тако нека буде. У јеванђељима употребљено 26 пута (*Дјач.*).

Амира m. грч., емир, адмирал, кнез, управитељ једне покрајине (*Дјач.*, *Старч.*).

Алма f. сир., духовна мати т. ј. старија монахиња (старица) која води надзор над младом испушеницом или инокињом (*Старч.*).

Алма јевр., Ама брдо: II Цар. 2, 24.

Алмосадикосѣ m. ἀμνός ἄδικος, неправедно јагње. То се име даје антихристу зато што садржи у себи број 666 по црквеном рачунању: 1 + 40 + 50 + 70 + 200 + 1 + 4 + 10 + 20 + 70 + 200 = 666 (*Дјач.*).

Алмѣгалѣ m. (јевр. magediel), ἀμβύδαλον, дрво које се врло рано расцветава и брзо роди. Од тога је дрвета био жезао Аронов: Екл. 12, 5 (*Дјач.*).

Алмѣ adv. ὅπου, куда, камо: Јов. 8, 21, 22; 13, 33 и др.; ὅ, где: Мат. 28, 16 и др.

Алмолѣ m. грч., бео огртач у који су облачили у старој Цркви новокрштенога (*Дјач.*).

Алмалѣ m. грч., (од ἀναλαμβάνειν), мало четвороугаоно платно са сликом страдања Христових, које монаси носе на прсима под хаљином: Послед. Вел. анг. обр.

Алмолѣ m. грч., аналој, налоњ, пулт на који се стављају свештене и црквене књиге и св. иконе (Треб.).

Алмѣора f. грч., просфора, навора (Треб.).

Алмѣма f. грч., црквена казна, проклетство: I Кор. 12, 3; Гал. 1, 8, 9; Апок. 22, 3.

Анахоритѣ m. грч., монах који се повукао у пустињу да се посвети посту и молитви; в. **Шмѣлникѣ**.

Анѣѣѣ м. грч., нећак, сестрић, роћак: Кол. 4, 10.

Анѣѣѣѣ м. грч., просфора из које је на св. Литургији извађен св. Агнец и од које се честице деле после св. Литургије вернима, који се нису причестили, уместо св. причешћа (Служ.).

Анѣѣѣѣѣ грч., четвороугаоно платно на св. трапези са сликом полагања тела Христова у гроб и ушивеним св. моштима (Арх. чин.).

Анѣѣѣѣѣѣ f. грч., друга недеља после Ускрса т. зв. Томина недеља (Дјач.).

Анѣѣѣѣѣѣѣ м. грч., горак сок којим су доиље мазале дојке да би од њих одбиле децу: Ном. пр. 76.

Анѣѣѣѣѣѣѣ м. грч., противник Христов, човек безакоња који треба да се јави пред другим доласком Христовим: I Јов. 2, 18. 22; 4, 3; II Јов. 1. 7; кизаконникъ: II Сол. 2, 8, чија су својства описана у Апок. 13, 2—10.

Анѣѣѣѣѣѣ м. грч., рубин (заузима прво место у другоме реду првосвештеничкога ефода): II Мојс. 28, 18; 39. 11.

Анѣѣѣѣѣѣѣ м. ἀπελλαῖος, месец који је, према познијем грчком рачунању, обухватао време од 24 октобра до 24 новембра (Дјач.).

Анѣѣѣѣѣѣѣѣ м. грч., 1) откровење; 2) пророчка књига св. Јована Богослона.

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣ м. грч., (од ἀποκρι-
νωδαι, одговарати) посредник,

правни заступник Цркве пред грађанским властима (Дјач.).

Анѣѣѣѣѣѣѣѣ м. грч., в. ἀναδωμης: Апок. 9. 11.

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣ м. грч., марама којом се повезују монахиње уместо кукуља који носе на глави монаси (Дјач.).

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣ м. грч., (од ἀποστέλλειν, послати) 1) посланик, ученик Христов: Мат. 10, 2; Марк. 6, 30 и др.; 2) свештена богослужбена књига.

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ м. грч., (од πράσσειν = делати; дакле: недељни), јеванђеље и апостол са распоређенима дневним црквеним читањима при богослужењу почевши од Недеље Пасхе (Дјач.).

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ м. јевр., равница, поље: IV Мојс. 26, 63.

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ м. јевр., лав Божји — алегоријски назив Јерусалима: Ис. 29, 1—7.

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ 3. ἀρχαῖος, боров, смреков: дрво: II Парал. 2, 8.

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ м. јевр., место на коме имају да се сакупе цареви васељене са својим војскама у велики дан Сведржитеља: Апок. 16, 16. Које је то место — не зна се. У II Пар. 35, 22—25 спомиње се Магедо — поље близу Аскадримона, где је био смртно рањен јудејски цар Јосија (Гилт.; Дјач.).

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ м. ἀρτάβη, перзијска мера, по прилици $\frac{1}{8}$ бечког мерова (Петрач.): Ис. 5, 10.

Анѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ м. грч., квасни хлеб за разлику од јеврејских бесквасних хлебова (кзѣмѣ). Такав се хлеб и у хришћанској Цркви освећује нарочитом молитвом

Аце < лште conjct., εἰ, ἐάν, ἄν, ако; Мат. 4, 3. 6; у упитној индиректној реченици значи *ли*: *ωστηκίτε да видимъ аце прѣидетъ* Иліа инати его — хоће ли доћи... (Марк. 15, 36); *аце оуже*, εἰ ἤδη, да ли већ: *аце оуже оумре* (Марк. 15, 44); *аце какъ*, εἴπως, не би ли како: *аце какъ коз-могѣтъ* (Дел. 27, 12); *аце ице*, εἰ οὕτως, заиста: II Мојс. 2, 14; *аце оукъ*, εἰ ἄρα, зато што: Пс. 57, 12; *аце же н*, εἰ δὲ καὶ, ако и: Лук. 11, 18; *иже аце*, ὅς ἔν,

који год, који му драго: Мат. 10, 14; *аце ли*, ако пак; *аце ли ни*, ако пак не; *аце ли же ни*, иначе; *иже аце*, који год (*Жив.*). **Аψѣндосъ** m. грч., пелен: Апок. 8, 11.

Аданѣмъ m. јевр., јеврејски месец који одговара септембру, а делом и октобру: III Цар. 8, 2; то је месец празника Сеница (*Дјач.*).

Адарѣмъ m. јевр., ухода, шпијун; *адарѣмѣи* пѣтъ, пут којим је ишао Израилъ (IV Мојс. 21, 1).

Б

Б друго слово у црквенослов. азбуци, зове се *вѣки*.

Баба f. 1) μάμη, баба, мајка: II Тим. 1, 5; 2) μάλα, бабица, при-маља: I Мојс. 35, 17; II Мојс. 1, 15. 17.

Бавѣй 3. γραῶδος, бапски: I Тим. 4, 7.

Бавити v. imperf. бавлю, — кнши, μα-λεῖν, бабичити: II Мојс. 1, 16.

Баграмница f. χαλκίδα, пурпурна хаљина: Мат. 27, 31; πορφύρα, βύσσος, пурпур, скерлет: Лук. 16, 19; Ант. 15 на Вел. четвртак.

Баграмъ 3. πορφύρεος, пурпуран, црвен, скерлетан: Јов. 19, 2. 5.

Банѣ f. λουτρόν, бања, купатило: Еф. 5, 26; *банѣ пакнѣтъ*, бања препорођења т. ј. св. тајна крштења, у којој се спира првородни грех и препорађа у нови благодатни хришћански живот: Тит 3, 5.

Баснословица < баснословица m. μυθολογία, који прича бајке, лажа (*Дјач.*).

Баснослови n. μυθολογία, причање басана; измишљено причање; празан говор (*Старч.*).

Баснословити, -словлю, -кнши, μυθολογεῖν, причати басне, була-знити (*Вост.*).

Баснотворица < баснотворица, m. τῶν μυθῶν ποιητής, песник басана: Ак. Бог. ик. 9.

Баснь f. μῦθος, бајка, прича: II Петр. 1, 16; I Тим. 1, 4; 4, 7; II Тим. 5, 4; Тит 1, 14.

Баланѣ < баланѣ n. ἐπὶ δὴ, бајање, опчињавање (*Вост.*).

Бдѣни < бдѣни n. ἀγρυπνία, бдење, неспавање: II Кор. 6, 5; 11, 27; 2) бденије, свеноћно богослужење (Тип. гл. 6.).

Бдѣти < бдѣти v. imperf., бдѣш, бдѣши, ἀγρυπνεῖν, ἀγρυπλεῖν, γρηγορεῖν, бдити, бити будан, неспавати, стражити: Пс. 101, 8; Мат. 24, 42. 43; Марк. 13, 33—37.

Бдѣй, бдѣи 3. part. praes. act. од бдѣти, γρηγορῶν, који је бу-

дан: Лук. 12, 37; Апок. 16, 15; Троп. Вел. пон.

Бѣдра f. μηρός, бедро: припомиши мечь твой по бѣдрѣ твоей (Пс. 44, 4); итицаніе въ бѣдра, роῦ εἰς τοὺς μηρούς: Ном. пр. 186.

Бѣдро п. в. бѣдра: родишася при бѣдрѣхъ ішѣиновыхъхъ (I Моис. 50, 23).

Безблагодатный з. ἀχάριστος, незахвалан: Прем. Сир. 20, 19; Лук. 6, 35.

Безблзвннз, -ный з. ἀσκανδάλιτος, неувредлив; који се не одаје саблзвну: Мол. св. Вас. Вел. I на Дух. веч.

Безболѣзннз, -ый з. ἀνώδυνος, безбола, здрав: Лект. прозб.

Безблзвннз з. ἀφοβος, неустрашив, храбар, срчан (Старч.).

Безблзвннз п. ἀτροφία, удржаванье од јела, пост: Свјет. у IV нед. Вел. поста.

Безвинннз з. ἀναίτιος, ἀδῶος, невин, прав (Вост.).

Безвинновннз з. ἀναίτιος, беспочетан: Кан. Дух. п. 4 ирм.

Безводннз з. ἀνυδρος, који нема воде, сух: душа моя иже земля безводная тѣѣ = душа моя Теби (тежи) као суха земля (Пс. 142, 6); прѣходнть ижекозѣ безводная мѣста (Мат. 12, 43; Лук. 11, 24); II Петр. 2, 17; Јуд. 1, 12.

Безвременномнчтанннз з. ἀκαιροφάντατος, у невреме снован: трѣдѣ житѣа зѣмнагѣ (Ст. у Ч. погреб.).

Безвременннз з. ἀκαιρος, незгодан, нелагодан, неприличан, у незгодно време покушан; безвременѣ adv. у невреме: II Тим. 4, 2.

Безвѣстннз з. ἀδηλος, непознат, несигуран, нејасан, неразумлив:

Пс. 50, 8; I Кор. 14, 8; Ант. 7 на Вел. чет.; безвѣстнѣ adv. непоуздано: I Кор. 9, 26.

Безгласннз з. ἄφωνος, нем: Дел. 8, 32; II Петр. 2, 16; I Кор. 12, 2; 14, 10.

Безгласннз п. ἄφωνα, немоѣа: Троп. Роѣ. св. Јов. Прет.; Сл. на стих. на Дух.

Безгодннз п. ἀωρία, невреме, непогода: Пс. 118, 147; Ст. у Ч. погр. свешт.; свануѣе: Стат. III ст. 147.

Безгодннз з. ἀκαιρος, непогодан, незгодан, у невреме: (Вост.). ἄωρος, пре времена, преран: Син. Месоп. суб.

Бездна f. ἄβυσσος, 1) бездан, понор: и тѣа кѣрхѣ бездны (I Моис. 1, 2); иже рнзѣ водѣланіе ѣа (Пс. 103, 6; 2) морска пучина која нема дна: иже по ижехѣ... по безднѣ (Кан. у Нед. сир. п. 1 ирм.); 3) пакао: да не поклинѣи иже къ безднѣ ити (Лук. 8, 31); 4) тамница: и къ безднѣ затвори его (Апок. 20, 3); 5) извор: и напои ѣа иже къ безднѣ мнозѣ (Пс. 77, 15); V Моис. 8, 7; 33, 33, 13; 6) тешка неволя, дубока туга: бездны безднѣ призываѣтъ (Пс. 41, 8) т. ј. једна неволя вуче за собом друге невоље (Сл. Влашић, II, 210).

Бездождннз п. ἀβροχία, суѣа (Треб.).

Бездомокъ т. ἀνοικος, ἔξοικος, који нема кѣѣе, бескуѣник: Јов. 6, 18;

Бездѣшннз з. ἄψυχος, бездуше, мртав: I Кор. 14, 7; ижедѣканѣ: Кан. Дух. п. 7 ирм.

Бездыханный < бездыханный з. ἀπνοος, који не може да дише, без даха; мртав: Зрѣши мѣ... (Сл. у Ч. погреб.).

Бездѣльнѣ adv. ἀπράκτως, слабо, лено, узалуд, узаман, без успеха: плачѣщыхъ (Ст. 2 на Г. в. у Нед. мес.)

Беззрачнѣ < беззрачнѣ 3. ἀморφος, без обличја, ружан, неугледан: Стат. I. на В. суб. ст. 9.

Беззаконновати v. impf. -нѣю, -нѣши, ἀνομιᾶν, живети против закона, у греху: V Мојс. 31, 29.

Безквасіѣ n. ἄζυμος, без квасца, пресан хлеб: I Кор. 5, 8.

Безквасный 3. ἄζυμος, који нема квасца, пресан: I Кор. 5, 7.

Безконечный < безконечнѣ 3. ἀπέραντος, бескрајан: I Тим. 1, 4.

Безлѣнный < безлѣннѣ 3. ἀσέληνος, без месеца: Сл. на Г. в. на В. среду.

Безлѣтнѣ, < безлѣтнѣ 3. ἄχροτος, вечан: Догм. гл. 6; Степ. гл. 8 ант. 3; Кат. Благов. п. 5 ирм.; Кан. Андр. крит. п. 3 т. бог.; Ст. на хвал. на Преобр.

Безмѣздникѣ < безмѣздникѣ m. ἀδέκхатος, ἀμοιβος, који нема плате, који ради без награде; непоткупљив, неподмитљив: Сјед. на св. К. и Дамј. То је нарочити чин Божјих угодника који су лечили болеснике бесплатно, због чега су се називали и безѣбриницы. Такови су били Кир и Јован (31 јан.), Козма и Дамјан (1 јула), Пантелеимон (27 јуна), Јермолај (26 јула) и др. (Дјач.).

Безмѣзднѣ < безмѣзно adv. ἀμοιβῇ, бесплатно, забадава: Ст. 4 на Г. в. на св. влмч. Пант.

Безмѣтаннѣ < безмѣтаннѣ 3. ἀφάνητος, без маште, без уображења, спокојан, непомућен, не-

узбуњен: Мол. I св. В. В. на Дух. веч.

Безмолвіѣ < безмолвѣнѣ, n. ἥσυχία, σιγή, ћутање, тишина, усамљеност: Дел. 21, 40; 22, 2; II Сол. 3, 12; I Тим. 2, 11. 12; Апок. 8, 1; Свјет. у II Нед. В. п.

Безмолвникѣ m. ἥσυχος, усамљени пустиник, отшелник, човек који се удаљио од светских сујета, ћуталица (Микл.; Дјач., Старч.).

Безмолвный 3. ἥσυχος, катеоталмѣнос, миран, тих, ћутљив: Дел. 19, 36; I Кор. 7, 35; I Тим. 2, 2; ἡσυχίος, мирољубив: житіѣ, (Мол. у Лит. Злат.).

Безмолствовати v. impf. -ствѣю, -нѣши, ἥσυχάζειν, ћутати, мировати, миран бити, усамљено. тихо живети: I Сол. 4, 11; ρῆμα безмолствѣтѣ: Ст. у Ч. погреб. Безмѣтріѣ n. ἀμετρία, неизмерност, излишност, непотребност (Микл., Старч.).

Безмѣрный 3. ἀμετρος, неизмеран: II Кор. 10, 13. 15; прегрѣшнѣ: Ст. на стих. гл. 7 богор.; ѿщитко: Сл. на хвал. Соб. Пресв. Бог.

Безмѣстіѣ n. ἀτομία, необычност, грдоба, ружна реч или дело: Јудит 11, 11; Сл. на Г. в. у Нед. Сам.

Безмѣстный < безмѣстнѣ 3. ἀτοπος, непристојан, неприличан, неуместан: Кан. И. Хр. п. 9 т. 1; Кан. прич. п. 1 Сл.; Син. у Нед. Блуд. с.; Троп. гл. 3 у Ч. Јелеосв.; adv.: Ном. пр. 217.

Безмѣтѣжнѣ < безмѣтѣжнѣ 3. ἀτάραχος, безметежан, тих, спокојан: ѿнѣ: Мол. пре спав.

Безнадежди п. ἀνελπίστια, очајање (Старч.).

Безначалниъ, -ый < безначальнъ з. ἀναρχος, који нема почетка, вечан: I Јов. 2, 13; Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.; Кан. воскр. гл. 2 п, 9 ирм.; Троп. Обрез. Госп.

Безначалство < безначальство п. ἀναρχία, безвлашће; необузданост (Дјач.).

Безнѣкстный з. ἀνύμφευτος, безбрачан, нежењен, неудат: Догм. гл. 8; Ч. погр. свешт. ик. 24.

Безочисный з. ἀνύμματος, лишен вида, слеп; бестидан: (Дјач., Старч.).

Безоч(е)ство п. ἀναιδία, бестидност, безобразлук: Лук. 11, 8.

Безпичалинъ, -ый з. ἀμέριμνος, ἄλυπος, безбрижан: Мат. 28, 14; I Кор. 7, 32; Филиб. 2, 28.

Безплотный < бесплътнъ з. ἀσώματος, ἄσαρκος, бестелесан: етѣство χηρδαίμικος (Вел. повеч.).

Безпорочнъ < безпороучнъ з. ἀμειπτος, ἄμωμος, без порока, без махне, без погрешке: Лук. 1, 6; II Кор. 6, 3.

Безпрепониш adv. ἀκωλύτως, без запреке, несметано, слободно (Дјач.; Старч.).

Безпристанн adv. ἐκτενῶς, непрестано, увек, вечито: Дел. 26, 7; Рим. 1, 9.

Безпрѣткновеннъ < безпрѣткновененъ з. ἀπρόσκοπος, без спотицања; неповређен, који није на саблазан: I Кор. 10, 32.

Безприкладный з. ἀνείκατος, беспримеран, без премца, неупоредив, несравнив: Сл. на стих. у Том. нед.; Мол. VI часа.

Безпѣти < беспѣтнъ п. ἀνοδία, удаљење од правога пута; непроходан крај (Дјач.; Старч.).

Безскерниъ < бесскернъ з. ἀμίαντος, без порока, безгрешан: Јевр. 7, 26.

Безсловеснъ < бесловеснъ з. ἄλογος, без разума, бесмислен, глуп: Дел. 25, 27; Јуд. 1; 10.

Безсловесн п. ἀλογία, безумље, лудост, немоћа: Ст. на Г. в. у Нед. св. от.; Кан. И. Хр. п. 8 т. 2 и Андр. крит. п. 1 т. 2.

Безсвлазничъ < бессвлазнъ з. ἀσκανδάλιστος, који је без саблазни: Мол. I св. В. В. на Дух. вечер.

Безсвлазничество п. ἀπλάνεια, ἀσφάλεια, удаљеност од саблазни, сигурност, разборитост: Вел. повеч.

Безсовѣтн п. ἀσυμβουλία, безумност: Приче Сол. 11, 6.

Безсребреникъ m. ἀνάργυρος, в. безмиздникъ.

Безстрастн п. ἀπάθεια, неосетљивост, мирноћа, неугађање страсти, стање без страсти: Ст. воскр. на стих гл. 8; Кан. прич. п. 7 т. 1; Мол. III св. В. В. на Дух. веч.

Безстрашн п. ἀφοβία, неустрашивост: Ст. 6 на Г. в. у Том. нед.

Безстѣдн < вестоуднъ п. ἀναισχυντία, бесрамност, бестидност: Мол. 7 пред прич.

Безстѣдный < вестоуднъ з. ἀναιδής, бесраман, бестидан, безобразан: V Мојс. 28, 50; ἱταμός, дрзак: Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.

Безстѣдствокати v. imprf., -ствѣю, -иши, ἀναισχυντέιν, бити бестидан: Син. у II Нед. В. п.

Безсѣмнѣ, -ый < бесѣмнѣнѣ 3. *ἀσπορος* који је без семена: *рождѣнїѣ* (Сјед. Соб. Пресв. Бог.); *зачатїѣ*: Сл. у сјед. на св. архѣ. Ст.; *рождѣство*: Ст. на лит. св. Три Јер. богор.

Безсѣмнѣнѣ, -ый < бесѣмнѣнѣ 3. *ἀσκιος*, који нема сенке, хлада (*Дјач.*).

Безсѣмнѣ п. *ἀνοσια*, безумље; Лук. 6, 11; *μωρία*, лудост: I Кор. 1, 23.

Безсѣмство п. *ἀφροσύνη*, непромишленост: Марк. 7, 22.

Безсѣмствовать v. *imprf.* -сѣмствѣю, -ши, *ἀνοηταίνεῖν*, лудовати: Кан. св. Теод. п. 8 Сл.

Безсѣмнѣнѣ < бесѣмнѣнѣ 3. *ἀτιμότης*, без вредности, ништаван (*Микл.*).

Безсѣмнѣ < бесѣмнѣнѣ, *бештаднѣ* 3. *ἀτεκνος*, без деце: Лук. 20, 28—30; *κοδά*, горка, опора вода: Ст. на Г. в. прор. Ил.

Безсѣмнѣ < бесѣмнѣнѣ п. *ἀτεκνία*, немање деце; сиротованье: Пс. 34, 12.

Безсѣмствовать v. *imprf.* -сѣмствѣю, -ши, *ἀπορρεῖν*, не имати дела с ким: Син. у Месоп. суб.

Безсѣмнѣнѣ п. *ἀπάνθρωπος*, нечовечност, суровост: Ст. воскр. на стих. гл. 2.

Безсѣмнѣ < бесѣмнѣнѣ п. *ἀτιμία*, срамоћење, срамота: Дел. 5, 41; Рим. 1, 26; I Кор. 11, 14; II Кор. 6, 8.

Безсѣмнѣ < бесѣмнѣнѣ 3. *обещашѣн*, поруган, срамотан: Марк. 12, 4; I Кор. 4, 10.

Безсѣмствовать < бесѣмствовать v. *imprf.* -сѣмствѣю, -ши, *ἀτιμάζειν*, срамотити, презирати, хулити: Рим. 2, 23.

Безсѣмнѣ п. *ἀταξία*, неред, смутња, непристойност, непокорност: (*Микл.*).

Безсѣмнѣвати v. *imprf.* -нѣю, -ши, *ἀτακτηῖν*, непристойно се владати, неуредно живети: II Сол. 3, 7.

Безсѣмствовать v. *imprf.* -сѣмствѣю, -ши, *ἀσχημονεῖν*, чинити што не ваља: I Кор. 13, 5.

Безсѣмнѣ, -ый 3. *προπητής*, *ἀτακτος*, неуредан, разуздан, непромишлен, нагао: Дел. 19, 36; I Сол. 5, 14; *безсѣмнѣнѣ* клнчи, *κῶμος*, ждерања, теревенке: Гал. 5, 21.

Безсѣмнѣ, -ый < бесѣмнѣнѣ 3. *ἀναρρίθμυτος*, безбројан, небројен: Јевр. 11, 12.

Безсѣмство п. *ἀπειρία*, невештина, неискуство, неприкладност: Син. у Нед. свих св.

Безсѣмствѣнѣ, -ый 3. *ἀναισθητός*, без осећаја, неосетљив (*Микл.*).

Безсѣмнѣ < *бештаднѣ* adv. *ἀποτόμως*, нештедимице сурово, оштро, строго: II Кор. 13, 10.

Безсѣмнѣ, -ый < безсѣмнѣнѣ 3. *ἀμορφος*, нагрѣн, накараѣн, унакажен: Ст. гл. 8 у Ч. погреб.; Кан. на В. пет. п. 6. т. 2.

Безсѣмнѣ v. *imprf.* -жѣ, -зиши, *ἀσχημονεῖν*, чинити што непристойно, безобразно; држати да је срамота: I Кор. 7, 36.

Безсѣмнѣ 3. *ἀναπολόγητος*, који не може да се брани, да се оправда; без одговора, без изговарања: Рим. 1, 20; 2, 1.

Безсѣмнѣ < *бръвнѣ* п. *δοκός*, бръвно: Мат. 7, 3—6; Лук. 6, 41. 42.

Бѣдѣ друго слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 2; 2, 2; 3, 4; 4, 2.

Било п. σύμαντρον, ξύλον, дрвена или метална даска у коју се ударало чекињем и тако призивало верне на богослужење (Дјач.).

Бити v. impf. вѣю, -иши, πασιζεῖν, бити, тући: Мат. 10, 17; τύπτειν, ударати, бичевати: по главѣ троугію (Марк. 15, 19); δέρειν, злостављати, бити: Јевр. 16, 6.

Бійца м. πλάκτης, бојца, убојица: I Тим. 3, 3; Тит 1, 7.

Благо п. τὸ ἀγαθόν, добро: Мат. 7, 11; добро дело: Мат. 19, 16; Јов. 5, 29; I Петр. 3, 11; имање: дѣше, имаши многа блага (Лук. 12, 19).

Благовѣтїи п. εὐεξία, добро стање, срећан живот: Сјед. на св. Саву.

Благовидѣтиса v. pf. -ждѣса, -диши-са, свидети се, допасти се: I Мак. 1, 12.

Благоволеніи < благоволеніи п. 1) εὐδοκία, добра воља, доброта: Пс. 5, 13; 50, 18; 68, 14; 140, 6; 144, 16; Мат. 11, 26; Лук. 2, 14; 10, 21; милост: Троп. Вавед.; 2) πρόβουλος, одлука, наредба: II Тим. 1, 9).

Благоволенити v. impf. -волю, -лиши, εὐδοχεῖν, бити коме наклоњен, у вољи: ѡ нимѣ благоволенѣхъ (Мат. 3, 17; 17, 5; Марк. 1, 11); благоизволети, приволети: и ти благоволенѣхъ жити съ нимѣ (I Кор. 7, 12, 13); бити добре воље: тѣмѣже благоволю къ немощеѣхъ, къ доажденіиѣхъ... (II Кор. 5, 8); наумити: благоволихомъ штиати ко ядннѣхъ единн (I Сол. 3, 1); указати милост, смиловати се: благоволихъ еси Гди земли твою (Пс. 84, 2); чинити добро: и не прилежитъ бла-

гоколити пакн (Пс. 76, 8); мари- рити за нешто: киножженіа не благоколиши (Пс. 50, 16).

Благовоиіи п. εὐωδία, благовоње, добар мирис: Свјет. на Рожд. Богородице.

Благовоинный < благовоинъ 3. εὐωδης, миришљив, мирисан: Јов. 12, 3.

Благовоинствовати v. impf. -ствѣю, -иши, εὐωδιάζειν, εὐωδεῖν, мирисати: Ст. на хвал. св. Андр. Первозв.

Благовремінный < благовремєнъ 3. εὐκαιρος, на време, у своје време: Јевр. 4, 16.

Благовреміннѣ adv. εὐκαιρῶν, у право време: II Тим. 4, 3.

Благовремєнствовати v. impf. -ствѣю, -иши, εὐκαιρεῖν, користити се згодним временем, у згодно време живети (Микл.; Вост.).

Благовѣрїи п. εὐσέβεια, побожност, добра, права вера, богобожжљивост: I Тим. 6, 3.

Благовѣрный 3. εὐθεός, εὐσεβής, правоверни, који исповеда праву и истиниту веру, православни: Служ.

Благовѣствованіи п. εὐαγγέλιον, добра вест, проповедање вере, учење Речи Божје: Рим. 1, 9. 16 sq. I Кор. 4, 15 и др.

Благовѣствовати v. impf. -ствѣю, -иши, εὐαγγελίζεσθαι, јављати радосну вест, проповедати Реч Божју: Мат. 11, 5; Лук. 2, 10 sq. Дел. 5, 42; кѣгодати: Троп. Благов. и у Нед. по Рођ. Хр.; -са: Лук. 16, 16.

Благовѣстити v. pf. -вѣщѣ, -стиши, εὐαγγελίζεσθαι, објавити радосну вест, проповедати Реч Божју: Лук. 1, 19; Дел. 8, 25 и др.

Благовѣстїи п. εὐαγγέλιον, радосна вест, проповед Речи Божје: Дел. 15, 7; Рим. 1. 1 и др.

Благовѣстникъ м. εὐαγγελιστής, радосни гласник, проповедник јеванђеља: Дел. 21, 8; Еф. 4, 11; II Тим. 4, 5.

Благовѣстница ф. εὐαγγελίστρια, радосна гласница: Ст. Пасхе 2.

Благовѣщенїи п. εὐαγγελισμός, добра, радосна вест коју је донео арх. Гаврил пресв. Дјевѣ Марији о зачећу Сина Божјег од Духа Светог (*Дјач.*).

Благоглаголиный з. εὐλαλος, красноречив: оутѣ (Кан. Дух. п. 9 ирм.); ласковница: Ст. 3 на Г. в. св. Јов. Злат.

Благогласїи п. εὐφωνία, добар глас; хармонија, склад, слога: Сл. на Г. в. св. Спир. чуд.

Благогласный з. εὐφωнос; који има пријатан глас; умилан: пѣнь (Сјед. св. Спир. чуд.; Сл. на лит. св. кн. Лаз.).

Благоговѣйство п. εὐλάβεια, побожност, страх Божїи: Јевр. 5, 7.

Благоговѣйный з. εὐλαβής, побожан: Дел. 2, 5.

Благоговѣїи п. εὐλάβεια, побожност: Јевр. 12, 28; Вел. јект.

Благоговѣти v. impf. -ѣю, -ѣши, εὐλαβεῖσθαι, бити побожан; устручавати се, бојати се: II Мојс. 3, 6; Ст. на Г. в. у Нед. мирон.

Благодарїи п. ἀγαθοδωρία, добар дар, поклон; част: Степ. воскр. гл. 3 ант. 1 Сл.

Благодарственный з. εὐχαριστος, који хвали, захвален: Служ.

Благодатїи м. εὐεργέτης, који добро даје, добротвор: Лук. 22, 25.

Благодать ф. χάρις, благодат, дар (Духа Светога); милост, благовољење, благонаклоност: ѡсрѣ-ла ко еи кїгодать (Лук. 1, 30); кїгодать Бжїа кѣ на нѣмъ (Лук. 2, 40); корист, хвала: аще люкити любащыа вы, калъ калѣ кїгодать естъ (Лук. 6, 32. 33); кїгодать воз' кїгодать, χάριν ἀντὶ χάριτος, благодат за благодаћу (Јов. 1, 16) означава обиље и разноврсност дарова Св. Духа.

Благодѣйствии < благодѣйствие п. εὐμερία, срећа, благостање, напредак: (*Микл.*).

Благодѣрзати < благодѣрзати v. impf. -дѣрзаю, -иши, εὐδαρσεῖν, бити неустрашив, одважити, се, осмелити се (*Микл.; Вост.*).

Благодѣрзновенный < благодѣрзновенный з. εὐδαρσής, смео, одважан, неустрашив, храбар (*Вост.*).

Благодѣрзностїи < благодѣрзностїи з. εὐδαρσής храбар, срчан: II Јездр. 8, 27.

Благодѣшнїи з. εὐφωρος, храбар, слободан, добродушан (*Микл.; Вост.*).

Благодѣшнїи п. εὐφωρία, доброта душе, великодушност, живахност, бодрост (*Микл.; Вост.; Дјач.*).

Благодѣшный з. εὐθύμος, εὐφύχος, живахан, весео, слободан: Дел. 24, 10.

Благодѣшно adv. εὐφύχως, храбро: Син. у II нед. Вел. п.; Ст. на Г. в. св. Прок. и на хвал. 3. св. Пант.

Благодѣшествовати v. impf. -ствѣю, -иши, εὐθυμεῖν, εὐφυχῆν, имати добру душу, бити срчан: Дел. 27, 22; бити добре воље, ве-

сео: блгодѣшткѣтъ ли кто; да поетъ (Як. 5, 13); Филиб. 1, 19.
 Благодѣйство п. εὐεργεσία, добро дело, добротинство: Син. на Ускрс.
 Благодѣланіе п. ἀγαθοεργία, добротинство: Степ. гл. 3 ант. 3.
 Благодѣтели м. εὐεργετῆς, добротвор: Ст. воскр. на Г. в. гл. 2 и на стих. гл. 4; Кат. Богој. п. 9 припев.
 Благодѣтельный 3. κηχαρισμένος, милосрдан, расположен према добру (Микл.; Старч.).
 Благодѣтельство п. види благодѣйство: Мол. 6 јут.
 Благодѣтельстввати v. impf. -ствѣю, -иши, εὐεργετεῖν, добро чинити: Дел. 10, 38; Син. на В. пон.
 Благодѣланіе п. εὐεργεσία, добро дело: Дел. 4, 9; Ст. на Г. в. у среду IV седм. В. п.
 Благодѣати v. impf. в. благодѣтельстввати (Вост.).
 Благоже interj. εὖγε, добро, лепо. Долази обично поновљено: благоже, благоже = врло добро: Пс. 34, 21. 25; 39, 16.
 Благожизненный 3. εὖβιος, који добро живи; безбедан: (Микл., Вост.).
 Благожитѣлствовати v. impf. -ствѣю, -иши, εὖβιον εἶναι, живети добро, побожно (Вост.).
 Благожрѣвіе п. εὐκλῆρία, добра срећа: (Микл.; Вост.).
 Благозаконіе п. εὐνομία, добар, праведан закон; уважење, испуњење закона; једнакост, равноправност пред законом (Старч.).
 Благознамнитый 3. εὖσημος, који се лако познаје по неким знацима; знаменит, јасан, свечан: Пс. 80, 4.

Благозрачный 3. εὐόφθαλμος, леп на око, красан (Микл.; Старч.).
 Благоимство п. εὐεξία, добро здравље (Ibid.).
 Благоискѣснати v. pf. -искѣшѣ, -сиши, εὐδοκμεῖν, бити угледан, славан, стећи име; свиѣтати се, одликовати се: Син. у Нед. свих св.
 Благоискѣсный 3. εὐδοκμεῖν, вешт, кусан, славан, угледан. (Микл., Старч.).
 Благокласнѣ < благокласнѣ 3. εὐσταχὺς, који има лепо влаће. (Вост.).
 Благокоренный 3. εὐρίζος, који има добар корен, дубоко укоренен: Пс. 47, 3.
 Благоличный 3. εὐπρόσωπος, који има лепо лице, спољашност; угледан: Син. на В. пет.
 Благолознь < благолознь 3. εὐκλῆματων, који има добре лозе: кѣноградъ (Ос. 10, 1).
 Благолѣпіе п. εὐπρεπεῖα, красота: Як. 1, 11.; домѣ твогѣ (Мол. 2 ант. на Лит.); Сл. на лит. св. кн. Лаз.; ѿгѣлько: Сл. на хвал. у Нед. сир.; Кан. Пасх. п. 7 ирм.
 Благолѣпнѣ adv. εὐπρεπῶς, часно, пристойно: Дел. 17, 23.
 Благолюбіе < благолюбіе м. φιλαγάθος, који воли добро: Тит. 1, 8.
 Благолюбіе п. φιλαγάθια, склоност према добру (Вост.).
 Благомоціе < благомоцнѣ п. εὐρωστία, снага, јакост: Мол. ж. егда изв. млад.
 Благомоцный < благомоцнѣ 3. εὐδύνατος, моћан, силан: Служба у суб. ујутро.

Благомѣжитканный 3. εὐσταλής, добро опремлен, чедан: Син. у III нед. В. п.

Благомѣжитство п. εὐανδρία, смелост, храброст (Микл.; Вост.).

Благомѣжитствовати v. imperf. -ствѣю, -ши, ἀνδραγαθεῖν, бити храбар, храбро се борити: I Мак. 16, 23.

Благонадеждный 3. εὐελπίς, εὐθυμός, пун наде, пун добре воле, радостан, живахан: III Мак. 2, 24; Дел. 27, 36.

Благонадеждитъ 3. εὐθυμός, ванредан, изредан: Ст. по полиј. на ц. К. и Ј.

Благонадеженъ 3. εὐθύς, доброху-дан, искрен: Ст. на стих. Соб. св. Јов.

Благонадеженъ п. εὐνομосύνη, правичност, разборитост: Син. у V Нед. по св. Пасци.

Благопитаніе п. εὐτροφία, добра храна (Микл.).

Благоплавати v. imperf. -ваю, -ши, εὐπλοεῖν, срећно пловити (Вост.).

Благоплодіе п. εὐκαρπία, изобиліе плодова, добар род, плодност: Ст. на хвал. ц. К. и Ј.

Благоплодный 3. εὐκαρπός, пун плодова, плодан: Ак. Бог. конд 3.

Благоподатливый 3. εὐμετάδοτος, који радо дели, издашан, дарежљив, подашан: I Тим. 6, 18.

Благопокоренъ 3. εὐπειθής, покоран, понизан, послушан: Як. 3, 17; рѣкъ: Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.; благопокорикъ: Ст. на лит. св. Сави Сл.

Благополучіе < благополоужіе п. εὐδοχία, срећа, веселье, напредак. (Вост.).

Благополучный < благополоужный 3. εὐδαιμόνιος, згодан, прикладан, по-годан: Мол. огл. у св. Лит.

Благопоспѣшности v. pf. -шѣ, -шиши, εὐδοεῖν, срећно пратити, помагати, бити на руци: I Мојс. 29, 33; -см, успевати, напредовати, имати успеха: I Кор. 16, 2.

Благопослѣшникъ, -ый 3. εὐήκοος, који радо чује, који је готов да чује: Мол. Херув.; Ст. на хвал. 2 на св. Теод.

Благопотребенъ, -ый 3. εὐχρηστός, врло потребан, користан, згодан, удобан: Пс. 31, 6; II Тим. 2, 21; 4, 11; Филим. 1, 11; иногда (Степ. гл. 6 ант. 1); εὐθετός, прикладан, згодан: Јект. у Лит. пређ,

Благопохваленіе < похваленіе п. εὐφημία, похвала, побожна молитва: Ст. на Г. в. II нед. В. П.

Благопримѣнитель < благопримѣнитель m. 1) ἀλλοιῶν, који чини корисну промену (Микл.); 2) εὐδιάλλακτος, лако помирљив: Ст. у Ч. Јелеосв.

Благопримѣнный 3. εὐαλλοίωτος, који (се) мења на добро: Свјет. бог-гор. пр. Ил.

Благопріятенъ, -ый 3. < благопріятный 3. εὐπρόδεκτος, удобан, згодан, снисходљив, пријатан: I Петр. 2, 5; Рим. 15, 16. 31; II Кор. 6, 12; 8, 12; Мол. у Лит. Вас.; Мол. св. В. В. у Послед. прич.

Благопріятство п. εὐνοία, наклоност, снисходљивост, љубав: II Мак. 9, 26.

Благоразуменъ, -ный 3. < благоразумный 3. εὐσφημος, јасан, појмљив, разумљив: I Кор. 14, 9; εὐγνώμων, који добро мисли, разуман; правичан, обаиран: раз-койникъ (Стих. воскр. на блаж.

Благотвориць <благотвориць m. ἀγαθοποιός, који чини добро: I Петр. 2, 14.

Благотворити v. impf. -творю, -риши, ἀγαθοποιεῖν, чинити добро: Лук. 6, 33; Дел. 14, 17; I Петр. 2, 15; 3, 6.

Благоу҃вѣтанєѣ 3. εὐμενής, помирлив, повратлив, који се да умирити, кога је лако намолити: Мол. на Веч.

Благоу҃годїнь, -ый <благоу҃годынь 3. εὐάρετος, допадлив, мио, пријатан: Рим. 12, 1; 14, 18; II Кор. 5, 9.

Благоу҃годити v. pf. -у҃гождѣ, -диши, εὐαρεστεῖν, угодити, учинити некое по вољи: Мол. у Лит. Вас.; Гомодѣ (Ст. сл. на блаж. у Нед. праот.; Син. у Нед. свих св.).

Благоу҃годнѣ adv. εὐαρέτως, угодно, пријатно, честито: пожнєѣ (Ст. на блаж. св. праот.).

Благоу҃гождати v. impf. -ждаю, -иши, ^{25,3}_{10.55,13} εὐαρεστεῖν, сви҃жати, радовати се чему; по вољи чинити, угађати: I Мојс. 17, 1; цркви е҃гоу҃гождающа: Мол. у Ч. Јелеосв.; -сѣ, угађати се: Јевр. 13, 16.

Благоу҃гождїнїи п. εὐαρέστῆς, угађање, угодност, пријатност: кѣмъ же ко благоу҃гождїнїю твоємъ, све што је Теби пријатно (Мол. пред јев. у св. Лит.).

Благоу҃законити v. pf. -законю, -ниши, εὐνομεῖν, добро уредити, добре законе створити (Вост.).

Благоу҃красити v. pf. -крашѣ, -сиши, εὐτρεπίζειν, добро опремити, уредити: Мол. при осв. кољива; Богор. св. Андр. перв.; -сѣ, спремити се: Вѣртнїи е҃гоу҃краси

и҃нѣ (Ст. на Г. в. на св. Ник. богор.).

Благоу҃мїи п. εὐνοία, мудрост (Микл.; Вост.).

Благоу҃милиньнїи 3. εὐκατάνυχτος, скрушен: Ст. на хвал. у нед. М. и ф.

Благоу҃спѣтисѣ v. pf. -спѣюсѣ, -ишисѣ, εὐδοοῦν, имати леп успех, добро напредовати: Тов. 5, 22.

Благоу҃строити v. pf. -строю, -иши, εὐδοοῦν, уредити, у ред довести: I Мојс. 24, 48.

Благоу҃строити v. impf. -аю, -иши, уређивати, у ред доводити: I Мојс. 24, 42.

Благоу҃тишьнїи 3. εὐάληνος, миран, тих: пристанище, безопасно од буре (Ст. на лит. богор. на св. Јов. Злат.).

Благоу҃тровоїнь, -ый 3. εὐσπλαγχνος, милосрдан, милостив, који има добро срце: I Петр. 3, 8; Троп. васкр. гл. 8.

Благоу҃тровоїи п. εὐσπλαγχνία, срчаност, добро срце, милосрђе: Ст. на Г. в. воскр. гл. 5; Мол. у Лит. Вас.

Благоу҃ханїнь, -ый 3. εὐώδης, мирисав: Кан. Анг. хран. п. 8 т. 5; εὐσμηρος, пријатан, мио: Ст. на хвал. у II нед. В. п.

Благоу҃ханїи п. εὐωδία, добар мирис, миомир: I Мојс. 8, 21; II Кор. 2, 15; Еф. 5, 2; Филиб. 4, 18; Ак. Бог. ик. 11; ἄρωμα, мирисава травка: Сјед. воскр. I гл. 2.

Благоу҃хати v. impf. -хѣю, -иши, εὐωδιάζειν, лепо мирисати: Ст. на Г. в. на св. Ник.

Благоу҃хвалїи <благоу҃хвалїи п. εὐφημία, похвала: II Кор. 6, 8; Сл. на Г. в. на св. Прокоп.

Благохвалити v. impf. -хваляю, -лиши, *εὐφραίνω*, одавати некое велику хвалу: Кан. Богој. п. 9 ирм.

Благохвальный 3. *εὐφρόνος*, који за-служује велику похвалу: Ст. на лит. на Прен. м. св. Ник.

Благохитростный 3. *εὐμήχανος*, до-сетлив, уман: Син. у Недељу Томину.

Благохудожник, -ый, < **благохудожникъ** 3. *εὐτεχνος*, уметан, вешт (*Микл.; Вост.*).

Благохудожникъ adv. *εὐμαθῶς*, веома вешто: Прем. Сол. 13, 11.

Благоцветный 3. *εὐανθής*, који лепо цвета: Дан. 4, 18.

Благоцвети v. pf. -цветѣ, -тиши, *εὐδαλεῖν*, налазити се у нај-лучшем цвету: Дан. 4, 1.

Благочадіе < **благоуадиѣ** п. *εὐτεχνία*, добра деца: Ст. на Г. в. на Рожд. св. Јов. Прет.; добар народ: Ч. Венч.

Благочадный < **благоуадынъ** 3. *εὐτεχνος*, који има много деце (*Вост.*).

Благочаствовать v. impf. -чадствѣю, -шиши, *εὐτεχνεῖν*, имати много де-це; бити срећан у деци: Кан. Дух. п. 3 ирм.

Благочастье < **благоуащаніе** п. *εὐελ-πυστία*, добра нада (*Вост.*).

Благочествовати v. impf. -чествѣю, -шиши, *εὐσεβεῖν*, бити побожан: Син. у Нед. месоп.

Благочестивъ, -ый 3. *εὐσεβής*, побо-жан: Лук. 2, 25; Дел. 10, 7; 17, 22; II Петр. 2, 9.

Благочестіе п. *εὐσεβεία*, побожност: Дел. 3, 12; II Петр. 1, 3. 6. 7. 11 и др.; Конд. св. Георг.

Благочестноудриниѣ < -устьномъ-дриниѣ adv. *εὐσεβαφράνως*, по-

божно: Сл. на стих. у Нед. св. от. 11 окт.

Благочистиѡ < -устьнио adv. *εὐσεβῶς*, побожно: II Тим. 3, 12; Тит. 2, 12; Ст. на хвал. на Вавед. **Благочиниѣ** п. *εὐταξία*, добар ред: Ст. на хвал. 4 на Обрез.; Син. у Нед. свих св.

Благочинный 3. 1) *εὐτακτος*, добро уређен, уредан, законит, че-дан, учтив, умерен; 2) код Руса: окружни протопресвитер (*Дјач.*).

Благошестіе п. добар пут, добро идење, идење правим путем: Сл. на лит. на св. Дим.

Благошестіиѣ < -ошестіиѣ 3. до-бар за живот, за живљење: домъ (Ст. на блаж. на св. Саву).

Благошестіиѣ, -ый < -ошестіиѣ 3. *εὐσχημων*, честит, ваљан, угле-дан, поштен: Марк. 15, 43; Дел. 13, 50; 17, 12; I Кор. 12, 24; *Ιωανν.*: Сјед. воскр.

1 гл. 2. *πλάμενι* ? / *ἀγαθὸν - ἀγαθὸν - ἀγαθὸν* **Благошестіиѣ** п. *εὐσχημοσύνη*, чести-
тост: I Кор. 7, 35; 12, 24.

Благошестіиѣ adv. *εὐσχημόνως*, лепо, пристойно, поштено: Рим. 13, 13; I Кор. 14, 40; I Сол. 4, 12.

Благошестіиѣ < **благоошестіиѣ** 3. *εὐδιος*, тих, миран, ведар: при-станище (Кан. Ис. Хр. п. 7 т. 2).

Благошестіиѣ < **благоотдѣтаниѣ** 3. *ἀγαθοδότης*, који враћа до-брим (*Старч.*).

Благомыслиѣ < -мыслиѣ 3. *εὐδηλος*, јасан, разговетан: Син. на В. понед.

Благомыслиѣ < -мыслиѣ 3. *εὐ-γλωττος*, красноречив (*Микл.; Вост.*).

Благомыслиѣ < -мыслиѣ п. *εὐγλωττία*, речитост (*Вост.*).

Благъ, -ий 3. ἀγαθός, добар: Мат. 5, 45; Марк. 10, 17. 18 и др.
Благо adv. εὖ, добро: Лук. 19, 17.
Блаженниче adv. comp. μακάριον μάλλον, срећније, блаженије: Дел. 20, 35.

Блаженство п. μακαρισμός, блаженство, срећа: Рим. 4, 6. 9; Гал. 4, 15.

Блаженствовати v. imperf. -ствѣю, -иши, χρηστέωσθαι, бити срећан (*Микл.; Вост.*).

Блаженъ, -ый 3. μακάριος, блажен, срећан: Мат. 5, 3—11; Лук. 6, 20—23 и др.

Блажити v. imperf. -жѣ, -жиши, μαχαρίζειν, називати некога блаженным, славити, величати: Як. 5, 11; Сл. на Г. в. на Усп. Бог.; -ся, славити се: Сл. на лит. у Нед. св. праот.

Блазнити v. imperf. влазю, -зниши, σκανδαλίζειν, саблажњавати некога: Јов. 6, 61; -ся, саблажњавати се о некога: Мат. 13, 57; Марк. 6, 3.

Блювотина < вльвотина f. ἐξέραμα, блувотина: II Петр. 2, 22.

Блищаніе п. ἀστράπη, блистање, сияње, блесак: Пс. 67, 14.

Блирати < вльшати v. imperf. вльщѣ, -щиши, ἀστράπτειν, блистати, светлито: Марк. 9, 3; Лук. 24, 4.

Ближайшій superl. од близокъ < близъкъ, ἐγγύτερος, најближи: Рим. 13, 11.

Близнищъ < близнищъ, м. δίδυμος, близанац: Јов. 11, 16; 21, 2.

Близъ adv. ἐγγύς, близу: близъ есть жатка (Мат. 24, 32; Марк. 13, 28; Лук. 21, 30); праер. πληρόν, близу, до: близъ вси (Јов. 4, 5); ἱερδίαиима: Дел. 1, 12,

Блистаніе п. ἀστράπη, блистање, блесак: Лук. 11, 36; Троп. воскр. гл. 2; муња: Апок. 8, 5; 11, 19; 16, 18.

Блона f. τὸ χόριον, место у којем лежи дете у материној утробі, постелица: V Мојс. 28, 57.

Блоха < вльха f. φύλλα, буха: I Цар. 24, 15.

Блѣдити v. imperf. вльждѣ, -диши, 1) πλανᾶσθαι, грешити, заводити, варати 2) πορνεῖν, имати грешне односе са женскињама: I Кор. 6, 18; 3) παλλαγεῖσθαι, имати сүложницу, иночу (*Микл.*).

Блѣдникъ м. πόρνος, предан блуду, светским пожудама, курвар: I Кор. 5, 9—11; 6, 9; Еф. 5, 5 и др.

Блѣдница f. ἡ πόρνη, курва: Як. 2, 25; Јевр. 11, 31.

Блѣдничъ, -а, -е adj. τοῦ πόρνης, блудников, блудничин: I Кор. 6, 15.

Блѣдно adv. ἀσώτως, блудно, беспутно: Лук. 15, 13.

Блѣдодѣй м. πόρνος, курвар: Јевр. 12, 16.

Блѣдодѣйца f. πόρνη, блудница, курва: I Кор. 6, 16.

Блѣдодѣиіе < -дѣиіиіе п. πορνεία, блуд, курварство: II Петр. 2, 14; I Кор. 6, 18; 7, 2.

Блѣженіе п. πορνεία, разврат, блуд, курварство: Рим. 1, 29; I Кор. 5, 1; 6, 13; II Кор. 12, 21.

Блюдо п. πίναξ, парощіс, здела, тањир: Мат. 14, 8. 11; 23, 25. 26; Марк. 6, 25. 28; Лук. 11, 39; Ст. на блаж. на Усек.

Блюсти v. imperf. вльдѣ, -диши. 1) ὁρᾶν, гледати, чувати: вльдѣти да никтоже οὐκ ἔσται (Мат. 9, 30);

- 2) βλέπειν, пазити: блюди́те да не прелъщени еда́те (Лук. 21, 8); блюди оу́же дѣше́ мол: Троп. на В. понед.; 3) τηρεῖν, чувати, держати: κτλ елика заповѣдахъ вамъ (Мат. 28, 20); поразити, сатрти (евр. shuth): той твою блюсти еда́тъ (τηρήσει) глаго́, и ты блюсти еда́ши егѡ патѢ (I Мојс. 3, 15); -σα, προσέχειν, чувати се: ὡ κкаια φαρῖσαι (Мат. 16, 6; Марк. 8, 15).
- Блюститиѣ** м. φύλαξ, стражар, чувар: Дел. 5, 23; ἑφορος, надзорник, чувар; Кан. анг. хран. п. 8 Сл.
- Бладникъ**, -ый < бладникъ 3. 1) φλόαρος, брблав, језичан: I Тим. 5, 13; 2) ληρώδης, будаласт: Ак. Бог. конд. 6.
- Бо** conjct. γάρ, јер: Мат. 2, 2 и др.
- Богатити** v. impf. -гащѢ, -тиши, πλουτεῖν, πλουτίζειν, богатити, обогащавати некога: II Кор. 6, 10; -σα, богатити се: Лук. 1, 53; II Кор. 9, 11; I Тим. 6, 9. 18.
- Богатно** adv. πλουσίως, богато, изобилно: Кол. 3, 16.
- Богатѣти** v. impf. -тѣю, -тѣши, πλουτεῖν, богатити се: а не къ Бога богатѣа (Лук. 12, 21); II Кор. 6, 10.
- Богоблагодатный** < богоблагодатьнъ, 3. θεοχαρίτωτος, Богом облагодѣнен: Богор. отп. гл. 5 у ут. увече.
- Богоборецъ** < -борець м. θεόμαχος, богоборац: Дел. 5, 39.
- Боговерный** 3. θεόμαχος, који устаје, који се бори противу Бога: нравъ (Ст. на блаж. на Прен. м. св. архѣ. Стеф.).
- Боговидица** < -видѣць м. θεόπτης, који види Бога (епитет Мој-
- сијев: II Мојс. 33, 21): Ст. по полиј. у Нед. дух.
- Боговѣстимый** 3. θεοδόχος, у кога се Бог сместио: отроковица (Ст. на хвал. на Рожд. Богор.).
- Боговождѣнный** 3. θεοπόδητος, Богу угодан: Іоаннъ (Сл. на хвал. на Рожд. св. Јов. Прет.).
- Боговѣдѣніи** п. θεογνώσις, наука о Богу: Мол. 2 св. В. В. на Дух. веч.; знање о Богу: Степ. воскр. гл. 4 ант. 2 Сл.
- Боговѣщаніи** п. θεηγορία, проповѣдање о Богу; слављење Бога; Сл. на Г. в. на св. Луку.
- Боговѣщанный** < -вѣщанникъ 3. θεοφθόγγος, богогласан, који Бога проповеда: Ст. на стих. на Саб. св. Ј. Прет.; Ст. на хвал. на Дух.; Конд. св. ап. П. и П.
- Богоглаголивый** 3. θεηγορικός, који проповеда Бога: ѡрѣжници ополченіа Гѣна (Сл. на хвал. у Нед. св. от.); богобесѣдник: 18ка (Ст. на хвал. на Дух.).
- Богоглагольникъ** м. θεηγορικός, богобесѣдник: Конд. св. Андр. перв.; θεορρήμος: Конд. св. Григ. Палами.
- Богогласенъ** 3. θεοφώνος, који проповеда слово Божје: Прип. 2 у Кат. Преобр.
- Богогласіи** п. θεοφωνή, проповѣдање слова Божјег; прорицање: Сл. на блаж. на Прен. м. архѣ. Стеф.
- Богодохновенный** < -дохновенъ 3. θεόπνευστος, Богом задахнут: Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.
- Богодохновенный** < -дохновенъ 3. θεόπνευστος, Богом задахнут: II Тим. 3, 16; Ст. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.

Богодѣанный < богодѣанныъ *З.* θεοουργός, Богом начинен, произведен: Ст. на лит. на св. Јов. Злат.
Богожранный < -жранныъ *З.* θεόθυτος, жертвован, принесен на жертву Богу (*Микл.; Вост.*).
Богозарный < -зарный *З.* θεολαμπής, Богом озарени, који сија небеском светлошћу (*Ibidem*).
Богознамный *п.* θεοσημεία, знаменье Божјег всемогущества, чудо (*Ibid.*).
Богозрачный < богозрачныйъ *З.* θεοειδής, који има Божанствени лик (*Ib.*).
Богозрительный < -зрительныйъ *З.* θεοπτικός, који гледа Бога, прозира Божје тайне (*Ibid.*).
Боголучный < -лучныйъ *З.* θεολαμπής, који сија лучама Божанства (*Ib.*).
Боголѣпный *З.* θεοπρεπής, Богу приличан, на Бога налик, као Бог; достојан Бога: Ст. на хвал. воскр. гл. 1; Кан. воскр. гл. 3 п. 9 ирм.
Боголѣпно *adv.* θεοπρεπώς, Богу прилично, достојно Бога: Ст. по јев. на Божић; Кан. у Нед. сироп. п. 4 ирм.; Стат. I ст. 24.
Боголюбецъ < -любъць *т.* φιλόθεος, који љуби Бога: II Тим. 3, 4.
Богомрзскій < -мръзъць *З.* ἀθέμιτος, који мрзи Бога, богомрзац: I Петр. 4, 3; Рим. 1, 30.
Богомѣдріи < -мѣдріи *п.* θεοφροσύνη, pietas, Божанска мудрост, побожность: Ст. на лит. св. Сави.
Богомѣдростный < -мѣдростныйъ *З.* θεόσοφος, богомудри; Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.
Богомѣдръ, -ый < -мѣдръ *З.* θεόφρων, Богом умудрен, побожан: Ст. на Г. в. св. Сави; Кан.

Благов. п. 6 ирм.; Конд. св. кн. Лаз.; Ст. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.

Богомѣжный < -мѣжныйъ *З.* θεανδρικός, богочовечји: Какъ не дивилима в. рождителѣ твоѣмъ; = како да се не дивимо рођењу од Тебе Богочовека? (Догм. гл. 3).

Богоначаліи *п.* θεαρχία, Божја владавина: Кан. Дух. п. 8 ирм.

Богоначальный < -начальныйъ *З.* θεαρχικός, који има свој почетак од Бога; који стоји под Божјом владавином, управом: *минокније* (Сл. на Г. в. на Усп. Богор.).

Богоначертанный < *богоначертанныъ* *З.* θεοχάρακτος, Богом написан, урезан, нацртан: *писмена* (Мол. заамв. у Лит. пређ.); *скрижалии*: Ст. на хвал. на св. Три Јер.
Богоневѣстна, -аа *adj. f.* θεόνυμφα, Божја невеста: Чин мал. осв. воде; *θεόνυμφευτα*. Кан. у II Нед. В. п. богор.

Богоносный < -носныйъ *З.* θεόφορος, који носи Бога у себи, који је с Богом унутрашње сједињен; којега Бог носи, којим Бог управља: Ак. Бог. конд. 6; Сл. на Г. в. на Усп. Богор. и на св. Спир. чуд.

Богоносъ *т. в.* богоносный: Ст. на хвал. 4 на св. Ник.

Богоподражательный *adv.* θεομιμήτως, као Бог: Кан. Анг. хран. п. 3 сједал.

Богопріимный *З.* θεοδέκτωρ, који се удостојио да прими Бога (*Микл.; Вост.*).

Богопріимецъ < -пріимъць *т.* θεοδέκτωρ, богопріимац, који је примио у наручје Спаситеља: Лук. 2, 25.

Богопріятный <-пріятъ 3. θεό-
δοχος, који је примио, који је
сместио у себе Бога: Ак. Бог.
ик. 3 и 8; Кан. Бож. п. 8 т.
1; Ст. на Г. в. на св. Саву.
Богопроходный 3. θεοράδιος, кроз
кога је Бог прошао: катла
гора (Сл. сјед. васкр. гл. 5.).
Богоразуміи п. θεογνώσια, познава-
ње Бога, разумевање Бога:
богоразуміа къ кѣтѣ наставля-
шиа, приведени ка светлости
богопознања (Кан. Бож. и вас-
кр. гл. 1 п. 5 ирм.); Ст. на
Г. в. 2 на св. П. и П.; Мол.
јут. 9 и пред јев. на св. Лит.
Богораслинный <-раслень 3. θεό-
φυτος, који је од Бога изра-
стао: жезлъ: Прип. 9 п. у Нед.
Самар. богор.
Богоревренный <-реврень 3. θεό-
πλευρος, који припада Божан-
ственному ребру Христову: Трип.
на повеч. Вел. ср. т. 1.
Богородительница f. θεογεννήτρια, Бо-
городица: Сјед. у Нед. слеп.
Богословити v. impf. -словаю, -иши,
θεολογεῖν, говорити, проповеда-
ти, учити о Богу: Степ. васкр.
гл. 5 ант. 2 Сл.; Кан. св. Андр.
крит. п. 4 Сл.
Богословствовать v. impf. -ствею,
-иши, в. богословити: Сјед. васкр.
2 гл. 3.
Богосодѣлати v. impf. -дѣлаю, -иши,
θεοουργεῖν, учинити учесником
Божанства, обоготворити: Кан.
Бож. п. 5 т. 1.
Боготочный 3. θεοδότης, Богом по-
слан: Ак. Бог. конд. 5.
Боготканый <-тъканъ 3. θεοούφαν-
τος, од Бога откан: одежда
(Кан. у Нед. сир, п. 3 т. 1).

Боготочный <-тоуъ 3. θεοδότης,
који истиче од Бога: рѣка оучи-
ній (Ст. на Г. в. на св. Саву).
Богосъѣтанный 3. θεοπειθής, који
умилостивљава Бога (*Старч.*).
Богохранимый 3. θεοφύλακτος, Бо-
гом чувани (Ib.).
Богочисти <-уъстие п. θεοσεβεία,
Богопштовање; Кан. васкр.
гл. 3 п. 8 ирм.
Богочтица <-уътъцъ m. θεοσεβής,
који поштује Бога: Јов. 9, 31.
Богожкліи <-жкліи п. θεοφα-
νεῖα, богојављење (Мин. 6 јан.).
Богожкліиный <-жкліиъ 3. θεοφάν-
τος, од Бога показан (*Старч.*).
Бодрствовать v. impf. -ствею, -иши,
γρηγορεῖν, пазити, бдити, бити
на опрезу: I Петр. 5, 8; I Кор.
16, 13; Кол. 4, 2; I Сол. 5, 6.
Бодръ <-вдръ 3. πρόθυμος, бадар,
срчан: Мат. 26, 41; Марк. 14,
38; γρήγορος, будан, неуморан:
языкъ (Сл. на стих. у II Нед.
В. п.
Бокъ m. ἡ λαγών, бок, слабине (из-
међу ребара и кукова); утроба:
Ак. Бог. ик. 2; недра: Прем.
Сир. 47, 22.
Болій 3. сопр. од великъ и велий,
μεῖζων, већи: Мат. 11, 11; Марк.
9, 34; Лук. 7, 28; Јов. 4, 12
и др.
Болши <больши сопр. f. од велика
и велиа, μεῖζον, већа: Мат. 6,
25; Лук. 12, 23.
Болшіи <больши 3. сопр. слож.
обл. од велий 3. и sup., нај-
већи, најважнији, најглавнији:
ѿа естъ перкаа и колшаа запо-
вѣда (Мат. 22, 38).
Болѣ сопр. adv. μεῖζων, πλείον,
већма, више, веће: ѿκω цркви
колѣ етъ заѣ (Мат. 12, 6).

Болѣзновати v. impf. -знію, -зніши, ὀδυνεῖν, болове имати, страдавати, с муком раѣати: Гал. 4. 19.

Болѣзнь f. 1) ἡ ὀδύς, -ινος, бол, страдање: Пс. 9, 35; 12, 3; 93, 19; 126, 2; Марк. 13, 4; 2) νόσος, болест, боловање: Мат. 8, 17; 10, 1 и др.; 3) ἀσθενεία, немоћ, слабост: Јов. 11, 4; 4) πόνος, мука, бол: Апок. 16, 10.

Болѣти v. impf. болю, болиши, болятъ, 1) ὀδυνάσθαι, страдати, мучити се: Пс. 7, 15; жалостити се, страховати: боляще никахома тѣкѣ (Лук. 2, 48); 2) ἀσθενεῖν, боловати, бити боле-стан: Гдѣи, и, егоже люкшиши, колитъ (Јов. 11, 3); колитъ ли кто въ каяъ (Јак. 5, 14).

Борба < борьба f. πάλη, рвање, борба рвача: Хрѣтоу шедъ къ борѣѣ адовѣ (Син. на Ускрс).

Борити v. impf. борю, -риши, полемеѣν, ратовати: на церковь Божію (Син. у II Нед. В. п.); -сѣ: ιο σκέρειν, θηριομάχεσθαι: I Кор. 15, 32.

Борюшь, -и, -и; -ій 3. part. praes. act. ном. и сл. обл. од врати: Сјед. 2 воскр. гл. 3.

Брады, -дзы f. ἀξίνη, секира (Микл.).

Браконискѣсный < -ненскоуьснъ 3. ἀπειρόγαμος, који није иску-сио брака, нежењен, неудата: Ак. Бог. конд. 3.

Браковкрадованный < -окрадованъ 3. κλεφίγαμος, који има љубавну везу изван брака; који је тајно у браку: Ак. Бог. конд. 4.

Брань f. 1) πόλεμος, рат: Мат. 24, 6; Марк. 13, 7; Лук. 21, 9; 2) μάχη, бој, борба: II Кор. 7, 5; 3) πάλη, битка: Јевр. 11, 34.

Брати < врати v. impf. борю, бо-риши, — борють, полемеѣν, μάχεσθαι, ратовати, борити се: ικαρ-ετиса и корѣте (Јак. 4, 2); ѿ юности моя мнѡги борють ма-стрѣсти (Степ. воскр. гл. 4 ант. 1); киждѣ некидиного тайнѡ бор-юща ма: Сјед. 2 воскр. гл. 3; покори корюща ны: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.; -сѣ, борити се: и смій брѣа (Апок. 12, 7).

Брати < врати v. impf. берѣ, берѣши, — берѣтъ, αἰρεῖν, συλλέγειν, брати, узимати, скупляти (Микл.).

Братолювіи n. φιλαδέλφια, братска љубав: Рим. 12, 10; I Петр. 1, 22; Ант. 4 на В. четврт.

Братотворіи n. ἀδελφοποίησις, по-братимство, братимљење: не-ткориши (Ном. пр. 165).

Брашно < брашно n. 1) βρῶμα, храна: да шедше къ веи кѣпатъ крашна иеѣ (Мат. 14, 15; Лук. 9, 12; дѣхочно, мана: I Кор. 10, 3; ѿ крашнѣ коздржишннѣ: Ст. ва хвал. 3 у Нед. мес.; 2) τρο-φή, βρῶσις, јело: намышнѣ же крашна (Дел. 27, 38); нѣтъ цар-ство Бжїи брашно и питїи (Рим. 14, 17).

Брегъ < брегъ m. 1) κρημνός, стр-мен, врлет, брег: οὐστρεμνѣ ста-до кѣ по крегѣ къ море (Мат. 8, 32; Марк. 5, 13; Лук. 8, 33); 2) αἰγιαλός, обала: и кѣкъ народъ на брегѣ стоаши (Мат. 13, 2).

Бремя < бремя n. 1) φόρτος, бремя: бремя мое легко естъ (Мат. 11, 30); 2) γόμος, терет, товар: та-мѡ ко кѣши корявѣю изложити бремя (Дел. 21, 3).

Бреніи n. πηλός, блато: ιοткори кре-ніи ѿ пѣнокиніа (Јов. 9, 6 squ.); Пс. 17, 43; Рим. 9, 21; Сл. на

- лит. на св. Спир. чуд.; Син. у VI Нед. по Пасци; Кан. прич. п. 8 Сл.; глеб; искушење: *ἵπαι μα ῶ κρενία, да не οὐγαῖεν* (Пс. 68, 15).
- Брѣнный** < брѣннь 3. *πηλίνος*, блатан, земљан: брѣнными оустнами (Сл. на лит. Соб. арх. Миж.); Сл. на лит. св. Георг.; Ст. на хвал. св. Прок.; Кан. анг. хран. п. 3 т. 1.
- Бреши** < брѣшти v. pf. *κρεῖσθ*, брѣшиши, — брѣштѣ, 1) *μέλλειν*, брѣнути се: *Γὰν не брѣшиши ли, ἡκω ἡστρα μοα единѣ ма ῶстакн илѣжити* (Лук. 10, 40); 2) *ἀποδοκιμαῖεν*, занемарити, одбити, одбациити: *камень егоже не брѣгоши зиждѣи* (Лук. 20, 17; I Петр. 2, 7). Види *нѣбреши*.
- Бритиса** v. *ἰμρf. κρίωσα, κρίωσις*, *ἐυραῖσθαι*, бријати се: I Кор. 11, 6.
- Бровь** < еръвь f. *ὄφρυς*, обрва: Ст. 2 на Г. в. на св. П. и П.
- Брозда** < бръзда f. *χαλινός*, 1) жвале: *кроздями и оуздою челоути нхѣ костагнѣши* (Пс. 31, 9); 2) узда: *тѣло . . . кроздами коздержаніа шѣззаякѣ* (Сл. на лит. св. Сави).
- Броня** < броня f. *θώραξ*, оклоп: Еф. 6, 14; I Сол. 5, 8; Апок. 9, 9, 17; *иш*: Мол. у ч. Желеосв.; Богор. на В. повеч.; *кѣры*: Кан. св. Андр. крит. п. 9 мучен.
- Брѣцало** < брѣцало п. 1) *τύμπανον*, бубанъ, таламбас: Пс. 80, 3; 150, 4; 2) *πλήκτρον*, оруђе којим се ударало; звечка: Ст. по полиј. у Дух. нед.
- Брѣцати** v. *ἰμρf. -цаю, -иши, ἀναχροῦεν*, свирати: *ко органы* (II Цар. 6, 14); *кѣ гѣли*; Ст. на лит. на Вавед.
- Бѣсловити** v. *ἰμρf. -словаю, -иши, μωρολογεῖν*, лудо говорити: Ном. пр. 21.
- Бѣсловіе** п. *μωρολογία*, луд говор: Еф. 5, 4.
- Бѣй** < бѣи 3. *μωρός*, луд, бесмилен: Мат. 23, 17. 19.
- Бѣй**, **бѣла** < бѣи, **бѣи** adj. сл. обл.; види: *бѣи*: I Кор. 1, 25; II Тим. 2, 23; Тит. 3, 9; Кан. у II Нед. В. п. п. 3 т. 2.
- Бѣйство** п. *μωρία*, лудост: I Кор. 3, 19.
- Бѣринъ**, -ый < бѣринъ 3. *βίαιος*, бѣран, силан: *дѣхѣ, ветар источъак* (Пс. 47, 8); *кѣ тайнѣ бѣринѣ, ἐν ἀποκρύφῳ καταγίδος*, усредолује, грома (*Данич.*): Пс. 80, 8.
- Быстро** adv. *ταχὺ*, брзо: Ст. на Г. в. на св. Ник.
- Бытъ** п. *γένεσις*, бѣиѣ, постање, *јевр. bereschith*, назив прве кѣиѣ Мојсѣјево, узет из I Мојс. 2, 4; 5, 1; *nativus*, рођење; код Вука: *тело: илѣжѣ смотраюѣи лице бытѣа* *κωγω* (у Вулгати: *faciem suam nativam*) *кѣ зѣрцалѣ* (Як. 1, 23).
- Бѣглецъ** < бѣгльцъ m. *φυγάς*, бегунац: Кан. воскр. гл. 8 п. 1 ирм.
- Бѣда** f. *ἡ κίνδυνος*, невоља, опасност: и *кѣ бѣдѣ бѣхѣ* (Лук. 8, 23); *ἀνάγκη*, потреба, нужда, мука, невоља, беда: *бѣдѣ ко градѣхѣ, бѣдѣ кѣ пѣтѣи, бѣдѣ кѣ мори, бѣдѣ ко лѣкѣратѣи* (II Кор. 11, 26); Лук. 21, 23; *ταλαιπωρία*, мука, напор, беда, погибао: *Јоил* 1, 15.
- Бѣдѣнь**, -ый < бѣдѣнь 3. 1) *οἰκτρός*, бедан, кукаван. *јадан*: II Мак. 9, 28; 2) *ἐλεεινός*, невољан: Апок. 3, 17; 3) *κυλλός* кѣаст: Мат. 18, 8.

Бѣдникъ *m.* 1) δούτηνος, бедник, невольник; 2) куλλός, сакат, кляст, без руке: Марк. 9, 43.

Бѣднѣ *adv.* δεινώς, тешко, силно, јако, врло: начина... бѣднѣ гнѣватиса нань (Лук. 11, 53); бѣднѣ носимъ, δυσβάσταхτος, који се тешко да носити, незгодан за ношење: Мат. 23, 4.

Бѣлиникъ *m.* γναφεύς, који бели, пере платно: Марк. 9, 3.

Бѣлоносай < бѣлоносан *part. praes. act.* од вѣлоносити, λευχεμονών, у бело обучен: Сјед. васкр. 2 гл. 4.

Бѣлоризыцъ < бѣлоризыцъ *m.* λευκοχιτών, који носи белу мантију, који припада беломе свештенству; световни свештеник (*Дјач.*).

Бѣситиса < вѣситиса *v. impf.* вѣшѣса, -сишиса, μαίνεσθαι, беснити, горопадити се: Ст. на Г. в. на Усек.

Бѣсноватиса *v. impf.* вѣснѣюса, -ишиса, 1) δαιμονίζεσθαι, бити мучен од беса: дщи моя слѣ бѣснѣтиса (Мат. 15, 22); 2) μαίνεσθαι, беснити, лудовати: вѣснѣишиса Павле; онъ же, не вѣснѣюса, рече (Дел. ап. 26, 24. 25); 3) σεληνιάζεσθαι, бити месечар: ѡκω на новы йцы вѣснѣтиса (Мат. 17, 15).

Бѣсѣ *m.* δαίμων, δαιμόνιον, бес, зао дух, демон, ѣаво: V Мојс. 22, 17; Мат. 7, 22 и др.; полѣданный, μεσημβρινός, зараза, помор који пустоши (мори) у подне (Пс. 90, 6).

К

К треће слово у црквенослов. азбуци, зове се вѣди; као цифра $\text{в} = 2$.

Кавъ шесто слово у јеврејској буквици: Плач. Јер. 1, 6; 2, 6; 3, 16; 4, 6.

Када *f.* συκοφαντία, клевета (*Микл.; Дјач.*).

Кадити *v. pf.* каждѣ, -диши, κατήγορεῖν, опадати, клеветати, тужити: Лук. 23, 2. 10. 14.

Каждати *v. impf.* -ждаю, -иши, окривљавати, тужити: Јов. 8, 10.

Каи, -іа *n.* τὸ βάτον; *pl.* καῖα, -ій, палмове граници: Мат. 24, 32; Марк. 11, 8; Јов. 12, 13.

Капъ *m.* βαφή, боја, креч (*Микл.; Старч.*).

Карити *v. pf.* карю, вариши, προάγειν, претходити, напред ићи: Мат. 14, 22; Марк. 6, 45.

Карѣ *indecl. сир.*, βάρ, син: Гіишн карѣ Іоан (Мат. 16, 17).

Карѣ *m.* 1) κάσων, врућина, зној: Мат. 20, 12; 2) ἄσφαλτος, смола (*Микл.*).

Карѣти *v. impf.* карѣю, -иши, προάγειν, напред ићи, измицати пред неким, претходити: Мат. 21, 31; 26, 32; Марк. 10, 32; 14, 28; 16, 7.

Касііскъ *m.* грч., отровна змија, гуштер: Пс. 90, 13.

Касілокъ *m.* кропило, босиљак: Послед. Вел. осв. воде.

Каю *gen. и dat. duala* од ты.

Бвѣргати < вѣврѣгати *v. impf.* вѣвѣргѣю, -иши, ἐμβάλλειν, убацивати (*Микл.; Старч.*).

ВѢРГНѢТИ < **ВЪРЪГНѢТИ** v. pf. **вѣргнѣ**, -гнѣши, **вргнѣти**, **убацити** (*Микл.*); -сѧ, **бацити** се: **къ морѣ** (Јов. 21. 7).

ВѢРЗАТИ < **ВЪРЪЗАТИ** v. impf. -зѧю, -ѣши, в. **вѣргати**.

ВѢСТИ v. pf. **вѣдѣ**, -диши, **εἰσαγεῖν**, **увести**: **не вѣди насѣ къ напастѣ** (Мат. 6, 13; Лук. 11, 4).

ВВОДИТИ v. impf. **ввождѣ**, -диши, **εἰσαγεῖν**, **уводити**: **Јевр. 1, 6; ἀπάγεῖν**, **приводити**: Мат. 7, 13; **φέρειν**, **однети**, **одводитьи**: **ко градѣ** (Дел. 12, 10).

ВВОНИТИСѧ < **ВЪВОННИТИСѧ** v. impf. -нишѧ, -нишишѧ, **στρατεύεσθαι**, **постати војник**, **ступити у војску**, **служити као војник**: Кан. св. Теод. п. 1 Сл.

ВѢРЩИ < **ВЪРЪЩИ** v. pf. **вѣргѣ**, -жѣши, **вѣргѣтѣ**, **βάλλειν**, **убацити**: **къ морѣ** (II Мојс. 15, 1); **къ пещѣ огненнѣю** (Мат. 13, 42); **къ гнѣнѣ огненнѣю** (Мат. 18, 9; Марк. 9, 45, 47); Марк. 12. 42; -сѧ, **βάλλειν ἑαυτὸν**, **бацити се**: **къ морѣ** (Јов. 21, 7).

ВѢРѢТИ v. pf. **вѣрѣю**, -риши, **καταπιστεύειν**, **поверити** **некоме нешто**, **предати**: Рим. 3, 2; II Тим. 3, 14; **человѣчникомѣ предстательствѣ не вѣрѣи мѧ**: Богор. у Ч. погреб.

ВДАТИ < **ВЪДАТИ** v. pf. **вдамѣ**, **вдаси**, — **вдадатѣ**, **ἐκδιδόναι**, **δοῦναι**, **издати**, **предати**, **дати**: **моко ко оустѧ** (V Мојс. 18, 18); **и вдаде и дѣлательемѣ** (Мат. 21, 33; Лук. 20, 9); **вдати себѣ къ позорѣ**, **δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον**, **показивати се у позоришту**; **код Вука**: **излазити на збориште**: Дел. ап. 19, 31; **вдати пѧщи**, **окренѣти леѣа**, **дати се у бег**;

-сѧ, **ἐπιδιδόναι**, **предати се некоме**: Дел. 27, 15.

ВДАТИ v. impf. **вдаю**, **вдаши**, — **вдаютѣ**, **въ вѣрѣ**, **πιστεύειν**, **поверовати**: **не вдаашѣ себѣ въ вѣрѣ ихѣ** (Јов. 2, 24); **вдаати вракѣ**, **ἐκχαρίζειν**, **уданати**: **икою дѣкѣ** (I Кор. 7, 38).

ВДОКА < **ВЪДОВА** f. **χήρα**, **удовица**: Лука. 2, 37; Апок. 18, 7 и др.

ВДОВИЦА f. в. **вдова**: Мат. 23, 14; Марк. 12, 40 и др.

ВДОДѣ < **ВЪДОДѣ** п. **ἔποπος**, **удод** (**птица**), **по Данич. пупавац**: III Мојс. 11, 19.

ВДРО п. **εὐδία**, **ведро време**: Мат. 16, 2.

ВЕЛѢЗВѢЛѧ m. **идол акаронски у Палестини**: IV Цар. 1, 2; **начеоник злих духова**, **кѣз бесовски**: Мат. 10, 25; Марк. 3, 22; Лук. 11, 15 и др.

ВЕЗДѣ adv. **πανταχοῦ**, **свагде**, **свуда**: I Кор. 4, 17; **ἐν παντί**, **у свему**: II Кор. 11, 6.

ВЕВѢЛѢДѣ < **ВЕВѢЛѢДѣ** m. **κάμηλος**, **камила**: Мат. 19, 24; 23, 24; Марк. 10, 25; Лук. 18, 25.

ВЕВѢЛѢДѣ < **ВЕВѢЛѢДѣ** adj. **καμήλου**, **камилин**: Мат. 3, 4; Марк. 1, 6.

ВЕВѢЛѢПѣ п. **μεγαλοπρέπεια**, **великолепност**, **сјај**, **красота**, **дивота**: Пс. 103, 1; 110, 3.

ВЕВѢЛѢПНЫЙ 3. **μεγαλοπρεπής**, **величанствен**, **диван**, **прекрасан**: II Петр. 1, 17.

ВЕВѢРѢЧЕВАТИ v. impf. -рѣчѣю, -чѣши, **μεγαλορρέμονεῖν**, **много говорити**, **хвалисати се**, **величати се**, **узносити се**: Пс. 34, 26; 37, 17; **клеветати**: Пс. 54, 13.

ВЕЛИКОМЕНИТѣ 3. **μεγαλόνυμος**, **који има велико име**: Конд. св. Ил.; Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.

Великолѣпіе п. в. **велилѣпіе**: ітѣни (Мол. у Лит. Вас.).

Величавъ 3. **υπερήφανος**, охол, хвалисав: Рим. 1, 30; II Тим. 3, 2.

Величайшій 3. **sup.** од великій, највећи.

Величати v. **imprf.** -чаю, -ши, **μεγαλύνειν**, увеличавати: величаютъ конкриліа ризъ **εκοιχѣ** (Мат. 23, 5); славити, хвалити: величалъ **επισκεπѣ** царєва (Пс. 17, 51); величахъ **ηχѣ** людѣ (Дел. 5, 13); -сѣ, величати се: Дел. 19, 17; II Кор. 10, 15; 11, 20.

Величєствіи п. **μεγαλειότης**, **μεγαλοσύνη**, величина, слава: Пс. 70, 21; II Петр. 1, 16; Евр. 1, 3; 8, 1.

Величєство т. **μεγαλειότης**, величанство: Дел. 19, 27; **μέγεθος**, величина: Еф. 1, 19.

Величити v. **imprf.** **величѣ**, -чиши, — **величатѣ**, **μεγαλύνειν**, величати, уздизати, прослављати: Лук. 1, 46.

Величіе п. **μεγάλειον**, величина: Лук. 1, 49.

Велій 3. **μέγας**, велик, силан: Богъ (Пс. 76, 14); **εκѣтъ**: Мат. 4, 16; 5, 19.

Веліаръ **јевр.**, непотребан; ѣаво, зао дух: II Кор. 6, 15.

Вєлми **adv.** **σφοδρῶς**, веома, силно: Дел. 27, 18; Як. 3, 5; Филиб. 4, 10.

Вєлѣніи п. **δόγμα**, заповест: Дел. 17, 7; наредба, пропис: Конд. св. Вас. Вел.; Кан. Бож. п. 7 ирм.; **πρόσταγμα**, заповед: Кан. у Нед. сир. п. 7 ирм.

Вєлѣти v. **pf.** **вєлю**, **велиши**, **ἐπιτάσσειν**, **κελεύειν**, заповедити: **δὲχομαι** **πечѣтѣмъ** **вєлитѣ** (Марк.

1, 27; Лук. 4, 36); Ст. на Г. в. на Возн.

Вєрѣи < **врѣни** п. **ἰστέαι**, врбе: Пс. 136. 2.

Вєрвица < **врѣвца** f. **κομποσχοινίου**, бројанице монашке: да иматъ оузы (**κόμπους**) іто и три (Ном. пр. 87).

Вєрвѣ < **врѣвъ** f. **σχοινίου**, уже, конопац, узица: Јов. 2, 15; Дел. 22, 15.

Вєргати < **врѣгати** v. **imprf.** **вєргаю**, -ши, **ρίπτειν**, бацати; -сѣ, когровы: Ст. у Ч. погреб.

Вєргнѣти < **врѣгнѣти** v. **pf.** -нѣ, -ниши, в. **κρίσι**.

Вєрѣл < **верем** f. **ρόχλος**, доворотак, доворотник: Пс. 116, 16; 147, 2; ітерѣ **εἰ**: Ст. на Г. в. 6 гл. 2; и **κєрен** іокрѣшикий: Ст. на блаж. воскр. гл. 6; и іокрѣшилъ **εἰ** **κєрен** **κѣчнѣмъ**: Кан. Ускр. п. 6 ирм.

Вєртєпъ < **врѣтъпъ** т. **σπήλαιον**, пещера, пєѣина: Пс. 141 у натпису; Мат. 21, 13; Марк. 11, 17; Евр. 11, 38; Ст. на Г. в. у Нед. св. от.; Кан. у Нед. цвет. п. 8 т. 3.

Вєрховникъ < **врѣховѣникъ** т. **κορυφαῖος**, који је на врху, првак, поглавица: Сл. на хвал. пр. Ил.

Вєрхотворицъ < **врѣхотворицъ** т. **ὄρκοφουργός**, творац града: Кан. воскр. гл. 8 п. 3 ирм.

Вєрхѣ < **врѣхоу** **adv.** **ἐπάνω**, врху, поврх, изнад, одозго: Пс. 107, 5; Мат. 2, 9; Лук. 11, 44.

Вєрхъ < **врѣхъ** т. 1) **ὄψρος**, **ἄκρον**, врх: Лук. 4, 29; Јов. 2, 7; Евр. 11, 21; 2) **κεφαλῇ**, глава: I Мојс. 11, 4; **прикопнѣмъ** **εἵτкені** **номѣ** **моємѣ** **κєрхѣ**: Ст. на VI часу уочи Богој.; **вєлѣдѣнїю**: Ст.

на хвал. на Богој.; 3) *κορυφή*, сила, моћ, власт: *κρυφή* οὐχίτης, τὴν κορυφήν τῶν διδασκάλων, највиши учитељи (Конд. на св. Три Јер.); *κρυφή* (*κορυφή*), ὡς страданій: Троп. Прен. м. св. архѣ. Стеф.; *κρυφή* ἀποστόλων (*κορυφαῖος*), првих апостола: Конд. св. ап. П. и П.

Веленикѣ *τ. κοπηλάτης*, лађар, веслар: Јез. 27, 8, 9.

Велна *f. τὸ ἔαρ*, пролеће: Свјет. на св. Георг.

Велнинѣ < *вельнѣ* 3. пролећни: *цкѣтъ* (Ст. па хвал. на св. Георг.).

Вель < *вель* *f. 1)* *χώμη*, село: Мат. 9, 35; 2) *χωρίον*, место, местанце: Јов. 4, 5.

Вель, *вель*, *кель*, < *вель*, *вель*, *вель* *adj.* *ρον.*, *πᾶς*, *πᾶσα*, *πᾶν*, сав, сва, све; Мат. 2, 3; 3, 5; 5, 29 и др.

Велхій 3. *παλαιός*, стари, старински: III Мојс. 25, 22; Мат. 13, 52; Лук. 5, 39; Рим. 6, 6; *κλεις*: I Кор. 5, 7; *челокѣкъ*: Еф. 4, 22; Кол. 3, 9; *закѣтъ*, 22 књиге Св. писма које су написали Мојсије и пророци.

Велхостѣ *f. παλαιότης*, старост, старина: Рим 7, 6; *ῥκшин* *егв* *кетхостѣ* (Мол. у Ч. оглаш.), *entkleide ihn des alten Wesens* (*Мальц.*, Таинства стр. 46).

Велшати *v. imperf.* -шаю, -ши, *παλαιοδοῦναι*, старити: *κλεισάνца* не *ветшійоца* (Лук. 12, 23).

Велрѣ *f. δείπνον*, вечера: Мат. 23, 6; гозба: Марк. 12, 39.

Велрѣати < *вельрѣати* *v. imperf.* -аю, -аши, *δειπνεῖν*, вечерати, ужинати: Лук. 17, 8; Апок. 3, 20.

Велрѣвнѣ, -ый < *вельрѣвнѣ* 3. *ὀλικός*, телесан, чулан, матери-

алан: *страсть* (Ч. погреб. свешт. ик. 18); *мидроканіе*: Мол. Ант. у Повеч.

Велрѣство < *вельрѣство* *p. ὕλη*, материја, твар: Кан. анг. хран. п. 7 т. 3.

Велрѣствовати *v. imperf.* -ствѣю, -ши, *διαπραγματεύεσθαι*, бавити се неким послом: *οὐλογομένη* (Син. у I Нед. В. п.).

Велрѣный < *вельрѣный* 3. *προσῆλος*, стваран: *κλεισάνω* *желаніа* *прекышиши* *покажи* (Кан. анг. хран. п. 6 богор.).

Велрѣ < *вельрѣ* *f. 1)* *πράγμα*, ствар: *положилѣ* *еи* *въ* *ирдѣкъ* *ткоюмѣ* *келѣ* *ію* (Дел. 5, 4); *догађај*: *мнози* *начаша* *чинити* *повѣтитѣ* *ω* *изкѣткочаннѣхъ* *къ* *нагѣ* *келѣхъ* (Лук. 1, 1); *парница*: *келѣ*, *мѣла* *ко* *иномѣ* *ідитиѣла* (I Кор. 6, 1); *посао*: *да* *не* *наложитѣла* *емѣ* *никаже* *келѣ* (V. Мојс. 24, 5); 2) *ὕλη*, материја; *дрво*, *шума*: *се* *малѣ* *огнь*, *коль* *келѣкѣ* *келѣ* *кожигаетѣ* (Јак. 3, 5).

Велрѣкѣ *m. јевр.* *οἶκος κάμψεως*, место где пастири стрижу овце, пастирска колиба: IV Цар. 10, 12.

Велрѣганѣ *m. јевр.* *βασιγάν*, дом у врту: IV Цар. 9, 27.

Велрѣиль *m. јевр.*, дом Божји: I Мојс. 35, 6; Суд. 20; 26; 21, 2.

Велрѣждати < *вельрѣждати* *v. imperf.* *вжаждѣ*, -ждѣши, *διψᾶν*, жеднети: Апок. 7, 16; -са, *осећати* *жећу*, *бити* *жедан*, *жећовати*: Јов. 4, 13, 14; 6, 35.

Велрѣци < *вельрѣци* *v. pf.* *вжигѣ*, -жѣши, *вжигѣтъ*, *ἄπτειν*, ужећи, упалити: Лук. 8, 16; 11, 33.

Велрѣгати < *вельрѣгати* *v. imperf.* -гаю, -аши, *κτᾶν*, *ἄπτειν*, палити, запаливати: Мат. 5, 15; Лук. 15, 8.

Взѣмѣ adv. ἀμοιβαίως, узајамно, уза-
наплату, у зајам: I Тим. 5, 4.

Взѣмодати v. pf. -дамъ, -даси,
δανείζειν, у зајам дати, позај-
мити, посудити: Кан. воскр. гл.
7 п. 9 ирм.

Взѣмѣ дати, δανείζειν, дати у за-
јам некому: Лук. 6, 34. 35;
χρῆναι узајмити од некога, по-
судити: Лук. 11, 5.

Взѣлѣкати < възалѣкати v. impf.
взалѣхъ, -чиши, възалѣхъ, πεινᾶν,
огладнѣти: Мат. 4, 2; Марк. 2,
25 и др.; -сѣ, бити гладан: Мат.
25, 35; Лук. 6, 3; Јов. 6, 35.

Взѣмѣмъ part. praes. act. сл. обл.
од взѣмати, αἶρων, који узима:
ἐρεῖν мѣра (Јов. 1, 29).

Взѣмѣ, -ши, -ши, part. praes. act.
I од взѣти < възѣти: Мат. 13,
31. 33.

Взѣмати < възѣмати v. impf. -аю,
-иши; взѣмлю, взѣмѣши, αἶρειν,
узѣмати: Лук. 6, 29. 30; -сѣ,
περιαιρέσθαι, узѣмати се: покры-
вало: II Кор. 3, 16.

Взѣрати < възѣрати v. impf. -раю,
-иши, ἀδενῶσαι, посматрати, гле-
дати: Дел. 1, 10; 3, 12 и др.

Взѣсина < възѣсина f. ἀναφαλάν-
τομα, ѣла: III Мојс. 13, 42.

Взѣорѣ < възѣорѣ m. θεωρεῖν, вид,
образ, поглед: Јез. 10, 10.

Взѣкѣсти < възѣкѣсти v. pf. взѣкѣ-
хъ, -зѣши, ἀναβαίνειν, попѣти се:
Лук. 5, 19.

Взѣвати v. impf. -ваю, -иши, κρά-
ζειν, кричати, вѣкати: Дел. 16,
17; κραυγάζειν, вѣкати, молити:
Троп. св. архѣ. Стефан.

Взѣграти < възѣграти v. impf. -граю,
-иши, σκίπτειν, скакати, играти:
Лук. 6, 23; -сѣ, заиграти се:
Лук. 1, 41. 44.

Взѣсканѣ < възѣсканѣ n. συζητήσεις,
распра, веѣанѣ: многѣ же възѣ-
сканѣи възѣхъ (Дел. 15, 7); ζητήμα,
питање: егѣже ѡκρѣстохъ ѡгла-
годема ѡ възѣсканѣи закона нхъ
(Дел. 23, 29); ζητήσεις, истра-
живанѣ, испитиванѣ: Син. у
II Нед. В. п.; ἀναζητήσεις, потра-
живанѣ: заблѣждашѣ ократѣ
(Мол. у Јелеосв.).

Взѣскатѣль < възѣскатѣль m. συζη-
τήτης, испитивач, истраживач:
Ак. Бог. ик. 9.

Взѣскати < възѣскати v. impf. възѣ-
скаю, -иши; възѣхъ, -иши, ζητεῖν,
тражити, истраживати, искати,
испитивати: Јов. 7, 34; ἀναζη-
τεῖν, потражити: Богор. воскр.
гл. 6; ἐκζητεῖν, изискивати, ис-
питивати: Стат. на В. суб. I
ст. 45; -сѣ, ἐκζητεῖσθαι изиски-
вати се: Лук. 12, 48.

Взѣти < възѣти, v. pf. възѣхъ, -дѣши,
ἀναβαίνειν, узѣћи, изѣћи: ѡ коды
(Мат. 3, 16); успѣти се, попѣти
се: на горѣ (Мат. 5, 1; 14, 23;
Марк. 3, 13; Лук. 9, 28; Јов.
6, 3); възѣдѣ Богъ ко конклѣно-
кѣнѣ, узнесе се Бог при кли-
цању: Пс. 46, 6; възѣдѣ на срѣ-
цѣ емѣ, доѣе му на ум: Дел.
7, 23; възѣти на памѣть, изѣћи
на памѣт: Дел. 10, 4.

Взѣти < възѣти, v. pf. възѣхъ възѣ-
ши, αἶρειν, λαμβάνειν, узѣти: перѣтъ
взѣмѣ ѡ земли (I Мојс. 2, 7);
якѡ къ тебѣ възѣхъ дѣшѣ мою
(Пс. 142, 8) т. ј. Теби тежим,
Теби обраѣам погледе (Злат.),
у Тебе се уфам (Влаш., IV, 213);
возѣмѣтъ крѣтъ кой: Мат. 16, 24;
Марк. 8, 34; ἐπαίρειν, подигнути:
возѣмѣтъ рѣки наша ко гѣа (св.
Лит. Злат.); -сѣ, αἶρεσθαι, лапѣ-

βάνεσθαι, одузети се, узети се: Мат. 13, 12; отворити се: и кзашаа крата плачевнаа (Ст. на Г. в. воскр. гл. 5).

Видиць < видьць m. γνώστης, који види, зналац: Сл. на хвал. у Нед. Сам.

Видѣ m. εἶδος, вид, лице, облик, обличје: и дѣхъ ко видѣ гонѣ-вникѣ (Троп. Богој.); Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.

Вина f. 1) αἰτία, узрок: пѣтити жнѣскою по вѣској винѣ (Мат. 19, 3); вѣхъ вѣгнѣхъ вина: Мол. у Изобр.; кривица: никогѣже шѣрѣтаю винѣ къ чѣловѣкѣ нѣмѣ (Лук. 23, 4); Јов. 18, 38; 19, 4. 6; 2) πρὸφασις, изговор: непѣкати винѣ ш грѣхѣхъ, измишлявати изговоре за грехе (Пс. 140, 4); нѣмѣ же винѣ не имѣтъ ш грѣхѣхъ своѣмѣ (Јов. 15, 22); дволичѣе, лицемерство, лаж: и виною далече молиѣтѣ тѣораѣе (Мат. 23, 14; Лук. 20, 47); 3) αἰτίαιа, кривица, тужба, оптужба: тѣжки винѣ приносаѣе на Пѣла (Дел. 25, 7); 4) ἀφορμή, повод, прилика, почетак: грѣхъ ко винѣ прѣѣмѣ запѣкѣдѣю, прѣѣсти ма (Рим. 7, 11); моѣ, власт: прѣѣмѣе винѣ тожде тѣорити (Мол. прошч. у Ч. погреб.); 5) ἔγχελα, прекор, неправда: попа-лаа моѣ грѣхѣхъ винѣ (Мол. 11 у Послед. прич.).

Виновинѣ < виновѣнѣ, -ый 3. αἷτιος, који је узрок нечему, који даје повод нечему: Јевр. 5, 9; вѣгнѣхъ винокнаа: Кан. Богор. п. 3 т. 1; иже торжѣтѣкѣ винокнаа: Ст. на стих. св. кн. Лаз.

Виновинѣ m. αἷτιος, узрочник; окривљѣн, крив: Ст. св. кн. Лаз.

Винословствовати v. imperf. -ствѣю. -ши, αἰτιολογεῖν, испитивати узроке, почетке: Син. у Нед. М. и ф.

Висѣти v. imperf. вишѣ, висѣши, хре-мѣсѣти, висѣти: прокляѣтъ вѣскѣ висѣи на дрѣвѣ (Гал. 3, 13); Дел. 28, 4; садржавати се: къ ѣю оком запѣкѣдѣю кѣ законѣ и про-роцы вѣскѣ (Мат. 22, 40).

Виталиница f. κατάλυμα, гостионица, стан, соба: Марк. 14, 14.

Витати v. imperf. -таю, -ши, 1) κατασκηνοῦν, гнездити се, правити гнездо: на вѣтѣхѣхъ (Мат. 13, 32; Марк. 4, 32); 2) καταλῶσαι, становати, ноѣти, иѣи на ко-нак: да шѣдѣе ко окрѣтѣмѣ кѣи и иѣа кѣтаютѣ (Лук. 9, 12); свратити: ко грѣхѣмѣ мѣждѣ кѣидѣ кѣтати (Лук. 19, 7).

Витѣйствовати v. imperf. -ствѣю, -ши, ῥηγορεύειν, лепо, красноречиво говорити и писати, прославля-ти: Кан. Дух. п. 9 ирм.

Витѣ f. говорник: вѣтѣхъ цѣркѣи кѣтѣа и вѣтѣиинѣ (Ст. на лит. 3 на св. П. и П.).

Витѣй 3. ἐλίχτος, вит, кривуѣаст: III Мојс. 6, 21.

Вихрѣ m. αὔρα, ветар: къ кѣхрѣ тонѣ (Ст. на Г. в. 2 на пр. Ил.).

Виноградѣ m. 1) ἀμπέλων, -ώνος, ви-ноград: нже насади кѣноградѣ (Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Лук. 20, 9); 2) ἡ ἀμπέλος, винова лоза, чокот: къ инѣ моѣмѣ вѣ-ше кѣноградѣ прѣдо мною (I Мојс. 40, 9).

Висѣкоз indecl., βίσεξτος, преступна година.

Вкратцѣ adv. συντόμως, укратко: Дел. 24, 4.

Вкѣпѣ adv. ὁμοῦ, ἅμα, уједно, заједно, скупа: Јов. 21, 2, Дел. 2, 1.

Вкѣсити < вѣкѣсити v. pf. вкѣшѣ, вкѣсиши, γεύεσθαι, окусити: кѣна вѣкѣшигѣ ѿ воды (Јов. 2, 9); окѣ оукѣ вкѣшѣ: Ст. на блаж. воскр. гл. 4.; смрти: Мат. 16, 28; Марк. 9, 1; Лук. 9, 27; Јов. 8, 52; Сјед. воскр. гл. 3; искусити: понеже вкѣсити: мѣкѣ вѣкѣ Гѣ (I Петр. 2, 3).

Вкѣсѣ < вѣкѣсѣ m. γεύεις, укус, опит: вкѣсѣ прѣати, испипати, уверити се: II Мак. 13, 18.

Влагалище < вѣлагалище, n. βαλάντιον, торба: Лук. 10, 4; сеса за новце: Лук. 22, 35.

Влагати < вѣлагати, v. impf. -гаю, -иши, βάλλειν, бацати: ко огнь (Јов. 15, 6); ἐμβάλλειν, спуштати: Ст. на Г. в. 2 у Нед. расл.; εὐσφѣρειν, улагати, метати: оузда ко оути (Јак. 3, 3).

Владыка m. 1) ἡγεμών, вођа, владалац: ничниже минши еси ко владыкаѣ Иудовыхъ (Мат. 2, 6); 2) δεσπότης, господар, господ: нынѣ ѿпѣшаша раба твоего, Владыко (Лук. 2, 29); Конд. св. архѣ. Ст.; 3) οἰκοδεσπότης, домаѣин: домѣ владыка (Лук. 13, 25; 14, 21; 22, 11); 4) ἐξουσία, власт: и азъ человекѣкъ есмь подѣ владыкою оучиненъ (Лук. 7, 8); 5) епископ.

Владычество n. ἡ ἀρχή, власт, господство: Пс. 102, 22.

Владычество n. 1) ἡγεμονία, владавина, влада: Тікерія кесара (Лук. 3, 1); 2) ἐξουσία, поглаварство, власт: егда же прикѣдѣтъ къ намъ, владычества (Лук. 13, 11).

Владычествовати v. impf. -ствѣю, -ствѣиши, ἡγεμονεύειν, владати: Пс. 58, 4.

Владычный 3. ἡγεμονικός, владалачки: Пс. 50, 14.

Владѣти v. impf. -дѣю, -иши; 1) ἄρχειν, владати, управљати: мзыки (Марк. 10, 42; Рим. 15, 12); 2) ἐξουσιάζειν, имати нешто у власти, бити господар над неким: жена своимѣ тѣломѣ не владѣтъ но мѣжѣ (I Кор. 7, 4); 3) αὐθεντεῖν, подарити: жинѣ... не покѣлѣваю.. владѣти мѣжемѣ (I Тим. 2, 12); владѣющій, part. praes. act. сл. обл., ἐξουσία, власт: владѣющимѣ покиннокатисѣ (Тит 3, 1); владѣщій, part. praes. act. сл. обл. од владѣти, ἡγεμονεύων, који влада: владѣщѣ Сирію Киринію (Лук. 2, 2).

Влазити < вѣлазити v. pf. влѣзѣ, -иши, ἐμβαίνειν, улазити, ући: нже перкѣ влѣзашѣ.. (Јов. 5, 4).

Властителъное n. ἐξουσιαστικόν, власт, сила, моћ: Ст. на хвал. 3 у Нед. месоп.

Власѣ m. 1) φρίξ, длака: ѿ влѣсѣ вѣкѣлѣждѣ (Мат. 3, 4; Марк. 1, 6); 2) κόμη, коса на глави: влѣсѣ глѣкѣ коѣмѣ штрѣ (Лук. 7, 44; Јов. 11, 2; 12, 3); мѣжѣ аще влѣсѣ раситѣтъ, вѣзчастіѣ емѣ естѣ: I Кор. 11, 14.

Власеница < власеница f. σάκκος, власеница, груба хаљина од вуне или од животињскихъ длака коју су носили монаси (Микл.).

Власѣнѣ < власѣнѣ 3. τρίχινος, длакав, чупав, од длаке, од вуне: Апок. 6, 12.

Влачити v. impf. влѣчѣ, -чиши, σύρειν, вући, вуцарати: Дел. 8, 3.

Влаатиѣ < **вѣлаатиѣ** v. impf. **вѣла-**
юса, -ишиѣ, 1) βασιλεύειν, му-
чити се, бити у невољи, нала-
зити се у опасности; бити ба-
цан тамо амо: колнами (Мат. 14,
24); 2) κλυδωνίζεσθαι, колебати
се, љуљати се: да не вѣлаемъ
ктоиѣ младенци, вѣлаючиѣ.. (Еф.
4, 14);

Влаши < **вѣлаши** v. impf. **вѣла-**
ш, -чиши, ούρειν, ἔλκειν, вући привући:
мрежѣ рыбѣ (Јов. 21, 8); на гд-
ици (Јак. 2, 6); пред' гднѣице:
Ст. на Г. в. у Нед. мес.

Влавати < **вѣлавати** v. impf. **-ваю,**
-иши, βάλλειν, уливати: Мат. 9,
17; Марк. 2, 22; Лук. 5, 37. 38;
-са, ἐπιβάλλειν, провалити, про-
дрети: Марк. 4, 37.

Влаѣти < **вѣлаѣти** v. impf. **вѣла-**
ю, вѣлаши в. **вѣлавати:** Марк. 2, 22;
Јов. 13, 5.

Влаѣти < **вѣлаѣти** v. pf. **вѣла-**
ш, -зши, ἐμβάλλειν, ући: къ корякъ
(Мат. 9, 1; Марк. 8, 10. 13;
Лук. 5, 3; 8, 22. 37; Јов. 6. 17
sq.); вѣлашѣи 3. part. praet. act.
I сл. обл.: Мат. 14, 32.

Влаѣпѣтѣ adv. εἰκότως, као што тре-
ба, као што је право, при-
стојно, прилично: II Кор. 11,
20; Ст. на блаж. на Рожд.
св. Јов.

Вмалѣ adv. μικρόν, наскоро: **вмалѣ**
и **ктоиѣ** не видѣте мене (Јов.
16, 16—19); ἐν ὀλίγῳ, замало:
и **вмалѣ** и **ко мнозѣ** (Дел. 26,
29); πρὸς ὀλίγον, за кратко вре-
ме: **пари** ко естѣ **вмалѣ** **вмалѣ-**
стиѣ (Јак. 4, 14); δι' ὀλίγον, крат-
ко, мало: **вмалѣ** **написяхѣ** (I Петр.
5, 12); διὰ βραχύων, не много,
укратко: **вмалѣ** **написяхѣ** **поглаго-**
лахѣ (Јевр. 13, 22); πρὸ μικροῦ,

замало: **егоже** **вмалѣ** **солнце** **на**
критѣ **книма** **оузрѣвшиѣ** (Сл. на
стих. на В. пет.).

Вметати < **вѣметати** v. impf. **-таю,**
-иши, βάλλειν, бацати: ко огнь
(Мат. 7, 19); **мрежи** къ **море:**
Мат. 4, 18; Марк. 1, 16; **ме-**
нати: **акѣ** **лептѣ** (Лук. 21, 2);
вмѣшѣ, -иши: къ **пицѣ** **вмѣшиѣ**
(Лук. 12, 28); **-са, бацати се:**
Лук. 3, 9.

Вмѣжиствѣтиѣ < **вѣмѣжествѣтиѣ** v.
impf. **-ствѣлюса, -ствѣишиѣ, ἀν-**
δρῖζεσθαι, показивати се као
човек, храбро се **понашати:**
Син. у Суб. Ак.

Вмѣжитиѣ < **вѣмѣжитиѣ** v. pf.
-жѣса, -жишиѣ, ἀρρενοῦσθαι, хра-
бро се **понашати, држати се**
као человек: **тѣхѣ** **дослѣ** **ми,**
дѣше **вмѣжившиѣ** **оукрѣпиѣ** (Кан.
св. Андр. крит. ст. 5 на блаж.).

Вмѣнати < **вѣмѣнати** v. pf. **вмѣ-**
ниши, λογίζεσθαι, убројити, ура-
чунати, примити: **срѣхѣ** (Рим.
4, 8); **мислити:** **егоже** **вмѣнати**
стрѣи (Ст. на хвал. воскр. гл.
4); **ἄγειν, држати, сматрати:** **ѣа**
вмѣнихѣ **Хрѣта** **ради** **тѣштѣ** (Фи-
либ. 3, 7); **-са, бити** **прибро-**
жан **некоме:** **ю** **вѣззаконныи**
(Марк. 15, 28; Лук. 22, 37);
къ **мѣртвѣхѣ:** Троп. непор. вос-
кр.; Ст. на блаж. воскр. гл. 4;
ѣа **оуцѣ** **законѣиѣ:** Кан. воскр.
гл. 1 п. 6 ирм; **урачунати се**
у **нешто:** къ **пѣвѣдѣ** (Јак. 2, 23;
Рим. 4, 3. 22; Гал. 3, 6.).

Вмѣнати < **вѣмѣнати** v. impf. **-наю,**
-иши, 1) λογίζεσθαι, урачунава-
ти, примати: **пѣвѣдѣ** (Рим. 4, 6);
2) **ἄγειν, држати, сматрати:** **кѣа**
оуцѣ **кѣти, да** **Хрѣта** **прѣвѣрѣшѣ**
(Филиб. 3, 8); **-са, урачунавати**

се, примати се: вѣра егѡ къ прѣдѡ (Рим. 4, 5).

Вмѣстности <вмѣстности п. хѡра, место, стан: Ак. Бог. ик. 8; хѡрѡν, простор, тврѣва: Кан. Бож. п. 9 ирм.

Вмѣстити <вмѣстити v. pf. вмѣ-
щѡ, -стиши, хѡреѣν, примити:
могѣи вмѣстити да вмѣститѣ
(Мат. 19, 12); II Кор. 7, 2;
смѣстити: ни глгомиѡ мию кѣмѡ
миѡ вмѣстити пишѣмѡхъ книгѡ
(Јов. 21, 25); ко оутроѡ: Сјед.
воскр. гл. 3 богор.; Хѣта жиз-
нодѡкѡ: Прип. 9 п. богор. у
Среду препол.; нѣкмѣстимѡ: Гло-
ко: Ст. на Г. в. на Вавед.; Бога
кмѣщѡм ко оутроѡ: Ст. на лит.
богор. на св. Три Јер.; садр-
жавати, по Вуку: узимати: кмѣ-
щѡм по дѣкѡм или трѣмѡ мѣ-
рамѡ (Јов. 2, 6).

Вмѣстообразный <вмѣстообразнѡ
3 ἀντίτυπος, исти такав: и пред-
ложѣ кмѣстоѡбрѡзнѡм гѣгѡ тѣлѡ
и крокѡ (Мол. у св. Лит. Вас.).

Вмѣстѡ adv. ὑπέρ, ἀντί, уместо:
Мат. 2, 22; Филим. 1, 13.

Вмѣщати <вмѣщати v. impf. -щаю,
-ши, хѡреѣν, примати, схватати,
разумевати: мѡкѣи (Мат. 19, 11);
подносити: мѡкѣи кмѣщѡхѡ оуче-
ники Тѡи мѡкѡ (Конд. Преобр.);
-сѡ, смѣщати се, пролазити:
ко чѣко (Мат. 15, 17); кмѣщѡ-
тѣм нѣзмѣнѡмъ кѣмъ къ тѡ: Троп.
у суб. V нед. В. п.; ко оутроѡ
дѣкѡмѡ: Сл. на Г. в. на Благов.

Внегда <внѣгда conj. temp. ἐν τῷ
ῥῆτι, када: кнѣгда коззѡкѡти (ἐν τῷ
καὶραγεῖν) ми къ тѣкѡ (Пс. 140,
1); кнѣгда кѡти емѡ на мѣстѡ:
Лук. 11, 1; ѡдѡти ти: Рим. 3,
4; ἡνίκα, кадгод, како, чим:

кнѣгда жѡ ѡкращѡтѣм ко Гѡѡ (II
Кор. 3, 15),

Внезапѡ <внѣзапѡ adv. ἐξαίπνῃ,
ἐξαίφνης, αἰφνίδιος, ἄφνω, наѣдан-
пѡт, изнаѡада, неочекиѡано:
Пс. 63, 5; 72, 19; Марк. 9, 8;
Лук. 21, 34; Дел. 2, 2; I Сол.
5, 3; Прип. 9 п. на Преобр.
Ст. на Г. в. у нед. Том.

Внимати v. impf. -маю, -ши; внимѡ,
-миши, προσέχειν, пазити: внимѡй
сѣкѡ (I Тим. 4, 16); внимѡти
мѡтѡми кѡшѡм нѡ тѡрити предъ
чѡлокѡки (Мат. 6, 1); чувѡти се:
ѡ лжѡмѡхъ прѡрѡкѡ (Мат. 7, 15);
слѡшѡти: глѡголѡмѡмѡ ѡ фѣлѣппѡ
(Дел. 8, 6); бити одѡн нечѡмѡ:
кѣмѡ мнѡгѡ (I Тим. 3, 8); кнѣ-
мати мѡмѣю, сѣхѡти се: Сјед.
воскр. гл. 4.

Внити <внѣити v. pf. вниѡ, -дѡши,
εἰσελθεῖν уѣи: къ цѣтѡи нѣнѡѡ
(Мат. 7, 21; Марк. 9, 47 sq; Јов.
3, 5).

Внитѣ <внѣитѣ п. εἰσόδος, ула-
зѡк: Дел. 13, 24.

Внѣтрѣнѡ, -нѡй <внѣтрѣнѡ 3. ὁ ἔσω,
унѡтрашѡи (Микл.); кнѣтрѣнѡ-
нѡм adj. п. pl. τὰ ἑπῆρα, (од
ἑπῆρ, јѣтра) унѡтрашѡѡст, утѡ-
ба, срѣе: I Мојс. 19, 6; Пс.
102, 2.

Внѣтрѡ <внѣтрѡ adv. ἔσωθεν, ἔσω,
унѡтри: Мат. 7, 15; Марк. 14,
54 и др.

Внѣтрѡѡдѡ <внѣтрѡѡдѡ adv. ἔσω-
θεν, изнѡтра Мат. 23, 25. 27. 28.

Внѣчѡ <внѡчѡ п. ἐχγῶνος, унѡк:
I Тим. 5, 4.

Внѡшати <внѡшѡти v. impf. -шаю,
-ши, ἐνωτίζεσθαι, слѡшѡти: глѡкѡ
кѡѡщѣиѡм Богѡ (Кан. св. Андр.
Крит. п. 2 т. 1).

Видшити < видѣшити v. pf. видѣшѣ, -шиши, ἐνωτιζέσθαι, чути: глаголы моѣ (Пс. 5, 2); моленіе мое: Пс. 38, 13; 142, 1; Син. на Ускрс.

Видѣ граер. ἔξω, ван, изван: града (Дел. 7, 58; 14, 19; 21, 5; Апок. 14, 20); кратъ: Евр. 13, 12; adv. споља, наполю: стоахѣ (Мат. 12, 46).

Видѣдѣ < видѣждоу adv. ἔξωθεν, споља: Мат. 23, 27, 28; Марк. 7, 15; II Кор. 7, 5 и др.

Видѣшій 3. ὁ ἔξω, спољашній: II Кор. 4, 16 и др.

Видѣти < видѣти v. pf. видѣшѣ, видѣшиши, προσέχειν, слушати, пазити: глаголы моленія моѣго (Пс. 5, 3); видѣти оухо твоѣ: Пс. 9, 38; конни въ помощь, похитај, притеци у помоћ: Пс. 37, 23; конни нѣко: Кан. св. Андр. крит. п. 2 ирм.; конни мѣтѣ мой: Кан. у Ч. погр. млад. п. 8 богор.; конниъ, миръ кѣмъ (Служ.); -сѣ, τύφειν, запалити се: лена внемшасѣ не оугаситѣ, жиш-ка запаљена неће угасити (Мат. 12, 20).

Видѣти евр., синови громовни; име које је Спаситель дао Зеведејевим синовима Якову и Јовану: Марк. 3, 17.

Видѣти < видѣшити v. pf. -видѣшѣ, -жиши, βάλλειν, убацити, донети: миръ на землю (Мат. 10, 34); бацити: въ дѣрѣ огненнѣю (Лук. 12, 5); низвести: оснѣ на землю (Лук. 12, 49).

Видѣдѣтисѣ < видѣдѣдѣтисѣ v. pf. -видѣдѣдѣсѣ < -видѣдѣсѣ, -видѣдѣшисѣ, ἐνυστεύειν, угнездити се, свити гнездо: птицы (Пс. 103, 17).

Видѣритисѣ < видѣритисѣ v. pf. -видѣритисѣ < -видѣритисѣ, -ришисѣ,

αὐλλίζεσθαι, 1) настанити се, починути: дѣша ко благихъ (Пс. 24, 13); въ пѣстыни: Пс. 54, 8; въ кровѣ Бога небынаго (Пс. 90, 1); въ нѣмныхъ чертозѣхъ: Узглас у Ч. погр. млад.; Ст. на лит. Рожд. св. Јов. Прет.; Син. на В. четврт.; 2) преношати: и водворисѣ тѣ (Мат. 21, 17).

Видѣритисѣ < -видѣритисѣ v. impf. -ришасѣ < -ришѣсѣ, -ишисѣ 1) αὐλλίζεσθαι, боравити, ношати: въ горѣ (Лук. 21, 37); 2) καθέζεσθαι, седети, налазити се: азыкъ водворитисѣ ко оудѣхъ нашихъ (Як. 3, 6); 3) βραβεύειν, владати: миръ Бжій да водворитисѣ въ сердцахъ нашихъ (Кол. 3, 15).

Видѣтисѣ < водѣтисѣ v. impf. водѣдѣсѣ < водѣдѣсѣ, -дишисѣ, ἀγυεσθαι, управљати се, владати се: Рим. 8, 14.

Видѣносѣ m. 1) ὑδρία, суд за воду, крчаг: Јов. 2, 6, 7; 4, 28; 2) ὑδροφόρος, водоноша (Микл.).

Видѣтечь f. χειμαρρός, поток: V Мојс. 9, 21; IV Цар. 18, 17; 20, 20.

Видѣточный 3. ὑδατόρροτος, кишан: облакъ (Конд. св. Ил.).

Видѣтрѣдѣ n. δυσουρία, тешко мокрење; водена болест, жучна болест: Син. у пет. Светле седм.

Видѣжати < видѣжати v. impf. -жаю, -иши, πηγύναι, забадати: копѣ (Проском.).

Видѣженіе < видѣженіе n. ἐδρασμός, темель, утврђење: Ст. на хвал. 2 св. ап. П. и П.

Видѣзати < видѣзати v. pf. -дрѣжѣ, -зиши, πηγύναι, подигнути, утврдити, начинити: кинію (Евр. 8, 2); землю: Кан. воскр.

гл. 5 п. 3 ирм.; дреко: Сјед. 1 на Воздв.; црковъ: Ст. на блаж. св. П. и П.; приковати: плотию кодрѣженъ (Ант. 15 на В. четврт.); усадити, убоисти: копѣ (Служеб.).

Божделѣніе < възделѣніе п. ἐπιπόθησις, жарка жеља: II Кор. 7, 11.

Божделѣнный < възделѣнный 3. ἐπιποθύητός, пожељен: Филиб. 4, 1.

Божделѣти < възделѣти v. impf. -лѣю, -ши, ἐπιθυμῆσαι, живо желети: Мат. 5, 28; 13, 17; Лук. 17, 22; Апок. 9, 6; жудети, чезнути за нечим: еже паче смысла кождѣлѣа еси мѣжики, жудео си за оним што је изнад разума (Конд. св. Павлу).

Бождинѣ < вожденіе п. ἡγεσία, вођење, вођство: Кан. Бож. п. 9 прип. 3.

Божда м. ἡγούμενος, војвода: из' тѣе ко изыдегъ кожда (Мат. 2, 6); ὁδηγός, вођ: горе камиъ кожди мѣкпѣи (Мат. 23, 16. 24); χειραγωγός, руководилац: и шѣзала икаше кожда (Дел. 13, 11).

Бозатай п. ἡνίοχος, возач: II Пар. 18, 33.

Боз'благѣа в. возз.

Боз'благодатъ в. возз.

Бозблагодѣшествовати < възблагодоушествовати v. impf. -ствѣю, -ши, охрабрити се: Прем. Сол. 18, 6.

Бозблагословитисѣа < възблагословитисѣа v. pf. -словаюсѣа, -вишисѣа, εὐλογῆθήσασθαι, прославити се, узвисити се: Дел. 3, 25.

Бозвѣйти < възвѣйти v. pf. возвѣнѣ, возвѣниши, ἀνανήψαι, отрезнити се, пробудити се, пренути се, доћи к себи: Син. у Нед. блуд. сина.

Бозвраникъ, -ый < -бранъ 3. κωλύεις, забрањен, спречен: Дел. 16, 6; ἐνεκοπτόμενος, задржан: Рим. 15, 22.

Бозвраникъ м. πρόμαχος, борац, бранич: кѣгочитѣа (Конд. св. кн. Лаз.).

Бозвранити v. pf. -браню, -ниши, κωλύειν, забранити: Марк. 9, 38; ἀνακόπτειν, спречити, сметати: Гал. 5, 7; I Сол. 2, 18.

Бозвранѣти < възвранѣти v. impf. -нѣю, -ши, διακωλύειν, забрањивати, закраћивати, задржавати, запречавати, сметати, стајати на путу: Мат. 3, 14; 19, 14; Дел. 8, 36; 24, 23; III Јов. 1, 10; I Кор. 14, 39.

Бозвранный < -вранныъ 3. part. praet. pass. сл. обл. од возврати, ὑπερμαχος, који се борио за кога: козвранный козкодѣ, војвоткињи која се борила за нас (Конд. Благов.); храбар: козвранныи... загтѣпнию ткомиѣ (Конд. Обнов. хр. св. Георг.).

Бозврати < възврати v. impf. -ворю, -вориши, ὑπερμαχεῖν, борити се за кога: Конд. Благов.

Бозврацати < -врацати v. impf. -цаю, -ши, βομβάζειν, звечати, брујати, орити се: Ст. на лит. на св. арх. Мих.

Бозвѣдити < възвѣдити v. pf. -вѣждѣ, -диши, ἐγείρειν, пробудити: Мат. 8, 25; Марк. 4, 38.

Бозвѣждати v. impf. -ждаю, -ши, διεγείρειν, будити: II Петр. 3, 1; -сѣа, ἐξυπνίζειν, будити се: Дел. 16, 27.

Бозводитиш adv. ἀναγωγικῶς, друкчије речено, другим речима: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

Возводити v. *imprf.* -вождѣ, -диши, αἵρειν, уносити, подизати: на неко очи мои козкожд (Степ. воскр. гл. 6 ант. 1).

Возвраћати v. *imprf.* -цаю, -иши, ἀποδιδόναι, враћати: Лук. 19. 8; ὑποστρέφειν, повраћати, обраћати: въ земли (Мол. у Ч. погр. свешт.).

Возврати < **възвръшати** v. *imprf.* -вергѣ < **връжѣ**, -жиши, ἐπιρρίπτειν, набацити, метнути, положити: козверзи на Гдѣ печаль твою (Пс. 54, 23); I Петр. 5, 7; прострети: рѣзы коѣ на жреца (Лук. 19, 35).

Возвышати < **възвншати** v. *imprf.* -шаюса, -ишиса, μεταίρειν, у вис се подизати, у висини лебдети: ирафімы (Мол. на св. Лит. Злат.).

Возврѣти < **възврѣти** v. *pf.* -врю, -вриши, βράζειν, узаврети, ускипити; узварити: Јез. 24, 5.

Возвѣдати v. *imprf.* -ваю, -иши, дунати (Микл.).

Возвѣстити m. μνηστής, гласник, јављач: Ст. на Г. в. у Нед. мирон.

Возвѣстити v. *pf.* -шѣ, -стиши, ἀπαγγέλειν, објавити, известити: Мат. 2, 8; Марк. 5, 14; Лук. 7, 18; Јов. 4, 25 и др.; -са, ἀναγγέλειν, διαγγέλειν, δηλοῦν, јавити се, разгласити се: нма моѣ по вѣи земли (Рим. 9, 17); известити се, дознати: козвѣстиса ко ми ѿ вѣи (I Кор. 1, 11).

Возвѣщати < **възвѣщати** v. *imprf.* -цаю, -иши, διαγγέλειν, јављати, проповедати, оглашавати, учити некога, казивати: Лук. 9, 60; Дел. 4, 2 *squ.*; I Јов. 1, 2; I Кор. 2, 1 и др.; ἀναγγέ-

λειν, признавати: Пс. 37, 19; καταγγέλειν, навештавати, казивати: Мол. у св. Лит. Вас.; Син. на Ускрс; -са, проповедати се, гласати се: Пс. 58, 1. 3; Рим. 1, 8.

Возвѣрати < **възвѣрати** v. *pf.* -вѣю, -иши, πνεῖν, духнути: вѣтрѣ (Мат. 7, 25. 27); βάλλειν, ударити, задувати: протикинѣ еми вѣтрѣ вѣринѣ (Дел. 27, 14).

Возглавити v. *pf.* -главлю, -иши, ἀνακεφαλαίωσασθαι, скупити под једну главу, сабрати, укратко саставити: Еф. 1, 10.

Возглави < **възглавие** n. προσκεφάλαιον, јастук, узглавље: Јез. 13. 20; I Цар. 19, 13; III Цар. 19, 6; II Јездр. 3, 8.

Возглавница f. προσκεφάλαιον, узглавље: Марк. 4, 38.

Возглаголати v. *imprf.* -голю, -лѣши 1) λαλεῖν, говорити: не пицйтели какѡ ниш что козглаголите (Мат. 10, 19; Марк. 13, 11); 2) κατηγορεῖν, оптужити, окривити кога: да на него козглаголютъ (Мат. 12, 10; Марк. 3, 2; Лук. 11, 54).

Возгласити < **възгласити** v. *pf.* -глашѣ, -сиши, φωνεῖν, позвати, дозвати: мѣпца (Марк. 10, 49); запевати: пѣтели (Мат. 26, 34. 74. 75; Марк. 14, 30. 68. 72; Лук. 22, 34. 60. 61; Јов. 13, 38; 18, 27); προσφωνεῖν, проговорити вишим гласом: Дел. 21, 40; 22, 2; κράζειν, повикати, ускликнути: Апок. 10, 3.

Возглашати v. *imprf.* -шаю, -иши, ἐπιφωνεῖν, кричати, викати: Лук. 16, 24; 23, 21. 46; φωνεῖν, звати: Дел. 10, 18; 12, 22; προσφωνεῖν, довикивати: Мат. 11, 16.

Возгладати < възгладати v. impf. -даю, -иши, ἐπιβλέπειν, посматривати: Пс. 141, 5.

Возгнѣтити v. pf. -гнѣтѣшъ, -тиши, ἀνάπτειν, запалити: во огнь, наложить ватру: Лук. 22, 55; Дел. 28, 2; ἐκτίθενται ῥαχίνῃσιν огонь возгнѣтѣши: Сл. на Г. в. на св. Параск.

Возгорѣтиса < възгорѣтнеса v. pf. -горюса, -ришиса, ἀνάπτουσαι запалити се: Лук. 12, 49; πίπτουσαι, упалити се, надуть се, отећи: они же чахѣ его нмѣши возгорѣтиса (Дел. 28, 6).

Возгрѣвати v. impf. -ваю, -иши, ἀναζωοποιεῖν, погривати, оживлявати, распривати: днѣ Божіи (II Тим. 1, 6).

Воздати v. pf., -дана, -даси, -дадѣтъ, ἀποδίδουαι, вратити, платити: воздасть тебѣ мѣѣ (Мат. 6, 4. 6. 18); испунити: кѣтъ твоѣ (Мат. 5, 33); воздати слово, дати одговор: I Пет. 4, 5; положить рачун: Лук. 16, 2; оправдати се: Дел. 19, 40; ἀντιποδοῦναι, вратити: мнѣ ѿмщеніе азъ воздамъ (Евр. 10, 30); ἀπονέμειν, одавати, указивати: честь (I Петр. 3, 7); ἀποτίνειν, наградити, платити: азъ воздамъ (Филим. 1, 19); в. хвалѣ, εὐχαριστεῖν, захвалити: Мат. 15, 36; Марк. 8, 6; Лук. 18, 11; Јов. 6, 11 sq.; -са, ἀνταποδοῦναι, вратити се: воздасть же ти са къ кокршенію праведныхъ (Лук. 14, 14; Рим. 11, 35).

Воздаиіе < въздаиіе n. ἀνταπόδομα, ἀνταπόδοσις, плата: ѿ Господа прїимете воздаиіе достолніа (Кол. 3, 24); osveta: воздаиіемъ воздасть намъ за всѣ

сѣла (I Моис. 50, 15); простре рѣкѣ кою на воздаиіе: Пс. 54, 21; накладка, награда: воздаждѣ воздаиіе ихъ намъ (Пс. 27, 4); богатое в. ко шкитѣхъ стѣхъ твоихъ: Мол. у Ч. погреб. свеш.; Мол. у св. Лит. Вас.

Воздати < въздати v. impf. -даю, -иши, ἀποδίδουαι, враћати: воздаиіе родителемъ (I Тим. 5, 4); в. свидѣтельство, сведочити: Дел. 4, 33; в. хвалѣ, захваливати: Лук. 17, 16; ἀνταποδοῦναι: сѣла воздаиіа, враћати зло за добро (Пс. 37, 21); сла за зло: Рим. 12, 17.

Воздвиженіе < -двигнѣти v. pf. -гнѣшъ, -гнѣши, ἐγεῖραι, подигнути: I Моис. 14, 22; Марк. 1, 31; воздвиженіе спасеніа намъ, показа нам узрок спасеніа: Лук. 1, 69; провозвести: ѿ каменіа сего чѣда Явраимѣ (Мат. 3, 9); обновити: и трѣмъ днѣмъ воздвиженіе ю (Јов. 2, 19); воскреснути: Хрѣсти изъ мертвыхъ (Рим. 8, 11); I Петр. 1, 21; узвисити: Дѣла къ царю (Дел. 13, 22); ἐπαίρειν, подићи: нѣкая жена гласъ ѿ народа (Лук. 11, 27); ἀναστήσειν, подигнути: пророка камиъ воздвиженіа Гдѣ Богъ (Дел. 3, 22; 7, 37); αἵρειν, подигнути: кѣтриа (Дел. 27, 13); гласъ: Пс. 82, 3; дѣшъ: Пс. 24, 1.

Воздвиженіе n. ἀνύψωσις, ἐπαυρις, уздизаніе: К. чѣстнаго крѣста, велики Господни празник, установлен за упомену на знаменити догађај у Цркви Христовој када је Крст Христов пронађен (313) и повраћен из ропства перзијског (614), те је уздизан увис да би Га сви могли видети и клањати Му

се. Назива се и киѣрноѣ воз-
дкизиніѣ зато што су, заједно
са овим Крстом, почели поди-
зати крстове свуда на храмо-
вима и гробовима хришћан-
ским (*Дјач.*).

Воздкизати v. impf. -заяю, -иши, ὑψοῦν,
подизати, узбуркати: житѣйскоѣ
морѣ (Кан. у Нед. сир. п. 6
ирм.).

Воздржникъ < въздръжникъ m. ἐγ-
κρατεύτος, уздржљивац, који уме
да влада собом, испосник: Мол.
у св. Лит. Злат.

Воздѣлати v. impf. -лаю, -иши, γε-
ωργεῖν, обрађивати: Конд. св.
Георг.

Воздѣніѣ n. ἔκτασις, уздизање, ши-
рење: рѣкѣ (Ст. по полиј. гл.
8 на Обр. Госп.).

Воздѣти v. pf. -дѣю и воздѣждѣ
(-дѣждѣ), -дѣиши и воздѣждѣиши
(-дѣждиши) 1) αἵρεῖν, ἐπαίρειν, по-
дигнути, простреги: рѣки (Пс.
43, 21; 63, 5; 133, 3); I Тим.
2, 8; рѣкѣ твою... воздѣжи: Сл.
на IX часу уочи Богој.; 2) ἐκ-
τείνεῖν, ширити: егда же югтарк-
ишиш, воздѣждиши рѣцѣ твој (Јов.
21, 18); 3) ἐκπτεαννύναι, пруж-
жати: кѣнь день воздѣхъ рѣцѣ мой
(Рим. 10, 21).

Воздѣканіѣ < -дѣканиѣ n. ἔπαρσις, по-
дизање: рѣкѣ мою (Пс. 140, 2).

Возжадати v. impf. -жаждѣ, -ждиши,
διψᾶν, жеђовати, бити жедан:
Пс. 62, 2; -сѣ, ожеднети: Мат.
25, 35. 42.

Возжелати v. impf. -лаю, -иши, ἐπι-
θυμεῖν, пожелети, заискати: Дел.
20, 33; Сл. сјед. св. Георг.

Возжилѣнный 3. ἐπιθυμητής, који
жели, тежи за нечим; љубав-
ник, пријатељ: Пс. 18, 11; по-

теи́нотатос, веома пријатан, же-
љени: Ст. В. суб. I ст. 60.

Возжилѣти v. impf. -жилю, -лиши,
ἐπιθυμεῖν, желети, чезнути за
нечим: Лук. 22, 15; II Кор. 9,
14; Сл. на хвал. на Благов.

Возжиши < възжешти v. pf. -жигѣ,
-жижиши, ἐμπυρίζειν, ужећи, упа-
лити: огниѣмъ кѣатило твоѣ (Пс.
73, 7).

Возжизати v. impf. -жизаю, -иши,
ἀνάπτειν, распаљивати, потпа-
љивати: Кан. Андр. крит. п.
8 т. 1.

Воззваніѣ n. ἀνάκλησις, позивање
натраг, враћање: Мол. 5 после
прич.; Ак. Бог. ик. 1.

Воззвати v. pf. -зовѣ, -виши, καλεῖν,
дозвати: II Мојс. 33, 19; Мат.
2, 15; κράζειν, викати: гла-
голюѣ моиѣ ко Глѣ воззвахъ
(Пс. 3, 5); Пс. 140, 1; Дел.
23, 6; ἀνακράζειν, повикати:
Марк. 1, 23.

Воззрѣти < въззрѣти v. pf. -зрю,
-зриши, βλέπειν, погледати на
некога: на жинѣ (Мат. 5, 28);
ἐμβλέπειν, упрети очи у нешто,
посмотрити: на пти́цы (Мат. 6,
26); ἀναβλέπειν, горе погледати:
на неѣо (Мат. 14, 19; Марк. 6,
41; 7, 34; Лук. 9, 16); περιβλέ-
πειν, унаоколо погледати: воз-
зрѣхъ на нихъ со гнѣвомъ (Марк.
3, 5); ἀτενίζειν, оштро погле-
дати: Дел. 23, 1; ἐπιβλέπειν, оба-
зрети се на некога: на полкѣ
египетскій (II Мојс. 14, 24).

Возименовати v. impf. -именѣю, -иши,
ὀνομάζειν, именовати, назвати
наденути име: что же возименѣю
тѣ (Сјед. воскр. гл. 3 богор.).

Возимѣти v. pf. -имѣю, -иши, ποι-
εῖν, имати: нѣждѣ (Јуд. 1, 3).

Возлежаніє п. κλίσια, лежанье, сеђе-
ње за столом, пировање (*Дјач.*).

Возлежати v. impf. -лежѣ, жиши, συνανακεισθαι, лежати, седети за столом: ѿ οὐκ ἐμμαναδικατὲ οὐчени-
κοι (Мат. 26, 20); на лонѣ
ἰνδισοκѣ: Јов. 13, 23.

Возлици v. pf. -лагѣ, -лажиши, ἀνα-
κλίνειν, ἀναπίπτειν, лећи, сести за
софру: ѿ Ἰεραιμοῦ (Мат. 8,
11); минѣвъ возлази: Лук. 17, 7.

Возлѣзати v. pf. -лѣзѣ, -зѣши, ἀνα-
βαίνειν, попети се: на и҃годичинѣ
(Лук. 19, 4).

Возмѣдѣ < възмѣдїе п. ἀντιμοῖδια,
награда, плата: Ст. на хвал.
св. П. и П.; Ст. на Г. в. св.
Пант.; освѣта: Рим. 1, 27.

Возметати v. impf. -метая, -иши, ἐκρίπτειν, разметати: е҃гоже коз-
метаетъ вѣтръ (Пс. 1, 4); βάλλ-
ειν, бацати: прахъ на коздрѣхъ
(Дел. 22, 23); козметаемъ вѣтры,
ἀνεμίζμενος, ко҃га ветрови раз-
ме҃ху: колнїе морко҃е (Јак. 1, 6).

Возмѣти v. pf. -мню, -мниши, ἡγεῖσθαι, мислити, сматрати, др-
жати: Јевр. 10, 29; Филиб. 2,
25; -са, дожеѣ, мислити: коз-
мнитѣ иджеѣ приноити Богѣ
(Јов. 16, 2); лѣтѣргнати: Ном.
пр. 122; намислити, одлучити:
Син. у I Нед. В. п.

Возмогати < възмогати v. impf.
-гаю, -иши, ἐνδυναμοῦσθαι, сна-
жити, јачати: козмогати во
Гѣхъ (Еф. 6, 10); δύνασθαι, по-
корити: по дѣйствѣ е҃же козмо-
гати емѣ (Филиб. 3, 21).

Возмоши < -мошти v. pf. -могѣ,
-жиши, δύνασθαι, мо҃ћи: не коз-
могоша е҃го и҃цѣлнѣ (Мат. 17,
16); ἐνδυναμοῦσθαι, ојачати: но
козможе вѣроу (Рим. 4, 20); опо-

равити се, оздравити: козмо-
гоша ѿ немоши (Јевр. 11, 34);
ἰσχύειν, јак, снажан бити, мо҃ћи:
не козмого҃те е҃дннагѡ чл҃а по-
едѣти ѿ мноу (Мат. 26, 40); над-
владати: и не козмогоша (Апок.
12, 8); ἐξισχύειν, мо҃ћи: да коз-
можете раздѣлѣти (Еф. 3, 18).

Возмѣтити < -мѣтити v. pf. -мѣщѣ
< -мѣштѣ, -тиши, тарάσσειν, уз-
мутити, смутити, узбунити: Пс.
87, 17; 88, 10; Дел. 15, 24; -са:
Јов. 5, 7 sq.; Дел. 21, 31.

Возмѣщати < -мѣщати v. impf.
-щажу, -иши, тарάσσειν, узму҃щи-
вати, мутити: ко҃дѣ (Јов. 5, 4);
ἐκταράσσειν, бунити: градъ нашъ
(Дел. 16, 20).

Возмѣщїе < -мѣщїе п. 1) σά-
λος, таласање, љуљање морских
валова: шѣма моркагѡ и коз-
мѣщїи (Лук. 21, 25); 2) тара-
хѣ, му҃ћење, узму҃щивање: ко҃ды
(Јов. 5, 4). КОМ. СЛ. 1

Возмѣрити v. pf. -мѣрюса, -ри-
шиса, ἀντιμετρηθήσθαι, одмерити
се, вратити се: козмѣритѣ вѣмѣ
(Мат. 7, 2; Марк. 4, 24; Лук.
6, 38).

Возмѣстиса v. pf. -тѣсѣ, -тишисѣ,
ταράττεσθαι, потрести се, узне-
мирити се, препастити се, узру-
јати се, смутити се: Ч. погреб.
свѣшт. и҃к. 21.

Вознавидѣти v. impf. -виждѣ, -ди-
ши, μισεῖν, мрзети: кра҃га (Мат.
5, 43); Еф. 5, 29 и др.; Ст. на
хвал. у Нед. мит. и фар.

Вознистовитиса v. pf. -влюсѣ, -ви-
шисѣ, ἀρρενομαχεῖν, разбеснити
се, распалити се: на жѣнѣ ко҃ю
иджикѡ (Ном. пр. 41).

Вознищкати < възнищкѣвати v.
pf. -нищѣю, -иши, λογίζεσθαι, по-

мислити, претпоставити: въззаконіе (Пс. 49, 21); да не какъ кто възнѣдѣтъ ѿ мнѣ паче, да не би ко помислио за мене више. (II Кор. 12, 6); -са, δοχεῖν, држати се за нешто, показати се као неко: законопрѣстѣпенъ (Син. на В. четврт.).

Вознесѣніе п. 1) ἔπαρος, занос, одушевление: хвалѣны (Іез. 24, 25); 2) ὕψωσις, узнѣшеніе: Ст. на Г. в. 2 на Возн.; 3) ἀνάληψις, вазнесеније: Ст. на Г. в. 1 на Возн.

Вознести v. pf. -несѣ, -сиши, ὑψοῦν, узвѣсити, уздѣхнѣ: и вознесѣ смиренныа (Лук. 1, 52); ἀνάγειν, донети: вознесѣти его ко Іерлѣмѣ (Лук. 2, 22); αἶρεῖν, подићи: гласъ (Лук. 17, 13); ἀνεύχεσθαι, принети: Іааки сына Іаково на жертвенникъ (Іак. 2, 21); -са, ὑψοῦσθαι, узвѣсити се, подићи се, погордити се: вознесѣ же са, смирѣхса и изнемогохъ (Пс. 87, 16); иже ко вознесѣтиа смирѣхса: Мат. 23, 12; Лук. 10, 15; 14, 11; 18, 14; ἀναλαμβάνεσθαι, узнѣти се, узети се: на неко (Марк. 16, 19); Јов. 3, 14; 12, 34; I Тим. 3, 16; Дел. 1, 11; ἀνυψοῦν, узвѣсити се: Сл. на Г. в. на Возн.

Вознесѣти < -несѣти v. pf. -несѣ, -иши, ἀναγῆγειν, ослободити се, ископати се: ѿ діакѣлѣ гѣти (II Тим. 2, 26).

Возница f. ἀρματηλάτης, кочијаш: II Мак. 9, 4.

Возновѣати v. impf. -вѣлю, -иши, ἀνακαινίζεῖν, обновѣати: людѣ твой чрезъ кѣпѣль пакирожденіа (Мол. у Хирот. презв.).

Возносити v. impf. -ношѣ, -сиши, ἀναφέρειν, узнѣсити, приносити:

жрѣтвы дѣхѣны (I Петр. 2, 5); к. рогъ, гордити се: Пс. 74, 5; -са, 1) ὑψοῦσθαι, узнѣсити се, гордити се: вознесѣхса смирѣхса (Лук. 14, 11; 18, 14); 2) μεταωρίζεσθαι, бринѣти се: въ нещѣхъ, что пѣте или что пѣте, и не вознесѣхса (Лук. 12, 29).

Возносилъ 3. τετυφωμένος, горд, надѣвен: II Тим. 3, 3.

Возношати < възношати v. impf. -шаюса, -иши, ἀναφέρειν, узнѣсити се: Лук. 24, 51.

Возношеніе п. 1) ὕψωμα, узнѣшеніе, уздѣзаніе, надменѣст, надѣтѣст: II Кор. 10, 5; 2) ὕψωσις, славѣненіе, величаніе: возношеніа Бжїа къ горѣни ихъ (Пс. 149, 6); 3) ἀναφορά, бескрѣвна жрѣтва: Служ.

Возопити < възопити v. pf. -пѣю, -пѣиши, κράζειν, завапѣти: Мат. 8, 29; κραυγάζειν, закричати: Јов. 18, 40; ἀναβοάειν, кликнути, завикнути од бола: Мат. 27, 46; φωνηθῆναι, повикати: Апок. 14, 18.

Возпрославити v. pf. -славлю, -иши, ἀντιδοξάζειν, прославити: Мол. ант. 2 на св. Лит.

Возрастати v. impf. -стаю, -иши, 1) ἀναβαίνειν, дѣзати се, високо нарасти: егда вѣѣано кѣдѣтъ, возрастѣтъ (Марк. 4, 32); 2) αὐξάνεσθαι, напредовати: въ раздѣлѣ Божїи (Кол. 1, 10).

Возрасти v. pf. -растѣ, -растиши, αὐξάνεσθαι, израсти, нарасти: Мат. 13, 32; συμφύειν, узрасти: терніе (Лук. 8, 7).

Возрастити v. pf. -ращѣ, -стиши, αὐξάνειν, умножити: дѣши дарѣваніа: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Возрастѣ < **възраст** m. ἡλικία, висина, узраст, раст: Мат. 6, 27; Лук. 12, 25; **возрастомѣ** m. αἰς: Лук. 19, 3; **век** (човечји): **имѣ** **возрастѣ** **имѣ**тѣ, сам је одстао, у зрелим годинама (Јов. 9, 21. 23).

Возращати v. impf. -щю, -иши, αὐξανειν, давати снагу да расте: **возращати** **Богѣ** (I Кор. 3, 7); **неговати**, **снажити**: **компирати**, **возращати**. (Степ. васкр. гл. 6 ант. 1).

Возращати n. 1) αὐξησις, умножење: **добродѣтели** (Мол. 6 св. В. В. пред прич.); 2) ἀνάστημι, узраст, раст: Еф. 4, 16; Кол. 2, 19.

Возроновѣ < **възроновѣ** 3. ὄσμενος, отиснут, одгурнут, срушен; **трошан** (**Влашић**); **испроваљиван** (**Данич**): **оплотѣ** (Пс. 61, 4).

Возрождѣ n. ἀναγέννησις, друго рођење, пропорођење, обновљење живота: Ст. 2 на хвал. на Обрез. Госп.

Возсѣати < **възсѣати** v. impf. -аю, -аши, ἀνατέλλειν, засветлити: Мат. 4, 16; **дати** да нешто изиђе, изникне, **засија**: **возсѣати** **мѣсто** **свѣта** **раздѣла**: **къ** **нимѣ** **ко**... ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ τῆς γνώσεως, ἐν αὐτῇ... = **даде** да **засија** **свету** **светлост** **разума**, у којој (светлости) се **учаху**... (Троп. Бож.); **λμπειν**, засветлити **засијати**, **заблистати**: Дел. 12, 7; II Кор. 4, 6; Троп. Преобр.

Возскакати v. impf. -скачѣ, -скачиши, ἐξάλλεσθαι, **искакати**, **јурити**: Свјет. на Лаз. суб.

Возскомаѣти v. pf. -ѣю, -иши, ὑρῶζειν, **писнути**: **азыкомѣ** (Ис. Нав. 10, 21).

Возслѣдовати v. impf. -дѣю, -иши, ἀκολουθεῖν, **ићи** за **ким**, **следити**: **стопамѣ** (Свјет. на св. Андр. Првозв.).

Возставляти v. impf. -вляю, -иши, ἀνίστημι, **подизати**: Стат. на В. суб. I ст. 4.

Возсылати v. impf. -ляю, -иши, ἀναπέμπειν, **горе** **слати**, **уносити**: **гласѣ** (Возглас).

Возшидѣ, -иши, -иши; -иши 3. part. praet. act. I nom. и сл. обл. од **взыти**, ὁ ἀναβάς, **који** се **попео**: Еф. 4, 10; **узнео**: на **небеса**: Симв. в.

Возшѣмѣти v. pf. -шѣмляю, -миши, θροεῖν, **пустити** **глас**, **загрмити**, **забрујати**: **органикал** **пѣниѣ** (Кан. Дух. п. 7 ирм.); **врази** **ткон** **возшѣмѣши**, ἡχησαν (Пс. 82, 2).

Возѣ < **возѣ** **праер**. ἀντὶ, за, **уместо**: **возѣ** **благѣ**, ἀντὶ ἀγαθῶν, за **добра**, **уместо** **добра**: **воздаши** **ми** **лѣкавѣ** **возѣ** **благѣ** (Пс. 34, 12); **возѣ** **благодатѣ**, ἀντὶ χάριτος за **благодат**: **мы** **кии** **прѣлхомиѣ** и **благодатѣ** **возѣ** **благодатѣ** (Јов. 1, 16) т. ј. **ми** **сви** **примисмо** **благодат** (**Божју**) за **благодат** (**Христову**), или: **благодат** **јеванђелску** **уместо** **благодати** **законске** (**Дјач**).

Возшѣразитисѣ < **въшѣразитисѣ** v. pf. -жѣсѣ, -зишисѣ, ἀναμορφώσασθαι, **примити** **облик**: **дрекнем** **докротою** **возшѣразитисѣ**, да **ми** се **успостави** **стара** **лепота** (Троп. непор.).

Вой m. στρατεύμα, **војска**, **војник**: и **поилаѣ** **кѣм** **икоѣ** (Мат. 22, 7);

- Лук. 23, 11; στρατιά, чета: множество кѣи невинныхъ (Лук. 2, 13).
- Воинъ м. στρατιώτης, воѣник: Мат. 8, 9; Марк. 15, 16 и др.; Сл. на Г. в. на св. Георг.
- Воистиннѣ adv. ἀληθῶς, μὴν, заиста, зајамачно: Мат. 14, 33; Јевр. 6, 14 и др.
- Воинъ, -ный 3. ἐκούσιος, 1) воѣан, добровоѣан, хотимичан: γυῖχъ (Мол. пред Прич.); 2) обилан: дождь коленъ ѿдчиши Боже достоянію твоимъ = дажд обилан (или: дажд по воѣи Твојој, а не у обично врѣме) пролиѣеш Боже на наслеђе Твоје (Пс. 67, 10).
- Воитѣль м. θελητής, ѣубитель: милости (Мих. 7, 18; Кан. Бог. п. 7 т. 2).
- Воити v. impf. воѣю, -иши, βούλεισθαι, желети, хтети: Мат. 11, 27; Лук. 22, 42.
- Вокохищный < вѣкохыщный 3. λυκοσπάς, уграбѣен од вука: Ч. Испов.
- Вола < вѣла f. κόρα, вал, талас: Мат. 8, 24; Марк. 4, 37 и др.
- Вола < вѣла f. ζῆριον, вуна: Јевр. 9, 19.
- Воленіе < вѣленіе п. τὸ κλύδων, ударање валова, таласање: кодои (Лук. 8, 24); морско: Јак. 1, 6.
- Волаиъ < вѣиѣиъ 3. λίνος ланен, вунен: риза (Јез. 44, 17).
- Вохованіе < вѣхованіе п. 1) μαγεία, чаролије, маѣије: Ном. пр. 14; 2) φαρμακεία, врачање, чарање: Дел. 8, 11; Апок. 9, 21; 18, 23.
- Воховати < вѣховати v. impf. -хѣю, -иши, μαγεύειν, μαγεύεσθαι, чарати, врачати: V Мојс. 17, 10; Дел. 8, 9; 16, 16; Ном. ст. 15—17.
- Воховачалникъ < вѣховачалникъ м. παντάρχης, поглавар врача: Син. у I Нед. В. п.
- Вохъ < вѣхъ м. μάγος, мудрац: колѣи ѿ когтѣхъ (Мат. 2, 1. 7. 16); врачар: Дел. 13, 6. 8; Ном. ст. 15. ^{μαγ}
- Воциъ < вѣуциъ м. τρίβολος, бодѣлика, чичак, чкаль: Јевр. 6, 8; Ст. на Г. в. у Нед. сир.; Стат. В. суб. III ст. 143.
- Вонзати < вѣнзати v. impf. -зю, < вѣнжъ -иши, βάλλειν, уложити, заденути: ножъ въ ножницѣ (Јов. 18, 11).
- Вонзѣти < вѣнзѣти v. pf. -нѣ, -иши, περιτιθέναι, натаѣи: конзе на троѣтъ (Мат. 27, 48; Јов. 19, 29); πηγύναι, забити: гѣвзѣла (Ст. на Г. в. у Нед. Том.).
- Вонимъ imp. 1 л. pl. од вѣнати.
- Вонъ < вѣнъ adv. ἔξω, ван, напоѣе: изъ града (Мат. 21, 17; Марк. 11, 19; Лук. 4, 29).
- Вонъ adv. (въ нѣ, въ него) у нѣ, у нѣга; вонѣжѣ (въ нѣжѣ, въ нѣгожѣ) у који: конѣжѣ же чагъ (Мат. 24, 44).
- Вона < вонѣ f. ὀσμῆ, мирис: I Мојс. 8, 21; Јов. 12, 3; II Кор. 2, 14. 16; ко коню вѣгодоханіа: Мол. кад.; ἄρωμα, мирисава трава: Троп. на В. пет.
- Вонити < вѣпити v. impf. вонію, -пѣиши, в. возвонити: глагъ вонѣщагѣ въ пѣстини (Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4; Јов. 1, 23).
- Воплотитисѣ < вѣплотитисѣ v. pf. вѣплотѣсѣ, -тишисѣ, σαρκωθῆναι, вѣплотити се, примити на себе тело: Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; Сјед. воскр. 2 гл. 7 и др.

Воплощати < **въплъштати** v. *imprf.*
-щю, -ши, *σαρκοδοῦναι*, примати
на себе тело: Богор. воскр.
2 гл. 4.

Воплощеніе < **въплъщення** n. *σαρμά-
τωσις*, ваплоћење, примање на
себе тела човечјег: Хрїстоко (Ст.
на Г. в. 3 у Нед. праот.; Сл.
на блаж. св. архѣ. Стеф.

Вопль < **въплъ** m. *ἔδωρος*, јаук, ја-
укање: плачь и рыданіе и вопль
(Мат. 2, 18); *κραυγή*, вапај,
вика: и вопль мой къ тебѣ да
прїидеть (Пс. 101, 2); Мат. 25,
6; Апок. 21, 4; *ὡ* рыданіа вопля:
Сјед. воскр. 2 гл. 4.

Вопреки < **въпрѣкъ** adv. *ἐπ' εὐρους*,
попреко: *написахъ непокорѣнїе мое
орѣжіе* (Кан. на Воздв. ч. к. п.
1 ирм.); к. глаголати, *ἀντιλέγειν*,
противуречити: Дел. 13, 45.

Вопросити < **въпросити** v. *pf.* -прошъ,
-сиши, *ἐπερωτᾶν*, *ἑρωτᾶν*, запита-
ти: Мат. 12, 10 и др.

Вопросъ < **въпросъ**, m. *ἑρωτήμα*, пи-
тање (Микл.).

Вопрошати < **въпрошати** v. *imprf.*
-шаю, -ши, питати: Мат. 2, 4
и др.

Вопрошеніе < **въпрошеніе** n. 1) *ζη-
τήμα*, питање: Дел. 15, 2.; три-
кратнымъ вопрошеніемъ: Сл. на
Г. в. на св. П. и П.; 2) *ἐπερω-
τήμα*, чезнуће, допуштење; обе-
ћање (Вук): *искѣсти* благи ко-
прошеніи оу Бога, обещање добре
совести Богу (1 Петр. 3, 21).

Вопрошенъ 3. *part. praet. pass.* од
вопросити, *ἐπερωτηθεὶς*, запитан:
Лук. 17, 20.

Вопрошъ, -шша (м. *вопросивъ*, -ша)
part. praet. act. I од вопрошити,
ἐπερωτήσας, запитавши: Дел.
23, 34.

Ворожитъ < **вражьветъ** m. *μάγος*,
врач, чаробѣак (Микл.); вра-
чар: Уч. изв.

Воронъ рус., уместо **вранъ** 3. а)
μέλας, вран, при: конь (Апок. 6,
5); б) m. *κόραξ*, врана (Микл.).

Воскликновеніе < **въскликновеніе** n.
ἀλαλαγμός, клицање, громко пе-
вање уз разне музикалне ин-
струменте: *Взыде* Богъ ко *вос-
кликновеніи*: Пс. 46, 6; Сл. на
стих. на Возн.; *вѣжени* людѣ
кѣдѣщи *воскликновеніи* т. ј. који
хвале, славе Бога: Пс. 88, 16.

Восклицианіе < **въсклицианіе** n. в. *вос-
кликновеніе*: Пс. 32, 3; 43, 13;
150, 5.

Восклонитиса < **въсклонитиса** v. *pf.*
-клонюсѣ, -нишисѣ, 1) *ἀνακύπ-
τειν*, подићи се, исправити се:
Лук. 13, 11; 21, 28; Јов. 8, 7.
10; 2) *ἀνακλίνειν*, лећи, почи-
вати: Сл. на хвал. на Срет.

Восколий m. *κηροχύτης*, врачар који
лије восак: Ном. пр. 13.

Воскомастихъ m. *κηρομαστίχη*, једна
смеса, која се састоји из пче-
лињега воска, мастиха (смоле
са разних дрвета која расту
на истоку), затим истуцаног
мрамора и других мирисавих
ствари. Том смесом, растопље-
ном на ватри, заливају се, при
освећењу храма, углови часне
трапезе, или се обливају св.
мошти које се ушивају у ан-
тиминс: Арх. чин. у Ч. осв.
ант. (Сл. Жив., 618—619 и
Срп. Сион 1891 бр. 42).

Воскресніе < **въскрѣсеніе** n. *ἀνά-
στασις*, васкрсење (самога себе):
иисъ Хрѣтоко (Дел. 2, 31; 1 Петр.
1, 3).

Воскресити < **въскрѣсити** v. trans. **воскрѣшѣ**, -сиши, **ἐγείρειν**, **ἀνίστα-ναι**, **υψερснyти** другога, **подићи** другога из мртвих: **воскрѣшѣ** его азъ къ послѣдній день (Јов. 6, 40. 44. 50); егоже **воскрѣши** ѿ мѣртвыхъ: Јов. 12, 1. 9. 17; Дел. 2, 24 sq; I Сол. 1, 10.

Воскресѣти < **въскрѣсѣти** v. intrans. -сѣшъ, -сиши, **ἐγείρεσθαι**, **ἀνίστασθαι**, **υψερснyти**, **подићи** самога себе из мртвих: Пс. 7, 7; 9, 20; Мат. 14, 2; Марк. 9, 9; Лук. 8, 55; Јов. 20, 9; I Сол. 4, 14 и др.; **Хѣтосъ** **воскрѣши** изъ мѣртвыхъ (Троп. Ускр.); **воскрѣсий** и **воскрѣсий** part. praet. act. I сл. обл., **ἐγερθεῖς**, који је **васкресао**: Рим. 8, 34; II Кор. 5, 15.

Воскрѣшати < **въскрѣшати** v. impf. -шаю, -иши, **ἐγείρειν**, **васкресавати**, **дизати** некога из мртвих: **мѣртвыя** **воскрѣшайте** (Мат. 10, 8); Јов. 5, 21.

Воскрѣшеніе < **въскрѣшеніе** n. verb. subst. од **воскресити**, **ἀνάστασις**, **васкресење** другога из мртвих: Лук. 14, 14; Јов. 5, 29; 11, 24. 25. У тропару на Лазареву суботу стоји: **общее** **воскресеніе**, а требало би: **общее** **воскрѣшеніе** (*Жив.*).

Воскрѣли < **въскрѣли** n. **крѣстѣдов**, **реса** на хальни старыхъ Евреја: IV Мојс. 15, 38; **руб**, **скут** од хальне: Мат. 9, 20; 23, 5; Марк. 6, 56.

Воскрѣлатиса < **въскрѣлатиса** v. impf. -лаюса, -ишиса, **πτεροῦν**, **окрилатити** се, **υсхиѣавати** се: **божитѣнныиъ** **реченіиъ** (Степ. гл. 5 ант. 1).

Вослѣдователь < **въслѣдователь** m. **ἀκόλουθος**, **пратилац**, **приврже-**

ник, **ученик**: **цѣрквѣ** (Конд. св. Андр. Перв.).

Воспріитиса < **въсперіитиса** v. pf. -пріюса, -ришиса, **ἀναπτεροῦν**, **уз-нети**, **подигнути**: Ст. на Г. в. у IV Нед. В. п.

Воспріати v. impf. -пріаю, -аиши, **πτεροῦν**, **дати** некоме **крила**, **υбр-зати**, **υзнети**, **υзвисити** **ум**: **вос-періаетъ**, **козряцаетъ**, **оустроаетъ** **горѣ** (Степ. гл. 6 ант. 1. Сл.).

Воспрісовати < **въспрісовати** v. impf. -сѣю, сѣиши, **ἀναγράφειν**, **припи-сивати**, **одавати**; **благодарѣтѣн-ная** **коспіиѣиъ** **ти** **раби** **твои** **Бѣ** (Конд. Благов.).

Воспрітати < **въспрітати** v. impf. -таю, -иши, **τρέφειν**, **хранити**: **манныю** (Ст. на В. суб. III ст. 137); **неговати**, **одгајати**: **иѣѣ** **къ** **сына** (Дел. 7, 21); в. чѣда, **технотрофеѣν**, **васпрітати** **децу**; I Тим. 5, 10.

Воспріскати < **въспріскати** v. impf. -прішѣ, -иши, **κροτεῖν**, **заплѣ-скати**: Сл. на хвал. на св. Три Јер.; **рѣками**: Пс. 46, 1; Кан. Благов. п. 7 ирм.

Воспріемникъ < **въспріемникъ** m. **ἀνάδοχος**, 1) **крштени** **кум**; 2) **венчани** **кум**; 3) **кум** **при** **по-стрижењу** **у** **монаштво** (Треб.).

Воспріимати v. impf. -прііаю, -іиши, **ἀπέρχειν**, **υзимати**, **примати**: **издѣ** **скою** (Мат. 6, 2. 5. 16); **воспрііающъ**, -ій 3. part. praes. act., **ἀπολαμβάνομενος**, који **при-ма**: I Тим. 6, 2.

Воспріати < **въспріати** v. pf. -прі-имѣ, -прііиши, **λαμβάνειν**, **ἀπο-λαμβάνειν**, **υзети**, **примити**: **кы-нокленіе** (Гал. 4, 5), **клягѣа** (Лук. 16, 25); **сокрѣтъ** **воспрііаши**, **саве-товаше** **се**: Мат. 22, 15; **прос-**

λαμβάνειν, на себе узети: плотію ко ѿ тебе воспріаю (Богор. воскр. гл. 3).

Воспріати < възпріатиє п. προσ-
λῆψις, примање, наследство: и
из неа прошедый гъ воспріатиѣмъ,
с примањем Божанске приро-
де (Догм. гл. 8); διαδοχῇ, по-
томство, наставляње: къ воспрі-
ати рода чловѣча (Мол. у Ч.
обруч.); ἀπόλαυσις, уживање:
вѣгочадіа воспріатию (Ч. венч.).

Воспросити < възпросити v. impf.
-прошѣ, -сиши, ἐπαίτειν, просити,
просѣчати: Ис. 108, 10.

Воспраниѣти < възпраниѣти v. pf.
-пранѣ, -ниши, ἀνανήψειν отрез-
нити се, пренути се, тргнути
се: но воспрани зовѣщи (Троп.
на В. пон.).

Воспратитисѧ < възпратитисѧ v. impf.
-таюсѧ, -ишисѧ, ἐπαποδύομαι, ору-
жати се: Син. у Нед. М. и ф.

Воспѣвати < възпоѣвати v. impf.
-пѣю, -иши, ἀναπέμπειν, испушта-
ти, издавати, уносити, поди-
зати: Око ирца моего воспѣваю
къ тебе, вѣщнице (Причаст. гл. 6).

Воспѣвати v. impf. -ваю, -иши, ᾄδειν,
певати: Еф. 5, 19.

Воспѣнати < възпѣнати v. impf.
-наю, -иши, ἐπαφρίζειν, запену-
шити се, пенити се: Јуд. 1, 13.

Воспѣти v. impf. -пою, -поиши, 1)
ὕμνεῖν, отпојати: Мат. 26, 30;
2) φάλλειν, молити се: дѣхомъ
и оумомъ (I Кор. 14, 15); опе-
вати, прославити: komponiъ Ма-
рію дѣвѣ (Догм. гл. 1).

Воспатитисѧ < възпатитисѧ v. pf.
воспѣшисѧ, -тишисѧ, ἀναχατίζειν,
преврути се: кода (Син. у VI
Нед. по Пасци).

Воспѣшати < възпѣшати v. impf.
-пѣшю, -пѣшиши, ἐμποδίζειν, спре-
чавати, заустављати, натраг
враћати, потискивати: στῆθί (Сл.
на VI часу уочи Богој.).

Воставити v. pf. воставлю, -виши,
διανίσταμαι, подигнути: Мол. 2
св. В. В. на Дух. веч.

Востаниѣ < възстаніє п. ἔγερσις, уста-
јање, васкрсење. Кан. Пасхе п.
9 ирм.

Востирзати < възтрзати v. impf.
-тирзю, -завиши, τίλλειν, кидати,
тргати: кланы (Мат. 12, 1; Марк.
2, 23).

Восторгати < възтръгати v. impf.
-гаю, -иши, συλλέγειν, чупати:
пѣкмы (Мат. 13, 29); τέλλειν,
тргати: кланы (Лук. 6, 1); -сѧ,
ἐκρίζουσθαι, ишчупати се: Лук.
17, 6.

Восторгнѣти < възтръгнѣти v. pf.
-торгнѣ, -гниши, истргнути, иш-
чупати: Мол. у Ч. Кршт.

Восточіє < възсточіє п. ἀνατολή,
исток: Јер. 25, 25.

Восточный < възсточный 3. ἀνατολη-
κός, источни; восточны, ἀνατολικά,
стихире, које се налазе у окто-
иху после воскресних стихира
на Гдѣ коззвѣхъ, а саставио их
је цариградски патријарх Ана-
толије († 458), по коме су у
словенским цркв. књигама по-
грешно назване *восточне* уме-
сто *Анатолије*, јер ἀνατολικά
не долази од ἀνατολή, исток,
него од Ἀνατόλιος (Митр. —
Мирк. I, 243).

Вострипати v. pf. -пишѣ, -пиши,
τρέμειν, задрхтати: Кан. анг.
хран. п. 8 т. 2; вратници адвѣ:
Сјед. воскр. гл. 1.

Востагнѣти < вѣстагнѣти v. pf. -тѣгнѣ, -гнѣши, ἀΐρειν, стегнути, стиснути, обуздати: члѣсти (Пс. 31, 9); извѣсти: ладѣю, юже костагши . . (Дел. 27, 17).

Востазовати < вѣстазовати v. impf. -зѣю, -зѣши, ἀνακρίνειν, испитивати: I Кор. 9, 3; судити: I Кор. 4, 4; -сѣ, посматрати се, разгледати се: I Кор. 2, 15.

Восхитити < вѣсхитити v. pf. -хитѣ, -хитѣши, ἀρπάζειν, уграбити, отети: ницаго (Пс. 9, 30); ѿ рѣки Отца моего (Јов. 10, 29) узети: кохитѣни вѣдѣмъ на облацѣхъ (I Сол. 4, 17); συναρπάζειν, ухватити: Дел. 6, 12; -сѣ отети се, одбити се: ѿ юцѣвъ (Ч. погреб. свѣшт. ик. 22).

Восхитѣти < вѣсхитѣти v. impf. -хѣю, -хѣши, ἀρπάζειν, грабити, отимати, красти: вѣланноѣ (Мат. 13, 19); συναρπάζειν, одвлачити, вадити: ѿ огня (Јуд. 1, 23).

Восхитѣніе < вѣсхитѣніе, п. ἀρπαγή, отмица, грабеж, отимачина: на кохитѣніе не желайте (Пс. 61, 11); не кохитѣніемъ нещѣка (ниже сматрао отимањемъ) быти равнѣъ Богѣ (Филиб. 2, 6); кража: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Восходити v. impf. -хѣждѣ, -хѣдиши, ἀναβαίνειν, уздизати се, пењати се: ко Отцѣ моему (Јов. 20, 17); иѣи: ко Иерусалиму (Мат. 20, 17, 18; Марк. 10, 32, 33; Лук. 18, 31; 19, 28); подизати се: кохѣдѣтъ гѣры (Пс. 103, 7).

Восходѣ m. 1) ἀνοδος, узлазак: на некия: Ст. воскр. на Г. в. гл. 4; Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.; к. юлицѣ, ἀνατολή, исток: Апок.

7, 2; 2) κλιμακτήρ, ступеница, басамак: Јез. 40, 26.

Восхожденіе < вѣсхожденіе п. 1) ἐπιβασίς, ступање: полагаѣи ѿлаки на коххожденіе ікоѣ (Пс. 103, 3), који постављаш облаке да идеш по њима; облаке си начинио да су ти кола (Вук, Влаш., III, 236); 2) ἀνάληψις, упињање, узношење: егда ікончѣхѣла днѣ коххожденію егѣ (Лук. 9, 51).

Вѣтѣ < вѣтѣ adv. διακενῆς, εἰς κενόν, бадава, напразно, узалуд: Пс. 24, 3; 30, 7; II Кор. 6, 1; Гал. 2, 2; Филип. 2, 16; I Сол. 2, 1; 3, 5.

Вѣтрѣ < вѣѣтрѣ adv. ἐπαύριον, други дан ујутро: Дел. 10, 9; 20, 15.

Вѣчеловѣчитисѣ < вѣчеловѣчитисѣ v. pf. -вѣчѣсѣ, -чишисѣ, ἐνανθρωπείν, постати човек: III чл. Симв. в.; Кан. св. Андр. крит. п. 9.

Вѣображеніе < вѣображеніе п. ἀντίτυπος, слика, углед, узор: I Петр. 3, 21.

Вѣобразитисѣ v. impf. -жѣсѣ, -зѣшисѣ, μορφοῦσθαι, образовати се, примити облик: Гал. 4, 19; Кан. воскр. гл. 1 п. 3 ирм.

Вѣорѣжити < вѣорѣжити v. pf. -рѣжѣ, -жиши, στρατοπεδεύειν, ушанчити, улогорити: къ чермѣмъ мори (Мол. у Ч. обруч.); -сѣ, καδοπλῖζεσθαι, наоружати се: Лук. 11, 21; коврѣженный коннѣ, στρατιότης, војник: Дел. 23, 23.

Вѣчати < вѣчати v. impf. -чѣю, -чиши, ἐρμатуῖναι, добивати вид, прогледати: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

Вѣчитѣ v. pf. -вѣчѣ, -чиши, ἐρμатуῖναι, отворити очи, дати

- вид: Кан. у Нед. слеп. п. 9 т. 4.
- Койпостаный** 3. ἐνυπόστατος, уличен, који има лице, који је примио на себе лице: *иже* *жизнь* *рождаши* *койпостанью* (Ст. на блаж. на Усп. Бог.).
- Кпадати** v. *imprf.* -даю, -иши, ἐπιπίπτειν, упадати: *ко* *никдшеніа* (Як. 1, 2); *къ* *напѣти* (I. Тим. 6, 9).
- Кпасти** < *кѣпасти* v. *pf.* *впадѣ*, -иши, ἐπιπεσεῖν, упасти: *къ* *разбойники* (Лук. 10, 36); *къ* *рѣцѣ* *Бога* *живагѣ* (Евр. 10, 31).
- Кпирити** < *кѣпирити* v. *pf.* *впирю*, -иши, ἀναπτέρουν, окрилити, о-снажити, ојачати: *оумѣ* *впирнкѣ* *зарю* *адѣ* (Конд. гл. 2 св. Спир. чуд.).
- Кперати** < *кѣперати* v. *imprf.* *впер-аю*, -иши, ἀναπτέρουν, окрилати-ти, давати крила: *ѣа* *кперѣтѣ* *ма* (Мол. 7 пред Прич.).
- Кпослѣдокѣ** < *кѣпослѣдѣ* adv. ἐπ' ἐσχάτου, у последак: Евр. 1, 2.
- Кправдѣ** < *кѣправдѣ* adv. δικαίως, праведно, по заслуги: Лук. 23, 41.
- Кпрѣмѣ** < *кѣпрѣмѣ* adv. ἐπ' εὐθείας, управо, правце: *кпрѣмѣ* *жѣ* *зломѣ* *черминоѣ* *прѣтѣ* (Кан. на Воздв. ч. к. п. 1 ирм.).
- Кпрећи** < *кѣпрећи* v. *pf.* *кпрегѣ*, -иши, ζευγνύειν: *упрећи*, *упрег-нути* (Микл.).
- Крѣпѣ** m. στρούθος, врабац (Вост.; Дјач.).
- Крѣгѣ** m. 1) ἐχθρός, непријатељ: *люенти* *кргѣ* *кѣшѣ* (Мат. 5, 44; Лук. 6, 27. 35; Рим. 12, 20); 2) διάβολος, ђаво (Микл.; Дјач.).
- Крѣжѣ** m. в. *ворожѣ*.

- Крѣжда** < *кѣрѣжда* f. ἐχθρά, непри-јательство: Як. 4, 4; Ном. пр. 123; *ѣа* *прегрѣженіѣ* *кѣрѣжѣ* *раз-рѣшивши* (Догм. гл. 1).
- Крѣжѣ** < *кѣрѣжѣ* 3. δυσμενής, непријатељски, злобан, непријазан: *ерѣ* (Троп. 2 по свјет, у I Нед. В. п.).
- Крѣжѣвати** < *кѣрѣжѣвати* v. *imprf.* -жѣю, -иши, ἐμμενέσθαι, непри-јатељевати, беснити, мрзети на некога: Дел. 26, 11.
- Крѣжѣ** 3. τοῦ ἐχθροῦ, непријатељ-ски: Пс. 30, 9; 43, 17; Лук. 10, 19.
- Крѣжѣмѣ** < *кѣрѣжѣмѣ* v. *imprf.* -лаю, -иши, φωτίζεῖν, световати: Кол. 3, 16; поучавати: I Сол. 5, 14.
- Крѣнѣ** m. 1) μέλας, црн; 2) κόραξ, гавран: Лук. 12, 24; *нощнѣ*, *вохти* *кѣрѣжѣ*, *буљина*: Пс. 101, 7.
- Крѣска** f. ρυτίς, бора на лицу; не-достатак, махна. порок: Мол. у Ч. јелеосв.
- Крата** f. πύλη, врата: I Мојс. 34, 20; Ис. 22, 8; Пс. 68, 13; *адѣ* *ка*, *сила* *адска*, *ад*, *царство* *сатанѣ*: Прем, Сол. 16, 13; Мат. 16, 18; *смѣртнаѣ*, *смрт*, *царство* *смрти*: Пс. 9, 14; 106, 18; *оузкаѣ*, *жи-вот* *по* *закону* *Божјем*, *скоп-чан* *са* *разним* *тегобама*: Мат. 7, 14; Јерусалим је имао два-наест врата: 1) *кѣрата* *гнойнаѣ*, *кроз* *која* *су* *извозили* *ђубре*: Нејем. 2, 13; 3, 13. 14; 2) *код-наѣ*, *кроз* *која* *су* *увозили* *у* *град* *воду*: Нејем. 3, 26; 3) *юдѣли*, *врата* *у* *долини*, *или* *на* *равном* *месту*: Нејем. 2, 13; 3, 13; 4) *конѣ* *каѣ*, *кроз* *која* *су*, *вероватно*, *изводили* *коње* *на* *купање*; 5) *нѣточника*, *крај* *из-*

вора: Нејем. 2, 14; 3, 15; 6) рыкнал, кроз која су проносили рибу на продају: Нејем. 3, 3; 12, 39; II Парал. 33, 14; 7) старал, стара првобитна врата: Нејем. 12, 39; 8) бфрмока; 9) кинѣлинал: Јер. 20, 2; 37, 13; 10) оугольнал, која су се налазила на углу јужне и западне стране града: Јер. 31, 38; 11) иднал, при којима се вршило суђење: Нејем. 3, 31; 12) окчал, близу јерусалимскога храма, кроз која су терали овце одређене за жртву: Нејем. 3, 1. 32; 12, 39 (*Дјач.*).

Вратило п. ἀντίον, вратило, навој на разбоју: I Парал. 11, 23.

Вратникъ < вратиникъ т. πυλῳρός, вратар: вратници адоку (Сјед. воскр. гл. 1); Ст. воскр. на Г. в. 6 гл. 2.

Брачка < врауѣа f. 1) ἰασις, лечење; 2) φάρμακον, лек: III Јездр. 7, 23.

Брачѣвница < врауѣвница f. νοσοκομείον, лечилиште: понеже пришахъ еи къ крачѣвницѣ (Ч. испов.).

Брачѣваніе п. θεραπεῖα, лечење: Ак. Бог. ик. 12.

Брачь т. ἰατρός, лечник: не трѣбѣтъ здравѣи врача, но болащѣи (Мат. 9, 12; Марк. 2, 17; Лук. 5, 31).

Врѣдинъ < врѣдынъ з. 1) λελωβημένος, покварен, шкодлив, штеган; 2) κολλῳός, унакажен, сакат (*Микл.; Старч.*).

Врѣдити < врѣдѣти v. рf. врѣждѣ, -диши βλέπτειν, нашкодити, наудити: аще и что смертно нпѣютъ не врѣдитъ ихъ (Марк. 16, 18); ἄδικειν, вреѣати: челоуѣки патъ

ѣцъ (Апок. 9, 10); -са, повредити се: Апок. 2, 11; 18, 4.

Врѣдъ < врѣдъ 1) βλάβος, штета; πάθος, болест; πληγή, рана (*Микл.*); 2) ἔλκος, чир, пришт: V Мојс. 28, 27. 35; 3) лепра, проказа (*Старч.*).

Врѣждѣніе < врѣждѣснѣи п. φθάρμα, повреда, квар: III Мојс. 22, 25.

Врѣтѣице < врѣтѣиште п. 1) μάστιγος, вреѣа, кеса: ὠφειλικъ... дати пицѣ оиѣмъ (I Мојс. 42, 27); 2) οἰκτιρος, покајничка хаѣина од грубога платна, кострет: III Цар. 20, 31. 32; 16, 27; дрѣвѣи оуѣш ко врѣтѣици... покаѣлиѣа быши (Мат. 11, 21; Лук. 10, 13); 3) платно, покров: врѣтѣиѣмъ по-киѣиѣмъ (Ст. у Ч. погреб.).

Врѣщи < врѣшти v. рf. верѣжъ < врѣжъ, -жиши < врѣжѣши, βάλλειν, ῥίπτειν, бацити: жрѣѣа (Мат. 27, 35); кѣткы: Дел. 27, 29; каменъ: Јов. 8, 7; -са бацити се: къ морѣ (Мат. 21, 21; Марк. 11, 23).

Врѣщи < врѣшти v. impf. верѣжъ < врѣжъ, -жиши < врѣжѣши, ἄλλοθεν, врѣи (*Микл.*).

Врѣжъ < врожъ, βροῦχος, врста скакаваца: и ѣа да мѣте ѿ ихъ: врѣжа... (код *Данич.*: арба): III Мојс. 11, 12.

Врѣцѣлѣто, недељно слово у Пасхалији, којим се означавају у извесној години сви васкрсѣни дани. Они се у разним години нама означавају разним словима. Такових недељних слова, штампаних обично у Индиктиону и Месецослову, има према броју дана у седмици седам, а то су: А, В, Г, Д, Е, З, Ж. У Индиктиону свако недељно слово означава само васкрсѣне

дане целе годите, а у Месецослову при богослужбеним књигама оно означава и васкрсне и седмичне дане. Ова недељна слова почињу од 1 марта и трају до следећег марта као и пасхална година (Дјач.).

Врѣчати < вѣрѣчати v. impf. -чаю, -ши, συνιστάναι, поручивати, препоручивати: Рим. 16, 1; предавати: Ст. на Г. в. 1. св. кн. Лаз.

Врѣчити < вѣрѣчѣти v. pf. вѣрѣчѣ, -чиши, συνιστάναι, уручити, предати: Ст. на Г. в. 2 св. кн. Лаз.

Врѣснотѣ < вѣрѣснотѣ, adv. ὄντως, заиста, заправо: кинко: вѣснотѣ тиникто (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); курѣως, с потпуним правом: Ном. пр. 119.

Врѣти v. impf. вѣрю, вѣриши, ἐκζεῖν, гмизати, мицати се: Јез. 47, 9; врити, кипети: мѣта вѣрѣца (Јов. 32, 19).

Всадити < вѣсѣдити v. pf. всѣждѣ, -диши, 1) φυτεῖν, усадити: имоконницѣ (Лук. 13, 6); Јак. 1, 21; 2) τιθέναι, поставити; βάλλειν, бацити: кѣ тинницѣ (Мат. 14, 3; 18, 30; Лук. 12, 58; Дел. 5, 25 sq.); 3) ἀναβιβάζειν, посадити: на колѣницѣ кою (I Мојс. 41, 43; -са, φυτεῖσθαι, усадити се: кѣ морѣ (Лук. 17, 6).

Всадникѣ < вѣсѣдникѣ m. ἀνάβατης, коњаник: IV Цар. 9, 18; Кан. воскр. гл. 5 п. 1 ирм. и на Преобр. п. 1 ирм.

Всѣблагочѣстнѣ < вѣсѣблагочѣстно adv. πανεύθεως, веома побожно: Сл. прип. 9 п. Кан. у Нед. раслаб.

Всѣкоинство n. πανοτρατία, цела војска, све чете: Кан. Возн. п. 1 ирм.

Всѣгда < вѣсѣгда adv. πάντοτε, ἀεὶ, свагда, увек, непрестано: Мат. 26, 11; Марк. 14, 7 и др.

Всѣгубитель < вѣсѣгубитель m. ὀλοφρευτής, истребитель, затирач, крвник: I Кор. 10, 10.

Всѣгубительнѣйшій 3. πανωλεθρότατος, најопаснији, најпогубнији, најнесрећнији: Стат. на В. суб. I ст. 63.

Всѣгубительство < вѣсѣгубительство n. ὀλεθρος, погибао, погибија: I Сол. 5, 3; I Тим. 6, 9.

Всѣдрзый < вѣсѣдрзѣ 3. πάντολμος, који се усуђује да све чини, дрзак: Син. у II Нед. В. п.

Всѣдѣтель < вѣсѣдѣтель m. πανούργος, створитель свега: Богор. на хвал. св. Андр. Перв.; Кан. воскр. гл. 5 и Дух. п. 8 ирм.

Всѣдѣтельный < вѣсѣдѣтельный 3. који је све створио: Кан. воскр. гл. 7 п. 3 ирм.).

Всѣзловный 3. παμλόχθης, врло рђав: грѣхѣ (Кан. воскр. гл. 2 п. 1 ирм.

Вселеннаѣ < вѣсселеннаѣ adj. f. (од вселенный 3), ἡ οἰκουμένη γῆ, насељена земља: написати всю вселеннѣю (Лук. 2, 1); Мат. 24, 14; Дел. 11, 28 и др.; orbis, Weltall, насељена: ико оутверди вселеннѣю (Пс. 92, 1); покори Богѣ вселеннѣю градѣщѣю (Јевр. 2, 5).

Вселенскій < вѣсселенскѣ 3. οἰκουμένης, насељенски, који је из свих насељених земаља; в. соворѣ = насељенски, а нипошто васионски, јер васиона обухвата и небо и земљу (Жив.).

Всѣмїрный < вѣсѣмїрнѣ 3. παγκόσμιος, свесветски, свему свету познати, у целоме свету слав-

- ни: Кан. воскр. гл. 5 п. 8 ирм.; Догм. гл. 1.
- Всепороочный** < вьсепорооуьнъ 3. πανάμορος, сасвим без порока, без прекора: Догм. гл. 3; Богор. воскр. на стих. гл. 4; Ч. Желеосв.; Молеб. Пресв. Богор.
- Всепагоубный** < вьсепагоубьнъ 3. πανώλης, сасвим покварен, рѣав, опасан: дѣржава кражіа (Икос Окт. гл. 6).
- Всеплодїи** < вьсеплодїе п. δλοκάρτωρα, сваковрсни плодови, жртва паљеница: III Мојс. 16, 24; δλοκάρπωσις, изобиље: Конд. св. ап. П. и П.; Явриямоко: Мол. у св. Лит. Вас.; παγκαρπία, свакојаки плодови: ииѣдѣтъ ко жикотное виплодїе (Степ. гл. 3 ант. 3).
- Всеплѣтый** < вьсеплѣтъ 3. πανόμνητος, много опеван, хваљен, слављен, свеславан: Дѣка (Ст. на стих. на Рожд. Бог.); на та надѣкующыма виплѣтаа: Богор. васкр. гл. 7; Ак. Бог. конд. 13.
- Всеродный** < вьсеродьнъ 3. παγγενής, који је све изродио: Ядмѣ — праотац свега рода човечјег (Ст. на стих. воскр. гл. 1; Кан. Дух. п. 6 ирм.); клатва — која се простире на цео род човечји: ирм. 9 Крсту; ииѣтъ: Ст. гл. 8 у Ч. погреб. млад; ииѣнїе: Сл. на Г. в. Усп. Бог. и св. Спир. чуд.
- Всесилнъ** < вьсесилнъ 3. παντοδύναμος, свемогући: Догм. гл. 1.
- Всесмѣхливый** 3. παγγέλαστος, врло смешан, поруге достојан: адѣ (Ст. на стих. 2 на В. пет.).
- Всесожжїи** < вьсесожжїе п. δλοκαύτωμα, жертва паљеница: I Мојс. 30, 20; III Мојс. 6, 25; Пс. 50, 18. 23; Марк. 12, 33; Евр. 10, 6. 8; Сјед. у суб. I Нед. В. п.
- Всестрастный** < вьсестрастьнъ 3. παναθλίος, сасвим невољан: Кан. у Нед. сир. п. 3 т. 2.
- Всехитрицъ** < вьсехитрыць т. παντέχνημων, велики уметник, творац свега, који је све премудро устројио: Кан. воскр. гл. 7 п. 9 ирм.
- Всѣцарь** т. παντάναξ, цар над свима: Стат. III ст. 156.
- Всечистный** < вьсечыстьнъ 3. πανσεπτός, величанствен, славан, достојанствен: Мол. у св. Лит. преѣосв.
- Всѣщедръ** < вьсещедръ 3. πανοικτίρμων, веома милосрдан, премилостив: Степ. воскр. гл. 8 ант. 2; Свјет. у Нед. раслаб.
- Всѣшрѣжїи** п. πανοπλία, потпуна војничка опрема, потпуно оружје: I Мак. 13, 29; II Мак. 10, 30; 15, 28; крѣта: Ст. на хвал. у Нед. сир.; војена сила: Прем. Сир. 46, 8.
- Всѣшрѣжный** 3. πανοπλος, тешко наоружан; потпун, строг: коздржанїе (Ст. на хвал. у Нед. сир.).
- Всѣдїцъ** < вьсѣдїць т. παμφαγός, који све једе, ждера: Стат. на В. суб. I ст. 23.
- Вскорѣ** < вьскорѣ adv. ταχύ, наскоро, брзо: Дел. 12, 7; ἐν ᾑτόρῳ, наједном, уједанпут: I Кор. 15, 52.
- Вскрай** < вьскрай праер συνόμορος, поред, покрај: сонинца (Дел. 18, 7); παρὰ, близу, крај: мора (Евр. 11, 22).
- Вскриліе** п. в. воскресилїе: Мат. 14, 36.
- Вскрю** < вьскрѣ adv. ὥα τί, зашто, због чега: Мат. 9, 4; 27, 46; Лук. 13, 7.

Вслѣдствовати < **вслѣдѣствовати** v. impf. -стеѣю, -иши, ἀκολουθεῖν, иѣи за неким, пратити некога: Мат. 21, 9.

Вслѣдъ < **вслѣдъ** праер. са gen. ὀπίσθεν, за, иза (*Микл.; Вост.*).

Вспати < **вспати** adv. ὀπίσσω, назад, натраг: шератниа (Мат. 24, 18; Марк. 13, 16; Јов. 20, 14; II Петр. 2, 21.)

Встанливый < **встанливъ** 3. οπαυδαῖος, ревностан, усрдан, уста-лац: II Кор. 8, 22.

Всѣ < **всѣюу** adv. εἰς ἧ, без у-рока, низашто: **всѣкъ** гнѣвайса на брати **всѣ** (Мат. 5, 22); **мѣтнъ**, заман, залуду: **всѣ** же чтѣтъ **мѣ** (Мат. 15, 9; Марк. 7, 7); **кенѡс**, напразно, узалуд: **минте**, **икѡ** **всѣ** писаніе глаголетъ (Јак. 4, 5).

Всыновленіи < **всыновленіе** n. υἱοθεσία, усыновлѣнье: Рим. 8, 23; 9, 4; Гал. 4, 5.

Всюдѣ < **всюдѣ** adv. πανταχοῦ, на сваком месту, на све стране, свуда: пропокѣдиши **всюдѣ** (Марк. 16, 20); **пѣντοθεν**, свагде, ода-свуд: **шкованъ** **всюдѣ** златомъ (Јевр. 9, 4).

Всѣкъ < **всѣко** adv. ὅλως, свакако, на сваки начин, сасвим, без сумње: не клатниа **всѣкъ** (Мат. 5, 34); Сл. сјед. на св. архѣ. Стеф.; Свјет. у Нед. месоп.; **пѣντως**, јамачно: **всѣкъ** оубѣйца естъ **человѣкъ** **иѣи** (Дел. 23, 4).

Всѣчески < **всѣцѣскы** adv. ὅντως, свакако: II Петр. 2, 16; до-иста, заиста: Кан. св. Андр. крит. п. 2 т. 3.

Всѣчскій < **всѣцѣскъ** 3. **пѣς**, сав: **искѣшнѣ** по **всѣчскимъ** (Јевр. 4, 15) — у свему, у свачему, **всѣ-ческаа** же ѿ Бога (II Кор. 5, 18).

Бтай adv. κρυφῶς, потајно: Ном. пр. 111.

Бторицю < **вѣторицѣ** adv. ἐκ δευτέρου, подругипут: Мат. 26, 42; **деу́терон**, двапут: Марк. 14, 30.

Бторопервый < **вѣторопервый** 3. **деу-терѡπρωτος**, први после друго-га: **ѡбѣшѣ**, прва субота после другога дана Пасхе (Лук. 6, 1).

Бторствовати < **вѣторѣствовати** v. impf. **вторствѣю**, -иши, **деутереуѣи**, бити други: и **изшедъ** изъ **ѣв-ерныхъ** **дверей** **вторствѣи** (Арх. чин.).

Вѣрколакъ и **вѣркѣлакъ** m. βουρκό-λακx, вукодлак: Ном. пр. 21.

Вхѡдити < **вхѡдити** v. impf. **вхѡж-дѣ**, -диши, **εἰσερχεσθαι**, улазити: **дверни** ко **дворѣ** **окѣи** (Јов. 10, 1); не **вхѡдѣи** ко **оустѣ** **скѣр-нитѣ** **человѣки**: Мат. 16, 11.

Вхѡдъ < **вхѡдъ** m. εἵσοδος, 1) ула-зак: I Цар. 16, 4; II Цар. 3, 25; IV Цар. 14, 25; II Петр. 1, 11; I Сол. 1, 9; 2, 1; **гровный**: Сјед. воскр. гл. 4; 2) **мали** и **велики** **вход** на св. Литургији (Служ.).

Вхѡждѣніе < **вхѡждѣніе** n. в. **вхѡдъ**: Пс. 120, 8.

Вчера < **вѣчѣра** adv. χθές, јуче: I Мојс. 31, 2. 5; Јов. 4, 52.

Вчинити < **вѣчинити** v. pf. **вчиню**, -ниши, **κατατάττειν**, поставити, одредити: **да** **вчинитѣ** **мѣ** **идѣже** **ѡбѣтъ** **животный** (Сл. у погреб. свет.).

Вшѣдѣ < **вѣшѣдѣ**, -ши, -ше; **вшѣдый** и **вшѣдшій** 3. part. praet. act. I од **взыти**: Мат. 22, 11; Марк. 1, 21; 6, 25 и др.

Выдати рус., v. pf. -дѣю, -иши, **χα-ρίσασθαι**, издати, предати: Дел. ап. 25, 11. 16.

ВѢНЪ < вѣнж adv. διὰ παντός, увек, једнако, непрестано: хвала егѡ ко оутѣхѣ моихѣ (Пс. 33, 1); вѣхѣ вѣнѣ въ церкви: Лук. 24, 53.

ВѢПИЦА f. γλαῦξ, сова: V Мојс. 14, 15.

ВѢСИТИСѦ < вѣситисѧ v. impf. вѣшѣсѧ, -сишисѧ, ἐπαίρεσθαι, подизати се: Син. у Нед. мит. и фар.

ВѢСОКОВЫЙНЪ < вѣсоковыйнѣ 3. ὑψαύχην, горд, поносит (Микл.; Вост.).

ВѢСОКОГЛАГОЛАНІЕ n. ὑψηγορία, хвалисанье, размеѣанье, хваљенье самого себе: Конд. у Нед. мит. и фар.

ВѢСОКОМЪДРСТВОВАТИ < -мѣдрство-вати v. impf. -ствѣю, -ши; ὑψηλοφρονεῖν, гордѣти се, поносити се: Рим. 11, 20; I Тим. 6, 17; Сл. на хвал. у III Нед. В. п.

ВѢСОКОМЪДРЫЙ < вѣсокомѣдрѣ 3. ὑψηλόφρωνος, охол, надмен, горд: Сл. на хвал. у III Нед. В. п.

ВѢСОКОРѢЧІЕ n. в. вѣсокоглаголаніе: Свјет. у Нед. мит. и фар.

ВѢСПРЕННЫЙ < вѣспренѣ 3. ὁ ἄνω, горњи, високи, узвишени (Микл.; Вост.).

ВѢСПРЪ < вѣспрѣ adv. ἄνω, горе, поврх: Јевр. 12, 15.

ВѢШЕНІЕ < вѣшеніе n. ἔπαρσις, охолост, бес: Син. у Нед. мит. и фар.

ВѢШІЙ сопр. од высокій, виши: вѣхѣ скорѣщихѣ (Степ. воскр. гл. 4 ант. 2).

ВѢШНІЙ < вѣшнѣ 3. ὁ ἄνωθεν, горњи: гѣ вѣшнагѡ краѧ до нижнаго (Мат. 27, 51); ὁ ἄνω, небески: азѣ ѿ вѣшнихѣ еимѣ (Јов. 8, 23); ὕψιστος, највиши,

свевишњи: II Јездр. 2, 3; вѣнж вѣшнагѡ наричетсѧ: Лук. 1, 32.

ВѢША < вѣш f. τράχηλος, врат: нападѣ на вѣш егѡ (Лук. 15, 20); ὁ αὐχὴν, -ενος, шија: вѣшетѣ ко Хрѣстоу вѣш ихѣ оутѣченіемѣ мѣхѣ (Степ. воскр. гл. 8 ант. 1).

ВѢДАТИ v. impf. -даю, -ши, γινώσκειν, εἰδέναι, знати: Марк. 4, 11; Лук. 8, 10; Јов. 4, 10.

ВѢДАЦЪ < вѣдѣцѣ m. γνῶστης, зналац, познавалац: Дел. 26, 3; Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 4.

ВѢДА f. γνῶσις, знанье (Микл.).

ВѢДАТИ v. impf. вѣмѣ, вѣси, — вѣдаѣтѣ, γινώσκειν, εἰδέναι, знати: днѣ ни чѣсѧ (Мат. 25, 13); гѣ вѣсѣты вѣсѣтоки (Троп. Бож.); вѣдѣый part. praes. act. εἰδῶς, знајући: Мат. 12, 25; ἐπιστάμενος, који се разуме у нешто: Дел. 18, 25; вѣдѣый и вѣдаѣый сл. обл., који зна, који разуме: Јак. 4, 17; I Сол. 4, 5; вѣдомѣ part. praes. pass., γνῶστός, знан, познат: Дел. 13, 38; 28, 22. 28.

ВѢЖДА f. βλέφαρον, веѣа, обрѡа: Пс. 10, 4; 131, 4; Сл. на хвал. св. Георг.

ВѢНИЦЪ < вѣнѣцѣ m. στέφανος, вѣнац: лѣтѣ, круг године, цѣла година: Пс. 64, 13; жизни: Јак. 1, 12; Апок. 2, 10; славы: I Петр. 5, 4; похвалинѣа: I Сол. 12, 19; правды: II Тим. 4, 8.

ВѢНИЧНИКЪ < вѣнѣчѣнѣцѣ m. στεφανήτορος, στεφανήτης, који носи вѣнац, увѣнчан: Сл. на хвал. св. Дим.; Конд. Прен. м. св. архѣ. Стеф.

ВѢНО n. φερνή, дар, мираз, прѣија: I Мојс. 34, 12.

Вѣствовати < вѣствовать v. impf. -ствѣю, -иши, κηρύσσειν, проповедати: ѿ λῆς ψῆκτῆα (Мол. у Хирот. презв.).

Вѣсѣ m. 1) σταθμός, мерило: III Мојс. 19, 36; 27, 25; 2) ζυγόν, вага: Ис. 40, 15.

Вѣтѣ f. κλάδος, гранчица: Мат. 12, 32; в. агнива, врба: III Мојс. 23, 40.

Вѣтѣй, -іа m. ῥήτωρ, говорник: Ак. Бог. ик. 9; Кан. Дух. 2 п. 3 т. 1; ἀρχιεπίσκοποι, οἱ πνευματορρητορες: Ст. на Г. в. у Нед. свих св.

Вѣтѣйствовати v. impf. -ствѣю, -иши, ῥητορεύειν, вешто говорити, сјајне говоре држати: Сл. на лит. на Дух.

Вѣтриво n. ἀρτέμων, ιστίον, једро, катарка: Ис. 33, 23; Дел. 27, 13. 40.

Вѣтроносицѣ < вѣтроносец m. πνευματόφορος, ветропир, који тера капом ветар, лакомислен човек: Соф. 3, 4.

Вѣтроплагниѣ n. ἀνέμοφθορα, медлика: Агеј 2, 18.

Вѣчновати < вѣчновати v. impf. вѣчнѣю, -иши, διακονίζεи, вечно пребивати, вековати: Сл. на Г. в. св. кн. Лаз.

Вѣщаниѣ < вѣщаніе n. φθόγγος, учење, реч, проповед: Пс. 18, 5; Рим. 10, 18; Троп. св. Вас.;

τὸ φθέγμα, глас: Конд. св. Ил.; Сл. на стих. св. Ј. Злат.

Вѣщати < вѣщати v. impf. -щаю, -иши, λέγειν, φθέγγεσθαι, говорити, проповедати: Дел. 26, 22; II Петр. 2, 18; јављати: Γαβριήλ κτشیκшδ тѣкѣ Дѣво: радѣиѣ (Богор. воскр. гл. 1); Конд. Ускр.; Ст. на Г. в. у Нед. мит. и фар.; προσφθέγγεσθαι, зборити: κηρυκισμῶν κтшии (Троп. непор. воскр.); Ст. на Г. в. 3 на Срет.

Вѣшати v. impf. вѣшю, вѣшиши, πνέω, вејати, духати: югъ вѣшюцѣ (Лук. 12, 55).

Вѣзаница < вѣзаница f. παλάθη, свежањ, грудa: σμοκνῆ (I Цар. 25, 18).

Вѣзати < вѣзати v. impf. вѣжѣ, -жиши, βασίλει, везати, свезивати: Лук. 8, 29; Дел. 22, 4; -сѣ, δεδέσθαι, везати се: II Тим. 2, 9.

Вѣшши сопр. од велико (в. волѣй), πλεῖων, веће, више: Лук. 9, 13; Син. у Нед. сир.

Вѣшшій < вѣшшій 3. сопр. од великій, μέλλων, већи: Лук. 9, 46.

Вѣрилах m. грч., драги камен: Тов. 13, 17.

Вѣссонѣ (вѣссѣ) m. βύσσαν, врста памука од кога су Индијанци и Мисирци ткали фино платно: II Мојс. 25, 4; Ис. 19, 9; Лук. 16, 19; Апок. 18, 12 squ.

Скелетъ - Р

Г

Г четврто слово у црквенослов. азбуци, зове се глаголъ; као цифра .г. = 3.

Гаввада f. јевр. (λιθοστρότον = узвишење) мали камени под пред

двором прокураторовим у Јерусалиму, на коме је он (Пилат) судио: Јов. 19, 13.

Гаггрена f. γάγγραινα, живина, чир, пришт: II Тим. 2, 17.

Гаданіє п. αἰνῦμα, загонетка: Прич. Сол. 1, 6; I Кор. 3, 12; Кан. Усп. п. 4 ирм.

Гадатилинъ з. αἰνῦματιχός, загонетан, тајанствен: Сл. на хвал. на Соб. св. Јов. Прет.

Гадателствовати v. импрф. -ствѣю, -иши, αἰνῖττεσθαι, у загонеткама, тамно, замршено говорити: Син. у Суб. месоп.

Гадъ м. ἐρπετόν, гмизавац, црв: Пс. 103, 25; Дел. 10, 12; 11, 6; Јак. 3, 7; Рим. 1, 23.

Гажденіє п. δυσφημία, псовка, хуљење, укор: II Кор. 6, 8; φόγος, прекор: Пс. 30, 14.

Газаринъ м. халд., гатар: Дан. 2, 27 sqq.

Газофѣлакѣа f. грч., државна благајница, хазна: IV Цар. 23, 11; Јов. 8, 20. Иначе: сокровищнице: Марк. 12, 41; сокровище: Мат. 6, 19.

Гай м. јевр., αἰ καταδύσεις, идол: III Цар. 15, 13.

Гананіє п. πρόβλημα, загонетка: Пс. 48, 5; 77, 2; αἰνῦμα, прича, испоређење: Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.

Гаскаринъ м. халд., ризничар: I Јездр. 1, 8.

Гаци < гашти dual. σαράβαρα, гаће: Дан. 3, 21.

Гвоздинный < гвоздьнъ з. ἦλος, гвозден, од клина: изви гвоздинныа, трагови, белеге, ожильци од клина (Јов. 20, 25).

Гвоздь, -ѣ м. ἦλος, клин, ексер, гвоздени чавао: Стат. на В. суб. ст. 91; Ст. на Г. в. у Нед. Том.

Гѣ јевр., пето слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 5; 2, 5; 3, 13; 4, 5.

Генна < геена f. јевр., долина Енома. Ова се долина налазила југоисточно од Јерусалима. У њој су се, за време царева Ахаза и Манасије, спаљивала деца у част идола Молоха (III Цар. 11, 7; IV Цар. 16, 3). Касније су бацали у њу лешеве погинулих људи и мрцине, те је на њој увек горела ватра. Због тога је ова реч генна постала синоним пакла, места вечних мука: Мат. 5, 22; 18, 9; Марк. 9, 47.

Гивати < гивати v. импрф. гиваю, гиваиши, ἀπολύειν, пропадати, пролазити: крајно гивајуће (Јов. 6, 27); злато гивајуће: I Петр. 1, 7; умирајуће: гивајуће (Лук. 15, 17); гивајуће челоуѣка: Кан. Бож. п. 1 т. 2.

Гивель < гивель f. ἀπόλεια, пропад, пропадање; расход, расипање: Мат. 16, 28; Марк. 14, 4.

Гивѣти < гивѣти v. pf. гивѣ, -иши, ἀπόλλυσθαι, пропадати, гинути: II Кор. 4, 3.

Гимель м. треће слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 3; 2, 3; 3, 7; 4, 3.

Глава f. 1) κεφαλή, глава: I Мојс. 40, 16—19; помажи главѣ твојој: Мат. 6, 17; Іоанна Кѣтитѣа: Мат. 14, 8; Марк. 6, 25; 2) κεφάλαιον, поглавар, старешина: глава жѣнѣ мѣжѣ (I Кор. 11, 3; Еф. 5, 23); главно, главна ствар: Пс. 117, 22; ѿ глаголющихъ: Јевр. 8, 1.

Главизна f. 1) κεφαλῆς, узрок, основ, почетак: книжна (Пс. 39, 8; Јевр. 10, 7); 2) κεφάλαιον, темељ: пѣсньиѣ нашегѣ (Троп. на

Благов.); главна ствар, језгра: Ак. Бог. ик. 2; Ном. пр. 112. **Главный** < главынь 3. κεφαλῆς, на глави: власи (Мат. 10, 30; Син. на В. средy). **Главоприклоний** п. κεφαλοκλισία, приклањање главе: мйтка (Служ.). **Главотажь** < главотажь т. σουδαριον, убрus којим се умотавала глава, или брисао зној: Дел. 19, 12. **Глаголати** v. impf. глаголю, -иши, λέγειν, λέγειν, говорити: Мат. 4, 17; Пс. 38, 4; -са, λέγεσθαι, називати се, звати се: мже глаголетса екрѣйки видѣда (Јов. 5, 2); глаголемь 3. -ый 3. part. praes. pass., λεγόμενος, назван, прозван: Мат. 1, 16. **Глаголь** т. ρῆμα, реч: V Мојс. 28, 49; Мат. 4, 4 и др.; глаголы потопныа, καταποντισμοῦς, речи које могу потопити, погубити: Пс. 51, 6. **Гласити** v. pf. глашѣ, -иши, φωνεῖν, дозвати, призвати: и Іію гласитѣ (Марк. 15, 35). **Глашати** v. impf. -шаю, -иши, φωνεῖν, звати: мкω Іію глашаѣтъ ий (Мат. 27, 47); дозивати: скоа окцы глашаѣтъ по имени (Јов. 10, 3); називати: вы глашаѣте ма оучитѣа и Гдѣ (Јов. 13, 13). **Глашині** п. τὸ ἀπήχημα, одзив, јека: Ст. по пол. у Дух. нед. **Глизна** f. 1) σφυρόν, глежањ, чланак: Дел. 3, 7; 2) ἀσπράγαλος, папак: Зах. 11, 16; 3) σκέλος, нога: Прич. 26, 7. **Глинаны** < глинныъ 3. δοσράκινος, глинен, земљан: II Тим. 2, 20. **Глибина** < глибина f. βάθος, дубина: Лук. 5, 4; непостижност: глибини Бжїа (I Кор. 2, 10); ρυθός, дубина морска: II Кор.

11, 25; грѣховнаа: Кан. у Нед. блудн. с. п. 6 ирм. **Глибородительный** < глыбородительный 3. ἀβυσσότοκος, који је рођен у дубини, у тамі: Кан. на Срет. п. 1 ирм. **Глимилици** < глумилиште п. παιγνία, игра, позоришна претстава: Ном. пр. 57. **Глимитиса** < глумитиса v. impf. глумлюса, -мишиса, ἀδολεσχεῖν, 1) исмевати се некое, ругати се некое, шалити се с неким: ω мнѣ глумляхѣса... (Пс. 68, 13); 2) расуђивати, размишљати: ношїю сердце мѣ мѣмѣ глумляхѣса (Пс. 76, 7). **Глимині** < глумилиenne п. ἀδολεσχία, брбљање, забављање, збијање шале, шаљење: Пс. 118, 85. **Глиминъ** < глумынъ, -ый, 3. ἀδόλεσχος, брбљав, шалив, смешан (Микл.; Вост.). **Гладати** < гладати v. impf. -даю, -иши, βλέπειν, гледати: Мат. 12, 22. **Гнати** v. impf. гнѣш, гнѣши, καταδιώκειν, гонити, терати: Марк. 1, 36. **Гнести** v. impf. гнетѣ, -иши, ἀποθλίβειν, гњечити, притискивати, давити: Лук. 8, 45. **Гниаз**, -ый 3. σαπρός, труо, ружан, непристојан: моко (Еф. 4, 29). **Гной** т. 1) κόπρος, смет, љубре: III Цар. 14, 10; IV Цар. 18, 23; земли: Пс. 82, 11; Лук. 14, 35; 2) ἔλκος, чир, гнојава рана: при приходѣщи ωблизахѣ гной егω (Лук. 16, 21). **Гноци** < гноциште п. κοπρία, љубриште, кал; I Цар. 2, 8; Пс. 112, 7; Мол. у Ч. Јелеосв.

Гнѣсность < гноуѣсность f. βδέλυμα, гад: III Мојс. 18, 26—29; гнѣснѣсти, идоли: Јез. 7, 20.

Гнѣсство < гноуѣсство n. в. гнѣсность: Јер. 8, 12.

Гнѣздо n. 1) κατασκήνωσις, гнездо: имѣтъ и птицы нѣныа гнѣзда (Мат. 8, 20; Лук. 9, 58); 2) νοσσία, пилићи, млади: икоже кокошъ гнѣздо икое подъ крилкѣ (Лук. 13, 34).

Говѣзованіе < говѣзованіе n. εὐφορία, изобиље, богатство, плодност: ника расташаа говѣзованіе щедротѣ (Ак. Бог. ик. 3).

Говѣзовати < говѣзовати v. impf. говѣзю, -иши, εὐθυγεῖν, изобилувати, живети у изобиљу, бити богат: ю стадомъ (Ст. на Г. в. св. кн. Лаз.); бити срећан: говѣзющій ко вѣкъ оудѣржаши когитѣство (Пс. 72, 12); бити блажен: Пс. 67, 18; бити горд, надувен: наполни дѣша наша поношеніа говѣзющихъ (Пс. 122, 4).

Говѣйный < говѣйный 3. αἰδέσιμος, εὐλαβής, побожан, частан, достојан уважења: Треб.

Говѣній n. 1) εὐλάβεια, побожност: Ст. на стих. богор. на св. Три Јер.; 2) пост: Тип.

Говѣти v. impf. говѣкю, -иши, 1) εἰδεῖσθαι, поштовати, осећати страхопоштовање (Кульб.); 2) постити: Тип.

Говажъ, -ій, < говаждъ 3. βοός, говеѣи: тѣкъ (III Мојс. 7, 23); мотыло: Јез. 4, 15.

Година f. ὥρα, време, час: Лук. 22, 53; I Јов. 2, 18; Апок. 3, 10.

Годъ m. ὥρα, време: ауміама (Лук. 1, 10); кечери: Лук. 14, 17; час: прїиде годъ еа (Јов. 16, 21).

Годѣ adv. са кѣти, пријатно, повољно бити, свиђати се: Дел. 12, 3; Јевр. 12, 10.

Голгода f. јевр., брежуљак западно од Јерусалима, на коме је Спаситељ био распет. Зове се и краніеко мѣсто: Мат. 27, 33 и ловное мѣсто: Марк. 15, 22; Јов. 19, 17, по грчкој речи κρανίον = лубања, због тога што је, по предању, на њему био погребен Адам, те се његова лубања осветила крвљу Христовом (Дјач.).

Голень < голень f. σκέλος, голеница: Јов. 19, 31—33.

Голотъ m. κρύσταλλος, лед: Пс. 147, 6; 148, 8.

Голь f. грана (Микл.).

Гомола f. ράζα тесто, хлеб: Дан. 14, 27.

Гоморъ, јевр., мера за хлеб: II Мојс. 16, 16. 22. 32. 33. 36; Јез. 45, 11. 14; Ос. 3, 2.

Гонзати < гонзати v. impf. -заяу, -иши, σώζεσθαι, пазити, чувати, бежати, спасавати се бекством (Старч.).

Гонзѣти < гонзѣти v. pf. гонзѣ, -зѣиши, σώζεσθαι, спасти се бекством (Микл.; Дјач.).

Гонити v. impf. гоню, -ниши, διώκειν, гонити, прогањати: что мѣ гониши (Дел. 9, 4; 22, 7; 26, 14); Рим. 12, 14; терати, тежити за нечим: ю оуиердїемъ гоню (Филип. 3, 14).

Горекъ < грѣкъ m. 1) νότος, грба, гур (Микл.); 2) ἀπιστότης, грч: V Мојс. 32, 24.

Гордыня < грѣдыня f. ὑπερηφάνεια, гордост, охолост: Пс. 35, 12; Марк. 7, 22; Јак. 4, 16.

Горе, -а < горіе п. ало, жалост, туга, несрећа, невоља; interj. оѡа!, тешко, авај, јаох: горе текѣ, Хоразіне (Мат. 11, 21; Лук. 10, 13); горе непризаннымъ... (Марк. 13, 17).

Горість < горість f. πικρία, горчина, љутина, увреда, жалост: Дел. 8, 23; Рим. 3, 14; Еф. 4, 31; Евр. 12, 15; τὸ πικρὸν: горість смерти приглаголь еи константима: Сјед. воскр. 1 гл. 3; Ст. на блаж. св. Прокоп.

Горлица < грълица f. τρυών, грлица: I Мојс. 15, 9; III Мојс. 1, 14; IV Мојс. 6, 10; Пс. 83, 4.

Горлицы: п. τρυών, грлица (младо): Лук. 2, 24; голупче: Сл. на стих. на Срет.

Горлице < грълице п. στόμιον, уста, ждрело: стѣдница (Син. у V Нед. по Пасци).

Горнило < грънило п. χουνετήριον, огњиште, оцак: Кан. воскр. гл. 1 п. 8 прим.; Ном. ст. 198.

Горница < горынница f. ἀνώγειον, ѡπερѣон, дѡра, горња соба: Марк. 14, 15; Лук. 22, 12; Дел. 1, 13 sq.; Син. у Пон. Дух.

Горній < горныъ з. 1) ὁ ἄνω, горњи, небески: гвѣрнамъ мѣдрѣтвѣйте, не земниамъ (Колош. 3, 2); 2) ὀρεινός, горовит: контакши Марїамъ... иде къ гвѣрнамъ (εἰς τὴν ὀρεινήν) то тѣянїемъ, иде у горовит крај (Јута или Хеврон), а не: »у горњу земљу« као што је Вук превео (Лук. 1, 39). горје/горе

Горохщный < горохщныъ з. ὀρειάλωτος, у гори уграбљен, залутао: закљѣдшии г. окча (Догм. гл. 4).

Горсть < гръсть f. ἡ δράξ, прегршт, песница, шака: Ст. на Г. в. на

Обр. Госп.; Кан. у Ч. Јелеосв. п. 7 богор.

Гортановѣсїе < грътановѣсїе п. γαστριμαργία, прождрьливост: Мол. 4 у Послед. к прич.

Гортанъ < грътанъ m. φάρυγξ, λάρυγξ, грло, гркълан, непце: III Мојс. 1, 16; Пс. 136, 6; Рим. 3, 13.

Горшичный < горошщныъ з. σινάπης, горущични: Мат. 13, 31; Марк. 4, 31.

Горшный < горошщныъ з. в. горшичный: Мат. 17, 20; Лук. 13, 19; 17, 6.

Горшій з. сопр. од змый, χεῖρων, гори, рѣвији: дѣра (Мат. 9, 16; Марк. 2, 21); I Тим. 5, 8.

Горшокъ и горшкыъ m. ἡ χύτρα, лонац: и карахѣ къ горшкахъ (IV Мојс. 11, 8).

Горѣ adv. ἄνω, горе: II Мојс. 20, 4; V Мојс. 5, 8; Јов. 11, 41; Дел. 2, 19.

Горѣти v. impf. горю, -риши, горети: не продаде ли наю гора (καὶ οὐ μὲν) къ къ наю (Лук. 24, 32); камикъ горѣць, θεῖον, сумпор: Лук. 17, 29.

Гостинникъ < гостиньникъ m. πανδοχεύς, гостионичар: Лук. 10, 35.

Гостинница < гостиньница f. πανδοχεῖον, гостионница: Јов. 6, 19.

Готовити v. impf. -товаю, -виши, παρασκεύαζειν, готовити, припремати, спремати: Дел. 10, 10; εὐτρεπίζειν, спремити: Ст. на Г. в. на В. четврт.; -са, εὐτρεπίζεσθαι, ἐτοιμάζειν, спремати се: на нже ко гѣомѣ прогѣщенїю (Мол. у св. Лит. преѣосв.); Троп. Предпр. Просв.

Готовъ, -ый з. ἐτοίμος, спреман: V Мојс. 32, 35; Пс. 92, 2; гото-

вѣйшій sup. ἐτοιμότητος, најспремнији: Ст. на стих. св. Ник.

Градѣжъ < градѣжъ m. φραγμός, ограда, преграда: φειδοῦται τῆς градѣжи разрѣшиша (Ст. на Г. в. на Божиѣ).

Граднѣй < граднѣй 3. χαλάζης, од града, од туче: Апок. 16, 21.

Градъ m. 1) πόλις, град: οὐκ ἐκνήхъ, за утѣшѣ (IV Мојс. 35, 6); Видѣи мѣ: Лук. 2, 4; 2) χάλαζα, грѣд, туча: градъ великъ ꙗко талантиъ инѣе съ некии на челоуки (Апок. 16, 21).

Грѣсти v. pf. грѣвѣ, -виши, ἐλαύνειν, возити, пловити: Јов. 6, 19.

Грѣзнъ m. βότρυς, грозд: I Мојс. 40, 11; Ис. 65, 8.

Грѣвици p. σαρβός, гробље: Јов. 21, 32.

Грѣжати < грѣжати v. impf. грѣжю, -иши, βυθίζειν, погружавати, загнѣуривати, умакати: Кан. Воздв. ч. к. п. 9 прип.

Грѣша < грѣша f. ἄπιος, крушка; грѣшѣый 3. крушкови, од крушке: Служ.

Грѣфъ m. ὁ γρόψ, морски орао; код Данич.: јастреб: III Мојс. 11, 13.

Грѣсти < грѣсти v. impf. грѣдѣ, грѣдиши, ἔρχομαι, ићи, доћи: Мат. 3, 14; Јов. 4, 21; 5, 25, 28; грѣдый, грѣдѣщъ, -и, -е, -щій 3. part. praes. act. ἐρχόμενος, који иде: ко нѣмъ Гдѣи (Мат. 21, 9; 23, 39; Марк. 11, 9; Лук. 13, 35; 19, 38; Јов. 12, 13); на овлацѣхъ нѣныхъ: Мат. 24, 30; 26, 64; Марк. 13, 26; Лук. 21, 27; μέλλων, будући: ни нѣсто-

ѣша, ни грѣдѣша (Рим. 8, 38); Еф. 1, 21; грѣди adv. δεῦρο, овамо: грѣди къ мѣдѣ мѣне, деῦρο ἀκολούθει μοι, хѣде замном (Мат. 19, 21); ѡзари, грѣди конъ, деῦρο ἔξω: Јов. 11, 43; хѣде, дед: грѣди, ѡкалѣна дѣше (Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 2); овде, тѣ: грѣди странѣми оустакы годѣлѣна (Кан. Богојавль. п. 9 прип.).

Гѣба < гѣба f. σπόγγος, спужва, сунѣер: Мат. 27, 48; Марк. 15, 36; Јов. 19, 29; гѣбѣ кѣзѣлѣтѣ: Ст. на Г. в. на св. Јов. Злат.

Гѣвѣти m. λοιμός, 1) невалялац, зао човек: I Цар. 25, 17; Пс. 1, 1; Јер. 15, 21; 2) куга: Дел. 24, 5.

Гѣвѣтелѣство < гоуѣтелѣство p. 1) ὄλεθρος, губѣтѣк, погѣбиѣ, пропаст: Требн.; 2) λοιμός, куга; зараза: Мол. на Веч.

Гѣгнѣвѣ, -ый < гѣгнѣвѣ 3. μοιλάλος, мутѣв: Марк. 7, 32; δυσήχως, безгласѣн: Кан. васкр. гл. 7 п. 8 ирм.

Гѣдѣнѣ < гѣдѣнѣ p. τὸ κιθαρῖζόμενον, свѣрање уз гѣсле: I Кор. 14, 6.

Гѣдѣцъ < гѣдѣцъ m. κιθαρῃδός, гѣдач, свѣрач: Апок. 14, 2; 18, 22.

Гѣслъ < гѣслъ f. κιθάρα, гѣсле, цѣтра: Пс. 80, 3; мѣгѣи: Ст. по полиј. у Дух. нед.

Гѣсти < гѣсти v. impf. гѣдѣ, гѣдиши, κιθαρῖζειν, гѣдити уз гѣсле, свѣрати у цѣтру: нѣ гласъ мѣшахъ гѣдецъ гѣдѣщихъ къ гѣли (Апок. 14, 2).

Д

Д пето слово у црквенослов. азбуци, зове се **докро**; као цифра $\cdot\dot{\Delta}\cdot = 4$.

Давіръ m. јевр., прорицалиште; тако се звала Светиња над светињама у јер. храму: III Цар. 6, 5; II Пар. 3, 16.

Даже particul. η , па, штавише, чак; **даже до**, $\epsilon\omega\varsigma$, све до: **смирти** (Дел. 22, 4; Филиб. 2, 8. 30; Апок. 2, 10; 12, 11); **прежде даже**, $\pi\rho\acute{\iota}\nu\ \eta$, пре него што, док не: **ни снитиса има** (Мат. 11, 18).

Даледъ јевр., четврто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 4; 2, 4; 3, 10; 4, 4.

Далечайше adv. comp. од **далече**, $\pi\omicron\rho\epsilon\sigma\sigma\tau\epsilon\rho\omega$, даље: Лук. 24, 28.

Далече adv. 1) $\pi\omicron\rho\epsilon\sigma\sigma\omega$, далеко: Мат. 15, 8; Марк. 7, 6; 2) $\mu\alpha\chi\rho\acute{\alpha}\nu$, дуго: Лук. 20, 47.

Данословѣ n. $\phi\omicron\rho\omicron\lambda\omicron\gamma\iota\alpha$, скупљање, утеривање порезе: Сл. на хвал. на Божић.

Данъ f. $\tau\acute{\epsilon}\lambda\omicron\varsigma$, $\phi\acute{o}\rho\omicron\varsigma$, пореза: Мат. 17, 25; Лук. 20, 22; 23, 2; Рим. 13, 6. 7; Син. у Нед. мит. и фар.

Дароносѣ n. $\delta\omega\rho\omicron\phi\omicron\rho\iota\alpha$, принашање дарова: Ст. предпр. на лит. у Нед. св. от.

Два num. card., $\delta\upsilon\omicron$, два: Мат. 4, 18; **два два**, два и два, подвоје: I Мојс. 7, 2; Марк. 6, 7.

Двакраты adv. $\delta\acute{\iota}\varsigma$, двапут: Марк. 4, 72; Лук. 18, 12; **дваши**: Филиб. 4, 16.

Двѣрникъ < **двѣрникъ** m. $\theta\upsilon\rho\omega\gamma\acute{o}\varsigma$, вратар: II Пар. 8, 14; Нејем. 7, 13; Јов. 10, 3.

Двѣрница < **двѣрница** f. $\eta\ \theta\upsilon\rho\omega\gamma\acute{o}\varsigma$, вратарница: Јов. 18, 16. 17.

Двѣрь < **двѣрь** f. $\theta\upsilon\rho\alpha$, врата: Мат. 6, 6; **слова**: Кол. 4, 3; Ап. 3, 8.

Двигнѣти < **двигнѣти** v. pf. **двигнѣ**, -ниши, $\kappa\iota\nu\eta\sigma\alpha\iota$, дигнути, кренути: Мат. 23, 4; Апок. 2, 5; -сѣ, $\alpha\dot{\iota}\rho\epsilon\omicron\theta\alpha\iota$, $\kappa\iota\nu\epsilon\dot{\iota}\theta\alpha\iota$, дигнути се: Мат. 21, 21; Марк. 11, 23; Апок. 6, 14.

Движеніе n. $\kappa\iota\nu\eta\sigma\iota\varsigma$, кретање, мицање, љуљање: **коды** (Јов. 5, 3).

Двизати v. impf. **движѣ**, -жиши, $\sigma\chi\acute{\upsilon}\lambda\lambda\epsilon\iota\nu$, трудити некога, узнемиравати: что еше **движиши** **оучити** (Марк. 5, 35); $\sigma\alpha\lambda\acute{\upsilon}\beta\epsilon\iota\nu$, подизати буну, бунити: **движѣще** и **сидѣюще** народы (Дел. 17, 13); $\kappa\iota\nu\epsilon\dot{\iota}\nu$, **дизати**: **протикленіе** **кѣмѣ** (Дел. 24, 5); $\sigma\epsilon\acute{\iota}\omega$, **дрмати**, **трести**, **љуљати**: ω **кѣтра** **клинки** **движи** (Апок. 6, 13); -сѣ, $\sigma\chi\acute{\upsilon}\lambda\lambda\epsilon\iota\nu$, **трудити се**: **Гдѣ**, **не движи** (Лук. 7, 6); $\kappa\iota\nu\epsilon\dot{\iota}\theta\alpha\iota$, **кретати се**, **мицати се**: ω **не** **къ** **живѣ** и **движи** и **смы** (Дел. 17, 28); **ниже** **никакоже** **движѣ** **пришги** **крајѣ** **ни**: **Степ.** гл. 2 ант. 3.

Двоѣдѣшнѣ < **двоѣдоушнѣ**, -ый, 3. $\delta\acute{\iota}\phi\upsilon\chi\omicron\varsigma$, неодлучан, колебљив, који двоуми, који сумња, непостојан: **Јак.** 1, 8; 4, 8.

Двоѣнадесятица < **двоѣнадесятица** f. $\eta\ \delta\omega\delta\epsilon\kappa\acute{\alpha}\varsigma$, дванаесторица: **апѣлѣ** (Кан. мол. Богор.).

Двоѣраслennyй < **двоѣраслennyй** 3. $\delta\acute{\iota}\phi\upsilon\eta\varsigma$, дволичан, дволик, дво-струке природе: **зерно** (Стат. II ст. 87).

Дворъ m. 1) $\alpha\upsilon\lambda\eta$, ограда око дво-ришта, простор пред скинијом и храмом одређен за народ: II Мојс. 27, 9. 16; **врата**: **ка-**

рители мала во дворѣ икинїи ивнѣ-
нїа (III Мојс. 8, 31); двор, стан:
Пс. 28, 2; 95, 8; 121, 2; дво-
риште: Мат. 26, 69; Лук. 22,
55; тор: дворъ окѣй (Јов. 10,
1. 16); 2) οἶκος, двор, куѣа:
архїероуѣ (Лук. 22, 54); 3) ἐπαυ-
λς, дворац, мајур, имање: да
вѣдѣтъ дворъ егѡ пѣтъ (Дел.
1, 20).

Двоазычный < двоазычѣнь 3. δι-
λογος, који говори два језика;
који говори двојако о једном
предмету, лажан: I Тим. 3, 8.
Дивльство п. ἡ παχὺτης, дебљина,
неуглаженост, грубост: плотн
(Кан. крестовос. гл. 1 п. 6).

Дворъ < дьвръ f. φάραγξ, долина:
I Мојс. 26, 17; Пс. 103, 10;
Лук. 3, 5; огненнаа, γέννα, па-
као: Лук. 12, 5.

Дѣмонъ m. δαίμων, зао дух, бес,
ѣаво: Апок. 9, 20; полѣденный:
Требн. гл. 6.

Дѣница < дѣница f. φωσφόρος, др-
φρивός, даница, јутарња звезда:
II Петр. 1, 19; Апок. 22, 16;
ἑωσφόρος, звезда даница (Луци-
фер): Конд. Соб. Пресв. Бог.;
Кан. Богој. п. 6 ирм.

Дѣнь < дѣнь m. ἡμέρα, дан: солнце
ко шкелѣтъ днѣ (Пс. 135, 8), Пс.
77, 14; 120, 6; ш дни же томъ..
никтоже вѣтъ: Мат. 24, 36; вре-
ме: прїидѣтъ же днѣ (Мат. 9, 15);
дѣнь днѣ: Пс. 67, 20; дѣнь ш днѣ,
с дана на дан, сваки дан: Пс.
95, 2; II Петр. 2, 8; къ дѣнь вѣка,
за сѣу вечност: II Петр. 3, 18.

Дѣржава < дѣржава f. τὸ κράτος, сила,
моћ, госпотство, власт: I Цар.
2, 32; Пс. 85, 16; Јевр. 2, 14;
Конд. и троп. воскр. гл. 3;
κράταιωμα, снага: Пс. 24, 14.

Дѣржавинъ < дѣржавинъ, -ый 3. κρά-
τιστος, силан, моћан, снажан:
Пс. 22, 5; 46, 10; Лук. 1, 3;
Дел. 23, 26 squ.; избран, пре-
красан, пријатан: Богор. отп.
гл. 6; добар: Пс. 15, 6; пле-
менит: дѣло (Ст. на блаж. на
Соб. св. Јов. Прет.); κραιαίος,
насиан: юнмъ дѣржавныхъ во-
сташа на ма (Пс. 85, 14).

Дѣрзати < дѣрзати v. impf. дѣрзаю,
-иши, 1) θαρσεῖν, смети, не бо-
јати се, бити слободан, хра-
бар, одважан: дѣрзай: I Мојс.
35, 17; II Мојс. 14, 13; дѣрзайте:
Јов. 16, 33; Догм. гл. 1; θαρ-
ρῆν, бити добре воље: дѣрзающе
оуко вѣгда (II Кор. 5, 6; дѣрзал,
θάρρῶν, смело: Послед. к прич.;
2) παρρησιάζεσθαι, смело гово-
рити, слободно проповѣдати:
Дел. 9, 27. 28; 14, 3; 18. 26;
19, 8; Рим. 10, 20; 3) τολμᾶν,
хвалисати се, хвалити се чим:
II Кор. 11, 21; уздати се у не-
што: на мношѣ твою (Кан.
прич. п. 8 т. 2).

Дѣрзновинїи < дѣрзновенїе п. παρ-
ρησία, слобода, смелост, одваж-
ност: I Јов. 3, 21; 5, 14; Ч.
погр. свѣшт. ик. 24; Ак. Бог.
ик. 3; Мол. св. В. В. III на
Дух. веч.; Ст. на стих. св.
Прок.; Сл. на хвал. у Нед. сир.;
уздање: Јевр. 10, 35.

Дѣрзнѣти < дѣрзнѣти v. pf. дѣрзнѣ,
-зѣиши, толмѣн, усудити се, осме-
лити се, ослободити се: Марк.
15, 43.

Дѣрзестнѡ < дѣрзостно adv. ἀπο-
τόμως, слободно, оштро, строго:
Сл. у Кан. св. Теод. п. 8.

Дикїй 3. ἄγριος, дивльи: Пс. 79, 14;
мѣдѣ: Мат. 3, 4; Марк. 1, 6.

Диво п. θαῦμα, чудо: Апок. 17, 6.

Дира f. οὐσίμα, рупа: Мат. 9, 16; Марк. 2, 21.

Діадима f. грч., царски венац, круна: II Мојс. 62, 3; I Мак. 1, 9; 13, 32; Ст. на стих. 4 на св. Јов. Злат.

Дідрахма f. грч., две драхме у једном комаду, грчки сребрни новац: I Мојс. 20, 14. 16; 23, 15. 16; II Мојс. 21, 32; III Мојс. 27, 3; V Мојс. 22, 29; Мат. 17, 24.

Длань f. 1) παλάμη, длан: Дан. 10, 10; нетлѣнною дланію: Кан. Благ. п. 4 ирм.; 2) τὸ ἔχνο, стопа: I Цар. 5, 4.

Дменіи < дмѣнне п. 1) οἶθημα, бујица, море: страстиѣ оутолмѣтъ дменіа (Ст. на хвал. 1 Нед. мес.); 2) οἶσις, мишљење; гордост, надутост: Син у Нед. мит. и фар.

Дмитиса < дмѣнтиса v. imperf. дмлюса, дмишиса, φυσιοῦν, надимати се, бити надут, гордѣти се: без' оума дмаса (Кол. 2, 18).

Днесъ < дньсь adv. σήμερον, данас: Мат. 6, 11; сада, у садашње време: V Мојс. 31, 2. 27; Пс. 94, 7; Дел. 22, 3; Јевр. 4, 7.

Днишій < дньшьи 3. ὁ σήμερον, данашњи, садашњи: днь (III Мојс. 13, 4); до днишнагъ днѣ: Мат. 11, 23; Дел. 20, 26; Рим. 11, 8.

Довлімѣдринъ < довлѣмѣдринъ, -ый, 3. ἀνδρεῖος, који спаја у себи храброст и мудрост: Сл. на стих. св. Прок.

Довлѣстѣинный < довлѣстѣинъ 3. ἀνδρεῖος, срчан, храбар: страдалицъ (Ст. на стих. св. Јов. Злат. и св. Теод.).

Довлѣстѣиннъ < довлѣстѣинъ, -ѣ adv.

γενναίως, храбро: Ст. на хвал. Рожд. Бог.; Син. у II Нед. В. п.

Довлѣство < довлѣство п. παχύτης, снага, храброст: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 богор.

Довлѣсть < довлѣсть f. ἀνδραγαθήμα, јунаштво, храброст (Вост.)

Довліи, -лѣл, -ли adj. ἀνδρεῖος, γενναῖος, храбар: оугодникъ (Ст. на лит. св. архѣ. Стеф.); страдалицъ: Сјед. 2 св. Теод.

Доврогласный < доврогласнъ 3. καλὸς φωνος, εὐηχός, који има леп, јасан глас: Пс. 150, 5.

Довродѣтель f. ἀρετή, врлина: I Петр. 2, 9; II Петр. 1, 3. 5; Филиб. 4, 8; Сл. на Г. в. св. кн. Лаз.

Доврозрачинъ < доврозрачнъ 3. εὐπρόσωπος, који има лепо лице, леполик (Дјач.; Микл.; Вост.).

Довропобѣдникъ m. καλλίνικος, славни победилац: Ст. на Г. в. на св. архѣ. Стеф.

Довропобѣдний 3. καλλίνικος, који се прославио победама: мѣчникъ (Отпуст у суб.).

Довропѣсникъ 3. εὐμελής, који лепо пева, милопојан: гласиѣ (Ст. на хвал. 3 св. Јов. Злат.).

Доврота f. κάλλος, лепота: I Мојс. 49, 21; V Мојс. 33, 17; Пс. 29, 8; 46, 5; Ст. на Г. в. 2 св. П. и П.

Довроточный < довротоучнъ 3. εὐροος, који лепо тече: рѣки (Сл. на хвал. на св. Три Јер.).

Довроучителный < довроучителнъ 3. καλοδιδάσκαλος, који учи добру: Тит 2, 3.

Докрохвалный < докрохвалнъ 3. εὐφημος, славан: Филиб. 4, 8.

Доврохотинъ 3. αὐθαίρετος, ἡλάρος, расположен према добру, добровольан, драговолян: II Кор. 8, 3; 9, 7.

Довръ, -ый 3. 1) ἀγαθός, добар: не еже ко хоцѣ доброу творю (Рим. 7, 19); 2) καλός, леп: докро не пити мѣлѣ, ниже пити вѣна (Рим. 14, 21).

Довръ adv. εὖ, καλῶς, добро, лепо: Марк. 7, 37; верно, истинито, точно: Мат. 15, 7; Лук. 20, 39.

Довръе comp. од доврѣ, больше: Марк. 9, 42 squ.

Довръйше sup. од доврѣ, најболье: Мат. 18, 8. 9.

Довлѣти < довѣлѣти v. pf. довлѣю, -лиши, ἐπαρκεῖν, бити задоволян; задовольити другога: I Тим. 5, 16.

Довлѣти < довѣлѣти v. impf. довлѣю, -иши, ἀρκεῖν, бити довольно, претицати: Мат. 10, 25; II Кор. 12, 9; текѣ же довлѣтъ свидѣтельство Гдѣ: Троиц. св. Јов. Прет.; встан бити: емѣже не довлѣтъ вси тѣзцы достойное воздати пѣніе (Сл. на Г. в. св. Спир. чюд.).

Довольнъ, -ый < довольнъ 3. 1) ἡκανός, доволян: ижебренники довольны даша конишмѣ (Мат. 28, 12); Дел. 5, 37; 8, 11; встан, кадар, способан, достојан, вредан: доколи ебѣтъ и иныхъ наѣчити (II Тим. 2, 2); кто доколенъ цѣль сохранинъ быти ѿ крага, ко не бити кадар да се сачува... Степ. воскр. гл. 2 ант. 2; Мол. у св. Лит. Вас.; 2) αὐτάρκης, задоволян: азъ ко навыхохъ, къ нимъ есмь, доколенъ быти (Филиб. 4, 11); Лук. 3,

14; ѿ предателствѣ: Ант. 11 на В. четврт.

Довольство n. 1) εὐπορία, обилност, изобиље; добитак: Дел. 19, 25; 2) ἡκανότης, способность, врсноћа: II Кор. 3, 5; 3) αὐτάρχεια, сывишак, задовольство: да ѿ вемѣ вегда вѣлко доволѣтъко имѣше (II Кор. 9, 8).

Дождити < дѣждити v. impf. дождѣ, -диши, βρέχειν, давати, слати кишу: дождитъ на прѣкдныа... (Мат. 5, 45).

Дождѣ < дѣждѣ m. βέτος, дажд, киша: Дел. 28, 2; βροχή, плѹсак: Мат. 7, 25. 27.

До сѣла, ἕως σφόδρα, жестоко, сильно, веома: ἰμηνήσια (Пс. 37, 9); до краја, сасвим: не встань мене до сѣла (Пс. 118, 9).

Долица f. τροφός, дожиља, дојкиња: I Мојс. 35, 8; IV Цар. 11, 2; Пс. 77, 71; I Сол. 2, 7.

Доколѣ adv. ἕως πότε, докле: Мат. 17, 17; Марк. 9, 19; Лук. 9, 4.

Долгодинствовати < дългодинствовати v. impf. -ствею, -ствеиши, μακρομερεῖν, бити дуговечан, дугоживети. (Служ.).

Долгожитіе < дългожитіе n. μακροζωία, дуг живот: Мол. у Ч. венч.

Долголѣтинъ 3. μακροχρόνιος, који дуго живи, дуговечан: II Мојс. 20, 12; Еф. 6, 3.

Долгонѣдѣжїе n. μακρονοσία, дуга болест: Мол. у Ч. Јелеосв.

Долгъ < дългъ m. 1) ὀφείλημα, дуг: и вѣтавѣ намъ долги наша (Мат. 6, 12); 2) δάνειον, зајам: долгъ ѿбѣсти емѣ (Мат. 18, 27).

Должникъ < дължникъ m. ὀφειλέτης, дужник: Мат. 6, 12; 18, 24.

Долина f. ἡ κοιλὰς, -άδος, долина, јаруга; шупљина, дупља: очію (Син. у VI Нед. по Пасци).

Домовиѣ З. οἰκοδεσπότης, који има дом: челоуѣкъ, домаћин (Мат. 13, 52; 20, 1; 21, 33).

Домоздатель m. οἰκόδομος, зидар: II Пар. 34, 4.

Домородный < домородный З. οἰκογενής, домаћи, урођени (*Старч.*).

Домочадица f. οἰκογενής, слушкиња рођена у кући господаревој: I Мојс. 15, 2.

Дондѣжѣ < дондѣже conj. ἕως, док: Мат. 1, 25; ἕως ἄν, доклегод: Мат. 22, 44; Марк. 12, 36; Лук. 20, 43; Цел. 2, 35.

Дондѣжѣ < дондѣже adv. ἐφ' ὅσον, докле, доклегод: II Петр. 1, 13; ἄχρι, док не: Ч. испов.

Дорѣносити v. impf. -ношѣ, -сиши, дорѣносеῖν, па копљима носити: Херувика; Мол. верн. 2 у св. Лит. пређеосв.; Кан. Срет. п. 5 ирм.

Досада f. ὕbris, досада, укор, ружење, срамоћење, неправда: досада же недоботерпимѣ благочастиѣюциѣ, несносно ружење оне која је имала дече т. ј. Фенане по I Цар. 1, 6; 2, 3 (Кан. Дух. п. 3 ирм.); Син. на В. пет.; Ном. пр. 128.

Досадити m. ὕbrisτής, силеција: Рим. 1, 30.

Досадительный З. ὕbrisτικός, обестан, дрзак, силовит: Ст. на блаж. Усп. Бог.

Досадити v. pf. досаждѣ, -диши, ὕbrisζειν, увредити: Ном. пр. 128.

Досаждати v. impf. -ждаю, -иши, ὕbrisζειν, вређати, срамотити: Лук. 11, 45; λοιδορεῖν, ружити, псовати: Дел. 23, 4.

Досаждѣнїи n. 1) ὕbris, увреда, неправда; тешкоћа, мука: Дел. 27, 10; 2) λοιδορία, поруга, псовка: I Петр. 3, 9; 3) ἀτιμία, стид, срамота: II Кор. 11, 21.

Доселѣ adv. ἕως, ἕως ἄρτι, досле, до сада, до тога времена: Мат. 11, 12; 24, 21; Јов. 2, 10; 5, 17.

Достолаженѣ, -ый З. ἀξιωμακάριστος, достојан блаженства: Ст. на блаж. св. кн. Лаз.

Достолаженѣ adv. ἀξιόχρεως, по достојанству, по правди: Ст. на Г. в. 2 на св. Три Јер.; како ваља: Ст. на лит. ц. К. и Ј.

Достославный З. ἀξιόπαινος, ἀξιόλογος, вредан хвале: Троп. преп. Пар.; Ном. пр. 194.

Достослышанный З. ἀξιάκουστος, достојан слушања: Ст. на Г. в. 1 на св. Три Јер.

Досточудный З. ἀξιάγαστος, вредан дивљења: Ст. на Г. в. у II Нед. В. п.

Достоинїи < достоинїи n. 1) κληρονομία, наследство, баштина, имање: Пс. 15, 5. 6; даиѣ ти ѣзыки достоинїи твои: Пс. 2, 8; II Мојс. 15, 17; раздѣлїти достоинїи: Лук. 12, 13; Троп. Воздв.; 2) κληρος, коцка, удео, достојање: Дел. 26, 18; 3) ἀξία, достојанство: Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Достоити < достоити v. impf. достою, -стоиши, ἐξεῖναι, бити допуштено, слободно, приличити, пристојати се, доликовати: въ ѣбѣхъ ты добро твои (Мат. 12, 12; Марк. 2, 24; Лук. 6, 9).

Доказати < доказати v. impf. -заю, -иши; досажѣ, -жаши, ἐφικνεῖσθαι, досизати, допирати: II Кор. 10, 14.

Досаши < досашти v. pf. досагѣ, -жеши, ἐφικνεῖσθαι, досећи, допрети (Микл.; Вост.).

Драхма f. δραχμή, грчки сребрни новац, четвртина сикла: Лук. 15, 8. 9.

Древіє < дрѣвнє pl. δένδρα, дрва: Ис. 57, 5; Марк. 8, 24; 11, 8; ξύλα, дрва исцепана: Јер. 48, 23.

Древле < древлє adv. πάλαι, некада, најпре, давно: Мат. 11, 21; Лук. 10, 13; Кан. Дух. п. 3 т. 1.

Дреколѣ < дрѣколѣ m. ξύλον, батина, буца, колац, мотка: Приче Сол. 25, 18; ю орѣжіемъ и дреколми: Мат. 26, 47. 55; Марк. 14, 43. 48; Лук. 32, 52.

Дрождіє n. λεπτότης, дрожжина; мутлаг: Пс. 74, 9.

Другина < другѣнин f. φίλη, другарица: Лук. 15, 9; Ик. у Кан. Пасхе.

Друголюбное n. τὸ φιλόστοργον, нежность, љубав: Ст. јеванђ. 11.

Другъдругопріиматиadv. ἀλλήλοδιαδόχως, наследно, један после другога: Син. на В. четв.

Драсловати < драсловати v. impf. -лѣю, -шиш, στυγνάζειν, бити снужден, натмурен, тужан, сетан, намрштен, мутити се: нево (Мат. 16, 3).

Драхловати < драхловати v. impf. драхлѣю, -шиш, στυγνάζειν, бити жалостан, туговати: Кан. анг. хран. п. 5 т. 3.

Драхлостъ < драхлостъ f. туга, жалост (Жив.).

Драхлѣ < драхлѣ 3. στυγνάζας, зловолян: Марк. 10, 22; σκυντροφός, тужан, невесео: Сир. 25, 25; Лук. 24, 17.

Дска < дѣска f. τράπεζα, сто: Јов. 2, 15.

Дѣбрава < дѣбрава f. τὸ ἄλσος, -ево, шума, луг: II Мојс. 34, 13; IV Мојс. 24, 6.

Дѣбравный < дѣбравный 3. τοῦ δρυμόν, шумски: скѣрїє (Пс. 49, 10; 103, 20); дрекѣ: Кан. Нед. цвет. п. 4 т. 1.

Дѣхновеніє < доухновеніє n. ἐπιπνοία, надахнуће: Кан. Бож. п. 3 т. 1.

Дѣходвижиw < доуходвижиw adv. πνευματοκινήτως, надахнућем Духа: Степ. гл. 7 ант. 2.

Дѣхъ m. 1) Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Дух Свети, треће лице Пресвете Тројице: Мат. 3, 11; Марк. 1, 8; Лук. 3, 16; 2) πνεῦμα, дух уопште: вѣжнєи нишїи дѣхомъ (Мат. 5, 3; Лук. 6, 20); а) дух добар: творѣи аггелы коѣмъ дѣхи (Јевр. 1, 7); ииѣлїи едмѣ дѣхвѣ Бжїихъ (Апок. 3, 1. squ.); пророческїи: I Кор. 14, 32; Апок. 19, 10; животинъ: Апок. 11, 10; б) дух зао: и изгна дѣхи словомъ (Мат. 8, 16); нечистый: Марк. 1, 16; Лук. 6, 18; Дел. 8, 7; неѣмъ: Марк. 9, 17. 25; лѣкакый: Дел. 19, 15. 16; злѣкы: Еф. 6, 12; мїра игw: I Кор. 2, 12; недѣженъ: Лук. 13, 11; лѣстїи: I Тим. 4, 1; рѣкоты: Рим. 8, 15; пытинѣ, зао дух погаѣачки, коїи прориче: Дел. 16, 16; страха: II Тим. 1, 7; в) душа: испѣсти дѣхъ (Мат. 27, 50; Лук. 23, 46; Јов. 19, 30); тѣло кѣзъ дѣхи мѣртво естъ: Јак. 2, 26; возвратнѣ дѣхъ ел: Лук. 8, 55; г) дарови духовни: ѿ дѣлѣ ли закона дѣха прѣлѣтї (Гал. 3, 2); дѣха не оугашийте: I Сол. 5, 19; быти въ дѣхѣ, γένεσθαι ἐν πνεύματι, бити у екстази, под особитим утицајем Духа Светог: Апок. 1,

10; 3) пвебра, ветар: наведе Богъ дѣхъ на землю и прегта вода (I Мојс. 8, 1); рече и ста дѣхъ едринъ: Пс. 106, 27; 148, 8. Упор. Пс. 10, 6; 47, 8; 102, 16; дѣхъ идѣже хоцетъ дышетъ: Јов. 3, 8.

Дѣшевный < доушевный 3. ψυχικός, телесни, чулни, земаљски: гѣ-тѣа тѣло дѣшевное т. ј. тело које имамо у садашњем животу, когтаетъ тѣло дѣховное т. ј. тело које ћемо добити после свеопштег васкрсења (I Кор. 15, 44).

Дѣшполезный < доушполезный 3. ψυχοφελής, користан за душу: Ст. на Г. в. у Цвет. пет.

Дѣштатительный 3. ψυχοφθόρος, који упропашћује душу: Ирмол. гл. 2, п. 6, ирм. 9.

Дѣштатѣнный 3. в. дѣштатительный: Веліара (Кан. Ис. Хр. п. 4 т. 1); страсть: Мол. 3 у Послед. к св. прич.

Дѣшѣти < дѣхѣти v. pf. дѣхѣ, дѣхѣши, пвеѣ, задахнути: по достоинію дѣхетъ (Степ. воскр. гл. 6 Сл.).

Дѣши, дѣшере < дѣшѣти, дѣшѣтере f. θυγάτηρ, кѣи: Мат. 9, 18; Марк. 5, 34 и др.

Дѣшица < дѣшѣца f. πινυλίδιον, σα-νίς, дашчица: III Мојс. 8, 9; III Цар. 6, 18; таблица за писање: Лук. 1, 63; Дел. 27, 44; дѣшѣцы дѣхѣ: Ст. на хвал. 3 на св. Три Јер.

Дѣханіе n. πνοή, дување, дух; жизни (I Мојс. 2, 7); ветар: мкш ногимѣ дѣханію едринѣ (Дел. 2, 2; Ст. на хвал. на Дух.); свака жива твар, све што дише: вѣлко дѣханіе да хвалитъ Гдѣ

(Пс. 150, 6); дисање: дѣа кѣмѣ животъ и дѣханіе (Дел. 17, 25).

Дѣваа adj. сл. место дѣва, пар-θένος, девојка: во оутрогѣ дѣкѣа вѣлннѣа еи (Кан. мол. Пресв. Бог. п. 7 т. 1); дѣкѣа... пѣмѣа чѣдѣ: Кан. Усп. Бог. 2. п. 7 т. 1.

Дѣвѣстѣнникъ < дѣвѣстѣнникъ m. 6 парθένος, 1) који је сачувао своју невиност, девичанство, душевну и телесну чистоту: Апок. 14, 4; 2) женски манастир (Дѣач.).

Дѣвѣстѣнный < дѣвѣстѣный 3. пар-θενικός, девојачки, девичански: похвала (Сјед. воскр. 2 гл. 8 богор.); парθενεύων, који је остао девојка, који је девојачки: оутрога (Кан. Ускр. п. 4 т. 1).

Дѣвѣствовати < дѣвѣствовати v. impf. -ствѣю, -иши, парθενεύειν, девовати, чувати девичанство: дѣвѣствѣтъ во рожантѣ, чува се девичанство у рођењу (Кан. Усп. Бог. п. 9 ирм.).

Дѣйство n. ἐνέργεια, деловање: и-танино (II Сол. 2, 9); дѣти: II Сол. 2, 11; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Дѣйствовати v. impf. дѣйствѣю, -иши, ἐνεργέειν, радити, делати, вршити: страсти... дѣйствовахѣ во оутѣхѣ нашихѣ (Рим. 7, 5); производити, чинити: I Кор. 12, 11; дѣйствѣай ѿны, ἐνεργῶν δυνάμεις, који чини чудеса: Гал. 3, 5.

Дѣлатѣлицѣ < дѣлатѣлиште n. ἐργαστήριον, радионица: дѣаколе, ѣаволска (Мол. 4 у Послед. св. прич.).

Дѣти v. impf. дѣтю, дѣѣши; дѣждѣ, дѣждѣши, ἀποφέρειν, денути, одне-ти, уклонити (Микл.).

Дѣторастаѣніе п. παιδοφθορία, ос-
кврњење девојчице испод 12
година: Мол. 4 у Послед. св.
прич.; Ном. пр. 39.

Дѣторождѣніе п. τεχνογονία, рађање
деце: странно дѣлаиѣ (Кан. Рожд.
Бог. п. 9 ирм.).

Дѣтотворѣніе п. παιδοποιία, рађање
деце: плодъ дѣтотворѣніа даро-
вакый (Мол. у Ч. венч.).

Дѣланіе < дѣланіе п. 1) πράξις, дело:
воздѣиѣ комѣждо по дѣланіемѣ
егѡ (Мат. 16, 27); 2) πράγμα,
посао: плотикѡ (Рим. 8, 13).

Дѣлати < дѣлати v. imperf. дѣю,
дѣши, ποιεῖν, радити, чинити:
Марк. 11, 5; ἐνεργεῖν, πράσσειν,
деловати: Филиб. 2, 13; ра-
дити свој посао: I Сол. 4, 11;
молитѣ, προσεύχεσθαι, молити
се: Марк. 1, 35; Лук. 1, 10;
I Кор. 11, 4, 5; Як. 5, 13;
Дел. 9, 11; кѡплю, πράγματε-
ύεσθαι, трговати: Лук. 19, 13;
ἐμπορεύεσθαι, куповати: Як. 4,
13; пакѡити, κολαφίζειν, ѣуш-
кати, бѣти по образу: Мат. 26,
67; мучити: II Кор. 12, 7; вре-
ѣати, удити: Апок. 9, 19; любѣ,
πορεύεσθαι, чинити блуд, кур-

вати се: Апок. 18, 3; прилюбѣ,
μοιχεύειν, чинити прељубе: Мат.
19, 9; Лук. 16, 18; чѡловѣко-
любіе, φιλανθρωπῶς χρῆσθαι, чо-
вечно поступати с неким: Дел.
27, 3; ікоѡ, πράσσειν τὰ ἴδια, гле-
дати свој посао: I Сол. 4, 11;
не дѣйтѣ еѡ, ἄφεσ αὐτῇ, оста-
вите је, оканите је се: Јов. 12,
7; мѡлиѣ дѣлати, ἰχτεύειν, од
срца се молити: молимѣ и мѡ-
лиѣ дѣлаиѣ, молимо се са уми-
љењем, искрено, свесрдно: св.
Лит. Злат.; и дѣѡ оучилѣ еи,
или: и дѣюши оучилѣ еи, ствар-
но, самим си делима учила:
Троп. преп.; Тѣѣ молюѣ и тѣѣ
мѡлиѣ іѡ дѣю, теби се молим и
тебе са особитим усрѣем про-
сим: Ч. погреб. свешт. ик. 13;
-сѡ, ἐνεργεῖσθαι, производити се,
чинити се нешто од некога:
іѡмѣ дѣютѣ ѡ нѡмѣ, од њега се
чине чудеса, он чини чудеса
(Мат. 14, 2; Марк. 6, 14).

Дѣкирїи m. διήριον, свеѣњак са
две свеѣе којим архијереј, за-
једно са трикиријем, благоси-
ља: Арх. чин.

Є 1) шесто слово у црквенослов.
азбуци, зове се еѣѣ; као ци-
фра ·ѣ· = 5; 2) є nom. sing. п.
од личне заменице оно.

Єгда < ѡгда, conj. ἐπάν, пошто,
како, чим: єгда же ѡвѣрѣиѣ
(Мат. 2, 8); ѣѡѡ, када: бѣѣѣ
же, єгда кѡѡѡ тѡѡѡ.. (Лук. 2, 6).

Єгѡѡпїи m. грч., иконица од емај-
ла, злата и др. коју архијереји

носе на прсима: Син. у I Нед.
В. п. Види нанѣдрїнникѣ и па-
нагїѡ.

Єгѡѡѡ 3. αὐτοῦ, његов: Рим. 8, 9.

Єда conj. inter., μὴ, да не: еда
какѡ не достанѣѣѣ (Мат. 25, 9);
μὴτι, зар не, да ли: еда можѣѣѣ
іѣѣпѣѣ іѣѣпѣѣ водити (Лук. 6,
39); єда какѡ, μὴποτε, да не: еда
какѡ разѡмѣѣѣ кѡѡѡѡ (Јов. 7, 26).

Єдва adv. μόλις, μόλις, једва, тек: прѣкѣдникъ єдва спѣсѣа (І Петр. 4, 18).

Єдиначе adv. ἀκριβῶς, једнако, опет, еда ли, зар још: Мат. 15, 16.

Єдиновидный < **єдиновидный** з. ἐνοειδής, јединствен: Степ. воскр. гл. 8 ант. 4 Сл.

Єдиновольникъ < **єдиновольникъ** т. μονотελής, јеретици који су учили да је у Исусу Христу само једна воља и који су осуђени на VI Вас. сабору: Син. у четврт. V Нед. В. п.

Єдиноедержавіе < **єдиноедержавіе** п. μονοκρατορία, једна моћ, једна снага, једна власт: ѿгш ради да поимѣ Троицѣ єдиноедержавіе (Степ. воскр. гл. 1 ант. 1).

Єдиножды < **єдиножды** adv. ἅπαξ, једанпут: I Цар. 26, 8.

Єдиномѣдрѣнъ, -ый < **єдиномѣдрѣнъ** з. ὁμόφρων, који једнако као други мисли, сагласан, сло-жан: I Петр. 3, 8; Филиб. 2, 2; ѿгштелемѣ: Ст. на Г. в. св. Сави.

Єдиномѣдрѣннѡ adv. ὁμοφρόνως, сло-жно, једнодушно: Ст. на блаж. воскр. гл. 4 Сл.

Єдиномѣдріе < **єдиномѣдріе** п. ὁμοφροσύνη, једномишљеност: Мол. у Ч. венч.

Єдиномѣдрѣствовати < **єдиномѣдрѣ-ствовати** v. imperf. -мѣдрѣствѣю, -ши, ὁμοφρονεῖν, имати с неким једна-ко мишљење: Свјет. у Нед. Том.

Єдиномысліе < **єдиномысліе** п. ὁμολοία, једнако мишљење, једно-душност, слога, склад: Мол. у св. Лит. Вас.

Єдиноначальствовати v. imperf. -ствѣю, -ши, μοναρχεῖν, бити монарх, сам владати: ѿгшѣѣ єдиноначальствѣ-

юѣѣ на земли (Сл. на Г. в. на Божиѣ); єдиноначальствѣѣ ко-житко: Степ. гл. 8 ант. 2.

Єдиноправѣнъ, -ый < **єдиноправѣнъ** з. ὁμότροπος, једнака значаја, истоврстан, сличан: апостолѣмѣ (Троп. на св. Три Јер.; Ст. на Г. в. 3 на св. Јов. Злат.).

Єдинопомѣсникъ < **єдинопомѣсникъ** т. μονοζώνος, лако наоружан вој-ник: IV Цар. 24, 2.

Єдиногогъ т. μονόκερως, дивља жи-вотиња с једним рогом: V Мојс. 33, 17; Јова 39, 12. 13.

Єдиногодѣ, -ный з. μονογενής, је-динац, инокосан: Пс. 24. 16; ὁμογενής, сродан, од нашег ро-да: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Єдиносѣщѣнъ, -ый < **єдиносѣщѣнъ** з. ὁμοούσιος, који има с неким јед-но суштаство, једнак некое: Отцѣ (Симв. в.); Отцѣ и Словѣ: Степ. воскр. гл. 2 ант. 1 Сл.; Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Єдиносѣщѣжникъ < **єдиносѣщѣжникъ** т. ὁμοεχύς, који је истога за-ната с неким, који исти занат ради, уметник исте врсте: Дел. 18, 3.

Єдиною adv. ἅπαξ, ἑφάπαξ, један-пут, једном: I Петр. 3, 18; Рим. 6, 10.

Єдинъ з. εἰς, μία, ἓν, један, једна, једно: Мат. 6, 24; єдинъ по єди-номѣ, један по један, један за другим: I Кор. 14, 31; Марк. 14, 19; Јов. 8, 9; єдинъ кѣждо, сваки: Дел. 2, 6; Еф. 5, 33; єдинъ нѣкто, један од оних: Марк. 14, 47; Лук. 22, 50; єдинѣ ѡ ѡбѣштѣ, први дан после су-боте, недеља: Мат. 28, 1; Марк. 16, 2; Лук. 24, 1; Јов. 20, 1; Дел. 20, 7; μόνος, једини, сам:

токмиш Отицъ мой единъ (Мат. 25, 36).

Ѓжѣ 1) conj. да би, што би, ако, када; 2) pron. demonstr. п. које.

Ѓй 1) interj., *vai*, да, тако је: *вѣди* же слово ваше: *ей*, *ей* (Мат. 5, 37; Јак. 5, 12); II Кор. 1, 17—19; заиста: *ей*, и *языкъмъ* (Рим. 3, 29); 2) pron. pers. dat. sing. f. њој.

Ѓкдикъ м. грч., помоћник протекдика, који се старао о сиротињи, удовицама и др. (*Милаш*, Дост., 135; *Дјач*.).

Ѓламъ м. јевр., претсобље, притвор, трем: *столпкъ*, галерија украшена ступовима (III Цар. 7, 6); *храма*, притвор у храму: III Цар. 7, 15; Јез. 40, 48; *дверный*, праг на вратима: Јез. 40, 6, 9; *кратный*, притвор, трем на вратима: Јез. 40, 9 sq.

Ѓм adv. *ѣм*, пола, једва: Мат. 10, 30.

Ѓлижди < *иелнжды* adv. *δσάκις*, колико, коликогод пута, кадгод: I Кор. 11, 25, 26; Апок. 11, 6; Мол. у св. Лит. Вас.

Ѓликъ < *иелнкъ* 3. проп. *δσος*, колики, какав, који: *елицы ииѣ-лхѣ рѣны* (Марк. 3, 10); *елико времѣ*, колико, док, доклегод: Мат. 9, 15; Марк. 2, 19; I Кор. 7, 39; *елицы оглашенни*, *ѣсои хатѣхобмевои*, ви који сте оглашени: Јект. у св. Лит. Злат. и Вас.; *елицы ко просвѣщенію*, *ѣсои прѣдъ тѣ фѣтиора*, ви који сте (спремни) за просвећење (крштење): Јект. у св. Лит. преѣосв.

Ѓликъ < *иелнко* adv. *δσον*, колико: Марк. 7, 36; е. *корш*, *ѣсон тѣхѣста*, што брже (*Дјач*.).

Ѓльма conj., *επει*, тако, како, када, пошто, јер: Син. у Суб. Лаз.

Ѓлѣі арам., Боже мој: Марк. 15, 34.

Ѓмманѣилъ м. јевр., с нама Бог: Ис. 7, 8; Мат. 1, 23.

Ѓмъ, *емши*, *емши*; *емшій* 3. part. praet. act. I од *яти*, *хратѣаса*, ухвативши: *Іуанна* (Мат. 14, 3).

Ѓнфѣдъ м. јевр., украс на врату, ѣрдан: Суд. 8, 26.

Ѓпидѣтъ м. грч., огртач, плашт, горња хаљина: Јов. 21, 7.

Ѓпигонатіѣнъ м. грч., надбедреник: Арх. чин.

Ѓпѣфъ м. назив десетого месеца у Египћана: III Мак. 6, 35.

Ѓпѣмѣдъ м. *επωμῆς*, јевр. *ефѣдъ*, нарамник, горња одећа првосвештеничка и царска: II Мојс. 25, 7.

Ѓрѣдѣй м. 1) *ερώδιος*, рода: II Мојс. 11, 19; Пс. 103, 17; 2) *δσίδα*, ждрал: Јер. 8, 9.

Ѓсмѣрнѣсмиѣнъ 3. *ἐσμιρνημένος*, помешан са смирном: кѣно (Марк. 15, 23).

Ѓстѣтвинноживотный 3. *φουσιζωός*, који одржава живот: *іонъ* (Стат. I, ст. 75).

Ѓстѣтвинножизненный 3. в. -животный: Стат. II ст. 87.

Ѓстѣтвенный < *иестѣтвнъ* 3. 1) *φουσιός*, природни: Рим. 1, 26, 27; 11, 21, 24; 2) *ἐμφυτός*, прирођен: Кан. В. четврт. п. 1 т. 3.

Ѓстѣтво < *иестѣтво* п. *φύσις*, при-рода: Јак. 3, 7; Рим. 11, 24; I Кор. 11, 14; Гал. 4, 8; *естѣтвомъ законнаа творѣтъ*, по природи, (сами од себе) чине оно што је законито: Рим. 2, 14; *естѣтѣа сѣтаѣи*, закони при-

Жати < жати v. impf. жнѣ, жнѣши, < жнѣи, жнѣиши; *θερίζειν*, жети: Мат. 25, 24; Лук. 19, 21; Јов. 4, 36; Јак. 5, 4.

Жваніи п. *μυροικισμός*, проживање: III Мојс. 11, 6.

Жвати < жвати v. impf. жвѣ, жвѣши, *μασάσθαι*, жвакати: Апок. 16, 10.

Ждати < ждати v. impf. ждѣ, ждѣши, *ἐκδέχεσθαι*, *μένειν*, чекати: чистнагѡ плода (Јак. 5, 7); *πρόσδεχεσθαι*, очекивати: Пс. 103, 11.

Же partic. δὲ, а, пак.

Жезла < жезла m. *ῥαβδος*, палица: изъ корнѣ Иисова, И. Христос (Ис. 11, 1; Кан. Бож. п. 4 ирм.); оупаиши ѿ жезломъ жезлнымъ (Пс. 2, 9); Апок. 11, 1; путнички штап: ничиже возмите на пѣтъ: ни жезла (Лук. 9, 3); Мат. 10, 10; Марк. 6, 8; царски жезао, скиптар: жезла цѣтвѣа ткогѡ (Јевр. 1, 8); III Мојс. 27, 32; прут, шипа: не поставляѣтъ Хѣтогѡ жезла на жреѣи икоимъ, не предаје Христос шиби т. ј. неће тући, неће казнити прутѡм народ свој (Степ. гл. 2 ант. 3); *βακτηρία*, жезао који архијереј даје новоизабранѡм архимандриту уз речи: *прѣими ии жезла*, . (Ч. произв. архим.).

Желва < желва f. *χελώνη*, корѣача: Ос. 12, 11.

Желда < желда f. *βάλανος*, жир; брест: Ис. 6, 13.

Желтоватиса < желтоватиса v. impf. -тѣюса, ишиса, *ξανθίζειν*, жути-ти се: влагѣ желтѡса (III Мојс. 13, 31. 32).

Желтъ, -ый < желтъ 3. *ξανθός*, жути; желтъа колѣзнь, *ἰκτερός*, жутица: Јер. 30, 6.

Желтѣтиса < желтѣтиса v. impf. -тѣюса, -тѣишиса, *ξανθίζειν*, имати жути боју: III Мојс. 13, 36.

Желтѡница f. *ἰκτερός*, жутица: III Мојс. 26, 16.

Желчь < желчь f. *χολή*, жуч: V Мојс. 32, 32; Мат. 27, 34; Дел. 8, 23; Ант. 9 на В. четвр.

Жена f. *γυνή*, жена: иже воззрѣтъ на женѣ, во еже возлюбѣти ея (Мат. 5, 28); супруга: жены икоимъ мѡжеи покинуѣтиса (Еф. 5, 22—33); жѣна отца, *γυνή τοῦ πατρὸς*, маѣха: I Кор. 5, 1.

Женитва f. *γάμος*, брак, женидба: Јевр. 13, 4; Ном. пр. 210.

Женищи < женищице п. *γυναῖκες*, женица: II Тим. 3, 6.

Женомѡжїи < женомѡжїи п. *ἀνδρόγυνος*, двоструки спол (пола мушко, пола женско), хермафродитство: Ном. пр. 183.

Женоненствовный 3. *γυναῖκομανής*, сувише наклоѣн женама, женскарѡш; похотан: Јер. 5, 8.

Жерда < жерда f. *ἀναφορεύς*, дугачак штап, мотка, колац: IV Мојс. 13, 24.

Жерновный < жерновный 3. *μύλος*, воденички: каменъ (Марк. 9, 42).

Жерновъ < жерны, -иъ m. *μύλος*, жрваъ: II Мојс. 11, 5; IV Мојс. 11, 8; II Цар. 11, 21; Апок. 18, 21; ж. онлїкїй, *μ. ὄνικος*, камен воденички: Мат. 18, 6; 24, 41; Лук. 17, 2.

Жестококождїи п. *σκληραγωγία*, суров облик живота: Син. у II Нед. В. п.

Жестоковыиъ < жестоковыйный 3. *σκληροτράχηλος*, тврдоврат, тврдоглав: II Мојс. 34, 9; Дел. 7, 51.

Жестоколичный З. σκληροπρόσωπος, бестидан: Јез. 2, 4.

Жестоколичство З. φανταστομοπῶν, који жестином долази до лудила: Прем. Сир. 4, 34.

Жестокъ, -ый З. σκληρός, жесток, тврд: I Мојс. 21, 11. 12; I Цар. 25, 3; II Цар. 2, 17; III Цар. 12, 4; Мат. 25, 24; суров, строг: Суд. 2, 19; млеко ње: Јов. 6, 60; тежак, мучан: противѣ рожнѣ прати (Дел. 9, 5; 26, 14); охранихъ пѣти житиѣ: Пс. 16, 4; јак, силан: кѣтрѣ (Јак. 3, 4).

Жестосердіе < жестосердіе п. σκληροκαρдіα, тврдо срце, јогунлук: Мат. 19, 8; Марк. 10, 5; 16, 14; τὸ τῆς καρδίας σκληρόν: Јеванђ. ст. 3.

Жеши < жешти v. imperf. жегѣ, жежиши, ἀπτεῖν, жежи, горети, палити: огнемъ жегомъ, πυρέσσω, који је у врућици, у грозници (Мат. 8, 14; Марк. 1, 30).

Жжніе < жжєнне п. τὸ κατάκαυμα, жега; ужег: II Мојс. 21, 25.

Живити v. imperf. живлю, -виши, ζωοποιεῖν оживљавати: II Мојс. 1, 17; иже аще погбєитѣ ю, живитѣ ю: Лук. 17, 33; Бгнь нхже хоцєтѣ живитѣ: Јов. 5, 21; -са, оживљавати се, оживотворявати се: Бгатымъ дѣхомъ вѣака дѣши житиѣ (Степ. гл. 4 ант. 1 Сл.).

Живоначаліе < живонауаліе п. ζωαρχία, управљање животом; узрок, почетак живота: Бгатомъ дѣхъ живоначаліе и чить (Степ. гл. 2 ант. 2 Сл.); Сл. на хвал. у Нед. Самар.

Живоначальный < живонауальный З. ζωαρχικός, који има живот у

самоме себи; узрочник живота: Троица (Мол. у Ч. венч.); догтонитво: Степ. гл. 5 ант. 3 Сл.; Конд. воскр. гл. 6; источникъ: Кан. Усп. Бог. п. 8 ирм.

Живоносный З. ζωηφόρος, који носи у себи живот: Син. на В. суб.; источникъ: Син. у пет. Светле седм.; крѣтъ: Ст. на Г. в. у среду III Нед. В. п.

Живопріимный З. ζωδοχός, који живот одржава, који оживљава: живопріимномъ твоимъ грѣхъ (Ст. на Г. в. воскр. 6 гл. 1); жтвое костаніе: Ст. на стих. воскр. гл. 3.

Животворити v. imperf. -творю, -риши, ζωοποιεῖν, оживљавати, подизати из мртвих: Рим. 4, 17; I Кор. 15, 45; II Кор. 3, 6.

Животворящій З. ζωοποιῶν, животворан: тайна (Мол. у св. Лит. пређеосв.); крѣтъ: Ст. на Г. в. воскр. гл. 4.

Жизнодавецъ < жизнедавецъ п. ζωοδότης, животодавац: Сјед. воскр. гл. 4: Троп. воскр. непор.

Жизнодательный З. ζωοπάροχος, који даје живот: Конд. у Нед. Том.

Жизнопріимный З. в. живопріимный: Ст. воскр. на хвал. гл. 8.

Жилище < жилиште п. κατοικησις, οἰκητήριον, стан, становање: Марк. 5, 3; II Кор. 5, 2; Јуд. 1, 6; Кан. у суб. I седм. В. п. п. 6 богор.

Жиръ п. ωρμή, дебљина, сланина; изобиље, папіа: II Тим. 2, 17.

Житийскій < житийскъ З. βιοτικός, животни, светски: гордогъ (I Јов. 2, 16); печаль: Лук. 21, 34; попечниі: Херув.; морѣ, привремени земаљски живот: Кан. у Нед. сир. п. 6 ирм.

Жительство п. 1) ἀναστροφή, жив-
лење: взирающе на окончаніе жи-
тельствва (Евр. 13, 7); 2) πολι-
τεῖα, гражданство, становниш-
тво: и твое юхранила крестомъ
твоемъ жительство (Троп. на
Воздв. ч. к.); живот: ἀρχονος
ж. (Мол. пред. јев. у св. Лит.);
3) πολιτεία, гражданско право:
Дел. 22, 28.

Жителствовать v. imperf. -ствѣю,
-ствѣши, 1) πολιτεύεσθαι, живе-
ти: Филиб. 1, 27; 2) ἀναστρέ-
φεσθαι, проводить: житіа время
(I Петр. 1, 17); 3) στοιχεῖν, по-
ступати: правомъ имъ (Гал.
6, 16; Филиб. 3, 16).

Жити v. imperf. живѣ, живѣши, 1)
ζῆν, βίωσαι, живети: Јез. 33, 4;
иже во живемъ Гдѣи живемъ: Рим.
14, 8; 2) κατοικεῖν, становати:
Вышній не къ рѣкотворимыхъ цѣ-
квахъ житѣ (Дел. 7, 48; 17, 24);
Ст. на стих. воскр. гл. 2; 3)
μένειν, остајати, стајати: гдѣ жи-
виши; (Јов. 1, 38. 39); 4) δια-
τρίβειν, проводить, боравити:
живѣхъ во ѿнтіохіи (Дел. 15,
35); 5) ἀναστρέφεσθαι, поступа-
ти: како подогаетъ къ домѣ Бжїи
жити (I Тим. 3, 15); Јевр.
13, 18.

Житіе п. 1) βίωσις, τὸ ζῆν, живот:
еже ѿ юности (Дел. 26, 4); чрезъ
всѣ житіе: Јевр. 2, 15; 2) βίος,
облик, начин живота: да тихое
и безмолвное житіе поживемъ (I
Тим. 2, 2); храна: вкормѣ всѣ
житіе свое (Марк. 12, 44); Лук.
21, 4; 3) ἀναστροφή, живлење:
оуразъ вѣдн вѣрнымъ... житіемъ
(I Тим. 4, 12); 4) πολιτεία, оп-

штина, друштво: ѿчуждени жи-
тіа ілїева (Еф. 2, 12).

Житомѣри п. σιτομετρία, мера за
жито, оброк жита (код Вука:
храна): Лук. 12, 42.

Жреки п. κληρος, клир, избранник,
изабрани народ: не ѿстаемъ
ко Хр҃тоу жеиза на жрекии своимъ,
не предаје Христос шиби (т. ј.
неће тући) народ свој (Степ.
гл. 2 ант. 3).

Жреїи < жреїи m. 1) κληρος,
ждеб, коцка: метакъ (βάλλον-
τες, бацаху) жреїа (Марк. 15,
24; Лук. 23, 34; Јов. 19, 24);
2) καιρός, права мера, у pl.
καιροί = прави час, време, при-
лике, догађаји: къ рѣкѣ твоею
жреїи мои (Пс. 30, 16).

Жреба, -ати < жреба n. πόλλος,
ждебе: Мат. 21, 2. 5. 7; Марк.
11, 2. 4. 5. 7; Лук. 19, 30. 33.
35; Јов. 12, 15.

Жрети < жрети v. imperf. жрѣ, жре-
ши, θύειν, жртовати, прино-
сити жертву: съ народы хоташе
жрети (Дел. 14, 13); I Кор. 10,
20; клати: пакъ (Марк. 14, 12;
Лук. 22, 7); жренъ кыти, спѣн-
дѣсѣ, бити жртован: Филиб.
2, 17; II Тим. 4, 6; -са, θύε-
сѣ, жртовати се: агнець Бжїи
(Проск.); еврейская фиска: Син.
на В. четврт.

Жрецъ < жрець m. ἱερεὺς, свеште-
ник (незнабожачки): Дел. 14, 13.

Жсїахъ < жоїсѣ m. θείον, сум-
пор: I Моїс. 19, 24; V Моїс.
29, 23; Пс. 10, 6; Апок. 9, 17.
18; 14, 10; 19, 20; 21, 8.

Жсїельный < жоїсѣ m. 3. τοῦ θείου,
сумпорни: Апок. 9, 17; 20, 10.

S

S осмо слово у црквенослов. азбуци, зове се sѣло; као цифра $\dot{s} = 6$.

Сѣзда < звѣзда f. ἀστήρ, звезда: Мат. 2, 2—10 sqq.; непитнаа, водила: Конд. у IV Нед. В. п. **Сѣздовлаустити** m. ἀστεροσκοπος, астроном: Кан. Рожд. Хр. п. 4 т. 2.

Сѣздословити v. impf. -словаю, -виши, ἀστρονομεῖν, звезде мотрити: Ном. пр. 15.

Сѣздословъ m. ἀστρονόμος, звездар, астроном: Ном. пр. 183.

Сѣздочтицъ < звѣздохуѣтъ m. в. звѣздословъ: Ном. пр. 196.

Сѣкроловина з. θηρίαλωτος, ухваћен као звер: Мол. св. Јов. Злат. у Послед. прич.

Сѣкрохищный з. θηρίαλωτον, од звери уграбљен: Ном. пр. 131.

Сѣкролдинный < звѣролдинъ з. θηρίαλωτος, нагрижен, поврећен од дивљих зверова: *μαλα σκρ-ролдиннаγω да не инѣте* (II Мојс. 22, 31).

Силіе < зелье n. τὸ λάχανον, зелье, билье, поврће: Мат. 13, 32; Марк. 4, 32, Лук. 11, 42; Рим. 14, 2.

Слакъ m. χλωρόν, трава, билька: Пс. 36, 2; Апок. 9, 4; χλόη, зеленило, зелье: Пс. 103, 14.

Слачный < злауынь з. χλωρός, зелен, траван, обилат травом: *на инѣтѣ слачнѣ* (Пс. 22, 2; Возгл. у Ч. погреб.); χλωρός, траван: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Слодѣй m. κακοποιός, разбойник, злочинац: Лук. 23, 32. 33. 39;

Јов. 18, 30; I Петр. 2, 12. 14; 3, 16; 4, 15; II Тим. 2, 9.

Слодѣйствіи n. κακούργια, злочинство: Кан. Бог. п. 6 т. 1.

Слодравіи n. 1) κακοήθεια, злохудност: Рим. 1, 29; 2) τὸ δύστροπον, тврдоглавост: Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Слодравный з. ἀγνώμων, неразборит, непромишљен, неразуман: Мол. св. В. В. у Послед. прич.

Слопомнѣніи n. μνησικαχία, злопамћење: Мол. 4 у Посл. прич.

Слопострадати v. pf. -страждѣ, -ждиши, κακοπαθεῖν, подносити зло, страдања; мучити се: II Тим. 2, 3; 4, 5.

Слопрѣврѣтніи n. αἰσχροκέρδεια, грамжење за добитком, користољубље, лакомство: Мол. 4 у Послед. прич.

Слославити v. impf. -слагаю, -виши, ἐπιφημιζεῖν, рђаво говорити, оговарати, клеветати, онадати: Прем. Сол. 2, 12.

Слославіи n. κακοδοξία, рђав, заоглас; криво учење о верским стварима: Сјед. у суб. I Нед. В. п.; Ст. на хвал. у II Нед. В. п.

Слославный з. κακόδοξος, нечастан: Ст. на Г. в. св. Спир. чуд.

Слословити v. impf. -словаю, -виши, κακολογεῖν, оговарати, грдити, кудити: Мат. 15, 4; Марк. 7, 10; 9, 39; Дел. 19, 9; I Петр. 3, 16.

Слосмрадїи n. 1) δυσωδία, смрад; 2) βόρβωρος, муљ, блато (*Дјач.*).

Слосокѣтіи n. κακοβουλία, рђав савет, зла намера: III Мак. 3, 8.

Слострадині п. κακοπάθεια, нево-
ля: Як. 5, 10. *κακοπάθεια*

Слострадати v. impf. -страждѣ, -жди-
ши, κακοπαθεῖν, трпети невоље,
напасти; мучити се: Як. 5, 13;
II Тим. 2, 9.

Слострастіи п. κακοπάθεια, неволя,
мука, несреѣа: Ст. на стих.
св. П. и П.

Слотворити v. impf. -творю, -риши,
κακοποιεῖν, зло чинити: III Јов.
1, 11.

Слоѣхитрити v. pf. -ѣхитрю, -хитри-
ши, κακοτεχνεῖν, зло смишляти,
служити се злим сплеткама
противу некога: III Мак. 7, 7.

Слоѣждожество < злождожество п.
κακοτεχνία, превара, лукавство,
подмуклост, обмана, фалсифи-
кат: Ном. пр. 14.

Слоѣждожный < злождожный з. κα-
κοτεχνος, који зло кује, зло
мисли: Прем. Сол. 1, 4.

Слоѣвненіи < злохоуиеніи п. δυσφη-
μία, хуљење, псовка, грдња:
когомиркои (Кан. на Воздв. ч.
К. п. 7 ирм.).

Слочистивый < злоуѣстивъ з. δυσ-
σεβής, непобожан, неваљао: мѣ-
читѣла (Кан. на Воздв. ч. К.
п. 7 ирм.).

Слочестіи < злоуѣстіи п. δυσσεβεῖα,
непобожност (Микл.).

Слѣ adv. κακῶς, зло, рѣаво: гла-
голахъ (Јов. 18, 23); жестоко,

ужасно: ἐκινδύεια (Мат. 15, 22);
лѣто, тешко, врло: страждѣтъ
(Мат. 17, 15).

Смій < змий п. ὄφις, змија: IV
Мојс. 21, 9; I Кор. 10, 9; II Кор.
11, 3; Апок. 9, 19; δράκων, аж-
даха: Пс. 90, 13; 103, 26; Апок.
12, 3—17 squ. *ὄφις, змија, аждаха*

Смѣл < зина f. ὄφις, змија: Мат. 7,
10; Марк. 16, 18; Лук. 10, 19;
Јов. 3, 14; θηρίον, дивља звер;
змија: Дел. 28, 4. 5.

Сѣльный < зѣльнъ з. σφοδρός, јак,
моћан, силан, оштар: Пс. 49,
3; σύντονος, крепак, жесток: Кан.
у суб. I Нед. В. п. п. 3 т. 2.

Сѣльнѣ adv. μεγάλως, valde, веома,
много: III Мак. 5, 7.

Сѣльнѣи comp. од сѣльнѣ, σφοδρό-
τερον, жешће, силније, оштрије,
тачније, брже: Син. на Вел.
четвр.

Сѣльнѣишій з. sup. од сѣльнѣи з.
λαβρότατος, најжешћи: огнивица
(Син. у пет. Светле седм.).

Сѣлw < зѣлw adv. σφοδρῶς, веома,
јакo, силно: Мат. 2, 10; II Јов.
1, 4; III Јов. 1, 3; сѣлw ранw,
θρῆρου βαθέως, врло рано: Лук.
24, 1; тачно, добро: Пс. 118,
4; прекрасно: Пс. 138, 14;
истинѣ сѣлw, целу, праву, са-
вршену истину: Пс. 118, 138;
лѣав, одвише, врло: ранw (Троп.
непор. васкр. 3).

З

З девето слово у црквенослов.
азбуци, зове се зѣмла; као
цифра з = 7.

За праер. διὰ, за, ради: вѣроваши
за моко егw (Јов. 4, 41); ὑπὲρ,

за: молитѣла за творѣщихъ вамъ
напастъ (Мат. 5, 44); ἐπί, по-
сле, иза: нди за мною гитано
(Лук. 4, 8).

Замковный з. ἐπιθάμβωνος, који

је иза амвона: молитка, која се чита иза амвона (Служ.).
Забвѣніе < забвѣненіе п. λήθη, забрав, заборава: II Петр. 1, 9.
Заблаждати < заблаждати v. impf. -ждаю, -иши, πλανᾶσθαι, блудити, тумарати, залазити: Евр. 3, 10; 5, 2; Ст. воскр. на Г. в. гл. 2.
Забрало п. 1) ἑπαλξίς, брана, грудобран: Ис. 54, 12; Јуд. 14, 1; 2) βάρις, τεῖχος, зид, кула, бедем, заштита, обрана: дѣвства (Ст. на хвал. Рожд. Бог.); вѣхъ притикающихъ къ тѣхъ крѣпко: забрало: Ак. св. Ник. ик. 12; Ст. богор. на лит. на св. Саву.
Завывати v. impf. -ваю, -иши, ἐπιλανθάνεσθαι, заборава: Евр. 13, 2, 16; Филиб. 3, 13.
Завыти v. pf. завѣдѣ, -диши, ἐπιλανθάνεσθαι, заборавити: Мат. 16, 5; Марк. 8, 14; Јак. 1, 24; Евр. 6, 10; не завѣди оукогнхъ тконхъ до конца: Пс. 9, 33; Стат. на В. суб. ст. 16, 30.
Завыти < завытии п. в. забвѣніе.
Завытии < завытии 3. ἐπιλήσμων, заборава: Јак. 1, 25.
Завида f. ζήλος, завист: Гал. 5, 20.
Завидѣти v. impf. -виждѣ, -диши, ζηλοῦν, завидети: Јак. 4, 2; I Кор. 13, 4; Гал. 5, 26.
Завистани 3. φθονερός, завидлив: I Тим. 3, 3.
Закора f. μόχλος, пречага на вратима, преворница: Суд. 16, 3.
Закѣтъ m. διαθήκη (од διατίθεσθαι = учинити расположење), testamentum, завештај, тестаменат: закѣтъ къ мртвхъ извѣстнхъ етъ (Евр. 9, 17); Гал. 3, 15; савез, договор, свечано обѣщанье: и изъ поставляю закѣтъ

мой камъ (I Мојс. 9, 9, 11); III Мојс. 26, 42; поманѣти закѣтъ стѣи кой: Лук. 1, 72; Гал. 3, 17; заповед: и козѣсти камъ закѣтъ кой, егже заповѣда камъ творити, днать емогъ (V Мојс. 4, 13); и даде еиѣ закѣтъ шѣрѣзаніа: Дел. 7, 8; савез Бога са старозаветним праведницима: Нојем (I Мојс. 9, 9—17); Аврамом: I Мојс. 15, 1—21; Мојсијем: II Мојс. 24, 4.
Закѣпавати < закѣпавати v. impf. -ваю, -иши, διατίθεσθαι, заповѣдати: Дел. 15, 5; 16, 21; I Кор. 7, 10; 11, 7.
Закѣпани < закѣпании п. παραγγέλλω, наређење, залог, аманет: Дел. 16, 24; I Јов. 3, 11; I Тим. 1, 5, 18; II Тим. 1, 14.
Закѣпати < закѣпати v. pf. -цаю, -иши, διατίθεσθαι, заповѣдати: I Тим. 1, 3; Дел. 3, 25 sq.; закључити савез: I Цар. 18, 3; II Цар. 29, 10.
Заклазовати < клазовати v. impf. -зѣю, -зѣши, καταρτίζειν, заведивати, крпити: мрежи коѣ (Мат. 4, 21).
Загладити v. pf. заглаждѣ, -диши, ἐξαλείφειν, изгладити, избрисати, уништити: Ст. на Г. в. воскр. 2 гл. 2; рѣкопианіи древнѣгъ грѣха: Ст. на блаж. воскр. гл. 7.
Задѣти v. pf. задѣю, -иши, ἀγγαρεύειν, на раме метнути; натерати: ииѣ задѣши понести крѣтъ егъ (Мат. 27, 32); Марк. 15, 21.
Зазирати v. impf. -раю, -раиши, καταγινώσκειν, осуѣивати, кудити: I Јов. 3, 20; -сѣ, μέμψεσθαι, тужити се, срдити се (Микл.).
Зазоръ m. μέμφει, срамота: Служ.

Зазрѣти v. pf. зазрю, зазриши, ἐπι-
λαβέσθαι, καταγινώσκειν, поку-
дити: Лук. 20, 26; I Јов. 3, 21.

Занмати v. impf. заемаю, заемиши,
δανειζέσθαι, узајимати, узајмљи-
вати: Пс. 36, 21.

Занмобаніе n. δάνος, зајам: Прем.
Сир. 29, 4.

Занмодавѣцъ < занмодавѣцъ m. δα-
νειστής, веровник, који даје у
зајам: Лук. 7, 41.

Занмодати v. pf. -дамъ, -даси, в.
занмати: Свјет. богор. у Нед.
свих св.

Занмствовати v. impf. -имствѣю,
-иши, в. занмати: Сл. на Г. в.
на В. ут.

Зайти v. pf. зайдѣ, зайдѣши, ἐπι-
δύειν, заћи: голце да не зайдѣтъ
къ грѣкѣъ вѣшимъ (Еф. 4, 26);
ишчезнути, нестати: Сл. сјед.
2 на Богој.

Заинъ m. седмо слово у јевр. аз-
буци: Плач. Јер. 1, 7; 2, 7; 3,
19; 4, 7.

Закалати v. impf. -лаю, -лаиши, σφάτ-
τεῖν, клати: тѣлца оупитаннаго:
Ст. на Г. в. у Нед. блуд. с.

Заклѣпъ m. κλεῖθρον, κλεῖσις, брава,
катанац, преворница: закѣпы
адовы рѣсторгнѣвы: Мол. св. В.
В. 3 на Дух. веч.

Заклинати v. impf. -наю, -наиши,
ὀρκίζεῖν, молити са клетвом, за-
клиѣати: Мат. 26, 63; Марк.
5, 7; Дел. 9, 13; I Сол. 5, 27.

Заключатисѧ v. impf. -чаюсѧ, -чаи-
шисѧ, κατακλέειν, закључавати
се, затварати се: ко грѣкѣ (Ст.
на Г. в. на В. пет. II нынѣ:).

Закључити v. pf. -кључѣ, -чиши,
κλέειν, закључати, затворити:
Апок. 20, 3; -сѧ: Лук. 4, 25.

Заклати < заклати v. pf. -клѣнѣ,
-иши, ἀναθεματίζεῖν, заклетѣ:
Дел. 23, 12.

Законопологати v. impf. -гаю, -гаиши,
νομοθετεῖν, закон доносити, да-
вати: Пс. 83, 7.

Законоположѣніе n. νομοθεσία, законо-
давство, закон, устав (Микл.;
Вост.).

Законоположити v. pf. -положѣ, -ло-
жиши, νομοθετεῖν, закон дати,
узаконити: и҃г҃у ради законопо-
ложитѣ согрѣшающимъ на пѣти,
ради тога не дати закон они-
ма који греше на путу (Пс.
24, 8).

Законоположитѣль m. νομοθέτης, за-
конодавац: Пс. 9, 21.

Законоположникъ m. в. -положитѣль:
Јак. 4, 12.

Законопрѣстѣпный < законопрѣстѣ-
пный 3. παράνομος, противузако-
нит, неправедан: Ант. I на
В. четвр.

Законопрѣстѣповати < законопрѣстѣ-
повати v. impf. -каю, -иши, πα-
ρανομεῖν, противу закона ради-
ти, законе преступати: Стат.
I ст. 51.

Закоснѣніе < закѣсьнѣніе n. ἀνα-
βολή, закашнѣнѣ, затезанѣ, за-
влаченѣ, одгаѣанѣ, одлагаанѣ:
Дел. 25, 17.

Закоснѣти < закѣсьнѣти v. pf. за-
косню, -ниши, χρονοτριβῆσαι, за-
каснити, задоцнити, задржати
се: Дел. 20, 16.

Закровъ m. ἀποκριτή, кров, скро-
виште: Пс. 17, 12.

Закрѣтити v. pf. закрѣю, -иши, κα-
λύπτειν, скрити, покрити, зата-
жити: Лук. 22, 64.

Залезати v. impf. -лѣжѣ, -лѣжиши,
κρύπτεσθαι, лежати у заседи,

сакривати се, вребати: Ст. на блаж. св. Дим.

Залогъ м. 1) τὸ ἐνεχόμενον, залог: II Мојс. 22, 26; 2) παρακатаθήκη, залог, поверена остава; 3) честица од св. агнеца, коју архијереј даје новорукоположеноме презвитеру уз ове речи: „Прѣими залогъ нѣй...” (Ч. рукоп. презв.).

Заматорѣти v. pf. -рѣю, -рѣши, проβαίνειν, остарети: Лук. 1, 7. 18; 2, 36.

Замедлити v. pf. -медлю, -медлиши, βραδύνειν, заcasнити, задоцнити: I Тим. 3, 15.

Замедлѣніе п. βραδυτής, спорост, тромост, закашѣење: Слово св. Ј. Злат. на Ускрс.

Зане < зане, conj. caus., ὅτι, јер, што, будући да: Пс. 10, 3; зато што: Пс. 101, 10; Мат. 11, 20; 13, 5. 6 и др.

Занеже < занеже conj. caus., ὅτι, јер: Дел. 27, 9; Рим. 1, 21; I Сол. 2, 8; Јевр. 7, 24.

Заласный З. залишан: записни дар, честице за причешћивање болесника, које се спремају на Вел. четвртак и чувају у дарохранилници (Уч. изв.).

Запѣшій З. part. praet. act. I сл. обл. од запати, кушач, заводник: Кан. св. Андр. крит.

Запечатати v. impf. -чатаю, -чаташи, κατασφραγίζειν, печатити: Апок. 5, 1; Троп. воскр. гл. 1; Сл. на IX часу уочи Богој.

Запечатѣти v. impf. -чатѣю, -чатѣши, σφραγίζειν, печатити: II Кор. 1, 22; Апок. 7, 3; околом запечатѣшася: Ст. на хвал. воскр. гл. 5; ἐπισφραγίζειν, утврђива-

ти: запечатѣа твоими велѣньми (Конд. св. Вас. Вел.).

Запинање п. πτερισμός, запињање, сметња: Пс. 40, 10.

Запинатель м. πτεριστός, који смета; кушач, заводник: Стат. I ст. 8.

Запинати v. impf. -наю, -наши, 1) ἐμπόδιζειν, запињати, подметати коме ногу, сметати, заустављати; 2) δράσσεσθαι, ловити, хватати: запинаахъ примѣдрыхъ къ кокартѣхъ нхъ, који хвата премудре у њихову лукавству (I Кор. 3, 19).

Запивање < запляканіе п. ἐμπτοσμός, плывање: Ст. на Г. в. на В. четврт.

Запность f. запињање, спотицање: Уч. изв.

Запортокъ < запрътъкъ м. οὐρίνου, љуска (од јајета): Ис. 59, 5.

Запѣстѣніе п. ἐρήμοσις, пустош, пустошење: мизогія запѣстѣніа (Мат. 24, 15; Марк. 13, 14); Лук. 21, 20.

Запати < запати v. pf. запнѣ, запнши, ἐμπόδιζειν, запети, подметнути коме ногу, спречити, поткинути: стѣпы моѣ (Пс. 139, 4); ὑποσχελίζειν, оборити: Пс. 16, 13; -сѣ, πεδάσσει, заплести се, закачити се, ухватити се: Кан. св. Теод. п. 1 т. 1.

Запѣтіе < запатіе п. impedimentum, препрека, сметња: Уч. изв.

Зора f. αὐγή, зора, свануће: Дел. 20, 11.

Застѣати < застокти v. impf. -стою, -стоиши, ὑποπιάζειν, заустављати, задржавати некога: Лук. 18, 5.

Застѣпати < застѣпати v. impf. -паю, -паши, ἀντιλαμβάνεσθαι, брани-

ти, штитити: немощныа (I Сол. 5, 14).

Застѣпнѣти < застѣпнѣти v. pf. за-стѣплю, -пиши, ἀντιλαμβάνεσθαι, заузимати се за нешто: застѣпи, пиши... (Вел. и Мала јект.); помоћи: но сама застѣпи.. (Богор. у Ч. погреб.); Степ. гл. 4 ант. 1.

Застѣплениѣ < застѣпленіе п. 1) ἀντίληψις, помагање: Пс. 83, 6; I Кор. 12, 28; помоћ: Конд. Обн. хр. св. Георг.; 2) ἀνάστασις, подизање, устајање, ускрсавање: Ант. на В. четврт. 15.

Застѣпникъ < застѣпникъ m. ἀντιλήπτωρ, чувар, бранич: Пс. 58, 11.

Застѣпница < застѣпница f. προστατίς, заштитница, покровителька: Рим. 16, 2.

Затверѣдити < затверѣдити v. pf. -тверждаѣ, -диши, ἐπιχειροῦν, потврдити, одобрити: Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Заткнѣти < заткнѣти v. pf. заткнѣ, -книши, φράσσειν, заградити, запушити, затворити: аквкѣ зѣлнѣа въ рокѣ затчѣ, ѣфраѣе (Кан. воскр. гл. 4 п. 8 ирм.).

Затмѣтисѣ v. pf. затмѣюсѣ, затмѣшисѣ, σκωτεῖσθαι, помрчати, потамнети: Апок. 8, 12.

Заточати v. impf. -чаю, -чаши, ἐλαύνειν, терати у прогонство, гонити: ѿ жестокихъ вѣтровъ заточаеми (Як. 3, 4).

Заточениѣ п. ὑπερορία, изгнанство: Ст. на стих. 4 на св. Јов. Злат.

Затхлыи 3. (ваьда од старослов. задъхлыи, који има задах) покварен, ужежен: ѿ затхлыа и смрадцыа мѣки (Уч. изв.).

Затыкати v. impf. -каю, -каши, συνέχειν, запушавати: оуши скон (Дел. 7, 57); ἐπιστομίζειν, затварати уста, ућуткавати: Ст. на хвал. у среду Препол.

Заѣпокойный < заѣпокойнѣ 3. покојнички: ектниѣа, која се читају за покој душа умрлих (Служ., Треб.).

Заѣститисѣ < заѣститисѣ v. pf. заѣщисѣ, -ѣстишисѣ, ἐπιστομίζειν, затворити уста, ућутати: Кан. воскр. гл. 7 п. 9. т. 1.

Заѣтра adv. πρωί, зајутра, рано ујутро: оулыши гласъ мой (Пс. 5, 4); Марк. 16, 2. 9; Јов. 8, 2; 20, 1.

Заѣтрина < заѣтрина f. πρωίον, јутрење, јутарња служба (Дјач.).

Заѣшатисѣ v. impf. -шаюсѣ, -шаешисѣ, ῥαπίζειν, ћушати, шибати, тући: крнною рѣкою (Ст. гл. 8 на Воздв. ч. К.).

Заѣшениѣ < заѣшениѣ п. κόλαφος, ῥάπισμα, ћушка: Отп. св. страсти; Ст. гл. 8 на Воздв. ч. К.; κόλαφισμα: Син. на В. пет.; Ном. пр. 126.

Зацѣпльи 3. буѣав, плеснив: профѣры (Уч. изв.).

Зачало < зачало п. 1) ἀρχή, почетак: еѣлѣа (Марк. 1, 1); 2) περικοπή, одељци на које су подељени Јеванђеље и Апостол.

Зачати < зачати v. pf. зачнѣ, зачнѣши, συλλαμβάνειν, зачати, затруднети: Лук. 1, 24. 31. 36.

Зачатиѣ < зачатіе п. σύλληψις, зачеће: III Јездр. 16, 58; Ст. на Г. в. на Рожд. св. Јов. Прет.

Заченѣ, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од зачати, зачевши, затруднивши: Як. 1, 15;

зачешии плотію: Ст. на стих. васкр. гл. 8 богор.
Зачинати v. *imprf.* -чинаю, -иши, *ἀρχεσθαι*, почиати, започиати: II Кор. 3, 1.
Звати < *звати* v. *pf.* *звѣмъ*, -иши, *δαυεῖσθαι*, узајмити: Мат. 5, 42.
Званіе n. 1) *φωνή*, узвик, вапaj, вика: *раздѣлѣи звани мое* (Пс. 5, 2); 2) *κλήσις*, призив, позив, званіе: *догтоинш ходити званиа* (Еф. 4, 1); I Кор. 7, 20; *поздрав, радост, славословіе: званиа же почитаемаа* (Ак. Бог. 11).
Звати v. *imprf.* *зовѣ*, *зовѣши*, 1) *καλεῖν*, звати називати: *отца не зовите иже на земли* (Мат. 23, 9); Лук. 6, 46; 2) *κράζειν*, викати: *дѣи нечисти звачѣ* (Марк. 3, 11); *вапити, клицати: иже даи зовѣмъ ти* (Конд. Благов.); *ю ирафѣи зовѣще*: Сл. у троп. *непор. воскр.*; 3) *κραυγάζειν*, викати, клицати: *оужааюа звати тѣкѣ* (Троп. у суб. V седм. В.п.).
Звѣнѣти < *звѣнѣти* v. *imprf.* *звѣню*, *звѣниши*, *ῥηεῖν*, звонити, звучити: *иже звѣнѣи* (I Кор. 13, 1).
Звизданіе n. *συρισμός*, шиштање, сиктање: *зміекѣ* (Прем. 17, 9).
Звиздати v. *imprf.* -здаю, -иши и *звиздѣ*, -ждѣши, *συρίζειν*, сиктати, свирати, хујати: *дѣхъ звиздающій* (Прем. Сол. 17, 17).
Звѣцати < *звѣцати* v. *imprf.* -цаю, -цаиши, *ἀλαλάζειν*, звечати, звѣцати: *кѣмѣмъ звѣцааи* (I Кор. 13, 1).
Зданіе n. 1) *οἰκοδομή*, зграда: Мат. 24, 1; Марк. 13, 1. 2; 2) *πλάσμα*, графевина: I Кор. 3, 9; 3) *πλάσις*, творевина: Син. у VII Нед. по св. Пасци.

Зданный з. *δοτράκινος*, саздан, створен; *землян*: тѣло (Ст. на стих. у утор. IV седм. по св. Пасци).
Здатель m. *οἰκοδόμος*, градитель, зидар (*Старч.*); *лончар* (*Дјач.*).
Здати < *здати* v. *imprf.* *зиздѣ*, *зиздѣши*, *οἰκοδομεῖν*, *κτίζειν*, зидати, градити: *гровѣи пророчѣи* (Мат. 23, 29; Лук. 11, 47); -са, *зидати се: зиждитиа къ хрѣмъ дѣховѣнъ* (I Петр. 2, 5).
Здо n. *τὸ δῶμα*, кров: *иже птица шокѣааа на здѣ* (Пс. 101, 8).
Здѣ < *здѣ* adv. *ὧδε*, *ἐνταῦθα*, овде, ту: Мат. 17, 4; Марк. 9, 5; Лук. 9, 33.
Земинъ, -ый < *земинъ* з. *γῆς*, *земальски*: *пианами ижеи земинъ повикааа* (Ст. на IX часу Рожд. Хр.); *гровѣи иждѣи не земнаа* (Кол. 3, 2).
Землерѣтный < *землерѣтный* з. *χαμαίζηλος*, низак, прост, мален: *оумъ* (Кан. анг. хран. п. 6. богор.).
Землерѣтностный з. в. *землерѣтный*: Кан. I Рожд. Бог. п. 7 т. 1.
Земнородный < *земнородный* з. *γῆ-γενής*, на земли рожен; *човек*: Конд. воскр. гл. 4; Кан. Благов. п. 9 ирм.; Стат. на В. суб. II ст. 83.
Земскій < *земскъ* з. в. *земинъ* з. *царѣи земитѣи* (Мат. 17, 25; Дел. 4, 26; Апок. 6, 15; 18, 3. 9; 21, 24).
Зирнь f. *коцкање*: Уч. изв.
Зирничъ m. *коцкар*: Уз. изв.
Зирцало < *зрѣцало* n. *εἰσποτρον*, *зрцало*, *огледало*: Як. 1, 23; I Кор. 13, 12.
Зиждитель m. *κτίστης*, зидар, градитель, творец: I Петр. 4, 19;

Троп. Вавед.; Ст. на Г. в. на В. четвр.

Знждительный З. πλαστουργός, стваралачки: Мол. у Ч. погр. свешт.

Знждѣщій З. παρτ. प्राes. act. сл. обл. од здати, εὐχοδοῦν, онај који гради, зидар: Мат. 21, 42; Марк. 12, 10; Лук. 20, 17; I Петр. 2, 7.

Зизаніе п. грч., уродица (Кульб.).

Зилотъ м. грч., ревнитель. Тако је назван св. апостол Христов Симон Хананит и то по једнима због тога што је био родом из Кане Галилејске, а јеврејска реч Кананит значи грчки ζηλωτής; по другима пак што је припадао друштву зилота т. ј. ревнителеа по Богу: Лук. 6, 15; Дел. 1, 13.

Зіаніе < зніаніе п. χάσμα, зијање, зевање; ждрело, чѣлуст: лѣкѣвъ зіаніа къ рокѣ зятче (Кан. воскр. гл. 4 п. 8 ирм.).

Зіати < знати v. imperf. зіаю, -аши, χαρμαῖσθαι, зијати, зевати (Вост.).

Златица f. νόμισμα, дукат: кинѣонна, новац харачки (Мат. 22, 19).

Златогласный З. χρυσοφώνος, који одаје (има) златан (пријатан) глас: трѣба (Сл. на стих. на св. Јов. Злат.).

Златозарный З. χρυσαυγές, који сија као злато: Ст. на стих. на св. Јов. Злат.

Златозрачный З. χρυσομόρφος, који је као злато, сличан злату: Ст. на стих. на св. Јов. Злат.

Златолюбіе п. φιλαργυρία, љубав према злату: Ст. по полиј. на св. прор. Ил.

Златопрадный < златопрадьнъ З. χρυσοῦφαντος, од злата откан (Вост.; Микл.; Джач.).

Златосіанный З. χρυσαυρίζων, који сија као злато: оутѣ (Ст. на лит. на св. Јов. Злат.).

Златосіающій З. в. златосіанный: Ст. на Г. в. у II Нед. В. п.

Златосліанный З. χρυσοχώνευτος, од злата сливен: ітолпѣ (Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10).

Златословисный З. χρυσολόγος, који говори златне речи: Ст. на Г. в. 3 на св. Јов. Злат.

Златословъ м. в. златословисный: Сл. на лит. на св. Јов. Злат.

Златосотворенный З. χρυσοτέκτονος, који је из злата саливен: кѣздѣшный істѣканъ (Кан. Дух. п. 7 ирм.).

Златоустъ м. χρυσοστόμος, који има златна уста: Ст. на Г. в. на св. Јов. Злат.

Знаменати v. imperf. -наю, -наши, σφραγίζειν, запечатити: каменъ (Мат. 27, 66); потврдити: іго бо отицъ знамениа Богъ (Јов. 6, 27); -са, σημαίνειν, показати се, дати знак; обасјати: ікѣтъ лица (Пс. 4, 7); Конд. Богој.; крѣтомъ, крстити се (Треб.).

Знаменательный З. συμβολικός, са знацима, символички: Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.

Знаменіе п. σημεῖον, 1) знак: родъ лѣкакъ и прилюбоудѣи знаменіа ищѣтъ (Мат. 12, 39; 16, 4; Марк. 8, 12; Лук. 11, 29); 2) појава: вѣдѣтъ знаменіа къ солнцѣ и лѣнѣ и свѣздахъ (Лук. 21, 25); 3) чудо: какъ можетъ человекъ грѣшенъ ищѣкѣи знаменіа творити (Јов. 9, 16); Јов. 12, 37; 20, 30; 4) зн.

Гына чловѣчикаго, крст: Мат. 24, 30.

Зной м. 1) καύων, врућина, жега, запара: Лук. 12, 25; Як. 1, 11; 2) καῖμα, врућ источни ветар: II Цар. 4, 5.

Зракъ м. 1) ἰδέα, лице: мкв мол-нѣа (Мат. 28, 3); 2) μορφή, об-лик, изглед, обличје: зракъ рака прѣимъ (Филиб. 2, 7); Троп. на Вел. водоосв.; зракъ плотскѣй, облик тела: Ст. у Ч. погр.

Зрѣніе п. ὄψις, ὄρασις, гледање; зрѣніе лица, προσωποληψία, при-страсност: нѣтъ ко на лица зрѣ-

нѣа оу Бога, нема код Бога гле-дања на лице, пристрастности; или по Вуку: Бог не гледа ко је ко (Рим. 2, 11).

Зрѣти v. impf. зрю, зриши, βλέπειν, ὁρᾶν, гледати, видети: на лице чловѣкомъ (Мат. 22, 16; Марк. 12, 14; Лук. 20, 21; Дел. 10, 34; Як. 2, 9); θεωρεῖν, посматрати: гдѣ ѿгъ... зрѣши (Марк. 12, 41).

Зывати < зывати v. impf. зываю, зываши, σαλεύειν, љуљати се, ле-лујати се, колебати се (Микл.).

Зывка < зывка f. κοιτίς, ковчежић; колевка (Вост.).

И

И 1) десето слово у црквенослов. азбуци, зове се иже; као цифра ѿ = 8; 2) conj. καί, и, тако-ђе, па; 3) pron. pers. acc. sing. m. ἡ, њега: и оутврди ѿ (Арх. чин.).

Иво conj. expl., γάρ, јер, јербо: Пс. 40, 10; Мат. 8, 9 и др.

Ивинъ м. ἱβίς, египатска птица мочварица која је спадала у број нечистих и забрањених птица: III Мојс. 11, 17; V Мојс. 14, 17.

Игимонъ м. грч., римски упра-витель једне области, обласни управитељ: Мат. 27, 2. 11. 14—23.

Иго п. ζυγός, јарам: благо (Мат. 11, 30); власт, господство: ѿкѣр-жѣмъ ѿ насъ иго нхъ (Пс. 2, 3); под' игомъ раки: I Тим. 6, 1.

Идоложрѣцъ < идоложрѣцъ м. εἰδω-λολάτρης, идолопоклоник: Апок. 21, 8.

Идолонистовство п. εἰδωλομανία, лу-да приврженост старим идо-лима (Дјач.; Вост.).

Идолослужѣніе п. εἰδωλολατρία, слу-жење идолима: Гал. 5, 20.

Идѣже adv. оѡ, ὅπου, где: идѣже бо естъ окрокице ваши, тѣ еѡ-детъ и сердце ваши (Мат. 6, 21); етеѡ, када: какъ еѡдетъ еѣ идѣже мѡжа не знаю (Лук. 1, 34).

Иждивати v. impf. -ваю, -ваши, διαπανῶν, расипати, трошити: агнецъ . . никогдаже иждиваемый (Св. Лит.).

Иждивѣніе п. διαπάνη, sumtus, тро-шак, издатак (Микл.).

Иждивѣнъ 3. part. praet. pass. од иждити, потрошен, истрошен: II Кор. 12, 15.

Иждити v. pf. иждивѣ, -вши, δια-πανῶν, потрошити: въ глгдѡстѣ (II Кор. 2, 15); къ глгдѡстѣ: Як. 4, 3; еѡдиapanῶν, протраћити: и къ лѣности въ житіе мое иждихъ (Ст. по јев. у Нед. мит. и фар.

ποτήριον

Иже, иже, еже pron. relat., ὅς, ἥ, ὅν, који, која, које: Мат. 1, 23 squ.; Марк. 1, 2 squ; Лук. 1, 62 и др.

Избирати v. impf. -раю, -раши, 1) ἐκλέγειν, избирати: предѣлѣніа (Лук. 14, 7); 2) παραλέγεσθαι, пролазити, јурити, возити се поред нечега: едка же избирающе край, прѣидохоу на мѣсто (Дел. 27, 8).

Изблѣкати < изблѣвати v. pf. -ваю, -иши и -блѣю, -иши, ἐμέσαι, изблѣвати: Апок. 3, 16; морскій скѣръ: Кан. Бож. п. 6 ирм.; Ст. на Г. в. на В. сѹб.

Извѣсти v. pf. -дѣ, -дѣши, хεραιζειν, извѣсти роговима: V Мојс. 33, 17; Суд. 26, 21; Пс. 43, 6

Извѣвати v. impf. -ваю, -ваши, 1) περισσεύειν, изобиловати, имати на претек: хлѣбъ (Лук. 15, 17); остајати на претек, претицати: οὐκ ῥῆξι κωша дванадесѣте (Лук. 9, 17); 2) ἀπογίγνομαι, умрети за нешто: да ὡ грѣхъ извѣвши (ἀπογενόμενοι) правдою пожикемъ (I Петр. 2, 24).

Извѣти v. pf. извѣдѣ, извѣдѣши, 1) περισσεύειν, превазиѣти, бити веѣи: правда ваша паче книжникъ (Мат. 5, 20); претеѣи: иже извѣшии мѣшымъ (Јов. 6, 13); 2) ἀπὸ λῆλασθαι, избавити се, ослободити се: Лук. 12, 58; оубѣ мѣш, какъ имамъ ὡ крага извѣти грѣхолоубникъ ѡи: Степ. гл. 6 ант. 2 ; 3) хερδῆσαι, избегавати: догаженіа игъ и тѣетъ (Дел. 27, 21); 4) ῥύεσθαι, ослободити се, избавити се: IV Цар. 19, 11.

Извѣти < извѣтити п. ἐκβασις, излазак из нечега, избавлѣње, олакшање. крај: I Кор. 10, 13.

Извѣтокъ < извѣтъ m. περισσευμα, изобиље, остаток, сѹвишак: ὡ извѣтка ко ирдаца оуѣта глаголютъ (Мат. 12, 34; Лук. 6, 45); 2) τὸ περισσεῦον, περίλοιπα, остаток: οὐκ ῥῆξι (Мат. 14, 20; 15, 37; Марк. 8, 8; Јов. 6, 12; Пс. 20, 13).

Извѣточѣствити < извѣтъчѣствити v. pf. -чѣствлю, -чѣствиши, περισσεύειν, изобиловати: II Кор. 4, 15; преиспунити: Гдѣ... да извѣточѣствитъ любоу дрѣгъ ко дрѣгъ (I Сол. 3, 12).

Извѣточѣствіи < извѣтъчѣствіи п. περισσεῖα, сѹвишак: II Кор. 8, 14.

Извѣточѣствовати < извѣтъчѣствовати v. impf. -чѣствѣю, -ѣши, περισσεύειν, изобиловати: Филиб. 4, 12.

Извѣрати < извѣрати v. impf. -ваю, -ваши, ἐκπέττειν, спалѣвати, топити, сѹшити: кѣз' огня (Ст. на лит. на Богој.).

Извѣати v. impf. -ваю, -ваши, γλύφειν, sculpere издубити, издупсти, изрезати нешто из камена, метала и др.: извѣаио, γλυπτόν, res sculpta, статуа, кип: когѡкъ (II Мојс. 34, 13).

Извѣргати < извѣргати v. impf. -вѣргю, -вѣрши, βάλλειν, избацивати, побацивати, мртво дете раѣати; лишавати духовног чина (Дјач.).

Извѣргнѣтисѣ < извѣргнѣтисѣ v. pf. -вѣргнѣсѣ, -гнѣшисѣ, βληθῆναι, избациити се: Јов. 15, 6.

Извѣргъ < извѣръ m. ἐκτρωμα, недоношче, дете које се родило пре времена: I Кор. 15, 8; мртво дете: IV Мојс. 12, 12.

Извѣртѣти < извѣртѣти v. pf. -вѣрѣмъ, -вѣртиши, ἐξορύττειν, изва-

Извѣтъ m. πρόφασις, изговор, извина: Дел. 27, 30.

Извѣщавательный < извѣщательный 3. в. извѣстителный: II Кор. 3, 1.

Извѣщавати < извѣщати v. impf. -щаю, -шаши, извѣщавати; препоручивати, хвалити: II Кор. 3, 1.

Извѣщати < извѣстити v. impf. -щаю, -щаши, διαβεβαιόωσαι, утверждать, уверавати некога о нечем: Тит 3, 8.

Извѣщеніе < извѣщеніе n. τεκμήριον, *потврѣваніе, доказ, сведочанство, увераваніе: егъ же вѣра ουνοваемыхъ извѣщеніе (Евр. 11, 1). * (зак / хмек) - гт.

Извѣсти < извѣсти v. pf. извѣсть, -ѣши, λησάν, извежати, прочистити вежанем: Ис. 41, 16.

Изгнати v. pf. изженѣ, -жениши и ижденѣ, -ниши, διώκειν, ἐκβάλλειν, прогнати, протерати: изженѣти ѿ града ко граду (Мат. 23, 34); ижеи мѣ мѣи мѣи ижденѣти: Марк. 16, 17.

Изгнати v. pf. -гнѣтѣ, -теши, παθεῖν, изгзати, исцедити: и копіеи мѣи рѣками ижденѣти изгнѣти (Ст. на блаж. на св. Дим.).

Изгнати v. pf. изгнѣю, изгнѣши, σήπρωσαι, изгнѣити, иструхнути: Як. 5, 2.

Изгнѣи n. στυπῖον, кудеља, кучине: Суд. 15, 14.

Издалеча < издалече, adv. μακράν, πόρρω, издалека: Мат. 26, 58 и др.

Издѣхнѣти < издѣхнѣти v. pf. издѣхнѣ, -хнѣши, ἐκπνεῖν, издахнути, испустити душу, умрети: издѣхнѣ (aor.): Марк. 15, 37. 39; Лук. 23, 46; Дел. 5, 5. 10; 12, 23.

Издѣхнѣти < издѣхнѣти v. impf. -ваюса, -ишиса, осмехивати се, шалити се с неким: Ч. испов.

Издѣтска adv. παιδιόθεν, из дѣтства, измалена: Марк. 9, 21; ἐκ παιδός, од младости: I Моис. 46, 34.

Изѣмѣ, -ши, -ше part praet. act. I од изѣмѣти, ἐκβάλλων, извадивши: Лук. 10, 35.

Изжати < изжати v. pf. изжмѣ, изжмѣши, ἐκθλίβειν, истиснути, исцедити: и взахъ грезнѣ и изжхъ (ἐξέθληψα) оный къ чашѣ (I Моис. 40, 11).

Изимати v. impf. -имаю, -иши и изимѣю, -имѣши, ἐξαίρεισθαι, извлачити, ослобаждати, избавляти: Дел. 26, 17; изимѣи нѣпрѣкды: Мол. у Ч. желеосв.; работныа страсти: Степ. гл. 7 ант. 1; ѿ вѣдѣ: Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.

Излиха adv. περισσῶς, сувише, преко мере, веѣма: Марк. 7, 36.

Излишишѣ comp. од излиха, περισσotέρως, одвише: Пс. 30, 24; II Кор. 12, 15.

Излѣсти v. pf. излѣзѣ, -зѣши, ἀποβαίνειν, излѣсти, излѣти: Мат. 14, 29; Марк. 5, 2; Јов. 21, 9.

Измѣлзати v. pf. -жѣ, -зѣши, ἀμέλγειν, измѣлзати: ꙗкоже мѣко измѣлзѣ мѣ еи (Јоа 10, 10).

Изметати v. impf. -таю, -иши и измѣтѣ, -мѣтѣши, ἐκβάλλειν, избацивати: Дел. 27, 38.

Измлада adv. ἀπὸ βρέφους, измалена: II Тим. 3, 15.

Измождѣніе n. ὀλεθρὸς, губитак, погибија; мучење: I Кор. 5, 5.

Измолкнѣти < измолкнѣти v. pf. -молкнѣ, -кнѣши, βραχυιάζειν, за-

хутати: измолче гортань мой (Пс. 68, 4).

Измрети < измрѣти v. pf. измрѣ, -мрѣши, θνήσκειν, изумрети: Мат. 2, 20.

Измѣна f. ἐξίλασμα, ἀντάλλαγμα, измена, промена, цена: не дати Богъ измѣны за сѧ (Пс. 48, 8); ꙗ измѣна денницы вышнѧго: Пс. 76, 11; откуп: за дѣшѣ кою (Мат. 16, 26; Марк. 8, 37); смѣрти: Мол. у св. Лит. Вас.

Измѣненіи < измѣненіи n. 1) διάδοχος, измена, промена, смена: Пс. 88, 52; Дел. 24, 27; 2) συνάλλαγμα, општење, нагодба: Ст. на Г. в. у среду I седм. В. п.

Измѣнити v. pf. измѣню, -ниши, ἀλλάσσειν, изменить, променити: Рим. 1, 23. 26; ἀπαλλάσσειν, опростити се, освободити се, бити без нечега: ѡнъ... вѣкаго сатанина мѣтаніѧ измѣненъ, сан без свакога ѣавольег машаѧа (Мол. у Повеч.; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); клатвы ꙗдамоу измѣнишиѧ, освободивши се: Ст. на стих. воскр. гл. 3.

Изначала adv. ἀπ' ἀρχῆς, испочетка: Мат. 19, 8.

Изницати v. impf. -цаю, -цаѣши, ἀναφύεσθαι, изницати, излазити, исклијати: кляш (I Мојс. 41, 23).

Изнѣрити v. pf. изнѣрю, -риши, ἀναλώω, потрошити: когитѣтко (Сл. на Г. в. у Нед. блуд. с.).

Изоржавѣти < изрѣждаѣти v. pf. -жавѣю, -иши, κατιούσθαι, зарѣати: злато каше и грѣро изоржавѣ (Як. 5, 3).

Изострити v. pf. изощрѣ, -стриши, ἀκονᾶν, наострити: Пс. 63, 4;

мечъ изостренъ: Апок. 1, 16; изощренъ: Апок. 2, 12.

Изощетъ adv. τὸ στήμα, у лице, лично: I Мојс. 24, 57.

Изочтинъ 3. parl. praet. pass. од изчести, избројан: кляш глакнѣи (Мат. 10, 30; Лук. 12, 7).

Израстити v. pf. изращѣ, -растиши, βλαστάνειν, учинити да што расте, произвести, родити: кѣмъ жизнь (Ст. на Г. в. у Нед. св. праот.); отчетѣтко тѣко израстикши тѧ: Свѣт. на св. кн. Лаз.

Изращати < изращати v. impf. изращѣю, -щѣши, ἐκφέρειν, растити, ращати, производить: листѣи (Марк. 13, 28).

Изрѣши < изрѣши v. pf. изрѣщѣ, -рѣши, 1) ἐκφράζειν, изрѣши: ѡутѣтѣ мон (Пс. 65, 14); 2) ὁμολογῆσαι, обећати, обрѣши: гѣ клаткою изрече ей дати (Мат. 14, 7).

Изринѣти v. pf. изринѣ, -ниши, ἐκβάλλειν, ἐξῶσαι, избацити, истерати: изриноченни кыши (Пс. 35, 13); глѣдостѣ райскѣи; Сл. по свѣт. у Нед. сир.; отурити: ѡ лица отецъ нашихъ (Дел. 7, 45).

Изрыгнѣти < изрыгнѣти v. pf. ἐξερέυεσθαι, изблѣувати, избацити, излити: рѣка жѣкы (II Мојс. 8, 3).

Израднохѣдожникъ < израднохѣдожникъ m. ἀριστοτέχνης, изванредан уметник: Мол. на постр. власи (Треб.).

Израдный < израденъ 3. ἐξαίρετος, избран, особити, одличан: Израденъ ѡ приѣтѣи... особито (Ти благодаримо Господе) за пресвету... (св. Лит.); περίουσιος, избрани: Кан. на Цвети п. 1 ирм.

Изслѣдити < изслѣдити v. pf. изслѣждѣ, -диши, ἐξακριβάζεσθαι,

(Мат. 10, 30; Лук. 12, 7); изоч-ти скѣзды, аще возможшии нечисти: I Мојс. 15, 5; кто изочтетъ сонныи ꙗвилѣ: IV Мојс. 23, 10; изчетоша кѣмъ кѣсти моѡ: Пс. 21, 18; чѣдегъ твоихъ множества: Сл. на хвал. у Нед. слеп.

Из'шедѣ, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од изыти, ἐξελθών, изишавши: Мат. 8, 32 и др.

Из'шилѣ, -шла, -шло part. praet. act. II од изыти, изишао, изишла, изишло: Јов. 16, 30 и др.

Из'ображеніе п. μὀρφωσις, слика: плотскими изображеньми (Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.).

Из'одѣати < изодѣти v. imperf. -дѣю, -дѣши, ἐκδύειν, свлачити: ѿ архіерейскѣа ѿдежди (Арх. чин.).

Из'авити < изымити v. pf. -авлю, -виши, ἀποδείξει, доказати, посведочити: Дел. 25, 7.

Из'ласти < изымсти v. pf. изамѣ, изаси, καταφαγεῖν, потрошити, потратити, расути: имѣнїи сѣ любоудѣйцами (Лук. 15, 30); поже-сти, изести: чрвѣми изаденъ, σκωληρόβρωτος, изеден од црви (Дел. 12, 23).

Из'ати < изыти v. pf. измѣ, измиши, 1) ἐκβάλλειν, извадити: два ирекреника (Лук. 10, 35); ископати: око (Мат. 5, 29; 7, 4; Лук. 6, 42); Јер. 52, 11; одузети: дѣшѣ (Рим. 11, 3); I Цар. 24, 12; искључити: слаго ѿ кѣгъ сѣмѣхъ (I Кор. 5, 13); Пс. 30, 2; избавити: из' рѣки Ирв-довы (Дел. 12, 11); 2) ἐξελᾶν, изгонити, истргнути, ослободити: плѣнъ ѿвнѣ ты изамѣ еи ѿ Вавѣлонїа (Степ. гл. 3 ант. 1); ѿ рѣки врагѣхъ: Сл. на Г. в. у

пон. II дан Ускр.; -сѣ, συλλαμ-βάνεσθαι, бити избављен: Екл. 7, 27.

Изащенихъ < изыштыхъ, -ый 3. ἐξαί-ρετος, eximius, одабран, изван-редан, особит, изврстан: Ст. на блаж. на Обн. хр. св. Георг.; Конд. на Прен. м. св. Ник.; ἐξάρχος, главни, свечани: ѿдеж-да (II Цар. 6, 14).

Илектрѣхъ m. ἤλεκτρον, позлаћено сребро, смеса од злата и сре-бра, јантар: Јез. 1, 5. 27; Фи-либар: Ст. по полиј. на Покр. Бог.

Илитонѣхъ m. грч., (ἐλλέω = увијам), четвороугаоно платно на ча-сној трапези у које се увија антиминос. Символише убрус, у који је била умотана глава погребенога Спаситеља.

Илі (јевр. ełi) ἡλї, мој Бог, Боже мој: Мат. 27, 46.

Илѣхъ m. ἰλύς, lutum, глиб, блато, кал (Микл.); в. тина.

Имати v. imperf. имаю, -иши и ем-лю, емлѣши, τρυφάειν, брати: ни ѿ кѣпинны емлютъ грѣздѣа (Лук. 6, 44); имати кѣрѣ, πιστεύειν, веровати: кѣ кѣрѣ емлѣте (Јов. 5, 38); Јов. 11, 26; I Кор. 13, 7.

Именоноснѣ adv. ὀνοματοφόρος, схо-дно имену: Ст. по полиј. на св. Теод.

Имѣнный < имѣный 3. χρηματικός, новчан, порезни, од имања: даноглокіи: Сл. на хвал. на Бож.

Инакѣ adv. ἄλλως, иначе, друк-чије: I Тим. 1, 3; 5, 25; 6, 3.

Инамо < инамо adv. на друго ме-сто: Јер. 48, 27; инѣ инамо, ἄλλος ἄλλαχεῖ, један с једне, други с друге стране: Прем. Сол. 18, 18.

Иначе adv. ἐπεὶ, иначе, у противном случају: I Кор. 7, 14.

Индитѣа f. ἐνδύτιον (ἐνδύω = на-влачим), горњи чаршав на св. трапези (преко срачице) који је увек светле боје, јер претставља славу Божју, или оде-ло Спаситељево које је сјало као светлост (*Митр.-Мирк.*, I, 102).

Индѣ < инѣде adv. ἐν ἐτέρῳ, дру-где, на другом месту: Јевр. 5, 6.

Иней < инний m. πάχυν, инѣ, мраз, лед: Дан. 3, 68; ικω зимний иней растае: Прем. Сол. 16, 29; νεφέας, меѣва, вејавица, крупан дажд: ικω иней на гѣно (V Мојс. 32, 2).

Инохъ m. ἡνίοχος, кочијаш, во-зач (*Микл.*).

Иногда adv. ποτέ, негда, некада: иже бѣ иногда ικѣпъ (Јов. 9, 13); πρότερον, пређе, пре: бивши ма иногда χθελνικα (I Тим. 1, 13).

Инокина f. καλογραία, монахиња: Ном. пр. 66.

Иноковати v. impf. инокѣю, -кѣши, монаχὸν εἶναι, бити монах, мо-нахиња: Троп. преп. жен.

Инеродный < инороднь 3. ἄλλογε-νής, од друга (народа: азыками (Ст. на Г. в. на Дух.).

Иноязычный < иноязычнь 3. ἀλλό-γλωττος, βάρβαρος, који гово-ри другим језиком, туђинац (*Микл.; Вост.*).

Индѣ < инѣде adv. ἀλλαχόθεν, с друге стране: Јов. 10, 1.

Инѣ, -ый 3. ἄλλος, ѣтерос, други: Мат. 2, 12; 4, 21 и др.

Исихастъ m. грч., (ἡσυχάζειν = ми-ровати, ћутати), ћуталица, мол-чалник, подвижник који је на-

ложио на себе обет ћутања. В. безмолвникъ.

Исказити v. pf. искажѣ, -иши, εὐ-νουχίζειν, ушкопити: Мат. 19, 12.

Искапати v. impf. -паю, -иши и -плю, -плеши, στάζειν, капляти, левати, цурити: Исканайте гври мидогъ (Ст. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет.); ωροσηϊα: ... не-беса искапаша: Ст. на Г. в. на св. Спир. чуд.; ἀποστάζειν, ка-пати: Син. у четвр. V седм. В. п.; ἐπιστάζειν, испуштати: жикштнѣа токи (Стат. II ст. 115).

Искати v. impf. искаю, -иши и ишѣ, ииши и искѣ, ииши, ζητεῖν, тра-жити: отрочате (Мат. 2, 13); ис-кати: прежде цѣтѣа Бжїа (Мат. 6, 33; Лук. 12, 31); ишѣши пре-чистагѣ тѣа ткогѣ: Троп. воскр. гл. 6; ιακѣ искїй: Сл. на Г. в. на св. кн. Лаз.

Исклати v. pf. исколю, -лиши, ἀπο-σφάττειν, заклати: Мат. 28, 4.

Искони adv. ἀπ' ἀρχῆς, од искони, од памтивека, испочетка: Јов. 8, 44; ἔκπαλαι, одавно, одувек: II Петр. 2, 3.

Исконный < исконнь 3. ὁ ἀπ' ἀρχῆς, који је од почетка: I Јов. 2, 14.

Искринный < искриннь 3. ὁ πλησίον, ближњи: возлюбши искриннаго ткогѣ ικω самъ ике (Мат. 19, 19; 22, 39; Јак. 2, 8; Рим. 13, 9).

Искѣпити < искоупити v. pf. искѣплю, -пиши, ἐξαγοράζειν, откупити, из-бавити: II Мојс. 13, 15; Гал. 3, 13; 4, 5; II Петр. 2, 1; Апок. 5, 9; 14, 3.

Искѣпленіе < искоупленіе n. λύτρω-σις, искупљење, избављење из ропства, спасење: Јевр. 9, 12. 15.

Искѣповати v. impf. искѣпѣю, -иши, ἐξαγοράζειν, откуплявати, користити се нечим: искѣпѣюще время (Еф. 5, 16; Кол. 4, 5).

Искѣпѣ m. τὸ λύτρον, redemptio, откуп: дадите земли (III Моис. 25, 24).

Искѣсенѣ < искоушенѣ, -иш 3. δοκιμος, искушаван, кушан: Як. 1, 12; угледан, виѣен, славан, мио: Рим. 14, 18; ἐμπειρος, peritus, искусан, вѣшт (*Микл.*).

Искѣсити m. ὁ πειράζων, кушач: Мат. 4, 3; Як. 1, 13.

Искѣсити v. pf. искѣшѣ, -сиши, ἐκπειράζειν, кушати: Пс. 77, 56; не искѣсиши Гда Бога твогѣ: Мат. 4, 7; Лук. 4, 12; δοκιμάζειν, испытывати: иже аще искѣсите (I Кор. 16, 3); -сѣ, πειράζειν, обманути се, соблазнить се: не искѣсима ѿ негѣ (Троп. воскр. гл. 6); ἐνυπνιάζειν, сѣнати о чему, у сну имати полуцију: Ном. пр. 161.

Искѣсѣ < искоусѣ m. 1) πείρα, покушѣ, оглед: коскрѣненіѣ искѣсѣ прѣишѣ (Ст. на хвал. воскр. гл. 3); 2) γυμνάσιον, вежбање, извежбаност; 3) πειρασμός, искушаванье, кушанье; уживанье, наслада, употреблѣванье: мѣрскихъ глѣтий (Кан. у Ч. погр. млад. п. 5 т. 2); 4) δοκιμασία, искушеништво, време послушанья до пострига: Не достоинъ кѣз' искѣсѣ постригати монахи (Ном. пр. 80).

Искѣшати v. impf. -шаю, -шаеши, 1) πειράζειν, кушати: что ма искѣшате лицемѣри (Мат. 22, 18; Марк. 12, 15); 2) δοκιμάζειν, распознавати: лице неѣд и земли (Лук. 15, 26); испытывати: дѣхи

аще ѿ Бога естъ (I Јов. 4, 1); да искѣшате чловека неѣ, и такѣ ѿ хлѣба да естъ... I Кор. 11, 28; -сѣ, δοκιμάζεσθαι, бити искушеник пред монашене: жены да искѣшаютѣ еѣдѣи кѣ домѣ когѣмъ тримѣсѣиѣмъ (Ном. пр. 81).

Искѣшеніе < искоушеніе n. 1) πειρασμός, искушенье, напаст: и не вѣди наѣ ко искѣшеніе (Лук. 11, 4); 2) δοκιμιον, испытыванье, кушанье: искѣшеніе вѣшеѣ вѣрѣ содѣлѣваетъ терпѣніе (Як. 1, 3); 3) δοκιμή, потврда, доказ: понеже искѣшеніѣ ищѣти... (II Кор. 13, 3).

Исмарагѣ m. грч., драги камен зелене боје (*Дѣач.*).

Испѣра < испрѣва adv. ἀπ' ἀρχῆς, из почетка, с почетка: Лук. 1, 2; ἀνωθεν, изодавна: Дел. 26, 5; ἐκπαλαί, отпре: II Петр. 3, 5.

Испѣстрити < испѣстрити v. pf. -пѣшрю < -пѣштриѣ, -пѣстриши, ποικίλλειν, ишарати, искѣтити, украсити: неѣщѣтѣвннмъ дѣхѣмъ испѣстриѣ (Конд. Предпр. Усп. Бог.).

Испѣщеніе < испѣштрѣнне n. ποικιλτική, шаренило: Јов 38, 36.

Испѣсти < испѣти v. pf. испѣсѣ, испѣсѣши, συλλέγειν, оплевѣти, скупѣти: Мат. 13, 28.

Исповѣданіе n. 1) ὁμολογία, исповѣданье, признање: I Тим. 6, 12; Кан. воскр. гл. 6 п. 3 ирм.; 2) ἑξομολόγησις, неописано станье: ко исповѣданіе и ко вѣлѣпотѣ ѡкѣкѣсѣ еи (Пс. 103, 1); Пс. 95, 6; захвалност: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

кравити се; слабити, вехнути: *ισταλκισθῶ* мою дѣшѣ грѣхѣюкою жаждею *ωροσιντε* (Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 1); *ἐκτῆχειν*, растапати: Стат. III, ст. 158; 2) *ἐκλείπειν*, оставити; изнемоѣти, умирати: V Мојс. 32, 36.

Истисанный 3. *λελαξευμένος*, отесан, изрезан: на *κερχῇ* истисанаго (IV Мојс. 23, 14), наврх Фазге (*Данич.*). Фазга је једна од аваримских гора у земљи моавиѣанској источно од Мртвога Мора (*Дјач.*): Фазга *ω* когтока (V Мојс. 3, 17).

Истисъ m. *νεφρός*, бубрег: Јова 16, 13.

Истинствовати v. *imprf.* -стежю, -иши, *ἀληθεύειν*, истину говорити, бити истинит, праведно поступати, владати се по истини: Еф. 4, 15; Ст. на Г. в. на Усек.

Истицаніе n. *ρόη*, теченіе, истицаніе нечега у нешто: въ кедри (Ном. пр. 186).

Исткати < *истѣкати* v. *pf.* исткѣ, истчѣши, *ἐξυφαίνειν*, изаткати: *χίτωνά*... *ἱκνῶ* истканъ (Јов. 19, 23).

Исткнѣти < *истѣкнѣти* v. *pf.* исткнѣ, -кнѣши, *ἐκβάλλειν*, ископати: око (Марк. 9, 47).

Истлапнѣти v. *pf.* истлаплю, -пиши, *mitigare*, умекшати, олакшати; укротити (*Микл.*; *Дјач.*).

Истлачнѣ 3. *ἐριχτός*, самлевен: клягъ (III Мојс. 2, 14).

Истлѣти v. *pf.* истлѣю, истлѣши, *φθείρειν*, учинити, да нешто иструхне; наудити, покварити: II Кор. 7, 2; *καταφθείρειν*, искварити: *ισταλκῶ* челоуѣчикоу естѣтко (Ст. на Г. в. воскр. гл. 4; Сјед. воскр. 1 гл. 3).

Истлѣннѣ, -ннѣ < *истлѣннѣ* 3. *φθαρτός*, пролазан, пропадлив, који трухне: I Петр. 1, 23; *κῆνecъ*: I Кор. 4, 25.

Истлѣніе n. *φθορά*, трухленіе: Пс. 102, 4; пропадливост, пропаст, смртност: Дел. 2, 27. 31; 13, 34—37; II Петр. 2, 12 и др.; *διαφθορά*, поквареност, квареніе: Сјед. воскр. гл. 2; Ст. на хвал. воскр. гл. 6.

Истлѣти v. *pf.* истлѣю, -иши, *φθείρεσθαι*, иструхнути, пропасти, покварити се: II Петр. 2, 12; II Кор. 11, 3; и твоу гозданіе истлѣкнѣе призва: Ст. на стих. воскр. гл. 3; истлѣкнѣ естѣтко: Сјед. воскр. гл. 3; Ст. на Г. в. воскр. гл. 4; истлѣкнѣи страстьми: Догм. гл. 4.

Истнѣти < *истѣнѣти* v. *pf.* истнѣю, истнѣши, *λεπτύνειν*, истаѣнѣти, умаѣнѣти, ослабити: Пс. 17, 42; 28, 6.

Истолста < *истѣлста* *adv.* из дубине (грла), ниским гласом, у басу (*Дјач.*).

Истончавати < *истѣнчувати* v. *imprf.* -ваю, -ваиши, *ἀμαυροῦν*, истаѣнчавати, слабити, умаѣнчавати: въ дѣрзнокеніи (Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.).

Истончати < *истѣнчуати* v. *pf.* -чаю, -чаиши, *ἀμαυροῦν*, истаѣнчати, ослабити, умаѣнчати (*Жив.*).

Истопитисѣ v. *pf.* истоплюсѣ, -пишисѣ, *καταπίνεσθαι*, потонути: Јевр. 11, 29.

Истопленіе < *истопленіе* n. *ναυάγιον*, бродолом: Ст. на стих. св. П. п. П.

Истопнѣти < *истопнѣти* v. *pf.* истопнѣ, -пнѣши, *ἀποπνύεσθαι*, утопити се: Лук. 8, 33.

Исторгатель < истръгатель m. ἀναρπάξ, који чупа: πλεκελωκъ (Сл. на лит. на св. Спир. чуд.).

Исторгниѣти < истръгниѣти v. pf. исторгниѣ, -ниши, ἀνασπᾶν, истргнути, ишчупати, извадити: Лук. 14, 5; ἐκσπᾶν, извући: ѿ ϣѣти нѣзѣ (Пс. 24, 15); да вѣдѣтъ оубо прежде исторженіа яков трава: Степ. гл. 8 ант. 1.

Источати < истъхати v. impf. -чаю, -ши, βρῦζειν, точити, лити, излевати: Як. 3, 11.

Источникъ < истоуѣникъ m. πηγή, извор, врело: Марк. 5, 29; Јов. 4, 6. 14; источники Ираиіеки (Пс. 67, 27), — дванаест синова Яковлевых; источники *на архијерејском мандијама* означавају изворе благодати који истичу из уста архијерејевых (*Дјач.*).

Истоцаніе < истъштание n. κένωσις, испражњење; слабљење, мршављење, уништење, рушење, раскопавање: иже погтави во истоцаніе (Ст. на лит. на Благов.); смрт: Кан. воскр. гл. 5 п. 4 ирм.; снисхођење, уништавање: Сл. на лит. на Благов.; Ст. на хвал. на Рожд. св. Јов. Прет.; понижење: Кан. на В. суб. п. 4 ирм.

Истоцати < истъштати v. impf. -цаю < -штаѣ, -цаѣши, κενοῦν, празнити, рушити, раскопавати: до ѿноканіи егѡ (Пс. 136, 7).

Истоцити < истъштити v. pf. истоѣѣ < -тъштѣ, -циши, κενοῦν, испразнити: грѡкы (Ипак. воскр. гл. 3; Стат. I, ст. 6).

Истръзвѣтисѧ < истръзвѣтисѧ v. pf. -звѡюсѧ, -звѣишисѧ, ἐκυήφειν, истръзнити се, пробудити се, до-

ћи к себи: Нѡе ѿ кѣна (I Мојс. 9, 24).

Истрътити v. pf. -трѡѣѣ, -тиши, evellere, истргнути (*Микл.*).

Истрасти < истрасти v. pf. истраѣѣ < истраѣѣ, -сеши, ἐκτινάσσειν, истрести, збацити, гурнути: по-средѣ мора (II Мојс. 14, 27); и истраѣишѣмѧ фараѡна и илѣ егѡ къ морѣ чермное: Пс. 135, 15; конѧ и вѣдника: Кан. воскр. гл. 5 п. 1 ирм.

Истръканный < истоуѣканный 3. γυλὸς, изрезан, исечен од камена, од метала; кип, идол: Пс. 77, 58; 96, 7; 105, 19. 36.

Истръканъ < истоуѣканъ m. τὸ βρέτας, -еос, кип, идол: златоотворенный бездѣшный (Кан. Дух. п. 7 ирм.); Ст. на блаж. на св. Прок.

Истъплиніе < истъплиеніе n. ἐκσπάσις, усхићење, занос: I Мојс. 2, 21.

Истѣѣ (comp. од истѣ 3) adv. ἀκριβέστερον, жорѣѡс, тачније, јасније, потпуно: подѡвѡй намѣ истѣѣ тѣѣ причѡштѣиѧ, дај нам да имамо потпуно дела с Тобом (Кан. Пасхе п. 9 т. 2).

Истажати < истажати v. impf. -жѣ, -жиши, colere, агаре, обделавати вемљу, орати (*Микл.*).

Истазаніе < истазаніе n. ζήτησις, истраживање, испитивање: нѣдмытноѣ (Кан. у Нед. мес. п. 7 т. 2); ἐξέτασις, испит, истрага: Прем. Сол. 1, 9.

Истазатель < истазатель m. 1) ζητήτης, испитивач, ухода, мучитель: и ко нѣходѣ изѣѡкы илѣ горькихъ истазѡтѣиѧ (Свјет. на Соб. св. арх. Гавр.); 2) у прен. смислу: онај који се сувише наплаћује за свој рад, дерикожа.

Марк. 6, 13; -сѡ: Дел. 5, 16; 28, 9.
Исцѣлѣти v. pf. -лѣю, -лѣши, θεραπεύειν, ἰάσθαι; бити излечен, оздравити: отрокъ (Мат. 8, 13; 17, 18).
Исцѣлѣти < исцѣлѣти v. impf. -лѣю, -лѣши, θεραπεύειν, лечити: Мат. 10, 8; Лук. 5, 17; -сѡ, ἰαθῆναι, бити излечен: Лук. 6, 18.
Исчадіе в. изчадіи.
Исчизати v. impf. -заю, заши, ἀφανίζεσθαι, нестати, губити се: Як. 4, 14.
Исчизнѣти < исчезнѣти v. pf. исчизнѣ, -зніши, ἀφανίζεσθαι, нестати, проћи: IV Мојс. 27, 12; Дел. 13, 41.
Исчисти < исчисти v. pf. исчистѣ < исчистѣ, -чисти < -чистиши, ἀρτιμύσαι, избројати: I Мојс. 15, 5; Апок. 7, 9. В. изчисти.

Ити v. impf. идѣ, идѣши, ἔρχεσθαι, ићи, долазити: Лук. 9, 23 и др.; πορεύεσθαι, ходити, путовати: Мат. 2, 9 и др.

Ица, ица, ицаи part. praes. act., од искати, ζητῶν, који тражи: ицаи шерѣтаѣтъ (Мат. 7, 8; Лук. 11, 10).

Ицѣцѣ < иштѣтъ, -и, -е; -цѣи 3. part. praes. act. од искати, ζητῶν: ицѣцѣи дѣши отроцитѣ (Мат. 2, 20).

Идамскій 3. ἡθάμ, etham, јеврејска реч која је остала непреведена, а значи: онај који је непроходан, непрелазан, велик, силен, брз: ρέκκι идѣмкѣи, реке (по *Данич.*) које не пресишу (Пс. 73, 15).

Идѣ осмо слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 8; 2, 8; 3, 22; 4, 8.

I

I једанаесто слово у црквено-слов. азбуци; као цифра $\bar{\iota} = 10$.

Іакинѣ в. вакінѣ.

Іаспѣ m. грч., драги камен разне боје: II Мојс. 28, 18; Апок. 4, 3; 21, 11. 18. 19.

Іавинѣ m. в. ивинѣ: III Мојс. 11, 17.

Іеросхимонахѣ m. ἱεροσχημοναχός, схимонах свештеник, свештеник монашкога реда, пострижен у схиму (*Дјач.*).

Ікономство n. οἰκονομία, управљање: Мол. у хирот. презв.

Іктѣ m. ἰκτερός, жутица: Пар. 6, 28.

Іктѣнѣ m. грч., јастреб, крагуј: III Мојс. 11, 14; V Мојс. 14, 14.

Іматѣзма f. грч., одећа, горња хаљина: Јов. 19, 24.

Індикѣиѣ m. грч., период времена од 532 године, после којега кругови сунца и месеца отпочињу заједно, а Ускрс пада у исти месечни дан као и пре 532 године (*Дјач.*).

Індикѣ m. грч., то су петнаестогодишњи периоди времена који су служили Римљанима за прописивање и побирање порезе. Наша их је Црква примила у спомен слободе, коју јој је даровао цар Константин Велики 313 године, која се година и рачуна као прва година првога индикта (*Дјач.*);

празник црквене Нове године
1 септ.
Ипподромъ, ἵπποδρόμος, тркалиште
за коње: III Мак. 6, 15.
Ивбилеонъ m. ἰωβυλαῖον, јубилеј, то
је седма година у којој су ста-
ри Јудеји остављали сву земљу
незасејану: Син. у Нед. Дух.

Їωδъ десето слово у јеврејској
азбуци: Плач Јер. 1, 10; 2, 10;
3, 28; 4, 10.
Їωта грч., 1) девето слово грч-
кога алфавита; 2) словце: ѱота
ѳина, или ѳина чрѣта не прѣидѣтъ
ѱ закона (Мат. 5, 18).

К

К 1) дванаесто слово у црквено-
слов. азбуци, зове се какъ; као
цифра К = 20; 2) праер. кѣ,
κρδς, ἐπὶ, к, ка, код.
Кадило п. 1) θυμίαμα, кађење, кад,
тамјан: Пс. 65, 15; 140, 2; 2)
θυμιατήριον, кадионица (Микл.).
Кадильникъ m. πυρεῖον, θυμιατήριον,
кадионица: II Мојс. 27, 3; III
Мојс. 16, 2; II Пар. 26, 19.
Кадильница f. θυμιατήριον, θυσιαστή-
ριον, λιβανωτός, кадионица: Јевр.
9, 4; Апок. 8, 3. 5.
Кадильный < кадиальнъ з. τοῦ θυ-
μιάματος, кадиони, од кађења,
од тамјана: Лук. 1, 11; Апок.
8, 4.
Кадисѣмъ m. јевр., οἶκος τῶν καθη-
σέμ, блудни дом, кућа курвар-
ска (Данич.): и разрѣши храмъ
кадисѣмъ (IV Цар. 23, 7).
Кадъ f. κάδος, када, буре, каца:
Ис. 40, 15.
Каженикъ m. εὐνοῦχος, ушкоплѣ-
ник: Дел. 8, 34. 36. 38. 39.
Калсати v. imperf. -саю, -саѣши, κα-
λεῖν, vocare, звати, призивати
(Микл.).
Калъ m. κόλισμα, блато, каљу-
жа: II Петр. 2, 22; βόρβορος,
муљ: Ст. на хвал. 3 у средѹ
препол.

Кальный з. πῆλινος, каљав, прљав,
(Вост.).
Камара f. 1) χώρα, место, свод,
кров: камара надъ камарою τρι-
γών (III Цар. 7, 5); 2) καμάρα,
свод, шатор, »платно« (Да-
нич.): поставивъ нѣко иакъ ка-
марѣ (Ис. 40, 22); 3) οἶκος, ку-
ћа, стан, соба: I Пар. 28, 11.
Каменокержицъ < каменокръжиць m.
λιθοβόλος, који се баца каменом
(Микл.).
Каменодрѣлатель m. τέκτων λίθων,
каменорезац (Старч.).
Каменометанѣ п. λιθοβολή, бацање
камена: Ст. на стих. св. ап.
П. и П.
Каменомѣтница f. λιθοβόλος, справа
за бацање камена: I Мак. 6, 51.
Каменосердечный < каменосръдъхънъ
з. λιθοκάρδιος, тврда срца, не-
осетлив (Вост.).
Камилавка f. καμηλαύχιον (καῦμα =
жар и ἐλαύνω = укроћавам)
капа, која штити главу од
врућине; по другоме тумаче-
њу: капа начињена од ками-
лине (κάμηλος) длаке (Дјач.).
Кампанъ m. грч., звоно: Тип.
Камыкъ m. λιθάριον, πέτρα, ками-
чак; κ. горѣць, θεῖον, лава:
Лук. 17, 29.

Канделабра f. κανδήλαβρα, свећњак (Микл.).

Кандило < кандило п. κανδήλα, candelā, кандило, свећа. Полѣ-кандило (πολύς = многи и κανδήλα = свећа), свећњак са много (7—12) свећа, кандила (7 свећа означавају 7 дарова Духа Светога, а 12 — 12 апостола). Паникандило (πάς и κανδήλα), свећњак са више од 12 свећа који виси у средини храма под куполом и обичније се зове полѣлѣи (πολύς и ἑλαίον) (Дјач.).

Кандиловежигатељ < кандиловежигатељ m. candelas accendens, који пали кандила и свеће у цркви, пономар (Тип.).

Канѣнз рус., предвечерје, вече пре једнога дана: на канѣнз, уочи: Треб.

Канѣра f. κάνορα, amuleti genus, врста амајлије (φυλακτόν) коју су носили неки на рукама или о врату: Ном. пр. 20 (А. Павловъ, 53—54).

Канѣнархати v. impf. -хѣю, -иши, κανонаρχεῖν, вршити дужност канонарха (Тип.).

Канѣнархъ m. грч., црквенослужитељ, који је почињао канон и бринуо се у цркви за црквено правило и ред богослужбеног појања (Митр.—Мирк., I, 74).

Канѣнникъ m. грч., црквена књига која садржи у себи разне каноне (И. Христу, Богородици, апостолима и др.) ака-тисте и још неке молитве (Издање прот. Саве Петковића, Срем. Карловци 1930).

Канѣнъ m. грч., 1) правило св. Цркве односно вере, морала или црквене дисциплине (има канона васељенских и помесних сабора и неких св. отаца и сви су сабрани и издани у каноничким зборницама); 2) велика црквена песма која се састоји из девет мањих песама са неколико строфа, од којих се прва назива ирмосом, а остале тропарима. То је потпун канон. Такви су н. пр. канон св. Андрије Критског (са 250 строфа) и два канона св. Теодора Студите у суботу месопусну и сиропусну. Остали су канони са осам песама, без друге песме. Но има их и крњих: двоѣниѣцъ, двоѣдион; триѣниѣцъ, триѣдион; четворѣниѣцъ, тетраѣдион. Трипјеснеци се налазе у триоду посном и цветном, који су по њима и добили име триѣдион (τρεῖς ᾠδῆς).

Капиѣ < капиѣ п. βομός, жртвеник: II Пар. 34, 3; незнабожачка богомоља: IV Пар. 21, 6; I Мак. 1, 47; 10, 83; II Мак. 11, 3; Дел. 17, 23; Ч. исп.

Каркѣнъ m. καρκίνος, рак (болест): каркѣнѣи стрѣти (Син. у пет. Светле седм.).

Касатисѣ v. impf. -сѣюсѣ, -ишисѣ, ἀπτεοῦμαι, дотицати се: крѣхъ владѣнѣю (Ст. на хвал. на Богој.): идѣѣѣ: Син: у Нед. сир.

Касѣја f. грч., мирисава биљка у Аравији и јужној Палестини, чији је сок имао пријатан мирис: II Мојс. 30, 24; Пс. 44, 9.

Касѣја f. јевр., сребрне руде: I Језд. 8, 17.

Касионъ јевр., у време жетве, о жетви: II Цар. 23, 13.

Катапетасма f. грч., завеса на царским дверима: Ис. Сир. 50, 5; I Мак. 22, 4.

Катаракта f. *καταράκτης*, слап, насип, водопад (Микл.).

Катасарка грч., доњи чаршав на часној трапези, обично беле боје, који се зове обичније *срачица*, а симболише плаштаницу у коју је било умотано мртво тело Исусово при погребу (Дјач.).

Катѣнаръ m. *pastor*, пастир (Микл.).

Кафъ једанаесто слово у јеврејској азбуци: Плач. Јер. 1, 11; 2, 11; 3, 31; 4, 11.

Кацна f. 1) *focus*, огњиште (Микл.); 2) кадионица с ручком (Вост.).

Качество < *καὺς*ство n. *ποιότης*, качвоћа, својство: Син. у Нед. сир.

Кадѣсма f. грч., (од *καθίζεῖν*, седе-ти), одељак из Псалтира, који се дели на три мања одељка т. зв. *славе*. Такових катизама има у Псалтиру двадесет.

Квасити v. *imprf.* *κваш*, -сиши, *ζυμῶν*, киселити: *малъ квасъ кѣмѣшииѣ кваситъ* (I Кор. 5, 6).

Квасъ m. *ζύμη*, квасац: I Кор. 5, 6; кисело тесто: II Мојс. 12, 15; *квасъ ветхій*, у пренесеном смислу: дела телесног грешног човека: I Кор. 5, 7. 8. (Дјач.).

Квасѣникъ m. *πάροινος*, пијаница (Микл.).

Келаръ m. *κελλάριος*, *cellarius*, чувар манастирских утвари (Тип.).

Келѣа f. *κελλία*, *cella*, ћелија (Прол.).

Кентѣнаръ m. *κεντηνάριον*, *centenarium*, врста златне монете (Дјач.).

Кентѣрионъ < *κεντηριονъ* m. грч.,

centurio, сатник, капетан, заповедник одреда (чете) од сто војника (Микл.; Дјач.).

Керавѣсъ m. *κεραυνός*, *fulmen*, гром, муња (Ibid.).

Керамѣникъ m. *κεραμεύς*, *figulus*, лончар (Ibid.).

Керамида f. *τέραμος*, *tegula*, цигља, цреп, сасуд од глине (Ib.).

Керастъ m. *κεράστης*, змија: Приче Сол. 23, 32.

Киворій m. *κιβώριον*, *ciborium*, ковчег у коме се чувају честике за причешћивање болесника и св. Агнец за св. Литургију пређеосвећених дарова; исто што и *дарохранилица*.

Кидаръ m. в. *κιδάρъ*.

Кидрѣ m. *κίτρον*, лимуново дрво (Микл.).

Кинифѣсъ m. pl. *σκνίπες*, *culices*, мушице (Микл.).

Киновіа f. *κοινόβιον*, *coenobium*, општежиће, заједнички живот у манастиру; обитељ: Прол.

Киновіархъ m. *κοινοβιάρχης*, старешина обитељи: Прол.

Киноникъ m. *κοινωνικός*, причастен, стих који се поје на св. Литургији за време причешћивања свештенослужитеља; има причастинъ дне, *κλῆταγ* и празника (Митр.—Мирк., I, 239).

Кинсонный 3. *τοῦ κήρυου*, порезни: Мат. 22, 19.

Кинсонъ n. *κήρυος*, харач, данак, пореза: Мат. 17, 25; 22, 17; Марк. 12, 14.

Кипѣти v. *imprf.* *киплю*, -пиши, *ῥεῖν*, кипети, тећи: *млекоу и медомъ* (II Мојс. 3, 8); *источникъ кипѣцій* *тѣмъ исцѣленій* (*ῥοοῦσαν*): Ст. на Г. в. у III Нед. В. п.

Киѳа f. сиро-халд., πέτρα, камен. Тако је Спаситељ назвао ап. Симона, брата апост. Андреја (Мат. 16, 18; Јов. 1, 42) зато што је био чврст у вери: I Кор. 3, 22; 9, 5; 15, 5; Гал. 2, 9.

Кичинѣ n. φουσίσις, гордост, охолост: II Кор. 11, 30; ἀλαζονεία, разметање: Мол. 4 у Посл. прич.; φούση, надутост: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 2. Кичити v. imperf. кичѣ, -чиши, φουσιῶν, гордити се: I Кор. 8, 1.

Кѣвѣтъ m. κιβωτός, ковчег: II Мак. 2, 4. 5; κιβότια: II Мојс. 25, 10; Гдѣнь: II Цар. 6, 11; за-кѣта: Апок. 11, 19.

Кѣдаръ m. κιδάρις, cidaris, митра, капа коју су носили на глави цареви и првосвештеници: Јез. 21, 26.

Кѣй, каѣ, коѣ < кѣй, каѣ, коѣ, prop. interr., τίς, који, која, које: Мат. 24, 42; Марк. 8, 36; 13, 4 и др.

Кѣйждо, каѣждо, коѣждо, ἕκαστος, сваки, свака, свако: Мат. 26, 22; Апок. 21, 21 и др.

Кѣннаμѣмъ m. κιννάμωμον, корица од дрвета, које расте у Индији и на Цејлону (Senc): II Мојс. 30, 23.

Кѣнѣръ m. грч., врста лире или цитре: I Мак. 4, 54.

Кѣсса f. κισσός, бршљан: II Мак. 6, 7. Кѣссовый з. τοῦ κισσοῦ, бршљанов: листъ, κισσόφолон, бршљанов лист (III Мак. 2, 21).

Кѣдѣра f. κιδάρα, цитра, инструменат сличан лири са жицама: I Пар. 15, 28.

Кладѣ f. ἔβλον, справа за мучење, кладе: Дел. 16, 24; κλάδι жы-лѣзны, окови: Јер. 28, 14; κα-ταράκτης, кладе: Јер. 29, 26.

Кладѣзь < κλάδης m. τὸ φρέαρ, кладенац, студенац: II Мојс. 7, 19; Конд. у Нед. Сам.

Кластисѣ < κλαστиса v. pf. κλάδισα, -дишисѣ, метнути, поставити се: и снимиѣтисѣ съ архієриа мѣтра и кладеѣтисѣ на блюдо (Арх. чин).

Класѣнъ < κλассъ з. στάχυς, кла-сен, од класа: гѣмѣ (Мол. у Ч. венч.).

Клѣветаръ m. κατηγορος, accusator, тужитељ; συκοφάντης, calumniator, клеветник, сплеткаш, де-нунцијант (Микл.).

Клѣверѣтъ < клѣверѣтъ m. σύνδουλος, саслужитељ, сатрудник, сау-чесник, сарадник, другар: Мат. 18, 28—33; 24, 49; Апок. 6, 11; 19, 10; 22, 9.

Клѣща < клѣшта f. λαβίς, клѣште: Ис. 6, 6; Ст. на блаж. на Срет.

Клѣпанъ m. κλίβανος, forнах, пећ, огњиште (Микл.).

Клокотати v. imperf. клокоѣѣ, -ѣши, κοχλάζειν, бучити, шумити: ог-неннаѣ рѣка (Син. у Нед. мес.).

Клѣтъ m. ταμειον, клет, соба: Мат. 6, 6; Ант. I на В. четвр.

Ключитисѣ v. pf. κλεισθѣ, -чишисѣ, λαγχάνειν, τυγχάνειν, случити се, догодити се, десити се: κλει-сѣмѣ покидити (Лук. 1, 9); икоже κλειсѣмѣ, ὡς ἔτυχѣ, као што се догодило: Син. у суб. мес.; κλεισѣмоѣ, τὸ τυχόν, случајно: Син. на В. понед.

Ключь m. ἡ κλεῖς, кључ: домѣ Дѣвѣдова (Ис. 22, 22); царѣтѣвѣ некинягѣ: Мат. 16, 19; κλѣчи дѣбѣ не крѣднѣмѣ въ рождѣнѣтѣ тѣмѣ, не повредивши у тво-ме рођењу закључене (утробе) девојачке: Кан. Пасх. п. 6 т.

1; ключъ границъ то су 35 слова словенске азбуке, која показују за колико је дана Пасха удаљена од 21 марта.

Клатва < **κλῆτβα** f. 1) **ῥρκος**, **ῥρκωμοσία**, присега, заклетва: съ κλῆτкою изрече ей дати (Мат. 14, 7); они бо безъ κλῆткы сѣинницы быша, ий же съ κλῆткою...: Евр. 7, 21; 2) **κατάρα**, клетва, проклетство: **Χρ̃τοςъ ны никѣпиль ѿ κλῆткы законныа**, **быкъ по насъ κλῆтβα** (Гал. 3, 13).

Клати < **κλῆτι** v. impf. **κλινѣ**, -иши, **καταρῶσαι**, клети, преклињати: **εὐλογοῦντες κλινѣщыа вы** (Мат. 5, 44; Лук. 6, 28); **Як. 3, 9**; Рим. 12, 14; -**сѧ**, **ὑμυέιν**, клети се, заклинати се: I Мојс. 22, 16; тогда начатъ рогитисѧ и клатисѧ: Мат. 26, 74; Марк. 14, 71; не κλινитеѧ ни неволѣ ни землю: **Як. 5, 12**.

Клатцати v. impf. **κλῆцѣ**, -чиши, клецати, сагињати се (*Кульб.*).

Книгочій < **κнигѣуній** m. **γραμματικός**, scriba, вештак у читању и писању, писар: II Цар. 20, 25; III Цар. 4, 3; I Јездр. 4, 8 squ.; Ис. 33, 18; **γραμματεὺς**, књижевник, законик: IV Цар. 22, 3; II Јездр. 8, 3; војвода: V Мојс. 20, 5. 8. 9.

Книжникъ m. 1) **γραμματεὺς**, писар, књижевник, тумач закона: Мат. 2, 4; 2) **ποιητής**, песник: Дел. 17, 28.

Кнажь, -ѧ, -ѣ, < **κнажь**, тоῦ **ἄρχοντος**, кнежев: Мат. 9, 23.

Кназь < **κназь** m. 1) **ἄρχων**, кнез, вођ, поглавар: ѿ 18-ды (I Мојс. 49, 10); IV Мојс. 24, 17; Ис. 14, 5; **κназь міра нгѡ**, **ѡаво**: Јов. 12, 31; Еф. 2, 2; 2) **κнази**

pl. t., горњи побој (пречага) од врата, који се правио покретан, те се могао подићи да се пронесе кроз врата већа ствар, или да прође кроз њих виша (у пренесеном смислу достојанственија) личност: **возмите врата κнази** (у LXX погрешно: **οἱ ἄρχοντες**) **κнаш**, и **возмитѧ врата κѣчнаа**, и **внидетъ царъ κнавы**, врата подигните горњи побој свој и подигните се врата вечна и ући ће цар славе (Пс. 23, 7).

Ковъ f. **ὀωνοσκοπία**, прорицање по лету птица; врачање (*Микл.*).
Коваль m. **χαλκεύς**, faber, ковач (*Микл.*).

Ковальница f. **χαλκεῖον**, officina fabri, ковачница (*Ib.*).

Коваренъ < **κωварѣнъ** 3. **πανούργος**, 1) разборит: Прич. Сол. 14, 18; Сир. 21, 14; 2) лукав: II Кор. 12, 16.

Коварство n. 1) **πανουργία**, подмуклост, лукавство: IV Мојс. 24, 22; I Кор. 3, 19; Еф. 4, 14; Син. у суб. I седм. В. п.; **Ном. пр. 83**; 2) **ἐπίνοια**, измишљотина: Мол. 4 у Послед. прич.

Кокеръ < **ковръ** m. **tapēs**, ћилим: Ч. осв. антим.

Кокъ m. 1) **στάσις**, бѹна, устанак: Марк. 15, 7; 2) **ἐνεδρον**, **ἐπιβουλή**, заседа: Дел. 23, 16; 25, 3.

Когда < **κгда** adv. **πότε**, када: Мат. 25, 37 squ.; **потѣ**, некад, негда, кадгод: Еф. 5, 29; Апок. 1, 13.

Кодола f. **δοκός**, путо, ланац; справа за мучење: **иже трѣми кодолами** (можда би то требало да гласи — по *Жив.* — *колодами*,

- које долази од клада) казова-
тиа дѣлжна їтъ (Ч. Испов.).
- Кодрантъ m. грч., римска ситна
бакрена монета у вредности
две лепте: Мат. 5, 26; Марк.
12, 42.
- Козлицѣ < козылищѣ n. ῥιφος, јаре:
Мат. 25, 32. 33.
- Козлогласованіе n. κωμος, весело и
бучно тумарање по улицама,
пијанка: I Петр. 4, 3; Рим.
13, 13.
- Кознодѣйство n. ἐπιβούλευσις, за-
седа, замка, лукавство: Ст.
на Г. в. на св. Дим.
- Кознь < кѣзнь f. 1) μεθοδεία, лу-
кавство: противъ кознемъ дѣ-
лашкими (Еф. 6, 11); 2) ἐπιρεία,
мучки нападај: λδκѣκω (Мол.
св. В. В. 3 на Дух. веч.); 3)
τέχνη, вештина, превара: Кан.
у Нед. мес. n. 6 т. 2.
- Колесница f. ἄρμα, рѣда, кола: II
Мојс. 14, 17. 18; Дел. 8, 28;
Ап. 18, 13.
- Колесницегонитель m. ἀρματηλάτης,
кочијаш (при утркама): фариона
погрѣзи (Ирмол. 1 гл. 8).
- Колесничникъ < колесничушникъ m. в.
— гонитель: I Цар. 8, 11.
- Коливо n. κόλυβον, коливо, кухана
пшеница са медом или шеће-
ром: Син. у суб. I седм. В. n.
- Коликоши < коликошти adv. ποσάκις,
quoties, коликогод пута: Прем.
Сир. 20, 17.
- Колитва f. macratio, клање, уби-
јање (Микл.).
- Колѣа f. λάχος, јама, студенац:
Екл. 12, 6.
- Колкраты adv. ποσάκις, колико пу-
та: Мат. 18, 21; 23, 37; Лук.
13, 34.

- Колѣрій m. грч., маст за очи: по-
мажи очи твои (Апок. 3, 18).
- Колми adv. πόσον, колико: Лук.
12, 24.
- Коло, -се n. 1) τροχός, точак: Ис.
28, 27; круг: пала коло рожде-
ніа нашегѡ (Јак. 3, 6); 2) ἄμαξα,
кола; 3) βρόχος, справа за му-
чење: колѣи мѣчиничѣ не оутра-
шилиа ѣи (Жив.).
- Колокольна f. звонара: Треб.
- Колоколъ m. рус., звоно: Треб.
- Колпъ m. σειρήν, драго, змај, си-
рена (Микл.).
- Коль adv. ὥλίως, колико: Јак. 3,
5; ὥς, како: Рим. 10, 15; и
коль докѡ и коль крајно, ежѣ
жити братѣи вкѣпѣ: Ст. по јев.
на св. К. и Дамј.
- Колѣно n. φύλη, колено, поколе-
ње, род: I Мојс. 28, 14.
- Колѣнопоклонный < колѣнопоклонъ
3. γονυπετής, клечећи на коле-
нима: моленіа (Мол. св. В. В.
2 на Дух. веч.).
- Комаръ m. κώνωφ, комарац: Мат.
23, 24.
- Кондакъ m. κοντάκιον (κόντος = кра-
так и οἰκίον = кућица), кратка
песма, која садржи похвалу
светом, или суштинѡ праздни-
ка, а јавља се или као само-
стална песма, или после шесте
песме канона.
- Кондѣрѣ m. rosulum, врч, бокал,
чаша (Микл.).
- Конѣристалице < конѣристалиште n.
ἵπποδρόμιον, hippodromus, трка-
лиште за коње: Прол.
- Конецъ < коньѣ m. 1) τέλος, крај,
свршетак: прѣтерпѣкый до конца
(Мат. 10, 22; 24, 13; Марк.
13, 13); егѡже цѣткѣю не вѣдѣтъ
конца: VII чл. Симв. в.; 2) πέρας,

- предео, крај: ω конецъ земли (Мат. 12, 42; Лук. 1, 31); Мол. св. В. В. 3 на Дух веч.; Кан. воскр. гл. 8 п. 9 ирм.
- Конникъ < коньникъ м. $\kappa\omicron\pi\epsilon\upsilon\varsigma$, коньник: I Мојс. 49, 18; Дел. 23, 23. 32.
- Коновъ м. $\lambda\acute{\epsilon}\beta\eta\varsigma$, котао: Пс. 107, 10; IV Цар. 25, 14.
- Конѡра м. в. канѡра: Ном. пр. 20.
- Кончина f. $\sigma\upsilon\nu\tau\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\iota\alpha$, крај, последак: а жатва кончина кѣка естъ (Мат. 13, 39); $\tau\acute{\epsilon}\lambda\omicron\varsigma$, свршетак: гѣдаше ю илѣгани кидѣти кончинѡ (Мат. 26, 58); смрт: дщи мом на кончинѣ естъ, $\acute{\epsilon}\sigma\chi\acute{\alpha}\tau\omega\varsigma$ $\acute{\epsilon}\chi\epsilon\iota$ (Марк. 5, 23).
- Копорѡла f. $\kappa\alpha\rho\acute{\iota}\varsigma$, radius, игла, чунак, цев којом су се код ткања провлачили конци кроз ланчић; ткалачки чунак: Прол.
- Копосаніе n. $\rho\rho\omicron\upsilon\lambda\upsilon\upsilon\mu\iota\alpha\ \gamma\epsilon\iota\tau\alpha\iota$, истечение семена (Микл.; Дјач.).
- Копосъ м. в. копосаніе (Микл.).
- Копръ м. $\acute{\alpha}\nu\eta\theta\omicron\nu$, анис, копар: Мат. 23, 23.
- Корабленикъ < корабльникъ м. $\nu\alpha\upsilon\tau\eta\varsigma$, морнар, веслач: Син. у петак Светле седм.
- Кораблець < корабльць м. $\pi\lambda\omicron\iota\omicron\nu$, $\pi\lambda\omicron\iota\acute{\alpha}\rho\iota\omicron\nu$, лађица: Јов. 21, 8.
- Корвана f. $\kappa\omicron\rho\beta\alpha\nu\acute{\alpha}\varsigma$, прквена благајница, хазна: Мат. 27, 6.
- Корванъ м. $\kappa\omicron\rho\beta\acute{\alpha}\nu$, дар, принос: Марк. 7, 11.
- Коргъ м. прога, кљун лађе (Микл.).
- Корица f. $\kappa\iota\nu\acute{\alpha}\mu\omega\mu\omicron\nu$, цимет: Апок. 18, 13.
- Коріандръ м. $\kappa\omicron\rho\iota\omicron\nu$, врста траве: II Мојс. 16, 14. 31.
- Корма < крьма f. $\pi\rho\upsilon\mu\nu\alpha$, крма: Марк. 4, 38.
- Кормило < крьмло n. $\pi\eta\delta\acute{\alpha}\lambda\iota\omicron\nu$, крма на лађи: Дел. 27, 40. 41.
- Кормиствовати < крьмиствовати v. impf. -ствею, -ствеиши, хувер-вѡу, корманити, управљати, руководити: Прол.
- Кормити < крьмити v. impf. 1) в. кормиствовати; 2) $\theta\eta\lambda\acute{\alpha}\zeta\epsilon\iota\nu$, хранити млеко, дојити (Дјач.).
- Кормленіе < крьмленіе n. 1) $\gamma\upsilon\beta\epsilon\rho\pi\alpha\tau\iota\omicron$, кормањење, управљање; 2) $\tau\rho\omicron\phi\acute{\eta}$, $\sigma\iota\beta\upsilon\varsigma$, хранење, отхрањивање (Микл.).
- Кормла < крьмла f. в. кормленіе.
- Кормчаа < крьмчаа f. збирка црквених канона св. апостола, васељенских и помесних сабора и св. отаца, као и закона грчких царева који се односе на Цркву са тумачењима. Појавила се у редакцији св. Саве у поч. XIII века по свој прилици у Хиландару и сматра се официјалним каноничним зборником код Словена (Милаш, Право 201—207).
- Кормчий < крьмчий м. $\chi\upsilon\beta\epsilon\rho\nu\acute{\eta}\tau\eta\varsigma$, крманѡш: Дел. 27, 11; Апок. 18, 17; кормчийю рождааа Гѣа: Кан. Бог. п. 4 т. 1.
- Корносый 3. $\kappa\omicron\lambda\omicron\beta\acute{\omicron}\rho\iota\varsigma$, који има отсечен нос: III Мојс. 21, 18.
- Корстица < крьстица f. агса, ковчежић (Микл.).
- Корчагъ < крьчагъ м. $\kappa\epsilon\rho\acute{\alpha}\mu\omicron\nu$, крчаг: кїна (Јер. 35, 5).
- Корчимникъ < крьчимникъ м. $\kappa\acute{\alpha}\pi\eta\lambda\omicron\varsigma$, крчмар: Ис. 1, 22.
- Корчимница < крьчимница f. $\kappa\alpha\pi\eta\lambda\epsilon\iota\omicron\nu$, $\tau\alpha\beta\acute{\epsilon}\rho\nu\alpha$, крчма, гостионица: Дел. 28, 15; Ном. пр. 87.
- Корчимствовати < крьчимствовати v. impf. -ствею, -иши, $\kappa\alpha\pi\eta\lambda\epsilon\upsilon\sigma\iota\nu$, продавати вино, крчмарити (Вост.).

Корчмнѣти < крѣчмнѣти v. impf. корч-
млю, -мнши, крчмарити, држа-
ти крчму: Прол.

Корѣда f. gladius, меч (Микл.).

Корысть f. 1) σκῦλον, плен, пљач-
ка: раздѣлю корысть (II Мојс. 15,
9); и взаша... κτλ крѣчмнѣти нхъ:
IV Мојс. 31, 11; и корысть егѡ
раздѣсть: Лук. 11, 22; 2) κέρ-
δος, добитак, стечено богатство:
εὐμαρίη κδю жѣ корысть пришилъ єи
ипроквѣци (Кан. Бож. п. 4 т.
1); Кан. Бож. п. 8 т. 3; λάφυ-
ρον, плен: раздѣлиши (II Мак.
8, 30.).

Косвинъ з. obliquus, кос, крив
(Микл.; Старч.).

Косинъ, -ий < кѣсинъ з. 1) βραδύς,
тих, полаган, спор: Лук. 24,
25; Јак. 1, 19; 2) καναδικόν,
песма која се поје полако као
н. пр. величанија, причасни
стихови и др. (Митр.—Мирк.,
I, 237).

Косноглаголинеъ < кѣсноглаголинеъ з.
βραδύγλωττος, tardiloquus, који
је спор на језику, који муца
при говору. В. гѣгнинеъ.

Косноазычинеъ < кѣсноазычинеъ з.
в. — глаголинеъ: II Мојс. 4, 10.

Коснѣтиса < кѣснѣтиса v. pf. ко-
снѣса, -снѣшиса, ἀπτεσθαι, διγ-
γάνειν, дотакнути се: Мат. 8,
3 и др.

Коснѣнѣи < кѣсинѣнѣи п. βραδυτής, за-
кашњавање доцњење: II Петр.
3, 9.

Коснѣти < кѣсинѣти v. impf. косню,
-ниши, χρονίζειν, каснити, задоц-
њавати: Мат. 24, 48; Лук. 12,
45; νυστάζειν, доцнити: II Петр.
2, 3; βραδύνειν, отезати, окле-
вати: не коснѣти Гдѣ ѡκѣтокѣиѣ
(II Петр. 3, 9).

Коснѡ < кѣсинѡ adv. 1) βραδέως,
касно, доцкан; лагано, споро:
Дел. 27, 7; 2) ἀργῶς, лено, не-
марно (Дјач.).

Косоръ m. δρεπάνη, falx, срп, коса
(Микл.).

Костѣль m. καστέλλιον, castellum,
тврђава; римокатолички храм
(Дјач.).

Котва f. ἀγκύρα, ancora, сидро, лен-
гер: Дел. 27, 29; Јевр. 6, 19.

Котѣль f. felis, мачка (Микл.).

Котѣра f. μάχη, pugna, битка, бор-
ба, свађа, спор (Микл.).

Котицъ < котиць m. 1) νοσσία, гнез-
до; 2) κύλινδρος, cylindrus, ци-
линдар, ваљак (Микл.).

Которатиса v. impf. -раюса, -ишиса,
1) μάχεσθαι, pugnare, борити се,
свађати се; 2) ὀργίζεσθαι, irasci,
срдити се, љутити се (Микл.).

Кошница f. κάμβιον, кош, корпа:
III Мојс. 8, 2; σπυρίς, кошар:
Мат. 15, 37; 16, 10; Марк. 8,
8, 20; Дел. 9, 25; σαργάνη, пле-
тер, кошара: II Кор. 11, 32;
Ст. на стих. св. П. и П.

Кошь, -ѡ m. κόφινος, корпа, ката-
рица: Пс. 80, 7; дванадѣать
кѡшѡ исполнь: Мат. 14, 20; Марк.
6, 43; Лук. 9, 17; Јов. 6, 13.

Кошѣна < коштоѣна f. 1) εὐτραπέλια,
потсмевање, шала, лакрдија:
Еф. 5, 4; кошѣны не прѣимокѣлъ ли
єи: Ч. Испов.; 2) μῦθος, fabula,
мит, скаска, басна (Микл.).

Коюга f. καλόπους, pes ligneus, др-
вена нога, калуп (Микл.).

Крѣкѣй, -ѣѡ < крѣкѣй, -ни m. κιβω-
τός, ковчег, орман (Микл.;
Вост.).

Крѣгѣй < крѣгоѣй m. σταυραετόν, вр-
ста јастреба: Ном. пр. 131.

Краєградіє п. ἀκρόπολις, кула, твр-
ђава: II Цар. 5, 9; III Цар.
9, 15.

Краєгранісіє п. ἀκροστιχίς, акростих
т. ј. песма (канон), у којој по-
четна слова свакога стиха (ир-
моса и тропара) изражавају
име песника, или неку мисао
о садржини песме: Триод.

Краєговрѣзаніє п. ἀκροβυστία, ста-
ње док неко није обрѣзан, (по
Данич.: окрајак): I Цар. 18,
25. 27.

Краєстрочіє п. в. краєгранісіє.

Краєтѣкомый З. ἀκρότομος, отесан,
отсечен: каменъ (III Цар. 6, 7;
Кан. у Нед. цвет. п. 3 ирм.).

Краєуголенъ, -ый < краєугольнъ З.
ἀκρογωνιαίος, краєугаони, који
се полаже у темељ, у угао
зграде: I Петр. 2, 6; Еф. 2,
20; Кан. васкр. гл. 4 п. 9 ирм.;
Ст. на хвал. воскр. гл. 7.

Крайній З. ἀκρος, крајњи, узвише-
ни: нисхождініє (Ст. на Г. в.
на Воздв. ч. К.).

Крайность f. ἀκρότης, крајност, вр-
хунац: Свјет. у II Нед. В. п.

Крамолѣ f. στάσις, устанак, буна:
Лук. 23, 19. 25; Дел. 19, 40;
не предаждь мене крамолѣ сміинѣ:
Мол. 2 на юнѣ град.; ὄχλος, уз-
немиривање, досађивање: кра-
молою (δι' ὄχλου) дрѣгомѣ кыблениъ
(Син. у II Нед. В. п.).

Крамолієвъ З. στασιαστικός, бун-
товни, устанички, одметнички:
Прол.

Крамолнієвъ < крамолнѣиъ т. ἀγο-
раῖος, усташа, бунтовник: Дел.
17, 5.

Крамольный < крамольнъ З. в. кра-
молієвъ.

Кранієвъ З. κρανίου, од лубањѣ:
кранієко мѣсто, κρανίου τόπος, ме-
сто лубањѣ (Мат. 27, 33), а то
је Голгота, која се зове тако
зато што је, по предању, на
њој погребен Адам, због чега
се на иконама Распеђа Хри-
стова изображава чело ногу
Христових лубања са две ко-
сти преко ње прекрштене. В.
любный З.

Краснѣ, -ый < краснѣ З. ὡραῖος,
красан, леп: II. над песм. 2,
14; Мат. 23, 27; краснѣ вѣ и
добрѣ вѣ инѣдѣ: Ст. на блаж.
воскр. гл. 7; крестѣ, цѣрквѣ кра-
сный райо: Ст. на Г. в. у II Нед.
В. п.; двѣри красныя, источна
врата јерусалимскога храма:
Дел. 3, 2; ἀστεῖος прекрасан:
Јевр. 11, 23.

Краситель т. κοσμητής, који укра-
шава, кити; дика, понос: Сл.
на стих. на св. кн. Лаз.

Красити v. impf. крашѣ, сиши, хо-
ромѣи, украшавати: раки правѣд-
ныхъ (Мат. 23, 29); златомъ кра-
сѣица: Ст. у Ч. погреб. свѣшт.;
Сл. на стих. св. кн. Лаз.

Красоватисѣ v. impf. -сѣюсѣ, -сѣиши-
сѣ, τέρπειν, радовати се, веселити
се: Ты же чистѣя краєдѣиѣ Бѣе
(Кан. Пасхе п. 9 ирм.); εὐτρε-
πίζειν, спремити се: Троп. Пред-
празн. Просв.

Красовѣль < красовольнъ т. κρασοβό-
λιον (κραστή = вино смешано с
водою), чаша за пиће која се
употребљава у грчким мана-
стирима: Тип. и Тр. п.

Красодѣтель т. μουσουργός, умет-
ник: Син. у Нед. мит. и фар.

Красотѣ f. 1) ὡραῖότης, лепота: дѣк-
тѣи (Сјед. воскр. 1 гл. 3 бо-

гор.); 2) κόσμος, свет, устројство, ред, поредак: некинал (V Мојс. 4, 19); 3) ὥρα, годишње доба; красота пријатност, чар: V Мојс. 33, 13.

Краста f. φώρα, краста: краста дивѣл, φώρα ἀγρία, кожна болест, свраб, шуга: V Мојс. 28, 27.

Крастѣль < крастѣль f. ὀρνυομήτρα, препелица: II Мојс. 16, 13; Пс. 104, 40.

Кратирѣ < кратирѣ m. ποτήριον, чаша: δόχοναγω пива (Ст. на Г. в. 1 на св. Лук.).

Кратши сопр. од краткѣ, βραχύ-терон, краће: Кан. анг. хран. п. 5 Сл.

Кратѣ m. пут: три крѣты, τρίς, три-пут: II Мојс. 23, 14; Мат. 26, 34; Марк. 14, 30; едемь крѣтъ, ἐπτάκις, седам пута: Мат. 18, 21, 22; коль крѣты, ποσάκις, колико пута: Мат. 18, 21; 23, 37; Лук. 13, 34; многи крѣты, πολλάκις, много пута, често; тъмою крѣтъ, μυριάκις, десет хилада пута, небројено пута и т. д.

Крѣчь m. μάχη, бој, битка (Микл.).

Крѣвѣл f. рус., στέγη, кров: Служ.

Крѣвѣпѣль < крѣвѣпѣль 3. sanguinem bibens, крѣвѣпѣя, крѣвѣжедан, крѣвѣлочан: Прол.

Крѣвѣсмѣшній < крѣвѣсмѣшнѣе п. крѣвѣсмѣшнѣа, родоскврност, грѣшно општење са лицем у блиском сродству: I Кор. 5, 1.

Крѣвѣточнѣх, -ый < крѣвѣточнѣх 3. αἱμορροίας, који болује од теcheња крѣви: жѣна (Мат. 9, 20); Ст. на Г. в. у Нед. расл.

Крѣвѣ m. 1) στέγη, кров: нѣтъмь догтоннѣ дѣ под крѣвѣ мой вни-дши (Мат. 8, 8; Лук. 7, 6; Мол. 9 у Послед. прич.); 2)

δῶμα, кров од куће: пропокѣ-дите на крѣвѣхѣ (Мат. 10, 27; Лук. 12, 3); 3) σκηνή, сеница, шатор, колиба: сотворимѣ крѣвы три (Марк. 9, 5); къ крѣвѣ lw-ифокѣ (Троп. у суб. V седм. В. п.); 4) σκέπη, заклон, зашти-та: къ крѣвѣ крилѣ твоѣю (Пс. 62, 8). τικεωμεν

Крѣвь < крѣвь f. αἷμα, крѣв: III Цар. 2, 37; 22, 38; Мат. 16, 17; Марк. 5, 25 и др.; крѣвь грѣз-дѣл, вино: I Мојс. 49, 11; крѣвь грѣздови: V Мојс. 32, 15.

Крѣвѣнѣ п. ἐντομία, зарез, засеко-тина; рѣна: на тѣлѣ (III Мојс. 19, 28).

Крѣвѣтисѣ v. imperf. кроюсѣ, -ишисѣ, ἐντέμνειν, сеѣи се, парати се: ножами (III Цар. 18, 28).

Крѣка f. κρόκη, потка код ткани-не, основа, поучица од лана (Данич.): III Мојс. 13, 48.

Крѣмѣ ргаер. ἔξ, ἔξω, ἐκτός, ван, изван: Ιερδѣлима (Лук. 13, 33); πλὴν, осим: вѣн жѣ разгѣлашѣл... крѣмѣ аплѣ (Дел. 8, 1); παρεκ-τός, изузевши, осим: иковѣ н азъ емѣ крѣмѣ оузь инѣхѣ (Дел. 26, 29); χωρίς, без: азъ жѣ жи-вахѣ крѣмѣ закона (Рим. 7, 9); παρὰ, против, насупрот, мимо, преко: блѣдитѣл ѿ творѣцихѣ рѣпри и раздѣры крѣмѣ оучѣнѣл (Рим. 16, 17).

Крѣмѣвѣтѣ п. ἀπουσία, absentia, отсуство (Микл.).

Крѣмѣшній < крѣмѣшнѣх 3. ἐξώτε-ρος, спољашнѣи, крајнѣи: тѣи крѣмѣшнѣл (Мат. 8, 12; 22, 13; 25, 30; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; Ст. на Г. в. 4 у Нед. мес.; Ст. гл. 8 у Ч. по-греб. свѣшт.).

Кропа f. gutta, капља (Микл.).
 Кропленіи < кропленіе п. ραντισ-
 μός, aspersio, кроплєње: идо-
 лско, проливање крви закланих
 животиња при приношењу жр-
 тава идолима (Дјач.).
 Кроторыа < крѣторыа f. σπάλαξ,
 картина: III Мојс. 11, 30.
 Крѣжило < крѣжило п. μίτος, нит
 навитка, навитак: ткаше крѣ-
 жила (Прол.).
 Крѣкз m. corvus, гавран (Микл.).
 Крѣпица < кроупица f. ψυχίον, мр-
 вица: Мат. 15, 27; Марк. 7,
 28; Лук. 16, 21.
 Крѣпкостопателнз < крѣпкостопате-
 льнз з. σταθέρως, чврст, миран:
 Ст. на лит. на св. П. и П.
 Крѣпкій з. сопр. од крѣпокз, ισχυ-
 ρότερος, силнији, снажнији, јачи:
 Мат. 3, 11; Марк. 1, 7; Лук.
 3, 16.
 Крѣплатиса < крѣплатиса v. imperf.
 -плаласа, -шиса, κραταίωσθαι,
 снажити се, јачати: Δύομιъ
 (Лук. 1, 80; 2, 40); ἐνδυναμώσ-
 θαι, силити се: Дел. 9, 22;
 διασχυρίζεσθαι, извесно тврдити,
 потврђивати: Дел. 12, 15; ἐπι-
 σχυέιν, ојачавати, отимати мах,
 наваљивати: Лук. 23, 5.
 Крѣпокз, -кій < крѣпкъ з. ισχυρός,
 силян, чврст, јак: IV Мојс. 24,
 4; Мат. 12, 29; Марк. 3, 27;
 велик: κέτρъ (Мат. 14, 30);
 гладъ: Лук. 15, 14; κραταίως, мо-
 ћан, силян: ρѣка Бѣѣа (I Петр.
 5, 6); στερѣως, тврд: пица (Јевр.
 5, 12).
 Крѣпость f. ισχύς, сила, снага: II
 Мојс. 15, 6; Марк. 12, 30; Лук.
 10, 27; Троп. воскр. непор.;
 Кан. воскр. гл. 8 п. 4 и у
 Нед. мес. п. 6 т. 3; власт:

Кан. св. Андр. крит.; κράτος,
 јачина: Конд. св. Дим.
 Крѣпчайшій з. sup. од крѣпкій, нај-
 јачи: I Кор. 10, 22.
 Крѣсталаз m. κρύσταλλος, кристал,
 лед: Јез. 1, 22.
 Ксандикз < кѣсантикз m. ξανθικός,
 македонски месец који је од-
 говарао нисану (Дјач.).
 Ксенодохз < кѣсенодохз m. ξενόδοχος,
 hospes. В. страннопріимецз.
 Ктиторз m. κτήτωρ, fundator, осно-
 валац, утемељач, оснивач: сѣ-
 гъ храма; сѣгъа шѣстии (Служ.).
 Ктомъ adv. ἔτι, више: Јов. 5, 14;
 8, 11; даље: Сјед. воскр. гл. 3.
 Кѣдѣ < кѣдъ adv. διὰ ποίας, где,
 куда: Лук. 5, 19.
 Кѣдз m. јевр., вођ: Јез. 23, 23.
 Кѣдъ < коудъ f. voluntas, воља,
 жеља, похот (Микл.).
 Кѣкіа < коукина f. κουκίον, faba,
 боб (Микл.).
 Кѣкѣль < кѣколь m. κουκούλιον, ка-
 па црне боје коју носе на
 глави великосхимници; укра-
 шена је са пет крстова, од
 којих се један налази на че-
 лу, један на грудима и један
 на врату, а два на плећима:
 кѣколь кѣзловіа (Послед. вел.
 и англ. образа).
 Кѣкѣма f. грч., чаша, нехар: Треб.
 Кѣкѣмаръ < коукоумаръ m. бокал, ча-
 ша (Микл.; Старч.).
 Кѣмі imperf. од араам. глагола, уста-
 ни: талиа (Марк. 5, 41).
 Кѣмірница < коумирница f. μαντεῖον,
 пророчиште: незнабожачки ол-
 тар: Јез. 6, 4. В. капица.
 Кѣмірз m. εἰδωλον, идол, кип, ре-
 зани лик: II Мојс. 20, 4; III
 Цар. 11, 33.

Кѣпа f. σωρός, κλισία, гомила: ка-
минѣа (II Цар. 18, 17); посядите
ихъ на кѣпы: Лук. 9, 14.

Кѣпина < кѣпина f. βάτος, цбун у
којем се Бог јавио Мојсију:
II Мојс. 3, 2—4; Марк. 12, 26;
Лук. 20, 37; Дел. 7, 30. 35;
грм, трње: ни ѿ кѣпины емлютъ
грѣздѣа (Лук. 6, 44); огненпалмаа:
Догм. гл. 2; Кан. воскр. гл. 1
п. 9 ирм.

Кѣпинный < кѣпинный 3. βάτου, гubi,
од трња, трнов, трновит: Прол.

Кѣпла < коупла f. 1) ἐμπορία, тр-
говина: овъ же на кѣпли коѡа
(Мат. 32, 5); 2) πραγματα, рад-
ња, занимање: никтоже ко ко-
ниъ бываа шѣлзѣтиа кѣплами
житѣйскими (II Тим. 2, 4); кѣплю
дѣти, πραγματεύειν, трговати: I
Мојс. 34, 10, 21; Лук. 19, 13;
Як. 4, 13; Ном. пр. 139; кѣплю
творити: I Мојс. 42, 34; к. ю-
творити: Лук. 19, 15.

Кѣпноестѣ гвенный < коупноестѣ-
ный 3. ὁμοφυής, једнаке при-
роде: Син. у Пон. Дух.

Кѣпножитѣль m. ὁμοδαίμων, који за-
једно с неким живи: аѣггшмѣ
(Ст. на Г. в. у Нед. сир.).

Кѣпнородный < коупнородный 3. ὁμό-
φυλος, једнога племена, истога
рода, порода: Мол. св. В. В.
3 на Дух. веч.

Кѣпно < коупно adv. ἄμα, уједно,
заједно: Ис. 3, 16; I Сол. 4, 17;
ю днѣмъ: Мих. 2, 1; к. оутрѣ, ἄμα
прѣ, рано ујутро: Мат. 20, 1.

Кѣпѣль < кѣпѣль f. κολυμβήθρα, куп-
патило, бања: Ис. 22, 9; IV
Цар. 18, 17; овчаа: Јов. 5, 2;
пашааа: Јов. 9, 7, 11.

Кѣринѣ < коуриение n. ἀτρίς, пара;
пушење: ашма (Дел. 2, 19); Сл.

на хвал. у Нед. по Рожд. Хр.
Кѣритиса v. impf. кѣрюса, -ришиса,
καπνίζεσθαι, пушити се, димити
се, кадити се над нечим: Ном.
пр. 33.

Кѣроглашеніе < кѣроглашение m. ἄλεξ-
τροβών φδῆ, певање петлова:
Син. на Ускрс.

Кѣра, -ратѣ n. pullus, пиле: Прол.

Кѣстѣдіа < коустодин f. грч., стра-
жа: Мат. 27, 65. 66; 28, 11.

Кѣтіа < кѣтна f. в. коливо: Служ.

Кѣша < кѣшта f. σκηνῆ, сеница,
шатор: празникъ кѣщѣй: II Мојс.
23, 16; III Мојс. 23, 39—44;
V Мојс. 16, 13.

Кѣщникъ < кѣщъникъ m. in ten-
torio habitans, који станује у
сеници, шатору: 6тѣй Іѡаннѣ
Кѣщникъ (15 јан.).

Кѣфѣ деветнаесто слово у јевреј-
ској азбуци: Плач Јер. 1, 19;
2, 19; 3, 55; 4, 19.

Кѣмвалъ m. κύμβαλον, (јевр. zel-
zelim), музикални инструменат
(II Цар. 6, 5; I Пар. 13, 8 squ.),
који се састојао из два окру-
гла тањѣрића од мједи којима
се ударало један о други за
време старозаветнога богослу-
жења. Због громогласнога зву-
ка називали су се кѣмвалами
докрогласными и кѣмвалами, ко-
клицианѣа: Пс. 150, 5; I Кор.
13, 1. (Дјач.).

Кѣминъ m. грч., ким, расте у Ма-
лој Азији, Египту, Сирији и
другим топлим крајевима. Се-
ме му је горког укуса и ода-
је непријатан мирис: Ис. 28,
25—27; Мат. 23, 23. (Гилът.).

Кѣропасха f. χυριακὸν πάσχα, дан
празника Благовести кад пад-
не на Ускрс: Тип.

Л

Л тринаесто слово у црквено-слов. азбуци, зове се люди; као цифра љ = 30.

Лавра f. λαῦρος, велика монашка обитељ. У Русији има таке четири лавре: Тројице-Сергијева, Кијево-Печерска, Александро-Невска. и Почајевска (*Дјач.*).

Ладанѣ и **ладонѣ** m. λάδανον, мирисава смола која се меће на жеравицу у кадионицу при кађењу; иначе се зове там-јан (Ib.).

Ладја f. σκάφη, чамац: Дел. 27, 16. 30. 32.

Ладка f. χύτρα, лонац, врч, посуда; тањир: Прол.

Лайна f. πλύνθος, опека, цигља, черпић, цреп; блато, кал, гној: Јез. 4, 12; Соф. 1, 17.

Лакотѣ, -и < макѣтѣ m. πῆχυς, лакат, јеврејска мера за дужину од лакта до краја средњег прста: Мат. 6, 27; Лук. 12, 25; Јов. 21, 8; Апок. 21, 17.

Ламѣ араб., зашто: *ламѣ такаѣдани*: еѣи еѣтѣ *икаѣи*мо... пошто *маѣ* ѣтаѣиѣтѣ еѣи; (Марк. 15, 34).

Ламѣдѣ дванаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 12; 2, 12; 3, 34; 4, 12.

Ланита f. σιαχών, образ: Мат. 5, 39; Лук. 6, 29; Сл. на блаж. на св. Прок.; Ст. на Г. в. на В. четврт; уста: Јова 21, 5.

Ласканѣ n. λολακεία, ласкање: I Сол. 2, 5.

Ласкосрдѣ < ласкосрдѣ n. πολυφραγία, облапорност, прождрљивост. (*Вост.*).

Ласкосрдѣтовати < ласкосрдѣство-вати v. impf. -срдѣю, -иши, *καταπαλαλᾶν*, разнежавати се; пружати се (*Данич.*): на постилахѣ (Амос 6, 4).

Ласкосрдѣ < ласкосрдѣ 3. λιχνός, сластољубив, лаком: Приче Сол. 29, 21.

Лашанѣ m. λεχάνη, тањир за умивање руку архијереја: Арх. чин.

Лашнѣ < лашнѣ n. ἐνεδρά, заседа, клеветање (*Микл.*).

Лаштиѣ m. ἐγκάθετος, опадач, клеветник, оговарач: Лук. 20, 20.

Лашти < лашти v. impf. лашю, лашиши, ἐνεδρεύειν, опадати, клеветати: Лук. 11, 54.

Лашна < лашна f. κρανίον, лубања: Син. у Суб. мес.

Лгати < лгати v. impf. лжѣ, лжиши, φεύδεσθαι, лагати, обмањивати: дрѣгѣ на дрѣга (Кол. 3, 9).

Либѣдѣ m. λύχνος, лабуд (*Микл.*).

Ливѣ < ливѣ m. λέων, лав: IV Мојс. 23, 24; I Петр. 5, 8; Апок. 10, 3.

Легѣиѣ грч., 1) m. легија, одред од 6000 војника раздѣлених на десет кохорти; множина; 2) num. ② (милѣѣдѣ), 100.000: и пред-ставитѣ ми каѣиѣи неѣи дванадесѣте легѣиѣи лѣгѣиѣ (Мат. 26, 53).

Легѣиѣ < лгѣѣ 3. ἐλαφρός, лак: II Кор. 4, 17.

Легѣиѣ, -каѣ n. плућа (*Жив.*).

Легѣиѣ < лгѣиѣ f. ἐλαφρία, 1) лакоѣа; 2) лакомисленост, несталност, превртљивост: II Кор. 1, 17.

Легѣиѣ < лгѣѣ, легѣа, легко, adj. в. легѣиѣ: *крѣиѣи* моѣ легко еѣтѣ

(Мат. 11, 30); ко оклацѣ легцѣ:
Кан. Благ. п. 4 ирм.

Легчае сопр. од легкω adv. κομφο-
терон, лакше: Јов. 4, 52.

Легчити < легъити v. impf. легчѣ,
легчиши; κομφίζειν, олакшавати:
легчаиѣдѣ ѿ пригрѣшеній (Сл. у
IX часу).

Лежага f. κητος, cetus, кит (Микл.).

Лежахъ m. в. лежага (Ibid.).

Лекана < лекана f. λεκάνη, pelois,
здеда (Ibid.).

Лемешъ m. ἄροτρον, aratrum, плуг:
Прол.

Лентій, -тіонъ m. грч., убрус: Јов.
13, 4. 5; Ч. осв. антим.

Ленъ < лнъ m. λίον, лан, витиль,
стењак: Мат. 12, 20.

Лепень m. folium, лист (Микл.).

Лепта f. грч., (од λεπτός, мали,
слаб), најситнији бакрени но-
вац код Јевреја у вредности
од једне паре: дѣл лептѣ, еже-
сть кодрантъ (Марк. 12, 42);
Лук. 21, 2; в. мѣдница.

Листъ, -чій < лстьъъ 3. πλάνος,
лажан, варљив: I Тим. 4, 1.

Лсть < лсть 1) ἀπάτη, превара:
когатѣтка (Мат. 13, 22; Марк.
4, 19); 2) δόλος, лукавство: Пс.
54, 12; Іѣльтанинъ, къ немже
лсти нѣтъ: Јов. 1, 47; превара:
ко оустѣхъ егω (I Петр. 2, 22);
3) πλάνη, обмана, заблуда: и
къ лнть Калламоу мизы оустѣ-
мишасѣ (Јуд. 1, 11).

Лещи < лшти v. pf. лѣгъ < лѣгъ,
лажши < лажши, κατακλίνεσθαι,
лећи (Вост.).

Ливѣданъ m. (јевр. = велика звер-
ка), по једнима крокодил, по
другима кит: III Јездр. 6, 49
(Дјач.).

Лжа < лжа f. λῆρος, лаж: Лук.
24, 11; ψεῦδος, неистина: I Јов.
2, 21.

Лжепостолъ m. ψευδαπόστολος, лаж-
ни апостол т. ј. онај који сам
себе сматра за апостола, а
није позван од Бога: II Кор.
11, 3.

Лжівратіа f. ψευδάδελφοι, лажна
браћа: II Кор. 11, 26.

Лжименитый 3. ψευδώνυμος, лажно,
криво назван: Кан. на св. Теод.
п. 5 т. 1.

Лжипророкъ m. ψευδοπροφήτης, лаж-
ни пророк: Мат. 24, 11. 24;
Марк. 13, 22; Лук. 6, 26.

Лжесвидѣтель m. ψευδομάρτυρ, лаж-
ни, криви сведок: Мат. 26, 60;
I Кор. 15, 15.

Лжесловесникъ m. ψευδολόγος, лажа:
I Тим. 4, 2.

Лжица < лжница f. λαβίς, лажица,
кашичица: Уч. изв.

Лжѣрь, -и, -ѣ, -ій 3. part. praes.
ас. од лгати: Мат. 5, 11.

Лжкати v. impf. лжѣю, -жѣши,
хорѣѣи, играти: Кан. воскр.
гл. 8. п. 7 ирм.; Ном. пр. 56.

Лжковникъ < лжковникъ m. хорѣу-
тѣс, члан певачкога или играч-
кога збора: Ст. на блаж. св.
Теод.

Лжковствованіе < лжковствованіе п.
хорѣуσις, весеље, играње (Вост.).

Лжковствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣ-
ши, хорѣѣи, играти, скакати,
веселити се; славити, велича-
ти: Екл. 3, 4; Конд. Покр. Бо-
гор.; Кан. у Нед. блуд. с. п.
7 ирм.; Кан. у Ч. погреб.
свешт. п. 6 т. 2.

Лжкостомніе < лжкостомніе п. хо-
ростаσία, хорѣіа, хор, чин: аггел-
кала: Ст. у Ч. погреб. свешт.;

стојање на црквеној молитви заједно са другима: Кан. св. Андр. крит. п. 4 т. 2; Ст. на Г. в. на св. Прок.

Ликъ т. χορός, хор, збор, друштво: Пс. 149, 3; 150, 4; скуп, множина: Кан. на Преобр. п. 1 ирм.; лица, играње: *лишя* пѣніи и лики (Лук. 15, 25).

Лиликъ т. καταράκτη, врста морских птица: III Мојс. 11, 17.

Лисъ т. αλώπηξ, лисица: Пс. 62, 11; Мат. 8, 20; Лук. 9, 58.

Лити п. χύσις, проливање: крова (Сл. на Г. в. у Нед. свих св.).

Лихва f. τόκος, камата, интерес, проценат: II Мојс. 22, 25; Пс. 54, 12; Мат. 25, 27; Лук. 19, 23; *лихвѣ* взимати, *карматаѣи*, узимати под интерес: Ном. пр. 138.

Лихновицъ < *лихновѣцъ* т. diabolus, ђаво (Микл.).

Лихонманіи п. πλεονεξία, сувишно узимање, лакомство: Рим. 1, 29; Еф. 4, 19; Кол. 3, 5.

Лихонмицъ < *лихонмицъ* т. πλεονεκτης, лакомац, тврдица: I Кор. 5, 10. 11; 6, 10; Еф. 5, 5.

Лихонмство п. πλεονεξία, лакомство: Лук. 12, 15; II Петр. 2, 14; II Кор. 9, 5; Еф. 5, 3; грамазливост: Ч. оглаш.; лихва: Мол. 4 у Послед. прич.

Лихонмствовати v. *импрф.* -ствѣю, -ствѣиши, *πλεονεκτηειν*, присвајати себи туђе, закидати, варати некога (у трговању): II Кор. 12, 17. 18; I Сол. 4, 6.

Лихонмѣни п. в. *лихонманіи*: Ч. испов.

Лихорѣчи п. υπερβολή, преувеличавање, претеривање (Микл.).

Лихословіи п. βαττολογία, loquacitas, ђаскање, брбљање, наклапање, празан говор (Микл.).

Лиходеніи п. ἀδνηφαια, edacitas, прождрљивост (Микл.).

Лихъ, -ій 3. περιττός, излишан, непотребан (Вост.); сувишан, беспаран (Микл.; Старч.).

Лицимѣритиса v. *импрф.* -мѣрюса, -ришиса, υποκρίνεσθαι, претварати се, дволичити: Гал. 2, 13.

Лицимѣри п. υποκρισις, притворство, претварање, дволичење: Мат. 23, 28; Марк. 12, 15; Лук. 12, 1.

Лицимѣрство п. в. *лицимѣри*: Гал. 2, 13.

Лицимѣрѣ т. υποκριτής, лицемер, притворица: Мат. 6, 2. 5. 16; Марк. 7, 6; Лук. 6, 42 squ.

Лиципріати п. προσωποληψία, гледање на лице, пристрасност: *идѣже* нѣтъ *лиципріати*, где се не гледа ко је ко (Сл. у Ч. погр. свет.). *пс. 81, 2*

Лишати v. *импрф.* *лишаю*, -иши, αποστερειν, лишавати, отимати, грабити, недати, кратити: I Кор. 6, 8; 7, 5; -са, αποστερισθαι, бити без чега, недостајати, оскудевати: Филиб. 4, 12.

Лишеніи п. οστερησις, οστερημα, оскудица недостатка: Марк. 12, 44; Лук. 21, 4.

Лиши *сопр.* од *лихω*, περισσotέρως, више, изнад тога: Мат. 5, 37; II Кор. 7, 13.

Лишии 3. *сопр.* од *лихій* 3. περισσotέρος, виши, већи: Мат. 23, 14; Марк. 12, 40; Лук. 20, 47.

Ліванъ т. λίβανος, тамјан: III Мојс. 2, 1. 16; Мат. 2, 11; Апок. 18, 13.

Лѣкъ m. λῑφ, (извор, изливен, од λείβω), југозападни ветар: Пс. 77, 26; југозапад: къ пристаници Критѣмъ зрацимъ къ лѣкъ и къ хωρѣ, у пристаништу критском које гледа к југозападу и к северозападу (Дел. 27, 12).

Лѣма араам., зашто: лѣма іавахаані; еже естъ, Бжѣ мой, Бжѣ мой ескѣю ма еси ωгтавилъ (Мат. 27, 46); Марк. 15, 34.

Лѣтра f. грч., libra, римска фунта (327.45 gr.): Јов. 12, 3; 19, 39.

Лѣдострѣтонъ грч., каменом или мрамором поплочани под пред двором римскога прокуратора у Јерусалиму на коме се судило: Јов. 19, 13. В. гаввада. **Лѣнний** < лѣннъ 3. τὸ λίνον, ланен, од платна: риза (Апок. 15, 6).

Лѣвзани < лѣвзание n. φιλῑα, полюбав: Лук. 7, 45; 22, 48; Рим. 16, 16; Ант. 5 на В. четврт.

Лѣвзати < лѣвзати, v. рѣ. лѣвжѣ, лѣвжии, φιλεῖν, полюбити: Мат. 26, 48; Марк. 14, 44; Лук. 22, 47; Ст. на блаж. на Рожд. св. Јов. Прет.

Лѣвний < лѣвнъ 3. κρανίου (од лѣвъ < лѣвъ, κρανιον, лубања), који је од лубања: локноѣ мѣсто, место где су лубање, костурница: Марк. 15, 22; Лук. 22, 33; Јов. 19, 17; Ст. на хвал. воскр. гл. 4; Ст. на VI часу на В. пет.; Кан. на В. суб. п. 3 ирм.

Лѣвизати v. имрѣ. -зав, -ии, ἀπαγγεῖλαι, лѣвити: Ном. пр. 101.

Лѣвитка f. 1) θήρα, мрежа, замка којом се лове птице: да прѣидѣтъ емо лѣвитка юже ікры (Пс. 34, 8); лов, ловни плен: кѣвнъ

Гдѣ, иже не даде нѣтъ къ лѣвиткѣ збѣмъ ихъ (Пс. 123, 6); 2) θύρα, ловлење: вѣрзати мрежи кѣша къ лѣвиткѣ (Лук. 5, 4); лов, уловљено: оужа къ ωдѣржати его... ω лѣвиткѣ рѣкъ иже мѣша (Лук. 5, 9).

Лѣкъ m. θύρα, замка, клопка, лов: IV Мојс. 23, 24; Рим. 11, 9.

Лѣгодѣтъ m. грч., секретар при цариградском двору и патријарху, који је чувао званичан печат и ударао га на списе (Милаш, Дост. 136).

Лѣжѣ n. κοίτη, постельа: Пс. 149, 5; Лук. 11, 7; никкѣрно, ἀμίαντον, брачна постельа неупрљана, необесвећена: Јевр. 13, 4; Ч. Обруч.; лѣжѣ имѣти ѿ когω, κοίτην ἔχειν ἔκ τινος, затруднети: Рим. 9, 10.

Лѣжинъ, -ый < лѣжнъ 3. φευδής, φευδός, лажан, лажлив: Дел. 6, 13; II Сол. 2, 9.

Лѣжисна, -сна n. рѣ. μήτρα, мате-рица: Лук. 2, 23; Рим. 4, 19; Ст. на стих. воскр. гл. 6; аще кѣа напои лѣжисна еже не зачати: Ч. Испов.; и лѣжисна зачатѣа вѣчнагω, и утроба да би оста-ла до века трудна (Данич.): Јер. 20, 17.

Лѣжница f. в. лжица.

Лѣжница < лѣжница f. κλίση, спа-ваћа соба: II Цар. 4, 7; лѣж-ница іокрокница, ταμεῖον τοῦ τα-μεῖου, најтајнија соба; іокрокнице лѣжницы, τὸ ταμεῖον τοῦ κοιτῶνος, потајна соба: IV Цар. 6, 12.

Лѣжѣ, лжа, лже adj. φευδής, лажан, варлив: лѣжѣ конъ ко іпаннѣ (Пс. 32, 17); варалица, лажа: I Јов. 4, 20.

цѣмъ побѣды (Ст. на Г. в. на св. Георг.).

Лѣто п. 1) ἔτος, година: и хождаста родитѣла егѡ на вѣско лѣто во Іерδιалимѣ (Лук. 2, 41); 2) χρόνος, време: аще въ лѣто сѣе оустроиши царствїе Іисусѡ (Дел. 1, 6); 3) καιρός, право, згодно, одреѣено време: на вѣско лѣто схождаши въ кѡпѣлкѣ (Јов. 5, 4); 4) лѣто ωστακινїа, ἐνιαυτός ἀφ' ἑσέως, јубиларна, опросна година: III Мојс. 25, 50. В. сѣвѣтнїй.

Лѣторасль f. βλαστός, изданак, младїца, потомак: I Мојс. 49, 9.

Лѣтъ adv. ἔξεστι, слободно је: Јестир 4, 2; I Мак. 14, 44; дозвољено је, допуштено је: вѣла ми лѣтъ ідѣтъ, но не вѣла на ползѣ... (I Кор. 6, 12; 10, 23).

Лѣха f. πρασία, леја, гомила, група: и козлигоши на лѣхи на лѣхи, на гомиле (Марк. 6, 40).

Любити v. imperf. люблю, любїши, ἀγαπᾶν, високо ценити, љубити: вѣагн (Мат. 5, 44; Лук. 6, 27. 35); φιλεῖν, волети: прїждєкозлїгнїа на вѣчєрѣхѣ (Мат. 23, 6).

Любленикѣ < любовенїкѣ m. ἀγαπητός, amatus, мильеник, љубльєни, омильєни прїјатељ, друг: Прол.

Любо conj. ѣ, или: Мат. 6, 24.

Любовлагодѣтровїе n. φιλεσπλαγχνία, милосрѣе: Ст. на Г. в. у Нед. блуд. с.

Любовлагодѣтровнїй 3. φιλεσπλάγχνος, пун милосрѣа, болеив, који воли милосрѣе: Мол. 5 после прич. *πονηρὸν καὶ φονεὺν*

Любовлагодѣтровнїи adv. с љубављу: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Любовѣдникѣ 3. passionibus suis deditus, одан своимъ страстима (Микл.).

Любовь f. 1) ἀγάπη, љубав: междѡгокою (Јов. 13, 35); 2) εὐνοία, наклоност, расположење: жинѣ мѡдѣ должнѡ любокѣ да коздаєтъ (I Кор. 7, 3).

Любодѣвродѣтельный 3. који воли врлїне (Дјач.).

Любодѣвственнїй 3. који воли невиност (Ibid.).

Лѡкодѣй m. πόρνος, блудник: Апок. 22, 15.

Лѡкодѣйнїй 3. πορνείας, блудни: Мат. 5, 32.

Лѡкодѣйство n. πορνεία, блуд, прєлюбѡ: Апок. 2, 21.

Лѡкодѣйствовати v. imperf. -ствѡю, -иши, 1) πορνεύειν, учинити прєлюбѡ: Мат. 5, 28; 2) πορνεύσαι, курвати се: Апок. 2, 20.

Лѡкодѣйца f. πόρνη, блудница: Лук. 15, 30.

Лѡкодѣйчїй < лѡкодѣйчїи 3. adulter, склон на блуд (Микл.).

Лѡкодѣйчїицнїй 3. разѡздан, непотребан: Сл. на лит. светог Спир. чуд.

Лѡкодѣйчица < лѡкодѣйчица m. νόθος, незаконити син, копила (Микл.; Дјач.).

Лѡкодѣлнїй < лѡкодѣлнїи 3. laboris amans, вредан, радєн: пчєла (Сл. на Г. в. св. кн. Лаз.).

Лѡкодѣлнїи < лѡкодѣлнїи n. πορνεία, блуд, курварство: Мат. 15, 19; Марк. 7, 21; Јов. 8, 41.

Лѡкодѣлати v. imperf. -дѣю, -дѣиши, πορνεύσαι, курвати се: Апок. 17, 2; πορνεύειν, чинити прєлюбѡ: Апок. 2, 22.

Любомилїи n. користољубльє, лакомот на имање (Дјач.; Старч.).

Любомилѣнный < любовилюбный З. αγα-
гus, лаком, користолюбив, по-
хлепан на новац, сребролюбив
(Микл.; Старч.).

Любомірскій < любвимирскъ З. τιπ-
δι αμαns, који воли свет (Вост.;
Микл.; Старч.).

Любомѣдріе < любвимѣдріе п. φιλο-
σοφία, жеља за мудрошћу, зна-
њем; побожан живот: Свјет.
на Обрез. Г.

Любомѣдрствовати < любвимѣдрство-
вати v. impf. -ствѣю, -иши, φιλο-
σοφεῖν, радо размишляти; ра-
зумно поступати, побожно жи-
вети: II Мак. 2, 26.

Любомѣдрѣйшій З. φιλοσοφώτατος,
најмудрији: Ирмол. гл. 2 п. 7
ирм. 5.

Любоматѣжный < любвиматѣжный З.
φιλοτάραχος, који воли метеж,
немир, буну: Ст. на хвал.
воскр. гл. 1.

Любоначаліе < любвинауаніе п. φι-
λαρχία, жеља за владањем, вла-
столюбље: Мол. св. Јефр. сир.

Любопразднствинный З. φιλέορτος,
који воли светковине: Сл. на
лит. на св. кн. Лаз.; Кан. воскр.
п. 5 т. 2.

Любопрѣмѣдрствовать v. impf. -ствѣю,
-иши, φιλοσοφεῖν, радо размиш-
ляти, бавити се науком: Син.
у Нед. сир.

Любопрѣніе п. φιλονεικία, жеља за
борбом, наклоност на свађу,
препирку; натецање, надмета-
ње, утакмица: Син. у VII Нед.
по св. Пасци.

Любопытный З. φιλοπράγμων, мар-
лив, радлив: Конд. у Нед.
Том.

Любославіе п. жеља за славом, сла-
волюбље (Старч.).

Любосластинѣ < любвисластѣнь З. φι-
λήδωνος, који се радо забавља,
лаком: істраітій шєлденіє (Кан.
св. Андр. крит. п. 6 т. 3).

Любосластіе п. φιλήδονία, жеља за
забавама, лакомство (Вост.).

Любосмиранный З. који воли сми-
реност: Прол.

Любострастинѣ < любвистрастѣнь З.
φιλοπαθής, одан страстима, сла-
дострастан (Микл.).

Любостажаніе < любвистажаніе п.
φιλοχρηματία, жеља за стицањем
иметка, лакомост, похлепа за
новцем, сребролюбље: Мол. 4
у Послед. за прич.

Любостажателнѣ < любвистажате-
льнѣ З. φιλοχρήματος, жељан има-
ња, лаком на новац, лаком:
Син. на В. среду.

Люботрѣдинѣ < любвиотрѣдинѣ З. φι-
λόπωνος, који воли рад, радин,
трудолюбив, марљив (Микл.;
Старч.).

Любочадинѣ < любвиоудинѣ З. φιλό-
τεχνος, који воли децу (Вост.).

Любочистовати < любвиоуствовати v.
impf. -ствѣю, -иши, φιλοτιμεῖσθαι,
тежити за почастима, за сла-
вом, бити честолюбив (Вост.).

Любочистіе < любвиоустие п. φιλοτιμία,
честолюбље: Прем. 14, 18.

Любочистный < любвиоустьный З. φιλό-
τιμος, честолюбив: III Мак. 4, 12.

Любы, -ви f. 1) ἀγάπη, љубав: II
Цар. 3, 15; Јер. 2, 2; ѿм ко
єсть любви Бжїа да запωкѣды єгω
юклюдямъ (I Јов. 5, 3; II Јов.
1, 6); 2) φιλία, пријатељство:
любы мїра єгω кражда Богѣ єсть
(Јак. 4, 4).

Людинѣ m. λαϊκός, лајик, прост
човек: инакω ко дѣховна, инакω
людини (Посл. Испов.).

Людѣ m. λαός, народ: Мол. у Ч. хирот. презв.

Лютѣ 3. χαλεπός, зао, бесан: лютя σκληρό (Мат. 8, 28); πονηρός, те-
жак, опасан, противан, зао:
день (Еф. 6, 13).

Лютѣ adv. δεινώς, жестоко: стражда
(Мат. 8, 6).

Ладвѣ n., pl. ладвѣа < ладвѣа, φύαι,
lumbi, бедра, бокови, кукови,

слабина, бубрези: и чресла чѣста
съ ладвѣа ми да шлѣдѣтъ ѿ (III
Мојс. 3, 9); наполнишиа порѣ-
ганій: Пс. 37, 8.

Ладина < ладина, f. χέρσος, ле-
дина суха, необрађена, запар-
ложена земља: Ис. 5, 6; 7, 23;
Ос. 10, 4.

Лѣща < лѣща f. φακός, лећа, со-
чиво: II Цар. 23, 11; Јев. 4, 9.

М

М четрнаесто слово у црквено-
слов. азбѣци, зове се мѣстѣ;
као .цифра мѣ = 40.

Маати v. impf. мааю, -аши, веύειν,
махати, климати, сагињати: до-
лѣ маающе ки лицами (Ч. погр.
свешт. ик. 10).

Магѣрѣа < магѣрѣа f. μαγειρεῖον, со-
quina, куварица (Микл.).

Магѣрѣ m. μαγειρός, соquus, кувар
(Микл.).

Магѣ m. грч., члан свештеничке
касте код Миђана и Перзија-
наца; астролог, врачар, чаро-
бѣац, гатар, мудрац. В. волхвѣ.

Малѣдѣ јевр. = који болује. Ова
реч у натпису псалма 52: ω
малѣдѣ (Пс. 52, 1) значи с
халдејског превода: о хоро-
вима или песмама, а по дру-
гим тумачима означава музи-
кални инструменат, уз који се
певао, или напев по коме се
певао овај псалам (Дјач.); по
Данич.: уза свиралу.

Макиларѣ m. μακελλάριος, macel-
larius, месар: Прол.

Макиѣа f. μάκελλον, macellum, ме-
сни трг, трг за месо: Прол.

Малакѣ 3. μαλακός, мекан, слаб,
разнежен; рукоблудник, она-
ниста (по Вуку: ацѣван): I
Кор. 6, 9.

Малакѣа f. грч. 1) слабост, не-
моћ, млитавост, похотљивост;
2) рѣководѣи, онанисање: не рѣ-
таиш ли еси дѣкѣтва твоѣгѣ ма-
лакѣю (Послед. Испов.); м. сотво-
рити: Ном. пр. 59.

Малакѣствовати v. impf. -ствѣю, -иши,
μαλακίζεи, иквернитиса рѣководѣ-
дѣмѣ: Треб.; онанисати: не
малакѣствѣиши ли; (Ч. Испов.).

Малитиса v. impf. маляса, -иши-
са, ἐλαττοῦσθαι, умањивати се:
Јов. 3, 30.

Маловѣрѣ m. ἐλιγέπιστος, малове-
ран: Мат. 6, 30; Лук. 12, 28.

Малодѣшествовати v. impf. -ствѣю,
-иши, ἐλιγοφυχεῖν, падати духом,
малаксавати: IV Мојс. 21, 4.

Малогодный < малогодный 3. πρόσ-
καιρος, temporarius, привремен,
пролазан, кратак: Прол.

Маломощный 3. ἀνάπηρος, сакат,
кѣаст, кѣакав: Лук. 14, 13.

Малѣпа f. πιθηκός, simia, мајмун
(Микл.).

Малѣйшій 3. sup. од *малый*, μικρό-
τατος, најмањи: Мат. 13, 32.

Мамона f. араб., богатство: Мат.
6, 24; Лук. 16, 9. 13.

Манаа јевр., приношење на жр-
тву, дар: Јез. 46, 11.

Мандрагора f. грч., биљка која
обмамљује, буника: I Мојс. 30,
14—16; II. н. п. 7, 13.

Мани халд., изброј: *мани*, *измѣри*
Богъ царство твоє и *икончи* ѣ, из-
бројио је Бог твоје царство и
одредио му крај (Дан. 5, 26).
Ту реч (или: *Мине*), уз још две
речи: *Θεικη* и *Φαρικη* (или: *Ферикъ*,
или: *Оуфаринъ*), написала је та-
јанствена рука на зиду у дво-
ру вавилонскога цара Валта-
зара приликом једне гозбе у-
очи његове погибије: Дан. 5,
23—28.

Мани п. *ἡ νεβου*, миг; заповест:
ниже *кѣл* *идержай* *манимъ* *еди-*
нымъ (Сјед. воскр. гл. 4 богор.);
Кан. воскр. гл. 3. п. 1 ирм.;
гл. 7 п. 1 ирм.; *небма*, миг:
Ирмол. гл. 2 п. 3 ирм. 12; по-
крет: Кан. Цвет. п. 1 ирм.

Манна f. (од јевр. *man hu* = шта
је ово?) храна коју је Бог пу-
штао с неба Израїљцима за
све време њихова 40-годиш-
њег лутања по пустињи: Јов.
6, 31; 49, 58; Јевр. 9, 4; Апок.
2, 17.

Маннопрѣимный 3. *μανναδόχος*, који
садржи у себи ману: *стамна*
(Ст. на хвал. богор. на св. Ник.)

Мановѣніе, п. в. *маніе*: Ст. на Г. в.
на Воздв. ч. К.; Сл. на Г. в.
на Усп. Бог.; Кан. у I Нед.
В. п. п. 6 Сл.

Маранѣ араб., Господ дође:
I Кор. 16, 22.

Маслица f. *ἐλαία*, маслина: Апок.
11, 4.

Масличѣ п. *ἐλαιον*, маслиново уље:
II Мојс. 27, 20; маслина: Јер.
5, 17.

Масло п. *ἐλαιον*, уље, зейтин: Марк.
6, 13; Лук. 7, 46 sqq.

Маслосвѣщеніе < *маслосвѣщеніе* п.
τὰ εὐχέλαια, свештање масла,
св. тајна јелеосвећења: Ном.
пр. 163.

Мастительный 3. *ἐπ' ἐλαιον*, мастан,
од маслине: Кан. на Цвети п.
4 т. 1.

Маститѣ, -ый 3. *πίων*, мастан, со-
чан, свеж: *елий* (Пс. 91, 11;
Троп. на Полун.); *мастити* *ста-*
рогъ, дубока (али бадра, час-
на) старост: Мол. у Посл. о
двобрач.

Мастъ f. 1) *μύρον*, маст, миро: хра-
мина же исполниа ѿ *кони* *масти*
благонномъ (Јов. 12, 3); 2) *πί-
της*, претилина, дебљина, уље:
макω ѿ *тѣка* и *масти* да испол-
нител *дѣша* *моа* (Пс. 62, 6); сок:
масти *маслинномъ* (Рим. 11, 17).

Матеродѣкственный 3. *μητροπάρθε-
νος*, који је и мати и девојка:
Радѣица *царице*, *матеродѣктвен-*
наа *мако*, радуј се *царице*, сла-
во *матера* и *девојака*, или (по
Жив.): славо јер си *мати* и
девојка (Кан. Дух. п. 9 ирм.).

Матеролѣпнѣ adv. *μητροπρεπῶς*, као
што приличи матери, материн-
ски: Стат. на В. суб. III ст. 146.

Магла < *магла* f. *δμίχλη*, магла: II
Петр. 2, 17.

Многочисленіе < *многочисленіе* п. *ρίπη*,
хитац, метак; трен: *къ* *мно-*
чинѣ *ока*, у трен *ока* (I Кор.
15, 52); тренутак: Ант. на В.
четврт. 14.

Медленомозычний < **мѣдлыномозычнѣ** 3. βραδύλωστος, тежак, спор на језику: **Мѣдлѣн** (Кан. Дух. п. 1 ирм.); Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.

Мѣдлнѣз < **мѣдлнѣз** 3. tardus, спор: Прол.

Мѣдлѣти v. impf. мѣдлю, мѣдлинш, μέλλειν, оклевати: Дел. 22, 16.

Мѣдоточный < **мѣдоточнѣ** 3. μέλιρ-υτος, који точи мед: Ст. на Г. в. у 13 Нед.

Мѣдомозычний 3. μέλιγλώττος, слаткоречив (**Дјач.**).

Мѣждораміе n. μετάφρενα, место међу плећима: Пс. 67, 14; Ст. на стих. на св. Јов. Злат.; Ч. Кршт.

Мѣждорѣчје n. Μεσοποταμία, покрајина између река Јефрата и Тигра: Син. у Нед. свих св.

Мѣждѣ < **мѣждѣ** ргаер. μεταξὺ, ἀνά, μέσον, међу, између: Мат. 18, 15; Марк. 9, 50; Лук. 16, 26.

Мѣждѣсовный < **мѣждѣсовнѣ** 3. ἐμφύλιος, који припада истом народу; домаћи, грађански: кривъ (Мол. на вел. веч.).

Мѣзникѣ < **мѣзникѣ** m. μέσθιος, најамник (**Микл.**).

Мѣмѣ тринаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 13; 2, 13; 3, 37; 4, 13.

Мѣншій 3. сопр. од **малый**, ἐλάχιος, мањи: Мат. 25, 40; ἔσχατος, последњи, најзадњи: Марк. 9, 35; μικρότερος, најмањи: Лук. 9, 48.

Мѣрзокѣ, -зкій < **мѣрзѣзѣ** 3. βδελυκτός, στυγνός, мрзак, омражен, гнусан, одвратан: Тит. 1, 16; 3, 3.

Мѣрзость < **мѣрзость** f. βδέλυγμα, мрзост, гад, одвратност, гнусоба, страшило: Пс. 87, 9; м.

заπδ:тѣніа: Мат. 24, 15; Марк. 13, 14.

Мѣртвенный < **мѣртвѣнѣ** 3. θνητός, смртан: Рим. 6, 12.

Мѣртвѣчина f. θνησιμαίον, лепш, мрцина: Ч. Испов.; φόβιον κρέας: Ном. пр. 131.

Мѣртвоуѣннѣ adv. νεκροπρεπώς, као што приличи мртвацу: Стат. на В. суб. II ст. 94; III ст. 144.

Мѣскѣ < **мѣскѣ** m. ἡμίονος, мазга: Пс. 31, 9.

Мѣсакѣ f. јевр., стан, стража: I Цар. 14, 1.

Мѣстникѣ < **мѣстникѣ** m. ἐκδικος, ἐκδικητής, осветник: Пс. 8, 3.

Мѣсть < **мѣсть** f. δίκη, ἐκδίκησις, казна, света (**Микл.**).

Мѣтаніе n. 1) μετάνοια, поклон и то: **велики** када се поклони до земље и додирне теменом земља, или **мали** када се приклони глава до појаса и прстима десне руке додирне земља; 2) бацање: **каменнаа мѣтаніа** (Ст. на Г. в. св. архѣ. Стеф.)

Мѣтати v. impf. мѣтаю, -еши и мѣтѣ, -еши, βάλλειν, 1) мѣтати: мѣтѣ въ сокровищное хранилище (Марк. 12, 41); 2) бацати: жрекій (Марк. 15, 24); жрекіа: Лук. 23, 34; Јов. 19, 24; м. каменіе, λιθάζειν, каменисати: Јов. 10, 32, 33; рѣзы: Дел. 22, 23; лопатомъ вѣрхѣ мощей пергть: Ч. погр. свет.

Мѣтоуѣ m. μετόχιον, мали манастир који потпада под други већи манастир (**Дјач.**).

Мѣхонѣ m. јевр., подножје: III Цар. 7, 27 squ.

Мѣчка < **мѣчка** f. ἄρκτος, медведица: Амос 5, 19.

Мѣчтаніе < **мѣчтаніе** n. φαντασία, утвара; привиђење, маштање:

сатанино: Мол. Антиоха у Повеч.; Мол. св. В. В. 6 пред прич.; лѣкаког: Мол. 4 у Ч. оглаш.; прикрѣмненыхъ: Самогл. гл. 4 у Ч. погреб.; саѣарија: демоншкѣ (Ст. на блаж. св. Теод.).

Мичтати < мѣхтати v. impf. мичтаю, -ши, φαντάζεσθαι, маштати, утварати, уображавати (Микл.; Вост.).

Мжати < мѣжати v. impf. мжѣ, мжиши, πάζειν, жмурити: мѣжѣ естъ мжай (II Петр. 1, 9).

Мзда < мѣзда f. 1) μισθός, плата, награда: I Мојс. 15, 1; Мат. 6, 1; I Кор. 3, 8; 2) τροφή, јело: достоинъ дѣлатель мзды своѣа (Мат. 10, 10); 3) χρήματα, новац: надѣлаѣ мж мзда дѣтѣа емѣ (Дел. 24, 26); 4) μίσθωμα, наѣам, закуп, изнаѣмѣени стан: исполни своѣю мздою, ἐν ἰδίῳ μισθώματι, по Вуку: о своме трошкѣ (Дел. 28, 30); 5) δῶρον, дар: исполни мздою дѣнницѣ ихъ (Ст. на хвал. воскр. гл. 3); мито: дѣнница ихъ исполниѣа мзды (Мол. при умив. руку).

Мздовоздатель < мѣздовѣздатель m. μισθοποδοτής, који плаѣа за рад, платац: Јевр. 11, 6.

Мздовоздаѣни < мѣздовѣздаѣни n. μισθοποδοσία, исплаѣиваѣе плате, наплата: Јевр. 2, 2; 10, 35; 11, 26; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Мизиницѣ < мизиницѣ m. filius prostremus, мезимац; пети наѣмаѣни прст на руци: Прол.

Милованіи n. συμπάθεια, милосрѣе, сажалѣеѣе: Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч. милостѣиѣост

Миловати v. impf. милѣю, -ши, ἐλεεῖν, чинити милост, сажалѣ-

вати, смиловати се: Јуд. 1, 22; Рим. 9, 18; Твоѣ ко естъ еже миловати: Возгл.

Милосердіи < милосрѣдїи n. 1) οἰκτιρμός, милосрѣе: Јевр. 10, 28; 2) φιλανθρωπία, човеколюбѣе, човечност, ѣубав: Дел. 28, 2; 3) ἀγαθωσύνη, доброта, поштеѣеѣе, добротворност: Гал. 5, 22.

Милосердовати < милосрѣдовати v. impf. -сердѣю, -дѣеши, σπλαγχνίζεσθαι, сажалѣевати, жалити некога: ѡ народѣ (Мат. 15, 32; Марк. 8, 2).

Милосердствовати v. impf. -сердствѣю, -еши, χρηστεύεσθαι, бити благ, милосрдан, милокрван: любѣ (I Кор. 13, 4).

Милосердѣ < милосрѣдѣ 3. οἰκτιρμων, εὐσπλαγχνος, милосрдан, милостив: V Мојс. 4, 31; Лук. 6, 36; Еф. 4, 32.

Милѡтъ f. μηλωτή, овчиѣа кожа; горѣа халѣина, плашт: промдоша къ милѡтѣхъ (Јевр. 11, 37); Илїина: Кан. св. Андр. крит. п. 8 т. 4; Ближеѣа: Троп. Предпр. Просв.; вѡды іѡрдѣнскѣа милѡтѣю твоѣю прѣѣклѣ еси: Ст. на хвал. св. прор. Ил.

Милѣ 3. εὐσπλαγχνος, милосрдан, жалостив, пун сажалѣеѣа према некоме; милѣ емѣ кѣтъ, εὐσπλαγχνόσθη, сажали му се: Лук. 15, 20; милѣ ѣа дѣлѣти, ἰκετεύειν, искрено се молити: Ч. погреб. свешт. ик. 13; милѣ дѣлѣѣа: Мол. јут. 11; милѣа ткорити, потѣеσθαι, молити, прѣклиѣвати (Микл.).

Мирникѣ m. εἰρηνικός, мироѣубив човек: I Мојс. 42, 11. 44; који живи с ким у миру, друг, приѣатеѣ: Јер. 38, 22.

Мировождѣлѣнѣ *з.* који жели, који воли мир (*Старч.; Дјач.*).

Мироподатѣлѣнѣ *adv.* εἰρηνοβραβεύτως, дарујући мир: Степ. гл. 8 ант. 4 Сл.

Мирсина *f.* μισρίνη, мирта: Ис. 41, 19.

Мирствовати < **миръствовати** *v. impf.* -ствѣю, -иши, εἰρηνεύειν, живети у миру, бити миран: I Сол. 5, 13.

Миръ *m.* εἰρήνη, мир, тишина: Мат. 10, 12.

Миса *f.* 1) παροφίς, πῖναξ, дискос, тањир: Арх. чин.; Ном. пр. 20; 2) missa, римокатоличка лигургѣја (*Микл.*).

Миѣана *f.* грч., справа за разбијање зидова: I Мак. 5, 30; 6, 20.

Міровождѣлѣнѣ *з.* κοσμοπόδητος, који воли свет: Ст. на Г. в. у III Нед. В. п.

Міродѣржицъ < **миродръжѣцъ** *m.* κοσμοκράτωρ, владалац света; враг: Кан. анг. хран. п. 9 т. 3.

Міродѣржитѣлѣ < **миродръжитѣлѣ** *m.* в. міродѣржицъ: Еф. 6, 12.

Мірорадѣстный *з.* κοσμοχαρμόσυνος, који се радује свету: Сјед. у III Нед. В. п.

Міроспаситѣльный *з.* κοσμοσωτήριος, који спасава свет: Сјед. у III Нед. В. п.

Мірскій *з.* κοσμικός, светски: I Кор. 7, 33. 34; Тит 2, 12.

Міръ *m.* κόσμος, свет: Мат. 5, 14 и др.

Младѣнство *n.* νηπιότης, детињство: Сл. на стих. на Бож.

Младѣнствовати *v. impf.* -ствѣю, -иши, νηπιάζειν, бити дете, детињити: I Кор. 14, 20; платію: Сјед. на Вавед.; колѣю: Сјед. на Божић; егѣтѣко; Кан. у Нед. цвет. п. 7 т. 2.

Младѣдѣйствовати *v. impf.* -ствѣю, -ствѣиши, βρεφουργείται, примати обличје детета: Ч. погреб. млад.; Свјет. на Благов.

Младѣпитатѣльница *f.* κουροτρόφος, која храни младо, дете: Ак. Бог. ик. 10; Сјед. 2 на Усп. Бог.

Млатъ *m.* σφύρα, маљ: Суд. 4, 21; III Цар. 6, 7.

Млаченіѣ < **млаштеніѣ** *n.* ἀμητός, вршитба: III Мојс. 26, 5.

Млекопитатѣльница *f.* γαλακτοτρόφος, која храни дете млеком, дојиља (*Микл.; Дјач.*).

Млѣти < **млати** *v. impf.* мѣлю, мѣлиши, ἀλγίζειν, млѣти: двѣ мѣлющѣ къ жерновахъ (Мат. 24, 41; Лук. 17, 35).

Мнасъ *m.* μνᾶ, грчка монета у вредности од сто драхми: III Мак. 1, 4; Лук. 19, 13—25.

Мниѣхъ *m.* μοναχός, монах, инок (*Вост.*).

Мнишица *f.* μοναχή, монахиња, инокиња (*Старч.*).

Мнѣй *сomp.* од малый (в. мнѣшій) μικρότερος, мањи: Мат. 11, 11; νεώτερος, млађи; Лук. 15, 13; ἐλάχιστος, најмлађи: I Кор. 15, 9.

Многажди < **многаждѣ** *adv.* πολλάκις, много пута, често: Марк. 5, 4; 9, 22; Мол. верних 2 у св. Лит. Злат.

Многаѣри < **многашти** *adv.* в. многогажди: II Кор. 8, 22; 11, 23. 27.

Многоблагѣтробный < **многоблагѣтробнѣ** *з.* πολυεὐσπλαγχνος, многомилосрдан: Мол. на Час.

Многовѣщанный *з.* πολλυφθόγγος, речит, многоговорлив, који зна много и лепо говорити, који је на гласу: вѣтіа многовѣщанныа, речите говорнике (Ак. Бог. ик. 9).

Многокозненный < **многокѡзньнѣ** 3. πολυμήχανος, домишљат, лукав, препреден: Ст. на стих. св. Јов. Злат.; подмукао: Ст. на блаж. на св. влмч. Прок.

Многоначаліе < **многоначаліе** п. πολυαρχία, владавина многих, где много њих владају: Ст. на Г. в. на Божић.

Многоперстный < **многопрѣстѣнѣ** 3. πολύχους, са много струкова, родан: класъ (Стат. I ст. 29).

Многопищный < **многопищѣнѣ** 3. πολυτελής, који се састоји из много јела; који много једе, троши, раскошан, расипан: Прол.

Многоплачивный 3. πολυτρήνητος, много оплакиван: Ак. Бог. ик. 2.

Многоползкій < **многопалъзкъ** 3. valde lubricus, веома клизав, склизак: Прол.

Многоплитенный 3. πολυπλόκος, веома заплетен, замршен: оклазнь (Ст. у Ч. Јелеосв.); учесто сплетен, јак: Кан. на Бож. п. 6 т. 1.

Многорачительный 3. πολυραστής, који много хоће, многољубазан: Ст. на хвал. на св. П. и П.

Многословѣщій 3. part. praes. act. сл. обл. од **многослѣсти**, πολυδρόλλητος, много спомињан, о коме се много говори: чдо (Ак. Бог. ик. 2).

Многослѣсти < **многослоути** v. imperf. -слоуѣ, -слоуиши, μαχρολογεῖν, много говорити: Ак. Бог. ик. 2.

Многострадалецъ < **многострадалѣцѣ** m. πολυάθλος, који је много страдавао; који је одржао много победа: Конд. св. влмч. Теод.

Многострастный < **многострастѣнѣ** 3. πολυπάθης, многонапаћен: плоть (Ст. гл. 2 у Ч. погр.).

Многочастнѣ < **многоуастѣнѣ** adv. πολυμερῶς, много пута: Јевр. 1, 1.

Многосверзѣнѣ adv. πολυτρόπως, различито, разнолико: Јевр. 1, 1.

Множае adv. comp. од **многω**, πλεῖον, вѣhma, више: Пс. 89, 10; Мат. 12, 43.

Множайшій 3. sup. од **многій**, πλεῖστος, највише њих: Дел. 19, 32.

Множицею adv. в. **многажди**: Мат. 17, 15; Јов. 18, 2; Рим. 1, 13.

Мнѣ comp. од **малое**, μικρότερος, мање: Марк. 4, 31.

Мнѣниѣ п. ἀπόνοια, уображење: Сл. на лит. на Срет.

Мнѣти < **мнѣти** v. imperf. мню, мниши, νομίζεω, мислити: мнахѣ призракъ кѣти (Марк. 6, 49); дохѣи, држати, слутити: Дел. 27, 13; мнимъ, -ый 3. part. praes. pass. дохѡν, који се сматра: мниміи столпи кѣти (Гал. 2, 9); -са, дохѣи, чинити се: чототиса мнитъ (Мат. 22, 17).

Мна, мнай; мнашь, -и, -е; мнащій 3. part. praes. act. од **мнѣти**, дохѡν, мислећи: она же мнаши мкω κερτοградаръ естъ (Јов. 20, 15); који мисли: мнайса стоати да клѡдетиса да не падѣтъ (I Кор. 10, 20).

Могѣство п. δυναστεία, власт, моћ, величина: Свјет. у I Нед. В. п. Сл.; Сир. 43, 31; Дан. 11, 31.

Модлостъ < **мѣдлостъ** f. ραθυμία, безбрижност, лакоумност; лѣност (**Микл.**).

Мозгъ m. μυελός, мозак: Јевр. 4, 12.

Мокрота f. ὑγρότης, влага: Ст. на Г. в. 2 на св. Јов. Злат.

Молка < **малѣа** f. 1) θόρυβος, ταραχή, буна, узбуна, врева, жагор: III Јездр. 12, 2; Мат. 26, 5; 27, 24; Дел. 12, 8; метеж:

Самогл. гл. 4 у Ч. погреб.; 2) $\sigma\acute{\alpha}\lambda\omicron\varsigma$, колебање, немир: Пс. 54, 23; житейскихъ попечиній: Кан. воскр. гл. 7 п. 6 ирм.; 3) $\delta\chi\lambda\omicron\varsigma$, узнемиривање, досађивање: Кан. Бог. п. 6 т. 2.

Молвити < **млъвити** v. *imprf.* **мол-влю, молвиши**, 1) $\theta\omicron\rho\upsilon\beta\epsilon\iota\nu$, бунити се, смућавати се: что **молкити** и **плачѣти** (Марк. 5, 39); **народъ молкащъ**: Мат. 9, 23; 2) $\pi\epsilon\rho\iota\sigma\pi\acute{\alpha}\sigma\theta\alpha\iota$, трзати се око чега, забунити се, бринутити се, старати се: **Марда же молкаше** ω **мнозѣ** **иджеѣ** (Лук. 10, 40); 3) $\tau\upsilon\rho\beta\acute{\alpha}\zeta\epsilon\iota\nu$, задавати себи брѣге, кидати се, мучити се, једити се: **пачиши** и **молвиши** ω **мнозѣ** (Лук. 10, 41).

Молити < **моление** п. 1) $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}\kappa\lambda\eta\sigma\iota\varsigma$, мољење: II Кор. 8, 4; 2) $\epsilon\chi\epsilon\sigma\iota\alpha$, молба: св. Лит. Злат.; 3) $\pi\rho\epsilon\sigma\beta\epsilon\iota\alpha$, посланство: Лук. 14, 32.

Молитвенникъ < **молитвенникъ** m. 1) $\epsilon\chi\epsilon\tau\eta\varsigma$, ^{Богъ моли о немъ Пс. 43, 23; 64, 34} богомолац, онај који се моли за кога: Ис. Сир. 36, 18; Малах. 3, 14; Ст. на хвал. 2 на св. Георг.; 2) $\epsilon\upsilon\chi\omicron\lambda\omicron\gamma\iota\omicron\nu$, молитвенник (књига); 3) $\tau\omicron$ $\delta\alpha\beta\epsilon\rho$, место где се врше молитве: **молитвенникъ храма** (II Пар. 5, 7. 9).

Молитвенница f. 1) $\pi\rho\omicron\sigma\epsilon\upsilon\chi\eta$, templum, молитвени дом, богомоља: Дел. 16, 13; 2) quae oratione intercedit, која се моли за другога, угодница Божја (**Микл.**; **Дјач.**).

Молниа, -ий < **мълниа** f. $\acute{\alpha}\sigma\tau\rho\alpha\pi\eta$, муња: Лук. 10, 18.

Молотити < **млатити** v. *imprf.* рус., **молотѣ** < **млатѣ**, -тиши, $\tau\omicron\lambda\tau\epsilon\iota\nu$, млатити (жито), врѣи: I Кор. 9, 9; I Тим. 5, 18.

Молчаливъ, -ый < **млъуальнѣ** 3. $\eta\sigma\acute{\upsilon}\chi\iota\omicron\varsigma$, миран, спокојан, тих: I Петр. 3, 4; $\sigma\iota\gamma\eta\rho\acute{\omicron}\varsigma$, ћутлив: Ст. у Ч. погреб. свешт.

Молчаніе < **млъуаніе** п. $\eta\sigma\upsilon\chi\iota\alpha$, мир, тишина (**Микл.**); $\sigma\iota\omega\pi\eta$, ћутање (**Вост.**).

Молчалникъ < **млъуальникъ** m. $\sigma\iota\omega\pi\eta\lambda\acute{\omicron}\varsigma$, ћуталица; подвижник који се предао ћутању (**Вост.**).

Молчалница < **млъуальница** f. $\sigma\iota\omega\pi\eta\lambda\acute{\omicron}\varsigma$, келија монаха молчалника: Прол.

Молчалствовать < **млъуальствовать** v. *imprf.* -ствѣю, -иши, ћутати; живети усамљено, бити отшелник: Прол.

Молчати < **млъвати** v. *imprf.* **молчѣ**, **молчиши**, $\sigma\iota\omega\pi\acute{\alpha}\nu$, $\sigma\iota\gamma\acute{\alpha}\nu$, мучати, ћутати: IV Пар. 2, 3; **жены** **ваша** **къ** **церквахъ** **да** **молчатъ** (I Кор. 14, 34); Лук. 1, 20; **да** **молчатъ** **всѣ** **плоть**: В. суб.

Моль m. $\sigma\eta\varsigma$, мољац: Прич. Сол. 25, 21.

Монистъ m. $\theta\epsilon\rho\mu\sigma\iota\kappa\acute{\omicron}\varsigma$, ѡердан: П. н. п. 1, 9; $\epsilon\pi\phi\omega\delta\omicron\kappa\iota\varsigma$: Суд. 8, 26.

Мотыло п. $\kappa\acute{\omicron}\pi\rho\omicron\varsigma$, блато, балега: II Мојс. 29, 14; III Мојс. 4, 11; IV Мојс. 19, 5; Јез. 4, 15; $\kappa\acute{\omicron}\pi\rho\iota\omicron\nu$, смет, гној, ѡубре: I Мак. 2, 62.

Мочити v. *imprf.* **мочѣ**, **мочиши**, $\beta\rho\acute{\epsilon}\chi\epsilon\iota\nu$, умакати, погружавати: Ном. пр. 200.

Мочъ < **моухъ** f. *urina*, мокраћа (**Микл.**).

Моцѣнъ, -ый < **мошты** 3. $\delta\upsilon\nu\alpha\tau\acute{\omicron}\varsigma$, моћан, снажан, силан: IV Мојс. 22, 38; Дел. 2, 24; Гал. 4, 15.

Моцій < **мошти** v. *imprf.* **могѣ**, **можеши**, 1) $\delta\upsilon\nu\alpha\sigma\theta\alpha\iota$, моћи: **никто** **же** **можетъ** **дѣла** **господинова** **рако-** **тати** (Мат. 6, 24; Лук. 16, 13);

Мат. 19, 12; 2) ἰσχύειν, имати снаге, јак бити, ваљати, вре-
дети: *многω бо можеть молнтка*
праведнагω поспѣшетъ ема (Јак.
5, 16).

Мѡци < мошти f. pl. λείψανα, мош-
ти, кости светитељске (*Микл.;*
Вост.).

Моць < мошь f. ἰσχύς, δύναμις, моћ,
снага, сила, храброст, јунаш-
тво (*Микл.*).

Мскъ m. в. мискъ: III Цар. 1, 33.
38, 44.

Мститиѣль < мьститель m. ἔκδικος,
осветник: I Сол. 4, 6.

Мститиѣльница < мьстительница f.
ἀμυντήριον, обрана: Ст. у Ч. по-
греб. свешт.

Мстити < мьстити v. pf. мщѣ, мсти-
ши, ἐκδικεῖν, осветити кога, осве-
тити се: Пс. 98, 8; Апок. 6, 10.

Мстѣ < мьсть m. γλαῦκος, мошт,
шира: Јова 32, 19.

Мѡдрованіѣ < мѡдрованіѣ n. φρόνημα,
мудровање, мишљење, мњење:
Рим. 8, 6, 7, 27; охолост: *плоти*
нашеа (Троп. IX часа); *бѹд:*
плотикое (Мол. IX часа); *вѣ-*
сткнное: Мол. у Повеч.

Мѡдролѹвѣцѣ < мѡдромовѣцѣ m. φι-
λόφρων, љубазан, пријазан: I
Петр. 3, 8.

Мѡдрствовать < мѡдрствовать v.
imprf. -ствѣю, -иши, φρονεῖν, му-
дровати, размишљати: *паче еже*
подобаетъ (Рим. 12, 3); *разли-*
ковати: день.. (Рим. 14, 6); *ми-*
слити: не вышкѣа.. (Рим. 12,
6); -сѣ, φρονεῖσθαι, мислити се:
Филиб. 2, 5.

Мѡжатаѣ < мѡжатаѣ adj. f. ὑπαν-
δρος, удата: жена (Рим. 7, 2).

Мѡжатиѣ < мѡжатиѣ v. imprf. мѡ-
жаюсѣ, -жаишисѣ, ἀνδρίζεσθαι, му-

шки се држати, бити храбар:
Пс. 30, 25; I Кор. 16, 13.

Мѡжатица < мѡжатица f. ὑπανδρος,
удата жена: Прем. Сир. 9, 10;
Ч. Испов.

Мѡжелѡжецѣ < мѡжелѡжецѣ m. ἀρρε-
νόφθορος, педераста: Ном. пр. 23.

Мѡжелѡжникѣ < мѡжелѡжникѣ m.
ἀρρενοκοίτης, који полно опћи
с мушкима, хомосексуалац, пе-
дераста: I Кор. 6, 9; I Тим.
1, 10.

Мѡжелѡжество < мѡжелѡжество n.
полно опћење с мушкима, со-
домски грех: I Петр. 4, 3.

Мѡжелѡжствовать кого < мѡжелѡж-
ствовать v. imprf. -ствѣю, -иши,
полно опћити с мушкарцем:
Ч. Испов.

Мѡжѡлюбѣца f. φιλανδρος, жена која
воли мужа: Тит. 2, 4.

Мѡженѣнство < мѡженѣнство n.
ἀνδρομανία, лудовање за му-
шкима, успаљивање (*Микл.*).

Мѡженѣнствовати v. imprf. -ствѣю,
-иши, ἀρρενομανεῖν, лудовати за
мушкима; *на кою женѣ, опћи-*
ти са женом противу природе:
Ном. пр. 28^б.

Мѡжестввати < мѡжестввати v.
imprf. -ствѣю, -иши, ἀνδρίζεσθαι,
храбро се борити, мушки уста-
јати противу некога: *на мѡчи-*
телей (Ст. на лит. св. Георг.).

Мѡжеѣменѣ < мѡжеѣменѣ 3. уман,
паметан као човек (*Старч.*).

Мѡка < мѡка f. ἄλευρον, брашно:
Мат. 13, 3; Лук. 13, 21; σερί-
δαλις, пшенично брашно које
се приносило Богу на жртву:
I Мојс. 2, 1.

Мѡка < мѡка f. 1) κόλασις, мука,
мучење: *вѣчнаа* (Мат. 25, 46);
Стен. гл. 8 ант. 2; 2) δίκη,

- казна: иже мѣкѣ приимѣтъ (II Сол. 1, 9).
- Мѣринъ** м. Αἰθίοψ, Етиопљанин. Тај назив је добио св. Мојсеј (спомен 28 авг.), који је био црнац из Етиопије (*Дјач.*).
- Мѣса** f. губа у антиминосу и потиру: Арх. чин.
- Мѣсикій** м. μουσικός, свирач, певач: Апок. 18, 22.
- Мѣсикійскій** в. μουσουργικός, музички: Дан. 3, 5; гдѣлк: Ст. по полиј. у Нед. Дух.
- Мѣсія** f. μουσίων, (према јевр. mesach = мешао), мозаик т. ј. уметничка слика састављена из разнобојних ситних камичака (*Дјач.*).
- Мѣслоимѣцъ** < мѣслоимѣць м. αἰσχροκέρδης (αἰσχρόν + κέρδος = мѣшѣ + мѣиць = који хвата, који граби срамну добит, корист), користољубив, подмитљив, лаком: I Тим. 3, 3.
- Мѣслоимство** < мѣслоимство п. αἰσχροκέρδεια, грамжење за добитком, лакомост, користољубље: Посв. испов. грехова. Келийное мѣслоимство, украшавање монашке келије разним раскошним предметима: сликама и књигама световним, које привлаче себи ум и срце монаха, а одбијају их од Бога.
- Мѣшица** < мѣшница f. βροῦχος, врста скакавца: Наум 3, 16. В. вѣрхъ.
- Мѣшати** < мѣштати v. imperf. мѣраю, -цаши, в. мѣстити.
- Мѣшѣ** п. ποῖα, трава; сапун: вѣрѣшѣхъ (Мал. 3, 2).
- Мѣтаръ** < мѣтарь м. τελώνης, цариник: Мат. 5, 46; Марк. 2, 15; Лук. 3, 12.
- Мѣтница** < мѣтѣница f. τελώνιον, царинарница: Мат. 9, 9; Марк. 2, 14; Лук. 5, 27.
- Мѣдница** < мѣдѣница f. λεπτόν (в. мѣта), најситнији метални новац: Лук. 12, 59.
- Мѣдѣ** f. χαλκός, мјед: зѣмѣлци (I Кор. 13, 1); новци: ни при полѣкѣ мѣди (Марк. 6, 8); народѣ мѣцѣтъ мѣдѣ: Марк. 12, 41.
- Мѣлина** f. глиб, бара: Јез. 47, 11.
- Мѣлѣ** м. πηλός, креч; V Мојс. 27, 2; глина, иловача, блато: I Мојс. 11, 3.
- Мѣстолюбивѣцъ** м. τοποτηρητής, намесник, заменик, помоћник, вршилац дужности: Син. у VII Нед. по св. Пасци.
- Мѣстоимѣніе** п. проποмен, замена: копроцитианоѣ и т. д. (ГраMAT.).
- Мѣтнословіе** п. ῥιχτολόγιον (ῥίχτειν, бацати коцку) врачарска књига која садржи у себи записе (изреке) из јеванђеља са разним празноверним објашњењима којима се решава законетка: Ном. пр. 20 (*А. Павловъ*, стр. 53 прим. 4).
- Мѣхъ** м. 1) ἀσχός, мех, мешина: Мат. 9, 17; Марк. 2, 22; Лук. 5, 37; мехур: Стат. на В. суб. I ст. 83; 2) πῆρα, торба: Лук. 22, 25.
- Мѣшѣ** < мѣшѣ м. πῆρα, врећа, кеса (*Микл ; Вост.*)
- Мѣсопѣстѣ** < мѣсопѣстъ м. ἀπόκρεος, месојеђе: Син. у Нед. мес.
- Мѣстиса** < мѣстиса v. imperf. мѣтѣса, -тѣшиса, тарѣтѣив, мѣтити се, бунити се, узнемиривати се, узрујавати се: кидѣ мѣтѣтѣса (Пс. 38, 7); Сјед. у Ч погреб.; Ирѣдѣ мѣтѣшиса: Ст. на Г. в на Божић; Кан. св. Андр. крит. п.

4 т. 4; θορυβεῖσθαι, уплахири-
ти се: Син. на В. четврт.
Матка < **матка** f. ἡδύσμον, мет-
вица (трава): Мат. 23, 23; Лук.
11, 42.
Матѣжнѣ < **матсѣжнѣ** 3. ταραχώδης,
сметен, збркан, поремећен: ѿ
моки **матѣжна** (Пс. 90, 3).
Матѣжѣ < **матсѣжѣ** f. ταραχή, ме-
теж, бѹна: Марк. 13, 8; σύχυ-
σις, сметња, неред: Дел. 19, 29;
θόρυβος, забѹна, немир: Јев.
ст. гл. 2.
Матѣль < **матѣ** m. μανδύη, μαν-
δολή, pallium, Mantel, огртач,
плашт, широка путничка гор-
ња хаљина (*Микл.; Дјач.*).
Мати < **мати** v. impf. мнѣ, мнѣши,
θλίβειν, месити, стискати, гње-
чити (*Вост.*).
Мѣгалѣ m. јевр., врста гуште-
ра; по некима: језе: III Мојс.
11, 30.
Мѣрокарный 3. μερικής, који се
вари као миро: θῆμιμα (II
Мојс. 30, 25).
Мѣрокати v. impf. мѣрѣю, -ѣши, ἀπο-
μυρώνειν, помазивати миром:
Ном. пр. 200.
Мѣровонѣ n. мирис од мира: Прол.

Мѣроточный 3. unguentum fun-
dens, који излива, из којѣга
тече чудотворно и лековито
миро: св. влмч. Димитрије, св.
Симеон Немања.
Мѣродохиновный 3. μυρίπνοα, који
мирише на миро: цвѣти рай-
тин (Сл. на хвал. у Нед. св. от.).
Мѣроносица f. μυροφόρος, 1) посуда
у којој се чува св. миро; 2)
побожне жене које су дошле
на гроб Христов да Му по-
мажу тело мирисавим уљем, а
чијој је успомени посвећена
III Недеља по св. Пасци (*Дјач.*).
Мѣроположница f. μυροθήκη, који
точи из себе миро: Ст. на хвал.
на Прен. м. св. Ник.
Мѣропомазокати v. impf. -зѣю, -ѣши,
μυρίζειν, помазивати мирисним
уљима: Сјед. на В. суб.
Мѣросати v. impf. -саю, -ѣши, μυρί-
ζειν, мазати миром (*Микл.*).
Мѣровѣханный < **мѣровѣханыѣ** 3. μυ-
ροβρεχής, који мирише на миро:
III Мак. 4. 6.
Мѣровѣхати < **мѣровѣхати** v. impf.
-хаю, -ѣши, μυρίζειν, мирисати на
миро: Сјед. гл. 3 на Усп. Бог.
Мѣрсѣна f. грч., мирта: Ис. 41, 19.

Н

Н петнаесто слово у црквено-
слов. азбуци, зове се **нашѣ**; као
цифра ѣ = 50.
Навѣѣти v. pf. навѣдѣ, -вѣдиши,
φυλάσσειν, чувати: Лук. 21, 1.
Навѣдреникѣ < **навѣдрѣникѣ** m. βλο-
υρονάτιον, свештеничка одежа у
облику четвороугаоног платна
(правокутника) које архијереји
или одликовани свештеници

носе прикопчано или привезано
о десном бедру за појасом, а
символише мач духовни т. ј.
оружје речи Божје којим ње-
гови носиоци треба да су на-
оружани противу јереси и за-
блуда. У руској Цркви вѣна
се навѣдреник о лево бедро,
док се за десно прикопчава или
привезује палица. В. палица.

Навлюсти v. pf. -ваюдѣ, -диши, πα-
ρατηρεῖν, мотрити, надзиравати,
пазити на некога: Лук. 20, 20.

Навада f. consuetudo, навада, на-
вика, обичај (*Микл.*).

Навадити v. pf. -важдѣ, -диши, 1)
συγχεῖν, подбунити, подбости:
къмъ народъ (Дел. 21, 27); 2)
προβιάζειν, наговорити некога
на нешто: наваждена матерію
ікою (Мат. 14, 8); 3) καταλα-
λεῖν, опасти, оговорити неко-
га, лажну тужбу изнети про-
тиву некога (*Микл.*).

Навадница f. διάβολος, опадачица,
сплеткашица: I Тим. 3, 11.

Наваждати v. impf. -ждаю, -жда-
иши, προσάλεῖν, опадати, сплет-
карити, лажну тужбу износи-
ти (*Микл.*).

Наваждениі n. διαβολή, сплетка, опа-
дање, клевета, дражење, под-
бадање (*Вост.*).

Навечеріи n. ἑσπέρα, vespera, вече
пре једнога дана, уочи дана:
праздника (Тип.).

Наводниіи < наводниеніи n. πλύμ-
μυρα, поплава, бујица: Лук. 6,
48; тинноі: Кан. анг. хран. II
1 Сл.

Навыцати v. impf. навыцаю, -цаиши,
μαθηάσκειν, учити се: ѿ κτίσμε-
тъ (Ном. пр. 20).

Навѣтїи n. ἐπιβουλή, insidiae, за-
седа, замке: Прол.

Навѣтливый < навѣтъливъ 3. insi-
diosus, лукав, сплеткарош, опа-
сан, који кује завере, спрема
заседе: Прол.

Навѣтникъ < навѣтъникъ m. ἐπιβου-
λος, лукав, подмукао човек, из-
дајица, сплеткарош: I Цар. 29,
4; II Цар. 2, 16; III Цар. 5, 4;
Сјед. у ант. 9 на В. четвр.

Навѣтовати v. impf. навѣтѣю, -вѣ-
тѣиши, ἐπιβουλεύειν, претити, о
глави радити некое, плести
замке, смишљати зло противу
некога: навѣтѣющїи созданію тво-
емъ (Ч. Кршт.).

Навѣтъ m. ἐπιβουλή, наговор, за-
седа, издаја, лукавство, злоба,
насртај, нападај: II Мак. 5, 7;
вражїи (Богор. егзап. 8); іопрот-
тиколежациаго: Мол. св. В. В.
1 на Дух. веч.; крагвкъ: Сл. по
свѣт. на св. влмч. Теод.

Нагивъ m. јевр., југ, јужна стра-
на: Јер. 32, 44; 33, 13.

Наглавиі n. χίθαρς, капа, митра
коју су носили на глави ца-
реви и првосвештеници: II
Мојс. 28, 4.

Нагребитисѧ < нагрѣбитисѧ v. pf.
-горѣлюсѧ, -вишисѧ, contrahi,
згрбити се, згурити се, огр-
бавити: Прол.

Нагота f. γύμνωσις, γυμνότης, голо-
тиња: I Мојс. 9, 22; V Мојс.
28, 48; Рим. 8, 35; II Кор. 11,
27; Апок. 3, 18.

Наготовати v. impf. -тѣю, -тѣиши,
γυμνῶνται, го бити, ићи без
одеће, трпети голотињу: I Кор.
4, 11.

Нагъ, -їи 3. γυμνός, го: I Мојс. 2, 25;
I Цар. 19, 24; Мат. 25, 36—44.

Надолзѣ adv. μακρὰ, дуго: Марк.
12, 40.

Надрѣги f. pl. περισκέλις, одећа ста-
розаветнога свештеника; гаће:
надрѣги льнѣни, покрывати стѣ-
дѣніѧ плоти нхъ ѿ сѣдрѣ даже
до стѣгнѣ (II Мојс. 28, 42)

Надѣланіи < надѣланиіи n. πεποιθήσις,
нада, очекивање, поуздање: II
Кор. 3, 4; Еф. 3, 12; Фи-
либ. 3, 4.

Надѣатисѧ < надѣатисѧ v. impf. надѣюсѧ, -дѣишисѧ, ἐλπίζειν, надати се: Лук. 23, 8; πεποιθέναι, уздати се: II Кор. 10, 7; Евр. 2, 13.

Наединѣ adv. κατ' ἰδίᾳ, насамо, у четири ока: Дел. 23, 19.

Наемникъ < наемникъ m. μισθωτός, μισθιος, наѣмник, надничар: II Мојс. 12, 15; III Мојс. 25, 40; Лук. 15, 17. 19; Јов. 10, 12. 13.

Назданіе n. ἀνάπλασις, успоставляне, обновлѣне, преображеніе: Ак. Бог. ик. 10.

Наздати v. pf. -зидѣѧ, -зидѣши, ἐποικοδομεῖν, устројити, назидати: I Кор. 3, 14; утврдити: Еф. 2, 20.

Назидати v. impf. -даю, -даши, οἰκοδομεῖν, зидати, градити: I Кор. 3, 10. 12; назидавати, поучавати: I Кор. 10, 23; Јуд. 1, 20.

Назирати v. impf. -раю, -раши, παρατηρεῖν, мотрити, пазити на кога: Марк. 3, 2; Лук. 14, 1; 6, 7; ἐφορᾶν, надгледати (*Микл.*).

Назнаминати v. pf. -наю, -наши, σημαίνειν, означити, објавити: Дел. 11, 28; II Сол. 3, 14.

Назнаменовати v. impf. -нѣю, -нѣши, σημαίνειν, назначити, показивати пѹт, разумевати: Јов. 12, 33; 18, 32; 21, 19; -сѧ, осенити се знаком крста: Треб..

Назрѣти v. pf. назрю, -зриши, παρατηρεῖν, гледати на нешто: аще κεζзакωνήѧ назриши (Пс. 129, 3).

Наипаче adv. μάλιστα, ἐπὶ πλεῖον, највише, више свега, особито, нарочито: Пс. 50, 4; Дел. 20, 38 squ.

Наитіе n. ἐπιφοίτησις, ^{на}силазак: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; 4. Вел. водоосв.

Наказаніе n. 1) διδασκαλία, παιδεία, кажњавање, карање: не прини-могѧй наказаніемъ Гдѣниѧ (Евр. 12, 5); Евр. 12, 8. 11; савѣтовање, воспитаваніе, поука: всако писаніе.. полезно естъ.. къ наказанію (II Тим. 3, 16); Рим. 15, 4; Еф. 6, 4; Ст. по полиј. св. Сави; 2) νοῦθεσία, опомена: Тит 3, 10; Сл. на хвал. у V Нед. В. п.

Наказатиѧ m. παιδευτής, карач: Евр. 12, 9; воспитач, учитель: Рим. 2, 20; Конд. у Нед. сир.

Наказати v. pf. -заю, -зашши и -жѧ, -жиши, παιδεύειν, воспитати, научити: Дел. 7, 22; 22, 3; казнити, покарати: Лук. 23, 16. 22.

Наказовати v. impf. -казѣю, -зѣши, 1) παιδεύειν, кажњавати, карати: наказѣѧ накази ма Гдѣ (Пс. 117, 18); егоже ко людемъ Гдѣ, наказѣтъ: Евр. 12, 6; Апок. 3, 19; Мол. у Ч. Јелеосв.; учи-ти: Троп. св. Јов. Злат.; 2) νοῦθετεῖν, упѣивати, поучавати: I Кор. 4, 14; савѣтовати, опомињати: II Сол. 3, 15; Кол. 1, 28; II Тим 2, 25; Тит 2, 12.

Накладати v. impf. -даю, -ниши, φορτίζειν, товарити, трпѣти: крѣпѣна не оудокъ погѣма (Лук. 11, 46).

Належати v. impf. -лежѧ, -жиши, ἐπιχειροῦμαι, навалѣвати; напа-дати: на чѣлокѣѧ (Пс. 61, 4); тискати, стѣшњавати: належѣѧ емѧ народѧ (Лук. 5, 1); нѣжда ко ми належитѧ, за невољу ми је: I Кор. 9, 16; ѿ належаѣѧ-гѧ (ἐπιχειμένους) припрѣѧ: Мол. на Веч.

Наличникъ m. προσοπίων, образина, маска: Ном. пр. 23.

Налогъ т. ἐπὶ ῥεῖα, вреѣанье, нападај, мучење: ἐπὶ ῥεῖα (Кан. у Ч. погреб. млад. п. 8 т. богор.; Кан. Богор. п. 6 т. 2)

Наложница < наложница f. παλλαχὴ, незаконита жена, милосница, иноча: Сл. на блаж. на Усек.

Наложничихъ < наложничихъ т. παλλαχῆς υἱός, син иночин, копиле (Вост.).

Налой т. в. аналогій.

Налацати < налацати v. impf. -цаю, -цаши и -лачѣ, -чиши, ἐνέχειν, записати, нагезати: στρέλλειν (I Мојс. 49, 23); лѣки: Пс. 77, 9.

Налащи < налашти v. pf. -лачѣ, -лачиши, διατείνειν, затегнути: лѣкѣ (Пс. 10, 2); ἐντείνειν, напрегнути: налащы и οὐπὲρ κай. . Пс. 44, 5; Мол. при обл. надбедр.

Намастити v. pf. -мащѣ, -стиши, λιπαίνειν, намазати, натрти мащу: Пс. 140, 5.

Наметати v. impf. -мищѣ, -мишиши, πίπτειν, бацати; н. каменни, λιθάζειν, каменовати: II Кор. 1, 25.

Наметъ т. σκηνὴ, шатор: III Мак. 1, 2.

Намизати v. impf. -заю, -заши, nutare, намигивати: окоми (Микл.).

Намѣстный з. ἐντόπιος, тамонный, ондашній: Дел. 21, 12.

Наницъ и наничъ adv. ἄλλοίως, на наличье: одѣждѣ одѣжати (Микл.).

Наносити v. impf. -ношѣ, -сиши, ἐπιφέρειν, полагати: на недѣжнѣ . . глакотѣжи и оукрѣпцы (Дел. 19, 12), изъявлявати, подизати: снѣжѣ (Рим. 3, 5).

Наносъ т. ἐπιφορά, додаток, доплатак (Вост.); calumpnia, клевета (Микл.).

Нанѣдренникъ < нанѣдренникъ т. в. егкопій.

Нападѣніе п. ἐπιστάσις, напад, насртај, наваљивање: II Кор. 11, 28; вражіе: Мол. у Послед. оп. молебна.

Напасти v. pf. -падѣ, -диши, προσπίπτειν, напасти: на храмниѣ (Мат. 7, 25); на вѣю, пасти око врата, загрлѣти: Лук. 15, 20; Дел. 20, 37; на перѣи, леѣи на груди: Јов. 13, 25.

Напастковати v. impf. -ствѣю, -иши, πειράζειν, кушати, водити кога у напаст, дражити, задиркивати, нападати, гонити (Микл.); -сѣ, трпети беду, гоњење (Дјач.).

Напастъ f. πειρασμός, искушење: Мат. 6, 13; 26, 41; Марк. 14, 38; Лук. 22, 40. 46; I Тим. 6, 9.

Напаати < напаати v. impf. -аю, -аши, ποτίζειν, напајати, појити: Пс. 103, 11. 13; Мат. 27, 48; Лук. 13, 15; поливати, заливати: ни наждааѣ естъ что, ни наждааѣ, но козрицааѣ Богъ (I Кор. 3, 7. 8).

Напрѣсникъ < напрѣсникъ т. ἐπιστήδιος, 1) напрсник, једна врста одежде старозаветнога првосвѣштеника: II Мојс. 28, 4; 2) човек који лежи на грудима некога (као што се каже за св. ап. Јована да је лежао на грудима Спаситељевим), љубимац, миљеник (Дјач.).

Написаніе п. 1) ἐπιγραφή, натпис: чій окразъ иѣи и написаніе (Мат. 22, 20; Марк. 12, 16); Марк. 15, 26; Лук. 23, 38; 2) ἀπογραφή, попис становништва: иѣи написаніе првое крѣсть . . (Лук. 2, 2); Дел. 5, 37.

Написати v. pf. -пишѣ, -иши, ἐπιγράφειν, написати: IV Мојс. 17, 3. 4.

Напитати v. pf. -таю, -иши, τρέφειν, нахрани: Мат. 25, 37.

Напо́льный < напо́льнъ 3. campetris, који је окружен пољима, који лежи на равници: на гряды напо́льныя (II Парал. 28, 18).

Напослѣдокъ < напослѣдѣкъ adv. ἔσχατον, најносле, најзад: III Мојс. 27, 18.

Направити v. pf. -правлю, -иши, κατευθύναι, управити, упутити: ноги наша на пѣть мирнѣ (Лук. 1, 79); управити, удесити: ἑστῶν μοῶδὲν направи по иокни твоѣмъ (Троп. на I часу).

Напрасливъ 3. δξύχολος, строг, пргав, нагао: Тит 1, 7.

Напрасно adv. ἀδρόως, ἐξαίφνης, изненада, неочекивано, наједном: н. ѿдѣла прїидетъ (Троп. троич. у Јут. мол.).

Напряженіе < напряженіе n. ἐπίτασις, уси́лавање, напрезање, напор: Ст. на Г. в. у среду IV седм. В. п.

Напѣтіе < напѣтнѣ n. ἐφόδιον, све што је потребно за пут; попутнина, путни трошак за путовање у загробни свет: въ напѣтіе живота кѣчнаго, као помоћ за живот вечни коју бо-лесник добива пред смрт у св. причешћу (Мол. св. В. В. у Посл. за прич. бол.).

Напѣтное n. в. напѣтіе: Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.

Напыщенъ < напыштенъ 3. τετυφωμένος, надут: II Тим. 3, 4.

Напыритиса < напышитиса v. pf. -ишѣсѣ, -ишишѣ, ἐγχοῦσθαι, надути се: II Тим. 3, 4.

Нардъ m. грч., биљка у Индији из које се правило мирисаво уље: мѣро нардное (Марк. 14, 3); Јов. 12, 3.

Нарекованный 3. ὠφισμένος, одређен: Дел. 2, 23.

Нарици < нарици v. pf. нарежѣ, -иши, 1) καλεῖσθαι, назвати: не люди моѡ, люди моѡ (Рим. 9, 25); Богор. воскр. гл. 6; н. нмѣ, наденути име: Мат. 1, 21. 23. 25; Лук. 1, 13. 31; 2, 21; 2) ἐπικαλεῖσθαι, позивати у помоћ некога, позивати се, апеловати на некога: кнѣрѣ ли нарежѣ єи (Дел. 25, 12); Дел. 28, 19; 3) ὀνομάζειν, именовати, прозвати: иже и апѡлы нариче (Лук. 6, 13); -сѣ, καλεῖσθαι, назвати се: мкѡ тѣи сынокѣ Бжїи нарежѣтѣ (Мат. 5, 9).

Нарицати v. impf. -цаю, -цаиши, 1) καλεῖν, називати: имении оїѣ егѡ Захарїю (Лук. 1, 59); 2) ἐπικαλεῖσθαι, позивати се, апеловати на некога: кнѣрѣ нарицаю (Дел. 25, 11); надевати коме име, прозивати: бїмѡнъ нарицаиши Петръ (Дел. 10, 5. 18 squ.); -сѣ, називати се: сучити (Мат. 23, 8. 10).

Народъ m. 1) ἔχλος, гомила: Мат. 15, 32; Дел. 1, 16; 2) πλῆθος, мноштво: Лук. 6, 17; 23, 27; 3) λαός, народ: Лук. 20, 19; 4) δῆμος, свѣтина, прост народ: Дел. 12, 22; 17, 5.

Нарокъ m. προδεδρμία, одређено време, рок: Гал. 4, 2.

Нарочитъ, -ый 3. 1) ἐπίκλητος, славан: сїи нарочитїи гонїи (IV Мојс. 26, 9); 2) ἐπίσημος, познат, чувен, знаменит: ко апѡлѣхѣ (Рим. 16, 7); Мат. 27, 16; 3) γνωστός, јаван:

Насѣщный <насытити 3, потребан: хлѣбъ нашъ насѣщный (Мат. 6, 11; Лук. 11, 3), хлеб наш потребни. Оба су превода погрешна са грчкога: ἄρτος ἐπιούσιος, пошто ἐπιούσιος не значи: насѣщный, потребни, него: свагдашњи, управо: за сутрашњи дан одређени (ἡ ἐπιούσια ἡμέρα), те би правилније било: хлѣбъ нашъ ксидникий, хлеб наш свагдашњи (*Жив.*).

Насыщеніе <насыщение п. τροφή, ситост, наслада, чапћење: V Мојс. 33, 23; II Петр. 2, 13.

Наткати <натъкати v. pf. наткѣ, натчини, πείζειν, набити, натући, напуити: мѣрѣ докѣрѣ наткани (παρασκευάμενος) и потрапанѣ.. (Лук. 6, 38).

Натриженіе <натрижесение п. ἀθλον, борба, натецање; ἐπαθλον, награда за борбу: Ст. на Г. в. 3 на Предпр. Преобр.

Наѣпигъ <наѣпигъ m. ναυπηγός, градитель бродова (*Микл.; Дјач.; Старч.*).

Наѣстити <наѣстити v. pf. наѣиѣ, -стиши, 1) πείθειν, наговорити, подговорити: Мат. 27, 20; Дел. 14, 19; 2) παροτρύνειν, побудити, потстаћи: Дел. 13, 50.

Наѣтри <наѣтрисе п. πρωτα, јутро следећега дана, појутарје; adv. ἐπὶ τὴν αὔριον, ујутро, сутрадан: Марк. 11, 12; 15, 1.

Наѣщеніе <наѣшесение п. διδασκαλία, наговор: Ч. оглаш.

Находити v. impf. -хѣждѣ, -диши, ἐπέρχεται, приступати, навалѣвати: Ст. на Г. в. на св. арх. Мих.

Находъ m. εἰσβολή, насртај, навала, провала: Сл. по Свјет. на

св. Саву; ἔφοδος, нападај: стратій (Кан. Богор. II. 8 т. богор.).

Нахѣженіе п. ἔφοδος, навалѣвање, насртање, продирање: Ст. на Г. в. на преп. Параск.

Началникъ <начальникъ m. ἀρχηγός, главар, почетник, оснивач: Ст. на Г. в. воскр. гл. 5; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Начало <начало п. ἀρχή, 1) почетак: I Мојс. 2, 10; IV Мојс. 24, 20; V Мојс. 33, 27; Мат. 24, 8; Марк. 10, 6; Јов. 1, 1; Сл. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет; 2) власт: Рим. 8, 38; Еф. 3, 10; 6, 12, Кол. 1, 16; 2, 10.

Началовождъ <началовождъ m. ἀρχηγός, главни вођ: аггелокъ (Ст. на стих. св. арх. Мих.).

Началозлобный 3. ἀρχιμαχός, од почетка злобан, зао: смій (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.).

Началохѣдожникъ <началохѣдожникъ m. ἀρχιτέκτων, градитель, подузетник: Ст. на Г. в. 3 на св. Луку.

Началоство <начальство п. ἀρχή, власт, поглаварство: Лук. 20, 20; I Кор. 15, 24; Еф. 1, 21; старешинство: Јуд. 1, 6.

Начати <начати v. pf. начинѣ, начини, ἀρχεσθαι, почети: Мат. 4, 17 squ.

Начатокъ <начать m. ἀρχή, почетак: азъ емѣ... начатокъ и конецъ (Апок. 21, 6; 22, 13); 2) adv. τὴν ἀρχὴν, испочетка, одмах у почетку, напред: начатокъ мѣс и глаголю камиъ (Јов. 8, 25), τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν, почетак, како вам и кажем (*Вук*). Ова реч τὴν ἀρχὴν преведена је и црквенословенски и српски погрешно, јер

није схваћена адвербијално као у латинскоме (*id quod a principio dico vobis*), у рускоме (что я говорилъ вамъ о себѣ *сначала*) и у другимъ преводима (*Жив.*); 3) ἀπαρχή, првине природе, први плодови: ѡκω начатки естества насадителю (Конд. у Нед. свих. св.); прва жертва; новина: Ἰχθὺς къ Христѣ (Рим. 16. 5); οὐμῆρσμι: I Кор. 15, 20; Мол. у св. Лит. Вас.; οὐοπισиѣ: Сјед. воскр. 1 гл. 3; Богъ нашии: Сјед. по полиј. св. Лук. Наченъ, -шій 3. part. praes. act. I од начати, ἀρχόμενος, почевши, који је почео: Гал. 3, 3. Начертавати < начертавати v. imperf. -ваю, -ваши, 1) χαράττειν, црта-ти: крестъ младенцемъ (Ч. Кршт.); 2) χαρακτηρίζειν, карактерисати, обележавати: Син. у II Нед. В. п. Начертаніе < начертание п. χάραγμα, χαράκτηρ, цртеж, белега, слика, жиг: Апок. 13, 16. 17 squ.; Ст. на Г. в. 2 на Обр.; Мол. у св. Лит. Вас.; Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч. Начертати < начертати v. pf. -таю, -таши, χαράττειν, нацртати, на-сликати, написати, урезати: Дел. 17, 29. Начинаніе п. 1) ἐπιχειρήμα, напреза-ње, труд, потхват; 2) ἐπιτήδευμα, занимање, занат, дело: V Мојс. 28, 10; Пс. 13, 1; 80, 13; 98, 8; 3) ἐπιτήδευσις, владанье, по-ступање, рад: Ном. пр. 24; 4) ἐγχειρήμα, намера: Сл. на Г. в. у пет. V седм. В. п. Начинати v. imperf. -наю, -наши, 1) ἀρχομαι, почињати: ѡκω лѣтъ тридцать начинаа (Лук. 3, 23);

Лук. 21, 28; 2) δοκεῖν, мислити, помишляти: не начинайте глаго-лати къ неѣ (Мат. 3, 9; Лук. 3, 8). Начный part. praes. act. од начати, ἀναρχόμενος, који почиње: Фи-либ. 1, 6. Нашествовати < нашествовати v. imperf. -ствую, -аши, πολεμεῖν, кретати се, наилазити, долазити: Кан. на Срет. п. 1 ирм. Наши < наши v. pf. нами, -ми-ши, μεθώσομαι, најмити: Мат. 20, 1. 7. Навклиръ т. грч., господар лађе: Дел. 27, 11. Невзвѣдинъ < невзвѣдънь 3. ἐπι-σφαλής, опасан, не без страха: Дел. 27, 9. Невлаголюбивъ < невлаголюбивъ т. ἀφιλάγαθος, који не воли добро, недобролюбив: II Тим. 3, 3. Невлагополъчный < невлагополоучный 3. несрећан: Ст. на блаж. св. Ил. Невлазныи < невлазныи 3. ἀσκανδαλί-στος, неупръан, чист, без махне, неоскврњен: Мол. у Повеч. Неволь 3. τάλας, miser, бедан, не-вольан, кукаван, јадан (*Микл.*). Невокваненъ < невокованъ 3. на небу скован: мѣчь (Прип. 9 песме на св. Три Јер.). Невомѣдренный < невомѣдрънь 3. οὐρανόφρων, који тежи за не-бом, који мисли о небескимъ стварима (*Дјач.*). Невомѣрный 3. који допире до неба (*Дјач.*). Невопарный < невопарънь 3. οὐράνος, који небомъ лети: пророкъ (Ст. на хвал. св. Ил.). Невосвѣтлый 3. који светли, бли-ста на небу: свѣзда (Конд. 6. нов.).

Никотаниникъ м. οὐρανομύστης, посвећен у небеске тајне: Сјед. 1 у Нед. Дух.

Никотечникъ м. οὐρανόδρομος, који по небу иде, који се узнео на небо, који проиђе небо (*Дјач.; Старч.*).

Никощественникъ < нкшнштвншкъ м. οὐρανοφότης, који иде на небо, по небу: Ст. на хвал. 4 св. прор. Ил.; на лит. богор. на Преобр.

Никощественъ, -ый 3. в. нкшнштвншкъ: аггелъ (Ст. на хвал. св. Три Јер.); Свјет. св. Ил.

Никодѣланнѡ 3. οὐρανόφαντος, од неба (Бога) јављен: Троп. св. Вас. Вел.

Ниврежѣнѣ < нсврѣжѣншс п. ἀμελεῖα, небрига, немарност, пренебрегавање (*Микл.*).

Ниврежѣнъ < нсврѣжѣнъ 3. ἀμελεῖς, немаран, без пажње, занемарен: Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 4.

Ниврежливѡ 3. ἀμελής, безбрижан, немаран, лен: Прол.

Нивреци < нсврѣцити v. pf. -вриѣ, -врижиши, 1) ἀμελεῖν, не бринути се, не марити за што, занемарити: Мат. 22, 5; 2) καταφρονεῖν, мало ценити, презирати: слоучитивагѡ вѣѣнѣл нсврѣгшс (Кан. Бож. п. 7 ирм.) В. врици.

Нивѣрнѡ < нсвоѣрнѡ 3. ἀχεῖμαντος, без бура, без олуја, тих: пристанище (II нмнѣ: на III часу).

Нивѣлнъ 3. ἀγνοφос, неуваљан, нов: платъ (Мат. 9, 16; Марк. 2, 21).

Нивѣлѡ јевр., мех, мешина у којој се држало вино или вода; мера за вино: Ос. 3, 2.

Нивѣчирнѡ 3. ἀνέσπερος, где нема вечера, који не залази: нѣѣтѡ

(Ст. на Г. в. воскр. гл. 5 и на св. Саву; Син. у II Нед. В. п.); денк царствѣл тѡнѡѡ: Кан. Пасхе п. 9 т. 2.

Нивѣшѣствѣнъ, -нѡй < нсвѣшѣствѣнъ 3. ἄβλος, нематеријалан, бестелесан, духован: Троп. св. арх. Мих.; Конд. Предир. Усп.; Кан. на Бож. п. 4 ирм. и англ. храм. п. 6 т. 4.

Нивѣшѣснѡ < нсвѣшѣснѡ 3. ἀγευστος, не окусивши чега, неискусан, невешт у чему: нккернѡ (Кан. Пасхе п. 4 т. 2).

Нивѣлжнѡ < нсвѣлжнѡ 3. ἀνικρος, неовлажен, неуквашен, сух: Ирмол. гл. 4 п. 1 ирм.

Нивѣлѣстимѡ < нсвѣлѣстимѡ 3. ἀχώρητος, који се не може смести, обухватити: Ак. Бог. ик. 8; бесконачан: Кан. воскр. гл. 7 п. 9 ирм. и Бож. п. 9 ирм.

Нивѣниманѣ < нсвѣниманшс п. ἀπροσεξία, непажња, немарност: Ст. на Г. в. у среду цвет.

Нивѡдѡ м. σαγήνη, мрежа: Ис. 19, 8; Мат. 13, 47.

Нивѡзѣрѣннѡ < нсвѡзѣрѣннѡ adv. ἀκωλύτως, без забране, несметано, слободно, без устезања: Дел. 28, 31; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Нивѡзѣрѣжѣннѡ < нсвѡзѣрѣжѣннѡ adv. libere, слободно; нагло, необуздано: Прол.

Нивѡзѣрѣжѣнникъ < нсвѡзѣрѣжѣншкъ м. ἀκρατής, неуздржник: II Тим. 3, 3.

Нивѡзѣлѣланнѡ < нсвѡзѣлѣланнѡ 3. необраћен, неотесан, невоспитан: лѡзи (Сјед. сл. на св. Саву).

Нивѡзѣлѣланнѡ adv. ἀγεωργήτως, необраћено, без обрађивања: рай нивѡзѣлѣланнѡ возрѣстикшѡ Хрѣта,

рај у коме је без обрађивања одрастао Христос (Кан. на Воздв. ч. К. п. 9 ирм.).

Некозносителни adv. ἀμεταωρίστος, непоносито, смерно: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Невременовадный 3. в. негладный: Прол.

Неистагновени adv. incontinenter, неумерено, ненапрегнуто (Микл.); нераскајано, очајно (Дјач.).

Невѣдомъ, -ый 3. 1) ἄγνωτος, непознат: Дел. 17, 23; 2) ἄδελος, сакривен: Лук. 11, 44.

Невѣдѣні п. ἄγνοια, незнање: Пс. 24, 7; Дел. 3, 17; 17, 30.

Невѣжа f. в. невѣжда: Треб.; Предг. Испов.

Невѣжда f. ἄνοτης, незналица, лажик, простак: I Кор. 14, 16. 24; II Кор. 11, 6; невѣжди со ѿце ουμδаришася: Ст. на лит. на Дух.

Невѣжство, п. ἀγνοημα, с незнања учињена погрешка: и ѿ людкихъ невѣжствѣихъ (Мол. у св. Лит. Вас.).

Невѣжество < невьжество п. в. невѣдѣні: I Петр. 2, 15; Еф. 4, 18; Евр. 9, 7.

Невѣжствовати < невьжствовати v. impf. -ствѣю, -иши, ἀγνοῦν, не знати, непознавати: Евр. 5, 2.

Невѣститѣль м. νεφρός, заручник, вереник: Ак. св. Ник.

Невѣстникъ м. 1) заручник, вереник, жених (Микл.); 2) брачна соба, вајат: Тов. 6, 17.

Невѣстоводѣцъ < невьстоводѣцъ м. νεφεχωυός, девер: Ст. на Г. в. 4 на Рожд. св. Јов. Прет.

Невѣстоводитѣль м. в. невѣстоводѣцъ: I Мојс. 26, 26.

Невѣстокраситѣль м. -ница f. νεφρόστολος, који (која) спрема украшава невесту за брак: Ак. Бог. ик. 10; Ст. на блаж. на Вавед.

Негли adv. 1) τάχα, једва, можда: I Мојс. 32, 20; Рим. 5, 7; Филим. 1, 15; 2) ἴσως, вероватно, ваљда, по свој прилици, свакако: Ч. погреб. свешт. ик. 2; Син. на В. четвр.; 3) ὀφθαλμ., поготову, тобоже, дакако: Син. у Нед. мит. и фар.

Негниющій < негниюштий 3. parcl. praes. act. сл. обл. од негнѣти, ἄσκητος, који не трули: I Мојс. 16, 14.

Недовѣдомъ, -ый 3. 1) ἀκατάλητος, недокучлив, непостижан; по-тајан; 2) ἀπερίνοητος, несхватлив: Мол. на св. Лит. Злат.

Недомысленный < недовмысли 3. ἀπερίνοητος, недокучив, несхватлив: Кан. анг. хран. т. богор.

Недоразвѣваемый 3. ἄγνωτος, непоймлив: Ак. Бог. ик. 2.

Недостаточествовати < недостатъчествовати v. impf. -ствѣю, -иши, λείπεσθαι, оскудевати (Микл.; Дјач.; Старч.).

Недовмѣвати v. impf. -ваю, -ваиши, διαπορεῖν, неразумевати, двоумити, сумњати: недовмѣваю и оужаюма (Сјед. воскр. гл. 3 Богор.); ἀπορεῖν, не знати: Ак. Бог. ик. 9; -са, доћи у неприлику, бити у недоумици, не моћи се начудити: Лук. 9, 7; Евр. ст. гл. 2. *εἰς τὴν ἀπορίαν*

Недовмѣні п. ἀπορία, тешкоћа, недоумица, сумња, неприлика: Ном. пр. 202.

Недовмѣнъ 3. ὑπορημένος, који је у недоумици: Сл. на Г. в. у Нед. сир.

Недоумѣти v. pf. -мѣю, -мѣши, ἀπορεῖν, бити у сумњи, колебати се, не бити у стању, не моћи, незнати: κῆκαγω ко ѿвѣта недоумѣюще, који не знамо да дамо никаква одговора; који се не можемо извинити (Троп.); недоумѣеть κῆκαγω азыкъ: Кан. на Богој. п. 9 ирм.; Ст. на стих. св. кн. Лаз.; οὐκ εὐπορεῖν, не умети: Троп. Рожд. св. Јов. Прет.; -са, чудити се, не знати: Јов. 13, 22; Дел. 25, 20.

Недоговати < недоговати v. impf. -дѣгѣю, -дѣши, νοσῶν, боловати од чега, бити болестан: I Тим. 6, 4; Ст. на блаж. св. кн. Лаз.

Недѣгъ < недѣгъ m. νόσος, болест: κῆκαγω азыкъ недѣгъ (Мат. 4, 23; 9, 35; 10, 1); Конд. св. влмч. Пант.; ἀσθενεία, слабост: I Тим. 5, 23.

Недѣжливъ < недѣжливъ m. ἀρρώστος, боленшльив: I Кор. 11, 30.

Недѣжнъ < недѣжнъ 3. ἀσθενής, болестан: Лук. 10, 9; Дел. 5, 15, 16; ἀρρώστος, боленшльив, нелагодан: Марк. 16, 18; ἀσθενῶν, слаб, немоћан: Марк. 6, 56.

Неласа (јевр. = весела, радосна), назив неке птице у кн. Јова 39, 13, која се у неким преводима назива struthion (*Дјач.*).

Неже conj. disj. њ, него: ὡραντες εἰδότες... неже... (Мат. 10, 15; 11, 22, 24).

Нежели conj. disj. њ, него ли: блаженѣе естъ даати, нежели приимати (Дел. 20, 35).

Нежитъ m. ρευματισμός, врста болести на усевима: молитва нежити, εὐχὴ ρευματισμοῦ, молитва од болести жита (Ном. пр. 20).

Независтнодатель m. ἀφθονοπάροχος, који без зависти даје, који је неисцрпан у давању: Ст. на хвал. у Нед. слеп.

Независтноѣ n. ἀδιαφθορία, чистоћа, неповређеност, целост: Тит. 2, 7.

Независтный 3. ἀφθόνος, без зависти; неисцрпан у изобиљу: живый и независтный источник (Кат. на Благ.).

Независтноу adv. ἀφθόνως, обилно, на претек: Ст. на лит. св. П. и П.

Незлоба f. ἀκακία, невиност, непорочност: Пс. 7, 9.

Незловивъ, -ый 3. ἀκαχος, невин, непорочан: Пс. 24, 21; простодушан, безазлен: Рим. 16, 18: ἀνεξήκαχος, стрпљив, кротак: II Тим. 2, 24; Јевр. 7, 26.

Незловіе n. ἀκακία, безазленост: Мол. при умив. руку пред св. Лит.

Незыблемъ < незыблемъ 3. ἀσάλευτος, непомичан, непоколебљив, постојан, сталан; поуздан, јак: ѿнованіе (Сл. на хвал. св. ап. П. и П.).

Незвыточиствинъ 3. ἀπέρρευσ, оскудан: ко кѣхъ потрекахъ тѣленихъ (Син. у II Нед. В. п.).

Незвѣщанъ 3. ἀφθεγхτος, без гласа; неизрецив, неисказан: Кан. воскр. гл. 6 п. 4 богор.

Незглаголаный 3. ἀνεκλάλητος, неисказан: I Петр. 1, 8.

Неизживаемый < неизживаемъ 3. ἀδάπανος, што се не може потрошити, обилан: пища (Ст. на Г. в. у Нед. св. праот.); іокровище: Кан. Богор. п. 3 богор.

Неизживимый 3. ἀδάπανος, без трошка, бесплатан, који не

задаје трошка: плачѣ (Ч. погреб. свешт. ик. 22).

Неизмѣннѣ, -ый < неизмѣннѣ 3. ἀναλλοιώτος, непроменлив: Богъ ый неизмѣннѣ (Ст. на стих. воскр. гл. 3).

Неизмѣннѣ < неизмѣннѣ adv. ἀναλλοιώτως, непроменливо (Мол. пред. Херув.).

Неизреченѣ < неизреченѣ 3. ἄρρητος, неисказан: II Кор. 12, 4.

Неизслѣдимѣ, -ый < неизслѣдимѣ 3. ἀνεξιχνίαστος, неиспитан, неприступачан: бездна (Мол. у Ч. Желеосв.); неистражлив: Мол. св. В. В. на Дух. веч.

Неизслѣдимый < неизслѣдимъ 3. в. неизслѣдимый: Кан. воскр. гл. 2 п. 6 ирм.

Неизслѣдованный 3. ἀνεξιχνίαστος, коме се не може ући у траг, неистражлив: Рим. 11, 33; Еф. 3, 8; Мол. у св. Лит. пређ.

Неискѣсенѣ < неискѣсенѣ 3. ἀδόκιμος, неук, певешт: ѿ κέρτ (II Тим. 3, 8); Тит 1, 16; неваљао, покварен: ѿмѣ (Рим. 1, 28); ἀπειρος, неискусан, који нешто не разуме: глоса правды (Јевр. 5, 13).

Неискѣсобрачнѣ < неискѣсобрачнѣ 3. ἀπειρόγαμος, који није искусио брака, нежењен, неударта: Догм. гл. 5; Богор. воскр. 2 гл. 5; Ст. на Г. в. гл. 8; Троп. у суб. V седм. В. п.

Неискѣсозлобнѣ 3. ἀπειρόκακος, који не зна за зло, који није осетио бола: Кан. у Нед. Цвет. п. 7 т. 2.

Неискѣсомѣжнѣ < неискѣсомѣжнѣ adj. f. ἀπειρανδρος (πάρθενος), која није искусила мужа: дѣва (Кан. И. Хр. п. 8 богор.); ѿ штроковицы неискѣсомѣжнѣ, од девојке

недотакнуте од мужа: Троп. Обр. Г.

Неискѣсомѣжнѣ < неискѣсомѣжнѣ adv. ἀπειρανδρως, без мужа: Сид. воскр. 1 Сл. гл. 5; Кан. на Срет. п. 9 ирм.

Неисповѣдимый 3. ἀνεκδιύγητος, неисказан: II Кор. 9, 15; Мол. јут. 1.

Неистаѣннѣ < неистаѣннѣ 3. ἀφθαρτος, који не трухне: I Петр. 1, 23; I Кор. 9, 25

Неистаѣннѣ п. ἀφθαρσία, непоквареност, чистота, непролазност: I Петр. 3, 4; Еф. 6, 24.

Неистовнѣ < неистовнѣ 3. ἐπιληπτος, безуман, махнит, бесан: кидѣ (Ст. на Г. в. на Усек.).

Неистовнѣ < неистовнѣ adv. ἐρμανως, злобно, бесно, непријателски: Кан. воскр. гл. 8 п. 8 ирм.

Неистововатисѣ v. impf. -вѣшѣсѣ, -вѣшисѣ, μαίνεσθαι, furere, беснети, горопадити се, бити помаман, безуман: чловѣкѣ неистовѣшѣ (Јер. 29, 26).

Неистовство < неистовство п. μανία, безумље, лудост: V. Мојс. 28, 28; Дел. 26, 24; Троп. Прен. м. св. архѣ. Стеф.; Кан. св. Андр. крит. п. 7 т. 5; λύσσα, бес, бесноћа, махнитост: Стат. I ст. 64.

Неистовствовати v. impf. -ствѣшѣ, -ствѣши, 1) μαίνεσθαι, горопадити се, беснети: на икѣ (Син. у II Нед. В. п.); неистовѣшѣшѣ страсти море: Кан. воскр. гл. 5 п. 6 ирм.; 2) ἐπιμαίνεσθαι, живо желети нешто, помамити се: Син. на В. пон.

Неистокѣ, -ый 3. в. неистовный: I Цар. 21, 14; неистокѣ быти, не

бити при себи: Марк. 3, 21; *μαίνεин*, полудети: Јов. 10, 20.

Ннстоцнмнмн 3. part. praes. pass. сл. обл. од ннстоцнати, *ἀνεώτος*, који се не може испразнити: Ст. на хвал. у III Нед. В. п.; пица: Мол. у св. Лит. Вас.

Ннстоцнмнмн < ннстнштнмн 3. part. praes. pass. сл. обл. од ннстоцнати, *ἀδαπάνητος*, који се не може испразнити, потрошити, који не може нестати, неисцрпив: благодать (Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.); Ак. Бог. ик. 13; *люккн стрѣл ннстоцнмнмн*: Ст. на стих. св. Спир. чуд.

Ннсцнмнмн, -мн < ннсцнмнмн 3. *ἀμήτριτος*, који се не може измерити, неизмеран, небројен, бескрајан: Мол. у св. Лит. Злат.; Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.; *ἄπειρος*, неограничен: Син у VI Нед. по св. Пасци.

Ннсцнмнмнмн < ннсцнмнмнмн 3. *ἄπειροδυνάμος*, неограничено, бескрајно силан: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Ннклоннмн 3. *ἀκλινής*, не нагнути се, чврст: *κῆρα* (Мол. у Хирот. презв.).

Ннключнмнство n. inutilitas, шkodливост, штетност: Прол.

Ннключнмнмн 3. *ἀχρεῖος*, некористан, неваљао: н ннключнмнмн *рака ккнрзнтн* во тнм *кронѣшнмн* (Мат. 25, 30); узалудан: глаголнтн *мкв* *рака* ннключнмн *снмн* (Лук. 17, 10); *ἀδόκιμος*, неугледан, који нема вредности, недостојан: да нн *какш*, ннмнмн *проповѣдѣмн*, *снмн* ннключнмн *бѣдѣ* (I Кор. 9, 27); ннключнмн *бнти*, *ἀχρεΐομαι*, нншта не ваљати, покварити се:

бн ннключнмн *бнша*, *ὑχρεώθησαν* (Пс. 13, 3).

Ннклатвохрнмнмн < ннклатвохрнмнмн 3. *ἀσποδος*, непомирлив: Рим. 1, 31.

Ннкннжнмн < ннкннжнмн 3. *ἀγράμματος*, неписмен, неук: Дел. 4, 13.

Ннкоснштнмн < ннкоснштнмн 3. *ἀσινής*, *illaesus*, недирнут, недотакнут; неповређен, неозлеђен: Прол.

Ннкрадомнмн 3. *ἄσυλος*, који се не може украсти, неповређен, сигуран од прогона: Конд. св. Вас. Вел.

Ннмнмнмн < ннмнмнмн 3. 1) *ἄδολος*, који не лаже, искрен, отворен, непатворен, чист, прави: *мнко* (I Петр. 2, 2); 2) *ἀπλανής*, који не лута: *скѣзда*, стајачица, водила: Конд. у IV Нед. В. п.

Ннмнцнмнмнмн, -мн < ннмнцнмнмнмн 3. *ἀνυπόκριτος*, непритворан, отворен: Јак. 3, 17; Рим. 12, 9; I Тим. 1, 5.

Ннмнцнпрнмнмн < ннмнцнпрнмнмн 3. *ἀπροσωπόληπτος*, који не гледа на лице: *сѣдѣмн* (Сл. у Ч. погр. свешт.); *сѣднмн*, суд на коме се не гледа ко је ко: Мол. 4 св. Сим. Мет. у Послед. к прич.

Ннмнцнпрнмнмн adv. *ἀπλῶς*, искрено, отворено, без обзира на лице: Јак. 1, 5.

Ннложнмн < ннложнмн 3. *ἀψεудής*, нелажан, истинит: Тит 1, 2.

Ннлювопрнмнмн 3. *μὴ φιλόνηκος*, који није склон на свађу: Приче Сол. 10, 12.

Ннмнрцамн < ннмнрцамн 3. који се не гаси: *кѣтѣ* (Микл.).

Ннмнмоходнмн < ннмнмоходнмн 3. непролазан, непроходан: Прол.

Неможеніе п. ἀσθένεια, немоћ, слабост, болест: души (Кан. Бог. п. 8 т. богор.).

Немокрениш < немокрыю adv. ἀρρόχως, непоквашено, неовлажено, сухо: Догм. гл. 5; Кан. воскр. гл. 7 п. 1 ирм.

Немолчный < немолчуиъ з. ἀσιγῆτος, непрекнутан, непрекидан: Мол. у св. Лит. Вас.

Немолчиш < немолчуио adv. ἀσιγῆτως, не ћутећи, непрестано, непрекидно: Ст. на стих. воскр. гл. 6; Ст. на блаж. св. архѣ. Стеф.; Кан. на св. Теод. п. 3 т. богор.

Немошествовати < немошествовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ἀσθενεῖν, слаб бити, боловати: немошествовашихъ краць (Троп. св. Георг.).

Ненавидѣти v. impf. -виждѣ, -видиши, μισεῖν, мрзити: Мат. 10, 22; 24, 9; Марк. 13, 13; Лук. 21, 17; добро творите ненавидящими васъ: Мат. 5, 44; но еже ненавидѣдѣ, то гонѣваю: Рим. 7, 15.

Ненавиственникъ < ненавистникъ m. μισάνθρωπος, који мрзи људе, злобан, пакостан (Микл.).

Ненавѣтный з. ἀνεπιβούλευτος, без заседе, без лукавства, безазлен, frei von Nachstellung: ложе (Мол. у Ч. Венч.); кѣнцы: Мол. у Ч. Венч.; печать: Мол. у Ч. Јелеосв.; ἀνεπηρέαστος, непрекоран, без замерке: жизнь (Мол. јут. 3); стадо: Свјет. на св. кн. Лаз.

Ненавѣтиш adv. ἀνεπιβουλεύτως, без заседа, без замки: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Ненаказанный з. ἀπαιδευτος, празан, неучен: II Тим. 2, 23; закитъ

приметъ люди ненаказанныа (Јутр. уз В. п.).

Ненадежный з. ἀπογυωστῆς, који је без наде, који очајава: Мол. на исход душе.

Ненадаиш adv. неочекивано, изненада, преко очекивања: Прол.

Невѣстный з. ἀνύμφευτος, који је без невесте, нежењен: невѣста неинѣстнаа, sponsa non sponsa, невеста која је без жениха, која није невеста, која је неудата: Ак. Бог.; Конд. Благов.

Непаматливъ < непаматливъ з. ἀμνησῶν, који се не сећа, забораван: Сјед. у ант. 6 на В. четврт.

Непаматозловивый з. ἀμνησίκαχος, који не памти зло, који није злопамтило: Мол. у Ч. Јелеосв.

Непаматозловіе < непаматозловие п. ἀμνησίκαχος, заборављање увреда: III Мак. 3, 15; Син. у II Нед. В. п.

Непитный < непытиъ з. ἀπότης, који није за пиће, који није питак; горак: источникъ . . ерѣи (Кан. св. от. п. 6 т. 2).

Неплодствовать < неплодствовать v. impf. -ствѣю, -иши, στεῖρουν, бити без плода: Кан. у Нед. блуд. с. п. 3 ирм.

Неплоды, -ове f. στεῖρα, нероткиња: Пс. 112, 9; Лук. 1, 7. 36; 23, 29; Гал. 4, 27; Јевр. 11, 11; Конд. на Рожд. св. Јов. Прет.

Неповоримый з. ἀραχος, непобедив, неосвојив, непокорив: Син. у II Нед. В. п.; ἀπρόσμαχος, непредобив: Син. у суб. Ак.

Неповиниъ, -ый < невиниъ з. 1) ἀθῶς, невин, прав, праведан: кровь (V Мојс. 27, 25); Пс 23, 4; невиниъ есмь ѿ крове пра-

вѣднѣгѡ ѿгѡ, нисам крив у крви.. (Мат. 27, 24); Конд. св. Ник.; Оумыю въ непокинныхъ рѣцѣ мой: Мол. при умив. руку пред св. Лит.; 2) ἀνέγκλητος, непрекоран, без кривице: Кол. 1, 22; I Кор. 1, 8; 3) ἀνεύθυνος, неогворан: Син. на В. пет.; 4) ἀνένοχος, невин: предстоиѣ (Мол. верн. 2 у св. Лит. Злат.).

Неподобный < неподобынъ 3. οὐκ ἀνήκων, неприличан, неуместан: Рим. 1, 28; Еф. 5, 4; ἀπρετής, непристојан, срамотан: Мол. верн. 1 у св. Лит. пређ.; н. црковъ, незнабожачки храм: Прол.

Неполезнство п. ἀδιαφορία, равнодушност: Син. у IV Нед. по св. Пасци.

Неполезный < использынъ 3. ἀνωφελής, некористан: Тит 3, 9; Евр. 7, 18.

Непоношающий 3. μὴ ἐνεδίζων, који не кара, не прекорева: Як. 1, 5.

Непоравоцненъ 3. ἀδοῦλος, незаробљен: страстьми (Ст. на лит. св. Сави).

Непороченъ, -ый < испорочынъ 3. ἀμεμπτος, непрекоран, без кривице, без махне: Филиб. 3, 6; I Сол. 3, 13; Евр. 8, 7; ἄμωρος, безгрешан, безазлен: агницъ (I Петр. 1, 19); Јуд. 1, 24; Еф. 1, 4; 5, 27; Кол. 1, 22; Евр. 9, 14; без телесних недостатака: II Мојс. 22, 21; непорочниѣ, ἄμωροι, тропари који се поје на васкрсном, а и на суботњем, јутрењу на припев: Бѣгомлюкнѣ еси Гди.. који је узет из Пс. 118, 12, а почиње речима: Благини непорочниѣ къ пѣть.. због којих су и добили ово име;

ἀπρόσκοπος, чист: Дел. 24, 16; ἀμωνήτος, непорочан, непрекоран: Мол. у св. Лит. Злат.

Непостыженъ < испостыжынъ 3. ἀμετακίνητος, непомичан, постојан: I Кор. 15, 58.

Непосагшій 3. part. praet. act. I сл. обл. од непосаги, < непосагши, ἄχαμος, нежењен неудата: I Кор. 7, 34.

Непотребенъ, -ый < испотребынъ 3. ἄχρηστος, ἀδόκιμος, некористан, неваљао, непотребан: Рим. 3, 12; Филиб. 1, 11; Евр. 6, 8.

Непощадѣніѣ < испощадѣниѣ п. 1) ἀποτομία, отреситост, строгост: Рим. 11, 22; 2) ἀφειδία, изнуреност: Кол. 2, 23.

Неправдовати < неправдовати v. impt. -дѣю, -дѣши, ἀδικεῖν, неправедно поступати, криво чинити: Дел. 25, 11.

Непраздна, -а < испраздна adj. f. ἐν γαστρὶ ἔχουσα, тешка, трудна: горе же непразднымъ (Мат. 24, 19; Марк. 13, 17); ἔχυος, носеѣа, бременита: ѿцню непраздною (Лук. 2, 5); дѣкѣд непразднѣ прокодиши: Сл. на III часу на Божиѣ.

Непоборимый < испрѣборимъ 3. ἀπροσμάχητος, непобедљив, несавадљив: поборникъ (Троп. св. Григ. Палами); Ч. погр. свешт.; ἀνάλωτος, неосвојив: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.

Непривратный < непрѣвратынъ 3. ἀμεταστρεπτος, непроменљив, непоколебив, чврст: столпъ (Ст. на лит. на св. Три Јер.).

Неприменъ 3. ἀδιάδοχος, који не прелази у наслеђе: царѣтко (Мол. у Ч. погр. свешт.).

Непреклонъ З. ἀκλινής, непоколебив, чврст, як: Ст. на блаж. на св. ап. П. и П.

Непреганъ З. ἀδιάφευτος, непреваран: мзда (Мол. у Ч. хирот. ѓакон.).

Неприложный < неприложнь З. ἀντάθετος, непроменлив: Јевр. 6, 17, 18; оупованіе: Конд. Усп. Бог.; ἀτρέπτος, неизменлив: Ст. на хвал. воскр. гл. 4.

Неприложно adv. ἀτρέπτως, непроменливо: Мол. херув. п.; Ст. на веч. на Благов.

Непримѣнь, -ый < непримѣнь З. ἀναλλοίωτος, непроменлив: Мол. св. В. В. на Дух. веч.; ἀπαράλλαхτος, једнак: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.

Непрѣстанный < непрѣстанныъ З. ἀπαράβατος, непроходан, непропадлив, вечан: Јевр. 7, 24.

Непреткновенный < непрѣтъкновенъ З. ἀπρόσκοπος, који се не спотиче, без спотицања: Филиб. 1, 10.

Неприкосновенъ З. ἀπρόσιτος, који се не може додирнути: Ст. на IX часу уочи Бож; ἄφαυτος, недирнут: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Непричастенъ < непричастнь З. ἀμέτοχος, који нема с ким удела, заједнице: печали, који је без туге (Ст. у Ч. погреб.); нападєній κινδυνωκѣ: Троп. 2 св. Спир. чуд.

Неприазнь, -ый < неприазнь З. τοῦ πονηροῦ, лукав, зао: ѣноке (Мат. 13, 38); колкѣ: Сл. на блаж. на Прен. м. св. Ник.; τοῦ διαβόλου, ѓаволски: гѣтъ (I Тим. 3, 7).

Неприазнь < неприазнь f. πονηρός, зло: Мат. 5, 37; Јов. 17, 15.

Непріовѣрителный З. ἀκοινώνητος, који не може имати заједнице: Ст. на хвал. у Нед. Самар.

Непроходимый З. ἀδιόδευτος, непролазан: двѣрь Гѣна (Богор. воскр. гл. 5).

Непроходный < непроходнь З. ἄβατος, непроходан, неприступачан: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Непщеваніе < непщеваніе n. 1) πρῶφαις, мишљење, изговор, тобожњи разлог: Марк. 12, 40; 2) ὑπόνοια, нагађање, слутња, сумња: I Тим. 6, 4.

Непрѣвати < непщѣвати v. imperf. непщю, -щєши, 1) ὑπολαμβάνειν, мислити: Пс. 72, 16; Дел. 2, 15; Ст. на хвал. на св. ап. П. и П.; 2) νομίζειν, сматрати, држати: I Кор. 7, 36; 3) ὑπονοεῖν, слутити, нагађати: Дел. 13, 25; 27, 27; 4) ἡγέσθαι, ценити, признавати: I Тим. 1, 12; Мол. у св. Лит. Вас.; Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10; 5) προφασίζεσθαι, изговарати се, извињавати се; измишљавати: кинь ω грѣгѣхъ, изговоре за грехе (Пс. 144, 4).

Неравотѣнь, -ый < неракотнь З. ἀδόβλωτος, незаробљен, слободан: санъ (Сл. на Г. в. на Обрез.).

Нерадити v. imperf. нераждѣ, -диши, 1) καταφρονεῖν, не марити за нешто: ω дрѣзѣмѣ (Мат. 6, 24; Лук. 16, 13); I Тим. 4, 12; презирати: ω ῥιςѣѣ (II Петр. 2, 10); 2) οὐ μελεῖν, не бринѣти се за нешто: ω окцахъ (Јов. 10, 13); 3) ἀμελεῖν, занемаривати, пренебрегавати, презирати: Јевр. 2, 3; 8, 9.

Нерадѣніе n. ἀμέλεια, безбрижност, немарност: Ном. пр. 68.

Неразвратный З. ἀδιάστροφος, неизменлив, непоколебив: поимѣнїи (III Мак. 3, 3).

Неразливательный З. ἀδιάχυτος, неизливлен, нерасеян: Син. у II Нед. В. п.

Нерасѣднѣный < нерасѣднѣ З. ἀρρήκτος, који се не може разбити, тврд: камиѣнь (Ст. на Г. в. З на св. Јов. Злат.).

Нерастлѣнный З. непокварен: Кан. у Ч. погреб. млад. п. З т. 2; Ст. на Г. в. св. кн. Лаз.

Нерѣкоѣбный < нерѣкоѣбнѣ З. ἀχέρωτος, који није рукама сечен: камиѣнь (Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.).

Нерѣшимый З. ἀλυτος, неразрешив: Ст. на Г. в. воскр. 4 гл. 4.

Несвѣдомѣ < несвѣдомѣ З. ἀγνοωτος, незазнан, непознат: таинство (Богор. воскр. гл. 4).

Несвѣтимый З. ἀφωγγής, који не светли, без светлости: мракѣ (Ст. гл. 8 у Ч. погр. свешт.)

Несказанъ З. ἀνεῖκατος, коме нема равна, недосежан: дѣржава (Мол. 1 ант. на св. Лит.).

Нескверный < несквернѣ З. ἀσπιλος, неоскверѣн, чист: II Петр. 3, 14; I Тим. 6, 14; ложѣ: Јевр. 13, 4.

Неслѣтитѣ < неслѣтитѣ З. ἀσύγχυτος, који се не може слити, непомешан: къ неслѣтномаго гонѣнїи коплочїемѣ (Богор. воскр. гл. 4).

Неслѣнный З. в. неслѣтитѣ: Сјед. богор. на Божиѣ; Мол. св. В. В. З на Дух. веч.

Несмыслѣнъ, -ый < несмыслѣнѣ З. ἀνόητος, луд, безумен: Лук. 24, 25; ἀφρων, неразуман: II Кор. 12, 11; Еф. 5, 17.

Несмѣсный < несмѣснѣ З. ἀμικτος, који се не може смешати, несмешан: едино и неимѣно ѿ Троицы божитко (Сјед. воскр. 2 гл. З богор.).

Несогласенъ < несогласнѣ З. ἀσύμφωνος, несложен: Дел. 28, 25.

Несредственнѣ adv. ἀμέσως, непосредно, блиско: Ст. на лит. на св. Три Јер.

Несса јевр., јастреб: Јов. 39, 13.

Нестарѣемый < нестарѣемѣ, ἀγήραος, који не стари, који не подлежи старењу, увек млад, непролазан: жикотѣ (Ст. на лит. на Срет.); мѣлѣ: Кан. у Ч. погр. свешт. п. 9 Сл.

Нестарѣти v. impf. -рѣю, -рѣши, ἀγήραναι, не старити, бити вечан: нестарѣюще елижитко, вечно бл. (Самогл. гл. 4 у Ч. погреб.); покой: Ст. на стих. богор. на св. Три Јер.

Нестерпимый < нестерпимѣ З. ἀφόρητος, неносан: Кан. воскр. гл. 3 п. 8 ирм. и гл. 7 п. 9 ирм.

Нестроенїи п. ἀκαταστασία, буна: Лук. 21, 9; немир, неслога: Јак. 3, 16; неуреѣено стаѣе, беспорѣдак, растројство: I Кор. 14, 33; бука: II Кор. 6, 5.

Нестѣжанїи < нестѣжанїи п. ἀκτημοσύνη, раupertas, сиромаштво (Микл.).

Несѣмѣнный < несоумѣнѣ З. ἀνυπόκριτος, непритворан, нелицемеран, искрен: Јак. 3, 17.

Несытный < несытнѣ З. ἀκόρεστος, несит; нечист, прљав: грѣхѣ (Син. у Нед. блуд. с.): мракѣ: Сл. на Г. в. на В. четврт.

Несытый < несытѣ З. ἀκόρεστος, несит, ненасиѣен: Троп. Вел. четврт.

Неѣкомый З. ἀκρότομος, који се не може сећи, делити; тврд: Сл. на блаж. воскр. гл. 7; неѣкомаа гора, Пресвета Дјева: Ст. на блаж. воскр. гл. 3 богор.; ἀλόξευτος: Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.

Неѣтѣни п. ἀφθαρσία, нераспадљивост, непролазност, непропадљивост, чистота: I Кор. 15 54; Ст. на блаж. воскр. гл. 8; Кан. Пасхе п. 3 ирм.; Мол. за огл. у св. Лит. Злат.

Неѣтѣнинъ, -ый З. 1) ἀφθαρτος, који не подлежи трухљењу, не распадљив: I Кор. 15, 52; вечан: царствіе (Ект. у Ч. Кршт.); неѣтѣнинъ сотворамъ, ἀφθαρτοποίημαι: Кан. за прич. п. 8 т. на Сл.; 2) ἀκήρατος, непомешан, чист: кѣтъ (Мол. пред јев. на св. Лит.); дланъ: Кан на Благгов. п. 4 ирм.

Неѣтопырь м. νυκτόπερος, слепи миш: Ис. 2, 20.

Неѣтагы З. ἀερύος, ригер, лен, нерадин: Прол.

Неѣ оу, οὐπω, још не: Јевр. 2, 8.

Неѣвѣдаимъ, -ый < неоуѣдаимъ З. ἀμάραντος, неувели: I Петр. 1, 4; 5, 4.

Неѣдовинъ < неоудовинъ З. δύσκολος, незгодан, досадан, мрзак, тежак (Микл.).

Неѣдововосходимый З. δυσανάβατος, на кога се тешко може успети, попети, недостижан: вышота (Ак. Бог. ик. 1).

Неѣдовозримый З. δυσθεώρητος, који се тешко може догледати, недогледан: глѣнина (Ак. Бог. ик. 1).

Неѣдовоносимый З. δυσβάσταχτος, који се тешко да носити, не-

згодан за ношење: тажесть (Сл. на хвал. у Нед. расл.).

Неѣдовопокоривый З. који се тешко може покорити, свладати, непокоран, упоран: тѣло же н. кровдями коздержаніа шѣздалъ (Ст. на лит. св. Сави).

Неѣдовопріятинъ З. δυσπαράδεκτος, који се тешко може схватити, несхватљив: Ак. Бог. конд. 2.

Неѣдовосчислаимый З. οὐκ ἐδαριθμῆτος, који се не може лако избројити: Син. у II Нед. В. п.

Неѣдовотерпимый З. δυσκράδεκτος, кога је тешко зауздати, несносан: досада (Кан. Дух. п. 3 ирм.).

Неѣдовство < неоудовство п. δυσχερεία, нелагодност, тешкоћа, неприлика, досада: Ст. на хвал. 4 на св. ап. П. и П.; Кан. Богор. п. 4 т. богор.

Неѣдовъ adv. δυσκόλως, трудно, тешко: когатыи видѣтъ въ цѣтѣи нѣнои (Мат. 19, 23; Марк. 10, 23. 24).

Неѣклонный < неоуклонъ З. ἀκλινής, који се не нагиње, чврст, тврд: Јевр. 10, 23.

Неѣмытный < неоумытъ З. ἀδέκαστος, непокупљив, непристрастан: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Неѣстроинъ < неоустроинъ З. ἀκατάστατος, несталан, непостојан: Јак. 1, 8.

Неѣсыпаямь, -ый < неоусыпаямъ З. part. praes. pass. од неѣсыпати, ἀκοιμητός, који никада не спава: око (Кан. у Ч. погреб. свешт. п. 1 т. богор.); чиркъ: Ч. погреб. свешт. ик. 11; ѡпалтырь, који се чита дању и ноћу без прекидања.

- Неиспытаніе** п. αἴτιον, неспавање, бдење: Троп. гл. 8 на Вел. повеч.
- Неиспыташа**, -и, -и; -ий 3. part. praes. act. од неспати, ἀκοιμήτος, који не спава, неуморан: въ молитвахъ (Конд. Усп. Богор.).
- Неиспытана** f. ἔγκυος, gravis, бременита, трудна (Микл.).
- Неиспытанный** < неспытанный 3. в. неспытанный: Сл. сјед. на св. влмч. Прок.
- Неиспытывать** < неспытывать v. impf. -ствую, -ствуйши, ἀτεχνούει, немати дече, бити неплодан: неспытывающая оутроби: Кан. Дух. п. 3 ирм.
- Неиспытывающий** < неспытывающий 3, ἀπορούμενος, збуѣн, у неприлици: II Кор. 4, 8.
- Неиспытываю** < неспытываю п. ἀπορία, очажање, неизвесност, недоумица, страх: Лук. 21, 25; Еф. 4, 19.
- Неиспытывать** < неспытывать v. impf. -ствую, -ствуйши, ἀσβεῖν, бити безбожан, безбожно поступати, грешити: II Петр. 2, 5, 6; Јуд. 1, 15.
- Неиспытывающий** < неспытывающий 3. ἀσβεής, безбожан: I Тим. 1, 9.
- Неиспытывающий** < неспытывающий п. ἀσέβεια, безбожность: Јуд. 1, 15. 16. 18; Тит. 2, 12.
- Неиспытывающий** < неспытывающий 3. ἀσέβων, неосетлив: Ст. на Г. в. у среду цнетну.
- Неиспытывающий** < неспытывающий 3. ἀρραφος, нешивен (Микл.).
- Неиспытывающий** < неспытывающий adv. ἀποτόμως, непоштедно, без штеђења, строго: Тит 1, 13.
- Неиспытывающий** v. impf. -ньюся, -ньюшиса, libere loqui, не уструча-

вати се, слободно, смело, отворено говорити: неспытывающий (παρρησία) рцы кѣ елика іодѣлалъ еи (Ч. Испов.).

Неиспытывающий 3. ἀπαράλογιστος, који се не да варати: іодѣлалъ (С. п. у Суб. месоп.).

Неиспытывающий < неспытывающий 3. ἀχέματος, који није од буре гоњен, тих: Ст. на Г. в. воскр. гл. 5; пристанице: Богор. воскр. гл. 5. *небеса*

Неиспытывающий 3. који се не може обухватити: Ст. на хвал. у Нед. св. от.

Неиспытывающий < неспытывающий 3. ἀφλεκτος, несагорив, неспаѣн: неспытывающий (Ст. на лит. на Преобр.); кѣпниа: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.

Неиспытывающий 3. ἀπερίγραπτος, неописан, неспхватлив, неспјмлив: Сјед. воскр. гл. 3 богор.; іоко отчи: Конд. у I Нед. В. п.

Неиспытывающий < неспытывающий и неспытывающий 3. part. praes. pass. сл. обл. од неспытывающего, ἀναφαιρέτος, који се не може одузети, отети: неспытывающий (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.); миръ: Мол. у св. Лит. Вас.; неспытывающий: Мол. у св. Лит. пређ.; дарованіе: Мол. при благ. грождѣ на Преобр.

Неиспытывающий < неспытывающий 3. ἀδικητός, неодбачен: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Неиспытать < неспытать f. πελεκάν, пеликан, гем, ноћна птица грабливица која живи поред воде и храни своје младе рибом и водом коју чува у своме мехурићу под гушом. Отуда се причало да пеликан храни своје младе својом крвљу, због

чега се сматрао за символ материнске љубави (*Дјач.*): Ουποδοκίσα неаѣти пѣтѣнѣй (Пс. 101, 7).

Неаговѣрїе < неаговѣрїе п. ἀπιστία, невера, невероватност: Прол. Ничтоже adv. εἰς οὐδέν, ниушто, низашто: Сл. на Г. в. у IV Нед. В. п.

Нижі partic. οὐδὲ, нити: Мат. 23, 10.

Низкореніе < низкореніе п. prostratio, destructio, уништавање, рушење: Прол.

Низверженный < низверженъ 3. part. praet. pass. сл. обл. од низвержи, κατερραγμένος, збачен, понижен: Мол. у Ч. Јелеосв.

Низвистиса v. pf. -вѣдѣса, -дѣшиса, καταβιάζεσθαι, водити доле; срушити се, стропоштати се: до ада (Лук. 10, 15).

Низвратити v. pf. -вратиш, -тиши, καταστρέφαι, оборити, разрушити, разорити, затрти: I Мојс. 13, 10.

Низвращати v. impf. -цаю, -цаши, καταστρέφαι, рушити, обарати, разоравати: Ст. на Г. в. у IV Нед. В. п.

Низверши < низвершити v. pf. -вергш, -вержиши, καταβάλλειν, збацити, оборити: Апок. 12, 9.

Низвѣсити v. pf. низвѣшш, -сиши, καθιέναι, спустити: Лук. 5, 19; Дел. 27, 30.

Низлагати v. impf. -лагаю, -гаши, καταβάλλειν, збацивати: II Кор. 4, 9; обарати: Стат. на В. суб. II ст. 116.

Низложитель m. καθαιρέτης, победник: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.

Низложити v. pf. -ложш, -жиши, καθαιρεῖν, срушити, збацити:

ианьа го прѣтѣмъ (Лук. 1, 52); гордыню: Троп. св. Дим.; καταβάλλειν, збацити: Апок. 12, 10. 13; Конд. св. Прок.; κατευνάζειν, успавати, утишати: ратникѣмъ дѣрзѣсти (Конд. Бесребр.).

Низпаденіе п. κατάπτωσις, обарање: Ак. Бог. ик. 6; Ст. на хвал. на св. Три Јер.

Низпѣстити < исппоуѣстити v. pf. -пѣшш, -стиши, χαλᾶν, спустити: Дел. 27, 17.

Низпѣрати < исппоуѣштати v. impf. -цаю, -цаши, καθιέναι, спушта-ти: Дел. 11, 5.

Низринѣти < низринѣти v. pf. -ринш, -риниши, κατακρημνίζειν, сурвати, стрмоглавити: Лук. 4, 29.

Низш adv. κάτω, ниско, доле: V Мојс. 28, 43; Мат. 4, 6.

Низшмѣкати v. impf. -цаю, -цаши, ὑγγιάν, посртати, спотицати се, не знати, не умети: низшмѣкати же оумъ вѣкъ твоѣ рождѣтко разшмѣти, не уме сваки ум да разуме Твоје рођење (Кан. Дух. п. 9 ирм.).

Низшпѣжный < низшпѣжнъ 3. χαμάρτης, abiectus, који гмиже по земљи, пузавац: Прол.

Никакоже adv. μηδαμῶς, никако: Дел. 10, 14.

Никогдаже adv. οὐδέποτε, никада: Мат. 26, 33; Јевр. 10, 1.

Николиже adv. οὐδέποτε, никада: Мат. 7, 23; μηκέτι, не више, не дуже: Мат. 21, 19; πώποτε, икад, игда, још; још никад: Лук. 19, 30.

Никтоже проп. οὐδεὶς, μηδεὶς, нико, ниједан: Мат. 6, 24.

Нисанъ m. јевр., први месец јудејски, који делимично одговара нашем марту (*Дјач.*).

Нить f. σπάρτιον, конопац, танко уже, конац, петља: I Мојс. 14, 23.

Ницъ 1) adj, πρηνής, нагнута лица, напред нагнут, стрмоглављен, обешен: и ницъ кыкъ проѣдѣна погредѣ, и обесивши се пуче посреди (Дел. 1, 18); 2) adv. на лице, ницице: паде ницъ при ногѣ егѡ (Лук. 17, 16; I Кор. 14, 15); ницы, ἐπὶ πρόσωπον, на лица: падоша (Мат. 17, 16).

Ничтоже adv. οὐδανῶς, οὐδέν, ништа: Мат. 10, 26; Лук. 12, 2.

Ницилювицъ < ницитслювиць m. φιλόπτωχος, који воли сиротињу: Стат. на В. суб. I ст. 65.

Ницета < ништета f. πτωχεία, сиротиња, сиромаштво: Пс. 87, 102; II Кор. 8, 2, 9; Апок. 2, 9.

Ништествовати < ништествовати v. impf. -стваю, -ствавши, πένεσθαι, бити сиромаш, сиротовати: III Мојс. 25, 35.

Ниръ, -й < нишь 3. πτωχός, сиромашан: Пс. 87, 16; Аѡмъ, смирен: Мат. 5, 3; Лук. 6, 20.

Нитро n. νίτρον, салитра: Јер. 2, 22.

Новомѣсачи < новомѣсачис n. νεομηνία, нов месец, младина: Кол. 2, 16. По закону Мојсијеву (II Мојс. 40, 2) установљен је у први дан свакога месеца празник када се, по IV Мојс. 28, 11, приносила Богу жртва и то, по IV Мојс. 10, 10, два млада вола, један ован и седам једногодишњих јагањаца (Дјач.). Тај се дан објављивао трубом: вострѣбѣти въ новомѣсачи трѣбомъ, во благознаменитый день праздника вашигѡ (Пс. 80, 4); ἀρχιμηνία: Ном. пр. 23.

Новопрѣсѣши < новопрѣсѣшти v. pf. -прѣсѣхъ, -сѣчѣши, καινοτομεῖν, изврнути, преокренути, преобразити: тѣмъже и естѣства новопрѣсѣчи, διὸ καὶ φύσεις ἐκαινοτόμησεν, зато и природу (законе природе) преобрази (Ст. на стих. воскр. гл. 1).

Новосіатељ m. νεολαμπτής, који је недавно, поново просијао светлосту, ново светило: Прол.

Ноготь < ногъ f. ὄνυξ, 1) нокат, шапа, копито; 2) врста писаљке, оштре као нокат: на ногти адмиантоукѣ (Јер. 17, 1).

Ножъ m. μάχαира, нож, меч: Суд. 19, 29; ножи каменны ѡ камени острагѡ (Ис. Нав. 5, 23); Мат. 26, 51, 52; Јов. 18, 11.

Ночвица f. σκαφιδοπούλιον, наѡвице, коританце: Ном. пр. 200.

Ноцва f. σκάφη, каца, валов, здела, корито: Дан. 14, 33.

Ноцѣдинство < ношѣдѣнство n. νυκθήμερον, време од 24 сахата, дан и ноћ: Ч. Испов.; Син. на В. четвр. и на Ускрс.

Ноцный < ноштыъ 3. νυκτός, νυκтерос, ноћни: Марк. 6, 48; Лук. 2, 8; Дел. 18, 9; кранъ, νυκτικώραξ, буљина: Пс. 101, 7; поприци, цела ноћ: Мол. св. В. В. на Вел. повеч. и Дух. веч.

Ноць < ношь f. νύξ, ноћ: Лук. 2, 37.

Нравѡченіе < нравѡоученіе n. morum doctrina, морална поука (Микл.).

Нравъ m. 1) τρόπος, природа, нрав, обичај: Јевр. 13, 5; Ст. на блаж. на Прен. м. св. Ник.; 2) γνώμη, мишљење, расположење срца: греколюбовный (Ст. на блаж. св. Спир. чуд.); не-

ытнѣй: Сл. на Г. в. на В. четвѣрт.

Нѣдѣти < поудѣти v. pf. нѣждѣ, -диши, ἀναγκάζειν, присиловать, принуђавати, терати, гонити: Гал. 6, 12; -сѣ, βιάζεσθαι, силом узети, освојити, на силу узимати: царѣтѣи нѣноѣ нѣдѣтѣи (Мат. 11, 12); Лук. 16, 16.

Нѣжда < поужда f. 1) ἀνάγκη, потреба: I Цар. 22, 2; нѣжда ко естъ прѣити соклазньицѣ (Мат. 18, 7); неволя: нѣжда ко ми налѣжитѣ (I Кор. 9, 16); 2) βία, сила: кормило же развѣиашѣи ѿ нѣжды волнѣ (Дел. 27, 41); насилие: приведе ихъ не съ нѣждѣю (Дел. 5, 26).

Нѣждати < поуждати v. impf. нѣждаю, -ждаши, παραβιάζειν, присиловать, принуђавати; задржавати: Лук. 24, 29; -сѣ, ἐκβιάζεσθαι, чинити насилие: и нѣждахѣи ищѣщи дѣшѣ мою (Пс. 37, 13).

Нѣждникъ < поуждынѣ m βιαστής, силеѣиѣ, силовит человек: Мат. 11, 12.

Нѣмѣй m. лат., nummus, новац, новци: Прол.

Нѣнѣ четрнаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 14; 2, 14; 3, 40; 4, 14.

Нѣнѣ adv. νῦν, сада: Мат. 3, 15 и др.

Нѣнѣишнѣй < нѣнѣишнѣ 3. ѿ νῦν, садашнѣи: II Петр. 3, 7.

Нѣрици < нѣриште n. οἰκόπεδον, двориште, пребивалиште; развалине од куће, зидине: Пс. 101, 7.

Нѣдро n. κόλπος, недро, прса, наручѣ: козми ихъ къ нѣдра тѣоѣ, икоже долинѣи носитѣ дѣишѣи (IV Мојс. 11, 12); загрѣај, наручѣе: и нѣдра икогѣ рѣкѣати сокрѣаѣи (Пс. 128, 7); 2) залив: нѣдро же нѣкоѣ оустроѣиша (Дел. 27, 39).

Нѣкогѣи 3. pron., рус., τίς, некоји: I Тим. 2, 18.

Нѣчто < нѣхѣто pron., τί, нешто: Мат. 5, 23; Лук. 7, 40.

Нѣкѣдѣ m. πωχήδ, богат стоком: IV Цар. 3, 4.

Нѣ асс. pl. од pron. онѣ.

О

О шеснаесто слово у црквенослов. азбуци, зове се онѣ; као цифра ѿ = 70.

Оваполы (ока полы) ἐντεῦθεν, ἐκἀτέρωθεν, с обе стране: Апок. 22, 2; Кан. на Воздв. ч. К. п. 1 ирм.

Овачѣ adv. πλὴν, међутим, уосталом: Мат. 26, 39; μέντοι, ипак, но: Јов. 20, 5; ἀλλὰ, него, али: II Кор. 4, 16; ὅμως, ипак, опет, уза све то: I Кор. 14, 7.

7040 - 4. 6. 5. 23
17. 10. 10. 10. 10.

Овоюдѣ < овождѣ adv. ἐκἀτέρωθεν, с обе стране: мѣчѣ овоюдѣ остѣ; δίστομος: Пс. 149, 6; Јевр. 4, 12; Апок. 1, 16; изшѣрѣнѣ: Апок. 2, 12; у оба случаја, при свѣму томе: и прѣвѣиши овоюдѣ еститѣкомѣ дѣѣи (Кан. св. Андр. крит. п. 4 богор.).

Овразѣ m. в. швразѣ.

Овогда < овѣгда adv. πότε, некада, негда: II Цар. 11, 25.

Овоциѣ < овоштѣи n. воѣ: Уч. изв.

Овоць < овошь f. ὀπώρα, плод: похотий дѣши (Апок. 18, 14).

Овца < овъѹ п. πρόβατον, овца: Дел. 8, 32.

Овъ 3. πρὸς. ὁ, ἡ, τὸ, овај, други: Мат. 13, 4; окъ оуѡ — окъ же, ὁ μὲν — ὁ δὲ = један — други: окъ оуѡ ачетъ, окъ же оупикаетъ (I Кор. 11, 21); Егзап. 2 богор.; око оуѡ — око же, τὰ μὲν — τὰ δὲ, то — то, с једне стране — с друге стране: Прем. 17, 14; окы оуѡ аѣлы, окы же пророки... (Еф. 4, 11).

Огневидный < огневидъ 3. πυροειδής, који има облик огња, који изгледа као огањ, сличан огњу (*Вост.*).

Огневица < огневица f. πυρετός, грозница: V Мојс. 28, 22; Син. у пет. Светле седм.

Огнѣгоращій 3. огњени, ватрени: столпъ (Прем. Сол. 18, 3).

Огнедохновенный < огнедохновъ 3. πυριπνός, задахнут пламеном ревносту: Кан. св. ап. п. 8 т. 1; Ст. на стих. на св. Три Јер.; који дише огњем злобе: прѣщѣнїи (Слов. Имп. ак.).

Огнедохновенный < огнедохновъ 3. πυριπνός, који је послан од Св. Духа у виду огња: прѣимити дѣхъ роѣ (Кан. на Дух. п. 5 ирм.); Син. у II Нед. В. п.

Огнѣдыхательный 3. испуњен гневом, јарошћу: дѣзостъ (III Мак. 6, 31).

Огнѣзрачный < огнѣзрачъ 3. πυριμρρός, који има лице као огањ, светао као огањ: прѣтолъ (Ст. на блаж. воскр. гл. 2); Троп. на Обрез.; Ст. на хвал. богор. на св. Ник.

Огнѣколесничникъ < огнѣсколесничъ-никъ m. ἐμπυροσταρματηλάτης, који се вози, који је узнесен са са земље на ватреним колима: Иліа (Ст. на лит. на Преобр.).

Огнѣметница < огнѣметница f. πυροβόλος, ратно оруђе којим се бацала ватра на здања: I Мак. 6, 51.

Огнѣноязычнъ adv. као огнени језици који су сишли на апо-столе (Слов. Имп. ак.).

Огнѣнѣпальный 3. πυράφλεκτος, који се не може спалити огњем: кѣпина (Кан. на Рожд. Бог. п. 7 ирм.).

Огнѣпальный 3. πυρπολούμενος, за-паљен: кѣпина (Кан. воскр. гл. 1 п. 9 ирм.).

Огнѣпальный < огнѣпальъ 3. πυρέφλεκτος, огњен, ватрен: люкокъ (Ст. на Г. в. 3 на св. Пант.); пѣръ: Кан. воскр. гл. 7 п. 7 ирм.

Огнѣносный < огнѣносъ 3. πυρφόρος, који носи, садржи у себи огањ: трѣтъ (Јова 41, 20).

Огнѣросный < огнѣросъ 3. πυρένδρος, који садржи у себи огањ и росу, који претвара огањ у росу, који излива росу из ватре, који расхлађује огањ: пѣръ (Ирмол. гл. 1 п. 8 ирм. 22).

Огнѣсѣнный 3. који сија као ватра: столпъ (Слов. Имп. ак.).

Огнѣсѣжнїи п. служење, клањање огњу: разори цѣрковъ огнѣсѣжнїи (Прол.).

Огнѣсѣразный < огнѣсѣразъ 3. в. огнѣсѣразный: прѣтолъ (Ст. на блаж. воскр. гл. 5 богор.).

Огнь m. 1) пѣръ, огањ, ватра: кѣч-ный (Мат. 18, 3; 25, 41); нѣдга-ющій: Марк. 9, 43—49; Лук. 3, 17; 2) πυρετός, грозница: и

- штаким и огнь (Мат. 8, 15; Марк. 1, 31; Лук. 4, 39); Дел. 28, 8; 3) ἀνδραγία, жеравица: огнь лежачиць... (Јов. 21, 9); 4) πυρὰ, ломача: и козложившиѣ на огнь (Дел. 28, 3).
- Одигитріа f. грч., (од ὀδύσειν, показивати пут), путевођа. Овако се назива икона Пресвете Богородице, коју је живописао св. ап. и јев. Лука. Њу је послала царица Јевдокија царици Пулхерији која ју је поставила у саборноме храму цариградском. (Дјач.).
- Одрз m. κλίνη, постеља, носилка: Мат. 9, 2; Лук. 5, 18; κράββατος, кревет: Марк. 6, 55.
- Окно n. θυρίς, прозор: Дел. 20, 9.
- Окомгновиѣ < окомгнозѣннѣ n. σπουδή, брзина, трен ока, миг: Плач Јер. 4, 6.
- Оконце < окныце n. в. окно: II Кор. 11, 32.
- Окринъ m. λέκανη, чаша: Суд. 6, 38.
- Окройница f. ἱμάτιον, горња хаљина (Вост.).
- Окрочѣнѣ n. κύκλωσις, окруживање, опасивање, опкољавање (Микл.).
- Оловолей < оловолей m. πολυβδόχου-της, врачар који лије олово: Ном. пр. 13.
- Онагръ m. грч., дивљи магарцац: Пс. 103, 11.
- Онгіа < онъгиза f. οὐγκία, uncia, дванаестина једне целине и то 1) као новац: дванаестина аса, римскога новца који је тежио 1 фунту а делио се на 12 унција које су се звале duodecima pars assis; 2) као утег, мера за тежину: uncia, два лота или 70 грама (Же-цић): онгіа икры (Тип. у суб. св. Лаз.).
- Онѣѣ < онѣѣ adv. ἐκεῖ, тамо: «зѣѣ или « онѣѣ (Мат. 24, 23; Лук. 17, 21).
- Онокентавра f. (ὄνος καὶ ταῦρος) животиња која има облик мајмуна без репа: змај (Данич.): Ис. 13, 22.
- Онѣица < онѣица f. ὁ δεινός, неки, тај и тај: идите ко градъ ко онѣицѣ, к томе и томе (Мат. 26, 18; Син. на В. ср.).
- Онѣий < онѣѣ грч. ὁ δεινός, quidam, неки: жидокинъ (Прол.).
- Опаничѣ n. παροψίς, patina, зделица: Прол.
- Опѣхленѣ < опѣхленѣ n. δυχώσις, надувеност, натеклина: Син. у пет. Светле седм.
- Орѣжехранѣице < орѣжехранѣице n. ἐπλοφυλάκιον, место где се чувало оружје; ризница (Данич.): III Цар. 14, 28.
- Орѣжехранѣица f. в. -хранѣице: II Парал. 12, 11.
- Орѣжный < орѣжнѣ 3. τῆς μαχαίρης, који је од мача, од ножа; који је причињен, задан од оружја: иже иматъ изъѣ орѣжнѣю (Апок. 13, 14).
- Осѣѣ, осѣѣ, осѣѣ < осѣѣ, осѣѣ, осѣѣ adj. pess. τοῦ θνού, asini, магарећи: на жреѣати осѣи, на магарету (Јов. 12, 15).
- Осѣѣтогонѣиѣ < осѣѣтогонѣиѣ n. ὀνηλασία, терање магарца на пашу: Син. у I Нед. В. п.
- Осѣѣванѣ n. βάσις, основ, темељ: Конд. св. В. В.; κρηπίς, основ: Троп. св. Ил.; Сјед. на Воздв. ч. К. В. осѣѣванѣ.
- Осѣѣѣ adv. в. осѣѣѣ: Марк. 9, 2.

Острѣ, острѣ < острнѣ п. στόμα, оштрица: I Мојс. 34, 26; Лук. 21, 24; Евр. 11, 34.

Острогъ т. παρεμβολή, опкоп: Jer. 32, 2; Лук. 19, 43.

Острожелчѣ < острожалчнѣ п. δξύχολία, irascundia, гнев, ярост: Прол.

Остръ, -ый з. 1) δξύς, оштар: ернъ (Апок. 14, 14. 17. 18); 2) τραχύς, нераван, храпав: и острѣн къ пѣтѣ гладки (Лук. 3, 5).

Отай adv. κρυφῇ, тајно: Еф. 5, 12; κρυφά, скривено: Ном. пр. 109. В. штай.

Отечскій < отъскъ з. πατριός, отачки, очински: нѣдра (Ст. на хвал. воскр. гл. 4).

Отчѣ, отча, отче < отъч adj. πατήρ, очин: колю отчѣ (Мат. 21, 31); ко мѣкѣ отчѣй (Лук. 9, 26); πατριός, очински: нѣдра (Кан. воскр. гл. 7 п. 4 ирм.).

Отроковица f. 1) τὸ παιδίον, ἡ παῖς, девојчица од 7 до 15 година: Марк. 5, 39—41; Лук. 8, 51. 54; 2) παιδίονη, робинѣа, слушникѣа: Дел. 12, 13; 16, 16.

Отрокородѣ п. в. чадородѣ: Прол.

Отрокотворный з. који рађа децу: Прол.

Отрокъ т. ὁ παῖς, 1) младѣхъ, дечко од 7 до 15 година: Инѣгъ (Лук. 2, 43); Дел. 20, 12; 2) слуга: Мат. 8, 6; Лук. 1, 54; 3) дворски слуга (Фараонов): I Мојс. 40, 20.

Отроча < отроуа п. παιδίον, дете, дечак, младенац: Мат. 2, 8; Лук. 11, 59.

Отрочица < отроуица т. παιδίον, παιδάριον, дете, малишан, момчиѣхъ: Лук. 7, 32; Јов. 6, 9.

Офиомахъ т. грч., (који се бори са змијама), врста гунѣтера који напада на змију: III Мојс. 11, 22.

П

П седамнаесто слово у црквено-слов. азбуци, зове се покой; као цифра ·ii· = 80.

Пѣгѣа < пѣгоуѣа f. 1) ἀπώλεια, погибао, несрећа, пропаст: Мат. 17, 13; ѡνъ пѣгѣы: Син. у Нед. мес.; Сл. на Г. в. на В. четврт.; 2) λοιμός, помор: Мат. 24, 7; Лук. 21, 11.

Пѣгѣный < пѣгоуѣнъ з. ἐλέθριος, опасан, шкодлив: Ст. на хвал. у Нед. св. от.

Пѣгѣгородный < пѣгоуѣгороднъ з. perniciosus, који рађа погибао, рђав, шкодлив: киченѣ (Прол.).

Пѣдежъ т. в. падѣнѣ: паде къ зѣми пѣдежѣмъ лютиѣмъ (Прол.).

Падѣнѣ п. 1) πτώσις, падање, пад: Лук. 2, 34; 2) παράπτωμα, погрешка: Рим. 11, 11; 3) πτώμα, рушевина; труп: Пс. 109, 6.

Пажитъ f. νομή, паша: I Мојс. 47, 4; Пс. 73, 1; 94, 7; 99, 3; Јов. 10, 9; Ст. на стих. на Обр.

Паздръ т. λινοκαλάμη, влат, сноп од лана: Ис. Нав. 2, 6.

Пазнокть < пазногъ f. ἐπλή, папак, нокат, копито: III Мојс. 11, 3; Пс. 68, 32.

Паки < пакы adv. πάλιν, опет: Мат. 4, 7. 8 и др.; с друге стране, напротив: Гал. 5, 3.

Пакикытіе < пакыкытіе n. παλιγγενεσία, нови живот, препорођење: Мат. 19, 28; Тит 3, 5; Мол. за огл. у св. Лит. Злат.; Кан. Бож. п. 9 прип. 4.

Пакостникъ < пакостыникъ m. 1) σκόλοψ, трн, жалац: II Кор. 12, 7; 2) βλαβερός, шкодљив, погубан; τύραννος, тиран, силник (Микл.).

Пакостъ f. 1) κόλαφος, колáφισμα, укор, увреда; ѣушка; пакѡсти дѣлати, колаφίζειν, ѣушати: Мат. 26, 67; II Кор. 12, 7; 2) ἐπιπλήξεις, укор: старцѣ не твори пакѡсти, старца не карај (I Тим. 5, 1); 3) ἐνόχλημα, штета: Јевр. 12, 15; 4) ἀδίκημα, повреда: Апок. 9, 19.

Палата f. παλάτιον, палата, дворац: ἰδίκημα, ἀκροατήριον, судска дворана (Дел. 25, 23).

Палистра f. παλαίστρα, арена, место где су се бориле атлете: II Мак. 4, 14.

Палица f. 1) ῥάβδος, а) палица: Јер. 48, 17; прут: I Кор. 4, 21; б) штап, батина: II Кор. 11, 25; 2) βακτηρία, а) архијерејска штака: I Цар. 17, 40; б) свештеничка одежда у облику четвороугаонога платна које архијереј (или одликовани њоме свештеник) веша о десно бедро за појас, а разликује се од набедреника у томе што има облик квадрата, док је набедреник у облику правокутника. Иначе има, као и набедреник, символички значај духовнога мача којим ар-

хијереј треба да буде наоружан противу јереси и заблуда. В. набедреникъ.

Паличникъ < паличѣникъ m. ῥαβδοῦχος, viator, licitor, слуга који је пред римским трибуном носио снопѣ шѣба (fascies), пандур: Дел. 16, 35. 38.

Паматливъ < паматъливъ 3. μνήμων, који памти, који има добро памћење (Вост.).

Паматозлобіе < паматозлобеніе n. μνησικακία, злопамћење: Ном. пр. 24.

Паматописаніе n. ὑπομνηματισμός, хроника, мемоар: II Мак. 2, 13.

Паматописецъ < паматописѣць m. ὑπομνηματὶγράφος, хроничар, канцелар, паметар: Ис. 36, 3. 22.

Паматствовати < паматъствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, μνημονεύειν, сећати се, опомињати се: Јевр. 11, 22; памтити: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Паматъ < памать f. 1) μνημόσυνον, спомен, успомена: Мат. 26, 13; Марк. 14, 9; Дел. 10, 4; Троп. 2 по свјет. у I Нед. В. п.; 2) μνήμη, μνεία, сећање, помен: Рим. 1, 9; Филиб. 1, 3; I Сол. 3, 6; II Тим. 1, 3; Филим. 1, 4; II Петр. 1, 15.

Панагиръ m. πανήγυρις, publica celebritas, јавна скупштина, збор, (н. пр. код олимпијских игара), народна светковина, свеопште празновање; pundinae, недељни сајам, вапшар (Микл.).

Панагијаръ < панагирѣ m. грч., vas ecclesiasticum, таѣириѣ на који се полаже панагија т. ј. просфора у част Пресвете Богородице: Тип.

Панагіа f. παναγία (εἰκών), свесвета, 1) иконица Спаситеља или Богородице (од злата, сребра, емаља или др.) коју архијереј носи на прсима; 2) просфора која се узноси у част Пресвете Богородице: Тип.

Пандокъ m. грч., који све прима, гостионичар: Прол.

Панигүрикъ < панигүрикъ m. грч., похвална беседа у част светогa (*Микл.; Старч.*).

Паникандило n. πολυκάνδηλος, свећњак са више свећа (*Ibid.*)

Панихида f. παννυχίς (од πᾶς = цело, νύξ = ноћ, ᾄδω = певам) свеноћно служење уопште, а нарочито за умрле; парастос (*Дјач.*).

Пандиръ < паниѣиръ m. грч., лав: Ос. 13, 7.

Панѣръ < панѣръ f. (од pars + aperta), πρόθυρα, откривен део старог хришћ. храма који се звао пронаос, притвор, припрата: Прол.

Параекклисијархъ < παραεκκλησιάρχъ m. грч., црквењак који пали свеће и кандила у цркви: Тип.

Параклисъ m. грч., 1) усрдна молитва н. пр. Пресв. Богородици; 2) нарочити споредни олтар у част »Похвале Богородици« као н. пр. у Успенском храму у Москви (*Дјач.*).

Параклитъ m. грч., утешитељ, Дух Свети (Слов. Имп. ак.).

Параманъ и **парамандъ** m. παράμανδο, четвороугаоно платно са сликом крста, трске и копља и са врпцама прошивеним на угловима. Носе га монаси на плећима као символ бремена Христова које су узели на

своја плећа ради обуздавања својих телесних жеља (*Митр.* — *Мирк.*, III, 167). В. аналавъ.

Парамонархъ < парамонархъ m. грч., пономар, клирик који је у старој Цркви пазио на ред и чистоту у храму, палио и гасио свеће и кандила, спремао просфоре и вино за проскомидију, ватру и тамјан за кадионицу итд. У Типику се назива и *параекклисијархъ* и *кандилокжигатељ*. Данас у храмовима врше те послове *црквењаци*.

Пардалей < парѣдаль m. παράδαλις, рис: П. н. песм. 4, 8.

Парѣъ m. παράδος, рис. Прем. Сир. 28, 26.

Пареміа f. παροιμία, 1) речца, пословица; 2) прича: Прем. Сир. 47, 19; 3) одељци из Св. писма који се читају на вечерњу уочи празника са полијелејем и бденијем, на великопосним часовима (VI), вечерњима и т. д.

Пареніе n. πτήσις, лет: птица *проходящая* (Троп. гл. 2. у Ч. погр. свешт.).

Пародокъ < пародѣъ m. ὄμφαξ, незрело грождје: Јез. 18, 4.

Парѣа < парѣа f. грч., 1) liturgia sollemnior, свечапо архијерејско богослужење (*Микл.; Дјач.*); 2) помен мртвима на вечерњу, јутрењу, и литургији после сугубе јектеније у недељне и празничне дане кроз целу једну годину дана, за који се у бившој Карл. митрополији плаћало, по Рескрипту од 10 авг. 1868 (§ 16. I Б.), 75 фор. (Cf. »Срп. Сион« 1903 бр. 4. стр. 116—117).

Парѣк < парѣкъ m. σκαῖος, једро:
Дел. 27, 17.

Пасомъ, -ый 3. part. praes. pass.
од пасти, βοσκόμενος, који пасе:
Мат. 8, 30; Марк. 5, 11; Лук.
8, 32.

Паства f. ποιμνιον, стадо: IV Мојс.
28, 18; Пс. 94, 7.

Паствина f. βοσκόλια, крупно рога-
то стадо: I Цар. 30, 20.

Пастѣ v. impf. пасѣ, пасши, βόσκειν,
ποιμαίνειν, пасти, чувати стадо:
Пс. 22, 1; Лук. 15, 15; Јов.
21, 15—17.

Пастѣ v. pf. падѣ, падши, πέπτειν,
пасти, сурвати се: Мат. 10, 29;
13, 4—8 и др.; -са: Мат. 7,
25, 27; Лук. 6, 49; пасти у
грех: (телесни): не палиа ли еи
тъ кѣмъ (Ч. испов.).

Пастѣфорій m. грч., 1) притвор
старозаветнога храма: I Мак.
4, 38; 2) соба или простор с
једне и с друге стране олтара
у храму хришћанском и то:
десни пастѣфориј, т. зв. σκαυο-
φύλακιον, διακονικόν, у којем су
биле одежде, књиге и друге
црквене утвари, и леви, т. зв.
πρόθεσις, у коме се чувао хлеб,
вино и утвари за св. јевхари-
стију (*Митр.* — *Мирк.* I, 101).

Пастѣхъ < пастѣхъ m. ποιμήν, па-
стир: I Мојс. 4, 2; II Мојс. 2, 17.

Пастѣреначальникъ < пастѣреначаль-
никъ m. ἀρχιποιμενος, поглавар
пастира: I Петр. 5, 4; Степ.
воскр. гл. 3 ант. 3.

Пастѣць, -и, -е; -щій 3. part. praes.
аст. од пасти, βόσκων, који пасе,
пастир, свињар: Мат. 8, 33;
Марк. 5, 14; Лук. 8, 34.

Пасха f. грч., (πάσχειν, страдавати;
јевр. phesach, прелаз, промена

места), 1) празник јеврејски
установљен за спомен изласка
старих Јевреја из египатскога
ропства у обећану земљу ха-
нанску; звао се и приздникъ
σπερμικъ, празник бесквасних
хлебова (II Мојс. 12, 15; 34,
18; III Мојс. 23, 6; Лук. 22, 1)
зато, што су у току седам да-
на Јевреји јели само бесква-
сне хлебове. Празновање Пасхе
отпочињало је 14 нисана увече
после заласка сунца (V Мојс.
16, 6). Тада су свештеници
клали у храму пасхалне ја-
гање (од десет месеци) и њи-
ховом крвљу обливали под-
ножје олтара. Затим су их
пекли на ватри пазећи да им
се ниједна кост не поломи.
Једно таково јагње одређено
је било за десет особа. Оно
се јело то вече, уз изван-
церемонијал, са неким горким
травмама (II Мојс. 12, 43—46;
IV Мојс. 9, 9—12) као жртва
Богу, која се сматрала за про-
тотип И. Христа (Јов. 19, 36;
I Кор. 5, 7). Јевреј који σπι-
китъ љуткорити пасхъ т. ј. који
није хтео да једе пасхално
јагње, бивао је, по IV Мојс.
9, 13, искључен из народне
заједнице (*Дјач.*). 2) Празник
хришћански Васкрсење Хри-
стово, Ускрс: пасха крѣстнаа
намъ днѣнь возѣа (Ст. Пасхе 4);
3) Господ Исус Христос: I
Кор. 5, 7; пасха Хѣтогъ избави-
тель: Ст. Пасхе 1; ѿ пасха крѣа
и ѿнѣнѣишаа Хѣте: Кан. Пасхе
п. 9 т. 2.

Патріархъ m. грч., (πατρία = по-
родица, племе, поколење + ἄρ-

χων = начеоник; дакле: родо-начеоник). Тако су се називали старозаветни Аврам, Исак, Јаков и дванаест његових синова, а данас се у православној Цркви тако називају највиши архијереји као врховне поглавице појединих автокефалних Цркава. Такви су: јерусалимски, александријски, антиохијски, цариградски, руски, српски и румунски.

Пахѡнѣ m. παχών, назив деветог месеца код Египћана: III Мак. 6, 35.

Паче adv. μάλλον, πλεῖον, περισσότερον, μεῖζον, παρὰ, ἤ, више, већма него: Мат. 10, 28; 20, 31; 25, 9; Лук. 18, 14; Јов. 4, 41; Рим. 12, 3; I Кор. 15, 10; ὑπὲρ, ἐπὶ, изнад: Мат. 10, 37; осим: II Сол. 2, 4; μάλλιστα, особито: I Тим. 5, 8; паче чинѡкѣка, што превазилази снаге човека; паче естество, натприродно: Догм. гл. 7: п. слова и разума, неисказано и непостижно: Ibidem.

Педагогонѣ m. αἰδώς, цев: Ном. пр. 186 и 187.

Пекійса, -кѣциса, -кѣциса part. praes. act. од пѣциса, μεριμνῶν, бринући се, који се брине: Мат. 6, 27; Лук. 12, 25; ω ἰσχυρῶν и ω многострастнѣй плоти: Ст. по јев. у Ч. погр.

Пелеканѣ m. грч., гем: III Мојс. 11, 18.

Пелісый 3. πέλλος, црнкаст, сив: I Мојс. 30, 32. 33. 35; 31, 10. 12.

Пелынѣ, -а m. ἀφίνδιον, пелен: Апок. 8, 11.

Пентикостарій m. грч., цветни триод у коме се садрже службе

Педесетнице од Ускрса до Недеље свих светих.

Пентикостѣа f. πεντηκοστή (ἡμέρα), 1) старозаветни празник Педесетница: II Мак. 12, 32; I Кор. 16, 8; 2) хришћански празник силаска Св. Духа; Духови. В. пѣтдесѣтница.

Первинствовати < прѣвѣньствовати v. imperf. -ствѣю, -ствѣши, πρωτεύειν, бити први: Кол. 1, 18.

Первинстволюбѣцъ < прѣвѣньствомъ m. φιλοπρωτεύων, који воли првенство, старешинство, који жели да буде најстарији: III Јов. 1, 9.

Первокозасжаніе < прѣвовъзасжаніе n. πρωτοκαθεδρία, зачеље: Марк. 12, 39.

Первое < прѣвое adv. πρῶτον, најпре, пре свега, у првом реду: Рим. 1, 8.

Первозданный < прѣвозъданы 3. πρωτόπλαστος, који је први створен: Идмѣ: Конд. Претпр. Просв.; Богор. воскр. гл. 4; Кан. на Богој. п. 5 ирм.

Первозловникѣ m. ἀρχέλαος, начеоник зла, од искони зао: Син. у Нед. мит. и фар.

Первопрестолникѣ < прѣвопрѣстольникѣ m. πρωτόθρονος, који је подигнут на први главни престо, првосветитељ: Троп. св. ап. П. и П. и св. Сави.

Первородитиса v. pf. -рождѣса, -дишиса, πρωτογένεσις, најпре се родити: перворожденное слово (Кан. Воздв. Ч. К. п. 9 ирм.).

Первородный < прѣвородный 3. πρωτότοκος, који се први родио: V Мојс. 33, 17; Рим. 8, 29; Јевр. 1, 6; 12, 23; п. χῆψις, ἄρτοι πρωτογενήτων, хлебѡви од но-

вога брашна, од првина: IV Цар. 4, 42; п. грѣхъ, прародитељски грех; п. клатка: Ст. VI часа уочи Божића.

Перкородѣство < прѣвородѣство п. πρωτοτοκία, првородство: Јевр. 12, 16.

Перворожденный З. πρωτογενής, првотόμοος, прворођен, који се пре свију родио: II Мојс. 13, 2; Кол. 1, 15. 18; Елоко: Кан. на Срет. п. 9 ирм.

Первословіе п. πρωτολογία, прве речи, почетак говора: Приче Сол. 18, 17.

Первострадалецѣ < прѣвострадалецѣ м. πρωτόαθλος, први страдалник: Етифанъ (Троп. Прен. м. св. архѣ. Стеф.).

Первостотѣль м. који заузима прво место, најстарији, првак: Сл. на Г. в. на Соб. св. арх. Мих.

Первосѣдальникѣ < прѣвосѣдальникѣ м. praeses, претседник, старешина, настојатељ братства, поглавар Цркве: Прол.

Первообразіе п. првобитан облик, првобитно стање нечега: Прол.

Первообразный < прѣвообразный З. πρωτότυπος, оригиналан, изворан, прави: Ст. на стих. у I Нед. В. п.

Первѣе < прѣвѣе adv. πρώτον, најпре, пређе, испрва, у пређашње време: Мат. 7, 5; Марк. 3, 27; τὸ πρότερον: I Мак. 11, 34.

Первѣсло п. παλάθη, свежањ, груди: Емоккей (IV Цар. 20, 7).

Періе п. περὰ, перца, перје: III Мојс. 1, 16.

Перійце п. περὶ, перце: III Јездр. 11, 3. 22.

Періодикѣ м. грч., надзорник. То су била у старој цркви свештена лица којима је епископ поверавао надзор над неколиким парохијама. Од њих су касније постали окр. протопрезвитери и данас у нашој Цркви архијерејки намесници (Сл. Милаш, Право 423 и Дост. 49—58).

Пернатѣ, -ый З. περωτός, који има крила, крилат: птица (Пс. 148, 10); Мол. у св. Лит. Злат.; Сјед. 2 на св. Андр. Прв.

Перстѣ, -ый < прѣстѣ З. χεῖρς, земљан, од праха: I Кор. 15, 47—49; Кан. Бож. и анг. хран. п. 3 т. 1.

Перстѣ -стѣ < прѣстѣ м. δακτύλιος, прстен: Лук. 15, 22; Јак. 2, 2.

Перстосозданный З. начињен, створен од земље: Ядамъ. (Прол.).

Перстѣ < прѣстѣ м. δάκτυλος, прст: Мат. 23, 4; Марк. 7, 33 и др.

Перстѣ < прѣстѣ f. χεὶρς, прах: I Мојс. 2, 7; Ис. Нав. 7, 6; II Цар. 16, 13; земља, пепео: V Мојс. 28, 24; блато: III Мојс. 14, 42; Апок. 18, 19.

Песокѣ < пѣськѣ м. 1) ἄμμος, песак: I Мојс. 13, 16; Мат. 7, 26; Рим. 9, 27; Јевр. 11, 12; 2) αἰγιαλός, обала, плажа, пешчано место: Дел. 27, 39.

Пестрити < пѣстрити v. impf. пѣстро, -риши, ποικίλλειν, шарати, сликати, китити (Микл.); п. молитки, читати гласно, громко молитве: Прол.

Пестредѣлицѣ < пѣстроделицѣ м. ποικιλής, који везе, који уме ткати: Прем. Сир. 45, 12.

Пистръ, -ый < пьстръ з. ποικίλος, шарен: I Мојс. 30, 32—35; 31, 10, 12.

Песый < пьсний з. пасји, псећи; пекъа мѣхи, κυνόμια, бубине: II Мојс. 8, 21; Пс. 77, 45; 104, 31.

Петасъ м. πέτασον, место где су језичници вршили мрска дела: II Мак. 4, 12.

Печаль f. 1) λύπη, туга, мука: I Мојс. 3, 17; Лук. 22, 45; Јов. 16, 20; жалост: II Кор. 7, 10; увреда: Ном. пр. 124; 2) μέριμνα, брига: Лук. 21, 34; I Петр. 5, 7.

Печалинъ, -ый < псуалынъ з. λύπη-θεῖς, жалостан, тужан, невесео: V Мојс. 32, 10; Мат. 14, 9; Јов. 16, 20.

Печальникъ < псуалыникъ м. ἐπίτροπος, старатељ, који се брине за другога: Прол.

Печатѣти < псуатѣети v. imprf. -таѣю, -таѣши, в. печатствовать.

Печатствовать v. imprf. -ствѣю, -иши, σφραγίζειν, печатити, утврђивати печатом; јамчити: рождѣсткомъ дѣѣтко (Сл. на стих. на Божић).

Печатъ f. σφραγίς, печат: II Мојс. 28, 11; П. над песм. 8, 6; Рим. 4, 11; I Кор. 9, 2 и др.

Печинъ f. ἥπαρ, јетра, црна цигерица: II Мојс. 29, 13; III Мојс. 3, 4.

Пириваніе < пьштиваніе п. ὑπόληψις, мишљење, слутња, претпоставка; 2) ὑποψία, нагађање, сумња (Микл.).

Пицера < пештера f. σπήλαιον, шпиља, пећина: къ пицерѣ стрегомый (Ст. на хвал. воскр. гл. 5).

Пициса < пештиса v. imprf. пекѣса, -чѣшиса, μεριμνᾶν, μέλειν, бринүти

се: Мат. 6, 25; Марк. 13, 11; Лук. 10, 41; Јов. 12, 6.

Пивъ м. πεύκη, јела, по некима кипарис: III Цар. 5, 10; Ис. 60, 13.

Пико п. πύμα, πόσις, пиће: Јов. 6, 55; I Кор. 10, 4; Кан. на Ускрс п. 3 ирм.

Пиганъ м. πήγανον, рута: Лук. 11, 42, врста траве која се у ботаници зове *raganum harmala*, *ruta graveolens* (Гилт.).

Пила f. ὁ πρίων, тестера: Ст. на хвал. у средү. Препол.

Пира f. πύρα, врећа, торба: Мат. 10, 10; Марк. 6, 8; Лук. 9, 3.

Пирный < пирный з. πότος, гостински: домъ, кућа где је била гозба (Дан. 5, 10).

Пиршествовати < пирѣшествовати v. imprf. ἐδωχέομαι, добро се гостити, частити се: III Мак. 6, 36.

Пиръ м. δοχή, гозба, част: I Цар. 25, 36; Приче 23, 30; Лук. 14, 13; Ст. на Г. в. 2 на Усек.; συμπόσιον, пијанка, гозба: кѣры (Слово св. Јов. Злат. на Ускрс).

Пиранинъ < пирѣиниъ м. συμπότης, који присуствује на гозби, друг за столом при пијанци: Прол.

Писало п. γραφίς, оруђе (трска) за писање, перо: Ис. 8, 11; Јер. 17, 1.

Писаніе п. 1) γράμμα, писмо: ми ниже писаніа ѿ текѣ прѣѣхомъ ѿ Ісѣи (Дел. 28 21); 2) књиге Св. писма: испитайте писаніа (Јов. 5, 39).

Писканіе п. φθόγγος, глас, јек, свирка, свирање на свирали: I Кор. 14, 7.

Пискатель м. αὐλητής, свирач: Апок. 18, 22.

Пискати v. impf. пискаю, -каши и пицѣ, пираши, αἰεῖν, свирати: Мат. 11, 17; Лук. 7, 32.

Писменникъ < писменникъ m. γραφεύς, γραμματεύς, писар, книжевник: Суд. 5, 14; азыкъ твоѣ простъ писменника мѣна: Сл. на хвал. на св. јев. Луку.

Писма, -ене < писма n. 1) γραμμα, слово: Лук. 23, 38; Рим. 7, 6; II Кор. 3, 6. 7; 2) στοιχεῖον, основ, прва слова, почетци које науке: Јевр. 5, 12.

Писчий < писчий m. γραμματεύς, писар: IV Цар. 12, 10.

Питатель m. τροφεύς, хранитель: Сл. на Г. в. на В. четврт.; Стат. I на В. суб. ст. 55.

Питательница f. τροφίς, хранителька, дојиља: Прол.

Питати v. impf. питаю, -таши, τρέφειν, хранити: Мат. 6, 26; Лук. 12, 24; Еф. 5, 29; διατρέφειν, издржавати: Сјед. ант. 3 на В. четврт.; -сѣ, τρέφονται, хранити се: Дел. 12, 20; Апок. 12, 6; ἐντροφᾶν, веселити се, наслађивати се: II Петр. 3, 13; σπαταλᾶν, раскошно, у сласти-ма живети: I Тим. 5, 6.

Пити n. в. пию: I Јездр. 3, 7; II Јездр. 5, 53; Рим. 14, 17; Кол. 2, 16; Јевр. 9, 10.

Питомый 3. σκευτός, угојен: Лук. 15, 30.

Питѣнный 3. ухрањен, угојен; добро воспитан: Прол.

Питѣти v. impf. питѣю, -тѣши, ἐκτροφᾶν, нежно воспитати: отроча питѣющіа (нѣжно), (по Данич.) предраго (Јер. 31, 20).

Пишмый 3. part. praes. pass. сл. обл. од писати, γραφόμενος, написан: Јов. 21, 25.

Пица < пица f. 1) βρώμα, пића, храна: I Мојс. 49, 20; III Мојс. 25, 37; 2) τροφή, διατροφή, живеж, јело: Дел. 9, 19; I Тим. 6, 8; 3) духовна храна: Јевр. 5, 12. 14; 4) τρυφή, στρήνος, раскош, сласт: Лук. 7, 25; Апок. 18, 3.

Пицальникъ < пицальникъ m. αὐλητής, свирач: Мат. 9, 23.

Пициный < пицный 3. τρυφής, сладак, прекрасан: рай пициный, λεῖψων τῆς τρυφῆς, рай сладости (Ак. Бог. ик. 3); мио, пријатан: потокъ (Ст. на Г. в. на Соб. св. Јов.).

Пістікъ 3. πιστικός, чист, прави: Маріа же прѣиши λίτρον μύρα народа пістіка (код Марка 14, 3: πίτικα) многоцѣнна, а Марија узевши литру правога народа мира скупоченога (Јов. 12, 3).

Пітѣсѣ m. πίτος, јела: Зах. 11, 2.

Плаваніи n. 1) τὸ πλοῦς, пловљење: Дел. 21, 7; 27, 9. 10; 2) τὸ ἐλαύνειν, веслање: Марк. 6, 48.

Плавати v. impf. -ваю, -иши, 1) πλεῖν, пловити: Дел. 27, 7. 24; Апок. 18, 17; 2) κολυμβᾶν, пливати: Дел. 27, 43.

Плвкъ 3. λευκός, бео; жут (Вук): ника (Јов. 4, 35).

Платъ m. τὸ ῥάκος, крпа, закрпа: нескѣленъ (Мат. 9, 16; Марк. 2, 21).

Плачѣкница < плачѣкница f. θρηνοῦσα, нарикача: Јер. 9, 17.

Плачекопльствити v. pf. -ствлю, -иши, ἀλόλוצειν, жаукаати, ридати: Зах. 11, 2.

Плачекопльствѣи n. κρηγής, жаукање, нарицање, тужњава: Зах. 12, 11.

Плацианица f. 1) ἡ σινδών, платно: шекитъ плацианицю (Мат. 27, 59; Марк. 15, 46; Лук. 23, 53); 2) ὀδόνη, столънак, чаршав: Дел. 10, 11; 11, 5; 3) τὸ ὀδόνιον, кошуља, погребне пелене: Приче Сол. 31, 24; Ос. 2, 9; 4) платно са сликом полагања тела Христа у гроб и ликовима св. Јосифа и Никодима и жена мироносица: Тип.

Плева < **пльва** f. ἄχουρον, плева: Ис. 30, 24; Јер. 23, 28; Мат. 3, 12; Лук. 3, 17.

Плевати < **пльвати** v. impf. плюю, плюшиш, πτύειν, пљувати: Мат. 27, 30; Марк. 7, 33; Јов. 9, 6.

Плевелъ < **пльвелъ** m., pl. плевелы и плевѣлѣ, τὰ ζιζάνια, плева, куколь, коров: Мат. 13, 25—40; лажно учење: Сл. на лит. св. Спир. чуд.

Плевница < **пльвница** f. ἄχουρον, плевара: Прол.

Пленица и **плѣница** f. σείρα, ланац, оков: Приче Сол. 5, 22; II Петр. 2, 4; **плницы** пригръшній: Ст. на Г. в. у Нед. св. от.; Кан. Бож. п. 6 т. 1; **плницами** низкѣжnymi, у нераскидливим узама: Кан. Богој. п. 5 т. 1.

Плескати v. impf. плещѣ, -щиши, ἐπιχροταῖν, плескати некоме, прослављати некога радосно са плескањем руку: Амос 6, 5; **рождитко** кѣгочитниш **плещѣщи**: Ст. на Г. в. у Нед. св. от.

Плсна f. 1) ἕχυνος, стопа, траг; нога: и не изнемогоутѣ **плснѣ** мой (Пс. 17, 37); 2) βᾶσις, стопала: Дел. 3, 7; 3) πτέρνα, пета: Прем. Сир. 26, 23.

Плсница f. σανδάλιον, сандала, опанак: Дел. 12, 8.

Плетени n. 1) ἐμπλοκή, плетење: **клячъ** (I Петр. 3, 3); 2) πλέγμα, плетеница, витица: I Тим. 2, 9; 3) πλοκή, мрежа, плетиво: адниейскаа **плетениа** растирзющаа, која кидаш грчку мудрост, философију (Ак. Бог. ик. 9).

Плещи < **плсшс** n. 1) ὤμος, плеће: Мат. 23, 4; 2) μετάφρενον, леђа, хрбат: Пс. 90, 4; 3) νῶτος, потиљак, рамена, врат: I Мојс. 49, 8; **пламенное** ѿрѣжѣ **плещи** даиш: Ст. на Г. в. на Божић; **плещи** **морскаа**, леђа морска: Мол. за-прещч. 1 у Ч. Кршт.

Плициканіе < **плиштевание** n. tumultus, бука, ларма, буна, устанак: Прол.

Плищъ < **плшть** m. 1) θόρυβος, шум, метеж, узбуна, вика, бука: Јез. 7, 11; 2) θροῦς, бука, узвик, говор: I Мак. 9, 39.

Плнѣда f. πλίνθος, цигља, опека: I Мојс. 11, 3; Сл. на лит. на св. Спир. чуд.

Плнѣдодѣланіе n. πλινθοποιία, печење цигље: II Мојс. 1, 14; 5, 8.

Плодити v. impf. **плождѣ**, -диши, **карпофореῖν**, родити, производити: Марк. 4, 28.

Плодоносити v. impf. -ношиш, -сиши, **карпофореῖν**, **плод** **доносити**, **родити**: **плодоношѣщаа** **древца** (Прем. Сол. 10, 7); **времени** **плодоншѣна**: Дел. 14, 17; Кол. 1, 6. 10; Суг. **јект**.

Плодоношѣ n. **карпоφορία**, **плодоношност**, **родност**: **дожди** **мирны** **земли** **къ** **плодоношѣю** **дврѣи** (Мол. у св. Лит. Вас.); Ст. по Јев. на св. ап. П. и П.

Плодородити v. pf. -рождѣ, -диши, **карпоφουεῖν**, **родити**, **производити** **плод**: Прол.

Плодѣствовати < плодѣствовати v. impf. -стеѣю, -стеѣши, καρποφορεῖν, доносити род: Марк. 4, 20; п. γέμα, ἐκσπερματίζειν σπέρμα, раѣати децу: IV Мојс. 5, 28.

Плотолубицѣ < плѣтолюбѣ m. 1) carnis amans, који воли месо, месоарош (Микл.); 2) који угаѣа телу, телесним жељама: Прол.

Плотоносицѣ < плѣтоносицѣ m. σαρκοφόρος, који носи тело, који има тело, који је од тела: Кан. воскр. гл. 3 и Преобр. п. 9 ирм.

Плотоподобнѣ < плѣтоподобнѣ 3. који има облик тела: божитѣинный шєразѣ (Прол.).

Плоторастѣзати m. који трза тело, мучилац: II Мак. 7, 29.

Плотодѣннѣ < плѣтодѣннѣ 3. σαρκοβόρων, који једе месо, месождер: птица (Кан. анг. хран. п. 8 т. 3).

Плотски < плѣтски adv. σαρκικῶς, телом, по телу: Троп. Пасхе.

Плотскѣй < плѣтскѣ 3. σαρκός, који је предан свету и чулним насладама, телесан: Рим. 8, 5.

Плотѣ < плѣтѣ f. 1) σάρξ, а) месо, тело: дѣхѣ плоти и кости не имать (Лук. 24, 39); б) човек: и оузрѣтѣ всака плоть спасѣнѣ (Лук. 3, 6); 2) σῶμα, тело: ни оумиотри коєа плоти оужѣ оумѣршкѣннѣа (Рим. 4, 19).

Плотанѣ, -ннѣй < плѣтѣнѣ, плѣтѣнѣ 3. σαρκικός, телесни, месни, земаљски: Рим. 7, 14; I Кор. 3, 1; II Кор. 3, 3.

Плѣти < плѣти — плѣти v. impf. плѣѣ, -ѣши, πλεῖν, пловити: Дел. 21, 3; 27, 2. 13.

Плѣзати v. impf. плѣжѣ, -жѣши, ἔρπαιν, пузати, гмизати, милити: V Мојс. 4, 18.

Плѣнѣнѣ < плѣнѣннѣ п. ἄλωσις, ропство, сужаѣство: Ис. 10, 4; Варух 4, 14; Апок. 13, 10; αἰχμαλωσία, робоваѣе: дѣшѣ (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.); Ном. пр. 202.

Плѣнѣннѣй < плѣнѣннѣ 3. αἰχμαλωτός, заробѣлени: Лук. 4, 18; 21, 24; Ак. Бог. ик. 7; Кан. Бож. п. 8 т. 1; В. јект.

Плѣнѣти v. pf. плѣню, -ниши, αἰχμαλωτεύειν, одвести у ропство: Пс. 67, 19; Еф. 4, 8; σκιδεύειν, заробити: адѣ (Троп. воскр. гл. 6).

Плѣнѣннѣкѣ < плѣнѣннѣкѣ m. αἰχμαλωτός, заробѣленик: Ст. на хвал. у Нед. сир.

Плѣнѣннѣй < плѣнѣннѣ 3. в. плѣнѣннѣкѣ: Троп. св. Георг.

Плѣнѣ m. αἰχμαλωσία, плен: Амос 4, 10; Еф. 4, 8; ѿнь: Степ. гл. 3 ант. 1.

Плѣнѣати < плѣнѣати v. impf. плѣнаю, -наѣши, αἰχμαλωτεύειν, одводити у ропство, заробѣлавати, плѣчкати: Рим. 7, 23; II Кор. 10, 5; II Тим. 3, 6.

Плѣшѣ f. φαλαγγίς, ѣла: III Мојс. 13, 42.

Плюновѣнѣ п. πτύον, плѣуванка: Ис. 40, 15; Јов. 9, 6.

Плюска f. θήκη, чаурица, капица: Ис. 6, 13.

Плѣсавица < плѣсавица f. ὀρχήστρια, играчица: Ст. на Г. в. 1 на Усек.

Плѣсанѣ < плѣсаннѣ п. ὀρχησις, плѣсаѣе, играѣе: Ст. на Г. в. на Усек.

Плѣсати < плѣсати v. impf. -саю, -саѣши и плѣшѣ, -шѣши, ὀρχεῖσθαι, плесати, играти: Мат. 11, 17; 14, 6; Марк. 6, 22; Лук. 7, 32.

Покѣти < **побѣдѣти** v. pf. -вѣдѣ
< -вѣдѣ, -вѣдиши, γρηγορήσαι,
бити будан, постражити: Мат.
26, 40; Марк. 14, 37.

Повивати v. impf. -ваю, -ваиши,
ἀποκτείνειν, убијати; п. каменіи мѣ,
λιθοβολεῖν, каменисати: Мат. 23,
37; Лук. 13, 34; Јов. 8, 5; Дел.
7, 58. 59.

Повирчій < **повиръуи** m. vestigia-
lium exactor, скупляч порезе:
Прол.

Повити v. pf. повію, -вѣиши, ἀπο-
κτείνειν, потући, побити: Лук.
13, 4; п. каменіи мѣ, λιθάσειν, ка-
менисати: Мат. 21, 35; Лук. 20,
6; Јов. 10, 31; 11, 8; Дел. 5,
26; 14, 5. 19; Јевр. 11, 37;
12, 20.

Поворати < **покорати** v. impf. -раю,
-раиши, συμπολεμεῖν, борити се
за некога, заједно с неким ра-
товати: I Мак. 16, 2.

Покорити v. pf. -корю, -кориши, по-
лемеῖν, борити се с неким; по-
бедити, одолети: покорн корю-
щымъ мѣ, πολέμησον τοὺς πολε-
μοῦντάς με (Пс. 34, 1).

Покорникъ < **поборыникъ** m. ὑπέρ-
μαχος, бранич, бранилац, за-
щитник: Догм. гл. 1; Ст. на
Г. в. на Воздв. ч. К.; Син. у
II Нед. В. п.; царей покорниче,
борче противу царева: Троп.
св. Георг.; когоμολογικὴ покор-
ниче непрекоримый: Троп. у II
Нед. В. п.

Поворстковати v. impf. -ствею, -иши,
в. поворати: I Мак. 16, 3.

Поврати v. pf. поворю, вориши, συμ-
μαχεῖν, в. поворити: покорн корю-
щымъ ны, победи оне који уда-
рају на нас (Сл. на Г. в. у
III Нед. В. п.).

Побѣдительный < **побѣдительнъ** 3.
νικητής, νικητικός, победан: по-
бѣдительнаа, ἐπινίκια, триумф II
Мак. 8, 33; трофеј: II Мак. 5,
6; победне песме: ἐκεραιμένη κο-
ινὴν побѣдительнаа . . . κοινὴν
мѣ, војвоткињи, која се бо-
рила за нас, приписујемо по-
бедне песме (Конд. на Благов.).

Побѣдоносца < **побѣдоносць** m. 1)
νικηφόρος, victor, који је одржао
много победе, победилац (Ми-
кл.); 2) τροπαιοφόρος, победним
знацима украшен: Троп. св.
Георг.

Побѣдотворица m. τροπαιοφόρος, који
даје победе: Окриво мѣ крѣта по-
бѣдотворца побѣднѣ еи двѣко
срокѣтко (Прол. св. Дим.),

Побѣдотворити v. impf. -творю, -ри-
ши, даривати победе: Прол. св.
арх. Мих.

Побѣдотворный 3. који даје по-
беде: крѣтъ (Прол.).

Повапити v. pf. поваплю, -пиши,
окречити: Мат. 23, 27; Дел. 23 3.

Поварница f. μαγειρεῖον, кухарица:
I Цар. 8, 13.

Поварна f. μαγειρεῖον, кухиња, куј-
на: Прол.

Поваръ m. μάγειρος, кувар: Прол.

Повелитель m. ἐπίτροπος, заповед-
ник, старатель, скрбник: Гал.
4, 2.

Повелѣніе n. δόγμα, διατάγμα, запо-
вест: Лук. 2, 1; Јевр. 11, 23;
διδάγμα, наука: Ст. на хвал.
на Дух; ἐπιτροπή, παραγγелиа,
поручка: Дел. 26, 12; I Сол. 4,
2; διαταγή, наредба: Рим. 12, 2.

Повелѣти v. pf. повелю, -лиши, про-
στάσσειν, заповедити: Мат. 1,
24; 8, 4; Троп. у суб. V Нед.
В. п.

Повивати v. impf. -ваю, -иши, *σπαρ-
γανοῦν*, повијати: Ст. на хвал.
у Нед. св. от.

Повинникъ < повинникъ 3. *ἐνοχός*, оба-
везан, дужан, одговоран: *ἰδλθ*
(Мат. 5, 21. 22); *смерти*: Мат.
26, 66; Мол. у св. Лит. Вас.;
Мол. 6 св. В. В. пред прич.;
ὁπόδικος, крив: Рим. 3, 19; I
Кор. 11, 27; Евр. 2, 15.

Повинитисѧ v. pf. -ниюсѧ, -нишисѧ,
ὁποτάσσεσθαι, покорити се: Як.
4, 7; I Петр. 2, 13; 5, 5.

Повинникъ < повинникъ m. *ὁπή-
κοος*, *obediens*, послушан, поко-
ран, подложен нечему; кривац
(Микл.).

Повинница < повинница f. *ρεα*, оп-
туженица, окривљеница: Прол.

Покиноватисѧ v. impf. -нѧюсѧ, -нѧ-
ишисѧ, *πειθαρχεῖν*, покоравати се:
Дел. 5, 29; Рим. 13, 5; I Кор.
14, 34; Тит 2, 9; 3, 1; *ὁποτάс-
σεσθαι*, бити послушан: Лук.
2, 51.

Покинѧти < покнѧти v. pf. покнѧ,
-ниши, *καταπυγνύναι*, отиснути,
одбацити: *πρῆκый покнѧлъ еи*
кагракицѧ (Ст. на Г. в. на св.
ц. К. и Ј.); *ὁποτάсσειν*, поко-
рити: Рим. 8, 20; *πλοτικόε* *мѧ-*
дроканіе *дѧхѧ*: Сл. на Г. в. на
Обрез.; -сѧ, *ὁποτάсσεσθαι*, поко-
рити се: Лук. 10, 17. 20; пот-
чинити се: *γρѣхѧ* (Мол. св. В.
В. у Послед. прич.); *подврѧи*
се: демонѧмѧ (Сл. свѣт. у Нед.
блуд. с.); *πειθεσθαι*, слушати:
Дел. 5, 36; *εἵκειν*, уступити:
Гал. 2, 5.

Повити v. pf. повѧю, -иши, *σπαρ-
γανοῦν*, повити (у пелене): Лук.
2, 7. 12; *къ погрѧѧльнѧмѧ*: Ст. у
Ч. погр. свѣшт.

Повитъ f. *proago*, сађеница, мла-
дица, лоза (Микл.).

Повлѧци < повлѧшти v. pf. -кѧ, -чиши,
περιπιλεῖν, покрити: *храмѧ злѧ-*
томѧ (III Цар. 6, 20).

Повнегда < повънегда adv. *ὥς ἄν*,
после како: Филиб. 2, 23.

Покодатай m. *ὀδигός*, вођ (Микл.).

Покодѧе n. *πλημμύρα*, inundatio, по-
плава: Прол.

Покодненіи < позодынѧеніи n. в.
поводѧи.

Поводьница f. *pellex*, суложница,
иноча (Микл.).

Поврѧци < поврѧшти v. pf. -врѧгѧ
< -врѧгѧ, -жиши < -врѧжениши,
αἵρειν, *ῥίπτειν*, *βάλλειν*, оборити,
побацати: I Мојс. 21, 15; 35,
2; II Мојс. 4, 3; бацити: Мат.
15, 26; 27, 5; Марк. 7, 27;
Лук. 4, 35; *ἐγγνύναι*, срушити:
Лук. 9, 42.

Покѣдатѧль m. *διηγήτωρ*, весник,
гласник, приповедач: Ст. на
Г. в. у среду III Нед. В. п.

Покѣдати v. impf. -кѣдаю, -иши,
1) *ἀπαγγέλειν*, јављати, саоп-
штавати: I Мојс. 9, 22; Лук.
8, 47 sq.; Јов. 20, 18; I Јов.
1, 3; 2) *εἰπεῖν*, казивати: Мат.
8, 4; 17, 9; 18, 17; 3) *διηγείσ-
θαι*, приповедати: Марк. 5, 16;
9, 9; Лук. 8, 39; 9, 10; Дел.
9, 27; Ч. погрѧб. свѣшт. ик. 6;
чѧдѧя: Мол. при умив. руку;
Ст. на хвал. воскр. гл. 3; 4) *ἐξηγγείσθαι*, разлагати, описива-
ти, причати: Лук. 24, 35; Дел.
15, 12; 5) *ἀναγγέλειν*, огласити,
објавити, дати на знање: Јов.
5, 15; II Кор. 7, 7; I Јов. 1, 5;
6) *μηνύειν*, пријавити, проказа-
ти, одати, издати, открити, по-

- сведочити: Јов. 11, 57; 7) ἐκ-
λαλεῖν, избрбляти: Дел. 23, 22.
- Покѣити** v. pf. повѣшѣ, -сиши, κρε-
μαννύναι, обесити о нешто: на
древѣ (Дел. 5, 30); зѣмлю: Кан.
воскр. гл. 5 п. 3 ирм.; на ко-
дахъ: Кан. В. суб. п. 3 ирм.;
Сл. на Г. в. у Нед. Самар.
- Покѣсмо** n. panni detriti, крпе,
дронци: Прол.
- Покѣствователь** m. διηγητής, при-
поведач: Ст. на блаж. на св.
Ј. Злат.
- Покѣствовати** v. impf. -ствѣю, -шиш,
1) διηγέσθαι, приповедати: Јевр.
11, 32; 2) ἀποφθέγγεσθαι, изјав-
ливати: Ст. на хвал. на Дух.
- Поганинѣ** m. језичник, незнабо-
жац: Прол.
- Погнѣнѣти** < погнѣнѣти v. pf. -гнѣ-
нѣ, -ниши, 1) ἀπόλλυσθαι, погу-
бити, истребити: III Мојс. 7, 20.
21; IV Мојс. 17, 12; Мат. 5,
29. 30; пропасти: мѣки (Мат.
9, 17; Марк. 2, 22; Лук. 5, 37);
погинути: Лук. 13, 5. 33; из-
губити се: овца погнѣшала (Мат.
10, 6; 15, 24; Лук. 15, 6); 2)
πεοεῖν, нестати, ишчезнути, ис-
пасти, изгубити се: единой чер-
тѣ ѿ закона (Лук. 16, 17); 3)
διαφθεῖρεσθαι, умрети: Апок. 8,
9; 4) ἀποκτανθῆναι, убити, по-
бити: Апок. 9, 18; 11, 13;
5) ἐρημωθῆναι, опустошити се,
пустим се учинити: Апок.
18, 17.
- Погладити** v. pf. -глаждѣ, -диши,
λαλεῖν, уништити, разорити,
сатрти: Пс. 17, 43.
- Поглотити** v. pf. -глоцѣ, -тиши,
καταπιεῖν, прогутати, прожде-
рати: I Петр. 5, 8; Ст. на стих.
на В. четвр.
- Поглоцини** < поглыштеннѣ n. κατά-
βρωμα, истреблѣнѣ: Јудит 10, 12.
- Поглѣмитисѣ** < погложмитисѣ v. pf.
-гложмлюсѣ, -мишисѣ, 1) ἀδολεο-
χεῖν, брбляти, бенетати, кере-
тати, зановетати; 2) meditari,
промишляти, размишляти: I
Мојс. 24, 63; Пс. 64, 4. 13; къ
начинанїихъ тѣохъ: Пс. 76, 13;
3) ехегсегі, вежбати се: къ за-
повѣдехъ тѣохъ (Пс. 118, 15);
къ чдѣгѣхъ: Пс. 118, 27.
- Погнати** v. pf. -жинѣ, -жиниши, διώ-
κειν, погонити, потерати: III
Мојс. 26, 7. 8. 17. 36; тражи-
ти: Лук. 17, 23; καταδιώκειν,
потражити, пратити: милость
тѣом пожинѣтѣ ма (Пс. 22, 6);
иѣи за нечим: взыци мира, и
пожини ѣ (Пс. 33, 14).
- Погрѣжати** < погрѣжати v. impf.
-жаю, -жаши, βυθίζεῖν, потапа-
ти: I Тим. 6, 9; βαπτίζεσθαι, за-
гнѣуривати, тонути: глѣбнню
некрѣа (Кан. у Нед. Том. п.
6 т. 1); -сѣ, γερμίζεσθαι, пу-
нити, товарити: Марк. 4, 37;
βυθίζεσθαι, тонути: коракла (Лук.
5, 7).
- Погрѣзити** < погрѣзити v. pf. -жѣ,
-зиши, βυθίζεῖν, загнѣурити: гор-
даго Фарашна (Кан. у ср. пре-
пол. п. 1 ирм.); καταποντίζεῖν,
утопити, уништити: шатѣніа
бѣномїека (Ст. по пол. на
Обрез.); Ст. на Г. в. на св.
Прок.
- Погрѣзнийѣ** n. demersio, потапля-
нѣ (Микл.).
- Погрѣсти** < пограти v. pf. -гразѣ,
-зиши, δόειν, загнѣурити, пото-
нути: II Мојс. 15, 10.
- Погѣкити** < погоѣити v. pf. -гѣблю,
-виши, 1) ἀπολέσαι, изгубити:

- Мат. 10, 42; Марк. 9, 41; Лук. 15, 4, 8; 2) ἀποκτεῖναι, убити: Мат. 10, 28; Марк. 3, 4; Лук. 19, 47; Јов. 10, 10; 3) θραύειν, разбити: IV Мојс. 24, 17.
- Погрѣлати** < погрѣмати v. impf. -лаю, -лаши, ἀπολλύειν, губити: Рим. 14, 15; упропашивати: I Кор. 1, 19.
- Подвигоположити** m. ἀγωνοθέτης, редитељ при борбама, судија: Прол.
- Подвргѣ** < подвргѣннє p. εἶχθαι, гирае, место под брегом; морска обала: Прол.
- Подвигъ** m. 1) ἀγών, борба: II Тим. 4, 7; Јевр. 12, 1; Троп. св. Дим. и св. архѣ. Стеф.; 2) ἀγωνία, огорчење, страх, узрујаност: Лук. 22, 44; 3) μόχθος, мука, напор: II Кор. 11, 27; I Сол. 2, 9; II Сол. 3, 8.
- Подвижитиса** v. pf. -жѣсѣ, -жишисѣ, σαλεύειν, покренути се, потрести се, уздрмати се, поколебатиса: Пс. 20, 9; σινοκάνηλ зѣмли: Кан. на В. суб. п. 8 ирм.
- Подвижникъ** m. ἀγωνιστής, борац; ревнитељ у хришћанским врлинама: Троп. св. Варт.
- Подвизати** v. impf. -заю, -зашѣ, παρακαλεῖν, опомињати, наговарати, световати: дрѣгъ дрѣга (Јевр. 10, 25); живѣи, покретати: Пс. 35, 12; тварь: Степ. гл. 2 ант. 1; -сѣ, ἀγωνίζεσθαι, напрезати се, трудити се, настојати око чега: Лук. 13, 24; certare, борити се за неког: Јов. 18, 36; I Кор. 9, 25; I Тим. 6, 12; II Тим. 4, 7; Троп. св. архѣ. Стеф.; подизати се, устајати на некога: на мѣ крази мон (Степ. гл. 2 ант. 2); Кан. св. Теод.
- п. 8 Сл.; ἀσχεβεῖν, нежбати се у нечем, привикавати се на нешто: Дел. 24, 16; ἐπαγωνίζεσθαι, ἀνταγωνίζεσθαι, борити се за нешто: ω преданиѣй κέρκ (Јуд. 1, 3); противѣ грѣхѣ: Јевр. 12, 4; похтеуеи, бити се на шаке: I Кор. 9, 26; σαλευθῆναι, колебати се, покретати се: II Сол. 2, 2.
- Подвои** m. σταθμός, довратак: II Мојс. 12, 7.
- Подглавница** < подглавница f cervical, узглавље, јастук: Прол.
- Подгнѣщати** < подгнѣщати v. impf. -цаю, -ши, ὑποκαίειν, подложити, потпалити, наложити: Јез. 24, 5.
- Подгортаніе** < подгортаннє p. mentum, подбрадак (Микл.; Дјач.).
- Подградный** 3. suburbanus, који лежи (живи) близу града: I Пар. 6, 74.
- Подзаконный** < подзаконный 3. ὁ ὑπὸ νόμου, који је, који живи под законом: I Кор. 9, 20; Гал. 4, 5.
- Подиръ** m. ποδήρης, дугачка одеж-да старозаветнога првосвештеника, слична сакоу: II Мојс. 28, 31—34; Ап. 1, 13.
- Подклонити** v. pf. -клоню, -ниши, κλίνειν, заклонити: Мат. 8, 20; Лук. 9, 58.
- Подклонати** < подклонати v. impf. -наю, -наши, ὑποκύπτειν, подвргавати се, покоравати се: Кан. Бог. п. 5 т. 3.
- Подкриліе** p. (нема у грчком тексту) pes montis, подножје горе: III Јездр. 11, 25.
- Подлагати** v. impf. -гаю, -гаши, τιθέναι, постављати, подметати: Лук. 8, 16.

Подложница < **подъложница** f. παλάκη, παλλακίς, наложница, иноча: III Цар. 5, 13; 16, 21; Јова 19, 17.

Подмѣжный < **подъмѣжный** 3. који је под влашћу мужа: Прол.

Подова f. χρήσις, употребљавање; п. еστὶ τῆς φύσεως, природно (путно) употребљавање т. ј. полно општење: Рим. 1, 26.

Подовати v. impf. -ваю, -ваши, 1) δεῖν, χρῆν, требати, ваљати: Мат. 17, 10; Марк. 8, 31; Лук. 4, 43; Јов. 3, 7; Дел. 1, 16; 14, 21; 2) πρέπειν, пристојати се, приличити, доликовати: Мат. 3, 15; Еф. 5, 3; I Тим. 2, 10; Јевр. 7, 26; Конд. Срет.; ἵκω подокιατῆ τῆς... ὅτι πρέπει σοι... (Возгл.).

Подовиѣ < **подобѣ** 3. 1) ὅμοιος, сличан: Мат. 11, 16; 13, 31. 33. 44. 45. 47; 2) μιμητής, који подражава некоме, који се угледа на некога: I Кор. 4, 16.

Подовитисѣ v. pf. подоваюсѣ, -вшисѣ, 1) παρομοιάζειν, бити сличан некоме, бити као неко: ἵκω подовитисѣ гроеωмиѣ покаяныиѣ (Мат. 23, 27); χερδκῆιωмиѣ подоваициѣ: Ст. на хвал. на Божиѣ; Ἰκραιиѣ страннолюбѣиѣ подоваициѣ: Ст. на блаж. св. кн. Лаз.; томиѣ кн. вѣрнѣи добродѣтелиѣми подоваициѣ: Сл. на стих. на Рожд. св. Ј. Прет.; 2) μιμεῖσθαι, угледати се на некога: какω λῆπο еиѣ вѣиѣ подовитисѣ намиѣ (II Сол. 3, 7).

Подовникѣ < **подобникѣ** m. 1) μιμητής, подражавалац: I Сол. 1, 6; Сл. на стих. св. архѣ. Стеф. и на лит. св. Георг.; 2) ζηλωτής, такмац, ревнилец: I Петр. 3, 13.

Подовоострастинѣ < **подовоострастыѣ** 3. ὁμοιοπαθής, истога стања, који је подвргнут истим страстима као и други, сличан некоме: Дел. 14, 15; Јак. 5, 17.

Подолѣ n. φάραγξ, долина, подножје горе, гудура: I Цар. 7, 11.

Подражнѣиѣ < **подражнѣиѣ** n. μωκτηρισμός, потсмех, поруга: Пс. 34, 16; 43, 14; 78, 4.

Подражнити v. pf. -жню, -жниши, μωκτηρίζειν, подругивати се, исмехивати се: Пс. 34, 16; 43, 14; 79, 7.

Подровѣ adv. κατὰ μέρος, појединце, редом: Јевр. 9, 5.

Подрѣжѣ < **подроужнѣ** n. друг, сунруг, сунруга (Кульб.).

Подсада f. ἐνεδρον, заседа: Суд. 9, 25; 20, 29. 36.

Подсадити v. pf. -жаѣ, -диши, τάσσειν, поставити: подсадѣ (Суд. 20, 36).

Подсолнѣичный < **подъсолнѣичный** 3. ὑψήλιος, који је под сунцем: подсолнѣичнаѣ, земља и све што је на њој (Ст. на хвал. на ц. К. и Ј.).

Подстава f. ὑποθήκα, основа, подлога, потплата: II Мојс. 25, 38.

Подстилати v. impf. -лаю, -лаши,��ποβρίπτειν, бацати нешто под некога: ρίζω ἵκοῦ εἰς (Син. у Нед. Цвет.).

Подстоупѣ < **подстѣпнѣ**, n. βάσις, подлога, подножје ступа: Прем. Сир. 26, 23.

Подтверждати < **потверждати** v. impf. -жаю, -жаши, ὑποζωννύειν, подупирати, привезивати: Дел. 27, 17.

Подтомати v. impf. excruciare, мучити, кињити: Прол.

Подточилѣ n. ὑπολήνιον, корито под пресом: Јоил 3, 13.

Подтроніе п. ἀπόπατος, нужник: Син. у VII Нед. по св. Пасци.
Подѣстити v. pf. подѣшѣ, -стиши, υποβάλλειν, подговорити, подбости, раздражити, подучити: Дел. 6, 11.
Подѣщатель < подѣщатель m. hortator, потстрекач, подбадало: Прол.
Подѣрмникъ < подѣрмникъ m. υποζύγιος, теглећа стока, во, магаре: Зах. 9, 9; II Петр. 2, 16; Син. у Нед. Цвет.
Подѣрмничъ < подѣрмничъ 3. υποζυγίου, који је под јармом: Мат. 21, 5; Ст. на Г. в. и Син. у Нед. Цвет.
Подѣати < подѣати v. pf. -ниш, -ниши, 1) υπολαμβάνειν, подухватити, прихватити, подигнути, узети, однети: шклякъ подѣати его ѿ очію ихъ (Дел. 1, 9); sumere, примити: мѣхъ да царя кѣхъ подѣати (Херув.); 2) υποδέχεσθαι, дочекати, примити: Мол. у хир. презв.; поста: Ст. на Г. в. у Нед. сир.
Подѣти < подѣти п. υποδοχή, примање, дочек: Мол. верних 2 у св. Лит. преѣ.
Позеликѣ adv. καθὸ ἅν, колико, ѿѿ, као што: II Кор. 8, 12; Евр. 8, 6.
Поземлющій 3. part. praes. act. сл. обл. од поземати, κατήγορος, гужилац: Дел. 24, 8.
Поземь, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од позати в. поземь.
Пожати < позати v. pf. пожѣ, -жиши, θερρίζειν, пожети: I Кор. 9, 11; II Кор. 9, 6; Гал. 6, 7—9; Апок. 14, 15. 16.
Пождати < пождати v. pf. пожѣ < пожѣ, -ждиши, μένειν, поче-

кати: пождати заѣ (Мат. 26, 38); ἐκδέχεσθαι, причекати, остати: Ιωρδανѣ кидѣхъ та οὐκοῦσα и пожда (Ст. на стих. на Соб. св. Јов. Прет.).
Пожѣ, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од пождати, поженѣвши, који је пожео: кѣмъ изѣ имати не поженѣ (Прол.).
Пожѣти 3. part. praet. pass. од пождети: I Кор. 15, 54.
Пожѣніе < поженѣніе п. καῖσις, спаљивање: Евр. 6, 8.
Пожинати v. imperf. -наю, -наши, θερρίζειν, жети, косити: пожинаа крагѣхъ кышеніа (Ст. на Г. в. на св. Дим.); Ст. на IX часу уочи Бож.
Пожинаемъ 3. part. praes. pass. од пожинати, који се може жети, који се жање: Прол.
Пожирати v. imperf. -раю, -раши, καταπίνειν, гутати: Мат. 23, 24.
Пожити v. pf. -живѣ, -виши, 1) ζῆν, поживети: I Петр. 2, 24; 4, 6; 2) διαγείν, провести: I Тим. 2, 2.
Пожрети < пожрѣти v. pf. пожрѣ, -жриши, 1) θύειν, жртовати: за ны пожрѣхъ кытъ Хрѣтоѣ (I Кор. 5, 7); Кан. воскр. гл. 4 п. 6 ирм.; пожри кѣко: Проск.; Ант. 15 на В. четвр.; 2) καταπίνειν, прождрети, прогутати, уништити: пожрѣти кытъ смѣръ (I Кор. 15, 54); II Кор. 2, 7; 5, 4; Ст. на блаж. воскр. гл. 2; Ст. на Г. в. на В. суб.
Позвизданіе п. συγισμός, потсмех: Јер. 51, 37.
Позвиздати v. pf. -звизѣ, -ждиши, συρίζειν, зазвиздати: Ис. 5, 26.
Поздѣ adv. ὀφίας, ὀφѣ, позно, касно, увече: Мат. 8, 16; 14, 15. 23; Марк. 11, 19; Јов. 6, 16.

Позовати v. pf. -ваю, -ваши, καταφαγεῖν, позобати, појести: Мат. 13, 4; Марк. 4, 4; Лук. 8, 5.

Позоратай m. κατάσκοπος, посматрач; ухода (Микл.).

Позорица f. comoeda, комичарка, глумица: Прол.

Позорици < позориште n. 1) θέατρον, позориште: Дел. 19, 29. 31; 2) στάδιον, тркалиште: I Кор. 9, 24.

Позореватиса v. impf. -рѣюса, -иши-са, бити предметом посматрања, обраћати на себе пажњу: Прол.

Позоръ m. 1) θεωρία, призор, сцена: II Мак. 5, 26; Лук. 23, 48; 2) θέατρον, позорица: I Кор. 4, 9; 3) contemplatio, зазор, поруга, срамота: позоръ бысть аггеловъ и челоуѣковъ (Ст. на стих. на св. П. и П.).

Позыватиса v. impf. -влюса, -вѣшиса, διαδουεῖν, трести се, потресати се: ѿновинѣа земли (Ст. на хвал. на В. четвр.).

Позывѣйтиса < позывѣитиса v. pf. -зывѣнѣса, -внѣшиса, σαλεύειν, уздрмати се, потрести се, поколебати се: II Цар. 22, 37.

Поимати v. impf. -имаю, -иши и поймаю, -ймаши, ἐγκαλεῖν, тужити, кривити: да поймають дрѣвѣа на дрѣвѣа (Дел. 19, 38); Дел. 23, 28; -са, παραλαμβάνεσθαι, узимати се: Мат. 24, 40. 41.

Поимъ, -ши, -ши part. praet. act. I од полти: Лук. 9, 10.

Поискати v. impf. -искаю, -искаши, и -ищѣ, -иши и -искѣ, -ириши, ἐπιζητεῖν, заискати, потражити: Дел. 12, 19; ἐκζητεῖν, просити: Јевр. 12, 17.

Покиваніе n. κίνησις, махање, драмање: главы (Пс. 43, 15); 24, 7.

Покивати v. impf. -ваю, -ваши, κινεῖν, махати: Мат. 27, 39; Марк. 14, 29; Ант. 11 на В. четвр.

Поклоненіе < поклонение n. προσκύνησις, клањање, божанско поштовање: троническог (τῆς Τριάδος) ѿвнѣа поклоненіе, показа се клањање Св. Тројици (Трон. Богој.).

Покойнъ з. ἀναπαύσεως, миран: на кодѣ покойнѣ (Пс. 22, 2).

Покоици < покоиште n. κατάπαυσις, починак, почивање: Дел. 7, 49; мир, покој: Јевр. 3, 18.

Покоицный < покоиштьнъ з. καταπαύσεως, покојни, мирни: день, дан одмора (Син. у суб. мес.).

Покровъ m. 1) κάλυμα, покривач: II Мојс. 34, 33; заклопац: II Мојс. 40, 5; 2) στέγη, кров, плафон: Марк. 2, 4; 3) σκέπη, заштита, заклон: покровъ мой Дѣхъ Сѣмъ (Мол. св. Јоаник. у Повеч.); 4) покровац (дарак) којим се покрива дискос и потир на Проскомидији.

Покѣпатиса < покѣпатиса v. impf. -кѣпаюса, -паѣшиса, βαπτίζεσθαι, купати се, умивати се: Марк. 7, 4.

Покѣситиса < покоѣситиса v. pf. -кѣшѣса, -сиши-са, πειράζειν, покушати, усудити се, одважити се: Дел. 24, 6.

Покѣшатиса < покоѣшатиса v. impf. -шаюса, -шаши-са, πειράζειν, окушати, огледати: Дел. 9, 26; наумити, хтети: Дел. 16, 7.

Полагати v. impf. -гаю, -гаши, 1) τιθέναι, полагати, постављати, метати, износити: Марк. 6, 56; 15, 47; Лук. 11, 33; Јов. 2, 10;

10, 11. 15—18; 2) βάλλειν, одбацивати: Апок. 2, 22.

Полезинъ, -ый < полезнь 3. ὠφέλιμος, користан: I Тим. 4, 8; II Тим. 3, 16; τὰ συμφέροντα, оно што је корисно: добрихъ и полезныхъ дѣшамъ нашимъ (Ект. прозб.).

Ползокъ < пльзкъ 3. глибовит, мочаран: пѣтъ ползокъ, τὸ δλίθημα, клизав (Пс. 34, 6).

Полистъ, -ый 3. planus, раван, гладак; польски: Прол.

Полкъ < плькъ m. 1) παρεμβολή, табор, око: I Пар. 9, 19; Дел. 21, 34. 37; 22, 24; 23, 10. 16. 32; пук: Евр. 11, 34; ὡ ἐξτεκνινый полке: Сл. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.; 2) φάλαγξ, војска: Суд. 7, 21; 8, 11; I Цар. 14, 16.

Полма < полъма adv. μέσος, попола, напола: растишетъ его, расеѣи не га напола (Мат. 24, 51).

Положница f. руетрега, породилъа: Прол.

Полотенце n. рус., ὀθόνιον, комадић платна, убрушчић: Служ.

Полѣдень < полоуднь m. μεσημβρία, подне: на полѣдне (Дел. 8, 26); къ полѣдне: Дел. 22, 6; къ полѣдни: Дел. 26, 13.

Полѣданный < полоуданный 3. μεσημβρινός, полудневни: Пс. 90, 6.

Полѣнощъ < полоуднощъ f. μεσονύκτιον, поноћ: Мат. 25, 6; Марк. 13, 35; къ полѣнощи, у поноћи: Лук. 11, 5; Дел. 16, 25; 20, 7; 27, 27.

Полчице < пльунште n. παρεμβολή, castra, табор, војска, пукови (по Данич.: чета): I Цар. 30, 8.

Полъ, -ъ m. 1) τὸ ἥμισυ, половина: Ис. Нав. 12, 2. 5; III Цар. 10, 7; Марк. 6, 23; Лук. 19, 8;

Апок. 8, 1 squ.; 2) ἄρσεν, masculus, пол, род мушки; θῆλυ, femininus, род женски: Мат. 19, 4; Лук. 2, 23; Рим. 1, 27; Гал. 3, 28; 3) latus, гира, страна, обала; ѡк' онъ полъ, ἀντὶ πέραν, с оне стране, преко: Мат. 4, 15; 19, 1; Марк. 10, 1; Лук. 8, 26; Јов. 1, 28; 3, 26; 22, 25; на онъ полъ, на ону страну: Мат. 8, 18. 28; 16, 5; Марк. 4, 35 и др.; на ономъ полѣ, на оној страни: Мат. 14, 22; со онагѡ полѣ, с оне стране: Мат. 4, 25; Марк. 3, 8; ова полы, по оваполы, ἐνθεῦτεν, с обе стране: Апок. 22, 2.

Польза f. τὸ ὄφελος, συμφέρον, корист: Як. 2, 14. 16; I Кор. 7, 35 squ.; II Кор. 8, 10; Евр. 12, 10; калъ польза, ὠφελεῖται, шта помаже, шта вреди: Мат. 13, 26; Марк. 8, 36; никаа польза етъ, ништа не помаже: Јов. 12, 19; I Кор. 13, 3.

Пользовати v. impf. -зѣю, -зѣши, 1) ὠφελεῖν, користити, помагати: Јов. 6, 63; Рим. 2, 25; 2) κατηχεῖν, настављати, учити, поучавати: I Кор. 14, 19; 3) συμφέρειν, доликовати, приличити коме, пристојати се: II Кор. 12, 1; -сѣ, ὠφελοῦσθαι, користити се, помоћи се од кога: Мат. 15, 5; Марк. 7, 11.

Польный < польнь 3. πεδινός, раван, који се налази у долини: Јер. 17, 27.

Помавати v. impf. -ваю, -ваши, ἐννεύειν, κατασεῖν, махати, давати коме руком знак, намигивати: Лук. 1, 22. 62; Дел. 12, 17; 19, 33; 21, 40; Сл. на хвал. на св. Георг.

Помазаніє п. χρίσμα, unctio, мазање св. уљем, помаст, помазање: Готкориши ий еий помазаніє іклатое, начини ово уље за свето помазање (II Мојс. 30, 25); Дан. 9, 26.

Помазанникъ м. χριστός, unctus, помазаник. Тако се називају 1) код старозав. Јевреја цареви, пророци и првосвештеници који су се помазивили уљем при ступању у своју службу: II Мојс. 30, 30; I Цар. 9, 16; 10, 1 и др.; 2) Господ Исус Христос: II Цар. 1, 14; Пс. 44, 8; 3) православни владари који се помазују св. миром при крунисању по установљеноме »Чину крунисања царева на царство«.

Помазательный з. μωρσφικός, који служи за свето помазање: μύρο (II Мојс. 30, 25).

Помазати v. pf. -заю, -заши и -мажѣ, -жиши, χρίειν, μωρσφίζειν, ἀλείφειν, λιπαίνειν, 1) помазати нешто (уљем или миром) и тиме га осветити: ікниію ікнидѣніа, кѣкѣтѣ ікниіи... и шеклатиши ѧ... (II Мојс. 30, 26—29); 2) помазивањем посветити некога у чин старозаветнога првосвештеника: Яарона и сыны егво... (II Мојс. 30, 30); 3) поставити некога за цара: да помажиши его (Саула) царѣ надѣ людѣми моими Ізраилемъ (I Цар. 9, 16); не помаза ли тебе Гдѣ на царѣтѣко людѣми ізраилемъ: I Цар. 10, 1; 4) назначити некога на какву високу службу: помажиши Язаниа на царѣтѣко іудѣйское и Іуда... на царѣтѣко надѣ Ізраилемъ: и Елиаса... помажиши кнѣзѣтѣво иже пророка (III Цар. 19, 15, 16).

Помалѣ adv. μετὰ μικρόν, μετὰ βραχύ, мало после, наскоро: Мат. 26, 73; Марк. 14, 70; Лук. 22, 58.

Поманѣти < поманѣти v. pf. -нѣ, -ниши, 1) κατανεύειν, νεύειν, намигнути, дати знак: Лук. 5, 7; Јов. 13, 24; Дел. 24, 10; 2) ἀνασεύειν, побудити, узбудити, побунити: Марк. 15, 11.

Померкнѣти < померкнѣти v. pf. -нѣ, -ниши, σκοτίζεσθαι, потамнети, смркнути се: іолнце (Мат. 24, 29; Марк. 13, 24; Лук. 23, 45).

Помести v. pf. -метѣ, -теши, σαρῶν, помести, почистити: Мат. 12, 44; Лук. 11, 25; 15, 8.

Помитати v. impf. -таю, -таши и -мищѣ, -мищиши, 1) βάλλειν, бацати нешто пред некога: висишь... предѣ скиніаіми (Мат. 7, 6); 2) παστρέβειν, мести, чистити: Ном. пр. 66.

Помжарити v. pf. -рю, -риши, oculos claudere, зажмурити (Микл.).

Помизаніє п. νεῖρα, намигивање: очниѣ (Ис. 3, 16).

Помизати v. impf. -заю, -заши, διανεύειν, намигивати: очима (Пс. 34, 20).

Помилувати v. pf. -лѣю, -лиши, ἐλεεῖν, смилувати се: Пс. 50, 1; Мат. 15, 22; 20, 30, 31; Лук. 18, 38, 39; іакѣ тѣи помиловани есѣдѣтъ: Мат. 5, 7; Рим. 11, 31.

Поминаніє п. μνηα, помињање, спомен, сећање, усмена: п. творити, спомињати: Еф. 1, 16; I Сол. 1, 2.

Поминати v. impf. -наю, -наши, μνημονεύειν, μνᾶσθαι, μινύεσθαι, помињати, опомињати се: Лук. 17, 32; Јов. 15, 20; Дел. 20, 31, 35; Јуд. 1, 17; сећати се:

Евр. 13, 3; Ст. на Г. в. 6 на св. Пантел.
Поминъ м. в. память: Ном. пр. 77.
Поминити v. pf. поминю, -минши, *μνημονεύειν*, сетити се, поменути: Мат. 16, 9; Марк. 8, 18; Јов. 16, 21; I Кор. 11, 2.
Поморіе п. 1) *παραθαλάσσιος, παράλιος*, приморје, приморски крај: Мат. 4, 13; Лук. 6, 17; 2) *θάλασσα*, море: Дел. 17, 14.
Поместъ м. *λιθοστρωτόν*, патос, под поплочан каменом: III Мак. 2, 16; Уч. Изв.
Поманѣти < **поманѣти** v. pf. -нѣ, -ниши, *μνησθῆναι*, опоменути се: Мат. 5, 23; 26, 75; 27, 63; *ἀναμνησθῆναι*, сетити се: Марк. 14, 72; Лук. 1, 54. 72; 23, 42; Евр. 8, 12; 10, 17; *μνημονεύειν*, поменути: Апок. 2, 5; 18, 5; -са, опоменути се: Дел. 10, 31.
Понаходити v. pf. -хѣждѣ, -диши, *γινώσκειν*, *noscere*, разумети, разабрати, познати: Прол.
Понѣ < **поне** adv. *καὶ ἄν* (καὶ ἄν), бар, барем: Марк. 6, 56; Дел. 5, 15; II Кор. 11, 6; иако: **поне** *καίτοι*, иако само мало (Ч. на разлуч. душе).
Понѣже < **понеже** conj. *ἐπεὶ, ἐπειδὴ*, јер, будући да: II Парал. 26, 15; Мат. 18, 32; 21, 46; Лук. 11, 16.
Понѣжъ f. *πυγμῖς*, ногавица: I Цар. 17, 6.
Понѣмаръ м. *παραμονάριος*, прквѣнѣак: Служ.
Понесити v. pf. -ношѣ, -сиши, 1) *δενδίζειν*, псовати, грдити, вређати, клеветати, хулити, ружити, срамотити: Пс. 54, 13; 89, 52; Мат. 5, 17; Лук. 6, 22; Рим. 15, 3; прекоревати за

нешто: и поноси некрѣствію ихъ (Марк. 16, 14); 2) *βασιτάζειν*, подносити, носити: поносивши зиждитѣля твоего (Богор. воскр. гл. 1).

Понѣсликъ < **поносъликъ** з. *δενδιστικός*, погрдан: *μοκεία* (Приче Сол. 27, 11).

Понѣсный < **поносъный** з. *ἐπονείδιστος*, сраман: *σιμѣръ* (Стат. I ст. 54).

Понѣсъ м. *δενείδος*, поруга: Псал. 118, 12; Стат. I ст. 22.

Понѣшати v. impf. -шаю, -шаши, 1) *δενείδίζειν*, корети, викати на некога: Мат. 11, 20; ругати се некому: Мат. 27, 44; Марк. 15, 32; **понѣшати** *μῆ* быти, трпети срамоту, бити срамотан: I Тим. 4, 10; 2) *θεατρίζειν*, излагати руглу: Ном. пр. 121.

Понѣшиніе п. *δενείδος, денείδομος*, стид, поруга, срамота, куђење, прекор: Пс. 89, 51; Лук. 1, 25; Рим. 15, 3; I Тим. 3, 7; п. *εὐχαιδέα*, срамота због немања дѣце: Конд. Рожд. Бог.; п. *γογγυσία*, ругање надмених: Пс. 122, 4.

Понѣтъ м. грч., 1) море: чермный (Кан. на Преобр. п. 1 ирм.); 2) покрајина у Малој Азији: Дел. 2, 9; I Петр. 1, 1; **понтійскій** *Πόντιος*: Мат. 27, 2; Лук. 3, 1; Дел. 4, 27; I Тим. 6, 13.

Понѣрати < **попырати** v. impf. -раю, -раши, *ἐνδύειν*, загнѣуривати, замакати, ронити, продирати, ушунѣати се, завлачити се: II Тим. 3, 6.

Попеченіе п. *μέριμνα*, старање: II Кор. 11, 28; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; *μέλητα*, брига: *житійско* (Хер.); Кан. воскр. гл. 7 п. 6 ирм.

Попецисѧ < попештисѧ v. pf. -пекѧ, -чишисѧ, μεριμνήσειν, побринѹти се: Филиб. 2, 20.

Попирати v. impf. -раю, -раши, καταπατεῖσθαι, газити: Мат. 5, 13; сатирати: Лук. 21, 24; презрѣвъ нѣжнѧ ѡкѡ попираемаѧ: Ст. на блж. на св. Саву.

Поползатисѧ < поплѧзѧтисѧ v. impf. -зѧюсѧ, -ишисѧ, ὀλισθαίνειν, клизати се, спотицати се: Прем. Сир. 21, 8.

Поползениѧ < поплѧзеннѧ п. ὀλισθος, lapsus, клизавост, пад, омашика, грешка: Прол.

Поползновениѧ < поплѧзновеннѧ п. ὑποκλισμός, клизање, спотицање: Приче Сол. 11, 4; погрешка, грех: Ст. на хвал. на Благов.; ὀλισθημα, пад: Пс. 55, 14; 114, 7; ὀλισθησις, клизавост: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Поползнѣтисѧ < поплѧзнѣтисѧ v. pf. -знѣсѧ, -знешисѧ, ὑποσώρευσθαι, поклизнѹти, спотаѣи се: Ст. на Г. в. на Вавед.; грѣхомъ поползѧгоѧ: Мол. 3 у Послед. прич.; погрешити, пасти: Ст. на Г. в. 2 у Нед. св. праот.; 2) κατέλλυμαι, пропасти: Кан. Божиѧ. п. 3 т. 1.

Попразднственнѧй < попраздньствѧнъ 3. μετέορτος, који долази за празником, који бива после празника: Сјед. у Нед. Дух.

Попраніѧ п. περίφημα, презрена ствар, прах, ствар коју ногама газе: I Кор. 4, 13; πάτημα, тапкање, гажење (Микл.).

Попрати v. pf. -прѣ, -перши, καταπατεῖν, погазити, уништити, сатрти: Мат. 7, 6; Лук. 12, 1; Јевр. 10, 29; противнѧ ѡлы: Конд. св. Теод. Тир.; попразд

кѹти, погазити се: Лук. 8, 5; πατεῖν, згазити, уништити: имертѣю имертѣ (Троп. воскр. гл. 3 и на Ускрс); Ст. на Г. в. воскр. гл. 6.

Поприциѧ < поприштс п. 1) στάδιον, тркалиште, бојиште, поље: ношное п. без' порока прѣйти (Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч. и на Вел. повеч.); 2) μέλιον, мера за простор (1000 корачаја): Мат. 5, 41; житѣѧ поприциѧ: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 1; коздержаніѧ: Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.

Попѹцати < попоѹштати v. impf. -цаю, -цаши, ἀφίεναι, допуштати, дати: IV Мојс. 22, 13.

Поракотати v. impf. -таю, таши, δουλεύειν, служити, робовати: I Мојс. 25, 23; Дел. 7, 7; Рим. 9, 12.

Поракотити v. pf. -цѣ, -тиши, δουλόυ, учинити слугом, подјармити, заробити, покорити: Јер. 50, 33; Дел. 7, 6; I Кор. 9, 19; Гал. 4, 3; Тит. 2, 3; неплодными помышлѧнии: Кан. у Нед. блуд. с. п. 6 т. 2; -сѧ, заробити се, постати слуга: Рим. 6, 18. 22; I Кор. 7, 15.

Поракещати < поракештати v. impf. -цаю, -цаши, δουλαγωγεῖν, трудити се: I Кор. 9, 27; подјармливати, чинити слугом: II Кор. 11, 10.

Поракѡценіѧ < поракѡштеніс п. καταδούλωσις, заробљавање, робовање: Јер. 50, 33.

Поракненіѧ < поракнѧненнѧ п. ὁμαλισμός, сравњивање са земљом, разоравање, рушење до темѣља: Мих. 7, 12.

Порадованіє п. ἐπίχαρμα, радост: къ п. ἰδυστάτωμα (II Мојс. 32, 25).
Порамица f. ἐπώμιον, орар, мали плашт: Прол.
Порівновати v. impf. -нѣю, -нѣши, μισοῖσθαι, узимати себи некога за пример, подражавати не- коме: Приче Сол. 6, 6. ^{υπερεκτιμάω}
Пореченіє п. μομφή, жалба, тужба: Кол. 3, 13.
Порѣши < порешти v. pf. -рѣхъ, -рѣчиши, μισοῖσθαι, осудити, прекорети, покудити: II Кор. 8, 20.
Порицати v. impf. -цаю, -цаши и -чѣ, -чиши, ἐγκαλεῖν, тужити, оптуживати; порицаємъ кыти ѿ, бити тужен за нешто: Дел. 19, 40.
Породити v. pf. -рождѣ, -диши, ἀποχύειν, родити: Як. 1, 18; ἀναγεννᾶν, препородити: I Петр. 1, 3. 23.
Порожденіє п. γέννημα, род, поколење, пород: Мат. 12, 24; 23, 33; Лук. 3, 7.
Порокѣ m. ρυτίς, бора, мрља; порок, махна: Еф. 5, 27; Тит. 1, 7; ρῶμος, недостатак: III Мојс. 21, 17. 18. 21. 23.
Порочникѣ < пороучникѣ m. ρῶμος, љага, мрља; човек пун порока, грешник: II Петр. 2, 13.
Порѣганіє < порѣгати п. τὸ ἐμπαῖ- ξαι, ругање, исмевање, поруга, потсмех: Мат. 20, 19.
Порѣгати < порѣгати v. impf. -гаю, -гаши, ἐμπαῖζειν, изиграти некога, обманути; преварити, исме- јати: Мат. 2, 16; -сѣ, ἐμπα- χθήσεσθαι, паругати се: Мат. 27, 31; Марк. 10, 34; 15, 20; Лук. 18, 32.
Порѣчи, -ий f. pl., рус., ἐπιάνωχα, на- руквице свенченичке: Треб.

Порѣчительный < порѣчительный з. ἐγγυητής, поверљив, који јамчи, јемац: Ст. на стих. на св. Јов. Злат.
Порѣчити < порѣчити v. pf. -рѣчѣ, -чиши, πιστεῖν, поверити: Тит 1, 3.
Порѣчникѣ < порѣчникѣ m. ἀντι- φωνητής, сведок, јемац, посред- ник, који за друге одговара: грѣшныхъ п. (Ст. на хвал. на св. Ј. Злат.).
Порѣра f. грч., скерлет: Лук. 16, 19; Апок. 17, 4; 18, 12. 16; морикаа: I Мак. 4, 23.
Порѣдѣ < порѣдоу adv. καθεχῆς, ре- дом, по реду: Лук. 1, 3; Дел. 11, 4; 18, 23.
Поскомати v. pf. -маю, -маши, γρά- ζειν, писнути, заурлати, зала- јати: пѣъ ѡзкомѣ конѣмъ (II Мојс. 11, 7).
Послѣхъ < послохъ m. μάρτυρ, све- док: Јер. 29, 23; Син. у VI Нед. по св. Пасци.
Послѣшество < послоушество п. μαρ- τύριον, сведочанство: Јов. 15, 34; Як. 5, 3.
Послѣшествовати < послоушествовати v. impf. -ствѣю, -иши, μαρτυρεῖν, сведочити: II Мојс. 20, 16; I Кор. 15, 15; Еф. 4, 17; Јевр. 11, 39.
Послѣшанѣ < послоушанѣ з. ὑπή- κοος, послушан, покоран: II Кор. 2, 9; Филиб. 2, 8.
Послѣди adv. ὕστερον, најпосле, најзад, потом: Мат. 4, 2; 21, 29. 32. 37.
Послѣдованіє п. ἀκολουθία, пратња, извођење; последовање у Треб- нику, чин по коме се врши цркв. служба: Ном. пр. 200.

Послѣдокъ < послѣдъкъ т. ἔσχατα (ἡμέρα), последак, крај: Јевр. 1, 2.

Послѣдствовать < послѣдствовать в. impf. -ствѣю, -иши, ἀκολουθεῖν, следовати, ићи за неким: Јов. 12, 26; Дел. 12, 8; II Петр. 2, 2; I Тим. 5, 24; послѣдствѣющаа знаменіа, знаћи који су за тим долазили: Марк. 16, 20.

Послѣждѣ adv. εἰς ὕστερον, после, потом: Мат. 26, 60; Лук. 20, 32.

Посовити v. pf. посовѣлю, -виши, βοηθεῖν, помоћи: ѿ посовити и покорити.. да му помогне и да покори.. (Ект. вел.); συμμαχεῖν, помагати у боју: поговѣиши Гдѣи кроткоиѡ Дакідѡ (Сл. на стих. у III Нед. В. п.).

Посовѣи п. 1) συμμαχία, помоћ, помагање у рату: Конд. Воздв. ч. К.; 2) помоћно средство, помоћна кнѣга.

Посовѣникъ < посовѣникъ т. βοηθός, помоћник: Ст. на Г. в. 5 на св. Ник.

Посовѣствовать < посовѣствовать в. impf. -ствѣю, -ствѣиши, ἀμύνασθαι, помагати: Јудит 13, 20; Дел. 7, 24; Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.

Посѣлаъ < посѣлаъ т. πρεσβυτήс, посланик, гласник: Лук. 19, 14.

Посѣлствовать < посѣлствовать в. impf. -ствѣю, -иши, πρεσβεύειν, бити посланик: Еф. 6, 20.

Посохъ т. ξύλον, пастирскѣи, чобанскѣи штап; архијерејскѣи жезао: Треб.

Посошникъ < посошникъ т. који држи архијерејскѣи жезао за време Арх. литургије: Треб.

Поспѣхъ т. σπουδή, хитѣа, брзина, журба; ревност: III Јездр. 8, 6.

Поспѣшеніи п. προκοπή, напредак, напредовање; ревност, журба, брзина (Микл.).

Поспѣшество < поспѣшество п. συνεργία, потпомагање (Микл.).

Поспѣшествовати < поспѣшествовати в. impf. -ствѣю, -иши, 1) συνεργεῖν, потпомагати, сарађивати: Јак. 2, 22; Рим. 8, 28; 2) ἐνεργεῖν, деловати радити: кѣра ѿкојѣи поспѣшествоваа, која ради кроз љубав (Гал. 5, 6); молитка праведнаго поспѣшествоваа, есиах, делотворна, усиљена, непрестана: Јак. 5, 16.

Поспѣшити v. pf. -шѣ, -иши, κατενοδοῦν, пожурити, похитати: Пс. 67, 20; Рим. 1, 10; -сѣ, σπεύδειν, пожурити се: Лук. 2, 16.

Поспѣшникъ < поспѣшникъ т. συνεργός, помоћник, сарадник, са-трудник: III Јов. 1, 8.

Поспѣшисѣа, -шисѣа, -шисѣа; -шійсѣа 3. part. praet. act. I од поспѣшитисѣа, σπεύσας, који се журио: и прѣидоша поспѣшисѣа (Лук. 2, 16).

Посрамѣшеніи п. αἰσχυνομένη, срам, стид: I Јездр. 4, 14.

Посредѣ adv. ἐν μέσῳ, насред, по-сред, усред: Пс. 103, 10; Мат. 10, 16; Марк. 3, 3 и др.

Постава f. materia, ткиво, платно; држање: кѣиу постакою кнѣшней (Уч. Изв.).

Поставити v. pf. -ставляю, -виши, ἵσταναι, поставити, наместити: Мат. 4, 5; Марк. 9, 36; примити, узети за нешито: Гдѣи, не постави имѣ грѣха игѣи, не при-ми им ово за грех (Дел. 7, 60; Троп. св. архѣ. Ст.).

Постельникъ т. ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος, постельник: Дел. 12, 20.

Постилати v. impf. -лаю, -лаши, στρωνύναι, простирати: Мат. 21, 8; Марк. 1, 8; Ст. на хвал. у Нед. Цвет.

Постлати v. pf. постелю, -лаши, στρωνύναι, прострети: Марк. 11, 8; Лук. 22, 12; καταστρωνύναι, оборити, сурвати: Во глѣбникѣ постла иногда (Кан. воскр. гл. 2 п. 1 ирм.).

Постоаніе < постоаніе n. κατάστασις, чврсто место, сталност: Пс. 68, 3; Сл. сјед. на св. Ник.

Постоати < постоати v. impf. -стою, -ши, ἵστασθαι, постојати, одржавати се, одолевати: ... кто постоитъ; (Пс. 64, 8; 129, 3).

Посѣлніе < пососѣлніе n. κατήφεια, туга, жалост, понижење, срамота: Кан. анг. хран. п. 5 т. 3.

Посылати v. impf. -лаю, -лаши, ἀποστέλλειν, слати, шильати: Мат. 10, 16; Марк. 1, 2; Лук. 10, 3; Јов. 20, 21.

Посѣкати v. impf. -каю, -каши, τέμνειν, сећи, сасецати: дреко (Мат. 7, 19); -са: Лук. 3, 9.

Посѣтитель m. ἐπίσκοπος, надзорник, влади́ка: I Петр. 2, 25.

Посѣтити v. pf. -щѣ, -тиши, ἐπισκέπτεσθαι, походити: Мат. 25, 36. 43; жезломъ беззаконіа ихъ: Пс. 17, 3; милостию и щедротами: Мол. на Веч.

Посѣщати < посѣщати v. impf. похаѣати: храмъ скатыи егѡ (Пс. 26, 4).

Посѣщеніе < посѣщеніе n. ἐπίσκεψις, ἐπισκοπή, посета, надгледање, старање: Јер. 6, 15; 8, 12; Лук. 19, 44; I Петр. 2, 12; покажи посѣщеніе: Троп. гл. 4 у Ч. Јелеосв.; брига: еще молими ѡ милости ... посѣщеніи (Ект. суг.).

Посагати < посагати v. impf. -гаю, -гаши, γαμέιν, удавати се: Мат. 22, 30; Марк. 12, 25; Лук. 20, 35.

Посагнѣти < посагнѣти v. pf. -гнѣ, -гниши, γαμήθηναи, удати се, поѣи за неког: Марк. 10, 12; I Кор. 7, 28. 36. 39; посагшиа, удата: I Кор. 7, 34.

Потанкѣ 3. ἀπόκρυτος, тајан, сакривен: Марк. 4, 22.

Потворный 3. venenosus, отрован: змій (Прол.).

Потворъ m. calumnia, потвора, клевета, сплетка (Микл.).

Потерѣти < потерѣти v. impf. -тирю, -тириши, μακροθυμεῖν, причекати: потерпи на мнѣ (Мат. 18, 26. 29); ἀνέχεσθαι, претрпети, потерпети: II Кор. 11, 1. 4; чекати: имени ради твоегѡ потерѣхъ тѡ Гдѣ, потерѣхъ дѡша моа къ слову твое, имена ради Твога чеках на Тебе Господе, чека душа моја на реч Твою (Пс. 129, 4).

Потиръ m. ποτήριον, чаша: III Цар. 7, 26; II Пар. 4, 5.

Потковніе < потковніе n. спотицање; без' потковніа, ἀνερπιδίως, слободно: Ст. на хвал. 3 у Нед. мес.

Поткнѣти < поткнѣти v. pf. -кнѣ, -книши, πηγύναι, потакнути: Ос. 5, 2; утврдити, поставити: II Мојс. 33, 7; -са, προσκόπτειν, спотакнути се: Приче Сол. 19, 2; Јов. 11, 9. 10; Сл. на хвал. у V Нед. В. п.

Потолокѣ m. рус., покривач, гредица, свод, таваница, плафон: Служ.

Потонкѣ adv. κατὰ λεπτόν, потанко, подробно: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

Потравити v. pf. -травлю, -виши, καταβόσκειν, попати, потричити: никѣ или вѣноградъ (II Мојс. 22, 5).

Потривѣнъ < потрѣвѣнъ з. 1) χρεῖας, потребан, неопходан, χρήσιμος, користан (Микл.); 2) εὐκαιρος, згодан, прикладан: дѣнь (Марк. 6, 21).

Потривитель m. ὀλοφρευτής, истребитель, разоритель, затирач: Ст. на Г. в. 5 на св. Ник.; ἀναίρετος, уништитель: Ст. на Г. в. у среду IV седм. В. п.

Потривити v, pf. -травлю, -виши, ἀναλῶσαι, истребити: Лук. 9, 54; ἐξολοτρεύειν, уништити: Пс. 33, 16; 53, 5; -сѧ, ἐξολοτρευθήσεσθαι, истребити се: II Мојс. 28, 20; Дел. 3, 23; уништити се: Самогл. гл. 3 у Ч. погреб.

Потривленіѣ < потрѣвленіѣ п. ек-триѣ, потрошак: V Мојс. 4, 26; п. стѣхъ дарѣхъ, употреба св. дарова после св. Литургије (Служ.).

Потривникъ < потрѣвникъ m. 1) ἐγκριφίας (ἄρτος), погача: I Мојс. 18, 6; 2) требник, црквена књига св. цркв. требама (Дјач.; Жив.).

Потрѣсити < потрѣсити v. pf. -трѣшѣ, -сиши quasare, потрести (Микл.).

Потрѣснѣвати v. impf. -ваю, -ваши, fuscum fieri, поцрнити, потамнети: Прол.

Потчениѣ < потѣсненіѣ п. προσκοπή, подизање (Микл.); п. σκηνοπηγία, подизање шатора: Јов. 7, 2, празник сеница; п. крѣта, чин који се врши при оснивању цркве, када архијереј узима три камена, које полаже на место где ће бити св. пре-

сто, и усред њих утврђује дрвени крст (Дјач.).

Потцаніѣ < потѣштаниѣ п. оподѣ, немир, брига: Јез. 7, 11; брзина: Дан. 2, 25.

Потцатисѧ < потѣштатисѧ v. pf. потцѣсѧ, потцѣшисѧ, 1) σπεύδειν, пожурити се: I Мојс. 18, 6; похитати: II Мојс. 15, 15; 34, 8; Лук. 19, 5. 6; Дел. 22, 18; II Петр. 1, 10 sq.; потцѣсѧ погнѣсѧ...: Богор. отпуст. гл. 4; на оумоленіѣ: Богор. на стих. гл. 4; 2) φιλοτιμεῖσθαι, бринути се, старати се: Рим. 15, 20; Гал. 2, 10; II Тим. 2, 15; Тит 3, 12; Јевр. 4, 11.

Потѣ m. 1) ἰδρῶς, зној: I Мојс. 3, 19; Лук. 22, 44; Ст. на Г. в. у Нед. сир.; 2) χρώς, тело: Дел. 19, 12.

Потчатисѧ < поучатисѧ v. impf. -чаюсѧ, -чашисѧ, μελετᾶν, поучавати се: Пс. 34, 28; размишљати: Пс. 62, 7; Марк. 13, 11; лѣта наша ѧкѡ падчина (ὡς ἀράχνη) подчахѣсѧ (ἐμελέτων), живот наш пролази као паук (Пс. 89, 10). По другим егзегетама последњи глагол треба сјединити са следећим речима: „а нѣ лѣтъ нашихъ, кѣ нижѣ едимѣ лѣтъ лѣтъ“, па превести овако: Живот је наш сличан научни — ја сам много размишљао о томе — што се тиче дана година наших, у њима седамдесет година... (Дјач.); проμεлетѣсѧ, бринути се: Лук. 21, 14; I Тим. 4, 15; смишљати нешто противу некога: Сјед. у ант. 9 на В. четврт.

Потчиніѣ < поучениѣ п. 1) διδασκαλία, поука (Микл.); 2) μελετή,

- размишљање: Пс. 48, 4; вежбање, занимање, мишљење: Пс. 38, 4; Плач Јер. 3, 62.
- Пошцателный** < поощтательнъ з. παραινετικός, поучан, узбудљив, побудљив: словеса (Син. у II Нед. В. п.).
- Пошценіѣ** < поощтение п. παρακλῆσις, узбуђивање, поощтраванье: Син. у Нед. мит. и фар.
- Пошавъ** м. μωρός, луд, глуп; ὀμός, окрутан, суров, дивљи, жесток (*Микл.; Вост.*).
- Похициниѣ** < похыщение п. ἀρπαγή, грабеж, отмица, плен, плячкање, отимање (*Микл.*).
- Похотникъ** < похотыникъ м. ἐπιθυμητής, који жели нешто зло, похотљив: I Кор. 10, 6; лубавник: Јез. 16, 37.
- Похотный** < похотыъ з. ἐπιθυμίας, похлепан, пожудан, жељан: II Петр. 1, 4; I Сол. 4, 5.
- Похотствовати** v. impf. -ствѣю, -ствѣши, ἐπιθυμεῖν, жудети, чезнути за нечим: Гал. 5, 17.
- Похоть** f. ἐπιθυμία, θέλημα, пожуда, наслада, страст, жеља: Јов. 1, 13; Јак. 1, 14, 15; I Јов. 2, 16; Гал. 5, 16; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.
- Похотѣніѣ** п. в. похоть: I Петр. 1, 14.
- Похотѣти** v. impf. -хотиѣ, -хотиши, 1) βούλεσθαι, хтети: Дел. 17, 20; пожелети: Рим. 7, 7; 13, 9; 2) ἐπιθυμεῖν, живо желети, жудети, бити похлепан: I Кор. 10, 6.
- Почерпало** < поуръпало п. ἀντλήμα, ведро, кабао: Јов. 4, 11.
- Почерпати** < поуръпати v. impf. -паю, -паши, ἀντλεῖν, црпи, вадити, захватати: Јов. 2, 8; 4, 7, 15.
- Почерпнѣти** < поуръпнѣти v. pf. -пнѣ, -пнѣши, ἀντλεῖν, ἀρβειν, захватити: I Мојс. 24, 20.
- Почерпсти** < поуръпсти v. pf. -пѣ, -пѣши, поцрпи, захватити: Јов. 2, 8, 9.
- Почести** < похѣсти v. pf. почтѣ, почтиши, φηφίζεῖν, избројати, израчунати: Апок. 13, 18.
- Почити** v. pf. почию, -чиши, 1) ἀναπαύεσθαι, καταπαύεσθαι, починути, одморити се: Јестир 9, 22; IV Цар. 2, 15; Марк. 6, 31; Јов. 10, 20; Јевр. 4, 4, 10; Апок. 6, 11; 14, 13; 2) κοιμάσθαι, спавати, ноћити, конаковати: I Мојс. 24, 54; I Мак. 11, 6; уснути, умрети: Прем. Сир. 47, 26; I Кор. 15, 6.
- Почка** < поухка f. νεφρός, бубрег: II Мојс. 29, 13.
- Почтити** < похѣтити v. impf. почтѣ, почтиши, τιμᾶν, поштовати: IV Мојс. 22, 37; Мат. 15, 6; Јов. 12, 26; Дел. 28, 10; и ωβразомѣткониѣ Божѣ почетѣ: Мол. у св. Лит. Вас.; дѣлы почетиши: Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.; σέβεσθαι, штовати: ρδконианнагω ωβразя не почетиѣ (Конд. у Нед. св. Праот.); -сѣ, удостојити се: Ст. на Г. в. 2 на св. архѣ. Стеф.
- Почто** adv. int. διατί, с чега, зашто: Мат. 9, 11 и др.
- Пошадѣти** < поштадѣти v. pf. пошадѣ, -диши, φεῖδεσθαι, поштедети: V Мојс. 33, 3; II Петр. 2, 4; Рим. 8, 32; 11, 21; II Кор. 13, 2; Ст. на Г. в. у Нед. мес.
- Пошениѣ** < поштение п. ψοπέα, пошѣње, пост: II Кор. 6, 5; 11, 27.
- Пою** в. пѣти: Пс. 145, 2.

Повблщисѧ < пооблщитисѧ v. pf. -кѣсѧ, -чишисѧ, ἐπενδύσασθαι, преобући се: II Кор. 5, 4.

Повстрити < поострити v. pf. -встрю < -штрѣж, -стриши, διερεθίζειν, још више дражити, подбунити: Син. у Нед. Цвет. и на В. пет.

Повштрѣнїи < пооштрѣнише п. παροξυσμός, дражење, подбунѣивање, бодрѣње, сокольење: Јевр. 10, 24.

Подадати v. impf. -даю, -даеши, 1) κατεσθίειν, јести: Марк. 12, 40; II Кор. 11, 10; 2) καταναλίσκειν, прождирати, спаливати: огонь подадѧй (Јевр. 12, 29).

Подавати < поксати v. impf. -саю, саеши и -ашѣ, -ашиши, ζωννύναι, опасивати: Јов. 21, 18; -сѧ, опасивати се: Јов. 21, 18.

Поласти < поѣсти v. pf. поламя, -аши, κατεσθίειν, поѣсти, прождрети: III Мојс. 9, 24; Јак. 5, 2; Апок. 11, 5; 20, 9.

Полати < полати v. pf. -ниѣ, -миши, 1) παραλαμβάνειν, узети: Мат. 2, 13, 14; Лук. 9, 10; Дел. 9, 25; 21, 24; п. пѣщеницѣ, γαμῆσαι, оженити се: Мат. 5, 32; жинѣ: Лук. 14, 20; 2) ἀγγαρεύειν, потераги некога: Мат. 5, 41; 3) ἐγκαλεῖν, жалити се, тужити се на некога: Дел. 19, 38; Рим. 8, 33; 4) κατηγορεῖν, тужити: Дел. 24, 8.

Правити v. impf. правлю, -виши, προσδιδόναι, управљати, руководити: I Тим. 3, 4. 5. 12; правѣ практи, ὁρθοτομεῖν, право ходити, право поступати, правилно управљати: млоко истинны (II Тим. 2, 15).

Правлиніи < правленіе п. 1) διοίκησις, управа; 2) ἡκία, узда; власт: Кан. Бож. п. 6 т. 1.

Православити v. impf. -влю, -виши, држати православље, држати се православља: цѣрковь право-славѧща: Мин. 13 марта.

Правотечный < правотсунъ з. који иде право, који не скреће с правога пута, прав: шиткѣ: Мин. 9 марта.

Правость f. εὐθύτης, правда, правда, законитост: Пс. 95, 10; жезлъ правости: Јевр. 1, 8.

Правосѣдѧ < правосѣдѧ м. δικαιοκρίτης, праведни судија: Кан. св. Андр. крит. п. 4 т. 3.

Правота f. в. правость: Пс. 16, 2; прави пут: нога моя ста на правотѣ (Мол. при умив. руку на св. Лит.).

Правѣ, -ый з. 1) εὐθύς, ὀρθός, справедлив, прав: стези (Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4; Јевр. 12, 13); стогня: Дел. 9, 11; пѣть: Пс. 106, 7; Дел. 14, 10; II Петр. 2, 15; 2) δίκαιος, праведан: ѿдѧ (Апок. 16, 7; 19, 2); 3) δεξιός, десни: Треб.

Прадѣднїи < прадѣднѧ з. προγονικός, прадедовски: ѿдѣднїи (Троп. воскр. гл. 4); клятка: Ст. на стих. воскр. гл. 4.

Празднѣ, -ый < праздниѧ з. 1) σχολάζων, празан, бескористан: млоко (Мат. 12, 36); 2) ἀργός, доколан, беспослен: Прем. Сол. 14, 5; Мат. 20, 3. 6; лен: Тит. 1, 12; 3) ἀργός, ленивац: Приче Сол. 13, 4.

Празднолювицѧ < празднолювицѧ м. φιλέοργος, који воли празнике: Сл. на Г. в. на св. Ник.; Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Празднословіє < празднословіе п. ἀργολογία, празан, непромишлен говор: Мол. св. Јефр. сир.

Праздность < праздность f. ἀργία, леност: Мол. св. Јефр. сир.

Праздноядецъ < праздноядецъ m. fruges consumere natus, који бадава једѣ туђ хлеб, муктаџија: Прол.

Празднственный < праздыствєсньнъ 3. ἐορτικός, празнични: торжитко (Сл. на Г. в. на св. влмч. Пант.).

Прати v. impf. пер8, -риши, lavare, прати (Микл.).

Прати v. impf. порю, пориши, 1) παταῖν, газити; 2) λατίζειν, праћакати се, бацакати се: против8 рожн8 (Дел. 9, 5; 26, 14).

Прапра < прашта f. σφενδόνη, праћка: I Цар. 17, 40. 48; II Пар. 26, 14; пращию д8ха изкєргши: Ст. на хвал. у Нед. св. от. VI саб.

Прашникъ < праштѣникъ m. σφενδομήτης, funditor, праћар: Јудит. 6, 12.

Прашный < праштѣнь 3. σφενδόνης, који припада праћци, оно што је метнуто у праћку: каменїе, камење за праћку, из праћке (Зах. 9, 15).

Превзаконный < прѣвззаконньнъ 3. ὑπεράνομος, одвећ незаконит: Ст. на Г. в. на Усек.; παράνομος, противзаконит, неправедан: Сјед. у Нед. свих св.; грешан: Ст. на хвал. воскр. гл. 1.

Прекизмѣрѣ adv. ὑπερβαλλόντως, преко мере, одвише: Мол. 4 у Посл. прич.

Прекизчисленный < прѣвззунсльнньнъ 3. ὑπεράπειρος, безбројан: Син. у Нед. блуд. с.

Прекжественный < прѣвжєствєньнъ 3. ὑπέρθεος, најбожанственији: Кан. Благов. п. 4 ирм.

Преволѣ adv. в. прѣвзмѣрѣ: II Кор. 11, 23.

Прекорити < прѣкорити v. pf. -ворю, -вориши, vincere, победити: краги некидимыа: Прол.

Прєбыти < прѣбыти v. pf. прѣвѣд8, -дєши, 1) μένειν, остати: Мат. 10, 11; Лук. 1, 56; Сл. на стих. воскр. гл. 1; 2) διατρίβειν, боравити, забавити се: Дел. 14, 3. 28; 25, 14; καθίσαι, се-дети: Дел. 18, 11.

Прєвытїе < прѣвѣзитїе n. ὑπεροχή, excellentia, превасходство, преимућство: царко8: Прол.

Прєвитати < прѣвѣтити v. impf. -таю, -таиши, μεταίσταμαι, сє-лякати се, селити се с једног места на друго: Пс. 10, 1.

Прєвозмѣтити < прѣвѣзмѣтити v. pf. -мѣи8, -мѣтиши, προσαρασσειν, узмутити, узнемирити, узруја-ти: градѣ раздраженнаг8 не воз-мѣти (Прем. Сир. 4, 3).

Прєвознести < прѣвѣзнєсти v. pf. -нес8, -несиши, ὑπερυψῶσαι, узви-сити, уздићи, прославити: Фи-либ. 2, 9.

Прєвозносити < прѣвѣзносити v. impf. -нош8, -сиши, ὑπερυψῶν, узноси-ти, узвисивати изнад свега: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 ирм.; Сјед. воскр. 2 гл. 5; -сѣ, пер-переубєсѣти, узносити се: I Кор. 13, 4.

Прєвозрастати < прѣвѣзрастати v. impf. -стаю, -стаиши, ὑπεραιξάνεσθαι, јако расти, умножавати се: II Сол. 1, 3.

Прєвозрастный < прѣвѣзрастѣньнъ 3. ὑπέραιμος, узрастао, зрео; прѣко-зрастна, уседелица: I Кор. 7, 36.

Прєвой < прѣвой m. τίρα, капа, митра, камилавка: Јез. 23, 15.

Прєвосходити < прѣвѣсходити v. impf. -жд8, -диши, ὑπερέχειν, надма-

- шати, превазилазити: Филиб. 4, 7; υπερβαίνειν, прекорачити, премашати: Мол. 7 у Посл. прич.
- Превосходный < прѣвъсходньъ 3. υπέρροχος, одличан: I Кор. 2, 1.
- Привратити < прѣвратити v. pf. -иш, -тиши, 1) ἐκτρίβειν, разорити, истребити: I Мојс. 19, 29; 2) μεταστρέφειν, преокренути, изврнути: Јез. 4, 8; Гал. 1, 7.
- Превратиати < прѣвраштати v. impf. -цаю, -цаши, μεταστρέφειν, прекретати, преображавати: II Цар. 6, 7.
- Преврашчєніє < прѣврашчєніє n. καταστροφή, разрушєње, пропаст: II Мојс. 19, 29; II Пар. 22, 7; μεταστροφή, преокрет: III Цар. 12, 15; II Пар. 10, 15.
- Превредити < прѣврѣдѣти v. pf. -ждѣ, -диши, ἀδικεῖν, нарушити, изменити: Пс. 88, 34.
- Превыспренный < прѣвыспрьньъ 3. υπέρβος, највиши, узвишен, горњи, поднебесни: Пс. 103, 3; Кан. англ. хран. п. 6 т. 3.
- Превысприца < прѣвысприца f. λάλῃς, непеце (Микл.).
- Превыше и превышше adv. υπέρανω, изнад, више, над: Еф. 1, 21; 4, 10; Јевр. 9, 5.
- Превѣса < прѣвѣса f. πλάστιγξ, вага, теразије: Прем. Сол. 11, 23.
- Превѣшати < прѣвѣшати v. pf. -цаю, -цаши, ἀναστατοῦν, подбунити: Дел. 21, 38.
- Превѣзовати < прѣвазовати v. impf. -зѣю, -зѣши, привезивати: животная (Посл. испов.).
- Превѣжати < прѣвѣжати v. impf. -ваю, -ваши и -ваю, -лаши, ἐπιδιπλοῦν, савијати: колѣна (Марк. 15, 19).

- Приглаголати v. impf. -голю, -лаши, suadere, уверити: Прол.
- Преграда < прѣграда f. θάλαμος, клет, унутрашња соба: Јез. 40, 45.
- Приграждєніє < прѣграждєніє n. μεσότητοιχον, преграда, ограда: Јез. 40, 17; ѿ прѣграждєніє бражды разордишиши (Догм. гл. 1).
- Пригдѣническій < прѣгдѣничѣскъ 3. citharoedicus, сложен за певаца уз цитру, музикалан: гласъ (Прол.).
- Прѣданіє < прѣданіє n. παράδοσις, традиција, предање: старецъ (Мат. 15, 2).
- Прѣдатиль < прѣдатель m. προδότης, издајник: 1844 (Ст. на Г. в. на В. четврт.).
- Предворитисѧ v. impf. -ворюсѧ, -ришисѧ, προπολεμεῖν, ратовати за некога, за нешто: Син. у III Нед. В. п.
- Предѣдствовати v. impf. -ствѣю, -иши, προκινδυνεύειν, подвргнати се опасности: Кан. на В. четврт. п. 8 ирм.; слутити: Прип. 9 п. на Обрез. Г.
- Предварити < прѣдѣварити v. pf. -варю, -риши, προφθάνειν, постићи, задесити: предѣварити мѧ днѣ нищеты (Јов. 30, 27); преддусрести: Пс. 20, 3; 58, 11; 67, 32; 94, 2; Мат. 17, 25; I Сол. 4, 15; Стат. III, 147; доћи пре некога: Предѣваритишѧ оутро мже ѿ Марїи, оне које су дошле пре јутра с Маријом (Ип. на Ускрс); изићи пред некога: предѣ лице твоє (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; Сл. на стих. у Нед. мес.); προκαταλαμβάνειν, претећи: Скорѣ предѣварити. (Богор. на I часу).

Предварати < **предъварати** v. impf. -раю, -раши, 1) *προλαμβάνειν*, журити: кійждо ко свою вечерю **предъвараетъ** къ инѣденію, сваки жури да поједе (пре других) своју вечеру (I Кор. 11, 21); 2) *προάγειν*, **предъачити**, напред ићи: I Тим. 5, 24; Ст. на хвал. воскр. гл. 3.

Предвигнѣти v. pf. -двигнѣ, -гнѣши, *μετακινεῖν*, помакнути: **предѣлѣ**къ *κλινῆσαι* (V Мојс. 19, 14.).

Предвиженіе n. *μετακίνησις*, покрѣтање, преселѣње: Зах. 13, 1.

Предводительствовати v. impf. -ствѣю, -ѣши, *ἡγέομαι*, напред ићи, **предводити**, бити први међу неким: Пс. 103, 17.

Предвозвѣстити < **предъвъзвѣстити** v. pf. -вѣщѣ, -стиши, *προκαταγγέλλειν*, напред јавити, претсказати, прорећи: Дел. 3, 18. 24.

Предвозвѣстникъ m. *προάγγελος*, који унапред јавља: Ст. на хвал. 3 на Рожд. св. Јов. Прет.

Предвозвѣщати < **предъвъзвѣщати** v. impf. -щаю, -щаши, *προκαταγγέλλειν*, унапред јављати, претсказивати, прорицати: Трон. на Вавед.; Ст. на блаж. на Соб. св. Јов. Прет.; Мол. у св. Лит. Вас.

Предвозглаголати < **предъвъзглаголати** v. impf. -голю, -лиши, *προλέγειν*, пре других говорити (*Дјач.*).

Предвозгласный < **предъвъзгласный** 3. *προλέγων*, који напред јавља: седмица, цела седмица између Недеље мит. и фар. и Нед. блудног сина назива се **предвозгласна** зато што наговештава Св. вел. пост: Син. у Нед. мит. и фар.

Предвозхищати < **предъвъзхищати** v. impf. -щаю, -щаши, *προαρπάσσειν*, **преотимати**: Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 3.

Предвѣдѣніе n. *πρόγνωσις*, знање унапред: Сјед. у Суб. Лаз.

Предвѣдѣти v. pf. **предвѣдѣ**мъ, -вѣси, *προγινώσκειν*, напред знати: II Петр. 3, 17.

Предвѣчный < **предъвъвѣчный** 3. *προαῖώνιος*, вечан: Ст. на Г. в. на Соб. св. арх. Мих.

Предвѣщати v. impf. -щаю, -щаши, *προμηνύειν*, унапред јављати, претсказивати: Кан. св. Теод. п. 8 богор.

Предградіе < **предъградіе** n. *προτείχιον*, **предграђе**, опкоп: Плач Јер. 2, 8; Јез. 48, 15; поле пред градом: III Цар. 21, 23.

Преддержати < **предъдръжати** v. impf. -держѣ, -жиши, *ὑπερέχειν*, надвѣшавати, бити јачи, владати: Рим. 13, 1.

Предзнательный 3. *προγνωστικός*, који је отпре познат: Мол. у Хир. презв.

Предитици < **предѣитици** v. impf. -текѣ, -чиши, *προδραμεῖν*, ићи испред другога, потрчати напред: и **предитекъ** *κοιτίτζе* на игодининѣ (Лук. 19, 4).

Предлежати v. impf. -лежѣ, -жиши, *προκεισθαι*, **лежати** пред ким: II Кор. 8, 12; Јуд. 1, 7; Мол. у св. Лит. Злат.

Предложеније n. 1) *πρόθεσις*, одређење, наређење: Рим. 9, 11; Еф. 3, 11; **хѣтѣ** **предложенија**: Мат. 12, 4; Марк. 2, 26; Лук. 6, 4; **предложеније** *χρῆκω*: Јевр. 9, 2; **жртвеник**: Служ; 2) *χωρευτήριον*, место у олтару где свѣштеник умива руке: Служ.

Предложити v. pf. -ложѣ, -жиши, 1) *προτιθέναι*, поставити, метнути: Пс. 85, 14; 2) *παράθεῖναι*, предложити, казати: *ἰνδ* притчѣ (Мат. 13, 24. 31); 3) *ἀνατιθέναι*, разложить, причати: *κῆγοκῆ*-ткочаніе (Гал. 2, 4).

Преднареши < **предънарешти** v. pf. -рекѣ, -чиши, *προορίζειν*, напред одредити: Дел. 4, 28.

Предначати < **предъначасти** v. pf. -начнѣ, -начиши, *ἐξάρχειν*, отпочети: II Мојс. 15, 21.

Предначинати v. impf. -наю, -наиши, *ἐξάρχειν*, отпочинасти: Сл. на IX часу уочи Богој.

Предновомѣсачіе < **предъновомѣсачіе** n. *προνομήναι*, време пред нови месец: Јудит. 8, 6.

Предовліи < **предовѣ** 3. веома храбар: Прол.

Предовраженіе n. *προόμιον*, почетак: Троп. Вавед.

Предовелѣвати v. impf. -ваю, -ваиши, *προελέγειν*, унапред заповедати, наређивати: Ст. предпр. гл. 3 у Нед. св. от.

Предпожрѣти < **предъпожрѣти** v. pf. -пожрѣ, -жриши, *προθύειν*, претходно принети жертву: Кан. на В. четврт. п. 3 ирм.

Предпочтити v. pf. -чтѣ, -чтиши, *προτιμάω*, више ценити: Сл. на Г. в. у IV Нед. В. п.; Прип. 2 на Соб. св. Јов.

Предпріятіе < **предъпріятіе** n. *προσλήψις*, примање, предузеће: Мол. 10 у Посл. прич.

Предпѣти < **предъпѣти** n. *προβόδος*, предъначење, напредовање, ступање напред: Сл. на Г. в. на Рожд. св. Јов. Прет.; *πρεπὴς* погта, почетак поста: Тр. п.

Предразвѣнительный 3. *προγνώστῃς*, који унапред зна: Син. у Суб. мес.

Предрасѣждати < **предърасѣждати** v. impf. -ждаю, -ждаиши, *προκρίνειν*, пре других изабирати: Кан. Воздв. ч. К. п. 3 ирм.

Предрати v. pf. -дрѣ, -дриши, *σχιζέειν*, предерати, прецепати: Јов. 19, 24.

Предратникъ < **предъратникъ** m. *bellum praecedens*, војник који стоји у првоне бојном реду: крстѣ (Кан. ч. Крсту).

Предрѣши < **предърѣши** v. pf. -рекѣ, -чиши, *προλέγειν*, унапред рећи, претсказати, прорећи: Гал. 1, 9; I Сол. 3, 4; по *προδρεχθέντι* же... III Мак. 4, 14.

Предсловіе n. *πρόλογος*, praefatio, предговор (Микл.).

Предстатель m. *προστατής*, првак, кововођа: Дел. 24, 5; начелник, заступник, заштитник, вођа: Ак. Бог. ик. 1.

Предстательница < **предъстательница** f. *προστάτις*, заштитница: Кан. Богој. п. 9 ирм.

Предстательство n. *προστασία*, заштита, окриље, обрана, помоћ, посредништво, заступство, претставништво: Конд. Усп. Бог.; Сл. у Ант. 3 на В. четврт.

Предстательствовати v. impf. -ствѣю, -иши, *προστατεῖν*, заштићавати, штитити, посредовати, заступати, претстављати: Сл. на блаж. св. Спир. чуд.

Предстати < **предъстати** v. pf. *πρεστανῆναι*, стати пред некога, изићи пред некога, јавити се: *ἰδανίς* Хѣтокѣ (Рим. 14, 10); *κῆγари*: Дел. 27, 24.

Предстоати v. *imprf.* -стою -стоиши, *προῆσθαι*, стајати пред неким или нечим: аще ко Ты не кы предстоаши молаши.. (Кан. Богор.); налазити се пред неким, отпраљвати службу при некоме: еже предстоати къ доми предъ царемъ (Дан. 1, 4).

Предстѣніе < *предстѣніе* n. *προσέχισμα*, *prosignaculum*, спољашњи зид, бедем, опкоп: II Цар. 20, 15.

Предсѣвѣтїе < *предсѣвѣтїе* n. *προσάββατον*, дан пред суботом: Јудит 8, 6.

Предсѣдити < *предсѣдити* v. *pf.* -сѣждѣ, -диши, *προκρίνειν*, унапред судити, дати некоме предност, првенство: Прем. Сол. 7, 8; Кан. св. Андр. крит. п. 6 т. 3.

Предсѣданїе < *предсѣданїе* n. *πρωτοκαθεδρία*, прво место, прочеље, зачеље: Лук. 11, 43; 14, 7; 20, 46.

Предтеча < *предтеча* m. *προδρομος*, претходник, који иде пред неким. Тако Црква назива св. Јована Крститеља зато што је он дошао на свет пре И. Христа да спреми свет за долазак Христов: Ис. 40, 3; Мат. 3, 3; Марк. 3, 2. Претечом се назива и сам Господ И. Христос: идѣже предтеча ѡ насъ книжеіиъ (Јевр. 6, 20).

Предтеци < *предтеци* v. *pf.* -текѣ, -чиши, *προδραμεῖν*, напред трчати, испредначити, притећи: I Мак. 16, 21; Ипак. гл. 4; Сл. на VI часу уочи Бож.; Сл. на Рожд. св. Јов. Прет.

Предточили n. *προλήμιον*, рупа где се држала када у којој се гње-

чило грожђе, подрум, пивница: Ис. 5, 2.

Предвѣдѣніе n. *προβεσις*, предзнање; смерање, одлука: Рим. 8, 28.

Предвѣдѣти < *предвѣдѣти* v. *pf.* *предвѣдѣмъ*, -вѣси, *προϋνῶσκεῖν*, напред познати: Рим. 8, 29; -сѣ, унапред се извести: Прем. Сол. 6, 13.

Предвѣрати v. *imprf.* -раю, -раиши, *προπιστεύειν*, унапред веровати: Сјед. 2 у Нед. Том.

Предвѣговати v. *imprf.* -каю, -каиши, *προετοιμάζειν*, унапред спремати, приправљати: III Мак. 5, 18; Рим. 9, 23.

Предвѣговити v. *pf.* -товаю, -виши, *προετοιμάζειν*, унапред припремити, спремити: II Кор. 9, 5.

Предвѣговати v. *imprf.* -ваю, -ваиши, спремати: Ст. на IV часу уочи Бож.

Предвѣконїе n. *προβεσις*, рок, приспелост једне ствари за законито решавање: Ст. на Г. в. у утор. IV седм. по св. Пасци.

Предвѣрѣти < *предвѣрѣти* v. *pf.* -врю, -вриши, *προοράν*, *praevidere*, предвидети, зараније видети, угледати из далека (*Данич.*): I Мојс. 37, 18.

Предвѣкорити v. *pf.* -рю, -риши, *προατιμάζειν*, претходно укорити, унапред оптужити; горе доказати (*Вук*): Рим. 3, 9.

Предвѣмысли v. *pf.* -мышлю, -слиши, напред помислити, зараније се побринути: Прем. Сол. 13, 16.

Предвѣрѣсти < *предвѣрѣсти* v. *pf.* -срѣщѣ < -срѣштѣ, -циши, *προαπαντᾷν*, предусрести, напред у сусрет изићи: Троп. Претпр. Преобр.

Представити v. pf. -ставляю, -виши, προορίζειν, предодредити, напред одредити: Рим. 8, 29. 30; I Кор. 2, 7.

Предствѣрждати < **предъотвѣрждати** v. impf. -жду, -ждаши, προασφαλίζονται, осигуравати, сигурно чувати: Сл. на Г. в. на В. пет.

Предчинити v. pf. -чиню, -ниши, προτάσσειν, напред одредити: Дел. 17, 26.

Предѣлъ, < **предѣлъ** m. 1) ὅριον, μεθόρια, граница: Пс. 103, 9; околина: Мат. 2, 16; Марк. 5, 17; ὁριοθεσία, одређивање међе, међа: Дел. 17, 26; ὅρος, граница, рок: закона (Ч. венч.); жизни: Син. у Суб. мес.; 2) μέρος, део, крај: Мат. 2, 22.

Предшврѣчати < **предшврѣжати** v. impf. -чаю, -чаши, προμνηστεύειν, унапред заручити: Кан. на Усп. Бог. п. 9 ирм.; Троп. Предпр. Вавед.

Предшврѣчити < **предшврѣжити** v. pf. -чѣ, -чиши, προμνηστεύειν, унапред заручити, верити: Троп. у Нед. св. праот.

Предѣметный 3. προβεβλημένος, напред одбачен: Син. у Нед. В. п.

Примникъ < **прѣмьникъ** m. διάδοχος, наследник: Прем. Сир. 46, 1; Син. у II Нед. В. п.

Примство < **прѣмьство** n. διαδοχή, преузимање, наследство: Син. у II Нед. В. п.

Престиствинъ, -ый < **прѣистъствынь** 3. а) ὁ παρὰ φύσιν, натприродан, чудесан: Рим. 1, 26, Кан. св. Андр. крит. ст. на блаж.; Кан. на Бож. п. 8 ирм.; б) ὑπερφύς, изванредан: мѣтка (Син. на В. четврт.); Кан. св. Теод. п. 8 богор.

Престиствиннѣ adv. ὑπερφύως, натприродно: Богор. у Ч. погреб. свешт.

Прежде < **прѣжде** ргаер. πρὸ, пре: прошенїа вишигω (Мат. 6, 8); сложенїа мїра: Јов. 17, 24; adv. πρῖν, пређе; прежде дажѣ, пре него: Пс. 38, 14; 118, 67; Мат. 1, 18; Марк. 14, 30. 72; Лук. 22, 61; πρῶτον, најпре: Марк. 4, 28; Јов. 20, 4.

Преждевозлеганїе < **прѣждевъзлеганїе** и -возлежанїе n. πρωτοκαθεδρία, прво место, зачелье: Мат. 23, 6; Лук. 20, 46.

Преждедѣданїе < **прѣдѣданїе** n. πρωτοκλισία, прво место на зборовима, зачелье: Марк. 12, 39.

Прѣзлный < **прѣзлнъ** 3. ὑπερβάλλων, превелик: Еф. 2, 7.

Прѣзлнѣ adv. λίαν, одвише, веома јакѣ: Син. у I Нед. В. п.

Прѣзлнѣйшїй 3. ὑπερβάλλων, не надмашан, превелик: радостъ (Син. у Нед. блуд. с.).

Прѣзистественный < **прѣзистъствынь** 3. ὁ παρὰ φύσιν, протуприродан: Рим. 1, 26.

Прѣзорливый < **прѣзорливъ** 3. ὑπερήφανος, горд, надувен, дзак: Јер. 43, 2.

Прѣзорство < **прѣзоръство** n. ὑπερηφάνεια, презирање, пренебрегавање, дрскост, безобзирност, охолост, надутост: IV Мојс. 22, 30; Авд. 1, 3.

Прѣзорствовати < **прѣзоръствовати** v. impf. -ствѣю, -иши, ὑπερηφανεῖν, презирати, пренебрегавати: Дан. 5, 20.

Прѣзоръ < **прѣзоръ** m. v. прѣзорство: Прол.

Прѣзрѣти v. pf. прѣзрю, зриши, 1) καταφρονεῖν, презрети: Мат. 18,

- 10; 2) *ὕπαρорᾶν*, одозго гледати: IV Мојс. 22, 30; *παρорᾶν*, превидети: *ἐξζακωνία μοῦ* *πρίτρι Γᾶν* (Троп. у Послед. прич.).
- Призвѣти < *прѣизвѣти* v. pf. -вѣдѣ, -вѣдиши, *περίσσευθῆσεσθαι*, претећи: Мат. 13, 12.
- Призвѣточистѣи < *прѣизвѣтъу-ствѣи* п. *περίσσευμα*, изобилѣ: Еф. 3, 20.
- Призвѣточистѣвати < *прѣизвѣтъу-ѣствовати* v. impf. -ствѣю, -иши, *ὕπερπερίσσευεσθαι*, у изобилѣ имати, изобилувати, умножити: Рим. 5, 20; Ном. пр. 219; пресипати се: II Кор. 7, 4.
- Призвѣхъ adv. *ὕπερπερίσσωс*, премного, одвише, силно, јако: Марк. 7, 37; Дел. 26, 11; I Сол. 3, 10; 5, 13.
- Призвѣшествовати < *прѣизвѣшествовати* v. impf. -ствѣю, -иши, *περίσσευειν*, изобилувати, веома умножити, изобилно обасути некога нечим: Рим. 5, 15.
- Призвѣшдый < *прѣизвѣшдѣ* 3. *ἐκτάτος*, прекрасан, изванредан: (Вост.).
- Призвѣшество < *прѣизвѣшество* п. *ὕπεροχῆ*, красота, предност, већа моѣ, извршеност: II Мак. 15, 13.
- Призвѣшѣи < *прѣизвѣшѣи* п. в. *прѣизвѣшество*: Прол.
- Призвѣшдый < *прѣизвѣшдѣ* 3. *μετέωρος*, висок, узвишен, изванредан, особит, изврстан: Сл. на Г. в. на Усп. Бог.
- Примѣти < *прѣимѣти* v. impf. -мѣю, -иши, *προέχεσθαι*, истицати се, одликовати се, бити бољи од неког: Рим. 3, 9; *ὕπερέρχειν*, надмашати, превазилазити: *κλέκτῳ* *πρίμιδι* (Кан. Бог. п. 5

- т. 2); Кан. воскр. гл. 3 п. 5 ирм.; Кан. Богој. п. 5 ирм.
- Приспѣстрити < *прѣиспѣстрити* v. pf. -пѣсрю, -пѣстриши, *ποιεῖν*, ишарати: Пс. 44, 10, 14; Ст. на блаж. св. кн. Лаз.
- Приспѣднѣи < *прѣиспѣднѣ* 3. *καταχθόνιος*, подземни: Пс. 85, 13; 138, 15; Филиб. 2, 10; *κατωτάτος*, најдоњи: *αἰ* (Кан. у Нед. месоп. п. 6 ирм.).
- Приспѣднѣ adj. f. *τὰ κατώτατα*, шеол, ад: Пс. 62, 10; Ст. на стих. воскр. гл. 1; *καταχθόνια*, подземни ад: *εἰ* *γὰρ* *ᾧ* *πρίμι-подни* (*ἐκ τῶν καταχθονίων*) *κοκκί* *εἰ* (Троп. воскр. гл. 2); пр. *зѣми*, ад: Кан. на Ускрс. п. 3 т. 1.
- Притѣи < *прѣитѣи* п. прелаз: *κᾶ* *ἐν* *τῇ* *жизни* (Прол.).
- Прекланѣтиса < *прѣккланѣтиса* v. impf. -нѣюсѣ, -ишисѣ, *κλίνειν*, нагињати се: Лук. 9, 12.
- Преклонити < *прѣкклонити* v. pf. -кло-ню, -ниши, *καμπτεῖν*, преклонити: *κλέκτῳ* (Јов. 19, 30); савити: *κλέκτῳ* (Дел. 7, 60; 9, 40; 20, 36; 21, 5; Рим. 11, 4); -сѣ, *καμπτεῖν*, сагнути се: Пс. 9, 31; Марк. 1, 7; Јов. 8, 6, 8.
- Преклонѣти < *прѣкклонѣти* v. impf. -нѣю, -иши, *καμπτεῖν*, прекла-њати, савијати: *κλέκτῳ* (Еф. 3, 14).
- Преклѣтѣ < *прѣкклѣтѣ* m. *cella*, клет, собица, ћелија; одељење куће, где се живело зими: *δομῶ* *сѣ* *преклѣтѣ*, *τὸν οἶκον* *τὸν* *περίπτε-терон*, кућу земну (Амос 3, 15).
- Прикормити < *прѣкрѣмити* v. pf. -кормлю < -крѣмлю, -миши, *διατρέφεῖν*, прехранити: III Цар. 18, 5.

Прекословіє < прѣкословніє п. ἀντίθεσις, противъѣне, изговор, одрицање, препирање, свађа: I Тим. 6, 20; Јевр. 6, 16; 7, 7; 12, 3.

Прекословный < прѣкословный з. ἀντιλέγων, који одговара, који се противи: Тит. 2, 9.

Прекращеніє < прѣкраштеніє п. ἐγχοπή, сметња, запрека: I Кор. 9, 12.

Прекосраженіє п. међусобна борба: Прол.

Прекривити v. pf. -криваю, -виши, curvaге, искривити, савити; обманути, надмудрити, преварити: Прол.

Прелагатай¹⁾ m. ухода: Ис. Нав. 6, 16; II Тим. 3, 3.

Прелагати < прѣлагати v. impf. -гаю, -гаши, 1) περὶτρέπειν, приводити, доводити до нечега: къ нинѣстоу, до лудила (Дел. 26, 24); 2) μετατίθεμαι, премештати, мењати, кварити: приѣли (међе) κινησάτω ἰκοίτω (V Мојс. 27, 17); Јевр. 7, 12; Јуд. 1, 4; -сѧ, μετατίθεσθαι, одвраћати се: Гал. 1, 6; Син. у II Нед. В. п.

Прелестникъ < прѣлестъникъ m. 1) ἀπατεών, варалица: Ст. на стих. на В. пет.; 2) πλάνος, скитница, кушач: Мол. 7 пред Прич.; 3) ἀλάστορ, злочинац: Кан. у суб. I седм. В. п. п. 6 т. 2.

Прелестный < прѣлестъный з. πλανήτης, лажан, варљив; чаробан, примамљив: Јуд. 1, 13; Еф. 4, 22.

Прелестъ < прѣлестъ f. πλάνη, превара, обмана, лукавство; дражи, чари: Рим. 1, 27; I Сол.

2, 3; и дѣлаком прелестъ оуприздниѧ: Ст. на Г. в. воскр. гл. 3; Мол. 2 св. В. В. на Дух. веч.; ідоликаѧ: Мол. у св. Лит. Вас.

Преложиніє < прѣложиніє п. 1) τροπή, промена, мењанье: Јак. 1, 17; 2) μετάθεσις, премештање, помицање: Јевр. 11, 5; 12, 27; 3) μετάστασις, уклањање, пресељење: Мол. 3 св. В. В. на Дух. веч.

Преложити v. pf. -жѧ, -жиши, 1) μεταβάλλειν, променити, претворити у нешто: къ крокъ (II Мојс. 7, 17); мѣроноицаѧ плъчъ: Троп. воскр. гл. 7; преложикъ дѣхомъ твомъ стѣмъ: св. Лит. Злат.; 2) μετατίθεμαι, преместити, преселити: Јевр. 11, 5; пренети: оумъ на нѣкиа (Ак. Бог. конд. 8); -сѧ, μεταστραθῆσθαι, претворити се: ѡмнѣ ко тмѧ (Дел. 2, 20).

Преломокъ < прѣломъкъ m. κλάσμα, fragmentum, одломак, комадић: Прол.

Прельстити < прѣлѣстити v. pf. -щѧ, -стиши, 1) ἀπατᾶν, преварити, обманути: I Мојс. 3, 13; 2) πλανᾶν, завести: Мат. 24, 4. 5. 11. 24; 3) βασκαίνειν, опчарати, опчинити: Гал. 3, 1; 4) παραλογίζεин, варати: Кол. 2, 4; -сѧ, преварити се, сиѧи с правога пута: V Мојс. 4, 19; I Тим. 2, 11.

Прельщати < прѣлѣщати v. impf. -щаю, -щаши, 1) δολάζειν, примамљивати, опчињавати, прелашћивати: II Петр. 2, 18; 2) πλανᾶν, варати: I Јов. 1, 8; 3) καταβρεύειν, обмањивати: II Кор. 2, 18; -сѧ, πλανᾶσθαι, варати

¹⁾ У грчком и лат. тексту ове речи нема.

- се: Мат. 22, 29; Марк. 12, 24, 27.
- Прелюкодѣй** < прѣлюкодѣй т. μοι-
χός, прелѹбочинац: Лук. 18,
11; Як. 4, 4; I Кор. 6, 9;
Јевр. 13, 4.
- Прелюкодѣйный** < прѣлюкодѣйнь 3.
μοιχαλῖς, прелѹботворни: Мат.
12, 39; 16, 4; 19, 9; Мат. 8, 38.
- Прелюкодѣйство** п. μοιχεῖα, прелѹ-
ба: Јер. 13, 27.
- Прелюкодѣйца** f. μοιχαλῖς, прелѹ-
бочиница: Як. 4, 4; Рим. 7, 3.
- Прелюкодѣйцирь** < прѣлюкодѣй-
уишь т. νόθος, копице: Јевр.
12, 8.
- Прелюкодѣиѣ** п. πορνεία, μοιχεῖα,
прелѹба: Мат. 15, 19; Марк.
7, 21; Јов. 8, 3, 4; Гал. 5, 19.
- Прелюкы**, -кы f. прелѹба: пр. со-
творити, творити, дѣлати, μοιχεύ-
ειν, чинити прелѹбу: Мат. 5,
27; 19, 9, 18; Марк. 10, 11,
12, 19; Лук. 16, 18; 18, 20;
Як. 2, 11; Рим. 2, 22; 13,
9; не прелюкы сотвори: II Мојс.
20, 14.
- Премедлѣти** < прѣмѣдлѣти v. impf.
-длю, -длиши, закаснити, задр-
жавати се, оклевати: I Мојс.
34, 19.
- Преминувати** < прѣминувати v. impf.
-нѣю, -нѣши, διαμείβεσθαι, пропу-
товати, пролазити: житїа теченїе
(Кан. у Нед. мит. и фар. п.
6 т. 2).
- Преминѣти** < прѣминѣти v. pf. -нѣ,
-нѣши, παραβαίνειν, проѣи, пре-
корачити (Вост.).
- Премірный** < прѣмирнь 3. ὑπερκό-
σμος, надземаьски, горњи, не-
бески: воскреснїе (Кан. Воздв.
ч. к. п. 6 ирм.); оумъ: Кан. на
Богој. п. 9 ирм.; слава: Кан.
- Бож. п. 1 т. 3; Ст. по јев. на
Преобр.; Син. у II Нед. В. п.;
клагѣа: Мол. на Јутр.
- Премолкнѣти** < прѣмълкнѣти v. pf.
-кнѣ, -кнѣши, престати говори-
ти, ућутати: Ис. 62, 6.
- Премолчати** < прѣмълчати v. impf.
-молчѣ, -чиши, παρσιωπᾶσθαι,
прећутати: Сл. на стих. на
св. Ник.; оставити без пажње:
Пс. 108, 1.
- Премоши** < прѣмошти v. pf. -могѣ,
-жиши, ὑπερδύνασθαι, одолети, по-
бедити: Пс. 64, 4; 128, 2.
- Премѣдровати** < прѣмѣдровати v.
impf. -дрѣю, -дрѣши, претеѣи
кога у лукавству, надмудри-
ти: премѣдрѣиѣ нашего господина
(Прол.).
- Премѣненїе** < прѣмѣнениѣ п. 1)
ἀλλαγῆ, мењање: III Мојс. 27,
10; 2) παραλλαγῆ, μετέθεσις, из-
мена, промена, промѣняване:
Як. 1, 17; Јевр. 7, 12; 3) ἀπαλ-
λαγῆ, ослобођење, одвраћање,
уклањање: въ премѣненїе вѣлка-
гѣ недѣга (Мол. у Ч. јелеосв.).
- Премѣнитель** т. ἀλλοιωτός, који ме-
ња: тли (Ип. воскр. гл. 3).
- Премѣнити** v. pf. -ню, -ниши, με-
ταλλάττειν, променити: III Мојс.
27, 10; претворити: истинѣ Бжїю
во лжѣ (Рим. 1, 25); премѣнити
жизнь, умрети: II Јездр. 1, 31;
-са, променити се: на вѣселїе (III
Мак. 5, 24).
- Премѣнѣти** < прѣмѣнѣти v. impf.
-нѣю, -нѣши, μετατιθέναι, премѣ-
штати: Ном. пр. 195.
- Приначалїе** < прѣначалїе п. неима-
ње почетка, вечност. Тр. п.
- Приначальный** < прѣначалнь 3. ὑπερ-
ἀρχιος, беспочетни, превечни:

- еститко (Сл. на блаж. на св. Саву).
- Пренебесный < прѣнебесыѣ 3. ὑπερουράνιος, који је више небеса, наднебесни: жертвеникъ (Служ.).
- Пренебрегати < прѣискрѣгати v. impf. -гаю, -гаши, ὀλιγορεῖν, пренебрегавати, занемаривати, заборављати: наказаниѣ Гдѣа (Приче Сол. 3. 11).
- Пренебрежи < прѣискрѣжити v. pf. -гѣ, -жиши, пренебрежи, занемарити, заборавити (Микл.).
- Пренемоганиѣ n. ὀλιγοφυχία, малодушност, изнемоглост: Прол.
- Пренемогати v. impf. -гаю, -гаши, ὀλιγορεῖν, пренебрегавати, немаран бити према нечему: Евр. 12, 5.
- Пренемошн < прѣисмошн v. pf. -могѣ, -жиши, ὀλιγοφυχεῖν, бити малодушан, изнемоћи (Микл.).
- Пренепорочный < прѣиспорохъ 3. πανάμωμος, παναμώμητος, сасвим непорочан: Стат. II ст. 124 и на II нынѣ:
- Препилувати v. pf. -пилаю, -иши, претестерити: Прол.
- Препинаниѣ < прѣпинаниѣ n. ἐμπόδιον, сметање, спречавање, сметања, препрека (Вост.).
- Препинати v. impf. -наю, -наши, 1) διατείνειν, extendere, разапињати, пружати; сметати, спречавати: I Јездр. 4, 4.
- Препирати < прѣпирати v. impf. -раю, -раши, 1) πείθειν, наговарати, уверавати: Дел. 18, 4; Гал. 1, 10; 2) συμβιβάζειν, доказивати: Дел. 9, 22; -са, διακρίνεσθαι, препирати се: Дел. 11, 2.
- Препитавати < прѣпитавати v. impf. -ваю, -иши, ἐκτρέφειν, прехранивати, исхранивати (Вост.).
- Препитаниѣ < прѣпитаниѣ n. ἐκτροφή, храна, исхрана, прехрана: Прол.
- Препитати v. pf. -таю, -таши, 1) τρέφειν, исхранити се: Апок. 12, 14; διατρέφειν, прехранити, одржати: гѣмѣ (I Мојс. 7, 3); τροποφορεῖν, прехранити: Дел. 13, 18; 2) θάπτειν, погребсти, схранити: препитанъ (ταφεῖς, погребен) къ старости докрѣи (I Мојс. 15, 5).
- Преповѣждати < прѣповѣждати v. impf. -ждаю, -ждаши, ὑπερνικᾶν, побеђивати: Рим. 8, 37.
- Преподобенъ, -ый < прѣподобъ 3. ὁσιος, свет: V Мојс. 32, 4; Пс. 4, 4; 17, 26; 51, 11; Дел. 2, 27 sq.; I Тим. 2, 8; Тит 1, 8; Евр. 7, 26. Преподобнима се називају сви угодници који су се, далеко од света, подвизавали у пустињама, манастирима и др.
- Преподобиѣ n. ὁσιότης, 1) светост, светиња: Лук. 1, 75; Еф. 4, 24; Мол. трисв. на св. Лит.; 2) титула свештеника и монаха (Слов. Имп. ак.).
- Преподобнолѣпнъ adv. као што приличи, доликује светости: Прол.
- Преподобномъченикъ < прѣподобномъченикъ m. који је претрпео за Христа мученичку смрт у монашком чину (Слов. Имп. ак.).
- Преподобнъ adv. ὁσως, свето: I Сол. 2, 10.
- Преподобствіѣ n. в. преподобиѣ. Прол.
- Преподобство m. в. преподобиѣ: Прол.
- Препоконти v. pf. -кою, -иши, παύειν, успокојити, умирити: къ минѣшии ноци число: Јут. мол. 6.
- Преполокениѣ n. 1) ἡμισυς, половина: днѣи монахъ (Пс. 101, 25); 2) по-

ловина, середина: въ пр. праздни-
ка, τῆς ἑορτῆς μεσοβότης (Јов. 7,
14); 3) среда IV Недеље по св.
Пасци: Празник Преполовенија.
Преполовити v. pf. -ваю, -виши, ме-
σοβῶν, преполовити, доћи до по-
ловине, достићи половину не-
чега: не преполокати (μὴ ἡμισυ-
σῶσι) дней сконхъ (Пс. 54, 24);
преполокившѣа праздниѣ, μεσοβ-
ότης τῆς ἑορτῆς, када је дошло до
половине праздника, у полови-
ни праздника: Троп. Препол.
Преполовленіе < прѣполовленіе n.
μεσότης, середина, половина: по-
ста (Ст. на Г. в. у ср. IV седм.
В. п.).
Преполоклатиса v. impr. -валяса,
-вишиа, преполовлявати се, до-
лазити до половине: праздни-
кѣ законномѣ (Конд. у среду
Препол.).
Препонка f. λόβος, мрежица: мже на
печени (III Мојс. 3, 4).
Препонѣ < прѣпонѣ m. ἐμπόδιον,
impedimentum, сметѣа, препре-
ка (Вост.; Микл.).
Препоситѣ m. πρεπόσιτος, praeposi-
tus, начеоник: Прол.
Препочити v. pf. -почію, -чіиши, ἀνα-
παύεσθαι, одахнути, отпочину-
ти, одморитисе: II Цар. 16, 14.
Препоясаніе < прѣпоясаніе n. περί-
ζωμα, пояс: I Мојс. 3, 7.
Препоясати < прѣпоясати v. pf. -слю,
-саши и -ашѣ, -ашеши, περιζω-
νῶναι, препасати: II Мојс. 12,
11; Лук. 17, 8; въ выюты илюю:
Ирмол. гл. 1 п. 3 ирм. 1; по-
ясомъ златымъ: Апок. 12, 13;
15, 6; препояши мечъ ткой: Пс.
44, 4; да препояшетъ насъ илюю
своею икыше: Мол. у Кан. молеб.;
запрегнути: чрегла: Лук. 12, 35;

Еф. 6, 14; I Петр. 1, 13; -сѣа,
опасати се: Лук. 12, 37; Дел.
12, 8.

Препоясвати < прѣпоясвати v.
impr. -сѣю, -сѣиши, опасивати:
препоясѣай ма илюю... (Мол.
при облач. појаса).

Препроваждати < прѣпроваждати v.
impr. -ждаю, -ждаши, διάγειν,
проводити (Микл.).

Препроведити v. impr. -ждѣ, -диши,
διάγειν, проводить: житіе (Сл.
на Г. в. на Обрез.).

Препрославити < прѣпрославити v.
pf. -ваю, -виши, δοξάζειν, пре-
уносити славом, прославити
(Вост.).

Препрославленіе 3. ὑπερόνδοξος, пре-
унесен славом: Кан. Воздв.
ч. к. и Пасхе п. 7 ирм.; δεδο-
ξαμένος, прослављен: Кан. Усп.
Бог. п. 7 ирм.

Препростіе < прѣпростіе n. ἀπλότης,
простота, једноставност, на-
ивност, неотесаност (Микл.;
Вост.).

Препростѣ < прѣпростѣ 3. ἀπλοῦς,
простодушан, наиван; ἄγροικος,
простачки, неотесан, необразо-
ван, суров; ψιλός, прост, пра-
зан (Микл.).

Препрѣга < прѣпрѣга m. περίζωμα,
појас, прегача: Рут 3, 15.

Препрѣда < прѣпрѣда f. πορφύρα,
пурпурна хаљина, багреница:
Мин. 24 јула.

Препрѣніе < прѣпрѣніе n. πεισμονή,
убеђење: Гал. 5, 8.

Препрѣтєлный < прѣпрѣтєлный 3.
πειθός, убедљив, надговорљив:
I Кор. 2, 4.

Препрѣти v. pf. -прю, -приши, πεί-
θειν, убедити: кю илюю (Дел.
19, 26).

Препрада < прѣпрада f. в. припрѣда:
Марк. 15, 17.

Препѣтый < прѣпѣтъ 3. πανόμνη-
τος, веома слављен, достојан
хвале: Дан. 3, 52; Кан. Благ.,
Воздв. ч. к. и др. п. 7. ирм.

Препати < прѣпати v. pf. припнѣ-
-нши, διαβάλλειν, зауставити
препечити, смести: IV Мојс.
22, 22; Пс. 139, 5; -са, κολύβειν,
кочити се: оутнѣ (Ст. у Ч.
погр. свешт.).

Препати < прѣпати n. διαβολή,
препрека, сметња: IV Мојс.
22, 32.

Препорѣчивый 3. који радо про-
тивуречи, опонира: Прол.

Препри < прѣрешти v. pf. -рекѣ,
-чиши, ἐρίζειν, свађати се, пре-
пирати се: Мат. 12, 19.

Препристаніе < прѣпристаніе n. παρα-
δρομή, пролаз, утрка: II н.
песм. 7, 5.

Препрѣканіе < прѣпрѣканиіе n. ἀντιλο-
γία, свађа, буна: Пс. 17, 44;
Јуд. 1, 11; противуречје, при-
говор, потсмех, укор: Пс. 30, 21.

Препрѣкати v. impf. -каю, -каши,
ἀντιλέγειν, говорити против не-
чега, противити се: Рим. 10,
21; знаменіе препрѣкаемо, знак
противу кога се говори: Лук.
2, 34.

Препрѣковати v. impf. -кѣю, -кѣши,
в. препрѣкати: Син. на В. пет.

Препрѣцати v. impf. -цаю, -цаши,
ἐπιτιμᾶν, противуречити, приго-
варати: Мат. 16, 22.

Пресельникъ < прѣсельникъ m. μετα-
νόστης, μέτοικος, дошљак, стра-
нац: I Мојс. 23, 4.

Пресельничество < прѣсельничество n.
μετοικία, пресельивање, сеоба

(Вост.); туђи крај, туђина
(Слов. Имп. ак.).

Преселати v. impf. -лаю, -лаши,
μετοικεῖν, преселавати, селити
(Микл.).

Пресѣлющій < прѣсѣлюшъ 3. ὑπερ-
λάμπων, који одвише светли:
чдеса (Ст. на хвал. воскр. гл. 5).

Пресловѣтый < прѣсловѣтъ 3. ἐνο-
μαστός, изодавна познат; знаме-
нит, славан: Јез. 22, 5; Яманъ:
Јестир. 3, 13.

Пресловѣщій < прѣсловѣшъ 3. περι-
κλυτός, прејасан, славан, чу-
вен, дичан: къ мѣжитѣѣ (Ст. на
лит. на Обн. хр. св. Георг.);
къ покѣдаѣ: Ст. на хвал. истог
празн.

Преслѣшаніе < прѣслоушаніе n. πα-
ραχοή, непослушност, непокор-
ност: II Кор. 10, 6; дрека пре-
слѣшаніа: Ст. на Г. в. воскр. гл.
4; Сјед. 2 на Богој.

Преслѣшати < прѣслоушати v. pf.
-шаю, -ши, παρακούειν, неслу-
шати: Ис. 65, 12; Мат. 18, 17;
занемарити, преступити: запо-
кѣдъ (Ст. на Г. в. и Свјет. у
Нед. сироп.); -са: Прол.

Пресмотрѣніе < прѣсѣмотрѣніе n. ἐπι-
σκοπή, надзор: II Мојс. 30, 12.

Пресмыкатиса < прѣсмыкатиса v.
impf. -каюса, -кашиса, ἔρπειν,
милити, пѣзати, пѣмизати, гми-
зати: гадъ (I Мојс. 1, 26).

Преспѣвати v. impf. -ваю, -ваши,
προκόπτειν, напредовати: Лук.
2, 52; Гал. 1, 14.

Преспѣти v. pf. -спѣю, -спѣши, про-
кѣптеи, успевати, помагати у
нечем: къ нечѣтѣ (II Тим. 2, 16);
преспѣюць, ὑπερβάλλων, изобилан:
Еф. 1, 19; 3, 19.

Преспѣваніе < прѣспѣваніе п. ὑπερβολή, напредовање: II Кор. 4, 17; проκοπή, успех: I Тим. 4, 15; напредак: жикота и кѣры (Ч. венч. и Мол. верних 2 у св. Лит. Злат.).

Преставити < прѣставити v. pf. -ваю, -виши, μεθίστηναι, пренети, преместити: Кол. 1, 13; уклонити: Дел. 13, 22; -сѧ, умерети: Преставиласѧ єси жикотѧ, мати їдци жикота: Троп. Усп. Богор.

Преставлати < прѣставлати v. impf. -ваю, -ваши, μεθίστηναι, премештати: гѡры (I Кор. 13, 2); -сѧ, умирати (Микл.).

Престати < прѣстатіе п. διάλειψις, престајање, пропуштање, прекидање, завршетак: закона (Ст. на блаж. на Обр. Госп.).

Престїхиванный 3. μεταστοιχειώθη-τος, стихијама измењен, преображен: Син. у Нед. месоп.

Престольникъ < прѣстољникъ m. ἐνθρονος, in solio sedens, који седи на престолу, архијереј (Микл.).

Престрадати < прѣстрадати v. impf. -даю, -даши, ὑποφέρειν, perferre, подносити, страдати, трпети: Прол.

Престрогати < прѣстрѣгати v. impf. -гаю, -гаши, πρίν, престругати, претестерити: Прол.

Престѣпати < прѣстѣпати v. impf. -паю, -паши, 1) παραβαίνειν, преступати, прекорачивати: преданїе (Мат. 15, 2); заповѣдь Бжїю: Мат. 15, 3; II Јов. 1, 9; 2) ἀκυροῦν, укидати: слово Бжїе (Марк. 7, 13).

Престѣпка < прѣстѣпка f. transgressio, прелаз, премештање; пропуштање неких реченица при

читању апостола и јеванђе-лија: Тип.

Престѣплєніе < прѣстѣплєнїе п. πλημμελεία, грех, кривица: III Мојс. 6, 6; παράβασις, преступ: Рим. 2, 23; 4, 15; Јевр. 9, 15.

Пресѣрєстѣвннѡй < прѣсѣштєствєнъ, 3. ὑπερούσιος, који је одувек постојао. вечити, превечни: Тро-ица (Ч. кршт.); Конд. Бож.

Пресѣрєствлєніе < прѣсѣштєствлєнїе п. ὑπερουσίότης, натприродност (Вост.); 2) transsubstantio, претварање, нарочито претварање хлеба и вина у тело и крв Христову на св. Литургији: Чин. изб. и рукоп. архиј.

Пресѣрєствлєтисѧ < прѣсѣштєствлєтисѧ, v. impf. -ваюсѧ, -ишисѧ, 1) ὑπερούσιον εἶναι, бити натприродан (Вост.); 2) мењати се, претварати се у нешто: хлеб у тело и вино у крв Христову (Слов. Имп. ак.).

Пресѣциный < прѣсѣштєнъ 3. ὑπερούσιος, натприродан, божански: слово (Сјед. 1 на Ц. К. и Јел.).

Пресылати < прѣсылати v. impf. -лаю, -лаши, παραπέμπειν, ода-шиљати: Свјет. на св. Георг.

Пресѣда < прѣсѣда f. ἐνεδρον, ἐνεδρα, заседа; превара, лукавство (Микл.; Вост.).

Пресѣдатисѧ < прѣсѣдатисѧ v. impf. -даюсѧ, -ишисѧ, διαρρήγγυσθαι, раздерати се, размрскати се, испуцати се: кожи (Прол.).

Претѣртїе < прѣтѣртїе п. διαίρεσις, растављање, раздвајање, цепа-ње: Прол.

Преткновеніе < прѣтѣкновєнїе п. πρόσκομμα, спотицање, запињање, препрека, заседа: Јудит 5, 2; саблазан: I Кор. 8, 9.

Преткнѣти < прѣтъкнѣти v. pf. -кнѣ, -кнѣши, προσκόπτειν, повредити, запети: ѿ каменя ногѣ (Пс. 90, 12; Мат. 4, 6; Лук. 4, 11); -са, спотаѣи се, посрнути: ѿ каменя прѣтыканіа (Рим. 9, 32).

Преторгати < прѣтрѣгати v. impf. -гаю, -гаши, διαρρηγύναι, рергиреге, проломити, растргати: Прол.

Претрѣти < прѣтрѣти v. pf. -трю, -триши, προδῆναι, састругати, претестерити: Евр. 11, 37.

Претрѣдити < прѣтроудити v. pf. -ждѣ, -диши, καταπονεῖν, уморити, утрудити, изнурити: ꙗкѣю претрѣдѣннаго (Прип. 2 песме 9 на Срет.).

Претыканіе < прѣтыканіе n. прѣсхорма, спотицаѣе: Jer. 3, 3; камень прѣтыканіа: I Петр. 2, 7; Рим. 9, 32. 33; Ст. на блаж. на Срет.; саблазан: Рим. 14, 20; 2) προσκοπή, смутѣа, прекршај, повод греху: II Кор. 6, 3; 3) ἐμπόδιον adv. на путу, на сметѣи: Син. на В. чет.

Претыкатиса < прѣтыкатиса v. impf. -каюса, -кашиса, 1) προσκόπτειν, спотикати се, посртати, саблажѣавати се: I Петр. 2, 8; Рим. 14, 21; 2) παραπαῖεν, лутати, потуцати се: Син. у VI Нед. по св. Пасци.

Прѣтѣжніе < прѣтѣжніе n. ῥοπτή, ѣихаѣе, превага, претега: ꙗкѣи (Ис. 40, 15).

Прѣкрасити < прѣоукрасити v. pf. -шѣ, -шиши, в. испѣстрити: Кан. Усп. Бог. п. 1 ирм.

Прѣмножніе < прѣоумножніе n. 1) ὑπερβολή, претериваѣе: II Кор. 4, 17; 2) πλεονεξία, лакомство: II Петр. 2, 3; 3) πληρονομία, оби-

лѣе: премѣдрости (Мол. у св. Лит. Вас.).

Прѣмѣдритиса < прѣоумѣдритиса v. pf. -дрюса, -дришиса, σοφισθῆναι, стеѣи дубоку мудрост: Прем. Сир. 47, 16.

Прѣспѣвати < прѣоуспѣвати v. impf. -ваю, -ваши, προκρίπτειν, успѣвати: ꙗкѣрою (Конд. св. Прок.); къ Бозѣ: Ст. на Г. в. на св. влмч. Теод.

Прѣспѣти v. pf. -пѣю, -пѣши, προκρίπτειν, успѣти: II Тим. 3, 9. 13; Сл. на Г. в. на Ц. К. и Јел.

Прѣхождѣніе < прѣхождѣніе n. μετάβασις, прелаз; промена: не прѣхождѣніе же мѣстное бысть, а ниже се догодила промена места (Ак. Бог. ик. 8).

Прѣчистный < прѣчѣстѣнъ 3. πανσέβαστος, најчаснији: Догм. гл. 3.

Прѣшествіе < прѣшествіе n. διάβασις, transitus, прелаз, пролаз; прошлост: Прол.

Прѣцати < прѣцтати v. impf. -цаю, -цаши, 1) ἀπειλεῖν, претити: I Петр. 2, 23; 2) διαστέλλεσθαι, заповедати: Марк. 8, 15; 3) ἐμβριναῖσθαι, роптати, викати на кога: Марк. 14, 15.

Прѣцніе < прѣцтѣніе n. ἀπειλή, претѣа, грожѣа: Дел. 4, 17. 29; 9, 1; Еф. 6, 9; огненнаго прѣцніа не оукошаша: Кан. Бож. п. 7 ирм.; дышѣще прѣцніе и слождѣніе когочерзкоу, које је дисало претѣом и Богу мрском безбожношћу. (Кан. Воздв. ч. к., Преобр. и Богој. п. 7 ирм.).

Прѣввидѣніе < прѣввидѣніе n. ἀδικία, неправда, увреда; περιφρόνησις, презираѣе (Микл.; Вост.; Дјач.).

Прѣвѣдѣти v. pf. -ждѣ, -диши, περιφρονεῖν, неправду, зло учинити, презрети: I Мојс. 42, 22; Тит 2, 15; јако увредити: Сједна св. Саву.

Прѣвѣждати < прѣовѣждати v. impf. -ждаю, -ждаши, καταφρονεῖν, презирати (Микл.).

Прѣвѣразити < прѣовѣразити v. pf. -жѣ, -зиши, μεταμορφοῦν, преобразити, претворити у нешто: рѣро... къ жѣнѣ (Мол. у Ч. венч.); -сѣ, примити други облик, преобразити се: Мат. 17, 2; на горѣ: Троп. Преобр.

Прѣвѣдржати < прѣовѣдржати v. pf. -држѣ, -жиши, ὑπερέχειν, заузеати, покорити, подјармити, освоити: Јудит 11, 10.

Прѣвѣдолѣвати v. impf. -ваю, -ваши, νικᾶν, надвлађивати, овлађивати (Микл.).

Прѣвѣдолѣти v. pf. -лѣю, -лѣши, νικᾶν, надвладати, овладати: еже не прѣвѣдолѣти кѣня (Арх. чин.).

Прѣвѣрѣженный 3. ὑπέροπλος, одвише наоружан: илия (Кан. воскр. гл. 2 п. 1 ирм.).

Прѣвѣственнѣй 3. περιφανής, светли: ꙗценіе (Кан. на Благов. п. 7 т. 2.).

Прѣвѣдати v. impf. -даю, -даши, comedere, поѣсти (Микл.).

Прѣвѣдати < прѣвати v. pf. прѣимѣ, -имѣши, λαμβάνειν, prehendere, прихватити, приграбити, преузети: царство (Прол.).

Прѣвѣати < прѣватіе n. διαδοχή, successio, преузимање, наслеђе, бащина: Прол.

Прѣвѣченъ < прѣвалъчъ 3. πρὸς πένος, гладан: Дел. 10, 10.

Прѣвѣоце < прѣвѣоште n. sinus, залив, затон, дрѣга: Прол.

Прѣвѣвати v. impf. -ваю, -ваши, 1) περισσεύειν, умножавати, расти, бивати више: Дел. 16, 5; 2) προσγύνομαι, дешавати се: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Прѣвѣти v. pf. -вѣдѣ, -вѣдиши, προσγύνομαι, прићи, стати близу кога: Пс. 93, 20.

Прѣвѣтокъ < прѣвѣтъкъ m. κέρδος, добит, доходак, корист: I Петр. 5, 2; Тит 1, 11.

Прѣвѣлити v. pf. -валю, -лиши, προσκυλίειν, доваљати: Прол.

Прѣвѣти m. pl. πριβάτα, aeternum principis, благајна, ризница кнежевска, приватно које благо (Микл.).

Прѣвѣденіе < прѣвѣденіе n. ἐπιστάσις, увођење: Јевр. 7, 19.

Прѣвѣденіе n. προστάσις, приступ: Рим. 5, 2; Еф. 2, 18; Кан. воскр. гл. 2 п. 5 ирм.

Прѣвѣженъ < прѣвѣженъ 3. part. praet. pass. од прѣвѣжи: Пс. 21, 11.

Прѣвѣтити v. impf. -таю, -таши, κατασκηναῖν, обитавати, живети: ꙗцы некиныа (Пс. 103, 12).

Прѣвѣлати v. impf. -чаю, -чаши, συναλύνειν, склањати: Дел. 7, 26.

Прѣвѣлиши < прѣвѣлшти v. pf. -кѣ, -чиши, κατασῶρειν, привући: Лук. 12, 58; Јов. 6, 44; 12, 32; 21, 6.

Прѣвѣлѣнити < прѣвѣлѣнити v. pf. -ню, -ниши, προσλογίζεσθαι, adnumerare, приброжити: къ ниходящимъ въ рокъ (Пс. 87, 5).

Прѣвѣнити < прѣвѣнити v. pf. -книдѣ, -диши, περιεσέρχεσθαι, прићи, привући се, прикрасти се: Јуд. 1, 4; Рим. 5, 20; Гал. 2, 4.

Прѣвѣзложити < прѣвѣзложити v. pf. -жѣ, -жиши, προσαναθέσθαι, додати: Гал. 2, 6.

Привѣспоманѣти < привѣспоманѣти v. pf. -нѣ, -иши, сетити се: Прол.

Привремененъ < привремененъ 3. πρόσκαιρος, непостојан: Мат. 13, 21. Марк. 4, 17.

Приврѣщи < приврѣшити v. pf. -верѣ, -жиши, ῥίπτειν, одбацити; положити: къ ногамъ Исидоровима (Мат. 15, 30); предати се некое: къ тѣмъ приврѣженъ есмь ѿ ложницъ (Пс. 21, 11).

Привѣсъ m. ζυγός, вага, теразије, мерило: Приче Сол. 16, 11; Прем. Сол. 11, 23.

Привѣтствовати v. impf. -ствѣю, -иши, χαίρειν, предусретати с поздравом, поздравляти: Тов. 7, 1.

Привѣтъ m. πρόθεσις, одлука; намера: II Тим. 3, 10.

Привѣщавати < привѣщавати v. impf. -щаю, -иши, προσφθέγγεσθαι, поздравляти, проговарати; кукати, нарицати: Ч. погр. свешт. ик. 4.

Привѣзати < привѣзати v. pf. -заю, -заиши и -жѣ, -жиши, δεῖν, привезати: жребѣ привѣзано (Марк. 11, 2, 4; Лук. 19, 30); -сѣ, привезати се: жинѣ (I Кор. 7, 27).

Привѣзовати < привѣзовати v. impf. -зѣю, -зѣиши, ἀποδεῖν, привезивати: свѣри (Ном. пр. 196).

Привѣзъ < привѣзъ m. δεσμός, vinculum, привез, конопац, узица, узе, окови (Микл.).

Привѣждениѣ n. προσήλωσις, adfixio, прибијање, прикивање: Прол.

Привѣздити v. pf. -ждѣ, -здиши, 1) προσήλουν, приковати: на крѣстѣ (Кол. 2, 14); καθήλουν, прибити ексерима: Дел. 2, 23; Кан. И. Хр. п. 7 т. 1; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; Кан. св.

Теод. п. 1 Сл.; 2) περιπαίρειν, пробушити, пробости, натаћи, навући на себе нешто: иже колѣзнемъ многими (I Тим. 6, 10).

Пригласити v. pf. -шѣ, -иши, φωνεῖν, προσφωνεῖν, звати, дозвати, позвати: Марк. 9, 35; Лук. 13, 12; 16, 2; Јов. 2, 9; 4, 16; Дел. 10, 7.

Приглашати v. impf. -шаю, -иши, προσφωνεῖν, дозивати: Лук. 7, 32.

Приглашениѣ n. vocatio, позив: Прол.

Пригладъ < пригладъ m. aspectus, поглед: Прол.

Пригровѣ n. officium funebre, погребни обред: Прол.

Пригровный < пригровный 3. qui ad sepulcrum fit, који се употребљава при погребу; пр. моко, надгробна, посмртна реч (Прол.).

Придворица f. vestibulum, предворје, претсобље (Микл.).

Придворѣ n. ἐπαυλὶς, колиба, чадор, стан: II Мојс. 14, 2; Ис. 42, 11; προπύλαιον, предворје, претсобље (Микл.).

Придока f. res necessariae, потребне ствари; потреба (Микл.).

Придѣлати v. impf. -лаю, -иши, προσεργάζεσθαι, зарадити, донети: мнѣ (Лук. 19, 16).

Придѣлаз m. παρεκκλησίον, sacellum maiori templo adjunctum, мала црквица, олтар или престо у већем храму, на коме се врше богослужења одељено од главног олтара (Дјач.).

Придѣти v. pf. -дѣю, -дѣиши, προσφέρειν, поднести, принети: гѣхъ оцта ко оутѣмъ (Јов. 12, 29); Лук. 23, 28.

Придѣлати v. impf. -дѣю, -иши, в. придѣти.

Прижати < прижати v. pf. прижмѧ, -жмиши, ἀποθλίβειν, погазити, притиснути: ногѧ Валаамѧ (IV Мојс. 22, 25).

Призапрѣтити v. pf. -цѧ, -тиши, προσ-απειλεῖν, запрѣтити: Дел. 4, 21.

Призапрѣшати < призапрѣштати v. impf. -цаю, -цаши, претити (Микл.).

Призваніе n. πρόσκλησις, призив, по-зив (Вост.).

Призвати v. pf. -зовѧ, -виши, ἐπι-καλεῖν, призвати, дозвати: ко нма Гѧа (I Мојс. 12, 8).

Призракъ m. φάντασμα, привиђење, утвара: Мат. 14, 26; Марк. 6, 49.

Призираати v. impf. -раю, -раши, ἐπιβλέπειν, гледати на нешто: на землю (Пс. 103, 31).

Призло < призло n. κακὰ, mala, зло, неваљалство (Микл.).

Призрѣти v. pf. -зрю, -зриши, ἐπι-βλέπειν, погледати, припазити: Пс. 85, 16; Лук. 1, 48; Дел. 1, 25; 9, 38.

Приказъ m. μῦθος, fabula, 1) говор, приказивање; 2) прича, бајка, басна (Микл.).

Прикасатисѧ v. impf. -саюсѧ, -сае-шисѧ, 1) ἀπτεσθαι, дотицати се: Марк. 6, 56; Лук. 6, 19; 7, 39; Ст. на блаж. на Усп. Бог.; 2) προσφάειν, прихватати: време-немъ (Лук. 11, 46); 3) συγγράειν, мешати се с неким: Жидоки Валааманомъ (Јов. 4, 9).

Прикладный < прикладыъ 3. ἐναρ-μόνιος, ἀρμόδιος, idoneus, прикла-дан, згодан, складан, спретан (Микл.).

Прикладно < прикладно adv. про-σῆκον, convenienter, доследно, пристойно, прилично, занимљи-во (Ibid.).

Прикладовати v. impf. -дѧю, -дѧши, συγχρῖναι, додавати, дометати, сравњивати, поредити се: II Кор. 10, 12.

Прикладство < прикладыство n. com-paratio, упоређење, сравњење (Микл.).

Прикладъ m. παράδειγμα, exemplum, образац, пример (Ibid.).

Приклонитисѧ v. pf. -нюсѧ, -ниши-сѧ, κλίνειν, нагнути се: Лук. 24, 29.

Приключай m. συγχυρία, casus, слу-чај (Микл.).

Приключатисѧ v. impf. -чаюсѧ, -ши-сѧ, παρατυγχάνειν, сретати се, на-мерати се на неког: Дел. 17, 17.

Приключиніе n. σύμπτωμα, casus, до-гађај, случај, пригода (Вост.).

Приключитисѧ v. pf. -чѧсѧ, -чиши-сѧ, συναντάειν, догодити се: Дел. 20, 22; συμβαίνειν, случити се, десити се, збити се: Лук. 24, 14; Дел. 3, 10.

Приклажати v. impf. -каю, -каши, προσκυνεῖν, genua flectere, кле-чати (Микл.).

Приковарствинно < приковарственно adv. astute, лукаво: Прол.

Приколеснѣтисѧ < приколеснитисѧ v. pf. в. прикоснѣтисѧ: (Микл.).

Прикосновеніе n. ἀφ᾽, дотицање, до-дир: Кан. св. Андр. крит. п. 5 т. 4.

Прикосновѣнъ 3. προσιτός, приступа-чан: Сл. на Г. в. у средѧ IV седм. В. п.

Прикоснѣтисѧ < прикоснитисѧ v. pf. -снѣсѧ, -снѣшисѧ, ἀπτεσθαι, διγ-χάνεσθαι, дотаћи се: мѧка (Прем. Сол. 3, 1); ρδϣѧ: Мат. 8, 15; ρизѧ егѧ: Мат. 9, 21; 14, 36; Марк. 5, 27. 28. 30; 6, 56.

Прикровеніє < прикръвеніє п. ἐπιχάλυμμα, покривач; изговор: I Петр. 2, 16.

Прикровенъ < прикръвенъ 3. παρακαλυμμένος, сакривен: Лук. 9, 45.

Прикрѣта f. προξ, dos, мираз, опрема, прѣија (*Микл.*).

Прикривати v. impf. -ваю, -ваши, περικαλύπτειν, покривати: лицъ егw (Марк. 14, 65).

Прикрѣдивъ 3. iniuriosus, неправедан (*Микл.*).

Прикрѣжда f. ἐρήμωσις, desolatio, пустошење, рушење (*Ibid.*).

Прикрѣплениє < прикоупленіє п. συνάφεια, соппехіо, куповина: книга прикрѣплениа, кнѣга о куповини, писмено сведочанство о куповини нечега (Jer. 32, 16).

Прѣкрѣпъ m. ἐμπορεία, mercatura, трговина (*Микл.*).

Приложати v. impf. -лежѣ, -жиши, 1) προσκείσθαι, припадати: ѿ пришецеъ прилежащихъ къ нимъ ко Ірани (III Мојс. 22, 18); 2) ἐπέχειν, пажливо мотрити, гледати: онъ же прилежаши имъ (Дел. 3, 5); 3) παρακείσθαι, лежати, налазити се, бити код чега: Рим. 7, 18. 21; 4) ἐπιμένειν, остајати при нечем, чекати, оклевати (*Вост.*).

Приличенъ < приануенъ 3. ἀρμόδιος, прикладан, згодан, подесан: Сјед. воскр. гл. 2.

Приличіє п. ἀρμονία, сагласност, склад: Кан. Дух. п. 3 т. 1.

Приличнѣ adv. ἀρμόδιως, пристойно, згодно, подесно, добро: Еф. 4, 16.

Прилогъ m. προσβολή, нападај, навала: иже никакоже движѣтѣа прилогѣи вражіимъ (Степ. воскр. гл. 2 ант. 3); страстей ма имѣ-

цають прилоги: Молеб. Богор. п. 1 т. 2; сопотивенъ: Сл. на Г. в. на св. пр. Ил.; противный: Сл. на Г. в. на Уси. Бог.; Кан. ч. Крста п. 3 ирм.

Приложиніє п. 1) ἐπιβλημα, закрпа: плата нѣкѣлина (Марк. 2, 21); дар: да быхъ... твоѣа вѣгода-ти нмѣаъ приложиніє; увећавање, умножавање: грѣхъкъ (Мол. у Прич. бол.); 2) προσθήκη, додатак: Кан. прич. п. 6 т. 2; Мол. 1 по прич.

Приложити v. pf. -жѣ, -жиши, 1) προστιθέναι, метнути на што, дометнути, додати: II Мојс. 14, 13; поновити, продужити: и приложи (προσέθηκε, rursum, понова, опет) родити крата егw (I Мојс. 4, 2); ѡна третѣаго: I Мојс. 38, 5; приложи поимати, опет посла: IV Мојс. 22, 13; не приложи (οὐ προσέθετο, non ultra, не више) козвратити се къ нимѣ, не врати му се више: I Мојс. 8, 12; не приложѣ ктоиѣ проклати земли, небу више клети земље: I Мојс. 8, 21; προσθεῖναι, примакнути: козвратѣ коимѣ локоть единъ (Мат. 6, 27; Лук. 12, 25); умножити: вѣрѣ (Лук. 17, 5); ἐπιτιθέναι, дометнути: Апок. 22, 18; 2) παραβάλλειν, сравнити, упоредити, укратко реѣи, исказати: кой притчи приложимъ, у каквој ћемо га причѣ исказати (Марк. 4, 30); 3) παρέχειν, прибавити, пружити: паче приложниа безмолвіє (Дел. 22, 2) још већа тишина поста (*Вук.*); -са, 1) προστίθεσθαι, примакнути се, додати се: и ѿа кѣа приложатиа кѣимъ (Мат. 6, 33; Лук. 12, 31); обратити се: народъ

Прилиѣшенецъ < прилиѣшенецъ m. v.
прилиѣшникъ: Јез. 25, 16.

Прилиѣшеніе n. φόρα, смеса: тѣка
(Ос. 7, 4); тесто: Рим. 11, 16.

Прингипъ m. πρίνσιφ princeps, кнез:
Прол.

Принистисѧ v. pf. -ниѣсѧ, -сишисѧ,
προσφέρουσθαι, принети се (на
жртву): Јевр. 9, 28.

Принизвестисѧ v. pf. -виѣдѣсѧ, -де-
шисѧ, προκαταίεσθαι, увуѣи се:
Кан. Воздв. Ч. к. п. 9 т. 2.

Приникнѣти < приникнѣти v. pf. -кнѣ,
-кнѣши, διακρίντε, извирити:
пракда съ неѣи (Пс. 84, 12); па-
рахѣпте, погледати: Гдѣ съ не-
ѣи приниче на сыны челоѣческѣа
(Пс. 13, 2); надвирити се, са-
гнути се, надкучити се: Лук.
24, 12; Јов. 20, 5; во гробѣ:
Јов. 20, 11; Троп. Претпр.
Срет.; проникнути, завирити:
I Петр. 1, 12; провидети: Јак.
1, 25; Син. на Ускрс.

Приницати v. impf. -цаю, -цаиши,
παράκλιντε, пажливо гледати:
Ст. на стих. на св. Ник.

Приносити v. impf. -шѣ, -сиши, φέ-
ρειν, приносити: Марк. 1, 32;
Јов. 16, 2; Дел. 4, 34; Јевр.
5, 1. 3; Ткоѧ (т. ј. дѣры) ѿ тко-
нѣхъ (т. ј. раѣшѣхъ) тѣѣ приноса-
ще ѿ кѣѣхъ (т. ј. людѣхъ) и за-
виѧ (т. ј. блгодѣлнѣа) (Сл. Ни-
кольски, 432; Митр.-Мирк., II
97 и др.).

Приносѣ m. προσφορά, принос: III
Мојс. 3, 3.

Приношеніе n. v. приносѣ: Дел. 21,
26; 24, 17.

Приплодити v. pf. -плождѣ, -диши,
εὐχαρίσταν, умножити: Ст. на Г.
в. у I Нед. В. п.

Приплодовати v. impf. -дѣю, -дѣиши,
φέρειν, доносити: Марк. 4, 8.

Приплодъ m. καρπός, fructus, плод,
приплод, прираштај, добитак:
Прол.

Приплѣшивъ 3. subcalvus, нешто
мало ѣлав: Прол.

Приповѣдвати v. impf. -ваю, -ваиши,
ἐπιδιαιτάσσεσθαι, дometати: Гал.
3, 15.

Приповѣдовати v. impf. -дѣю, -иши,
ἐντυγχάνειν, жалити се, тужити
се на неког: Рим. 11, 2; inter-
cedere, посредовати: Рим. 8, 27.

Приподатисѧ v. pf. -дамысѧ, -дасисѧ,
ἐκχωρηγήσασθαι, допустити се:
II Петр. 1, 11.

Приполъ m. ἐπενδύτης, горња ха-
љина: ношѣи кѣ приполѣ цѣѣт-
ки . . (Прол.).

Припратѧ f., припратъ m. и припратъ
f. νάρθηξ, πρόθυρον, vestibulum,
притвор цркве, паперта, пре-
пратѧ, засебно одеѣење у хра-
му одреѣено за женске; жен-
ска црква: Прол.; Тип.

Припращеніе n. coniunctio, matri-
monium, свеѣа, брак: Прол.

Припращати < припращати v. impf.
-заю, -заиши, συνάπτειν, спрезати,
спајати, свезивати (Микл.).

Припращѣи < припращѣи v. pf. -пра-
гѣ, -пращѣиши, συζευγύναι, спре-
ѣи, спојити, свезати (Микл.;
Вост.).

Припращеніе n. πρόσκομμα, размири-
ца, сваѣа; вреѣање, удар: Сл.
на стих. на св. Дим. и Сл. на
Г. в. на св. Спир. чуд.

Приразитисѧ v. pf. -ражѣсѧ, -зишисѧ,
προσκόρειν, ударити се о што,
сударити се с ким: Прем. Сир.
13, 3.

Приреци v. pf. -рикѣ, -чиши, 1) προσ-
εἶπαι, рећи: Сл. на хвал. у Нед.
Самар.; 2) προστιθέναι, додати,
дометнути (у говору): Прол.

Приристати v. pf. -рицѣ, -чиши,
προστρέχειν, притрчати: Марк.
9, 15.

Присвоєніє п. τὸ προσοικισθῆναι, при-
свајање, добитак; својта, род-
бина: ἰσοδυναμίας προσοικιστῆς не забди,
Владычице (Сл. на лит. на Усп.
Бог.).

Присванѣти < присванѣти v. pf. -нѣ,
-ниши, καυματίζεσθαι, повенути:
Мат. 13, 6; приклад: Марк. 4, 6.

Приселитисѣ v. pf. -селюсѣ, -ли-
шисѣ, παροικίζεσθαι, населити се
до некога, живети с неким:
Пс. 5, 5.

Присельникѣ м. πάροικος, који ста-
нује до некога, сусед, гост,
укућанин, дошљак: III Мојс.
22, 10; 25, 23. 47.

Прискрѣвѣти < прискрѣвѣти 3. περὶ-
λῦτος, тужан, жалостан: Мат.
20, 38; Марк. 14, 34; брижан:
Непор. троп.

Присмотрѣніє < присмотрѣніє п.
ὁρασις, похотѣлив поглед: жєны
мѣжаты (Прем. Сир. 41, 26.).

Присмѣдитисѣ v. pf. -ждѣсѣ, -диши-
сѣ, καυματίζεσθαι, укварити се (од
врућине), усмрдити се, уплесни-
вити се: мѣтѣл (Прол.).

Приснодѣва < приснодѣва f. ἀειπάρ-
θενος, увек девојка: Кан. Благ.
п. 9 ирм.

Приснодѣвственный 3. ἀειπάρθενος,
који је увек целомудрен, увек
девојачки: оутрока (Конд. Усп.
Бог.).

Присноживопитаніє п. ἀειζωοτροφία,
вечна храна: Степ. воскр. гл.
7 ант. 1.

Присноживотіє п. ἀειζωία, вечни жи-
вот: Степ. гл. 3 ант. 1.

Присноживотный < присноживотный 3.
ἀειζωος, који има вечни жи-
вот: Ст. на хвал. на св. Три
Јер. и св. Спир. чуд.

Приснопамятный < приснопамятный 3.
ἀειμνήστος, достојан, вредан
свагдањег спомињања: Јект.
суг.; Конд. св. Спир. чуд.

Приснопоминаемый 3. свагда спо-
мињани: Прол.

Приснопоминимый 3. никад незабо-
рављени: Ст. на Г. в. 3 на св.
Ц. К. и Јел.

Приснославный 3. ἀσίδιος, увек сла-
ван: Конд. у Нед. Сам.

Присносѣщный < присносѣщный 3.
ἀσίδιος, који јесте увек, вечан:
Рим. 1, 20; кѣтъ: Троп. Пре-
обр.; συναίδιος, који је увек с
неким: Мол. св. В. В. 2 на
Дух. веч.

Приснотекѣцій 3. ἀένναος, βρύουσος,
који увек тече, непресушни:
рѣка (Прем. Сол. 11, 7. 8); источ-
никъ: Самогл. гл. 4 у Ч. Је-
леосв.; Мол. св. В. В. 3 на
Дух. веч.

Присный 3. δικεῖος, домаћи: I Тим.
5, 8; γνήσιος, рођени, искрени:
ѣпрѣжничѣ (Филиб. 4, 3); чадѣ:
Тит. 1, 4.

Присно < присно adv. ἀεὶ, semper,
свагда, увек, непрестано, не-
прекидно: Дел. 7, 51; присно мѣй,
ἀεὶ ὢν, који увек постоји: Мол.
на св. Лит. Злат.

Присовѣтовати v. impf. -тѣю, -тѣ-
ши, συμβουλεύειν, саветовати, да-
вати савет: IV Мојс. 24, 14.

Присопѣ < присопѣ м. φάραμα, mas-
sa, умешено тесто (Микл.).

Приспѣти v. pf. -спѣю, -спѣши, *κατασπεύδειν*, појавити се, показати се, похитати: V Мојс. 33, 2; *приспѣ* конецъ, *ἀπέχει*, свршено: Марк. 14, 41.

Проставленіе < **проставленіе** n. *ἐπιβλημα*, закрпа: Мат. 9, 16; Лук. 5, 36; n. *δομοκτομ*, *οἰκονομία*, управљање домом: Лук. 16, 2.

Проставникъ < **проставникъ** m. *ἐπιτροπος*, *οἰκονομος*, надзорник, управитель, чувар, настојник: Мат. 20, 8; Лук. 16, 3.

Присталица < **присталица** m. *ἐπίμητος*, *advena*, дошляк (*Микл.*).

Пристанище < **пристанище** n. *ἄρμος*, 1) ланац, узица, огрлица; 2) пристаниште, лука: на пристанищи кораблей (I Мојс. 49, 13).

Пристрастіе n. *προσπάθεια*, страст, страсна љубав, наклоност; *μῆρκος* пр., страсна љубав према свету: Самогл. гл. 4 у Ч. погр.

Пристрашенъ 3. *ἐκφοβος*, претрашен, претрављен: Мат. 9, 6; Лук. 24, 5. 37; Дел. 10, 4; Евр. 12, 21; Апок. 11, 13.

Пристрой m. *παροσκευασμα*, праерагатио, спрема, опрема; настројење, расположење: *ἀδυσκηνος* (Прол.).

Пристаждати < **присътаждати** v. pf. -стаждѣ, -ждиши, *κτᾶσθαι*, придобити, присвојити: III Мојс. 22, 11.

Присъщъ, -и, -и < **присъщъ** part. praes. act. од *присъти*, *παρών*, присутан: II Кор. 10, 2.

Присѣдѣти v. impf. -сѣждѣ, -диши, *προσμένειν*, остати, седети уз, до, код некога: Мат. 15, 32; Марк. 8, 2.

Присѣнный < **присѣнный** 3. *κατάσχιος*, сеновит, хладовит: *δρυκο*

(Иез. 20, 28); *гора*: Свјет. богор. у Нед. св. от.

Присѣтити m. *qui invisit*, завидливац (*Микл.*).

Присѣтити v. pf. -щѣ, -тиши, *ἐπισκέπτεσθαι*, посетити, походити: II Мојс. 3, 16; 32, 34.

Присѣщати < **присъщати** v. impf. -щю, -щаши, *ἐπισκοπεῖν*, разгледати, похађати, посеђивати: II Мојс. 32, 34; светлити, сијати: *κἀφ᾽ ἑαυτοῦ* *присѣщати* свѣта лица *τὸν ὄφθ* (Мол. у св. Лит. Злат.).

Присѣщніе < **присъщение** n. *ἐπισκοπή*, надгледање, надзирање: II Мојс. 3, 16; Ис. 29, 6.

Присага < **присага** f. *ῥακος*, *iuramentum*, присега, заклетва (*Микл.*).

Присагати < **присагати** v. impf. -гаю, -гаши, *iurare*, заклинаѣти, клети (Ibid.).

Присагнѣти < **присагнѣти** v. pf. -гнѣ, -гнѣши, 1) *ἅπτεσθαι*, *tangere*, дирнути, дотакнути; 2) *iurare*, присегнути, заклети (Ib.).

Присаженіе n. 1) *ἅφ᾽*, *tactus*, додир, дотицање; 2) *ῥακος*, заклинање (Ibid.).

Присазати v. impf. -заю, -заши и -жѣ, -ждиши, 1) *ἅπτεσθαι*, *tangere*, додиривати, дирати, дотицати; 2) *iurare*, присизати, заклинаѣти (Ibid.).

Присаши < **присаши** v. pf. -сагѣ, -ждиши, в. *присагнѣти*.

Притварати v. impf. -раю, -раши, *παροσκευάζειν*, прагае, спремити, зготовити; *στεῖν*, задобити: Прол.

Притвореніе n. *σκηψις*, изговор; образина, маска; Сјед. ант. 3 на В. четврт.

Притворный < притворный 3. ἐπιπλά-
στός, притворан, варлив, лу-
кав: Конд. на Усек.

Притворъ m. 1) στοῦλ, притвор, трем:
Јов. 5, 2; Богомишнь: Јов. 10, 23;
Сл. на стих. у Нед. расл.; 2)
женско одељење у храму, па-
перта. У старој хришћ. Цркви
постојала су у храму два при-
твора: спољашњи, т. зв. πρὸ-
ναός, у коме су стајали покај-
ници првога разреда κλαίοντες,
и унутрашњи, т. зв. νάρθηξ, у
коме су стојали покајници II
разреда, ἀκροώμενοι, катихумени
I разреда и енергумени (*Митр.-
Мирк.*, I, 98—99).

Притворати v. impf. -раю, -раи-
ши, περιποιεῖν, чинити да нешто
остане, сачувати: добрѣ ко изд-
жикшии степень неѣ добрѣ притко-
рають (Мол. у Ч. хирот. љако-
на); пр. неѣ, ὑποκρίναι, правити
се, претварати се, градити се:
Лук. 20, 20.

Притици < притешти v. pf. -тиѣ,
-чиши, 1) προστρέχειν, притећи,
притрчати: къ рѣтнѣи имѣ (I
Мојс. 18, 2); къ притворѣ: Дел.
3, 11; Богор. воскр. гл. 5; 2)
κατατρέχειν, устремити се: на на
(Дел. 21, 32).

Приторгнѣти < притрѣгнѣти v. pf.
-гнѣ, -гнѣши, ἐπιστᾶν, attrahere,
притегнути, привући: Прол.

Приточествовати < притѣхъствовати
v. impf. -ствѣю, -ствѣши, πα-
ραδειγματίζεω, compare, упореѣи-
вати, сравњивати, примерима
доказивати: Прол.

Приточник < притѣхъникъ m. παροι-
μαστής, proverbiorum scriptor,
који говори или пише у при-
чама, у сликама. Тако се често

назива цар Соломон, писац
књиге Прича (*Дјач.; Микл.*).

Притрапство n. ἀγδία, foeditas, мр-
зост, злогоља, досада; гнусност,
грдоба (*Микл.*).

Притранъ 3. φοβερός, horrendus,
страшан, страховит, ужасан
(Ibid.)

Притрепѣтний < притрепѣстьнъ 3. πε-
ριτρόμος, испуњен трепетом, дрх-
тав, уздрхтао: Мол. 7 пред
прич.

Притѣжати < притѣжати v. impf.
-жаю, -жаши, ἐνοχλεῖν, molestum
esse, додијавати, досађивати,
узнемиривати, сметати: Прол.

Притѣжнѣ < притѣжнѣ adv. ἐπαχ-
θῶς, moleste, досадно, непри-
јатно, тешко: Прол.

Притѣпити < притѣпити v. pf. -паю,
-пиши, ἀμβλύειν, затупити, осла-
бити: жало грѣхѣовнои (Ст. на Г.
в. воскр. гл. 5.).

Притѣцати < притоцати v. pf. -тѣчѣ,
-чиши, παραβάλλειν, compare,
упоредити, сравнити (*Микл.*).

Притѣжаніи < притѣжаніи n. κτήσις,
тековина, посед, зарада, баш-
тина: III Мојс. 25, 10.

Притѣжательнѣ (мѣстоимѣніи) n. pro-
pomen possessivum, присвојна
заменица (ГраMAT.).

Притѣжати < притѣжати v. pf. -жѣ,
-жиши, κτᾶσθαι, стећи, заради-
ти: Лук. 18, 12.

Приходскій 3. парохіјски; n. ерѣй,
парох (*Жив.*).

Приходъ m. 1) ἄφεις, παρούσα, до-
лазак; 2) παροχία, парохіја;
црквена општина; 3) reditus, по-
вратак; 4) παρεπήμερος, advena,
дошљак, досељеник (*Микл.*).

Приходжанинъ m. рус., парохіја-
нин (*Жив.*).

Прихрадаахъ 3. crispus, кудрав, куж-
драв, коврчасть (*Микл.*).

Прицѣпнѣти v. pf. -лю, -пиши, ἐγ-
κεντρίζειν, прицепити: Рим. 11,
23; -са: Рим. 11, 17. 19. 23. 24.

Прицѣплати v. impf. -плаю, -пла-
иши, прицеплявати (*Микл.*).

Причастнѣхъ < прихастнѣхъ m. в. ки-
ноникъ.

Причастіи < прихастіи n. 1) κοινω-
νία, заједница: Пракѣ къ вѣз-
законію (II Кор. 6, 14); сѣгѣ
Δὲχα: св. Лит.; 2) μέρις, део, у-
део, учешће: κατέλα τῶν κο-
κῆτε (Кол. 1, 12); 3) μετάληψις,
учествовање: Мол. у св. Лит.
пређ.; причешће: сѣгѣ тѣла и
крокѣ (Мол. после прич.).

Причастити < прихастити v. pf. -ишъ,
-стиши, κοινωνεῖν, участвовать;
κληρονομεῖν, наследити (*Микл.*);
-са, 1) μετέχεив, припадати: ко-
лѣнѣ иноиѣ (Евр. 7, 13); при-
честити се: сѣгѣ тѣла и крокѣ (Мол.
верн. 2 у св. Лит. Злат.); жи-
вотворѣннѣхъ тѣла: Мол. у св.
Лит. пређ.; тайныя вечери: Кан.
прич. п. 4 т. 2; 2) μεταλαβεῖν,
учествовати, имати удела у че-
му, имати општења с ким, до-
бити део од нечега: да прича-
стима сѣгѣ егѣ (Евр. 12, 10);
помешати се у нешто: γράχωμα
еа (Апок. 18, 4).

Причастникъ < прихастникъ m. μέ-
τοχος, κοινωνός, причесник, друг,
удеоник, заједничар: Лук. 5, 7;
II Петр. 1, 4; Стат. I ст. 63.

Причащатиса < прихаштатиса v. impf.
-щаюса, -щаишиса, μετέχεив, оп-
штити, мешати се у нешто: I
Кор. 9, 12; имати заједницу у
нечем: I Кор. 10, 17. 21; хра-
нити се: мѣки (Евр. 5, 13);

пречистиагѣ тѣла и честныя крокѣ:
Мол. 6 у Послед. прич.

Причащеніе < прихаштение n. μετά-
ληψις, причешће: сѣгѣ тѣла и
крокѣ: Кан. прич. п. 9 т. 2; сѣгѣ
тѣла: Кан. прич. п. 6 т. 2.

Причисти < прихисти и прихисти v.
pf. -чтѣ, -чтѣши, καθαριθεῖν, при-
бројати, убројати, урачувати:
Дел. 1, 17. 26; 2, 17; уврсти-
ти: Ант. 14 на В. четврт.

Причѣтникъ < прихѣтникъ m. κληρι-
κός, клирик, црквени служи-
тель: Ном. пр. 3.

Причѣтъ < прихѣтъ m. κλήρος, број,
каталог, списак, коцка; клир,
свештенство: I Петр. 5, 3; Син.
у I Нед. В. п.; вѣзъ причѣ рода,
ἀγενεαλόγητος, непозната рода:
Евр. 7, 3.

Причитати v. impf. -таю, -таиши, προσ-
αριθμεῖν, прибројати (*Микл.*);
-са, λογίζεσθαι, катаλέγεσθαι, у-
рачунавати се, примати се, при-
знавати се: Рим. 9, 8; I Тим.
5, 9.

Причитатиса v. pf. -чтаюса, -чтаи-
шиса, συζευγνῶναι, прибројати се,
спојити се, сјединити се: ко
Хрѣстѣ женихѣ (Ст. на Г. в. 5
на преп. Параск.).

Пришедѣ, -ый, -шій 3. part. praet.
act. I од прѣити, ἐλθών, дошав-
ши: Мат. 2, 23 и др.

Пришелецъ и пришелецъ < пришельца
m. 1) πάροικος, досельеник (код
Вука: црквар): ты ли єдинъ
пришелецъ єси ко Ιερουσαλήμ (Лук.
24, 18); 2) παρεπίδημος, иностран-
ца, гост: I Петр. 1, 1; 3) προσήλυτος, а) дошляк, странац:
Гдѣ хранитъ пришельцы (Пс. 145,
9); б) прозелита т. j. Јудеј из
незнабоштва, или незнабожац

(језичник) који је примио јудејску веру: Мат. 23, 15; Дел. 2, 10; 6, 5. Прозелите су се делиле на *прозелите врата* који још нису примили обрезање, и *прозелите правде* који су примили обрезање и вршили цео закон јудејски.

Пришлѣсткѣ < пришлѣсткѣ n. παροικία, наставање, пребивање: Пс. 119, 5; Дел. 13, 17.

Пришлѣстковати v. impf. -стѣхю, -иши, παροικεῖν, настанити се у туђој земљи; преселити се: къ землю Хамокъ (Пс. 104, 23).

Пришлѣсткѣ < пришлѣсткѣ n. παρουσία, ѣлеусис, долазак: Мат. 24, 3; I Кор. 16, 17; II Сол. 2, 9; Јак. 5, 7; Конд. св. Јов. Прет.; присуство: Филиб. 2, 12.

Прѣмлемъ, -ый 3. part. praes. pass. од прѣмлати, λαμβάνομενος, који се прима, узима: Јевр. 5, 1.

Прѣмлай, -люшъ, -люцій 3. part. praes. act. од прѣмлати, λαμβάνων, који прима: Мат. 10, 41; Јов. 5, 44; Јевр. 7, 5.

Прѣмница < приемница f. 1) διάδοχος, намесница, замена: Ак. Бог. ик. 6; 2) ἀνάδοχος, старица, старија монахиња која, при постригу, прима новопострижену из руку духовника као духовну кћер коју даље има да руководи у духовноме животу: Ном. пр. 81.

Прѣмъ, -ый, -шій 3. part. praes. act. I од прѣлати, λαβών, прослабѣменос, примивши, који је примио, узео: Мат. 25, 16; 26, 52; Марк. 8, 32 и др.

Прѣждити v. pf. -ждиѣхъ, -виши, προσδαῖν, потрошити: Лук. 10, 35.

Прѣмлати v. impf. -имаю, -иши и -емлю, -емлиши, λαμβάνειν, примати: кѣжениѣ паче дѣлти, нежели прѣмлати (Дел. 20, 35).

Прѣмлицъ < приимлицъ m. ἀναδόχος, који прима; кум, духовни отац (старац) коме се предаје новопострижени монах под руководством: Ном. пр. 79.

Прѣмничество < приимничество n. 1) hereditas, наследство; 2) conditio compatris, кумовање (Микл.).

Прѣмъ, -ый, -шій 3. part. praes. act. I од прѣлати, λαβών, узевши: чашѣ (Марк. 14, 23; Лук. 22, 17); δεξάμενος, примивши: ѣдохники (Јевр. 11, 31).

Прѣскреннѣ < приискреннѣ и прѣискреннѣ < приискренно adv. 1) παραπλῶς, на исти начин, такође, исто тако: Јевр. 2, 14; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; 2) alacri animo, присно, усрдно, искрено (Микл.).

Прѣити v. pf. -идѣхъ, -диши, ἔρχομαι, доћи: Мат. 2, 2; 6, 10 и др.

Прѣказъ m. exemplum, пример, образац: Прол.

Прѣподовити v. pf. -довлю, -виши, συμπάγειν, упоредити, сравнити (Микл.).

Прѣврѣсти v. pf. -врѣщѣхъ, -виши, κερδαίνειν, наћи, стећи, задобити: мѣръ кнѣ (Мат. 16, 26; Марк. 8, 36); κερδαῖς μακρῆς: Сл. на Г. в. на св. кн. Лаз.

Прѣврѣстнѣ n. κέρδος, добитак: Филиб. 1, 21; 3, 7; περισμός, тековина: I Тим. 6, 5.

Прѣвѣщатица < приовѣщатица v. impf. -щася, -щасиши, κοινωεῖν, узимати удела у нечем, учествовати у нечем: I Петр. 4, 13; Еф. 5, 11; I Тим. 5, 22.

Прѣвѣщеніє < прѣвѣштеніє п. μέ-
θεῖς, удео, учешѣ: Кан. у Ч.
Јелеосв. п. 6 т. 2.

Прѣвѣщенъ < прѣвѣштенъ з. κοινω-
νός, удеоник, учесник; не прѣ-
вѣщенъ быти, ἀπειναι τινός, бити
удаљен од нечега: око οὐκω да
не прѣвѣсно едетъ кѣакагω лѣ-
какагω зрѣніа (Мол. верн. 1 у
св. Лит. преѣ.).

Прѣвѣшитиса < прѣвѣшитиса v. pf.
-шѣса, -шишиса, κοινωνεῖν, узе-
ти удела у нечем: Јевр. 2, 14;
Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Прѣвѣшникъ < прѣвѣштитникъ т. ра-
ticeps, учесник, удеоник, сау-
чесник: Прол.

Прѣвѣѣти v. pf. -дѣю, -дѣши и
-вѣждѣ, -ждиши, σκεπάσειν, te-
gere, покрити, заоденути, за-
стрети, заогрнути: прѣвѣѣжи...
нагаго (Прол.).

Прѣвѣѣдѣти < прѣвѣѣдѣти v. pf.
-дѣю, -дѣши, deficere, рауперем
fieri, осиромашити (Микл.).

Прѣвѣѣнити v. pf. -ню, -ниши, κα-
τασχεῖν, осенити, покрити се-
ном: изъ горы гѣла прѣвѣѣнныа
пришиа еи Хрїстѣ (Кан. у Нед.
блуд. с. п. 4 ирм.); ѿ горы прѣ-
вѣѣнныа чаши: Кан. у Нед.
Цвет. и на Божиѣ п. 4 ирм.

Прѣвѣѣнище < прѣвѣѣниште п. δο-
χεῖον, склониште: Прем. Сир.
39, 23; пристаниште, прибе-
жиште, стан: Кан. у суб. I седм.
В. п. п. 6 богор.; Маріє чѣстноє
Вѣки прѣвѣѣнище: Сл. II сјед.
васкр. гл. 1; прѣвѣѣности Бжїа
прѣвѣѣнище: Ак. Бог. ик. 9; тогω
пришиѣтїа: Мол. 3 у Послед.
прич.; Кан. воскр. гл. 7 п.
9 ирм.

Прѣлѣти < прѣлѣти v. pf. прѣлѣмѣ, -имѣ-
ши, παραλαμβάνειν, примити, при-
хватити: Маріамѣ (Мат. 1, 20);
λαμβάνειν, узети: кѣѣтїлїнїкї кѣоа
(Мат. 25, 1); обузети: οὐκω
(Лук. 5, 26); страхъ: Лук. 7, 16;
ѣдѣ прѣлѣти, κρίνεσθαι, судити,
бити суѣен: Дел. 25, 9. 10. 20;
Јак. 2, 12; I Петр. 4, 6; Рим.
2, 12; I Кор. 6, 2; II Сол. 2,
12; Апок. 11, 18; 20, 12. 13;
ѣχειν, постићи, добити, наћи:
кѣоркѣ (II Кор. 2, 3; Филиб. 2,
27); тїνειν, трпети: мѣкѣ (II Сол.
1, 4); κομίζεσθαι, стећи, добити:
ωκѣтоканїе (Јевр. 10, 36; 11, 39.).

Прѣлѣтїе < прѣлѣтїе п. λήψις, ἀπο-
δοχή, примање: Филиб. 4, 15;
I Тим. 1, 15; 4, 9; кѣ прѣлѣтїе
рода, εἰς διαδοχήν γένους, за на-
стављање, за продужење рода
(Ч. обруч.).

Прѣлѣтїникъ < прѣлѣтїнїкѣ т. крште-
ни кум: Прол.

Прѣлѣѣ f. procrastinatio, одгађање
на сутрашњи дан (Микл.).

Прѣлѣѣвити v. pf. -вѣлю, -вѣши, 1)
digerere (cibum), сварити јело
(Микл.); 2) παρατείνειν, продужи-
ти, протегнути, прострети, раз-
макнути: прѣлѣѣ мїлостѣ тѣю
вѣдѣщымѣ тѣ (Пс. 35, 11).

Прѣлѣѣз т. spatium, размак у про-
стору или времену (Микл.).

Прѣлѣѣтѣти < прѣлѣѣтѣти v. pf. -вѣр-
шѣ, -тиши, τριπᾶν, прѣлѣѣтити,
прѣлѣѣтити: οὐχο шїломи (II
Мојс. 21, 6).

Прѣлѣѣѣѣ < прѣлѣѣѣѣ т. προπ-
ταστήσας, коїи унапред види,
пророк: Конд. св. Ил.

Прѣлѣѣѣти v. pf. -ждѣ, -диши, про-
орѣѣ, прѣлѣѣѣти, унапред ви-
дѣти, прѣлѣѣѣти: Пс. 138, 3.

Прокодити v. impf. -кождѣ, -диши, *προπέμπειν*, проводить, пратити: I Кор. 16, 6. 11; -сѣ, *προπέμπειν*, бити провођен, бити пратен од некога: *καὶ* (Рим. 15, 24; II Кор. 1, 16).

Провождати v. impf. -ждаю, -ждаши, *προπέμπειν*, провађати, пратити: *ἐν* корабль (Дел. 20, 38); *συνοδεύειν*, испрађати, спроводити: *οὐμνησῶ* (Ч. погр. свешт. ик. 7).

Проквозвѣстковати v. impf. -ствѣю, -ши, *praedicare*, проповедати: Прол.

Проквозвѣстити < **проквѣзвѣстити** v. pf. -щѣ, -стиши, *προαγορεύειν*, унапред јавити, претсказати, прорећи: Сл. у Кан. на Лаз. суб. п. 6.

Проквозвѣстникъ < **проквѣзвѣстникъ** m. *προάγγελος*, гласник: Ст. на Г. в. на Рожд. Бог.; Ст. на хвал. на Рожд. св. Јон. Прет. и на Усек.

Проквозвѣщати < **проквѣзвѣщати** v. impf. -щаю, -щаши, претсказивати, прорицати: Ст. на Г. в. у Нед. св. от. 7 вас. саб.; Ст. на блаж. Соб. св. Јов. Прет.

Проквозвѣщеніи < **проквѣзвѣщеніи** n. *προάγγελος*, објављивање, оглашавање, навештавање: Ст. на Г. в. на Рожд. Бог.

Проквозгласити < **проквѣзгласити** v. pf. -шѣ, -стиши, *προαναφωνεῖν*, рећи унапред, објавити: *πῶς* *προκвозгласи* (Догм. гл. 4); Кан. воскр. гл. 1 п. 4 ирм.; Прип. п. 9 на Усп. Бог.

Прокосхищати < **проквѣзхыщати** v. impf. -щаю, -щаши, *προαρπάζειν*, унапред одузимати, пре вре-

мена отимати, од уста откидати (*Вост.*).

Провѣдѣцъ < **проквѣдѣцъ** m. *προγνώστης*, *praescius*, који унапред зна (*Вост.*; *Микл.*).

Провѣдѣти v. pf. -вѣмъ, -вѣси, *προγνώσκειν*, унапред знати: Сјед. 1 на св. Прок.

Провѣстковати v. impf. -ствѣю, -ствѣши, *κηρύσσειν*, огласити, прогласити: Мол. у Ч. хирот. љакон.

Провѣщавати < **проквѣщавати** v. impf. -ваю, -ваши, *ἀποφθέγγεσθαι*, прорицати, навештавати: Јез. 13, 9; Пс. 118, 172; Дел. 2, 4; II Петр. 2, 16; *προσφθέγγεσθαι*, говорити: Ст. на блаж. у Ч. погр. свешт.

Провѣщаніи < **проквѣщаніи** n. 1) *προσηγορία*, објава, поздрав, беседа; именовање, називање: Богор. отпуст. гл. 6; 2) *φθόγγος*, глас, звек (*Микл.*); 3) *ἀποφθεγμα*, изјава (*Вост.*).

Провѣщати < **проквѣщати** v. impf. -щаю, -щаши, *φθέγγεσθαι*, казивати, говорити: Пс. 77, 2; 92, 4; II Петр. 2, 16; Стат. III ст. 172.

Прогалина f. *foramen*, рупа која је начињена бушењем, продор (*Микл.*).

Проданіи n. *πρᾶσις*, продаја: III Мојс. 25, 42. 50; V Мојс. 8, 8.

Продѣзатѣль < **продрѣзатѣль** m. *τολμήτης*, дрзак, безобразан човек: II Петр. 2, 10.

Продѣзникъ < **продрѣзникъ** 3. дрзак: II Тим. 3, 3.¹

Продѣхъ m. *spiraculum*, одушка (*Микл.*).

¹ Ове речи нема у грчком тексту.

- мански, па су га после напустили добровољно, или по потреби службе.
- Произволеніє** < произволеніє п. *προθυμία*, жеља, жудња, тежња, ревност, добра воља: Мол. 7 у Посл. прич.
- Произволенъ** < произволенъ 3. *ἐκούσιος*, *spontaneus*, добровољан, драговољан (*Микл.*).
- Произволъ** m. *voluntas*, жеља, слободна воља (*Микл.*).
- Произвѣствовати** v. *imprf.* -ствѣю, -иши, *confirmare*, посведочавати, потврђивати; претсказивати: Прол.
- Произвѣстѣнъ** < произвѣстѣнъ 3. *certus*, извѣстан, познат, тачно извѣстен, који добро унапред зна: Прол.
- Произвѣщати** v. *imprf.* -щаю, -щаиши, в. произвѣщевати.
- Прокаженіє** п. *λέπρα*, губа: Марк. 1, 42; Лук. 3, 12.
- Прокаженъ**, -ый 3. *λεπρός*, који болује од губе, губав: II Мојс. 4, 6; III Мојс. 13, 44. 45; Мат. 8, 2; Марк. 1, 40; Лук. 4, 27; Троп. св. Ил.
- Проказа** f. в. *прокаженіє*: III Мојс. 13, 3; Мат. 8, 3; Лук. 5, 13; пр. *инкал*, врста болести у жарким крајевима: Прол.
- Проказивъ** 3. *πονηρός*, *malus*, зао, рђав, opak, неваљао, злобан (*Микл.*).
- Проклати** < проклати v. *pf.* -клинѣ, -иши, *καταράσθαι*, проклети: Мат. 25, 41; Марк. 11, 21; *ἀναθεματίζειν*, заклетѣ: Дел. 23, 14.
- Проклатіє** п. *κατάρασις*, проклетство: IV Мојс. 23, 11; Нејем. 13, 2.
- Проклатство** п. в. *проклатіє*: Нејем. 13, 2.
- Прокое** adv. *τοῦ λοιποῦ*, *in posterum*, уосталом, надаље, унапредак (*Микл.*).
- Прокрой** m. *perforatio*, пробушена рупа: Прол.
- Прокѣдити** v. *pf.* -кѣждѣ, -диши, *ὀβριζεῖν*, злостављати, грдити, срамотити, ругати се: Прол.
- Прокѣдливъ** 3. *perniciosus*, опасан, шкодљив, свадљив, цандрљив: жена (Прол.).
- Прокѣженіє** < прокоужденіє п. *ἀκολασία*, раскалаиност: Прол.
- Пролѣти** v. *imprf.* -лію, -ліиши, *ἐκχεῖν*, проливати: крокъ (Рим. 3, 15); *молитѣ*: Кан. пок. над млад. п. 6 ирм.
- Проложіє** п. *ὄδρις*, *dolor parturientis*, бол при порођају (*Микл.*).
- Промасиръ** m. *praefectus coquorum*, главни кувар (*Микл.*).
- Промкнѣтисѣ** < *промкнѣтисѣ* v. *pf.* -кнѣсѣ, -кнѣишѣ, *διαφρηνίζεσθαι*, промакнути се, раширити се, разгласити се: *промкнѣ* слоко (Мат. 28, 15; I Сол. 1, 8).
- Промѣжай** m. *sunctator*, оклевало, неодлучан човек (*Микл.*).
- Промыслиникъ** < *промыслиникъ* m. *προνοήτης*, који се брине за нешто, старатељ, бриговођа: *ничинѣ* (Ст. на хвал. на св. Јов. Злат.). *промысли* теб, *брижники*
- Промыслъ** < *промыслъ* m. *πρόνοια*, промисао, старање Божје о свѣту; брига, владање, старање: *царѣ* (II Мак. 4, 6).
- Промышлати** v. *imprf.* -шлаю, -шлаиши, *οἰοτεῖν*, размишљати, старати се о нечем: II Мак. 4, 5.
- Пронареченный** < *пронареченъ* 3. *προεκηρυγμένος*, претсказан, на-

пред објављен, напред наре-
чен: Дел. 3, 20.

Пронациртати < пронацирѣти v. impf. -таю, -таиши, *προδιαχαράττειν*, на-
циртати: Кан. ч. Крста п. 6 ирм.

Пронзати < пронызати v. impf. -заю,
-заиши, *βάλλειν*, згађати, пога-
ђати, пробадати, бости: *ἱστῶ-
μαι* дшш (Стат. II ст. 91).

Пронзишти < пронызишти v. pf. -зиш,
-зиши, пробости: *пронзыныи*
ткыи *рѣкыи* (Ст. на блаж. у
Нед., свих. св.); Син. на В. пет.

Проникишти < проныкишти v. pf. -киш,
-киши, *διακρίπτειν*, произићи, из-
растити, извирити, изникнути:
ἐκζακωνίαι (I Мак. 9, 23); *γῆς*
ниці *икъ* *траки*: Пс. 91, 8.

Проноризъ 3. *malus*, рђав, нева-
љао; ружан, гадан: Прол.

Проноръ m. *malitia*, злоба, нева-
љалство, лукавство (Микл.).

Проншрити v. pf. -шрю, -риши, *ἀνα-
λίσκειν*, *absumere*, потрошити;
уништити, истребити (Микл.).

Пронырликъ < пронырликъ 3. *πονηρός*,
рђав, зао, лукав: Прол.

Пропаждѣнїе n. *σολήν*, *canalis*, цев,
прокоп, канал (Микл.).

Пропастъ f. 1) *χάσμα*, понор: Лук.
16, 26; 2) *ὅπη*, рупа у земљи,
пећина, шпиља: къ *пропастѣхъ*
зымыхъ (Евр. 11, 38).

Проповѣданїе n. *κήρυγμα*, проповед:
Рим. 14, 24; I Кор. 15, 14; II
Тим. 4, 17; *προκήρυξις*, пропо-
ведање: Троп. Вавед.

Проповѣда f. *κήρυγμα*, проповед:
Мат. 12, 41; Лук. 1, 32; I Кор.
1, 21 sq.; вест: *εὐκταδῶ* *ко-*
крениа *проповѣда*. (Троп. воскр.
гл. 4).

Пропало < пропало n. *σταυρός*, сгух,
крст (Микл.).

Пропати < пропати v. pf. *пропнѣ*
< *пропнѣж*, -пнѣши < *пропнѣши*,
σταυροῦν, распети: Мат. 27, 26;
Марк. 15, 13—20; Јов. 19, 18.
20. 23; *пропатъ* *кыти*, *σταυρω-
θῆναι*, бити распет: Мат. 27,
23; Лук. 24, 7.

Пропатїе < пропатиѣ n. *τὸ σταυρῶ-
σαι*, распеће: Мат. 26, 2; 27,
31; 29, 19.

Проразѣмникъ m. *προνοήτης*, *provi-
dus*, који предвиђа, који уна-
пред промишља о нечем: Прол.

Проразѣмѣвати v. impf. -ваю, -ва-
иши, *προνοεῖν*, унапред знати:
III Мак. 3, 17.

Проразѣмѣнїе n. *πρόγνωσις*, пред-
знање, промисао: Дел. 2, 23.

Проразѣмѣти < проразоумѣти v. pf.
-мѣю, -мѣиши, *διανοεῖν*, разуме-
ти, провидети, унапред знати:
γινώσκω (Јудит 9, 5).

Прореченїе n. *χρησμός*, претсказање:
Исаіа (Сл. на стих. гл. 1).

Проречи < проречити v. pf. -рѣш,
-чиши, *προφητεύειν*, прорећи, прет-
сказати: Мат. 11, 13; 26, 68;
Марк. 14, 65 и др.

Прорицанїе n. *προφητεία*, прорица-
ње: Апок. 11, 6.

Прорицати v. impf. -цаю, -цаиши,
προφητεύειν, пророковати: Дел.
21, 9; I Кор. 14, 5; Апок. 11, 3.

Пророковѣйственный < пророкоуѣй-
ственъ 3. *προφητοκτόνος*, који у-
бија пророке: *Ισδѣ* (Минеј 2
јуна); који се односи на уби-
ство пророка: Прол.

Пророчъ, -ий 3. *προφήτης*, пророчки:
Мат. 10, 41.

Прорѣчитковати < прорѣжѣтковати
v. impf. -ствѣю, -ствѣиши, *προ-*
χερίζεσθαι, пролазити кроз ру-
ке; рукополагати, производити,

- посвећивати: ко дїкона, ко претктера (Ч. хирот. у Арх. чин.).
- Просадити** v. pf. -саждѣ, -диши, *ἐγγυῖναι*, продерати: кїно мѣхи (Марк. 2, 21); -сѣ, продерати се: мѣхи (Мат. 9, 17).
- Просатай** m. *κηδεστής*, gener, socer, рођак по женитби, шурак, зет, свак и др. (Микл.).
- Просвѣтити** v. pf. -цѣ, -тиши, *ἐπιφάναι*, обасјати: Лук. 1, 79; *φωτίζειν*, расветлити, објанити, открыти: Еф. 3, 9; -сѣ, *λάμψαι*, светлити се: *ἐκφάναι* (Мат. 5, 16); засјати: лице *ἐγὼ ὡς ἡλίου* (Мат. 17, 2).
- Просвѣщати** < просвѣщати v. impf. -цаю, -цаши, *φωτίζειν*, обасјавати: *ἐκφάναι* (Лук. 11, 36); Јов. 1, 9; Апок. 22, 5.
- Просвѣщенїи** < просвѣщенїе n. *φωτισμός*, светлост: II Кор. 4, 6; *ἐπιφάνεια*, појава, јављање, долазак: II Тим. 1, 10.
- Просвѣщеникъ** < просвѣщеникъ m. просветитель: Ст. на стих. на Прен. м. св. Ник.
- Прослѣвати** v. impf. -ваю, -ваши, *προλάμψαι*, светлити се, сјати, блистати: Конд. Претпр. Преобр.
- Прослѣзтитсѣ** < прослѣзтитсѣ v. pf. -жѣсѣ, -зишисѣ, *δακρύειν*, просузити, проплакати: Јов. 11, 35.
- Прослѣтисѣ** < прослѣтисѣ v. pf. -слѣвѣсѣ, -вѣшисѣ, *ἐξηχεῖσθαι*, *ἐξάκουσθαι*, учинити се познат, постати чувен, прославити се (Микл.; Вост.).
- Прослѣтити** < прослѣтити n. *φῆμη*, fama, глас, гатка, вест, јавно мнѣње (Ibid.).
- Просмонаріи** m. грч., непрестани молитвеник (Дјач.).
- Просо** n. *χέγχρος*, milium, просо, проја: Јез. 4, 9.
- Просокъ** m. *speculator*, ухода, истраживалац (Микл.).
- Проспадаръ** m. *πρωτοσπαθάριος*, в. промагиръ.
- Проспѣкнїи** n. *successus*, напредак, успѣх (Микл.).
- Простеръ**, -ши, -ше; -шїи 3. part. praet. act. I од прострети, *ἐκτείναντες*, простревши, пруживши: рѣкѣ (Мат. 8, 3; 12, 49; 14, 31).
- Простецъ** < простыць m. *δημότης*, прост човек, простак: Кан. Пасхе п. 3.
- Прости**, *ὀρθοί*, управо стојећи. В. простъ 3.
- Простирати** v. impf. -раю, -раши, *ἐπιτείνειν*, простирати, ширити: Пс. 103, 2; Филиб. 3, 13; *ἀνατείνειν*, пружати: Кан. мол. Бог. п. 1 Сл.
- Простота** f. *ἀφελότης*, *ἀπλότης*, простота, наивност, искреност: *ἡράκια* (Дел. 2, 46; Еф. 6, 5; Кол. 3, 22).
- Пространный** 3. *πλάτυς*, широк: Мат. 7, 13; *προεστάνη* питающа, *σπαταλώσα*, роскошна, сластолюбива: I Тим. 5, 6.
- Пространство** < пространство n. *πλάτυς*, ширина: *ἐν ἰσχυρίᾳ* (Кан. Бог. п. 6 т. на Сл.).
- Прострети** < прострѣти v. pf. -стрѣ, -стрѣши, *ἐκτείνειν*, прострѣти, пружити: рѣкѣ (II Мојс. 15, 20; Мат. 12, 13; Марк. 3, 5; Лук. 6, 10; Дел. 4, 30); рѣкѣ помощи: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; виждѣ тѣ мнѣ прострѣтѣ: Ст. по јев. на Усп. Бог.; -сѣ, *ἀνωρθώθη*, устати, исправити се: Лук. 13, 13; *διανεμῆσθαι*, разгласити се: Дел. 4, 17.

Простѣ, -ый 3. 1) ἀκέραιος, прост: Рим. 16, 19; 2) ἰδιώτης, неук, обичан: Дел. 4, 13; 3) ἀπλοῦς, искрен, чист: Мат. 6, 22; 4) ὀρθός, прав, устроен: премудростъ, прости! (σοφία, ὀρθοί) = премудрост, управо (стојте)! Прости, прѣимши кожисткенихъ... танкъ, ὀρθοί μεταλαβόντες τῶν θείων... μυστηρίων, управо (стојећи), примивши божанствене... тајне: Јект.; Ст. по јев. на Усп. Бог.

Простына f. ἐρημία, оскудица, не-сташица, сиромаштво: Ном. пр. 71.

Простѣтисѣ v. pf. -сѣдѣсѣ, -дѣшисѣ, λαλεῖν, препући: πορεύεσθαι (Дел. 1, 18); διαβρῆγγυῖναι, распрснути се, разбити се: Пс. 140, 7.

Простѣшисѣ < простѣтисѣ v. pf. -кѣсѣ, -чѣшисѣ, διακόφαι, пробити се, провући се, продрети: IV Цар. 3, 26.

Протѣдикъ m. грч., црквени од-ветник, заштитник удовица и сирота у старој хришћ. Цркви (*Милаш*, Дост. 134).

Протѣзатисѣ < протѣзатисѣ v. impf. -зѣсѣ, -зѣшисѣ, διαβρῆγγεσθαι, продрети се: *мрѣжа* (Лук. 5, 6).

Противѣѣвати v. impf. -ѣю, -ѣши, ἀντικρίνειν, противуречити: Јов. 11, 3; ἀντιφθέγγεσθαι, го-ворити противу нечега: *мѣсѣ-кѣи* *мѣсѣи* *мѣсѣи* *мѣсѣи* (Кан. Усп. Бог. п. 7 ирм.).

Противѣдѣстѣи 3. ἀντάξιος, до-стојан нечега у упоређењу с другим, исто толико вредан: Стат. ст. 64.

Противѣдыхати v. impf. -дышѣ, -ды-шиши, дисати, дувати противу

нечега: Кан. Воздв. ч. к. п. 7 ирм.

Противѣличѣи 3. ἀντιπρόσωπος, о-кренут лицем према некоме: едина къ дрѣгомѣ, једна према другоме: I Мојс. 15, 10.

Противѣвразѣи, -ый 3. ἀντίτυπος, сличан: Јевр. 9, 24; Син. на В. пет.

Протѣкторъ m. προτέκτωρ, протѣктор, заштитник, покровитељ: Прол.

Протѣлѣчикъ m. ἀκόλαστος, proter- viens, необуздан, раскалѣшан, дрзак човек (*Микл.*).

Протѣлѣти v. pf. -тѣлѣю, -ѣши, сог-гупри, покварити; -сѣ, поква-рити се: *пшеница* (Прол.).

Протѣосикритъ m. πρωτοασκητήτης, први секретар (*Микл.*).

Протѣмагѣрѣ m. πρωτομάγειρος, pri- mus coquoqum, први кувар (*Микл.*).

Протѣнотарѣи m. грч., први секре-тар епископов у старој Цркви, потчињен хартофилаксу, који му је састављао писма и зва-нична акта. На св. Литургији је подносио епископу воду за умивање руку и држао дикири-је (*Милаш*, Дост. 135; *Дјач.*).

Протѣоргниѣтисѣ < протѣоргниѣтисѣ v. pf. -торгниѣсѣ, -нѣшисѣ, σχιζεσθαι, продерати се: не протѣоргниѣ *мрѣ-жа* (Јов. 21, 11).

Протѣорити v. pf. -рю, -риши, λαμ-βάνειν, прокрчити, узети: II Кор. 11, 20.

Протѣосикритъ m. грч., чиновник при двору цариградских импе-ратора, први секретар (*Дјач.*).

Протѣспадарѣи m. грч., први из-међу мачевалаца при двору грчких царева (*Ibidem*).

- на Г. в. у Нед. по Бож.; Ст. на стих. на Вавед.; 2) профа-
νῶς, отворено, јавно: Кан. у
среду Препол. п. 3 т. 2.
- Прѣгло < прѣгло п. παῖς, замка
којом се хватају птице, мре-
жа: Јова 18, 8; Ис. 8, 14.
- Прѣгъ < прѣгъ т. ἀκρίς, скакавац:
II Мојс. 10, 13; 14, 21; рл:
прѣзи: Пс. 77, 46; 104, 34;
Апок. 9, 3; прѣжи: Мат. 3, 4.
- Прѣдний < прѣдний 3. τραχύς, хра-
пав, тврд, оштар, крпан, ка-
менит, нераван, прудовит: Дел.
27, 29.
- Прѣжатица < прѣжатица v. impf. -жа-
юса, -жашица, старάττειν, трза-
ти се, трести се, напрезати се,
ломити: Марк. 9, 26; Лук. 9, 39.
- Прѣстъ т. ὑάρθης, притвор храма,
наперта: Прол.
- Прѣваръ т. месец фебруар (Микл.).
- Прѣвертѣй т. ὑπερβερεταῖος, окто-
бар (Микл.).
- Прѣга f. χῆρα, пржена пшенична
прекрупа (Микл.).
- Прѣца т. advocatus, судски бра-
нилац (Микл.).
- Прѣни < прѣни п. 1) μάχη, битка,
борба (Микл.); 2) ἀντιλογία,
препирање, свађа, распра: V
Мојс. 17, 8; Ст. по полиј. на
св. Спир. чуд.
- Прѣтиса v. impf. приюса, пришица,
1) μάχεσθαι, препирати се, сва-
ђати се: прѣхѣса.. (I Мојс. 26,
20; Јов. 6, 52); 2) διατείνειν,
уверавати, тврдити: Син. на
В. среду.
- Прѣ < прѣ f. 1) φιλονεικία, свађа,
препирка, раздор: Лук. 22, 24;
2) δίκη, распра, парница: Пс.
9, 5; 34, 23; 42, 1; 73, 22;
Ном. пр. 146; 3) ἀντιλογία, con-

- tradictio, приговор, протуслов-
ље (Микл.).
- Прѣжити < прѣжити v. impf. -жѣ,
-жиши, τηγανίζειν, пржити, пећи:
III Мојс. 23, 14.
- Прѣжмо < прѣжмо п. ἄλφιτον, је-
чам, јечмена каша; хлеб: Рута
2, 14.
- Прѣмный < прѣмный 3. ὁ κατέναντι,
који је према некоме, који сто-
ји противу некога: Лук. 19, 30.
- Прѣмъ < прѣмо и прѣмо праер. с
gen. и dat., ἀπέναντι, према:
прѣмъ грога (Мат. 27, 61); пр.
солнцѣ: IV Мојс. 25, 4; стригѣ-
цимѣ: Дел. 8, 32; ἐξεναντίας, про-
тив, насупрот: прѣмъ мнѣ при-
клижишася (Пс. 37, 12).
- Прѣсло п. gradus, ordo, степен,
ред, достојанство: дойде къ прѣско
прѣмо (Прол.).
- Прѣсти < прѣсти v. pf. прѣдѣ, -де-
ши, νῆθειν, прести: колнѣ (Тов.
2, 11); Мат. 6, 28; Лук. 12, 27.
- Прѣційса 3. part. praes. act. сл.
обл. од прѣтиса, διατεινόμενος:
Син. на В. среду.
- Псифида f. ψηφίς, calculus, ками-
чак за рачунање и бројење;
рачун, прорачунавање (Микл.).
- Псондомфанихъ т. (егип. реч =
који открива сакривено) назив
који је добио Јосиф у Мисиру:
I Мојс. 41, 45.
- Птинецъ < пѣтеньцъ, νοστίον, νοσσοῦς,
пиле: Мат. 23, 37; Лук. 2,
24; στρουθίον, врапчић, птичи-
ца: Степ. гл. 6 ант. 2.
- Птисный 3. ἐκτικός, сушичав, ту-
беркулозан: нимоць (Син. у пе-
так Светле седм.).
- Птицеколишествовати v. impf. -ствѣю,
-иши, οἰωνύζεσθαι, гатати по лету
птица: V Мојс. 18, 10.

Птицоѡтѣль м. *πουλοπιαστής*, ловац птица: Ном. пр. 135.

Птичице < пѣтнѣишѣ п. *ὀρνίθιον*, птичица: III Мојс. 14, 4. 52.

Птишь < пѣтншѣ м. *στρουθίον*, passer, врабац (*Микл.*); *ὄρνις*, avis, птиче: Прол.

Пѣгаргъ < поѣгаргъ м. *πύγαργος*, врста орла с белим репом (*Микл.*).

Пѣгвица < пжгвица f. *ῥοῖσκος*, lederner Knopf am Bauernpelz (*Микл.*); дугменце: II Мојс. 28, 33.

Пѣдаръ < пждаръ м. *custos*, пудар, чувар; носач терета: Прол.

Пѣиъ < пѣиъ м. *ἄλυνθος*, незрела смоква, пупак: Апок. 6, 13.

Пѣримъ м. в. *φῆριμα*.

Пѣстити < поѣстити v. pf. пѣщѣ, -стиши, *ἀπολύσαι*, отпустити: Мат. 1, 19 squ.; Марк. 10, 2 squ.; Јов. 19, 10 squ. и др.

Пѣстошнъ, -ный з. *ματαιός*, vanus, ташт, празан, лакомислен, суетан: Прол.

Пѣстъ, -ый < поѣстъ з. *ἔρημος*, пуст, који је лишен свега: Мат. 14, 13; 23, 38; пѣтѣа, ἡ *ἔρημος*, жена коју је муж оставио: Ис. 54, 1; бедан: Ст. на хвал. у Нед. блуд. сина.

Пѣстынный < поѣстынный з. *ἐρημικός*, који живи у пустињи: *ἐρημώτης* (Пс. 101, 7); пустиник: *ἐρημικὸς* животъ *ἐρημικὸς* естъ (Степ. гл. 5 ант. 1).

Пѣтесотворити < пжтесѡтворити v. pf. -рю, -риши, *δοποιεῖν*, спремити пут: Пс. 67, 5; 77, 50; 79, 10; Мол. на IX часу.

Пѣтици < пѣтиште п. *ὁδός*, via, пут, улица: Прол.

Пѣтствовати < пжтѣствовати v. impf. -ствѣю, -ствѣиши, *iter facere*, путовати, ићи по путу: Прол.

Пѣто < пжто п. *πέδη*, путо, око-ви: пѣта на ногахъ (Прем. Сир. 21, 22); Пс. 149, 8; Марк. 5, 4; Лук. 8, 29.

Пѣчина < пжчина f. *πέλαγος*, *πόντος*, пучина, отворено море: II Мојс. 15, 5; Мат. 18, 6; Дел. 27, 5. 27.

Пѣчинородный < пжчинородный з. *πυτογενής*, рођен у пучини, који живи у пучини: Кан. Усп. Бог. п. 6 ирм.

Пѣшати < поѣшати v. impf. -шаю, -шаиши, 1) *ἀπολύειν*, пушитати: *ἡνδ* кою (Лук. 16, 18); 2) *ἐκπέμπειν*, отпустити; подизати: *ἡνδ* очи (Степ. гл. 2 ант. 1).

Пѣшинаъ adj. f. *ἀπολελυμένη*, разведена жена, распустеница: Лук. 16, 18.

Пѣшница < поѣшница f. в. пѣшинаъ: Мат. 5, 32; 19, 9; Ч. Испов.

Пѣшь, -шій з. part. praet. act. I место: пѣстивъ, -шій од пѣстити, *ἀφείς*, пустивши: *ἡνδ* (Марк. 15, 37).

Пѣхати < пѣхати v. impf. пѣаю, -шиши и пѣшѣ, *ἐκθλῖναι*, потискивати; тући, ударати, бости: Јез. 34, 21.

Пѣлиі п. подизање прашине, прашење (*Жив.*).

Пѣтати v. impf. -таю, -таиши, *ζητεῖν*, *quaerere*, питати: *πυτῆμα*, испитиван: Прол.

Пѣтливъ < пѣтливъ з. *πύθωνος*, погађачки, гаталачки: Дел. 16, 16; *δῆχ*: Ном. пр. 20.

Пѣкница < пѣкница f. 1) *ψαλτήριον*, цитра, музикални инструменат: I Мојс. 4, 21; 2) *locus ecclesiae*, место у цркви на којем стоје клир и појци, певница

- (Микл.); 3) ᾄδουσα, певачица: Јездра 2, 65; Нејем. 7, 68.
- Пѣготикъ 3. λεπρός, губав (Микл.).
- Пѣна f. ἀφρός, пена: Лук. 9, 39; пѣны тици, ἀφρίζειν, бацати пену: Марк. 9, 18. 20.
- Пѣниі n. 1) συμφωνία, појање, певање: Лук. 15, 24; 2) ὕμνος, песма: Еф. 5, 19.
- Пѣнажники < пѣнажннкъ m. хермаτιστής, мењач, који мења новац: Јов. 2, 14.
- Пѣназь < пѣназь m. δηνάριον, ἀσάριον, херма, динар, ситан новац: Мат. 18, 28 squ.; Марк. 6, 37 squ.; Лук. 12, 6; Јов. 2, 15.
- Пѣсениъ < пѣсньъ 3. μελωδικός, од песме; пѣсиниш adv. μελωδικῶς, у песни: п. ω τέκε провозгласи, који је у песни о теби претсказао (Догм. гл. 4).
- Пѣснивицъ < пѣснивиць m. φαλμψός, певач: Јез. 33, 32.
- Пѣсница f. ψαλτήριον, псалтир, стари музички инструменат: Јова 21, 11. 12.
- Пѣснопѣвицъ < пѣснопѣвиць m. ὕμνιστής, који пева песме: Кан. воскр. п. 7 т. 1.
- Пѣснопѣти v. имpf. -пою, -поиши, μελωδεῖν, песму певати: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.
- Пѣснословицъ < пѣснословыць m. ὕμνολόγος, певач, појац: Кан. Благов. п. 3 ирм. и Возн. п. 7 ирм.
- Пѣснословити v. имpf. -словаю, -виши, ὕμνολογεῖν, опевати, прослављати у песмама: Сл. на стих. на В. пет. и Усп. Бог.; Ст. на Г. в. на Дух.
- Пѣснословіі n. ὕμνολογία, духовна песма: Прол.
- Пѣсна f. 1) ᾠδή, песма: Еф. 5, 19; Кол. 3, 16; Апок. 5, 9 squ.; 2) μέλος, звук: тоглашинаа козшдмѣ органикаа пѣснь, складан звук музикалних оруђа забруја (Кан. Дух. п. 7 ирм.).
- Пѣстѣнница < пѣстоуница f. τιθηνός, која двори, негује, васпитачица: II Цар. 4, 4.
- Пѣстѣнство < пѣстоунство n. παιδαγωγία, васпитавање: Прол.
- Пѣстѣнствовати < пѣстоунствовати v. имpf. -ствѣю, -иши, παιδαγωγεῖν, учити, васпитавати, надзиравати децу: Кан. анг. хран. п. 8 т. 1; прослављати: кѣл ткоа прѣкѣдники пѣстѣнствѣмъ (Мол. Г. И. Хр. у Послед. св. прич.).
- Пѣстѣнъ < пѣстоуиъ m. παιδαγωγός, васпитач, учитель: I Кор. 4, 15; Гал. 3, 24. 25.
- Пѣти v. имpf. пою, поиши, ὕμνεῖν, ψάλλειν, ᾄδειν, певати, појати: Пс. 118, 54; Дел. 10, 25; Јак. 5, 13; Рим. 15, 9; Ап. 5, 9 squ.
- Пѣтлоглашиніі n. ἀλεκτροφωνία, доба ноћи када певају петли, трећа ноћна стража: Марк. 13, 35.
- Пѣшморѣхидити v. имpf. -ждѣ, -диши, πεζοπονητοπορεῖν, пешке по мору ићи: Кан. на Срет. п. 1 ирм.
- Пѣшхидицъ < пѣшхидыць m. πεζός, пешак: Кан. воскр. гл. 8 п. 1 ирм.
- Пѣшхидити v. имpf. -хждѣ, -диши, πεζεύειν, пешачити, ићи пешице: Іѣлю пѣшхидѣшд (Кан. Воздв. ч. к. п. 1 ирм.).
- Пѣшицъ < пѣшыць m. πεζός, пешак (војник): III Мак. 1, 1.

Пѣшешткovaťи < пѣшешткovaťи v. impf. -ствѣю, -иши, в. пѣше-
ходить: *Мора чиринѣю пѣчинѣ* . .
(Кан. воскр. гл. 4 п. 1 ирм.);
Иѣш по ѣхѣ . . Кан. воскр. гл.
6 и у Нед. сир. п. 1 ирм.

Пѣши adv. пѣшѣ, пешице: ити (Мат.
14, 13; Марк. 6, 33).

Пѣшь 3. пѣшѣс, пѣшѣову, који пе-
шачи; пѣшь ити, пѣшѣеву, пе-
шачити: Дел. 20, 13.

Пѣдь < пѣдь f. 1) *σπιθαμή*, пед.
педаљ: II Мојс. 28, 16; иже
неко измѣривъ пѣдѣю: Сл. на
хвал. на Богој.; Кан. у Нед.
цвет. п. 4 т. 3; 2) *πλάστις*,
длан, ширина од четири пр-
ста: ѿ, пѣди положиъ еи днѣ
моѣ (Пс. 38, 6).

Пѣсть < пѣсть f. *πυγή*, пест, пе-
сница: II Мојс. 21, 18; Ис. 58, 4.

Пѣта < пѣта f. *πτέρυγ*, пѣта: I
Мојс. 3, 15; Пс. 48, 6; Стат.
II ст. 137; воздѣжѣ на ма пѣ-
тѣ: Јов. 13, 18.

Пѣтрица < пѣтрица f. subst. num.
πεντάς, петорица: чѣкѣтъ про-
сѣти прогѣю пѣтрицѣ (пεντάδα),
просвети пет простих чула
(Мол. 3 по Прич.).

Пѣтрицю < пѣтрицю, *πενταπλα-
σίως*, пет пута: I Мојс. 43, 34.

Пѣтина < пѣтина f. *πεμπτάς*, *pu-
merus quinquagius*, пѣтина, пѣти
дан месеца: Зах. 7, 5.

Пѣтокнижѣ < пѣтокнижѣ n. *πεν-
τάτευχος*, пет књига Мојсијевих:
1) Бѣтѣа, *Γένεσις*, Постање; 2)
Исходъ, *Ἔξοδος*, Ислазак; 3) Лѣ-
кѣтъ, *Λευιτικόν*, Левитска; 4)
Числа, *Ἀριθμοί*, Бројеви; 5) Вто-
розаконїа, *Δευτερονόμιον*, Поно-
вљени закони.

Пѣтокъ < пѣтъкъ m. *παρασκευή*, пе-
так: Јов. 19, 14.

Пѣтолѣтнѣ < пѣтолѣтънѣ 3. *πεν-
ταετηρίς*, петогодишњи: триз-
нице (II Мак. 4, 18).

Пѣтострадалнѣ < пѣтострадалнѣ 3.
quinque perpressus, који је пет
пута претрпео страдања (Ми-
кл.; Дјач.; Старч.).

Пѣтро < пѣтро n. *φάτωμα*, ласу-
нар, удубина, плафон, балкон
(Микл.).

Пѣтьдесѣтница < пѣтьдесѣтница f.
πεντηκοστή, празник Педесѣт-
ница, Силазак Св. Духа на
апостоле, Духови: праздѣнїѣ
и Дѣха пришествїѣ (Тр. цв.).

Пѣтьдесѣтнѣ < пѣтьдесѣтънѣ 3.
πεντηκοστός, духовски: дѣнь, тро-
јичин дан, Духови: Дел. 20, 16.

Пѣргѣ m. грч., кула: Јез. 26, 9; 27,
11; I Мак. 4, 60; II Мак. 10, 18.

Р

Р осамнаесто слово у црквено-
слов. азбуци; зове се рѣцѣ; као
цифра ϣ = 100.

Рѣва f. *δούλη*, слугица: Лук.
1, 38. 48.

Рѣвѣ 3. *δουλικός*, ропски: къ рѣвѣ
вкразѣ (Ст. на Г. в. на св. архѣ.

Ст.); зракъ рѣвѣ прїимѣ: Сл. троп.
на вел. водоосв.

Рѣвити v. impf. рѣвѣю, -виши, *κα-
ταδουλοῦν*, у службу узимати,
покоравати, потчињавати, од-
водити у ропство (Микл.;
Старч.).

Равичиць < равѣишиъ m. filius ancillae, servus, син робиње, слушкиње; слуга: Прол.

Равозрачный < равозрачѣиъ з. сличан слуги, који има облик (изглед), слуге: приидѣ равозрачѣиъ въразомъ (Ст. на блаж. св. Ник.).

Раволѣпный < раволѣпѣиъ з. δουλοπρεπής, ропски, улизички, писки: (Микл.; Старч.).

Работа f. 1) διακονία, радња, посао, служба, дело: II Кор. 9, 12; 2) δουλεία, ропство: Рим. 8, 15. 21.

Работати v. imperf. -таю, -таиши, 1) δουλεύειν, служити: дѣла гонимина (Мат. 6, 24; Лук. 16, 13); Христѣ: Кол. 3, 24; Гдѣи: Пс. 2, 11; Дел. 20, 19; Рим. 12, 11; Богѣ: I Сол. 1, 9; похотемъ и иматемъ: Тит. 3, 3; 2) ἐργάζεσθαι, радити (Микл.).

Работный < равотѣиъ з. δούλος, који робује, који служи: Пс. 118. 99; Апок. 13, 26; ропски: нзимаа равотныа страсти, δουλοπαθείας (Степ. гл. 7 ант. 1).

Равскій < равьскъ з. δουλικός, ропски: крещѣиѣ (Троп. на вел. осв. воде.).

Равъ m. 1) δούλος, οἰκέτης, роб, слуга: Мат. 8, 9; Марк. 10, 44; Лук. 16, 13; 2) παῖς, син, младѣи, ученик: II Мојс. 21, 2; III Мојс. 25, 39.

Равына f. в. рава: Мат. 26, 69; Марк. 14, 66; Лук. 12, 45.

Равѣи jевр., учитель, наставник: Мат. 26, 25. 49; Марк. 9, 5; Јов. 1, 38. 49 и др.

Равѣи jевр. в. равѣи: Јов. 20, 16.

Равенство < равѣиство n. ἰσότης, једнакост: II Кор. 8, 14.

Равѣи < равѣи f. ὁμαλισμός, изравнање, равнина: земнаа (Варух 5, 7).

Равноаггелый < равѣиоаггелѣиъ з. ἰσάγγελος, као анђео: на земли ѿкииѣ еи (Мин. 6 дец.).

Равноапостольный з. ἰσάποστολος, сличан апостолима, који се може упоредити са апостолима: Син. у VII Нед. по св. Пасци. Као такове сматра св. Црква цара Константина и ц. Јелену, св. Марију Магдалину, св. првомученицу Теклу, св. Кирила и Методија и вел. кнеза рускога Владимира.

Равнобожественъ, -ый < равѣиобожѣиъ з. раван по Божанству (св. Тројица) (Микл.).

Равнодѣшенъ < равѣиодоуѣиъ з. ἰσόψυχος, једномислен: Филиб. 2, 20.

Равнодѣтеленъ, -ый < равѣиодѣтелѣиъ з. ἰσοργός, који има једнако дејство са другим: Оѣи и Словѣ (Степ. гл. 5 ант. 2).

Равномошѣиъ, -ый < равѣиомошѣиъ з. ἰσοδύνης, који има с неким једнаку моћ, снагу, власт; једнако моћан: Кан. Дух. п. 4 ирм.; Степ. гл. 1 ант. 2.

Равносельникъ m. који је настаѣн заједно с неким, сажитељ: приподвѣиѣиъ (Мин. 16 маја).

Равностатный < равѣиостатѣиъ з. ἰσοστάσιος, који је једнак по тежини, по достојанству с неким; једнако тежак, частан: разѣиъ (Мин. 17 септ.).

Равночестный < равѣиоуѣиъ з. ἰσότης, коме припада једнака част, који је достојан једнаког поштовања: II Петр. 1, 1.

Равночисленный < равноуисленъ **З.** ἰσάριθμος, који је једнак неком по броју: Троицы равночисленни (Кан. Воздв. ч. к. п. 8 ирм.); равночисленным ко нѣка пѣни, безбројне као песак песме: Ак. Бог. Конд. 11.

Равнообразный < равнообразъ **З.** ἰσότυπος, који има једнак облик: печать (Мол. у св. Лит. Вас.).

Радити **у.** импрф. раждаѝ, -диши, мелѣтъ, бринути се: I Кор. 9, 9.

Радованнѝ **З.** радостан: гласъ (Ст. на блаж. на Благов.).

Радоватисѧ **у.** импрф. -дѣюсѧ, -ишисѧ, χαίρειν, радovati се: Мат. 5, 12; Лук. 1, 58 и др.; ἀγαλλιᾶσθαι, веселити се: I Петр. 1, 6. У смислу поздрава: радѣйсѧ, здорово: благодатнаѧ (Лук. 1, 28); царю Исайскій: Мат. 27, 29; Марк. 15, 18; Јов. 19, 3.

Радоница < радоуница **ф.** опште помињање мртвих на гробљу у понедељак (или, код Руса, у уторак) Томине седмице; код Срба: ружичало (Слов. Имп. ак.).

Радостотворити **у.** рф. -творю, -иши, χαίροποιεῖν, у радост претворити: Бгвинѝ печаль (Сјед. воскр. 2 гл. 5 богор.); Сјед. I у Нед. Том.

Радостотворный < радостотворъ **З.** који чини (ствара) радост; учтив, пристојан, услужан: рождѣнїе (Свјет. на Рожд. св. Јов. Прет.).

Радоща < радоща **ф.** ἀγαλλίασις, радост: Лук. 1, 44.

Радѝ **З.** χαρίεις, χαροποιός, рад, радостан, пријатан (Микл.; Дјач.); радъ быти, χαίρειν, обрадовати се: Лук. 23, 8; Јов. 8, 56.

Радѣнїи **п.** μελέτη, брига, старање: Дел. 18, 17.

Раждати **у.** импрф. -ждаю, -ждаши, γεννᾶν, τίχτειν, рађати: Јак. 1, 15; ἀποκύειν, производити, рађати: Јов. 16, 21; -сѧ, γεννάσθαι, рађати се: Мат. 2, 4.

Раждежинїи **п.** πόρωσις, пожар, врушина: Приче Сол. 27, 21; I Петр. 4, 12; Апок. 18, 18.

Раждеши < раждешти **у.** рф. -жидѝ, -жиши, καίειν, разгорети, распалити: огонь (Јез. 39, 9).

Раждигати и **раждизати** **у.** импрф. -аю, -аши, πυράσθαι, распаљивати (Микл.; Кульб.).

Развивати **у.** импрф. -ваю, -ваши, 1) ῥήσσειν, бацати: Марк. 9, 18; 2) ἐδαφίζειν, сравњивати са земљом, разарати, разбијати: Лук. 19, 44; -сѧ, λύεσθαι, разбијати се: ѿ нѣжды колѣ, од силе валова (Дел. 27, 41).

Разбогатѣти **у.** рф. -тѣю, -тѣши, πλουτεῖν, обогатити се: Апок. 18, 3.

Развора **ф.** διατόνιον, прстен, карика, кука, преворница: II Мојс. 35, 11.

Разкотѣти **у.** рф. -тѣю, -тѣши, ὑποκρίνεσθαι, умножити се, одebaљати, угојити се; разкотѣють крайнаѧ (τὰ ὁράτα) пѣтыни, гоје се т. ј. постају плодна места пустиње (Пс. 64, 13).

Развѣатисѧ **у.** импрф. -аюсѧ, -ашисѧ, ματαιοδοῦναι, залудити се, избезумити се, разбеснити се: Прол.

Разверзати < разврѣзати **у.** импрф. -заю, -заши, διανοῦγειν, отвара-ти: ложни (Лук. 2, 23).

Разверсти < разврѣсти **у.** рф. -врѣѝ, -зѣши, διανοῦγειν, отворити:

- дѣйствию оутроѣ (Кан. Ускр. п. 4 т. 1); -са, διανοιχθῆναι, отворити се: Марк. 7, 34. 35; ῥηγνύναι, растргати, раскидати: оутроѣ нечадствовакшѣ оузы (Кан. Дух. п. 3 ирм.).
- Разводитиса v. impf. -ждѣса, -дишиса, σχίζειν, растварати се, отварати се: разкодѣшиса некиа (Марк. 1, 10).
- Разворѣ m. διατόνιον, преворница: II Мојс. 35, 11.
- Развратити v. pf. -врацѣ, -тиши, διαστρέφαι, одвратити: ѿ κῆρυ (Дел. 13, 8); ἀναστατῶσαι, узмѣтити, бунити: килению (Дел. 17, 6); -са, ἐκτρέπεσθαι, свратити се, окренути се за нечим: къ мѣдѣ гатаны (I Тим. 5, 15); ἐκστρέφεσθαι, развратити се, покварити се, изопачити се: ѿ строптивымъ развратишиса (Пс. 17, 27).
- Развратѣ m. ἐπιστάσις, побуна, буна: Дел. 24, 12.
- Развращати < развраштати v. impf. -щю, -щаши, ἀνασείειν, бунити: Лук. 23, 5; στρεβλοῦν, извртати: II Петр. 3, 16; ἀνατρέπειν, изопачавати: домы (Тит 1, 11).
- Разврѣни n. βρασμός, разгревање, распальвање: Прол.
- Развѣ adv. παρεχτός, осим: Мат. 5, 32; χωρίς, одвојено, одѣлено: Мат. 14, 21; 15, 38; εἰ μὴ, него: Јов. 10, 10; πλὴν, изузевши, само: Марк. 12, 32.
- Развѣкати v. impf. -ваю, -ваши, ῥιπίζειν, разметати: Амос 9, 9; Јак. 1, 6.
- Разгиватиса < разгиватиса v. impf. -ваюса, -вашиса, διανοίγειν, отварати се: кнѣги (Апок. 20, 12; Конд. у Нед. месоп.).
- Разгивѣти < разгивѣти v. pf. -виѣ, -виши, отворити: кнѣгѣ разгивѣти, ἀνεωγμένος (Апок. 10, 2).
- Разгласѣ n. διχοστασία, разногласност, неслога, раздор (Вост.).
- Разгниѣти < разгнѣти v. pf. -гниѣ, -гниши, ἀνοίγειν, отворити: кнѣжѣцѣ (Апок. 10, 8); -са, отворити се: кнѣги (Апок. 20, 12); Ст. на Г. в. у Нед. месоп.
- Разговзтитиса v. pf. -говѣжѣса, -вишиса, fecerit esse, расплодити се, бити плодан (Микл.).
- Раздолѣ n. κοίλωμα, долина: I Мојс. 23, 2.
- Раздорѣ m. 1) σκάνδαλον, раздор, саблазан: Рим. 16, 17; 2) σχίσμα, раскол (Микл.).
- Раздраницѣ < раздраницѣ m. τζάντζαλον, одрпанац (Микл.).
- Раздратиса v. pf. -дрѣса, -ришиса, σχίζεισθαι, раздерати се: закѣи церковниа (Мат. 27, 51; Марк. 15, 38; Лук. 13, 45).
- Разжѣщиса < разжѣщиса v. pf. -жѣгѣса, -жишиса, ἐκκαυθῆναι, распалити се: Рим. 1, 27.
- Разжжѣни < разжжѣние n. 1) διάπυρον, распальвање: Ст. на блаж. у Нед. св. праот.; 2) οἰσθρος, беснило: кѣдѣ (Сл. на Г. в. на В. средѣ).
- Разжжѣный < разжжѣнь 3. ἔμπυρος, огньен, распальен: Кан. Анг. хран. п. 9 т. 4; πῦρρωμένος, запальен, зажежен: стрѣлы (Еф. 6, 16); Апок. 1, 15; 3, 18.
- Разжжѣци < разжжѣти v. pf. -жѣгѣ, -жиши, πυρρῶσθαι, распалити: разжжѣ оутроѣ моѣ (Пс. 25, 2); оуги разжжѣнымъ стрѣлы лѣкавагѣ (Мол. на Повеч.).

Разжизатиса < раждизатиса v. impf.

-заюса, -заишиса, πωροδοῦναι, успа-
льивати се: I Кор. 7, 9.

Разлѡй m. ἡ κοιλίᾳς, vallis, јару-
га, долина (Микл.).

Разлѡчати < разлѡжати v. impf. -чаю,

-чаиши, χωρίζειν, ἀφορίζειν, дели-
ти, растављати: Мат. 19, 6; Марк. 10, 9; -са, χωρίζεσθαι,
разводити се: I Кор. 7, 10;
растајати се: Ст. на Г. в. у
Нед. Том.

Разлѡчити < разлѡжити v. pf. -чѡ,

-чиши, διχάζειν, разлучити, раз-
делити: Мат. 25, 32; ἀφορίζειν,
раставити: Рим. 8, 35; χωρίζειν,
оделити: ιοῦδαὶ разлѡченъ, ἀγ-
γέλιον κεχωρισμένον, засебан, по-
себан (Ном. пр. 200); -са, δια-
χωρίζεσθαι, одвојити се: Лук.
9, 33.

Разлѡниѡ < разлѡниѡне n. δυνήρῳ,
леност; ἀκηδία, немар (Микл.).

Размѡта f. discordia, неслога, раз-
дор (Микл.).

Размыслити v. pf. -мыслию, -мы-
слиши, διακρίναι, посумѡвати:

Марк. 11, 23.

Размыслиѡ < размыслиѡне n. δια-
λογισμός, премишљање: Филиб.
2, 14; I Тим. 2, 8.

Размѡсинъ < размѡсынъ 3. commis-
tus, помешан: Прол.

Размѡситиса v. pf. -шѡса, -сишиса,
συγχεῖν, измешати се, збунити
се: азыцы иногда размѡсишиса
(Сл. на стих. у Нед. Дух.).

Разнствити < разнъствити v. pf.

-щѡлю, -ствѡиши, διαστέλλειν, ра-
ставити, развѡѡи, разликовати,
расипати: Пс. 67, 15.

Разнствѡ < разнъствѡне n. διαστολή,
разлика: Рим. 3, 22; 10, 12; I
Кор. 14, 7.

Разнствовати < разнъствовати v.

impf. -ствѡю, -иши, διαφέρειν,
разликовати: Пс. 105, 33; I
Кор. 15, 41; Гал. 2, 6.

Разѡкъ 3. διάστροφος, distortus, из-
вртут, крив, кос: око, разроко
(Прол.).

Разрѡшѡниѡ n. λύσις, 1) развод: I Кор.
7, 27; 2) разрешѡне, опроште-
ње од грѡха; 3) разрешѡне ви-
на, рибе, мяса и др. — дозвола
да се може јести јелеј, риба,
месо, и пити вино уз пост; 4)
разрѡне душе од тела т. ј.
смрт (Дјач.).

Разрѡшитѡльный 3. којѡ разреша-
ва, опрашта: ρ. молитѡка, која
се чита над телом умрлога
после опѡла и којѡм се моли
за опроштење његових грѡхо-
ва (Дјач.).

Разсвѡрѡпѡкти v. pf. -пѡю, -пѡиши,
καταστῆναι, пасти у раскош,
полудѡти, побеснѡти: I Тим. 5,
11; Апок. 18, 7.

Разславлѡниѡ < раславлѡниѡне n. μαλα-
κία, нежност, слабост, неодлуч-
ност: V Мојс. 28, 61.

Разславлѡнъ, -ый < раславлѡнъ 3. па-
ραλυτικός, костоболаѡ, узѡт: Мат.
4, 24; Марк. 2, 3; παραλελυμένος,
ослабѡен: Конд. у Нед. расл.;
παράλυτος, изнурѡн, слаб: Кан.
св. Андр. крит. п. 5 т. 4; Син.
у Нед. расл.

Разстоѡтиса < растоѡтиса v. impf.

-стоюса, -нишиса, διασάσθαι, би-
ти удаѡен, одеѡен, раставѡен:
разстоѡщиса (διετηρημένα) ιοβравѡѡ
(Мол. при Обруч.); различит:
разстоѡщиса (διεστώσας) естѡтѡѡ
(Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.).

Разстрига f. в. расстрига: Прол.

Разстѣпитисѧ < растѣпитисѧ v. pf. -паюсѧ, -пишисѧ, σχιζεῖν, разделить се, раздвојити се: II Мојс. 14, 21.

Разсѣдѣти < рассѣдѣти v. pf. -сѣждѣ, -диши, διακρίνειν, размислити, разабрати, решити: I Кор. 6, 5; -сѧ, судити се с неким за нешто: Јез. 17, 20.

Разсѣждати < рассѣждати v. impf. -ждаю, -ждаши, διακρίνειν, распознавати, разликовати: лице некое (Мат. 16, 3); διαγινώσκειν, расматрати, извиѣати: Дел. 24, 22; δοκιμάζειν, разабирати: Рим. 2, 18; κρίνειν, судити, осуѣивати; растављати, разликовати: день чрезъ день (Рим. 14, 5).

Разсѣжденіе < рассѣжденіе п. 1) διάγνωσις, расуѣивање, суд: Дел. 25, 21; 2) διάκρισις, разликовање: добра и зла (Јевр. 5, 14); ἀρχοὶ κριταί: I Кор. 12, 10.

Разсыпати < расыпати v. impf. -паю, -паши, ἐκχεῖν, просипати: пѣнази (Јов. 2, 15); -сѧ, διασκορπίζεσθαι, разасути се: Дел. 5, 37.

Рассѣдатисѧ < рассѣдатисѧ v. impf. -даюсѧ, -дашисѧ, ῥήγνυσθαι, распадати се: каменію (Син. на В. пет.).

Рассѣланна < расѣланна f. ὅπη, отвор, рупа, јама, шупљина: II Мојс. 33, 32.

Рассѣстисѧ < расѣстисѧ v. pf. -сѣждѣсѧ, -дѣшисѧ, διαρρήγνυσθαι, распасти се, распукнути се: Јудит 16, 10; Син. у пет. Светле седм. и у VII Нед. по св. Пасци.

Рассѣланіе < расѣланіе п. διασπόρα, расипање; оно што је расејано, раштркано: колѣна иже къ рассѣланіи (Јак. 1, 1); Јов. 7, 35; I Петр. 1, 1.

Рассѣкатисѧ < расѣкатисѧ v. pf. -сѣкаюсѧ, -сѣкашисѧ, διασπαρήσαι, расејати се: Дел. 8, 1.

Разѣмица f. μάκελλον, macellum, месарница, касапница, трг за месо (Микл.).

Разѣмичинѧ < разоумнѣнѧ 3. σοφός, sapiens, мудар, уман, разуман: Прол.

Разѣмично < разоумнѣно adv. prudenter, разумно, пометно, умно: Прол.

Разѣмникъ m. θεωρητικός, γνώστης, човек пун духа, знања, разума; зналац. Под тим је називом унесен у Месецослов св. мученик Синезије (Συνέσιος од συνέσις = мудрост), који је живео у пол. 3 века у Риму, а спомен му се слави 12 децембра (Дјач.).

Разѣмьница f. в. разѣмица: Прол.

Разѣмѣтельный 3. γνωστός, познати; друг, пријатељ: I Мојс. 2, 9.

Разѣмѣти v. pf. -мѣю, -мѣши, κατανοῆσαι, разумети, познати: и краинѧ еже разѣмѣти (I Мојс. 3, 6); γινῶναι, упознати, знати: Мат. 13, 11; συνιέναι, разумети: Мат. 15, 10; ἐπιγινώσκειν, осетити: иже изшедши ѡ ѡ негѧ (Марк. 5, 30).

Разчѣсти < расчѣсти v. pf. -чѣѣ, -чѣши, φηφίζεῖν, прорачунати: Лук. 14, 28.

Разчинѧти < расчѣсти v. impf. -наю, -наши, διατάσσειν, диспонеге, распореѣивати, доводити у ред: Прол.

Рѧка араб., низак, презрен, човек на кога плѣју; лудак, глунак: Мат. 5, 22.

Рѧка f. 1) σορός, гроб, гробница, костурница: I Мојс. 50, 26; 2) μνημεῖον, споменик на гробу:

- Мат. 23, 29; Кан. св. от. п. 6 т. 3.
- Раклѣ m. и ракло n. vestis, одело, одећа (Микл.).
- Рало n. ἄροτρον, плуг: Лук. 9, 62.
- Рамнѣ < рамынѣ m. ῥάμνος, трње, трнов жбун, шипраг: Пс. 57, 10.
- Рамо n. ὤμος, раме, плеће: Лук. 15, 5; Јов. 31, 22; на ramo коп-прѣимѣ: Догм. гл. 4; μεταφρέων, междоураме (Ч. Кршт.), међу лопатицама: и податъ нхъ на рамѣ (ἐπὶ τῶν μεταφρέων) скою (V Мојс. 32, 12).
- Рана f. μάστιξ, мучење; болест: Марк. 5, 29.
- Ранѣ 3. πρόμος, matutinus, рани: плодъ (Јак. 5, 7).
- Рарѣ m. sonitus, звук, глас, звука (Микл.).
- Раса f. ἱμάτιον, раса, горња свештеничка и монашка хаљина: Прол.
- Раскврѣти v. pf. раскврѣ, -риши, διαλύειν, dissolvere, раставити, растворити, разрешити, расплести (Микл.).
- Расколѣ m. διαίρεσις, divisio, растављање, отцепљење од православно Цркве; haeresis, јерес (Микл.).
- Раскольникѣ m. schismaticus, расколник, шизматик који је отпао од правосл. Цркве (Микл.).
- Раскоторотисѣ v. impf. -раюсѣ, -рашисѣ, ῥιχαῖ, свађати се, препирати се с неким (Микл.).
- Раскрилатисѣ v. impf. -лаюсѣ, -лашисѣ, περιπλέκεσθαι, овијати се око чега, обгрлити некога: Син. у Нед. блуд. с.
- Раславица f. leaena, лавица (Микл.).
- Расланѣ m. leo, лав (Ibid.).
- Раслѣ f. βλάστημα, изданак, граница; потомак (Дјач.).
- Расофорѣ m. грч., манастирски искушеник који носи расу.
- Распалати v. impf. -палаю, -лаши, πυρπολεῖν, распаљивати: рѣкно-стию ко Хрѣстѣ (Конд. св. Прок.); -сѣ, ἀναφλέγειν, запалити, горѣти: Јев. ст. 5.
- Распенѣ, -ши, -ше; -шѣ 3. part. praet. act. I од распати, σταυρώσας, који је распео: Мат. 27, 35; Марк. 15, 24.
- Распинати v. impf. -наю, -наши, ἀνασταυρεῖν, распињати: Јевр. 6, 6.
- Расплощатисѣ < расплоштатисѣ v. impf. -щасѣ, -щашисѣ, θάλλειν, цветати, славан бити, успевати, бити у најлепшим годинама. у пуној снази: листѣ расплощатисѣ на дрѣвѣ (Прем. Сир. 14, 19).
- Расположенѣ n. διαστολή, изложење, причање, уредба: закона (IV Мојс. 19, 2).
- Распространити v. pf. -ню, -ниши, πλαθύνειν, раширити, увеличати, умножити: I Мојс. 9, 27; утешиити, обрадовати, развеселити: къ скорби распространилѣ ма еи (Пс. 4, 2); -сѣ, πλατυνθήναι, бити раширен: II Кор. 6, 11. 13.
- Распра < распра f. 1) σχίσμα, распра: Мат. 7, 43; 2) στάσις, раздор: Дел. 15, 2; 3) παροξυσμός, огорчење: Дел. 15, 39; 4) διχостаσία, неслога: Рим. 16, 17; I Кор. 3, 3; Гал. 5, 20.
- Распрагатисѣ < распрагатисѣ v. impf. -гаюсѣ, -гашисѣ, διαζευγνύναι, растављати се, ослобађати се: дѣша ѿ тѣла (Кан. Анг. хран. п. 6 Сл.).
- Распраженѣ < распраженіе n. διάζευξις, разрешење, ослобођење,

- разлучење: Ч. погреб. свешт. ик. 22.
- Распрашиса < распрашиса v. pf. -гш-са, -жишиса, διαζευγνῶναι, разрешити се, освободити се (Микл.; Вост.).
- Распѣдити < распѣдити v. pf. -ждѣ, -диши, οχορτίζειν, растерати, разгнати: окцы (Јов. 10, 12).
- Распѣстный < распоустынь 3. διαπομπῆς, отпусни, разводни: книга распѣтнаа, ἀποστάσιον, разводно писмо: Мат. 5, 31; 19, 7; Марк. 10, 4; книга ѿпѣщенїа, βιβλίος ἀποστάσιου, кнѣга отпусна, распусна: V Мојс. 24, 1. 3.
- Распѣти < распѣтиє п. 1) πλατεῖα, распутица: Мат. 12, 19; 2) ὁδός, пут, друм: Мат. 22, 10; 3) ἀγορά, трг, раскршѣ: Марк. 6, 56; 4) ἀρφодος, улица: Марк. 11, 4.
- Распѣшати < распоустати v. impf. -шаю, -шаши, ἀνέναι, распуштати, остављати, отпуштати: I Мојс. 49, 21.
- Распытникъ < распытникъ m. scrutator, истраживач, ухода (Микл.).
- Распыхатиса < распыхатиса v. impf. -хаюса, -хашиса, διαπρίσθαι, жарити се, расрдити се: Дел. 5, 33; 7, 54.
- Распати < распати v. pf. распш, -пниши, σταυροῦν, распети: Мат. 23, 34; Марк. 15, 25; Лук. 23, 21; Јов. 19, 6; -са, распети се: Јов. 19, 16. 41 и др.
- Распѣти < распѣтиє п. τὸ σταυροῦναι, распѣе: Лук. 23, 23.
- Раставлати < раставлати v. impf. -ваю, -ваши, τήκειν, топити, растапати: Прем. Сол. 16, 22; и прѣщїи раставлають горы (Мол. запрешч. 1 у Ч. Кршт.).

- Раставати < раставати v. pf. -таю, -ши, τήκειν, растопити: II Мојс. 15, 15; Пс. 111, 10; горы икш кокъ раставши (Пс. 96, 5); -са, растопити се: II Петр. 3, 12.
- Растворенїе < растворенїе п. κράσις, смеса, мешавина (Дјач.).
- Растворити v. pf. -рю, -риши, συκχαρνῶναι, сложити: I Кор. 12, 24; помешати с нечим, зачинити: колїю (Кол. 4, 6).
- Растворати < растворати v. impf. -раю, -раши, κερνάω (κεράννυμι), мешати: Почто муря гъ мнлостикными (συμπλαθῶς) мѣзми раствораете, зашто мешате миро... (Троп. непор. воскр.).
- Растрзати < растрзати v. impf. -заю, -заши, διαρρήγνυναι, раскидати, раздерати: рѣзы (Мат. 26, 65 и др.); διαχεῖρῖσθαι, растрзати: Дел. 26, 21; -са, διεσπᾶσθαι, бити искидан: Марк. 5, 4; διαρρήγνυναι, распрснүти се, пукнүти: 18дл... надбкїа (Син. на В. пет.).
- Растисанїе п. цепање, расецање нечега на делове: и икѣшы огненны, иже проидоша междѣ растисанїи (μέσον τῶν διχοτομημάτων) инии = и свеѣе огъене које су пролазили међу оним деловима... (I Мојс. 15, 17).
- Растисати v. pf. -тишѣ, -шиши, διχοτομεῖν, расеѣи на делове, расцепати: I Мојс. 15, 11; растисеть его полма, расеѣи ѣе га напола: Мат. 24, 51; Лук. 12, 46; растисанный, заклан, исечен: Апок. 20, 4.
- Растисъ m. segmentum e ligno scisso, ивер: Прол.
- Растн v. impf. растѣ, -стиши, αὐξάνειν, расти: Мат. 6, 28; Марк.

4, 8; II Кор. 10, 15; *μηδυνεσθαι*, ширити се, расти: *εκμια* (Марк. 4, 27).

Растити v. *imprf.* *ραιρѣ*, -стиши, *αὐξάνειν*, расти҃ти: козращеніе Бжїи, за раст Божїи (Кол. 2, 19); растити вланы, *κομᾶειν*, имати, пуштати, гајити дугачку косу: I Кор. 11, 14, 15; -сѧ, *αὐξάνεσθαι*, умножавати се, плодити се: раститиѧ и множитиѧ... (I Мојс. 1, 28).

Растлѣти v. *pf.* растлю, -тлѣши, *φθαρειν*, покварити, повредити, упропастити, унищити: жилинїе скопчи растлѣтъ ли дѣвицѣ; (Прем. Сир. 20, 4); Пс. 77, 58; I Кор. 3, 17; дѣвѣтко малакїєю: Ч. Испов.; влѣкїй оудѣ: Мол. 4 у Посл. прич.; -сѧ, повредити се: оутрокою (Богор. на стих. на св. Ник.).

Растлѣвати v. *imprf.* -ваю, -ваши, *διαφθαίρειν*, рушити, кварити: моль (Лук. 12, 33); развраћати, силовати (*Дјач.*); -сѧ, *λυμαίνεσθαι*, кварити се, унищавати се: Ст. у Ч. погр. свешт.

Растлѣній п. *διαφθορά*, кварене, трулеж, повреда, оскврњење, разврат: Пс. 106, 20; Мол. 4 у Посл. прич.

Растлѣнный з. *διαφθαρμένος*, покварен, развраћен: I Тим. 6, 5; II Тим. 3, 8; III Јездр. 7, 31; 8, 34.

Растлѣти v. *pf.* -тлѣю, -тлѣши, *φθαρειν*, покварити, пропасти: Пс. 13, 1; растлѣвши *γυφχομъ* егитѣко (Мол. св. В. В. у Посл. прич.); Ном. пр. 183; -сѧ, покварити се, разорити се: Ст. на Г. в. на св. Георг.

Растнѣти < растнѣти v. *pf.* -ню, -ниши, *σχιζειν*, расећи, расцепити: дрока (I Мојс. 22, 3).

Растонмицѣ < растонмицѣ, *fenerator*, лихвар (*Микл.*).

Расторгнѣти < растрѣгнѣти v. *pf.* -гнѣ, -гнѣши, *ῥηγύνουαι*, растргнѣти: и вращиѧ расторгнѣтъ вѣ (Мат. 7, 6); продерати: мѣхѣ (Лук. 5, 37); *διαῤῥηγύνουαι*, скрхати: закнѣпы адоуѣ (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.); стропштѣѧ: Ст. на Г. в. у ср. I Нед. В. п.

Расточати v. *imprf.* -чаю, -чаши, *διασχορπίζειν*, расипати, трошити, просипати: *νιμῆν*ѧ (Лук. 16, 1); Мат. 12, 30; иже не юкѣратѣ го мною, расточаетѣ: Лук. 11, 23.

Расточенїе п. 1) *διασχορπισμός*, расипање, трошење (*Микл.*); 2) *διασπορά*, расејање: II Мак. 1, 27.

Расточити v. *pf.* -чѣ, -чиши, *διασχορπίζειν*, расути, расејати: враги (Пс. 88, 11); да и чѣда Бжїи расточенїѧ юкѣратѣ ко единому (Јов. 11, 52); потрошити: *νιμῆν*ѣ (Лук. 15, 13); разасути: *σφωδρѣ*ѧ (Лук. 1, 51); -сѧ, расути се: Пс. 140, 7.

Растрѣити < растрѣити v. *pf.* -трѣблю, -виши, *ругаге*, рашчистити: Прол.

Растрѣти < растрѣти v. *pf.* -стрѣ, -стрѣши, *πρίειν*, претестерити: пѣлою дрекѣлою (Ст. на хвал. 3 у среду Препол.).

Растрѣга f. раскалуѣер, распол; свештено лице острижено (обријано) т. ј. лишенѣ свештеничѣкога чина (*Микл.; Старч.*).

Растагнѣти < растагнѣти v. *pf.* -гнѣ, -гнѣши, *distrahere*, растегнѣти, развући, раскинути: Прол.

РастазатисѦ v. impf. -жѣсѦ, -жѣшисѦ, ῥιχαγί, препирати се, сваѣати се (*Микл.*).

Растѣши < расташти v. pf. -гѣ, -жиши, τείνειν, tendere, растеѣи, раширити, разапети: Прол.

Растѣни κλαῖων, ἡ κόμη, коса: I Кор. 11, 15.

Расѣти v. pf. распѣ, распиши, dissipare, расути, разметнути: Прол.

Расхитити < расхитити v. pf. -хищѣ-тиши, διαρπάζειν, разграбити: Мат. 12, 29; Марк. 3, 27; Јов. 10, 12.

Расхищати < расхитати v. impf. -ищѣю, -ищѣши, грабити, пљачкати, трзати: V Мојс. 28, 29.

Расыпатиль m. λοιμός, homo pestilens, кужан, заразан чопек (*Микл.*).

Ратай m. 1) ἀροτήρ, γεωργός, орач, ратар, земљорадник: Прол.

РатитисѦ v. impf. рацѣсѦ, -тишисѦ, πολемеῖν, ратовати, војевати: Прол.

Ратовици < ратовиште n. κοντός, држак, држаље, дрво за копље: I Цар. 17, 7.

Рать f. 1) μάχη, битка; πύλεμος, рат, војна (*Микл.*); 2) ἐπιστρατεία, војни поход, експедиција: III Мак. 3, 10.

Рачени n. ἔρως, жеља, љубав, утеха, наслада: вѣтвиннымъ рачениемъ вокрылающымсѦ, који се усьхиѣвају божанском љубављу (Степ. гл. 5 ант. 1): Троп. у Послед. прич.; Сл. на Г. в. на преи. Пар.; Сл. у Кан. св. Теод. n. 1 прм.

Рачитель m. ἐραστής, љубитель; никнѣи: Троп. на В. четврт.; премѣдрости: Сл. на Г. в. на Обрез.; Кан. св. Теод. n. 1 т. 1.

Рачительный < раунтельъ з. ἐράσμος, љубазан, љубак; вољен, жељан (*Дјач.*).

Рачительство n. ἔρως, љубав, пожуа, укживање, сласт (*Микл.*); ратное рачительство, ратно, војено искусство: Прол.

Рачительствовати v. impf. -стеѣю, -иши, ἀριστεύειν, одликовати се, волети, желети: Прол.; βούλεσθαι, хтети, бити рад (*Вост.*).

Рвати < рѣвати v. impf. рѣѣ, рѣиши, τίλλειν, тргати, чупати, кидати (*Вост.*).

Рвеніе < рѣвниис n. ἐριθεία, ἔρις, сваѣа, распра, спор, такмачење, раздор: Јак. 3, 14, 16; Рим. 1, 29; 13, 13.

Рѣз < рѣзъ m. в. ροκς: I Мојс. 37, 20; Син. у VI Нед. по св. Пасхи.

Ревнитель < рѣвнитель m. 1) ζηλωτής, ревнитель, који је ревностан: законъ (Дел. 21, 20); оубиѣи преданій: Гал. 1, 14; двкрымъ дѣломъ: Тит. 2, 14; 2) aemulator, такмац (*Жив.*).

Ревнительный < рѣвнительъ з. ζηλωτής, брижљив, ревностан, трудољубив, достојан подражавања (*Дјач.*).

Ревновати < рѣвновати v. impf. -нѣю, -нѣиши, ζηлоῦν, ревновати: II Кор. 11, 2; старати се: Апок. 3, 19; желети, жудети, тежити за нечим: I Кор. 12, 31.

Ревностный < рѣвностъ з. в. ревнительный: I Мојс. 49, 22.

Ревность < рѣвность f. 1) ζηλος, ревност, жалост: IV Мојс. 25, 11; Пс. 68, 10; II Кор. 9, 2; 2) ἔρις, сваѣа: Филиб. 1, 15; жарост: Јевр. 10, 27.

Рѣкъ, -ій; шій 3. part. praet. act.

I од рѣци, εἰπών, λαλήσας, рекавши: Мат. 26, 44 и др.

Ремень m. 1) ῥάσ, ремен: ἱμνωγъ (Марк. 1, 7; Лук. 3, 16; Јов. 1, 27); 2) ὑπόδημα, обућа: Дел. 13, 25; 3) σφαιρωτήρ, кајиш: до ремена ἱποζωιαγω (I Мојс. 14, 23).

Рѣпѣ < рѣпнѣ n. τρίβολος, чичак: Мат. 7, 16.

Рѣтитиса v. imperf. рѣтѣса, -тишиса, ἀμιλλᾶσθαι, надметати се, сватати се, препирати се: Прол. Рѣтъ f. ἐριθεία, распра, свађа, раздор: II Кор. 12, 20.

Рѣфириндарій m. лат., (од refero = натраг носим), био је чиновник у царигра. Цркви који је посредовао између Патријарха и Цара у црквеним пословима, а звао се и апокрисијарій (*Милаш, Дост. 135; Дјач.*).

Рѣчинъ, -ный 3. part. praet. pass. од рѣчи, ῥηθεὶς, λαληθεὶς, речен: Мат. 3, 3; Јевр. 9, 19 и др.

Рѣшъ двадесето слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 20; 2, 20; 3 58; 4, 20.

Рѣши < рѣшти v. pf. рѣкѣ, -чиши, εἰπεῖν, λαλεῖσθαι, ἐρεῖν, рећи: Мат. 2, 5; 7, 4; 12, 36 и др.

Рѣжа < рѣжа f. ῥῆς, рѣжа: Јак. 5, 3; ἐρουσίβη, медълика (на жити): Пс. 77, 46.

Рѣкинъ m. ἐρέβινθος, сисег, грах, врста сочива (*Микл.*).

Рѣга f. ῥήξ, rex, краљ, војвода, начеоник (*Микл.*).

Рѣза f. 1) ἔνδυμα, одећа: ἱωανнъ имаше рѣзѣ (Мат. 3, 4); 2) χιτῶν, доња хаљина: и ѿтворѣ Гдѣ Бѣтъ Адамъ и жинѣ егѡ рѣзы кѡжаны (I Мојс. 3, 21); илѣкаѣ дѣкѣ рѣзѣ,

да подастъ не имѣющимъ: Лук. 3, 11; 3) ἱμάτιον, плашт, горња хаљина: рѣзѣ вашихъ не рѣздирайте (III Мојс. 10, 6); 4) ἐσθής, ἐσθησις, одело: ѡсѡмъ егѡ къ рѣзѣ вѣтълѣ (Лук. 23, 11); Јак. 2, 2. 3; 5) ὀδόνιον, пелена: и приникъ видѣ рѣзы едѣны лежаща (Лук. 24, 12; Јов. 20, 5); 6) ἱματισμός, хаљине: жѣны... да ѡукрашають се не... рѣзами многоцѣнными (I Тим. 2, 9); 7) στολῇ, хаљина, одећа: и даны кыша коимѣждо нѣхъ рѣзы вѣлѣ (Апок. 6, 11; 7, 9. 14); иподнаа рѣза, ὑποδύτης, доња хаљина: III Мојс. 8, 7; рѣза правды, тако се звала бѣла одежда у коју су облачили у старој Цркви новокрштенога у знак да се обукао у Христа и очистио од сваког грѣха; а тако се назива и раса у коју се облачи великосхимник; рѣза радѡванѣа, црна монашка хаљина, која се навлачи на мало-и великосхимнике (*Дјач.*)

Рѣзникъ m. fortuna, срећа, судба, коб (*Микл.*).

Рѣзитъ m. animal aliquod noxi-um, нека шкодлива животиња (*Ibid.*).

Рѣзничаръ m. thesaurarius, чувар црквених утвари и драгоцености (*Ibid.*).

Рѣзничей < рѣзыничей m. vestium custos, чувар црквених одежа-да и утвари (*Ibid.*).

Рѣзохранитель m. στολιστής, чувар царског одела: IV Цар. 10, 22.

Ринѣти < ринѣти v. pf. ринѣ, -ниши, ἵεναι, бацити, турити, гурнути: IV Мојс. 35, 20.

Ристалище < ристалиште п. cursus equester, коњско тркалиште (*Микл.*).

Ристаніе п. ἱπποδρόμιον, утркивање, трка: коникое (Ном. пр. 23).

Ристати v. impf. -стаю, -сташин и рицѣ, -иши, διατρέχειν, скакати, трчати: около жертвеника (III Цар. 18, 26).

Ритина f. ῥητίνη, resina, смола, балзам: I Мојс. 37, 25.

Риторетковати v. impf. -ствею, -иши, ῥητορεῖν, вежбати се у говорништву, красноречиво говорити, писати (*Дјач.*).

Риторъ м. грч., говорник: Дел. 24, 1.

Ровениникъ < рѣвеникъ м. τὸ φρέαρ, студенац, јама: Пс. 68, 16; поток: Ис. 19, 6.

Рокъ м. λάχος, јама, рупа: кѣргоша мѣ къ рокъ ий (I Мојс. 40, 16); понор: нѣждѣнѣл (Кан. у Нед. цвет. п. 6 т. 2); тамница: до перекнца плѣнницы иже къ рокѣ (II Мојс. 12, 29); оуподокама низходящымъ къ рокъ: Пс. 27, 1; 29, 4; 87, 5; 142, 7; къ рокѣ заключиъ: Ст. на хвал. у Нед. св. праот.; къ рокѣ затче: Кан. воскр. гл. 4 п. 8 ирм.

Рогозиница < рогозиница, f. ψιδάδιον, покровец, кебе од трске, од рогоза: Ч. погр. свешт.

Рогозъ м. πάπυρος, сита: Јова 8, 11.

Рогостыръ м. ἐργαστήριον, officina, радионица (*Микл.*).

Рогъ м. κέραс, 1) рог: чѣтырехъ животныхъ (Апок. 5, 6); 9, 13; 12, 3 и др. 2) узвишење, хумка, брежуљак: кѣноградъ кытъ къ розѣ (Ис. 5, 1); 3) снага, сила: I Мак. 2, 48; Пс. 74, 5. 6. 11; 88, 18. 25; 131, 17; 4) до-

стојанство: козникъ рогъ Хриѣтѣ когѣ (I Цар. 2, 10); 5) слава и царство Спаситељево: Лук. 1, 69; козкыи рогъ, оснажи, окрепи: Мол. на Веч.; козникъ рогъ: Кан. Бож. п. 3 ирм.; и рогъ помазаныхъ коихъ козносѣй: Кан. Богој. п. 3 ирм.; 6) крило војске: I Мак. 9, 1. 6.

Рогыль м. дрво под којим је сахрањен пророк Исаија (*Микл.*).

Родильница f. ругерега, породилъа: Мѣтка жѣнѣ родильницѣ.. (Треб.).

Родительный < родителнъ 3. τὸ ὑευνήτορος, онај што рађа: Нѣкѣрѣ ѳωмино кѣры родителное намъ показѣ еси, неверу Томину показѣо си нам као оно што рађа веру (Ст. на блаж. у Нед. Антип.).

Родительство п. порекло: Прол.

Родоначалникъ < родонауаалникъ м. 1) ὑευνεάρχης, створитель: Прем. Сол. 13, 3; 2) ὑευνάρχης, прародитель, први човек: Син. у Нед. мит. и фар.

Родословіе п. 1) ὑευνεαλογία, родословље, тефтер од племена, список предака: I Тим. 1, 4; Тит 3, 9; 2) ριζικόν, (итал.: risico), судба, срећа: Ном. пр. 20.

Родостама f. ροδόσταγμα, ружичаста вода која се употребљава при освећењу антиминосѣ и престола: Арх. чин.

Родство < родство п. 1) ὑευνεσις, порекло: книга родѣтѣ (Мат. 1, 1); 2) συγγένεια, родбина: нѣктоже етъ къ родѣтѣ тѣомъ (Лук. 1, 61).

Родъ м. 1) ὑευνεά, а) род, родбина: козвратисѣ къ родѣ тѣой (I Мојс. 31, 3); б) generatio, племя: кѣтѣхъ жѣ родѣкъ ѳѣ Акрамѣ

- до Дѣла... (Мат. 1, 17); и ко ѿ нѣнѣ оублажатъ ма кси роди (Лук. 1, 48. 50); Пс. 47, 14; 2) γένος, genus, род, народ: ии родъ ничимже можетъ изыти (Марк. 9, 29); порекло: Купранинъ родомъ (Дел. 4, 36); I Петр. 2, 9; 3) συγγένεια, сродство, родбина: изыди ѿ рода твогѡ (Дел. 7, 3); 4) συγγενής, роѡак: преда ни же вѣдѣти и родители и братѣю и родомъ (Лук. 21, 16); 5) ἔθνος, народ: родъ твой и архїереѣ предаши та мнѣ (Јов. 18, 35; 6) плод; жетва; пол.
- Рожѧ f. rosa, ружа: дѣветка (Прол.).
- Рожанъ < рожьнъ з. κέρανος, од рога, у облику рога, као рог: глаголютъ трѣбѣ рожаны кострѣвити (Пс. 97, 6); II Цар. 18, 16.
- Рождакъ m. consanguineus, роѡак (Микл.).
- Рождѣнїе n. 1) γέννημα, плод, пород: рождѣнїа ехїдишѡа (Мат. 3, 7); нокагѡ кїноградѧ рождѣнїа: Кан. Пасхе п. 8 т. 1; 2) γένεσις, раѡанье, роѡаж; живот: пилѡ коло рождѣнїа (τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως), палеѣи круг живота (Јак. 3, 6).
- Рождество < рождество n. 1) γέννησις, γενετή, nativitas, роѡенье: Ииѣгѡ Хрїстоко рождество иице кѣ (Мат. 1, 18); мѣпа ѿ рождества: Јов. 9, 1; 2) γενεαία, natalitia, роѡендан: Ирѡдъ рождествоѡ екоѣмѡ вѣчерю творѡше (Марк. 6, 21); 3) τόκος, пород, потомство, син: ѡ когѣиѣи рождества твогѡ (Кан. Пасхе п. 9 ирм.).
- Рождѣ n. 1) τὰ κλήματα, лозе, гранчице: азъ есмь лоза, вы же рождѣи (Јов. 15, 5); 2) τὰ φρύγανα, суварци, грање: иромяждшѡ же
- Павѡ рождѣм множитѡ, а када је Павѡ зграбио гомилу грање (Дел. 28, 3).
- Рожня < рожьнъ m. κέντρον, ражањ, колац: житѡко ти етъ прѡтиѡ рожнѡ прѡти, тешѡко ти је прѡтивѡ коца бацаѡати се (Дел. 9, 5; 26, 14).
- Рожица < рожьцѡ m. κεράτιον, махуна, ѡуска, рошчиѡ: Лук. 15, 16.
- Розга f. κλήμα, гранчица, лоза: Јов. 15, 2. 4. 6; κληματίς, грање: V Мојс. 32, 32.
- Рѡпа f. rus, гној, сукрѡица (Микл.).
- Рѡпотникъ < рѡпѣтѡникъ m. γογγυστής, који рѡпѡе на некога, бѡкач, вѡкач: Јуд. 1, 16.
- Рѡпотъ < рѡпѣтъ m. γογγυσμός, мрмѡанье, мумѡанье, гунѡанье: Јов. 7, 12.
- Рѡпанїе < рѡпѣтѡниѡе n. в. рѡпотъ: Дел. 6, 1; I Петр. 4, 9; Филиб. 2, 14.
- Рѡпѡтѡти < рѡпѣтѡти v. imperf. рѡпѡшѡ, рѡпѡшѡи, γογγύζειν, гунѡати, мрмѡати: Мат. 20, 11; Лук. 5, 30 и др.; ироѡдъ рѡпѡшѡи ѡ нѡмѡ: Јов. 7, 32; Сл. на Г. в. на В. четвѡрт.
- Рѡсѡдатѡльный з. δροσοβόλος, који даје росѡ, који расхѡѡује: рѡпѡиѡ годѡѡа аггѡмѡ (Кан. воскр. гл. 6 и Бож. и у Нед. сир. п. 7 ирм.).
- Рѡсѡносный < рѡсѡноснѡъ з. δροσοβόλος, који носи у себи росѡ: Кан. на Воздѡв. ч. к. п. 7 ирм.
- Рѡсѡтѡчѡиѡй з. δροσοβόλων, који изѡлива из себѡ росѡ: Кан. воскр. гл. 7 п. 7 ирм.
- Рѡта f. ὄρκος, клетѡа, заклетѡа, присѡега: Нејѡм. 10, 29.

РѢманство < роѹмѣньство п. χρῶα, површина тела, кожа, боја коже: II Мојс. 4, 7.

РѢндѣкѣ м. амвон, узвишено место за владоца у храму: εἰσδῖναι на край степенъ рѢндѣка (Арх. чин.).

РѢсѣлка < роѹсѣлка f. ρουσάλλα, 1) пролетѣе игре и светковање душа покојника код старих Словена; 2) вила која живи у води и шуми: Ном. пр. 23.

РѢчка < рѹчка f. στήνιος, урна, посуда, крчаг, тестија: Ст. на блаж. воскр. гл. 8; Свјет. бог. у Нед. св. от.; Посл. Мал. водоосв.

РѢвѣтиньскаѣ колѣзнь f. подагра, гихт: Прол.

Рыданіе п. 1) κλαυμός, ридање, жецање, јаукање: Мат. 2, 18; 2) ὀδυρμός, плакање: II Кор. 7, 7; 3) πένθος, жалост: Апок. 18, 7.

Рыданословіе п. θρηνηλογία, плачевне речи, кукање, вапај (Дјач.).

Рыдати v. imperf. -даю, -даши, κόπτειν, кукаати, жецати, јаукати: Мат. 11, 17; θρηνεῖν, оплакивати, запенати: Лук. 7, 32; 23, 27; ὀλολύζειν, јадиковати, лелекати: Јак. 5, 1; ἐποδύρεσθαι, туговати, гласно тужити: Кан. на В. суб. п. 9 ирм.

Рыжѣ з. рус. (м. рыжѣ), πυρρός, риѣ, алатаст, црвенкаст: IV Мојс. 19, 2; Апок. 6, 4.

Рыкати v. imperf. -каю, -каши, ὀρυεσθαι, урликати, урлати, завијати, кричати: Ис. 37, 9; рыкати: ικω лѣкъ (I Петр. 5, 8); μυῖασθαι, рыкати: Апок. 10, 3.

Рылицѣ < рылицѣ м. πάσσαλος, лопатица: V Мојс. 23, 13.

РѢдкожды < рѣдѣкожды adv. ретко: Прол.

РѢзательница f. κοπίς, gladius, меч (Микл.).

РѢснота < рѣснота f. ἀλήθεια, истина, правда; достојанство, пристойност (Микл.; Вост.; Дјач.).

РѢчивитѣ з. λόγιος, речит, слаткоречив: Прол.

РѢчивитѣ з. εὐλόγιος, разговоран, красноречив: Прол.

РѢчь f. 1) ῥῆμα, реч, беседа, говор; 2) κατηγορία, а) оптужба: Лук. 6, 7; б) кривица: Јов. 18, 29.

РѢшитель м. χρεωλύτης, разрешитель, ослободилац: долговѣкъ рѢшитель челоуѣкъмѣ (Ак. Бог. конд. 12).

РѢшительный з. λυτήριος, који разрешава, ослобађа: Кан. Дух. п. 5 ирм.

РѢѣти < рѣѣти v. imperf. рѣѣю, -ѣши, διωθεῖν, гурати, отискивати: рѣкрими и пициами (Језек. 34, 21).

РѢвка < рѣвѣкѣ f. πέριξ, јаребица: Прем. Сир. 11, 30.

РѢдовый < рѣдовѣ з. ἀκόλουθος, редован: чтеніе, гласъ (Тип.).

РѢдѣ < радѣ м. τάξις, стѣχος, ред: не кѣ радѣ соткорити, ἀποδοхиμάζειν, не у реду учинити, одбациити: каменъ (Мат. 21, 42; Марк. 12, 10).

РѢса < расѣ f. в. расѣ.

РѢсинѣ < расынь м. κράσπεδος, кита, рѣса, ројта, перваз: рѢсинѣ зѣтыми шѣѣанна (Пс. 44, 14); рѢсинѣ зѣты: Ст. на пол. гл. 2 на св. К. и Дамј.

РѢсна < расына f. в. расына: IV Мојс. 15, 38. 39.

РѢйнь м. септембар (Микл.).

РѢти v. imperf. рѣѣѣ, рѣѣѣши, μυῖασθαι, ὀρυεσθαι, рыкати (Микл.).

С

С деветнаесто слово у црквено-слов. азбуци; као цифра $\dot{\varsigma}$ = 200.

Саклица f. gallina, кокошка (Микл.).

Савла m. ἀλέκτωρ, gallus, петар (Микл.).

Саван m. σάβανον, бели покров који се полаже на тело умрлога световњака (Дјач.); корице, футрол (Микл.).

Сават m. јевр., једанаести месец јеврејскога календара после вавилонскога ропства који је одговарао јануару (Дјач.).

Саваѡѡх jевр., Бог војсака, Господ сила: Јак. 5, 4; Рим. 9, 29.

Саваѡдані jевр. в. ліма: Мат. 27, 46; Марк. 15, 34.

Савик m. јевр., грм, цбун, честа: I Мојс. 22, 13.

Садар m. hortulanus, вртлар, баштован (Микл.).

Садд m. јевр., свемогући: Богъ (Јез. 1, 24).

Садити m. φυτοῦργός, који сади, вртлар: Сл. свјет. на Усек.

Саді n. φυτὰ, биљке, дрвета: IV Мојс. 24, 6.

Садѡві n. в. саді: III Цар. 19, 5; Јова 24, 18.

Садѡдѡйстві n. φυτοῦργία, plantatio, сађење, насађивање: Прол.

Садъ m. 1) φυτὸν, биљка, грм, дрво: I Мојс. 22, 13; 2) ἄλος, шума, врт, башта: V Мојс. 24, 6.

Сажінь < сажнь m. ὀρῦσις, лакат, аршин; хват, метар: Дел. 27, 28.

Сакимарі m. σακελλάριος, царски телесни чувар (Дјач.); у ста-

рој хришћ. Цркви као цркв. достојанственик вршио је надзор над манастирима у једној епархији и заступао манастире као главни одветник пред грађанским властима (Милаш, Дост. 131—132).

Сакимай m. грч., црквени достојанственик који се у почетку старао само о женским манастирима, а касније о реду у црквама, о парохіјском свештенству и о црквеној тамници, у коју су се затварала свештена лица која су учинила какву кривицу (Милаш, Дост. 134).

Сакѡл m. βαλάντιον, срумена, кеса за новце: Прол.

Самар m. σάμα, opus, самар, време, терет (Микл.).

Самѡка f. σαμβηκή, старо-халдејски музикални инструменат са три жице: Дан. 3, 10.

Саміхъ jевр., петнаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 15; 2, 15; 3, 43; 4, 15.

Самѡлагі m. ἀδελφός, сам од себе добар: Ст. на хвал. на Дух.

Самѡлагонзѡлнь adv. по својој вољи, жељи: Прол.

Самѡратѡцъ < самѡратъ m. ἀδελφός, frater germanus, рођени брат: Прол.

Самѡратіа f. ἀδελφοί, рођена браћа: Треб.; Прол.

Самѡвидѡцъ < самѡвидъ m. ἀπόπτης, очевидац, који сам види: Лук. 1, 2; II Петр. 1, 16; слова: Ст. по полиј. на св. Андр. Перв.

Гамовиднѣ adv. suis oculis, своим очима (Микл.).

Гамовистнѣ adv. proprio aspectu, в. самовиднѣ.

Гамовластный < самовластенъ 3. αὐτοβούλος, аутократски; добровољан, непринуђен: Ст. на хвал. на Лаз. суб.

Гамовластнѣ < самовластно adv. αὐτοβουσίως, добровольно, непринуђено: Ст. на хвал. на В. суб.; Сл. на Г. в. у Нед, мирон.

Гамовольный < самовольнъ 3. ἐθελημός, добровольни: Кол. 2, 23.

Гамодержавнѣ < самодержавнѣ 3. αὐτοκρατικός, који сам влада, владалац: Степ. гл. 5 ант. 1. Сл.

Гамодержицѣ < самодержицѣ m. αὐτοκράτωρ, самодержац (Вост.).

Гамодоволенѣ, -ий < самодоволенъ 3. αὐτάρχης, задовољан са самим собом (Вост.); самодовольнаа, оно што је довольно; за-доста, по оброку мом (Данич.): Приче Сол. 30, 8.

Гамозаконіѣ n. αὐτονομία, самоуправа, државна самосталност; постанљање своје воље себи за закон; самовоља: Прол.

Гамозрачнѣ adv. αὐτοφει, својим лицем, својим очима: Мол. у Ч. Јелеосв.

Гамозрителнѣ adv. αὐτοπτῶς, своим очима, непосредно (Дјач.).

Гамопоклительный 3. αὐτοκέλευστος, без заповеди, сам од себе: Кан. Дух. I п. 4 т. 2.

Гамоприятитель < самопрѣтыкатель m. sibi ipsi scandalum praebens, који сам себе саблажњава (Микл.).

Гамосіанный < самосіаннѣ 3. αὐτόφως, који сам по себи светли: Мин. 8 јан.

Γαλανδάρης

Γαλανδάρης

Срп. совершено - (самодержавно) само себи, себе обманује (Микл.).

Гамохотнѣ adv. αὐτοθέλης, sponte, својевольно: изверже отроча (Ч. Испов.); Ст. на Г. в. на св. влмч. Георг.; ἐκούσιως, voluntarie, драговољно: Прол.

Гамохотѣ f. αὐτοθέλεια, самовоља (Микл.).

Гамовѣттованный 3. ἀδικοπαγέμενος, који се драговољно обећао: Ак. Бог. конд. 10.

Гамовѣщанный < самовѣщаннѣ 3. αὐτεπαγγέμενος, који се сам нуди: помощникъ (Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.).

Гамѣринѣ m. σαρκοῦρι, ласица (Микл.).

Гандаліа f. σανδάλιον, опанак: Марк. 6, 9.

Гановитѣ, -ый 3. ἀξιωματικός, који има велико достојанство, човек високог чина; великаш, великожа: Прол.

Гановникѣ < гановникѣ m. ἀξιωματικός, достојанственик (Вост.).

Ганѣ m. 1) ἀξία, чин, достојанство: гдѣ ко грѣхъ имѣ; (Кан. у Ч. погреб. свешт. п. 1 Сл.); Сл. на Г. в. на Обрез.; 2) ἀρχή, власт (Микл.; Дјач.).

Гапога f. и сапога m. ὑπόδημα, опанак, обућа, сандала: I Мојс. 15, 23; II Мојс. 3, 5; 12, 11; Пс. 59, 10; Мат. 3, 11; Марк. 1, 7 и др.

Гапфирѣ m. σάπφειρος, сафир, драги камен разне боје: II Мојс. 24, 10; Апок. 21, 19.

Гарандарѣ m. σαραντάρι, donum pro officio mortuorum, дар за помињање мртвих (Микл.); 2) заупокојне литургије (40) са поменом умрломе у току 40 дана

од дана његове смрти, за које се, по Регуламенту од 27 септ. 1770, плаћало у бившој Карл. митрополији 10 фор. (Cf. »Срп. Сион« 1903 бр. 4 стр. 116). В. сорокошети.

Гаранча f. *grillus migratorius*, инсекат (Слов. Имп. ак.).

Гаранамвон m. грч., (од *σαράπους* = дугоног и *ἄμβων* = узвишено место, као амвон у храму), узвишено место које је на високих ногама; трибина, катедра: Прол.

Гардин m. грч., драги камен: Апок. 4, 3.

Гарди m. *σάρδιον, σάρδιος λίθος*, сардолик (драги камен): Апок. 21, 20.

Гардонџ m. грч., драги камен са Сардиније, по боји сличан нокуту (*Σάρδιος + ὄνυξ*): Апок. 21, 20.

Гаси m. *χοάνη*, *fornax*, пећ, вигањ, огњиште (Микл.).

Гата f. *σάτον*, мера за жито и за течност: Мат. 13, 33; Лук. 13, 21.

Гатана n. (јевр. реч = противник, враг, клеветник), сотона, начеоник злих духова: Мат. 4, 10; Марк. 1, 13 и др.; предати *сатанџ*: I Кор. 5, 5.

Гаџон jевр. adj., разуман: I Јездрина 8, 18.

Голѣзновати < *сѣболѣзновати* v. impf. -зию, -ши, *συνωδίζειν*, заједно с неким страдавати, мучити се; учествовати у жалости, тужити: Рим. 8, 22.

Гкости < *сѣкости* v. pf. *свѣдѣ*, -диши, 1) *πείρειν*, пробости, избости на више места; 2) *τραυματίζειν*, израњавити: Прол.

Гкыватиса < *сѣкыватиса* v. impf. -ваюса, -ишиса, *πληροῦσθαι*, збивати се, испуњавати се: пророцтво (Мат. 13, 14).

Гкытиса < *сѣкытиса* v. pf. *свѣдѣса*, -дишиса, 1) *πληροῦσθαι*, збити се, догодити се, извршити се: *ρεχενное* (Мат. 1, 22; 2, 15 sq.); *πικάνη*: Мат. 26, 54. 56 и др.; 2) *ἀποβαίνειν*, испунити се, послужити за нешто: *κοιτανή* (Филиб. 1, 19).

Гкыти < *сѣкыти* n. 1) *ἐκβασις*, свршетак, успех, испуњење: *κεπή* (Сл. на лит. на Воздв. ч. к.); *οὐρανός*: Кан. Пасхе n. 4 т. 2; 2) *eventus*, догађај (Микл.).

Гвада < *сѣвада* f. 1) *μάχη*, *contentio*, борба, свађа, препирање; 2) *σύνδεσμος*, *copula*, веза, везник, спона (Микл.).

Гвадитиса < *сѣвадитиса* v. pf. *сваждѣса*, -дишиса, *λοιδόρεισθαι*, *contendere*, свадити се, препирати се, ружити се, грдити се: Прол.

Гвара f. *μάχη*, свађа, инат, распра: Јак. 4, 1; II Тим. 2, 23; Тит 3, 9.

Гваритиса v. pf. -рюса, -ишиса, *μάχεσθαι*, свадити се: II Мојс. 21, 18; II Тим. 2, 24.

Гварик 3. *ἄμαχος*, свађалица, бојац: I Тим. 3, 3; Тит 3, 2.

Гваратиса < *сваратиса* v. impf. -раюса, -раишиса, *μάχεσθαι*, свађати се, препирати се: Јак. 4, 2.

Гвекровѣ < *свекрѣвѣ* f. и *свекры*, -овѣ < *свскры* f. *πενθερά*, свекрва, мужевљева мати: Мат. 10, 35; Лук. 12, 53.

Гвешані n. *motus*, покрет, кретање (Микл.).

Гвештати v. impf. -ириѣ, -ириши, *σαλεύσθαι*, *movere*, трептети, кретати, трести (Микл.).

СВИПЕТЪ m. mel silvestre, дивљи мед (*Микл.*).

СВИРЪЗ < СВРЪЗЪ m. χυήχη, свраб: V Мојс. 28, 27.

СВИРДЛО < СВРЪДЪЛЪ n. τέρετρον, сврдло, бургија: Ис. 44, 12.

СВИРСТНИКЪ < СВРЪСТНИКЪ m. συνηλιώτης, вршњак, вреник: Гал. 1, 14.

СВИРСТНЫЙ < СВРЪСТЪНЪ 3. συνηλῆς, вршњак; који је једнак с неким по узрасту или по чину (*Микл.; Дјач.*).

СВИРЪПЪНЪЙ 3. ἄγριος, ferus, свиреп, дивљи, љут (*Ibid.*).

СВИРЪПЪТИ v. impf. -пѣю, -пѣши, λυττᾶν, жестити се, беснити, срдити се (*Дјач.*); ἄγριοῦσθαι, гневити се, љутити се (*Микл.*).

СВИСЕЛНИСА < СВЪСЕЛНИСА v. pf. -люса, -лишиса, συναγάλλειν, веселити се заједно с неким: Конд. воскр. гл. 2.

СВИЧЕРАТИ < СВЪЧЕУРАТИ v. impf. -аю, -аши, συνδειπνεῖν, вечерати заједно с неким: Сјед. ант. 9 на В. четврт.

СВИДѢНІЙ < СВЪИДѢНІЕ n. μαρτύριον, сведочанство, сведоџба: Дел. 7, 44; откривење, заповед: V Мојс. 4, 43; 6, 17; Пс. 131, 12; киніа кидѣніа: II Мојс. 28, 43; 29, 4; Апок. 15, 5.

СВИДѢТЕЛЬ m. μάρτυς, сведок: Мат. 18, 16; Марк. 14, 63 и др.

СВИДѢТЕЛЬСТВО n. μαρτυρία, сведочење, сведочанство: Мат. 8, 4; Марк. 1, 44 и др.

СВИДѢТЕЛЬСТВОВАТИ v. impf. -ствѣю, -ствѣши, μαρτυρεῖν, сведочити, доказивати: Мат. 23, 31; Марк. 14, 60 и др.; -са, μαρτύρεσθαι, бити засведочен: III Јов. 1, 12.

СВИНІА < СВИНИИ f. χοῖρος, ѓс, свиња, свинче: не пометайте свирѣ кашинѣ предъ киніаи (*Мат. 7, 6*); II Петр. 2, 22.

СВИНОПАСТВИННЫЙ 3 χοιρωνακτικός, који се односи на чување свиња: житіе (Син. у I Нед. В. п.).

СВИНЪЙ < СВИНИИ 3. χοίρων, свињски: стадо кинои (*Мат. 8, 31. 32; Марк. 5, 11.*).

СВИРѢЛЬ f. ούριγξ, fistula, свирала; 2) αὐλός, врула, флаута, кларинет: Ис. 5, 12.

СВИРѢПСТВО n. δράκος, дрскост, бесрамност: Кан. у Нед. цвѣт. п. 8 т. 2.

СВИРѢПЪЙ 3. ἄγριος, жесток, љут, бесан: квини (Јуд. 1, 13).

СВИТА f. 1) ἐσθῆς, ἱμάτιον, хаљина (*Микл.; Вост.*); 2) свита, лица која прате велике достојанственике (Слов. Имп. ак.).

СВИТИ < СВЪИТИ v. pf. свѣю, свѣши, ἐλίσσειν, савити: мкв одеждѣ (Јевр. 1, 12).

СВИТОКЪ < СВЪИТЪКЪ m. βιβλίον, свитак, књига: Ис. 8, 1; Апок. 6, 14; Кан. у Ч. погр. свѣшт. п. 8 Сл.

СВОБОДА f. ἐλευθερία, слобода: Јак. 1, 25; I Петр. 2, 16 и др.

СВОБОДЕНЪ, -ый < СВОБОДЪНЪ 3. ἐλευθερος, слободан: Мат. 17, 26; Јак. 2, 12 и др.

СВОБОДИТЕЛЬ m. ἐλευθερωτής, ослободилац: Троп. св. Георг.

СВОБОДИТИ v. pf. -ждѣ, -диши, ἐλευθεροῦν, ослободити: Јов. 8, 32. 36; Гал. 5, 1; -са, δεδικαιώσθαι, ἐλευθερωθήσεσθαι, ослободити се, бити ослобођен: Рим. 6, 7; 8, 21.

СВОБОДНИКЪ < СВОБОДНИКЪ m. ἐλευθερος, слободњак: I Кор. 7, 22.

- Скободъ** adj. indecl. ἐλευθερος, слободан: I Кор. 9, 1; рѣкъ и скободъ: Гал. 3, 28; Еф. 6, 8; Кол. 3, 11; къ мѣртвыхъ скободъ: Пс. 87, 5; Ст. на Г. в. воскр. гл. 6.
- Скобождати** v. imperf. -ждаю, -ждаши, ἐλευθεροῦν, ослобаждати, икупливати: V Моис. 15, 5.
- Скобождь**, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од скободити, ἐλευθερωθεῖς, освободивши: Рим. 6, 18. 22.
- Скобплеменный** < скобплеменьнъ 3. qui eiusdem gentis est, саплеменик, сународник: Прол.
- Скобникъ** m. συστρατιώτης, ратни друг, саборац: Филиб. 2, 25.
- Скобство** n. οἰδημα, ἰδιότης, тежнѣ; особина: Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.; Догм. гл. 3.
- Свора** < съвора f. 1) fibula, копча, преѣница, спона, квачица (*Микл.*); 2) конопац на коме ловци воде псе (Слов. Имп. ак.).
- Свычай** < съвычай m. consuetudo, обичай, навика; опѣење, друговање, дружење: Прол.
- Свыши** adv. ἀνωθεν, одозго, с вѣха: Марк. 15, 38; ἐξ ὕψους, с висине: Лук. 1, 78; 24, 49; кѣницѣ ѿ нѣже кыши деилицы, ἐκ τῆς ἀνωθεν δεξιᾶς: Троп. св. архѣ. Стеф.
- Свышній** < съвышнѣ 3. ὁ ἀνωθεν, горњи: ѿ кышнемъ мирѣ (Вел. јект.).
- Свѣдѣніе** < свѣдѣнне n. μαρτύριον, сведочанство: Мол. св. В. В. у Послед. прич.
- Свѣдѣти** < свѣдѣти v. pf. свѣмѣ, свѣси, ἐπίστασθαι, знати: Дел. 19, 15; Сјед. воскр. гл. 1 Сл.; συνεδέναι, познати: I Кор. 4, 4; γινώσκειν, познавати: едине
- кѣдѣи ирдечниа (Конд. св. ан. П. и П.)
- Свѣнитисѣ** v. pf. -нисѣ, -нишиѣ, ἀπέχεσθαι, abstinere, уздрижати се, устезати се, чувати се од нечега (*Микл.*).
- Свѣньство** n. abesse, отсуство (*Микл.*).
- Свѣсити** < свѣсѣти v. pf. свѣшѣ, -сиши, χαλᾶν, спустити: одръ (Марк. 2, 4; Дел. 9, 25); кѣшинѣ кыти, χαλασθῆναι, бити спуштен: II Кор. 11, 32.
- Свѣстити** < свѣсѣтити v. pf. свѣщѣ, -стиши, ἀγγέλλειν, nunciare, извести, објавити: Прол.
- Свѣтати** v. imperf. -таю, -таши, ἐπιφωσκαίν, свитати: Лук. 23, 54.
- Свѣтильникъ** < свѣтильнѣ m. 1) λύχνος, свећѣак: вжигаетъ (Мат. 5, 15); 2) λαμπάς, зубља, свѣтилька, жижак: οὐγαγίотъ (Мат. 25, 8); 3) φωστήρ, светило: прѣкомакѣ (Троп. св. Григ. Пал.).
- Свѣтило** n. 1) λαμπάς, свѣтилька, свећа: Јов. 18, 3; 2) λύχνος, светило, видело: II Петр. 1, 19; 3) φωστήρ, светлост, светило; извор светлости: Ант. 4 на В. четврт.
- Свѣтильце** m. λαμπάδιον, лампица, мала свѣтилька, кандидоце (по *Данич.*: чаша): Зах. 4, 2. 3.
- Свѣтити** v. pf. -щѣ, -тиши, λάμπειν, φαίνειν, светлити: Мат. 5, 15; Јов. 5, 35; Апок. 8, 12; -сѣ, блистати: Лук. 17, 24; Јов. 1, 5; Кан. Пасхе п. 9 ирм.
- Свѣтлоносити** v. imperf. -шѣ, -сиши, λαμπροφορεῖν, носити светлост; носити светло одело у знак радости; славити, веселити се: Мин. 25 нов.

Свѣтлоплодожитый 3. ἀγλαόκαρπος, који доноси добре плодове: Ак. Бог. ик. 7; дркѣа: Ст. на лит. на св. Три Јер.

Свѣтлѣз, -ый 3. λαμπρός, светао, сја-
јан, чист, јасан; радостан, ве-
сео: Свѣтлѣзю коикринѣа проповѣдъ
(Троп. воскр. гл. 4).

Свѣтлѣтисѣа v. imperf. -тлѣтисѣа, -иши-
сѣа, φαίνειν, лисеге, светлити се,
сијати се, блистати: свѣтлѣтисѣа
трончикимъ единиткомъ (Ант. 3
гл. 4).

Свѣтовидный < свѣтовиднь 3. φω-
τειδός, који је као светлост:
свѣцы (Свјет. у Нед. св. от.).

Свѣтоводицѣ < свѣтоводиць m. φω-
ταγωγός, светило које показује
пут у тами (Дјач.).

Свѣтоводити v. imperf. -вождѣ, -ди-
ши, φωταγωγεῖν, водити к светло-
сти, показивати пут, просвећи-
вати: Мин. 4 јан.

Свѣтодавицѣ < свѣтодавиць m. φω-
τοδότης, који даје светлост, про-
светитель: Троп. Преобр.

Свѣтодательный 3. φωτοβόλος, који
даје, који производи светлост:
Мин. 18 јан.

Свѣтодѣтиѣ m. φωτοπάροχος, тво-
рац светлости: Ст. на хвал. у
Нед. слеп.

Свѣтозаринѣ n. φωταυγεία, блесак,
блистање, сијање: Мин. 27 јан.

Свѣтозаринѣ, -ый < свѣтозарнь 3.
φωταυγής, светао, сјајан, бли-
став: Стат. I ст. 66; лѣчанин:
Троп. Прен. м. св. Ник.; облакѣ:
Сјед. воскр. 1 гл. 8 богор;
свѣтильникѣ: Ст. на лит. богор.
на св. Три Јер.; оумѣ: Ст. на
веч. на Благов.; Кан. Пасхе п.
7 т. 3.

Свѣтозарити < свѣтозарити v. imperf.
-рѣю, -рѣши, φωταυγεῖν, освет-
љавати, озаравати светлостѣу:
Мин. 16 авг.

Свѣтолитѣ n. φωτοχυσία, ливање
светлости; јака светлост: ѿ не-
гѣже свѣтолитѣмъ просвѣтившиѣа
(Сл. у ст. на хвал. на преп.
м. Пар.; Прип. 9 п. на Преобр.).

Свѣтолѣчный < свѣтолоуѣнь 3. φεу-
ροβόλος, који испушта светле
зраке: молнѣа (Сл. по Свјет. на
св. Три Јер.).

Свѣтонаставникѣ m. φωταγωγός, про-
светитель: Мин. 1 фебр.

Свѣтоначальникѣ < свѣтонауѣльнѣ
m. ἀρχίφωτος, узрочник светло-
сти, извор светлости: Кан. вос-
крес. гл. 2 п. 5 ирм.

Свѣтоначальный < свѣтонауѣльнѣ 3.
ἀρχίφωτος, који први испушта
светлост: Троица (Свјет. на св.
Три Јер.).

Свѣтоноснѣ, -ый < свѣтоноснь 3.
φωτοφόρος, који носи светлост:
Ст. на стих. на св. Георг.; Сл.
на стих. св. Прок.; φωσφόρος:
Кан. у I Нед. В. п. п. 3 т. 1;
λαμπρόφορος: Кан. Пасхе п. 7
т. 3; φαιεσφόρος: Кан. Пасхе п.
4 ирм.

Свѣтоносицѣ < свѣтоносиць m. φωσ-
φόρος, носилац светлости: Стат.
I ст. 86.

Свѣтопрѣимный 3. φωτοδόχος, који
има у себи светлост, који но-
си светлост: Ак. Бог. ик. 11.

Свѣтотворицѣ < свѣтотвориць m. φω-
τοούργος, творец светлости: Стат.
II ст. 101.

Свѣтообразный < свѣтообразнь 3.
ἀγλαόμορφος, који сија као свет-
лост: Мол. у Ч. погреб. млад;

φωτόμορφος, сличан светлости: Кан. Дух. п. 5.
Свѣтоавленіе < свѣтоавемение п. φωτοφανεία, појава светлости: Кан. Бож. п. 7 т. 1. ирм.
Свѣтоавленно adv. ἀγλαοφάνως, радосно, свечано, громко: Сл. на Г. в. на Усп. Бог.
Свѣтъ m. 1) φῶς, светлост: Мат. 5, 14; 2) φέγγος, светло сијање: Марк. 13, 24; Лук. 11, 32; 3) φωτισμός, просвета, сјај: II Кор. 4, 4.
Свѣтъкні п. φῶς, светлост: II Мојс. 27, 20; III Мојс. 24, 2; Јов. 5, 35.
Свѣтъ < свѣшта f. 1) λαμπάς, свѣћа: Дел. 20, 8; 2) φῶς, огањ: грѣхъ при свѣщи (Марк. 14, 54).
Свѣщеніе < свѣщеніе п. ὑποφάνσις, φῶς, осветљење; свећење, освѣћење: Јез. 41, 16.
Свѣщеносный < свѣшъносный з. λαμπάδηφόρος, који носи свећу: Кан. Пасхе п. 5 т. 2.
Свѣшникъ < свѣшътникъ m. λυχνία, свѣтъак: Зах. 4, 2; Мат. 5, 15; Лук. 8, 16; λαμπάς, светионик, факља: Апок. 4, 5.
Свѣзнь < свѣзънь m. δέσμιος, сужањ: Мат. 27, 15; Марк. 15, 6.
Свѣзце < свѣзъце п. свежањ, сноп (траве), букет (цвећа): Прол.
Свѣтлицѣ < свѣтлицѣ п. τὸ ἱερόν, храм, црква: Дел. 3, 1; 21, 26. 27; 26, 21; ἱερός, светиња: мѣлъ (I Кор. 9, 13); τὸ ἅγιον, светиња у јер. храму: II Мојс. 28, 3.
Свѣтло < свѣтло п. ἁγιαστήριον, свѣтилиште: Пс. 95, 6.
Свѣтоѣшанный < свѣтоѣшънь з. ἀγιοφθόγγος, изречен по нада-

хнућу Св. Духа: Ст. на лит. 1 на Воздв. ч. к.
Свѣтоградѣцъ < свѣтоградѣць m. ἁγιοπολίτης, становник св. града (Јерусалима): Син. у I Нед. В. п.
Свѣтодѣланный з. ἁγιοτεκτός, који је створен као свѣтитель (Дјач.).
Свѣтожительный з. који живи свѣто, који проводи свѣти живот: Прол.
Свѣтоненавистникъ < свѣтоненавистникъ m. μισᾶντις, који мрзи, који презире свѣте, све што је свѣто, освѣчено: Прол.
Свѣтопръвъ < свѣтопрѣвъ з. ἀγίοπρωτος, први међу свѣтима (Дјач.).
Свѣтотѣцъ < свѣтотѣць m. ἱεροσυλος, који је оскврњио свѣтињу (присвојио црквену ствар и др.): Ном. пр. 50.
Свѣтотѣство < свѣтотѣство п. ἱεροσυλία, оскврњење свѣтиње, крађа у цркви и др. (Дјач.).
Свѣтъна < свѣтъна f. δούκτης, sanctitas, свѣтиња. Свѣтъна Господна — натпис на златној дашчици, коју је старозаветни првосвѣштенник имао привезану на својој глави: II Мојс. 28, 36.
Свѣтъ part. praes. act. сл. обл. од свѣтити, који свѣти, који освѣћује: Служ.
Свѣщеніе < свѣщеніе п. ἱεράτευμα, свѣщенство: царско: (I Петр. 2, 9).
Свѣщенничество < свѣщенничество п. ἱερατεία, прѣсвѣтеріон, свѣщенство: Лук. 1, 9; I Тим 4, 14.
Свѣщенногравитель m. в. свѣтотѣцъ: II Мак. 4, 42.
Свѣщенногравительство п. в. свѣтотѣство: II Мак. 4, 39.

Свѣщеннодѣйстви́тель м. ἱεροῦργός, вршилац свештене службе, свештеник: Конд. св. Ник.

Свѣщеннодѣйствовати v. impf. -ствѣю, -иши, ἱεροουργεῖν, вршити свештене радње, службе Божје: Рим. 15, 16.

Свѣщенноинскъ м. hieromonachus, свештеник монашкога реда, јеромонах: Прол.

Свѣщенноисповѣдникъ м. свештено лице које је претрпело мучење за исповедање хришћанске вере: Мин. 3 јула.

Свѣщенномъченикъ < сваштеномъченикъ м. ἀγιομάρτυρ, свештено лице које је претрпело мученичку смрт за Христа: Прол.

Свѣщенноначалникъ < сваштеноначалникъ м. првосвештеник: Троп. св. Ник.

Свѣщеннословити v. impf. -словлю, -виши, ἱερολογεῖν, говорити о свetim предметима (*Дјач.*).

Свѣщеннословіе п. ἱερολογία, свештена реч, говор о свештеним предметима (*Микл.; Дјач.*).

Свѣщеннослужитель м. ἱεροδούλος, свештенослужитель: ђакон или презвитер (*Ibid.*).

Свѣщеннотайнѣ adv. ἱεροκρυφίως, свештеним тајанственим начином, у светој тајанствености: Степ. гл. 4 ант. 1.

Свѣщеннотатство < сваштенотатство п. в. свѣтотатство: II Мак. 13, 6.

Свѣщеннохранитель м. ἱεροφύλαξ, чувар, стражар храма: Прол.

Свѣщенноавленъ, -ый 3. ἱεροφάντης, који објављује свештене тајне; зналац, учитељ св. тајана: Ст. на лит. на св. Вас.

Сгарати < сгарати v. impf. -раю, -раши, καίεσθαι, спаљивати: Јов. 15, 6.

Сгорѣти < сгорѣти v. pf. сгорю, -риши, κατακαίεσθαι, изгорети: II Петр. 3, 10; I Кор. 3, 15.

Сгрѣвѣ < сгрѣвѣ п. sordes, нечисто одело, прљава хаљине: Мин. 11 нов.

Сгромадити v. pf. -ждѣ, -диши, συστρέψαι, нагомилати, зграбити: Дел. 28, 3.

Сг int. ἰδοὺ, ἴδε, гле, ево, ето: Мат. 1, 20; Марк. 16, 6 и др.

Сгвастъ м. σεβαστός, цар, Август: Дел. ап. 25, 25.

Сѣдмирицю adv. ἑπτὰ, седам пута: Пс. 118, 16; Мат. 18, 22.

Сѣдмижди и сѣдмири adv. ἑπτάκις, седам пута: IV Мојс. 19, 4; Лук. 17, 4.

Сѣдмочисленницы м. pl. седморица: св. Тирило и Методије и њихови ученици: св. Климент епископ велички, Горазд, Ангелар, Наум и Сава (*Дјач.*)

Сѣзмицъ < ссзсмицъ м. αὐτόχθων, indigena, староседилац, урођеник (*Микл.*).

Сѣитъ м. учитељ мухамедовскога закона: Прол.

Сѣй, сіа, сѣ pron. demonstr. οὗτος, овај, ова, ово: Мат. 1, 20; Марк. 1, 27 и др.

Сѣкратъ 3. πρόσφατος, свеж, нов, недавнашњи: V Мојс. 32, 17.

Сѣла јевр. музички термин у значењу forte (*Дјач.*): Ст. на Г. в. 3 у Нед. сироп.

Селѣніе < селѣніе п. 1) κατοικία, кућа, насебина: Дел. 17, 26; 2) σκήνωμα, стан: Пс. 83, 2; место: Дел. 7, 46; 3) σκηνή, сѣница: Апок. 13, 6; шатор блго-

- 8) ханѣл четнои еленѣ (Кан. прич. п. 5 богор.); Ст. у Ч. погреб.; 4) οἶκημα, стан, кућа: Ак. Бог. ик. 8.
- Геликъ, -ѣй 3. τοσοῦτος, толики (Микл.; Дјач.).
- Гелинъ м. ὀλίγον, аrium, ачак, першин (Сепс); ак, ач, мирисна биљка од које су радо плели венце (Žerić): елинъ немийскій звао се венац од те биљке, који се давао на свечаним играма које су се приређивале сваке друге године у пелопонескоме граду Немеји у част Иракла, који је убио ужаснога лава у шуми немејској (Дјач.).
- Гелитва f. ἔπαυλις, habitatio, стан, обитавалиште: трогти (Ис. 35, 7).
- Гелице < селити п. αὐλή, насеље: στρῶδαιον μὲν (Ис. 34, 13).
- Гело п. 1) ἀγρός, њива, поље: крок (Мат. 27, 8); Лук. 15, 15; село: во градѣ и къ селѣхъ (Марк. 5, 14); 2) χωρίον, земља: Дел. 1, 18, 19; 4, 34, 37; 3) κτῆμα, посед, добро, имање: Янанѣа продаде гело (Дел. 5, 1); 4) κώμη, село: во окрестныхъ селѣхъ и кетѣхъ, у околна села и паланке (Марк. 6, 36).
- Гельный < селънъ 3. τοῦ ἀγροῦ, польски: Пс. 102, 15; Мат. 6, 28, 30; 13, 36.
- Гемідалъ м. σερμδαλις, најфиније брашно: I Мојс. 18, 6; II Мојс. 29, 2, 40; III Мојс. 11, 1, 2, 4; Апок. 18, 13.
- Гемідальный 3. грч., од најфиније пшенице: мѣка (III Цар. 4, 22).
- Гердовола < сръдовола 1) м. συγγένης, consanguineus, сродник,

- рођак; 2) f. συγγένεια, consanguinea, рођака, сродница (Микл.).
- Гердцеѣдѣцъ < сръдцеѣдѣць м. καρδιογνώστης, који познаје срца: Дел. 1, 24; 15, 8; Ант. 2 на В. четврт.; Сл. на стих. у Нед. Самар.
- Герна < срънъ f. δορκάς, (арам. Та-вѣда), срна: V Мојс. 12, 15; Дел. 9, 36, 39.
- Герпъ < сръпъ м. δρέπανον, сръп, коса: Марк. 4, 29; Апок. 14, 14 и др.
- Гичъ < сьъ f. οὔρον, мокраћа: II Цар. 18, 27.
- Гжалитиса < сьжалитиса v. pf. -люса, -лишиса, λυπεῖσθαι, сажалити се, ожалостити се: Мат. 18, 31.
- Гжици < сьжешти v. pf. сжигъ, -жши, καίειν, сажећи, спалити: II Петр. 2, 6; I Кор. 13, 3.
- Гжигати < сьжигати v. impf. -гаю, -гаши, κατακαίειν, спаливати, горети: II Петр. 3, 10; -са, κατακαίεσθαι, спаливати се: Јевр. 13, 11.
- Гзиратиса < сьзиратиса v. impf. -раюса, -рашиса, βλέπειν, згледати се: Јов. 13, 22.
- Гиванъ м. трећи месец јеврејског календара после вавилонског ропства, који одговара мају (Дјач.).
- Гижица f. circulio, Kornwurm, црв на жити, жижак (Микл.).
- Гикавица f. pubes fluviosa, кишни облак, облак који доноси кишу (Микл.).
- Гикомора < сикоморна f. συχομωρέα, sycomorus, смоква (Микл.).
- Гила f. 1) δύναμις, а) сила, снага, моћ: Мат. 5, 41; б) чудо: сьмь мнѣги сотворихомъ (Мат. 7, 22); Мат. 13, 58; 14, 2; в) власт:

силы несеиша (Мат. 24, 29); г) способность: кождо протикѣ силы егѡ (Мат. 25, 15); 2) τὸ δύνατον, могућство: имити силѣ кою (Рим. 9, 22); 3) силы, један између девет чинова анђелских: Рим. 8, 38; I Петр. 3, 22.

Силигенѣ и силигна м. σίλινος, пшеница, пшенично брашно (Микл.).

Сило п. βρόχος, уже, клопка, замка: I Кор. 7, 35.

Симонѣа f. грч., куповање и продавање свештеничких права и дужности (Дјач.)

Синагога f. јевр., в. синаги.

Синапѣ м. τὸ σίναπι, -еѡс, горущица (Микл.).

Синѣта f. βάκινθος, драги камен љубичасте боје: II Мојс. 28, 33; свилена хаљина исте боје: къ синѣтѣ шдѣють ѣхѣ (Јер. 10, 9).

Синѣтнѣй З. βάκινθινος, тамно-црвен, љубичаст: одежда (IV Мојс. 4, 6).

Синицѣ < синицѣ м. δαίμων, бес, ђаво: Прол.

Синоположеніе п. υἱοθεσία, посињење, посинаштво: Степ. воскр. гл. 7 ант. 2.

Синорѣ м. σύνορος, σύνορα, confinium, граница, међа (Микл.).

Сиплѣ м. ἔρυσιβη, медљика која се као црвено брашно јавља на житном класју (Сенц); scarabaeus melolontha, инсекат шкодљив за жито (Слов. Имп. ак.); црв (Данич.); полдоша иплекѣ (Јоил 1, 4; 2, 25).

Сиротопитатѣл м. ὀρφανотρόφος, хранитељ сиротиње: Син. у Четвр. V седм. В. п.

Сирѣ, -ѣй З. ὀρφανός, сиротан, самохран: Јов. 14, 18; Јак. 1, 27; Ст. на Г. в. 4 на Возн.

Сирѣчѣ (сіа рѣчѣ), тоѣт' ѣсти, то јест: Марк. 7, 2; Дел. 19, 4 и др.; ἤτοι, заиста, дабогме, ипак, дакле: Син. у Нед. блуд. с.

Ситникѣ < ситниѣ м. βούτομος, мочварна биљка; сита, рогоз: Јова 18, 11.

Ситнѣй З. τοῦ πατόρου, од сите, рогозни, тршчани: лѣгѣ (Ис. 19, 6).

Сихастиріа f. ἡσυχαστήριον, манастир, монашка обитељ (Микл.).

Сице adv. οὕτως, тако, овако, на тај начин: Пс. 41, 2; Мат. 1, 18 и др.

Сицевѣ, -ѣй З. τοιοῦτος, такав, овакав: V Мојс. 4, 32; οὕτος, тај, овај: Јов. 9, 16; Дел. 19, 25.

Сікарѣ м. σικάριος, хајдук, разбојник: Дел. 21, 38.

Сікирѣ м. σίκερα (од јевр. shechar), свако алкохолно пиће (јабуковача, медовина и др.) осим вина. Вук ту реч не преводи: Лук. 1, 15; Даничић је преводи са: силовито пиће (IV Мојс. 6, 3; Ис. 5, 11; 24, 9; 28, 7); јако пиће: V Мојс. 14, 26.

Сікіма f. грч., (јевр. shehem), плеће; део (земље) у којем је лежао град Сихем који је, према I Мојс. 48, 22, припао колену Јефремову: Пс. 59, 8; 107, 8.

Сіклѣ м. грч., јеврејски сребрни новац који је постојао још за Аврама; сребрник: V Мојс. 22, 19; зове се и дидрахма: I Мојс. 20, 16 и др.

Гіріна f. σειρήν, сирена, морско чудовиште, змај: Ис. 13, 21; 34, 13; 43, 20.

Гіаніє < сянніє п. 1) λαμπρότης, светлост: Дел. 26, 13; 2) ἀπαύγασμα, одсев, зрака, (одсјај: отче (Конд. Преобр.); Ст. на Г. в. 3 на Божић; гл҃кы: Јевр. 1, 3; Мол. у св. Лит. Вас.; ісцїствл... Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; приштїтїа: Кан. воскр. гл. 1 п. 5 ирм.

Гіати < снати v. impf. -аю; -аши, ἀνατέλλειν, излазити: мкω іолнцї коє іаєтї (Мат. 5, 45), јер он заповеда своме сунцу да излази (по Вуку: да обасјава); φαίνειν, светлити: ісѣтї и҃тннїй (I Јов. 2, 8); ісѣтило: II Петр. 1, 19.

Гказаніє < ськазанніє п. ἐπιλοῦσις, ἐρμηνεία, казивање, објашњење, тумачење: II Петр. 1, 20; I Кор. 12, 10.

Гказатель < ськазатель m. διερμηνευτής, тумач: I Мојс. 41, 8; I Кор. 14, 28.

Гказати < ськазати v. pf -жѣ, -жи, ὑποδεικνύειν, казати, објавити: Пс. 97, 2; Мат. 3, 7; Лук. 3, 7; διασάφειν, испричати: Мат. 18, 31; διερμηνεύειν, казивати: Лук. 14, 27; -сѣ, меѣрмηνεύεσθαι, превести, протумачити; значити: Јов. 1, 42.

Гказовати < ськазовати v. impf. -зѣю, -зѣши, δεικνύειν, објављивати, откривати, приповедати, објашњавати, тумачити: Мат. 16, 21; Лук. 24, 32; Дел. 11, 4; Ст. на Г. в. на Божић.

Гкакати v. impf. скачѣ, -чиши, ἔλασθαι, скакати: Дел. 3, 8; ἐφάλ-

λασθαι, поскочити: на нихѣ (Дел. 19, 16).

Гкалочный < скалъуныѣ 3. грч, (од σκάλλειν = грепсти, копати, окопавати): пепелѣ (Прол.).

Гкаредіє < скарадніє п. ἀηδία, foeditas, мрзост, зловоља, досада: Прол.

Гкаредоватисѣ < скарадоватисѣ v. impf. -дѣюсѣ, -ишисѣ, βδελύττεσθαι, мрзити, бојати се: Прол.

Гквара f. 1) κνίσσα, воња, пара, мирис од нечега: Прол.; 2) ῥύπος, нечистота, измет (Вост.).

Гкверна < скверна f. 1) βυπαρτία, нечистота: Јак. 1, 21; 2) μόλυσμα, оскврњење: плоти и дѣха (II Кор. 7, 1); 3) σπίλος, лага, пега, мрштина: Еф. 5, 27; 4) μίασμα, pollucio, оскврњење: II Петр. 2, 20.

Гквернініє < скверніснїє п. μίασμα, pollucio, оскврњење, нечистота: II Петр. 2, 10.

Гквернити < сквернити v. impf. скверню, -ниши, βεβηλοῦν, сквернавити, нарушавати, поганити: ісѣкѣтѣ (Мат. 12, 5); вхѣдѣци ко оутїа: Мат. 15, 11. 18. 20; Марк. 7, 20. 23; κοινοῦν, сматрати нечистим: Дел. 10, 15; 11, 9; μιλίνεин, оскврњавати: плоть (Јуд. 1, 8); -сѣ, φθείρεσθαι, кварити се, распадати се: Јуд. 1, 10; ἀτιμάζεσθαι, поганити се: Рим. 1, 24; μόλυνεσθαι, прљати се: I Кор. 8, 7.

Гквернодѣйца < сквернодѣйца f. πόρνη, блудница: I Кор. 6, 16.

Гкверноприкычество п. користолюбље: Испов. грех. посв.

Гквернословіє п. αἰσχρολογία, нечист, непристојан, сраман говор: Еф. 5, 4.

Скверностажательный < скверностажательный *ж.* *αἰσχροκαρδής*, користолюбив, лаком на погани добитак: I Тим. 3, 8; Тит 1, 7.

Сквернъ, -ый < скверный *ж.* *κοινός*, нечист, прљав, гадан, ружан: Дел. 10, 14, 28; Рим. 14, 14; *αἰσχρός*, постидан: Тит. 1, 11; *σκερνίи*, *κίβδηλοι*, идоли: жрети сквернымъ *ᾠρεκίαι* еси (Кан. св. Теод. п. 3 т. на Сл.

Скверчити < скверчити *v.* *pf.* -чѣ, -чиши, *σπρίμεθε*, стиснути (Микл.).

Сквозъ *ргаер.*, *διὰ*, кроз: Пс. 65, 12; Мат. 12, 1; Марк. 2, 23 и др.

Сквлада *f.* *ἐσχάρα*, *focus*, куѣно огњиште (Микл.).

Сквофиллѣжъ *m.* *грч.*, чувар ризнице при двору византијских царева и патријараха (Милаш, Дост. 132—133).

Скѣдіа < *скѣдинъ f.* *σχεδία*, *ratis*, даска, сплав од дасака и греда, чун, чамац (Микл.).

Скинѣа *f.* *σκηνή*, шатор, сеница, чадор: Дел. 7, 42; Евр. 8, 8; *κινδύνηа*: Апок. 15, 5; Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.

Скинопиѣа *f.* *σκηνοπηγία*, постављање сеница, празник сеница: Зах. 14, 16—19; II Мак. 1, 9; Син. у Нед. Дух.

Скинотворицъ < *скинотворецъ m.* *σκηνοποιός*, који гради шаторе: Дел. 18, 3.

Скитникъ < *скитъникъ m.* *eremita*, који живи у скиту, отшелник, пустиник: Прол.

Скитъ *m.* *грч.*, пустиња; усамљена обитељ у којој живе монаси у молитви и ручном раду (Слов. Имн. ак.).

Скитѣнинъ < *скитѣнинъ v.* *скитникъ*.

Склавитисѣ *v.* *pf.* -блюсѣ, -вишисѣ, *μαιδᾶν*, осмехнути се, насмеши-ти се (Вост.).

Скленъ *m.* гробница од камена (Дјач.).

Скнипа *f.* *σκήψ*, мушица, комарац; уши разне врсте: II Мојс. 8, 16; Пс. 104, 31.

Сковникъ < *сковъникъ m.* *συστασιαστής*, саучесник у затвору, у бунѣ: Марк. 15, 7.

Сковрада *f.* 1) *τήραν*, тигањ: III Мојс. 6, 21. 2) *ἐσχάρα*, огњиште: Прол.

Скоктанѣ < *скѣктанѣ n.* *γαργαλισμός*, голицање, раздраживање, узбуђивање (чулно, грешно): Мол. 4 у Послед. прич.

Скоктати < *скѣктати v.* *imprf.* *скокчѣ*, -чиши, *γαργαλιζειν*, голицати; раздраживати (Вост.).

Скончавати < *скѣкнѣвати v.* *imprf.* -ваю, -ваши, *πληροῦσθαι*, свршивати: теченѣ (Дел. 13, 25); *ἐπιτελεῖσθαι*, довршивати, завршивати: плотію (Гал. 3, 3); -сѣ, *συνπληροῦσθαι* напунити се, навршити се: *ἀντὶς κοίτοισι* егѡ (Лук. 9, 51); *παταγιστῆς* (Дел. 2, 1); *ἐκλείπειν*, гинути, умира-ти, венути: *ἀδμα* во двору (Пс. 83, 3).

Скончанѣ < *скѣкнѣванѣ n.* 1) *συντέλεια*, свршетак, крај: *κῆκα* (Мат. 13, 40 *sq.*); 2) *τελευτή*, смрт: V Мојс. 13, 1; 3) *ἐκβασις*, излазак, крај живота: Евр. 13, 7.

Скончаний *ж.* *ἀκρόβυστος*, необре-зан: Ис. Нав. 5, 7.

Скончати < *скѣкнѣвати v.* *pf.* -чаю, -чаши, *συντέλειν*, свршити: Мат. 7, 28; Лук. 7, 1; *ἐπιτελεῖν*, довршити: II Кор. 8, 11; -сѣ, *συντελεῖσθαι*, свршити се, испу-

- Скоръ** 3. ταχύς, ὀξύς, брз: Як. 1, 19; Рим. 3, 15.
- Скорѣ** сопр. од скорω, τάχιον, брже: Јов. 20, 4.
- Скорω** adv. 1) ταχύ, брзо: Мат. 5, 25; 28, 7. 8; 2) οπουδαίως, брижљиво: Тит 3, 13.
- Скотенъ**, -ый < скотънъ 3. κτηνώδης, животињски: Пс. 72, 22.
- Скотоложецъ** < скотоложьць м. ζωοφθόρος, који је извршио блуд са животињом: Ном. пр. 23.
- Скотоложникъ** < скотоложьникъ м. в. скотоложецъ: I Тим. 1, 10.
- Скотоложство** < скотоложьство п. (у грч. и лат. тексту Св. п. нема те речи), содомски грех: противуприродно парење човека са животињом: I Петр. 4, 3.
- Скотопитатѣль** м. κτηνοτρόφος, који уме гајити и расплођавати марву: I Мојс. 4, 20.
- Скотопитатѣленъ** 3. κτηνοτρόφος, који храни стоку, који даје, доноси животињама довољну храну: земля (IV Мојс. 32, 4).
- Скотъ** м. κτήνος, кљусе: Лук. 10, 34; дрѣмъ, стока, говече: Јов. 4, 12; ζῶον, животиња: II Петр. 2, 12.
- Скрай** м. ἄκρον, крај, skut: ризы скоа (Агеј 2, 13).
- Скранѣ** < скраних f. κρόταφοι, сле не очи: Суд. 4, 21. 22; Пс. 131, 4.
- Скрежетати** < скръжътати v. imperf. -щѣ, -щиши, τρίζειν, βρούχειν, шкргутати: збкы (Марк. 9, 18); Дел. 7, 54.
- Скрежетъ** < скръжъть м. βρουμός, шкрипање, шкргут: збкωμъ (Мат. 8, 12 sq.; Лук. 13, 28; Ст. на Г. в. 4 у Нед. мес.).
- Скрижаль** м. πλάξ, стена, даска, таблица: збкѣтя, Мојсијеве заповеди написане на таблицама од камена (Јевр. 9, 4); г. ирѣца, савест: II Кор. 3, 3; скрижѣли вѣдчикъ...: Мол. заамв. на св. Лит. пређ.; когоначертаннаа: Ст. на хвал. на св. Три Јер.; закона: Прип. на 9 п. у Нед. Мирон.
- Скрилатиса** < скрилатиса v. imperf. -лаюса, -лаишиса, πτερύσσειν, крилима махати, крилима се сједињавати: скрилающиса дрѣгъ къ дрѣгѣ (Јез. 3, 13).
- Скровникъ** < скровыникъ м. συναΐμων, једнокрвни брат: Ст. на стих. на св. ап. Андр.
- Скровъ** < скровъ м. 1) κρύπτη, скривено место: Лук. 11, 33; 2) ἀποθήκη, чуварница (депо): II Мојс. 16, 23. 32.
- Скѣдѣль** < скѣдѣль м. 1) κέραμος, кров: Лук. 5, 19; 2) κέραμιον, тестија: скѣдѣль коды ногѣца (Сл. на хвал. у Нед. цвет.).
- Скѣдѣль f.** 1) ὄτραχον, земља, глина: Дан. 2, 35; 2) посуда од глине, цреп: Изшѣ икω скѣдѣль крѣпогы мол (Пс. 21, 16).
- Скѣдѣльникъ** < скѣдѣльникъ м. 1) κέραμεύς, лончар: Јер. 18, 6; Рим. 9, 21; 2) κέραμιον, суд, крчаг, лонац лончарски: Марк. 14, 13; Лук. 22, 10.
- Скѣдѣльничъ** < скѣдѣльничъ 3. κεραμέως, лончарев: ило скѣдѣльничѣ (Мат. 27, 7. 10); κεραμιός, од глине: гогди скѣдѣльничѣ (Апок. 2, 27); Пс. 2, 9; Сл. на хвал. на В. четвр.
- Скѣдѣльный** < скѣдѣльнъ 3. ὄτραχινος, земљани, лончарски: гогди (II Кор. 4, 7).

Скѣдѣнѣ < скѣдѣнѣ 3. ἐνδεής, оску-
дан; скѣдѣнѣ быти, λείπειν, оску-
девати, недостајати: Тит 3, 13.

Скѣдѣврадѣ < скѣдѣврадѣ 3. ἀραιὸν
πῶγωνα ἔχων, који има ретку
браду (*Вост.*).

Скѣдѣсть < скѣдѣсть f. ὑστέρημα,
ὑστέρησις, оскудица, сиротиња,
недостатак: II Кор. 9, 6; 11, 9;
Филиб. 4, 11.

Скѣдѣта f. в. скѣдѣсть: скѣдѣта
кѣрий твоихъ надѣтитъ та воздер-
жанію (Прол. 9 апр.).

Скѣдѣ < скѣдѣ 3. ἰσὺς, оскудан,
худ, мали: тѣломѣ (Прол.).

Скѣфѣа f. σκέπασμα, монашка ка-
па (*Дјач.*).

Скѣмѣнѣ m. σκύμιον, лавиѣ: I Мојс.
49, 9; Пс. 16, 12; 56, 5; 103,
24; Стат. I ст. 38.

Слабѣсѣрдѣ < слабѣсѣрдѣ 3. ἀνδρα-
γής, слабоуман, малоуман: При-
че Сол. 12, 8.

Славѣй < славѣй m. ἀγδών, славуј:
докропѣиникѣй (Ст. на хвал. на
св. Јов. Злат.).

Славѣсловѣнѣ n. δοξολογία, хваљење,
слављење: Мол. у св. Лит. Вас.

Славѣсловити v. рf. -ваю, -виши,
δοξολογεῖν, прославляти песма-
ма: Конд. Бож.; Сјед. 2 на
Богој.

Славѣсловѣи n. δοξολογία, велико
хваљење, слављење (Часл.).

Славохѣтѣ n. φιλοδοξία, жеља за
славом, славољубље: Прол.

Сладѣковѣнѣнѣ < сладѣковѣнѣнѣ 3.
ἡδύπνοος, који пријатно мири-
ше, слатког мириса: шипокѣ
(Мин. 4 јан.).

Сладѣкогласѣ n. ἡδύφωνία, пријатан,
леп, звучан глас: Прем. Сир.
32, 7.

Сладѣкогласѣнѣнѣ < сладѣкогласѣнѣнѣ 3.
ἡδύφωνος, пријатна гласа: Јез.
33, 32.

Сладѣкопѣсѣнѣнѣ, -нѣнѣ < сладѣкопѣ-
сѣнѣнѣ 3. μελῳδικός, који пријатно
поји: Ирмол. гл. 1 п. 1.

Сладѣкострастѣ n. ἡδυπαθεία, уго-
дан живот, размажено живље-
ње: Мол. у Повеч.; εὐπαθεία,
уживање: Ст. на Г. в. у пет.
I Нед. В. п.

Сладѣкость f. 1) сласт (Слов. Имп.
ак.); 2) слатке ствари, слат-
киши: Тѣи приношахѣ кѣйждѣ дѣрѣ
своѣ... сладѣкогѣ (III Цар. 10, 25).

Сладѣкохѣнѣнѣнѣ < сладѣкохѣнѣнѣнѣ 3.
ἡδύπνοος, који издаје пријатан
задах: Кан. Бог. п. 1 т. 4.

Сладѣсть f. ἀπόλαυσις, наслада, у-
живање, задовољство: Марк. 6,
20; II Кор. 12, 15.

Сладѣцѣ < сладѣцѣ adv. ἡδιστα, слат-
ко, радо, са великим задовољ-
ством: II Кор. 12, 9.

Слазити v. impf. -жѣ, -зиши, κα-
ταβαίνειν, силазити: Марк. 13,
15; Лук. 17, 31; Јов. 5, 7.

Слапа f. πάχυν, мраз, иње: Пс.
118, 83.

Слапѣность f. ἄλμη, слана вода, са-
ламура; бесплодна пустиња:
землю плодоносѣнѣю кѣ слапѣность
(Пс. 106, 34.).

Слапѣнѣтокѣ < слапѣнѣтокѣ m. ἐρέβιν-
θος, грашак (*Микл.*).

Слапѣнопитѣнѣнѣнѣнѣ < слапѣнопитѣнѣнѣнѣнѣнѣ 3.
ἀβροδίαιτος, у раскоши, у не-
зи васпитани: Мол. за осв.
кољива.

Слажѣти < слажѣти v. impf. -жѣ,
-жиши, κατακεισθαι, лежати: Јов.
5, 3.

Слаза < слѣза f. δάκρυον, суза:
Марк. 9, 24; Лук. 7, 38 и др.

Слезина < σπλῆν f. σπλήν, splen, слезина (Микл.).

Слезити < σπλῆν v. impf. -ж8, -зиши, δακρύειν, сузити, оплакивати, проливати сузе: Кан. св. Андр. крит.; πενθῆσαι, плакати: Як. 4, 9; καταχεῖσθαι, жалостан, тужан бити: Сл. на стих. у Нед. мес.

Слезоточенъ, -ый < σπλῆν v. δακρυορρεῖν, који пролива сузе, пун суза: кѣпан (Кан. Анг. хран. п. 6 т. 3).

Сликовствовати < σκῆπτω v. impf. -ствѣю, -иши, συχораύειν, заједно с неким славити, играти: Ак. Бог. ик. 4; περιχораύειν, наоколо играти: Кан. Анг. хран. п. 5 т. 2.

Слитіє < σκῆπτω n. σύγκρασις, мешање, стапање, сливање, меса, примеса: Мол. јут. 7; м. дѣшкное, скрушеност, смутеност: Прол.

Сличніє < σκῆπτω n. σκῆπτω, лик, облик, обличје, спољашность; владање: Троп. 2 при нач. оуч. отр.

Сличити < σκῆπτω v. pf. -ч8, -чиши, ἐμοῖον, сравнити, упоредити (Микл.).

Сличіє < σκῆπτω n. 1) ἐμοῖον, сличност (Микл.); 2) ῥυθμός, склад, хармонија у песми или музици: Прем. Сол. 19, 17.

Сличный < σκῆπτω v. ἁρμόνιος, звучан, складан, пријатан; гласъ (Јез. 23, 42); пѣнь: Сл. на Г. в. на св. прор. Ил.; ἐναρμόνιος, сложен, хармоничан: Сл. на Г. в. у Нед. св. от. 11 окт.

Сліаніє < σκῆπτω n. χώνευμα, сливање, сливена ствар, кип: V Мојс. 9, 12; II Пар. 4, 3.

Сліанный < σκῆπτω v. χώνευτος, сливен, направљен од ливеног метала, ливен: II Мојс. 34, 17.

Сліатель < σκῆπτω m. χρυσοχόος, који топи злато, златар; вајар: Јер. 51, 17.

Сліати < σκῆπτω v. pf. слію, -иши, συχραννύναι, помешати, смешати: мѣки (Конд. Дух.).

Словесіє < словесіє n. 1) σύνλογος, скуп, скупштина (Дјач.); 2) λόγος, говор, беседа (Вост.).

Словесный < словесный v. λόγιος, учен, речит: Дел. 18, 24; λογικός, разуман, духован: Рим. 12, 1; I Петр. 2, 2; мѣжа: Ст. на Г. в. воскр. гл. 8; Мол. у св. Лит. Злат.; мѣжа: Мол. јут. 11; рѣч словесный, рѣч Слова, рѣч Христов: Сл. на сјед. воскр. гл. 8.

Слово n. 1) λόγος, а) реч, проповед: Мат. 5, 37; Марк. 2, 2; б) заповест: дѣла мѣжа: V Мојс. 1, 13 (отуда: дѣла мѣжа); в) ум, разум: Син. у суб. месоп.; г) Син. Божји: Јов. 1, 1, 14; 2) λόγιον, разговор: Дел. 7, 38; 3) ρῆμα, а) реченица, фраза: мѣжа праздног (Мат. 12, 36); б) одговор: воздавати ш мѣжа мѣжа въ дѣнь іданый (Мат. 12, 36); м. іданое: II Мојс. 28, 15.

Словопрѣкніє n. 1) λογομαχία, борба с речима, празно препирање: I Тим. 6, 4; 2) πιθανολογία, слатке речи: Кол. 2, 4.

Словопрѣктиса v. impf. -прѣксам, -пришисам, λογομαχεῖν, препирати се: II Тим. 2, 14.

Сложеніє < сложеніє n. 1) συγκατάθεσις, заједница, склад, што се може сложити: цѣркви іо іданый (II Кор. 6, 16); 2) καταβολή,

Гла҃гисѧ < сѣлашисѧ v. рѣ. сла҃хъ-
сѧ, -чшисѧ, хатахѣмтєу, искри-
вити се, згурити се, сагнути се,
нагнути се: сла҃кохѧ до конца
(Пс. 37, 7); савити, превити:
сла҃чєнѣ есмѣ многими оузами жи-
лѣзными (Мол. Ман. у Вел.
повеч.).

Смарагдовъ 3. од смарагда: камень (II Мојс. 35, 12. 27).

Смарагда м. грч., драги камен зелене боје: Апок. 4, 3; 21, 19.

Смижити < сѣмжити v. pf. -жѣ, -жиши, καμνῆν, затворити, заклопити: очи (Мат. 13, 15; Дел. 28, 27.).

Смирѣствовати < смирѣствовати v. impf. -стаю, -иши, σμυροῦν, слагати се с неким: Идѣмъ (Син. у III Нед. по св. Пасци).

Смирѣти < смирѣти v. impf. смержѣ, -диши, ὀρεῖν, смрдети: Јов. 11, 39.

Смирѣ < смирѣ f. ἄρμευθός, смрека, бор, јела: Ис. 41, 19; Ос. 14, 9.

Смити < сѣметни п. κοπῆα, смеће, љубре: Прем. Сир. 27, 4.

Смирини < смиринни п. 1) εἰρήνη, мир, безопасност: Лук. 11, 21; 14, 32; 2) ταπεινωσις, понижење: расы коим (Лук. 1, 48); Дел. 8, 33; а невоља: IV Цар. 14, 26; огорчење, упреда: Пс. 9, 14.

Смиреномѣдри < смиреномѣдри п. ταπεινοφροσύνη, смиреност, смерност, понизност: Дел. 20, 19; Мол. св. Јефр. сир.; Троп. св. J. Злат. *смиреноφροσύνη*

Смиреномѣдрствовати < смиреномѣдрствовати v. impf. -ствѣю, -иши, ταπεινοφροῦν, бити смирен, кротак, учтив, понизан, покоран: Пс. 130, 2; ираце смиреномѣдрѣтѣщи: Степ. гл. 8 ант. 2.

Смиреномѣдръ < смиреномѣдръ 3. ταπεινός, смеран, понизан: I Петр. 3, 8.

Смиринный 3. τεταπεινωμένος, поништен, потиштен, потрвен: кѣти

(Пс. 50, 8); ταπεινός, понижен: II Кор. 7, 6.

Смирити < смирити v. pf. -рю, -риши, ταπεινῶν, смирити, понизити: I Мојс. 15, 13; Пс. 142, 3; II Кор. 12, 21; Филиб. 2, 8; -сѣ, ταπεινωθῆαι, понизити се: Мат. 23, 12; Лук. 14, 11; 18, 14; *смирѣти* до *сѣти*: Пс. 37, 9; διαλάσσεσθαι, помирити се: съ мѣжѣмъ коимъ (I Кор. 7, 11).

Смирѣти < смирѣти v. impf. -раю, -раиши, 1) πείθεῖν, смиривати: I Јов. 3, 19; 2) ταπεινῶν, понижавати: *смирѣти* же *сѣти*, вознѣсѣти (Лук. 18, 14); -сѣ, понижавати се: *смирѣти* *сѣти* *смирѣти* (Мат. 23, 12; Лук. 14, 11).

Смолѣвникъ < сѣмольвникъ м. σμυροῦν, друг у посланствѣ: Кан. Анг. хран. п. 9 Сл.

Смотрѣни < сѣмотрѣни п. 1) οἰκονομία, провидност, провиђење, Божје старање, брига Божја о свету: Еф. 1, 10; 3, 2; Троп. васкр. гл. 1; Конд. Вазн. и Вавед.; ко *спасительномъ* *смотре-ни*, σωτηριώδεи οἰκονομία: Мол. у Ч. Венч.; *смотре-ни* *тѣмъ* *тайн-ство*: Кан. Богор. п. 4 ирм.; 2) κοινωμία, заједница, домостројительство; код *Вука*: служба: Еф. 3, 9.

Смотрѣтельно < сѣмотрѣтельно adv. οἰκονομικῶς, по Божјем распоређењу: Сл. на Г. в. у Нед. Том.

Смѣщеніи < сѣмѣщеніи п. μετακλῆν, сметѣна, забуна, узнѣмиреност: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Смысленно < сѣмысленно adv. νοῦν, разумно, паметно: Марк. 12, 34.

Смысленный < **смыслѣнь** 3. νουε-
χής, разборит, опрезан: Кан.
св. Теод. п. 8 т. 1.

Смыслити < **смыслѣти** v. pf. -шаю,
-слиши, διαλογίζεσθαι, смислити,
испитати; **смыслѣць**, σωφρονών,
паметан: Марк. 5, 15; Лук.
8, 35.

Смыслъ < **смыслъ** m. διάνοια, сми-
сао, разум: II Петр. 3, 1; Еф.
4, 18; Кан. у Нед. сироп. п. 4
ирм.; ή φρήν, ум: Ак. Бог. ик.
2 и 10; φρόνησις, мудрост: Конд
у Нед. сироп.

Смышлѣніе < **смышлѣніе** n. 1) σβ-
νεις, размишляње, расуђивање,
знање: V Мојс. 4, 16; 2) ἐνδύ-
μησις, измишљавање, изум, из-
налазак: Дел. 17, 29.

Смышлѣти < **смышлѣти** v. impf.
-лаю, -лаши, λογίζεσθαι, раз-
мишляти: I Кор. 13, 11.

Смѣжити < **смѣжити** v. pf. -жѣ,
-жиши, μείν, зажмурити: Дел.
28, 27.

Смѣсити < **смѣсити** v. pf. -шѣ,
-сиши, 1) μίσγειν, помешати:
крокъ съ жертвами (Лук. 13, 1);
2) συγχέειν, смести, побркати:
языкъ ихъ (I Мојс. 11, 7); оутна
къа земли: I Мојс. 11, 9; -сѣ,
συνφύρειν, помешати се: кѣклини
грѣхн (Ст. на блаж. у Ч. по-
греб. свешт.); σμμιςγειν, сме-
шати се с неким (путено): ю
шербченицею своею (Ном. пр. 54).

Смѣсникъ m. σύμμιχτος, који је
смешан, помешан с неким; који
је заједно с неким; посредник:
Јез. 27, 25. 27.

Смѣшатисѣ < **смѣшатисѣ** v. impf.
-шаюсѣ, -ишисѣ, μίςγειν, мешати
се с неким (путено): дрѣгъ ю
дрѣгомъ (Ном. пр. 60).

Смѣшніе < **смѣшение** n. 1) μίγμα,
смеса: смурнѣно и алойно (Јов.
19, 39); 2) σύγχυσις, пометѣа:
языкъкъ (I Мојс. 11, 9); 3) τὸ
φύραμα, тесто: **милъ кѣаъ въ**
смѣшніе кѣаитъ (I Кор. 5, 6;
Гал. 5, 9); природа: Мол. 3 у
Послед. прич.; 4) φυρμός, ме-
шавина: Догм. гл. 3.

Смѣшинъ 3. part. praet. pass. од
смѣсити, μεμιγμένος, поменан:
съ желчѣю (Мат. 27, 34); съ кро-
кѣю: Апок. 8, 7; ю огнемъ: Апок.
15, 2.

Смѣшникъ m. γελοιοστής, шальви-
чина, лакрдијаш, подсмевач:
Јова 31, 5.

Смасти < **смасти** v. pf. -тѣ, -тиши,
1) ταρασσειν, смести, смутити;
побунити, узнемирити: Дел. 17,
8; 2) ἐκλύειν, клонути, постати
немоћан, изнурен, сметен: Мат.
9, 36; -сѣ, συγχύνεσθαι, смести
се: Дел. 2, 6.

Сматѣніе < **смачение** n. ταραχή, tur-
batio, пометеност, смутѣа, забу-
на, душевни немир (**Микл.**);
устанак, буна (Слов. Имп. ак.).

Смѣрѣтъ m. врста тврдога каме-
на: юмзъ же егѣ акѣ же смѣрѣтъ
камень, спојен тврдо (**Данич.**):
Јова 41, 6.

Смѣрна f. грч., мирисава смола:
Пс. 44, 9; Мат. 2, 11.

Снабѣніе < **снабѣдѣніе** n. περι-
ποίησις, стицање, чување, вр-
шење: запокѣдѣй (Мол. св. Ј.
Злат. у Послед. прич.).

Снастольникъ m. σύνθρονος, una thro-
no insidens, διάδοχος, successor,
прејемник (апостолски), наслед-
ник на епископској катедри,
намесник: Прол.

Снимамъ, -ый 3. part. praes. pass. од снимати, σὺμβιβάζμενος, сјединен, саставлен: Колош. 2, 19.
Снемъ, -ши, -ше; -шій 3. (читај: *снем*) part. praet. act. I од снати, καθελών, скинувши: Марк. 15, 46; Лук. 23, 53; рѣзы: Дел. 7, 58; съ дрѣка: Дел. 13, 29; Сл. на стих. на В. пет.
Снижати v. imperf. -жаю, жаши, понижавати, сматрати себе нижим од другога: Прол.
Снимати < **сѣнимати** v. imperf. снемлю, снемашин, σὺμβιβάζειν, скидати, свлачити: Кол. 2, 2. 19; -сѣ, συνέρχεσθαι, скупляти се: нѣже ісѣе *снемлютъ* (Јов. 18, 20).
Снисканіе < **сѣнисканіе** п. торгоуѣтековина, трговина: I Тим. 6, 6
Снискати < **сѣнискати** v. imperf. -каю, -каши, περιποιήσασθαι, прибавляти, набавляти, тећи: Јак. 5, 3; ин. имѣніа, θυσιαρίζειν, тећи иманья: II Кор. 12, 4; не греколюбіа міроки іокровница *сниска*, стече свету ризнице несребролюбья: Троп. св. Ј. Злат.
Снисхожденіе < **сѣнисхожденіе** п. συγκατάβασις, снисхођеиье, силажење, понижење: Троп. Обр. Госп; Сл. на стих. на В. пет.; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
Снити < **сѣнити** v. pf. снѣдѣ, -даши, 1) καταβαίνειν, сићи: I Мојс. 11, 5; дождь: Мат. 7, 25. 27; инизшедый съ неба: Ст. на стих. воскр. гл. 8; 2) καταπτῆσαι, доћи: Дел. 25, 13; 3) βρέχειν, пасти: дождь (Апок. 11, 6); 4) καταβιβάζεσθαι, пропасти: до ада *снѣдши* (Мат. 11, 23); -сѣ, 1) συνελθεῖν, састати се: прежда *даже* не *снитна* *има* (Мат. 1, 18); Ст. на IX ч. уочи Бож.; 2) συμπο-

ρεύσθαι, стећи се, скупити се: *народы* (Марк. 10, 1); 3) συμβάλλειν, сукобити се, сударити се: на *крань* (Лук. 14, 31).
Снитіе < **сѣнитіе** п. κατάβασις, силазак: Мол. 3 св. прич.; συνδρομή, стрчање; *гомилање* (*Вост.*).
Сничавъ < **сѣнчавъ** 3. περίεργος, сугiosus, љубопитљив, радознао (*Микл.*).
Снѣвити v. pf. снѣваю, -виши, appetere, желети, жудити за нечим, бити похотљив на нешто (*Микл.*).
Снѣвниіе < **сѣнѣвниіе** п. похот (*Микл.*).
Снѣзница < **сѣноузыница** f. ἄρμα, currus, запрегнута кола, запрега: Прол.
Снѣдати < **сѣнѣдати** v. imperf. -даю, -даши, κατεσθίειν, јести: *домы* *кдониць* (Мат. 23, 14; Лук. 20, 47); *ни* *огнь* *снѣдаа*, прождрљиви: Кан. на Воздв. ч. к. п. 7 *прм.*
Снѣдніе < **сѣнѣдніе** п. τὸ φαγεῖν, μετάλγησις, јело: I Кор. 11, 21; I Тим. 4, 3.
Снѣдинъ < **сѣнѣдинъ** 3. βρώσιμος, προσφάγιος, који се једе, који је за јело: что *снѣдино* (Лук. 24, 41; Јов. 21, 5).
Снѣдь < **сѣнѣдь** f. τροφή, βρώσις, јело: Мат. 3, 4; II Кор. 9, 10; *снѣдїю* *изведе* *изъ* *раа*: Ст. на *блж.* *воскр.* *гл.* 1; *даши* *бъ* *снѣдь* *мою* *желчь*: Ант. 9 на јутр. В четвр.
Снѣсти < **сѣнѣсти** v. pf. снѣсъ, снѣси, φαγεῖν, појести: I Мојс. 3, 14. 17. 19; V Мојс. 12, 23; *хлѣбы* *предложенїа*: Мат. 12, 4; Марк. 2, 26; *катафагеῖν*, пожедрати, изести: Јов. 2, 17.

ГНАТИ < сѣнати v. pf. снимѣ < сѣн-
мж, -миши < сѣнымеши, каѣдеиѣ,
скинути: Марк. 15, 36. В. снѣмъ.

ГОВѢЗНАЧАЛНЪ, -ый < сѣвсзнауаалнъ
3. συνάναρχος, који заједно с не-
ким нема почетка: Слово Оуцѣ
и Дѣхови (Троп. воскр. гл. 5);
Ст. на хвал. у Нед. св. от.
11 окт.

ГОВБЛАГОВОЛНТИ v. pf. -волю, -лиши,
сυνευδοχεῖν, сагласити се, при-
стати, одобрити: Лук. 11, 48.

ГОВБЛАЗНИТИ < сѣблззнити v. pf. -жню
-зниши, σκανδαλίζειν, саблззни-
ти: единого малыхъ ихъ (Мат.
18, 6; Марк. 9, 42; Лук. 17,
2); -сѣ, саблззнити се о не-
кога: Мат. 11, 6; Лук. 7, 23.

ГОВБЛАЗНАТИ < сѣблззнати v. impf.
-наю, -наиши, σκανδαλίζειν, са-
блззнавати, увлачити у грех:
око (Мат. 5, 29; Марк. 9, 47);
рѣка: Мат. 5, 30; Марк. 9, 43;
нога: Мат. 18, 8; Марк. 9, 45;
крашно: I Кор. 8, 13; -сѣ, упа-
дати у грех: Мат. 13, 21; Марк.
4, 17; Рим. 14, 21; II Кор. 11, 29.

ГОВБЛАЗНЪ < сѣблззнъ m. σκάνδαλον,
саблззан, повод за грех, иску-
шење: Мат. 18, 7; камень го-
вблззна, спотицања: I Петр. 2,
7; Рим. 9, 33; оупраздниа го-
вблззнъ крста, укиде се саблз-
зан крста (Гал. 5, 11).

ГОВБЛДНТИ < сѣблззнити v. pf. -ждѣ,
-диши, πρηνεύειν, извршити блуд:
I Кор. 10, 8.

ГОВБЛЮДАТИ < сѣблмодати v. impf.
-даю, -даиши, τηρεῖν, држати,
чувати: слово (Јов. 8, 55; 14,
24; I Јов. 2, 5); заповѣди Божїа:
I Јов. 5, 3; Апок. 12, 17; 14,
12; -сѣ, ἀποχεῖσθαι, спремати
се: вѣнїцъ правды (II Тим. 4, 8).

ГОВБЛЮДНІЕ < сѣблмоденнїе n. παρα-
τήρησις, мотрење, посматрање,
примећивање: гъ гоблмоднїемъ, да
се примети, да се види (Лук.
17, 20); τηρησις, стража: поло-
жиши ихъ къ гоблмоднїе, ставише
ихъ под стражу; код Вука: мет-
нуше ихъ у затвор (Дел. 4, 3);
чување, држање: заповѣдїи Бжї-
ихъ (I Кор. 7, 19).

ГОВБЛЮСТИ < сѣблмюсти v. pf. -дѣ,
-диши, 1) τηρεῖν, сачувати, испу-
нити: заповѣди (Мат. 19, 17);
2) διασωσαι, сачувати: ютникъ
же хотѣ гоблмюсти Павла (Дел.
27, 43); 3) φρουρεῖν, заштитити,
заклонити: ѣрца кша (Филиб.
4, 7); 4) φυλάσσειν, држати, чу-
вати: докро: закѣщанїе (II Тим.
1, 14); -сѣ, συντηρεῖσθαι, сачу-
вати се: Мат. 9, 17; Лук. 5, 38.

ГОВБОРНЪ, -ый < сѣборнъ 3. καθο-
λικός, општи, весељенски: цер-
ковъ (Симв. в.).

ГОВБОРНЦЕ < сѣборнїте n. συναγωγή,
зборница јудејска: Мат. 10, 17;
Марк. 13, 9; Лук. 12, 11; Дел.
9, 2; συνέδριον, духовни и све-
товни суд јеврејски, састављен
од 72 члана: Ст. на Г. в. на
В. четвр.

ГОВБОРНЪ adv. саборно, заједно, у
друштву; уопште: Прол.

ГОВБОРОВАНІЕ < сѣборованїе n. сабор
више свештеника ради врше-
ња св. тајне Јелеосвећења: ма-
ломъ больнагъ (Слов. Имп. ак.).

ГОВБОРЪ < сѣборъ m. 1) συνέδριον,
врховни јудејски суд; Дел. 5,
21, 41; 22, 30; 2) συναγωγή,
зборница јудејска: Дел. 13, 43;
17, 10; начальникъ гобора, ἀρχισυ-
νάγωγος, старешина зборнице:
Лук. 13, 14; Дел. 18, 8, 17;

3) Говоръ Прѣтѣмъ Бѣмъ (26 дец.) — сабор, скуп верних на појутарје Божића ради прослављања Богородице; Говоръ гѣгѣ Іоанни Прѣдѣчи (7 јан.) — скуп верних на појутарје Богојављења ради прослављања св. Јована Претече који је крстио Спаситеља; Говоръ арх. Михаила (8 нов.) и арх. Гавріила (26 марта) (*Дјач.*); 4) главни храм у граду: с. оупенікій и др.; 5) скупштина епископа: с. вѣленікій, помѣстный (Слов. Имп. ак.).

Говраніє < събраніє п. 1) ἐκκλησία, збор, сабор: Дел. 19, 32; 2) λογία, скупштина: Дел. 19, 39; I Кор. 16, 2; 3) ἐπισυναγωγή, састанак: II Сол. 2, 1; скупштина: Јевр. 10, 25. *созвѣ?*

Говршати < сврѣшати v. impf. -шаю, -шаши, телеѣν, свршавати, испуњавати: законъ царскій (Јак. 2, 8); извршавати: похоти плотскіа (Гал. 5, 16); усавршавати, снажити: нозѣ мои икѣ елени (Мол. при опасив.); -сѣ, телеіоῦσθαι, савршавати се: I Јов. 4, 17; усавршавати се: II Кор. 13, 11.

Говршеніє < сврѣшеніє п. τελείωσις, ἀπάρτισμός, свршавање, извршивање: Лук. 1, 45; 14, 28; 2) κατάρτισις, τελειότης, савршенство: II Кор. 13, 9; Еф. 4, 12; кѣры: Јект. у св. Лит. пређ.

Говршити < сврѣшити v. pf. -шѣ, -шиши, телеѣν, свршити: Мат. 11, 1; καταρτίζειν, извршити, начинити: хѣилѣ (Мат. 21, 16); -сѣ, телеіоῦσθαι, свршити се: Јов. 19, 28; κατηρτίσθαι, довршити се: Јевр. 11, 3.

Говлеченіє < свѣзѣченіє п. ἀπέχουσιν, свлачење: Кол. 2, 11.

Говлѣци v. pf. -кѣ, -чиши, ἐκδύειν, свући: сѣгрѣницѣ (Мат. 27, 31; Марк. 15, 20); -сѣ, ἐκδύεσθαι, свући се, скинути се: II Кор. 5, 4; Кол. 3, 9.

Говмѣститисѣ < съвмѣститисѣ v. pf. -щѣсѣ, -стишисѣ, συγχαρεῖν, сместити се, уселити се, настанити се с неким: Прол.

Говодворѣтисѣ < съвѣдворѣтисѣ v. impf. -раюсѣ, -ишисѣ, ζῆλοῦσθαι, una habitare, поводити се за неким; становати заједно с неким, живети у једној кући с неким заједно: Приче Сол. 24, 1.

Говозвѣсти < съвзвѣсти v. pf. -дѣ, -диши, συναγγεῖν, повести собом некога: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.

Говозлежати < съвзлежати v. impf. -лежѣ, -жиши, συναναχέσθαι, седеи за столом заједно с неким, учествовати с неким на гозби: III Мак. 5, 25.

Говозрастѣти < съвзрастѣти v. impf. -стаю, -сташи, συναυξάνεσθαι, растити заједно с ким или с чим: Послед. св. прич.

Говокѣпити < съвѣкоупити v. pf. -кѣпѣю, -пиши 1) συναγορεύειν, сакупити: Лук. 24, 33; 2) ἐνοῦν, сјединити: Кан. Воздв. ч. к. п. 1 ирм.; 3) συνάπτειν, спојити, саставити: Кан. у ср. Препол. п. 9 ирм.; -сѣ, ἐνοῦν, саставити се: Нико и зѣмѣ... (Ст. на лит. на Божић).

Говокѣпніє < съвѣкоупленіє п. 1) σύντημα, удруживање, друштво, скуп: Прип. 9 п. на Обрез.; скупштина: Сл. на Г. в. на св. пр. Ил.; 2) δμόνοια, слога,

склад (*Вост.*); 3) coitus, полно општење (*Микл.*).

Гогопросникъ < съвъпросъникъ т. συζητητής, испитивач, истраживач, препирач: I Кор. 1, 20.

Гогопрошатица < съвъпроштатица в. impf. -шаюса, -шашиса, συζητεῖν, запиткивати један другога: Лук. 24, 15.

Гогоспитати < съвъспитати в. impf. -таю, -таши, συντρέχειν, заједно с неким хранити, одгајати, васпитавати: благочистию (Кан. Бож. п. 7 ирм.).

Гогосприати < съвъсприати в. pf. -примѣ, -миши, λαμβάνειν, заузе-ти, освојити, собом узети: Сл. на свјет. у Нед. Самар.

Гогоселница < съвъселъница f. συσκηνή, која заједно с неким станује (*Микл.*).

Гогѣсть < съвъсть f. συνείδησις, διάνοια, савест. Јов. 8, 9; I Кор. 8, 7 и др.

Гогѣтникъ < съвътъникъ т. βουλευτής, σύμβουλος, саветник, члан Савета: Марк. 15, 43; Лук. 23, 50; Дел. 25, 12; Рим. 11, 34; чѣденъ гогѣтникъ, Господ И. Христос: Ис. 9, 6.

Гогѣтъ < съвътъ т. βουλή, 1) савет: ѿтворити (Мат. 12, 14; 27, 1; 28, 12; Марк. 15, 1); 2) воля: Лук. 7, 30; Јевр. 6, 17; 3) замисао: Дел. 9, 24; 4) сагласност: Дел. 27, 42; 5) дозвола: I Кор. 7, 6; 6) намера: Пс. 12, 3; 19, 4; Дел. 27, 43; I Кор. 4, 5; 7) одлука: Ис. 9, 6; *глаголь вклагомѣ твоимѣ гогѣтъ* (Троп. Обрез.); г. прѣвѣный: Ст. на Г. в. на Благов.

Гогѣшати < съвъштати в. impf. -шаю, -шаши, βουλευέσθαι, савето-

вати се, држати већу: Лук. 14, 31; накаявати се: II Кор. 1, 17.

Гогѣшати < съвъштати в. pf. -шаю, -шаши, 1) βουλευέσθαι, решити: Јов. 12, 10; 2) συμφωνεῖν, договорити се, погодити се: Мат. 20, 13; 3) συντίθεσθαι, намислити, уговорити: Лук. 22, 5; -са, συμβουλευέσθαι, саветовати се: Јер. 36, 19; συμφωνεῖν, договорити се: Ис. 7, 2; συντίθεσθαι, сложити се: I Цар. 22, 13; Дан. 2, 9.

Гогласи < съгласи п. συμφωνία, слога, склад, једнодушност: Сл. на стих. у Нед. Дух.; σύμφωνος, договор: I Кор. 7, 5; συμφωνήσεις, сагласност: II Кор. 6, 15.

Гогласный < съгласъ 3. σύμφωνος, складан: Кан. Дух. п. 7 ирм.

Гогласно < съгласно adv. συμφώνως, складно, сложно, једнодушно, једногласно: Конд. Дух.; Кан. Дух. п. 9 ирм.

Гоглашати < съглашати в. impf. -шаю, -шаши, συμφωνεῖν, слагати се с неким, погодити се: Ант. 5 на В. четврт.

Гогладатъ < съгладатъ т. κατασκοπός, ухода: Прем. Ис. Сир. 11, 30.

Гогладати < съгладати в. impf. -даю, -даши, 1) ἱστορεῖν, видети се с неким: Гал. 1, 18; 2) κατασκοπεῖν, истраживати, уходити: IV Мојс. 2, 4; Гал. 2, 4; 3) ἀναθεωρεῖν, мотрити: Дел. 17, 23.

Гограждати < съграждати в. impf. -ждаю, -ждаши, τιθέναι, подизати: столпы (Ис. 29, 3).

Гограждениѣ < съграждение п. οἰκοδομή, зграда, грађевина, кућа, »град« (*Данич.*); Јез. 40, 2.

Съградити < съградити v. pf. -ждѣ,
-диши, оѣхodomѣiv, саградити: хрѣ-
мины (Jer. 29, 5); пѣтъи: Jez.
36, 33.

Бодрогатисѣ < съдрѣгатисѣ v. impf.
-гаюсѣ, -гаишисѣ, συνέχεσθαι, пла-
шити се, дрхтати: Кан. на В.
суб. п. 3 ирм.

Годръживникъ < съдрожьбыникъ m.
socius, друг: Прол.

Годружѣница < сѣдружѣвыница f.
socia, другарица, жена: Прол.

Годружѣство < съдружѣство п. societas, другарство, кратко познанство, пријазност: Приче 19, 7.

Бодѣвати < съдѣвати v. impf. -ваю, -ваши, ἐργάζεσθαι, чинити: грѣхъ (Як. 2, 9); πράσσειν, радити: еже не хошѣ словъ (Рим. 7, 19).

Бодѣйственникъ < съдѣйственникъ т.
 συνεργάτης, сарадникъ: Ст. на
 хвал. у Нед. сироп.

Бодѣйство <сѣдѣйство п. *σοφροεία*,
сарадѣа, помоѣ: Сл. на Г. в.
на Дух.

Богѣйствовати < съдѣйствовати v.
imprf. -ствѣю, -иши, 1) συνεργεῖν,
заједно помагати: Богъ іодѣй-
ствѣющѣ, спомоѣу Божјом (По-
след. Мале схиме); Ип. воскр.
гл. 5; συλλειτουργεῖν, служити за-
једно с неким: тойже дѣхъ іо-
дѣйствѣетъ намъ (св. Лит. Злат.);
δημιουργεῖν, образовати, створи-
ти: нескѣтноу твоѣю илюю кѣ
іодѣйствоваѣ еси (Мол. у св.
Лит. Злат.).

Бодѣлованіе п. ἐργασία, рад, радња,
занимање, бављење чим: Прол.

Годѣлованникъ т. σωυεργός, adiutor, сарадник, помошник: иже годѣлованника когоданнѣю благо-
дѣть (Прол.).

Бодѣтелъ < съдѣтель т. δημιουργός,
узорчикъ: II Мак. 4, 1; творецъ:
Евр. 11, 10; Сјед. воскр. гл. 3;
Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; κτί-
στης, оснивачъ: Кан. св. Теод.
п. 1 богор.

Годѣтельный < съдѣтельнъ 3. *δου-
ουρχός*, стваралачки: *иля* (Мол.
св. В. В. 3 на Дух веч.).

Годѣати < създѣати v. impf. -дѣю,
-ши, κατεργάζεσθαι, учинити:
Рим. 7, 18; πράσσειν, починити:
I Кор. 5, 2; II Кор. 12, 12;
δημιουργεῖν, стварати: Сл. на Г.
в. на Дух.

Гоединеніе <сыединненіе п. ἐνότης,
јединство: Еф. 4, 13; вѣры: Јект.

Єдиноишльєнєк < єдиноишльєнєк v. impf. -ствєю, -иш, consentire, једнако с неким мислити, бити истог мишльєнєа, слагати се: єдиноишльєнєкий, једномишльєник (Прол.).

Божество < същество **з.** $\delta\mu\omicron\sigma\iota\omicron\varsigma$, који има исту природу с неким: **п**аніе (Сл. на блаж. на Прен. м. св. архѣ. Стеф.).

Божитель < съжитель **м.** 1) $\sigma\upsilon\gamma\chi\omicron\iota\tau\omicron\varsigma$, супруг, муж: Мих. 7, 5; 2) $\sigma\upsilon\gamma\mu\omicron\lambda\iota\tau\eta\varsigma$, суграђанин: Еф. 2, 19.

Божителница < съжителница f. 1) ἡ συζυγίς, супруга, жена: Мих. 7, 5; 2) συμβίωσις, заједничко живљење: Сл. на Г. в. на Обрез.

Божити < съжити v. impf. -живѣ,
-ваши, συζῆν, заједно с неким
живети: гъ вами (II Кор. 7, 3).

Гожитіе < съжитіе п. *ἀναστροφή*),
обраћање, опхођење, саживље-
ње: II Петр. 2, 7; *συνοικέσιον*, за-
једничко живљење, становање:
Ном. пр. 58.

Гозади adv. ὀπίθεν, ὀπίσω, позади, однатраг: Мат. 9, 20; Марк. 5, 27; Лук. 7, 38.

Гозданіе < създаніе п. 1) κτίσις, створење: Марк. 10, 6; 2) κτίσμα, створ: Як. 1, 18; I Тим. 4, 4; 3) οἰκοδομή, зграда: II Кор. 5, 1; 10, 8; 13, 10; Еф. 2, 21; 4, 16; 4) πλάσμα, створење, твар: Ст. на стих. воскр. гл. 2; Кан. у Ч. погреб. свешт. п. 5 т. 2.

Гоздати < създати v. pf. -зидѣ, -ждиши, 1) οἰκοδομεῖν, саградити, начинити: стоипъ (Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Лук. 14, 28); црковъ: Мат. 16, 18; 2) κτίζειν, створити: неко (Апок. 10, 6); -сѧ, κτίζεσθαι, саздати се: Кол. 1, 16.

Гозерцати < съзрѣати v. impf. -цаю, -цаши, ἐπισκέπτεσθαι, разгледа-ти; промишляти, истраживати (Микл.); τατοπρίζεσθαι, гледати се у огледалу: II Мак. 2, 25; 4, 4.

Гозиданіе < съзиданіе п. οἰκοδομή, подизање, грађење, зидање, поправљање: I Кор. 14, 5. 26; сазидање: тѣла Хртова (Еф. 4 12).

Гозидати < съзидати v. impf. -даю, -даши, 1) οἰκοδομεῖν, градити: Мат. 27, 49; Гал. 1, 18; поправљати: I Кор. 8, 1; I Сол. 5, 11; 2) κτίζειν, правити, начинити: Еф. 2, 15; -сѧ, συνοικοδομεῖσθαι, катаскеυάζεσθαι, устројавати се, сазидавати се: Еф. 2, 22; Јевр. 3, 4.

Гозиратель < съзиратель m. κατασκοπός, ухода: I Мак. 12, 26.

Гонзволати v. impf. -лаю, -лаши, συνευδοκεῖν, одобравати: оукѣ-ствѣ (Дел. 8, 1; 22, 20); Рим. 1, 32.

Гоина f. Σοήνη, Сева, један крај: Ис. 43, 3. (Сѧкѧ у Пс. 71, 10).

Гонти < съитіе п. coitus, полно сједињење, супрушки сношај: Треб. и Ном.

Гокальница f. culina, кухиња: Прол.

Гокачъ m. coquus, кувар (Микл.).

Гокница f. в. сокальница.

Гокровііе < съкръвсііе п. παράθεσις, постављено јело: I Мак. 6, 53.

Гокровири < съкровиште п. 1) θησαυρός, богатство, благо: Мат. 6, 19; 2) γάζα, ризница: Дел. 8, 27; благихъ: Мол. св. Духу; благајна: Мол. у св. Лит. Вас; 3) θησαυρίσμα, благо: Богор. воскр. гл. 7; 4) ταμεῖον, conclave, потајна соба: Мат. 24, 26; 5) скривено место: сѧди къ юкровици, κἀδισον κρυφῇ (I Цар. 19, 2).

Гокровищевати < съкровиштевати v. impf. -щю, -щши, ἀποθησαυρίζειν, сабирати благо: I Тим. 6, 19.

Гокровищестковати v. impf. -ствѣю, -ши, ἀποθησαυρίζειν, стицати: злато (Тов. 12, 8); -сѧ: Приче Сол. 13, 23.

Гокровищехранитель < съкровиштехрани-тель m. γαζοφύλαξ, чувар ризнице: II Јездр. 2, 11; 8, 45.

Гокровищехранильница f. γαζοφυλάκιον, ризница: II Јездр., 8 44.

Гокровишный < съкровиштѣнь 3. τῆς γάζης, који се налази у стоваришту, магазину: юсѣдѣ (Ис. 39, 2); домъ: IV Цар. 20, 13; юкровищно: хранилище, γαζοφυλάκιον, благајница, хазна: II Мак. 3, 6; Марк. 12, 41. 43.

Гокровищестковати < съкровиштѣство-вати v. impf. -ствѣю, -ши, θισαυ-

ρίξειν, стицати, метати у ризницу: Пс. 38, 7; когати: тко дѡхноу: Сл. на стих. на св. Јов. Злат.

Гокрѡшати < сѡкроушати v. impf. -шаю, -шаши, 1) συντρίβειν, сатирати, уништавати, таманити, рушити: крѡни (II Мојс. 15, 3); 2) συντρίπτειν, умекшавати; мучити, цепати: ирѡцѣ (Дел. 21, 13).

Гокрѡшеніе < сѡкроушеніе n. σύντριμμα, рушење, раскопавање: Рим. 3, 16.

Гокрѡшити < сѡкроушити v. pf. -шѡ, -шиши, συντρίβειν, уништити, разбити: корѡбли дѡргѣйскѣа (Пс. 47, 8); Пс. 109, 5. *монити/попомити*

Гокрѡпѣствовати < сѡкоупѣуствовати v. impf. -ствѡю, -иши, σιπηραγματεύειν, бавити се трговинѡм, учествовати у трговини: III Мак. 3, 7.

Гокрѡкѡ Енидѡх m. био је, по предању Талмуда, вавилонски идол који се поштовао под видом квочке с пилићима; или — по мишљењу других — незнабожачки храм Венерин (Дјач.): и мѡжѣ вавилонстѣи соткорниша С. В. (IV Цар. 17, 30).

Голгати < сѡлгати v. pf. солжѡ, -жиши, φεудεῖν, слагати: Пс. 65, 3; Δόχῃ Γόμοι: Дел. 5, 3; Богѡ: Дел. 5, 4; Јевр. 6, 18; -сѡ, обманути се: Сл. на хвал. на Благоу.

Голило n. τρύβλιον, здела, чаша, сланик: Мат. 26, 23; Марк. 14, 20; Ст. на Г. в. на В. четврт.

Голничный < сѡлнѡуънъ з. ἥλιου, сунчани: Дел. 26, 13; Апок. 16, 12.

Голнцѣ < сѡлнѡце n. ἥλιος, сунце: Мат. 5, 45; 13, 6 и др.

Голнцезрачный < сѡлнѡцезрауънъ з. ἡλιόμορφος, сличан сунцу, као сунце: Кан. Анг. хран. п. 7 т. 4. Голѡ < сѡл m. ἄλας, ἄλς, со: Мат. 5, 13 и др.

Гомжити < сѡмѡжити v. pf. сомжѡ, -жиши, oculos claudere, зажмурити: Прол.

Гомлинѣ < сѡмѡлнѣ n. σύντριψις, сатирање, уништавање: Мин. 20 дец.

Гомлѣти < сѡмѡлѣти v. pf. -мѣлю, -мѣлиши, συντρίβειν, самлѣти, сатрти, раздробити: чѣлюстѣи скѣрѣй (Мин. 29 јан.); λεπτόνειν, размрскати, смрвити, смождити (Микл.).

Гоммодѡ јевр., језичници, незнабошци: IV Мојс. 25, 15.

Гонѡнѡ < сѡнѡнъ з. саѡив; сонно видѣнѣ, виђење у сну: Прол.

Гонѣ < сѡнѣ n. θρασις, виђење у сну: Дел. 2, 17; θναίρος, θναρ, сан, утвара: Сјед. у Ч. погр. свет.; Мол. у Ч. погр. свешт.

Гонница < сѡнѡмница f. συναγωγή, збор: Син. и Ст. на хвал. у Нед. цвет.

Гонници < сѡнѡмниште n. συναγωγή, зборница: Мат. 4, 23 и др.; συνέδριον, врховни суд јудејски: Мат. 5, 22; Дел. 6, 15 и др.; Кан. Нед. цвет. п. 8 т. 3.

Гонмѡ < сѡнѡмъ m. 1) συνέδριον, врховно судиште јудејско: Лук. 22, 66; 2) συναγωγή, зборница: Дел. 6, 9; збор, скуп: и сонмъ людѣи шкѡдетъ тѡ (Пс. 7, 7. 8); сонмъ держакныхъ: Пс. 85, 14; 3) σύντημα, друштво: аггѣлѡвѡ (Ирмол. гл. 5 п. 8 т. 3).

Гонствовати < сѡмѡствовати v. impf. -ствѡю, -иши, ὀπνώσσειν, бити поспан: Син. на В. четврт.

Гонѣ < **сѣнѣ** m. ὄπνος, сан: Мат. 1, 24; Лук. 9, 32; 2) ἐνόπμιον, виђење у снѣ, привиђење, утвара: IV Мојс. 13, 3; Дел. 2, 17. **Гопашька** f. proboscis, рило, сурла (Микл.).

Гопирникѣ < **сѣприникѣ** m. ἀντιδίκος, супарник, противник, непријатељ: Мат. 5, 25; Лук. 12, 58; 18, 3.

Гопицѣ < **сопицѣ** m. αἰλητής, свирач: Мат. 9, 23.

Гопостатѣ < **сѣпостатѣ** m. в. сѣпостатѣ: Сл. на Г. в. у Нед. Самар.

Гопрельцатисѣ < **сѣпрельштатисѣ** v. impf. -цаюсѣ, -цаишисѣ, συναπαῖομαι, обманути се, заварати се: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.

Гопристолинѣ < **сѣпрѣстолинѣ** 3. συγκαθέδρος, σύνθρονος, који има с неким заједнички престо: Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.

Гоприсносѣщный < **сѣприсносѣщный** 3. συναῖδιος, савечан, који је заједно с неким увек био: Кан. Успен. п. 5 ирм.; Ст. на Г. в. у Нед. цвет.; Мол. св. В. В. у Послед. прич. и на Дух. веч.

Гопричастникѣ < **сѣпрнѣчастникѣ** m. συμμέτοχος, саучесник, заједничар: Еф. 5, 7; Ст. гл. 6 на св. Ник.; друг: Сјед. 2 на св. влмч. Прок. и Прен. м. св. архѣ. Ст.

Гопричастковати < **сѣпрнѣчастковати** v. impf. -ствѣю, -иши, συμμετέχειν, имати удела у нечем: мзды (Син. у Суб. месоп).

Гопричисти < **сѣпрнѣчисти** v. pf. -причистѣ, -чтиши, ἐνώω, сјединити, придружити, прибројати: гопричти (ἐνώσω) нѣхъ изберанномѣ ткоимѣ

стадѣ (Мол. за оглаш. у св. Лит. Злат.).

Гопротивѣнѣ, -ый < **сѣпротивѣнѣ** 3. 1) ἐναντίος, противан, непријатељски, мрзак: Дел. 26, 9; Мол. у св. Лит. Вас.; ὑπεναντίος, супротан: Кол. 2, 14; Јевр. 10, 27; 2) ἀντικείμενος, противник: I Кор. 16, 9; 3) βάρβαρος, иноземац, непријатељ: поскѣды... на гопротивѣнѣмъ дѣрѣмъ (Троп. на Воздв. ч. к.).

Гопротивѣнитисѣ < **сѣпротивѣнитисѣ** v. pf. -влюсѣ, -вишисѣ, 1) ἀντοφθαλμεῖν, противити се: Дел. 27, 15; 2) ἀντιμάχεσθαι, у боју насупрот стати: Ст. на хвал. у Нед. сироп.

Гопротивѣльшійсѣ 3. part. praet. act. I од гопротивѣнитисѣ, ἀπειθήσας, непослушан, непокоран, неверан: Јевр. 11, 31.

Гопротивѣлатисѣ v. impf. -влюсѣ, -ишисѣ, ἀντίστασθαι, противити се, супротити се: Дел. 13, 8.

Гопротивѣковожный < **сѣпротивѣковожный** 3. ἀντίθεος, противан Богу: Ирмол. гл. 6 п. 8 ирм. 10.

Гопротивѣкорицѣ < **сѣпротивѣкорьцѣ** m. ἀνταγωνιστής, противник: Сл. на лит. на ц. К. и Јел.

Гопротивѣ < **сѣпротивѣ** adv. ἐξεναντίας, насупрот, на противној страни: Пс. 22, 5; 34, 3; г. глаголати, ἀντιλέγειν, насупрот говорити, противуречити: Дел. 13, 45; 28, 19. 22.

Гопрагнѣти < **сѣпрагнѣти** v. pf. -гнѣ, -гнѣши, συζευγύναι, спрегнути, упрегнути, сјединити браком: иже Богѣ гопрагнѣ... (Мол. у Ч. венч.); како гопрагнѣхомѣ смѣрти (Ст. гл. 8 у Ч. погр.).

Бопражнѣи < съпражненіе п. συζυγία,
сипрезанѣ, свеза, здруживанѣ:
Мол. у Ч. венч.

Говорзати < сьпрзати v. imprf.
-заю, -заши, συζητῶναι, спре-
зати, свезивати, здруживати
(Вост.).

Гопратати < съпратати v. impf.
-таю, -таиши, συστέλλειν, запрета-
ти: лѣчы гопратявъ акры (Кан.
ч. Креста п. 4 прим.).

Сопраци < съпрашти v. pf. -гъ,
-жиши, συζευγύναи, спрећи, сје-
динити, здружити: сопрази жи-
котъ егѡ аггѡа свѣтѡа (Мол. 4
у Ч. оглаш. и мол. 1 у Ч.
венч.); сопразе ємѡ жєнѡ: Прол.

Генѣха f. fuligo, чаѣ, гар (Микл.).

Гонѣхъ т. сіфюу, водена цев, штр-
палка за ватру (Микл.).

Гонхати < съпхати v. imprf. -хаю,
-хаши, comprimere, стиснути,
притиснути: ногама; избити: па-
лицями (Прол.).

Γοητὴς τ. αὐλός, свирала: I Кор.
14. 7.

Гопати v. impf. соплю, -плеши, tibia
canere, свирати: Ни соплющихъ ко
икрѣмъ когда поладшае (Прол.).

Горавотникъ < сѣрвотникъ m. обн-
δουλος, сарадник, сатрудник, дру-
гар у служењу: Кол. 1, 7; 4, 7.

Борокоѡстїѣ п. и сорокоѡстѣ м. <саракоѡсти f. теосаракоѡсти>, заупокојне литургије умрлима у току 40 дана од дана њихове смрти. В. сарандарѡз.

Госвататиса v. impf. -таюса, -та-
шиса, ἐπιγαμίζεσθαι, ожени́ти се,
опри́яте́лѣти се с неким же-
нитбо́м: I Мојс. 34, 9.

Госицѣ <сысь м. μαστός, сиса:
Лук. 11, 27; 23, 29; Апок. 1,
13; гоцы ѿ камене, водени из-

вори: Јер. 18, 14; гоци шхд-
хѣм: Ст. на 9 часу на Бадњи д.

Госканіе < съськаніе п. хлѣста,
клуче, конопац, конац: из-
грекій (Суд. 16, 9).

Боскѣтати < съскоутати v. pf. -таю,
-таиши, περιστέλλειν, опремити,
обуѣи мртваца; исказати мр-
твацу последњу почаст: боскѣ-
тай тѣло егѡ (Прем. Ис. Сир.
37, 16).

Гословіє < съсловіе п. κατάλογος,
списак; друштво, збор: отцекъ
(Ст. на блаж. у Нед. св. от.
11 окт.) со (logium - id

Гослѣбникъ < сѣслоубьникъ, т.
 σύνδουλος, саслужитель, другъ у
 служби: I Јездр. 6, 13.

Составити < **сѣстави**ти v. pf. -влю, -виши, ἱστάναι, саставити, извршити: Пс 20, 12; συνιστάναι, поставити, метнути: гѣтъ (Пс. 140, 9); ἱσταβίτε празникъ ко оучающихъ до ρωгъ олтаревыхъ (Пс. 117, 27), συνήγαγε ἐορτὴν ἐν τοῖς πυλάουσιν ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, празнујте учестаним (многим) жертвама чија крв долази до рогова олтарскихъ (*Зигаб.*, 933).

составленіе < съставленіе п. сѣ-
стаси, састав: перстное (Ирмол.
гл. 2. п. 5 ирм. 16).

Гос̀та̀вля̀ти < **с̀с̀твля̀ти** v. impf.
-кляю, -еши, συνιστάναι, састав-
ляти, откривати: Рим. 3, 5;
доказивати: Рим. 5, 8.

Составъ < составъ т. 1) ἀφή, згла-
вак: Кол. 2. 19; 2) ὁλοτασις,
личност, духовно биће; нада,
узданица: Пс. 38, 8; Евр. 3,
14; живот: и составъ мой ἰκνω
ничтоже предъ тобою (Пс. 38, 6);
биће: Пс. 88, 48. *Векъ / Скоръ / Скоръ*

- Гостарѣкатиса < състарѣватиса v. impf. -ваюса, -ишиса, γηράσκειν, старити: Евр. 8, 13.
- Гостарѣтиса < състарѣтиса v. pf. -рѣюса, -рѣишиса, γηράσκειν, о-старити: Јов. 21, 18.
- Гостольчкѣ < състольникъ m. σύνδρος, σύνδρονος, који заједно с неким седи за столом: Мин. 28 окт.
- Гостолнѣ < състолннѣ n. κατάστη-μα, стање: III Мак. 5, 30; Сјед. 2 на св. ап. Андр. Првозв.
- Гостолтиса < състолтиса v. impf. -стоюса, -ишиса, συνεστυχέναι, др-жати се, стојати у некоме: Кол. 1, 17.
- Гострадалицѣ < състрадалицѣ m. συνάδελος, сапатник; συμάρτυς, са-мученик: Мин. 28 фебр.
- Гострадатеинѣ < състрадатеинѣ 3. συμπαθής, који има сажалење према туђим страдањима, бо-лељив, милостив: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.
- Гострастнѣ < състрастнѣ n. συμπάθεια, саучешће, сажалевање, симпатија: Мол. 7 у Посл. св. прич.
- Гостроинѣ < състроиннѣ n. σύνθεσις, састављање: краиы славыа, тоѹ κόσμου τῆς δόξης (Ис. 3, 19) бу-квално с јевр. значи: повеза на глави, турбан (Дјач.).
- Гостазаннѣ < състазаннѣ n. συζήτη-σις, спор, препирка: Дел. 28, 29.
- Гостазатиса < състазатиса v. impf. -заюса, -заишиса, συλλαλεῖν, раз-говарати се: Дел. 25, 12.
- Госѣдохранитель < съсѣдохранитель m. οχευοφύλαξ, чувар црквене ризнице: Прол.
- Госѣдѣ < съсѣдѣ m. 1) οχεός, суд, посуда: Мат. 12, 29; ἀγγεῖον, посуда: Ном. пр. 200; 2) ἀνάθημα, нажит, дар, поклон, за-клад: Лук. 21, 5; γ. ἀφικτα, καμήλιον, залог девичанства (Жив.).
- Госѣтствовати < съсѣтствовати v. impf. -стеѣю, -стеѣиши, simul esse, заједно с неким бити, присуствовати (Микл.).
- Госѣхнѣти < съсѣхнѣти v. pf. -хнѣ, -хнѣиши, συνφύγειν, сасушити: мкω ἰδιωτο (Пс. 101, 4).
- Госѣднѣтель < съсѣднѣтель m. συνκάθεδρος, који заједно с неким седи: притолѣ отечникомѣ (Ст. по пол. на Возн.).
- Госѣдѣннѣ < съсѣдѣннѣ n. συνεδρία, сеђење заједно с неким, засе-давање: Кан. Возн. 2 п. 9 т. 3.
- Готворити < сътворити v. pf. -рю, -риши, 1) ποιῆν, јевр. бага, на-чинити нешто из ничега, ство-рити: I Мојс. 1, 1; Апок. 14, 7; учинити, урадити: Мат. 1, 24; Јов. 5, 29; ловѣѣ чловѣкѣмѣ: Мат. 4, 19; Марк. 1, 17; 2) προχειρίσασθαι, поставити: ιδεγѣ (Дел. 26, 16); 3) χρηθῆναι, ко-ристити се нечим: по области ий (I Кор. 9, 12); 4) κτίσαι, ство-рити: I Тим. 4, 3; 5) ἐπιτελεῖν, довршити: Евр. 8, 5; -са, γί-νεσθαι, постати: Рим. 11, 17.
- Готеорати < сътворати v. impf. -раю, -раиши, ἐργάζεσθαι, ради-ти, спремати, приређивати; -са, постојати: негѣѣннѣ, постојати бесмртан: Кан. прич. п. 8 Сл.
- Готворѣ, -ши, -ше; -шій 3. part. praet. act. I од сотворити, ποιή-σας, учинивши: Мат. 21, 6; λαβών: юкѣѣѣ, договоривши се (Мат. 27, 7); πράξας, који је чинио: благѣѣ, слаѣ (Јов. 5,

- 29); чародѣлніа, који је чарао: Дел. 19, 19.
- Готникъ < сътъникъ m. ἐκατόνταρχος, сатник, капетан, офисир који има под собом сто војника: Мат. 8, 5. 8. 13 и др; Стат. II ст. 108.
- Готрени < сътрение n. ἐπιτρέψας, вал: возмѣтъ (ἀρῶσαι од αἶρω) рѣки ютрениа коа, подижу реке валове своје (Пс. 92, 4).
- Готрети < сътрѣти v. pf. сотрѣ, -триши, 1) συντρίβειν, сатрти, скрушити: I Мојс. 3, 15; и ютрени етъ предъ лицемъ егѡ (I Мак. 5, 7); керен ютрошиа: Ст. у Ч. погр. свешт.; керен адшвы ютрый: Ст. на стих. воскр. гл. 6; 2) θραύειν, разбити, смождити: Кан. воскр. гл. 1 п. 1 ирм.
- Готрыти < сътрыти v. pf. -трыю, -ши, συντρίβειν, потрти: оутвержденіе хлѣбно: (Пс. 104, 16); λικμήσειν, сатрти: Мат. 21, 44.
- Готрасени < сътрассение n. τίνανγμα, дрхтање, тресак, трепетање: с. глашкѣ, гром: Јов. 28, 26.
- Готрастиса < сътрастиса v. pf. -сѣса, -сѣшиса, σείθῃναι, стрести се, уздрхтати се: Мат. 28, 4.
- Готъ < сътъ m. κηρίον, сат: ѿ пчелъ (Лук. 24, 42).
- Готгнетатиса < съогнетатиса v. impf. -таюса, -шиса, συμπύγεи, гупити се нечим: попеченьми житийскими (Ант. 1 на В. четврт.).
- Готъзникъ < съжъзникъ m. socius captivitatis, који је заједно с неким у сужањству (Микл.; Дјач.).
- Готъзъ < съжъзъ m. σύνδεσμος, све-за: Ис. 58, 6. 9; Кол. 2, 19; 3, 14; δέσις, веза: Конд. у Нед. III В. п.

- Готслаждатиса < съоуслаждатиса v. impf. -ждаюса, -шиса, συνήδεσθαι, налазити задовољство, имати радост: Рим. 7, 22.
- Готтѣшитиса < съотѣшитиса v. pf. -шѣса, -шишиса, συμπαρακληθῆναι, утешити се чиме заједно с неким: вѣрою оуцню (Рим. 1 12).
- Гохранити < съхранити v. pf. -храню, -ниши, 1) φυλάσσειν, сачувати: Мат. 4, 6; Марк. 10, 20; Лук. 18, 21; 2) τηρεῖν, одржати: исоко (Јов. 17, 6); -са, τηρηθῆναι, сачувати се: I Сол. 5, 23.
- Гохранникъ < съхраньникъ m. custos, чувар: Прол.
- Гохранно < съхраньно adv. ἀσφαλῶς, опрезно, пажљиво: Марк. 14, 44; Уч. изв.
- Гохранати < съхранати v. impf. -наю, -наши, θησαυρίζειν, ску-пљати: I Кор. 16, 2.
- Гочевенъ < соуевенъ 3. факоб, од сочива, леѣа: керени юченио, ску-хано леѣе (I Мојс. 25, 34).
- Гочевница < соуевница f. φαλός, со-чиво, леѣе: II Цар. 17, 28.
- Гочетаватиса < съуставатиса v. impf. -ваюса, -вашиа, συνδιᾶζειν, сје-дињавати се, ступати у зајед-ницу: Хрїтѣ (Ч. оглаш.); иѣжѣ жина: Мол. у Ч. венч.
- Гочетані < съустаніе n. συναφεία, телесно сједињење: Кан. Богој. п. 6 т. 1; с. браки, венчање, же-нитба, удадба (Микл.).
- Гочитати < съустати v. pf. -таю, -таиши, συζευγύναι, сјединити, саставити: Мат. 19, 6; Марк. 10, 9; здружити: Мол. у Ч. венч.; -са, здружити се, сту-пити у везу: Сл. на Г. в. на преп. Пар.

- Гочиненіє** < съчиненіє п. σύνταγμα, σύνταξις, наредба, уредба, уређење: II Мак. 2, 24; 15, 39.
- Гочислитель** м. ἐκλογιστής, проценитель, чиновник који је водио статистику о броју, кретању становништва: Тов. 1. 22.
- Гочтитисѧ** < съѣтитисѧ v. pf. -чтѣсѧ, -чтишисѧ, συνδύσκειν, здружити се, спарити се: Пс. 140, 4.
- Гошедѧ**, -ши, -ше; -шій < съшѣдѧ 3. part. praet. act. I од снити, κατελθών, сишавши: Дел. 8, 5; 18, 22.
- Гошество** < съшествіе п. κατάβασις, силазак: Гѣгѧ Дѣхѧ.
- Гошествовати** v. impf. -ствѣю, -вши, ићи заједно с неким: Прол.
- Гоюзѧ** < съѧзѧ м. в. соѧзѧ: Дел. 8, 23; Еф. 4, 3.
- Гоюзникѧ** < съѧзыникѧ м. савезник: Прол.
- Говбразнѧ**, -ый < съобразнѧ 3. σύμφοτος, сличан, једнак: Рим. 6, 5; σύμμορφος, једнолик: Филиб. 3, 21; Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.; Мол. у св. Лит. Вас.
- Говбразовати** < съобразовати v. impf. -зѣю, -зѣши, συμμορφοῦν, сличним чинити, подражавати: Ст. на лит. на св. Андр. Првозв.; -сѧ, συσχηματίζειν, образовати се, равнати се по чему: Рим. 12, 2; бити налик на нешто: Филиб. 3, 10.
- Говбратисѧ** < съобщитисѧ v. impf. -щаюсѧ, -щаешисѧ, κοινωνεῖν, учествовати, примати део: II Јов. 1, 11.
- Говбциніє** < съобщитеніе п. κοινωνία, општење, учешје: II Кор. 9, 13. (9) κοινωνία
- Говбциникѧ** < съобщитыникѧ м. συκοινωνός, саучесник: I Цар. 20,
- 30; I Кор. 9, 23; Филиб. 1, 7; друг: Конд. св. Сави.
- Говѣситисѧ** < съобѣситисѧ v. pf. -шѣсѧ, -сишисѧ, συχρημάσθαι, бити обешен заједно с неким: Ст. на хвал. воскр. гл. 3.
- Говдолѣвати** < съодолѣвати v. impf. -ваю, -ваши, καταχρησέειν, господарити: Марк. 10, 42.
- Говдолѣти** < съодолѣти v. pf. -лѣю, -лѣши, καταδυναστεύειν, подврћи некога под своју власт, покорити, заробити: II Мојс. 21, 17; Марк. 10, 42.
- Говрѣжити** < съорѣжити v. pf. -жѣ, -жиши, κατασκευάζειν, устројити, начинити: Јевр. 9, 2.
- Гоѡствѣникѧ** < съотѣствѣникѧ м. συναποστάτης, отпадник: Сл. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.
- Гпанѧ** 3. σπανός, barbam raram habens, који има ретку браду (Микл.).
- Гпата** f. gladius, меч (Микл.).
- Гпасшій** 3. part. praet. act. I сл. обл. од спасти, σώσας, који је спасао: II Тим. 1, 9.
- Гпати** < съпати v. impf. сплю, спиши, καθεύδειν, κοιμάσθαι, спавати: Мат. 8, 24; Марк. 4, 27; нже ко тмѣ спѧціи: Ст. на блаж. воскр. гл. 2.
- Гпадарій** м. σπαθάριος, носилац царевог мача: Прол.
- Гпекѣлаторѧ** м. грч., стражар, целат: Марк. 6, 27.
- Гпирникѧ** < съпирыникѧ м. συμπότης, convivā, друг за столом, који заједно с ким руча, учесник у гозби: Прол.
- Еписаніє** < съписаніе п. 1) ἀντίγραφον, препис: III. помянїѧ (I Мак. 8, 22); повѣстїѧ: Јестир 4, 8; 2) σύγγραμμα, попис, спис

(Вост.); 3) cautio, опрезност, смотреност, јамчење: Ст. на блаж. у II Нед. В. п.
Спіра < спира f. грч., чета: Марк. 15, 16; Јов. 18, 3. 12; Дел. 21, 31.
Сплеменникъ < сплеменникъ m. σπυριλέτης, суплеменник: I Сол. 2, 14.
Сплести < сплести v. pf. -тѣ, -тиши, πλέκειν, оплести: вѣнецъ ѿ терніа (Мат. 27, 29; Марк. 15, 17; Јов. 19, 2).
Сплина f. σπλήν, слезина; нека врста болести: Ном. пр. 20.
Сплѣнникъ < сплѣнникъ m. συναχμαλωτος, који је заједно с неким у сужањству, другар у сужањству: Рим. 16, 7; Кол. 4, 10; Филиб. 1, 23.
Спласати < спласати v. impf. сплашѣ, -шиши, una saltare, заједно с неким плесати, играти: Прол.
Споболѣти v. pf. -болю, -лиши, συναλγεῖν, condolere, заједно с неким осећати, трпети бол, жалост: Прем. Сир. 37, 16.
Споворати < споворати v. impf. -раю, -раши, σπυράχειν, заједно се с неким борити, помагати у борби: тайно спокораа мною егѡ (Сл. на Г. в. на св. влмч. Теод. 17 фебр.).
Сповореніе < сповореніе n. σπυραχία, помоћ у рату, ратни савез: Јудит 3, 6; прѣидоша на спокореніе еиѡ (Јудит 7, 1); когѡкъ спокореніе: III Мак. 3, 10; ѡгтакити m., склопити савез у рату: I Мак. 8, 17.
Споворитель m. σπυραχος, који се заједно бори, бојни друг, савезник: I Мак. 9, 60.
Споворникъ < споворникъ m. σπυραχος, помоћник, савезник у

рату: II Мак. 14, 34; Ст. на лит. св. Дим.
Споворство n. σπυραχία, помоћ у рату, ратни савез, савезништво: I Мак. 8, 22.
Споворствовати < споворствовати v. impf. -ствѣю, -шиши, συνεκπολεμεῖν, заједно с неким ратовати, помагати некому у рату: V Мојс. 20, 4; краю нашѣмѡ споворствѣи: Ст. на стих. у III Нед. В. п.
Спогректиса < спогрѣктиса v. pf. -бѣсѡ, -бѣшисѡ, συνθάψεσθαι, погребсти се, бити погребен заједно с неким: Рим. 6, 4; Кол. 2, 12; вѣра спогрѣкѡиѡ тѣбѣ: Кан. Пасхе п. 3 т. 2.
Сподвижникъ < сподвижникъ m. συναγωνιστής, саучесник у борби, суборац: Мин. 20 јан.
Сподвизати < сподвизати v. impf. -заю, -зашѣши, συγκινῆσαι, бунити: Дел. 6, 12; -сѡ, συναδελῆσαι, борити се заједно с неким: Филиб. 1, 27; 4, 3.
Сподовити < сподовити v. pf. -влю, -виши, ἀξιῶσαι, удостојити: II Сол. 1, 11; катаξιῶσαι: Сподови Гдѣи въ день сей... И сподови намѣ Влѡко...; -сѡ, катаξιῶσθαι, удостојити се: Лук. 21, 36; И ѡ сподовитиѡ намѣ мышанію гѣгѡ еѣиѡ... и да бисмо се удостојили слушања... (Служ.).
Сподовлати < сподовлати v. impf. -вляю, -вляши, ἀξιον ἡγεῖσθαι, удостојавати, показивати сваку част: I Тим. 6, 1; -сѡ, ἀξιῶσθαι, удостојавати се, бити достојан: I Тим. 5, 17.
Сподѣ m. σπυράσιον, група, гомила: Марк. 6, 39.
Спогніе < спогніе n. σύγκλημα, спој, оплата: III Цар. 7, 29.

Спожити < съпожити v. pf. -живѣ, -вши, 1) συζῆν, проживети заједно с неким: Јект. у Послед. о двобрач.; 2) συνανστρέφεσθαι, дружити се, општити с неким: и человекъ имъ поживе (Мол. у св. Лит. Вас.).

Споманѣтисѧ < съпоманѣтисѧ v. pf. -нѣсѧ, -нишисѧ, опоменути се, сетити се: Прол.

Спона < съпона f. ἐμπόδιον, сметња, препона, препрека: Уч. изв.

Спорина f. abundantia, изобиље (Микл.).

Спорливъ < съпорливъ 3. φιλόνηκος, свадлив: I Кор. 11, 16.

Спорѣчатисѧ < съпорѣчатисѧ v. impf. -чаюсѧ, -ишисѧ, ἐγγύας δίδοναι, склопити уговор за заруке, верити се, заручити се: причетникъ спорѣчалъ . . (Ном. пр. 1).

Спорѣчникъ < съпорѣчникъ m. ἐγγυος, ἐγγυητής, јемац: Прем. Ис. Сир. 29, 18; II Мак. 10, 28; Син. у суб. месоп.

Спорѣница < съпорѣница f. ἐγγυητρία, посредница, која јемчи (Вост.; Дјач.).

Спосадити < съпосадити v. pf. -ждѣ, -диши, συγκαθίσαι, сместити, посадити заједно с неким: Еф. 2, 6; Сл. на Г. в. на Возн.

Спослѣшествовати < съпослѣшествовати v. impf. -ствѣю, -иши, просмауртуреῖν, συμπартуреῖν, сведочити заједно с неким: III Мак. 5, 12; Рим. 2, 15; 8, 16.

Спослѣдствовать < съпослѣдствовать v. impf. -ствѣю, -иши, συνακολουθεῖν, спроводити, путовати, ићи заједно с неким: Лук. 23, 49.

Способствовать < съспособствовать v. impf. -ствѣю, -иши, συναντιλαμβάν-

εῖν, доприносити, помагати: Рим. 8, 26.

Споспѣшествовати < съпоспѣшествовати v. impf. -ствѣю, -иши, παριστῆναι, помагати: Рим. 16, 2; συλλαμβάνειν, потпомагати: Филиб. 4, 3; ἐνεργῆσαι, сарађивати: Гал. 2, 8; συνεργεῖν, бити сарадник, заједно помагати: I Кор. 16, 16; II Кор. 1, 16; 6, 1.

Споспѣшникъ < съпоспѣшникъ m. συνεργός, помоћник, сатрудник, сарадник: Рим. 16, 3. 9. 21 и др.; унапређивач: покааніѧ (Ст. на стих. 3 на св. Јов. Злат.).

Спостникъ < съпостникъ m. συνυστεύων, који пости заједно с неким (Вост.).

Спострадати < съпострадати v. impf. -ждѣ, -ждѣши, 1) συγκακοπατεῖν, заједно с неким трпети, страдавати: II Тим. 1, 8; 2) συμπαθεῖν, сажалевати, имати саучешће: Јевр. 10, 34; 3) μετριοπαθεῖν, снисходити, показати се благим: Јевр. 5, 2.

Спрѣбывати < съпрѣбывати v. impf. -ваю, -ваши, συνοικεῖν, становати, живети заједно с неким: II Мак. 1, 14; συνδιαγεῖν, пребивати заједно с неким: Ак. Бог. конд. 9.

Спрѣвѣтель < съпрѣвѣтель m. σύνοικος, који заједно с неким станује, укућанин: Кан. Анг. хран. п. 5 т. 1.

Спрѣвѣти < съпрѣвѣти v. pf. спрѣвѣдѣ, -дѣши, συμπαραμένειν, остати: Филиб. 1, 25.

Спрѣди adv. ἐμπροσθεν, спреда, однапред: Апок. 4, 6.

Спрѣдстоателъ < съпрѣдстоателъ m. који претстоји с другим: аггеломъ (Ст. на Г. в. на св. Саву).

Спригвоздити v. pf. -ждѣ, -здиши, συγκαθῆλθαι, приковати заједно с нечим: страхѣ ткоимѣ (Мол. 3 по прич.).

Сприпраши < сѣприпраши v. pf. -прагѣ, -жиши, συνιungere, сјединити, здружити, припојити, припрећи: Прол.

Сприскѣдникѣ < сѣприскѣдникѣ m. qui simul adsidet, који седи заједно с неким: Прол.

Спричастникѣ < сѣпричастникѣ m. συμμέτοχος, друг, саучесник, заједничар: Еф. 3, 6.

Сприѣмникѣ < сѣприѣмникѣ m. в. спричастникѣ: Мин. 2 септ.

Сприѣвѣститисѣ < сѣприѣвѣститисѣ v. pf. -ѣѣсѣ, -ѣишисѣ, συκοινωνεῖσθαι, примити, узети учешће у нечему: Филиб. 4, 14.

Спросѣати < сѣпросѣати v. impf. -ѣю, -ѣиши, συνελάμπτειν, заједно с неким сѣјати, зрачити, пуштати зраке: ѿ Отца проѣлѣкши (Степ. гл. 8 ант. 3 Сл.).

Спрострѣтисѣ < сѣпрострѣтисѣ v. pf. -стрѣсѣ, -стрѣишисѣ, συνεκτείνεσθαι, продужити се: Ак. Бог. конд. 11.

Спротѣгнѣти < сѣспротѣгнѣти v. pf. -гнѣ, -гниши, συντείνειν, натегнути, напрегнути (Вост.).

Спротѣжѣннѣ < сѣспротѣжѣннѣ adv. συντόνωс, натегнуто, јако; марљиво, брижљиво, усрдно: Ирмол. гл. 1 п. 3.

Спражѣнѣи < сѣспражѣннѣ n. ζευγίς, спрезање, сједињење, здруживање, верење: Ч. погр. свешт. ик. 22.

Спратати < сѣспратати v. impf. -таю, -таиши, σπυτέλλειν, слагати, сређивати: нѣже знаменѣа (Ч. венч.); -сѣ, ὑποσπυτέλλειν, стиснути се, осе-

ћати се пониженным, постати плашљив: трѣпѣтомѣ спраташѣсѣ, беше обузет страхом, плашаше се (Конд. Соб. св. Јов. Прет.).

Спраши < сѣспраши v. pf. спрагѣ, -жиши, συζευγύναι, спрећи, сјединити, здружити: спрагѣи ѣмѣ помощника по нѣмѣ (Мол. у Ч. венч.); -сѣ, здружити се: спрагошисѣ спражѣнѣемѣ кѣчнѣмѣ (Ч. погр. свешт. ик. 22).

Спѣдѣ < спѣдѣ m. 1) μόδιος, суд, посуда: Мат. 5, 15; Марк. 4, 21; Лук. 11, 33; Стат. I ст. 19; 2) κέρως, мерица (у Данич.: гомор): III Мојс. 27, 16; IV Мојс. 11, 32.

Спѣтникѣ < сѣспѣтникѣ m. συνοδοί-пѣрос, сапутник: Ант. 14 на В. четврт.

Спѣшати < сѣспѣшати v. impf. -ѣшю, -ѣшѣиши, καθίημι, спуштати: спѣдѣ... спѣшѣемѣ на землю (Дел. 10, 11).

Спѣтисѣ < сѣспѣтисѣ v. pf. спѣтѣсѣ, -тѣишисѣ, εὐδοῦμαι, успевати, напредовати: Јер. 12, 1.

Спѣхѣ m. 1) τάχος, celeritas, брзина; 2) προκοπή, напредовање, успевање; 3) προθυμία, ревност, настојање (Микл.).

Спѣшити v. impf. спѣшѣшѣ, -шѣиши, σπουδάζειν, журити, хитати (Микл.; Дјач.).

Спѣѣтисѣ < спѣѣтисѣ v. impf. спѣѣтѣсѣ, -тѣишисѣ, προκοπτεῖν, напредовати, добро се развијати: III Јов. 1, 2.

Спа, спѣи part. praes. act. од спати, καθεύδων, κοιμώμενος, који спава: Мат. 13, 25; 28, 13; Лук. 22, 45.

Спати < спати v. pf. спнѣ, спнѣши, *πεδᾶν*, покорити: *πᾶν* єи *κτλ* когтающым на ма под ма (Пс. 17, 40); тѣи спати кыши и падоши: Пс. 19, 9.

Сравотникъ < сѣрзвотыникъ m. σύν-δουλος, сарадник, другар, сатрудник: ω Господѣ (Кол. 4, 7).

Срадоватисѧ < сѣрздоватисѧ v. impf. -дѣюсѧ, -ишисѧ, *συγχαίρειν*, радovati се заједно с неким: *μιν*ѣ (Богор. воскр. гл. 6; Конд. воскр. гл. 2); *συναγάλλεσθαι*, клицати заједно с неким, славити некога: Троп. преп. жен.

Срамословіѧ n. αἰσχρολογία, срамне речи: Кол. 3, 8.

Срамлѧти < срамлѧти v. impf. -лаю, -лаши, *καταισχύνειν*, срамотити: *γλαῦ* кою (I Кор. 11, 4, 5); I Кор. 11, 22; -сѧ, *ἐντρέπεσθαι*, срамити се: Лук. 18, 2, 4; Евр. 12, 9.

Срамота f. αἰσχύνη, срамота, срам, стид: Пс. 68, 8; *срамоты*, αἰσχυμωσύνη, срамни удови: III Мојс. 18, 7; Евр. 12, 2; Ап. 3, 18.

Срамъ m. αἰσχύνη, ἐντροπή, срам, стид: Пс. 34, 26; 43, 16; I Кор. 6, 5.

Срамжливъ, -ый < срамжливъ 3. *verecundus*, срамежлив, стидлив: Прол.

Сраслннъ < сѣраслнъ 3. *συμφυής*, сраснѣн, који заједно с неким расте; исте природе, једнак: Рим. 6, 5; сродан: Кан. Дух. II п. 3 т. 2.

Сраспинати < сѣраспинати v. impf. -наю, -наши, *συσταυροῦν*, распиѣати некога заједно с неким; -сѧ, распиѣати се заједно с неким: и *сраспинаюсѧ* и *погрекаюсѧ* крещенію Ткоѧмѣ (Троп. муче-

ницама); *Сраспинахѧ* Тѣѣк кѣри Хрїстѣ: Кан. Пасхе п. 3 т. 2.

Сраствореніѧ < сѣраствореніѧ n. σύ-κρσις, сливање, спајање, мешање: Ст. на блаж. св. Дим.

Сраствѣвати < сѣраствѣвати v. impf. -ваю, -ваши, *συμφθεῖρειν*, квари-ти, упропашћивати, развраћати: Кан. анг. хран. п. 5 Сл.

Срастѣніѧ < сѣрастѣніѧ n. συνούλω-σις, исцельење: *изъ* (Ер. 33, 6).

Срачица f. 1) ἱμάτιον, доѧа хаѣи-на: Мат. 5, 40; 2) χιτὼν, кошуља: III Мојс. 8, 7; Лук. 6, 29; 3) чаршав (обычно беле боје) којим се покрива св. пре-сто у олтару.

Среброданенъ < сѣреброданенъ 3. ἀρ-γυρολόγητος, који плаћа сребром данак, порезу: *храмъ* (II Мак. 11, 3).

Сребродѣль m. ἀργυροκόπος, уметник који прави од сребра разне ствари, златар: Суд. 17, 4.

Среброковачъ m. в. сребродѣль: Дел. 19, 24.

Среброкѣзницъ < сѣреброкоѣзницъ m. в. сребродѣль: Прол.

Среброліатель m. ἀργυροχός, кујун-ција, златар: Прем. Сол. 15, 9.

Среда < сѣрѣда f. τὸ μέσον, средина: ѿ *среди* людей, из средине људи, између народа (III Цар. 14, 7); на *средѣ* пред *Исѣда*, нареду... (Лук. 5, 19); *изъ* *среди* полка: IV Мојс. 14, 44.

Средовѣкъ m. qui mediae est aeta- tis, средовечан човек: Прол.

Средопинтикоствнъ 3. ὁ τῆς μεσοπεν- τηκοστῆς, који се односи на пре-половљење Педесетнице: Син. у Нед. Самар.

Средопостный < сѣредопостный 3. με- σοσηστῖμος, средњи у посту: не-

дѣла, средња (четврта) недеља Великога поста: ѿ среды гредопостныа (св. Лит. преѣосв.).

Гредопатъдѣсатница f. месопотаміа, средина (преполовљење) Педесетнице (*Дјач.*).

Гредорѣчїе < срьдорѣчїе n. Месопотаміа, Месопотамија, земља која лежи у средини између две реке Јефрата и Тигра: отрокъ патријарха Авраама шиткокавыи въ срьдорѣчїи, који си заједно са слугом патријарха Аврама путовао у Месопотамији (Мол. у Ч. обруч.).

Гредостѣниѣ < срьдостѣниѣ n. месотѣхов, средња стена, преграда, пребој: ѿграды (Еф. 2, 14); срьгредѣжа рлзрдшиа: Ст. на Г. в. на Божић.

Гристатиса < сьристатиса v. imperf. срицѣа, -цишиса, ἐπισυντρέχειν, стећи се: Марк. 9, 25; συντρέχειν, скупити се: но книждь срицѣшала оученики (Јев. ст. гл. 7).

Гродникъ < сьродникъ m. 1) συγγενής, сродник, рођак (*Вост.*); 2) ὁμοεθνής, суплеменик: II Мак. 12, 5.

Грѣсти < сьрѣсти v. pf. срацѣ, -циши, ἐπαυτῆσαι, συναυτῆσαι, срести: Мат. 8, 28; Дел. 10, 25; ἀπαυτῆσαι, изићи у сусрет: I Мојс. 49, 1; II Мојс. 4, 24; Кан. Бож. п. 1 ирм.; -са: мнлогъ и истина (Пс. 84, 11).

Грѣтениѣ < сьрѣтениѣ n. συναυτῆσις, сусрет: IV Мојс. 23, 3; Мат. 8, 34; Јов. 12, 13; I Сол. 4, 17.

Грѣтити v. pf. -цѣ, -тиши, в. срьсти: срьтиа еи дѣкѣ (Троп. воскр. гл. 6); Ст. на блаж. гл. 2.

Грѣца < сьрашта f. βλάντης, сусрет: къ грацѣ изыти, изићи у сусрет (Прол.).

Грѣцѣ m. σβιπτομα, нападај; несрећа, зараза: ѿ граци и кѣи полдѣннагѣ, од заразе која бесни у подне (Пс. 90, 6); ни граци смотрите ѿ птицѣ, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε, нити гледајте на лет птица; по *Данич.*: не врачајте по лету птица (III Мојс. 19, 6).

Гсати < сьсати v. imperf. ссѣ, ссѣши, θηλάζειν, сисати: V Мојс. 32, 13; Лук. 11, 27; изъ оустъ младенецъ и ищѣихъ.. (Пс. 8, 3; Мат. 21, 16; Причаст. на Лаз. суб.); пити: краицѣкомый камень: Кан. Нед. цвет. п. 3 ирм.

Гсѣльникъ < сьсѣльникъ m. ἐγχεύριος, урођеник, који се заједно с неким населио, настанио: мѣчѣникѣвъ иланиче (Ст. на Г. в. на св. влмч. Георг.).

Гсѣрѣствѣнѣ, -ный, < сьсѣрѣствѣнѣ 3. који има с неким једно сущтаство: Тр. цв.

Гсѣщїй 3. part. praes. act. сл. обл. од ссати, θηλάζων, који сиса, одојче: младенецъ (Пс. 8, 3 и др.).

Гсѣхати < сьсѣхати v. imperf. -хаю, -хаши, ἀποφύχειν, усисати; осушити, усахнути: соцы кыхадѣа (Ст. на 9 часу уочи Божића).

Гсѣши < сьсѣшти v. pf. ссѣкѣ, -чиши, συχόπτειν, сасећи: кѣа (Степ. гл. 8 ант. 1); кѣчѣнѣ part. praet. pass., сасечен: Прол.

Ставило n. σταθμός, утег, мерило, теразије: погтавляшиагѣ горы гтавиломъ и оудѣла мѣриломъ (Запрещ. мол. 2 у Ч. оглаш.); Кан. анг. хран. п. 5 т. богор.

Ставрата f. nummi genus, врста новца (*Микл.*).

Ставропигија f. σταυροπυγία, 1) утврђивање крста које се врши приликом оснивања једне цркве, када се поставља крст на оном месту, где ће бити св. престо; 2) манастир који не потпада под јурисдикцију епархијскога епископа, него непосредно под патријарха (*Дјач.*).

Стадиј f. < стадиј m. στάδιον, 1) мера за удаљеност (125 корачаји): Лук. 24, 13; Јов. 11, 18; Апок. 14, 20; 21, 16; 2) игралиште, тркалиште: I Кор. 9, 24 (*Гилт.*).

Стакти f. στακτή, stacte, сок, мирисава дрвена смола, ладон: I Мојс. 37, 25; 43, 11; II Мојс. 30, 34; III Цар. 10, 25; Пс. 44, 9.

Стамина < стамна f. στάμνος, иг-seus, посуда, крчаг, тестија, суд: ст. злати кидицаа манаџ (II Мојс. 16, 33; Јевр. 9, 4); Свјет. на Вавед.; манапројминаа: Ст. на хвал. богор. на св. Ник.; Ст. на Г. в. на Благов.

Старичь, -а, -е, < старьхъ з. тоѡ πρεσβυτέρου, старачки: лице старчо (III Мојс. 19, 32).

Старчество < старьхъство n. 1) senectus, старост (*Микл.*); 2) књига у којој су сабрана дела и изреке старих пустиника (ава), особито египатских (*Дјач.*).

Стасија < стасија f. sententia, мњење (*Микл.*).

Статиръ < статури m. грч., статир, грчки сребрни новац који је вредео четири драхме (20 обола): Мат. 17, 27.

Статија < статија f. asser, колац, летва, танка греда (*Микл.*).

Стафида f. ἡ σταφίς, сухо грозђе стафиды мидиѡ (Тип.).

Стафила f. σταφυλή, цва, грозд: Тип.

Стволиѡ n. κόρυζα, urtica, коприва (*Микл.*).

Ствалиѡ < стьвалиѡ n. τὸ στέλεχος, стабло, пањ: I Мојс. 41, 5, 22; Степ. гл. 7 ант. 3; στελέχη, дебло: Прем. Ис. Сир. 50, 14.

Стигно < стьгно n. μηρός, бедро: I Мојс. 31, 32; 32, 25; Апок. 19, 16; колена: II Мојс. 28, 42.

Стежеръ m. cardo, стожер, баглама (*Микл.*).

Стеза < стьза f. τρίβος, стаза, цеста, пут, вагаш, колосек: Пс. 16, 5; Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4.

Стиканѡ < стьканѡ n. ἀδροισμα, збор, лик: четныхъ женъ цѡенное (Ст. на Г. в. у Нед. свих св.).

Стикатиса < стькатиса v. impf. -каюса, -ишиса, συντρέχειν, слегати се, стицати се, скупљати се: Ст. на Г. в. на В. четврт.; Стат. I ст. 20.

Стима f. στέμμα, митра (*Микл.*).

Стинанѡ n. στεναγμός, стењање, уздисање: Дел. 7, 34.

Стинати v. impf. стиню, -иши, στένειν, стењати, уздисати, оплакивати: I Мојс. 4, 12.

Стеносъ m. τὸ στενόν, fretum, морско ждрело, затон, канал: Прол.

Степѡнь m. ἀναβαθμός, степен, ба-самак: Дел. 21, 35, 40; βαθμός, степенице, пут; чин: ко-гомокин (Ст. на хвал. на св. Три Јер.).

Стечинѡ < стьтечинѡ n. συνδρομή, гомилање: Дел. 21, 30.

Стіри́са < στήριξις v. pf. στήκω, -чиши́са, συνδραμεῖσθαι, сте́ћи се, сле́ћи се: ѿ ко́нєць ки́лєнныа (Сл. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.).

Стиві́и n. στίβιον, stibium, ситан прашак црне боје којим су некада жене натирале крајеве својих капака да би појачале светлост својих очију: аще намажиши стикі́емъ очи твои (Јер. 4, 30).

Стинати́са v. impf. -наю́са, -иши́са, сму́ивати се, ка́лати се: Прол.

Стиракъ m. στίραξ, мирисава смола (*Микл.*).

Стирати < στήριати v. impf. -раю́, -раши, στήρειν, трти, трѣати, сати́рати: Лук. 6, 1.

Ститати́са < στήνати v. impf. -цаю́са, -иши́са, συντρέχειν, стеца́ти се, слегати се: Марк. 6, 33.

Сті́хирѧ f. στιχηρὰ (од στίχος = ред, врста, у песми: стих), црквена песма у којој се прославља односни светитељ или празник, а која се поји уз неке стихове из псалама н. пр. из Пс. 140, 141, 129 и 116 (то су т. зв. сті́хѧ на Гдѧ коззвѧхъ); из Пс. 148—150 (сті́хѧ на хвалитѧхъ), или из разних псалама и других књига Св. писма (ст. на сті́ховнѧ, τὰ ἀποστίχα).

Сті́хїѧ < стихия f. στοιχεῖον, сти́хија, елеменат: II Петр. 3, 10; Гал. 4, 3. 9; Кол. 2, 8. 20; Ст. на Г. в. 2 на св. Три Јер.

Сті́ховнѧ 3. στίχος, који је састављен у стиховима, који се поји на стихове: сті́хѧ на сті́ховнѧ.

Сті́хологисовати v. impf. -сѧю́, -сѧши, στιχολογεῖν, појати псалме или друге црквене песме по стиховима: На величѧѧ вечерни сті́хологисѧемъ (Мин. 12 јан.).

Сті́хологїѧ f. στιχολογία, читање или појање псалама по стиховима: Вечеръ сті́хологїѧ не кыкѧтъ вѧдѧнїѧ ради кыкѧнѧгѧ (Мин. 7 јан.).

Сті́хословѧти v. impf. -словѧю́, -виши, в. сті́хологисовати: Начинаемъ ст. на оутрени по три кидѧнѧ (Мин. 21 септ.).

Сті́хословїѧ n. в. сті́хологїѧ: Тип.

Сткло < στέκω n. ὕαλος, стакло: Апок. 21, 18. 21.

Стклѧница < στέκωница f. 1) ποτήριον, чаша: Мат. 23, 25; 2) ἀλάβαστρος, посуда, суд, скленница: Мат. 26, 7.

Стклѧнѧ, -нѧ < στέκωнѧ 3. ὕαλινος, стаклен: Апок. 4, 6; 15, 2.

Стѧгна < стѧна f. 1) ρύμη, ули́ца: Мат. 6, 2; Лук. 14, 21; 2) γωνία, рога́љ, ѱошак, раскрѧѧе: Мат. 6, 5; 3) πλατεῖα, широка цеста: Тов. 13, 17; Пс. 54, 12; 143, 14; Дел. 5, 15; Апок. 11, 8.

Стѧгѧ m. θημονία, гомила, камара: Рут 3, 7.

Столопописанїѧ < столποписание n. στηλογραφία, натпис на ступу или на споменику, с јевр. златна драгоценост т. ј. златна песма: Мин. 23 фебр. Та се реч налази на челу неких псалама у црквенословенској Библији, тако: Столопописанїѧ Давїдѧ (Пс. 15); Давїдѧ въ столпописанїѧ (Пс. 55—58 incl.), што је *Давидъ* превео са: „Запис Давидов“ (Пс. 16, 56—59).

Стражвице < стражъниште п. σκοπία, стражара, чардак, караула: III Цар. 15, 22.

Стражникъ < стражъникъ м. 1) φύλαξ, стражар: Прол.; 2) ῥοπλή, стрелица на полузи на теразијама: икоже стражникъ къ прѣвѣсахъ, такъ весь міръ прѣд тобою (Прем. Сол. 11, 23).

Стражъ м. φύλαξ, стражар: Дел. 16, 23. 27. 36.

Стражъ м. σκόπος, стражар: стражѣ твои Гдѣи (Ст. на хвал. воскр. гл. 3).

Страна f. 1) ἡ πλευρά, а) страна: ὡς деиныа страны церкви... (II Парал. 23, 10); б) побочна собица, клијет (Данич.): широтѣ страны четырехъ лактей окрестъ (Јез. 41, 5. 6); 2) ἡ κλίτος, брег, брежульак; стена: жина твоа яко лоза плодокита къ странахъ домѣ твоегѡ (Пс. 127, 3).

Страненъ, -ый < страныъ з. ξένος, 1) туђ, стран: Мат. 25, 35; III Јов. 1, 5; 2) необычан: странно твоє расплатѣ (Ст. на стих. воскр. гл. 5); 3) диван: стр. твоа Христѣ дѣла (Свѣтъ у I Нед. В. п.).

Странникъ < страныникъ м. παρεπίδημος, странац: I Петр. 2, 4.

Страннолюбно < страннолюбъно adv. ξενοπρεπῶς, чудно, дивно, ванредно: неко прѣждаетъ еи (Ст. на Г. в. 2 на св. Ил.).

Страннолювецъ < страннолюбъць м. φιλόξενος, гостолюбив: I Петр. 4, 9.

Страннолюбивъ з. в. страннолювецъ: I Тим. 3, 2; Тит. 1, 8.

Страннолюбіе п. φιλοξενία, љубав према путницима, гостопримство, гостолюбивост: Рим. 12,

13; Јевр. 13, 2; Ст. на блаж. на св. кн. Лаз.

Страннопріемникъ < страннопріемъникъ м. ξενοδόχος, који прима госте: II Мак. 6, 2.

Страннопріемница < страннопріемъница f. ξενία, гостионница: Дел. 28, 23.

Страннопріимецъ < страннопріимъць м. ὁ ξένος, који прима странце, домаѣин: Рим. 16, 23.

Страннопріяти < страннопріятѣи v. pf. -пріимѣ, -имѣши, ξενίσειν, указати гостопримство, из гостолюбивости примити: Јевр. 13, 2.

Странноувластиса < странноувластѣи v. impf. -лаюса, -лашиса, ἀποξενοδοῦν, туђити се, правити се другим, чинити се да је други: III Цар. 14, 5. 6.

Странно < странно adv. ξένως, необычно, чудно: оумѣ же питаеъ странно (Стих. у Послед. св. прич.).

Странствіе < странствѣіе п. ξενία, странствовање, путовање, гостопримство; нечувеност, необычност, ванредност: странствѣа владычна... наладиса (Ирмос на В. четврт.).

Странствовать < странствовати v. impf. -ствѣю, -ши, ξενίσειν, бити у гостима, гостити се: Дел. 10, 6. 32.

Страстникъ, м. -ница f. < страстьникъ, -ца, παθητικός, који се (која се) одаје блуду, развратник, -ница: Прол.

Страстный < страстьный з. ἐμπαθής, узбуђен, жалостан: Мол. верних 1 у св. Лит. пређ.

Страстоносецъ < страстоносъць м. ἀσπλοφόρος, мученик: Сл. на лит. на св. Пантел.

Страстоносії п. ἀθλοφορία, подношење мука, страдање: Прол.

Страстоположникъ т. ἀθλοθέτης, бојни судија; први судија који је распоређивао одређене подвижнике и предавао их на мучење: Прол.

Страстотрпѣцъ < страстотрпѣцъ т. 1) ἀθλόφορος, који се бори; који трпи страдања, мученик: Троп. св. Дим. и св. Пантел.; 2) ἀθλητής, атлета, борац: Кан. у суб. I седм. В. п. п. 6 т. 2.

Страсть f. 1) πάθημα, страдање, трпљење, бол: I Петр. 1, 11; страстию ткою Хѣте ѿ страстей коконодхима: Ст. на стих. воскр. гл. 1; 2) βάσανος, мука: Мат. 4, 24; 3) μαρτύριον, сведочанство: II Тим. 1, 8; 4) ἀθλησις, борба, подвиг: Јевр. 10, 32; 5) ταλαιπωρία, беда, невоља, жалосно стање: Пс. 11, 6; 6) телесна страст.

Страта f. грч., via, пут, цеста (Микл.).

Стратигъ т. грч., војвода: II Мак. 13, 32; Дел. 16, 20.

Стратилатъ т. грч., вођа, војвода: св. влмч. Теодор и др.

Страторъ т. στρατωρ, коњушар; у манастирима монах који се брине за мазге: Хил. тип.

Стригомъ 3. part. praes. pass. од стрици: стригомъ кыти, бити под стражом (Гал. 5, 23).

Стремѣна < стрѣмѣна f. κρημνόν, стрмина, обронак, понор (Микл.).

Стреминный < стрѣмѣнный 3. δξύωνος, кршан, стрм: гора (Јова 40, 15).

Стремленіє < стрѣмленіе п. 1) δρμή, нападај, навала: Дел. 14, 5; стритей: Мол. у Повеч.; демв-

нвкѣ: Кан. анг. хран. п. 6 т. 1; 2) συστροφή, побуна: Дел. 19, 40.

Стреминный 3. ἀπορρώξ, стрменит, врлетан: каменъ (II Мак. 14, 46).

Стрѣти < стрѣти v. impf. стрѣ, -стриши, 1) στρώνωμι, стирати, простирати (Микл.); 2) συντρίβειν, стрти, скрупити: глѣкѣ ѡмѣекѣ къ кодѣ (Пс. 73, 13; Мол. у Ч. скраћеног кршт.); держакѣ: Сјед. воскр. гл. 1; стрѣкъ еси ѡпостаты: Мол. при обл. десне нарукв. свешт.; 3) συνθλάω, згњечити, размрскати: крен жѣлѣзныа (Ст. на Г. в. воскр. гл. 2).

Стрици < стрѣштити v. pf. стригѣ, -жиши, тѣреѣв, чувати: Мат. 27, 36; Ст. на хвал. воскр. гл. 2 и 5; φυλάσσειν, стражити, стражарити: IV Цар. 9, 14; 11, 5; Мат. 27, 54; Дел. 12, 4; и коннѣмъ стригѣщымъ: Троп. воскр. гл. 1; Троп. воскр. гл. 6; Ст. на хвал. воскр. гл. 4; φρουρεῖν, чувати стражу: II Кор. 11, 32.

Стригачъ т. κουρεύς, бријач, берберин: Суд. 16, 19.

Стригъ т. κουρά, стрижење: агнецъ (Јова 31, 20).

Стрици < стрѣштити v. pf. стригѣ, -жиши, кѣреѣв, стрићи, шишати: мѣкѣ агнецъ прѣмѣ стригѣщымъ (Дел. 8, 32); -сѣ, кѣрасѣѣ, шишати се: I Кор. 11, 6.

Строганіє < сътрыганіе п. σούπασις, стругање; збацивање, свлачење: ѡклекиа еси кожныхъ ризъ строганіемъ (Ст. на блаж. св. влмч. Прокоп.).

Строєніє < строєніе п. οἰκονομία, служење, управљање, служба: I Кор. 9, 17; οἰκονομία, грађење

I Тим. 1, 4; стр. домѣ, управ-
ляе кѹном: Лук. 16, 3. 4.

Стронтель m. οἰκονόμος, економ,
управитель, пристав: Лук. 12,
42; домѣ: III Цар. 18, 3; Лук.
16, 8; градскій: Рим. 16, 23;
тайнѣ Божіихъ: I Кор. 4, 1;
каждати Бжіа: I Петр. 4, 10;
таинствѣ дѣховныхъ: Троп. гл.
4 у Ч. желеосв.

Стронти v. imperf. строю, -иши, 1)
οἰκονομεῖν, управлять: домѣ (Лук.
16, 2); 2) καταρτίζειν, поправля-
ти, крпити: мрежа (Марк. 1, 19).

Стропотный < стрѣпный 3. 1) σκολιός, нераван, крив, хрпав,
опшар, цомбовит: Лук 3, 5;
2) στραγγαλιός, упоран, дрзак,
суров: расторгнѣмъ стропотнаа
нѣжнхъ измѣненій, διαρρήξωμεν
στραγγαλιὰς βιαιῶν συναλλαγμάτων
(Ст. на Г. в. у средѹ I седм.
В. п.).

Стропотство < стрѣпство n. ἡσκολιότης, кривина; упорство: ира-
ца (Иер. 11, 8); злоба: житій-
ское стропотство (Ст. на блаж.
претпр. Благов. и на св. влмч.
Теод.).

Строптати < стрѣптати v. imperf.
стропѣ, -птиши, per devia va-
gari, лутати, блудити, скитати
се, иѣи по странпутицама:
Прол.

Строптивый < стрѣптивъ 3. 1) σκολιός, покварен, развраѣен, су-
ров: Пс. 77, 8; Иер. 6, 28; Дел.
2, 40; I Петр. 2, 18; Филиб. 2,
15; 2) στραβός, крив, лукав:
Пс. 17, 27; покварен: не приль-
пе мнѣ сердце строптиво, καρδία
σκαμβή (Пс. 100, 3).

Стропъ m. ὄροφῃ, строп, кров, та-
ван, рогови на кровѹ: и ко-

плачѣмъ стропове храма (Амос
8, 3); въ лѣностѣхъ имиритѣа
стропъ, с лености угибле се
кров (Данич.): Еклез. 10, 18.

Стрѣжина f. tamenta, остружине,
струготине, отпатци, комадиѣи:
стрѣжинны жилѣзны, σιδηρῶν ἀκρῶν
(Прол.).

Стрѣпъ < стрѣпъ m. τραῦμα, рана:
Лук. 10, 34; Сл. на Г. в. у
Нед. Том.; Кан. св. Андр. крит.
п. 7 т. 1 и п. 9 т. 4; οὐλή, за-
цельена рана, краста: III Мојс.
13, 2; ὥταλη, отворена рана;
ожилѣак, бразготина: Ст. на
лит. у Нед. Том.

Стрѣщъ < стрѣщъ m. стручац
за помазивае желејем: Ч. же-
леосв.

Стрѣа < стрѣа f. 1) ῥεῦμα, стру-
ја; вал, талас: Иорданскіа стрѣа
(Мол. у Ч. кршт.); ток: и конѣхъ
кодѣ козкраиетѣ стрѣа (Троп.
на Вел. водоосв.); 2) ρεῖθρον,
река, поток: Кровіа тѣонѣхъ стрѣ-
ами (Конд. св. Дим.).

Стрѣдѣонъ m. в. стрѣдѣ: Ис. 34, 13.

Стрѣдъ m. στρουθός, врабац; ној:
III Мојс. 11, 15.

Стрѣти < стрѣти v. pf. стрѣю,
-иши, λικμήσειν, сатрти: Лук. 20,
18; συντρίβειν, разбити, разлу-
пати, поломити: Пс. 28, 5.

Стрѣкало m. κέντρον, жало, жаока,
бадаъ: Ос. 4, 16.

Стрѣкати v. imperf. -каю, -каиши
и стрѣкѣ, -чиши, στίζειν, бости:
иже юница стрѣкаломъ стрѣчиа,
ὡς δάμαλις παροιστρῶσα (Ос. 4, 16).

Стрѣли n. < стрѣлиа f. простор
који може да прелети пуште-
на из лука стрела; пушкетъ:
Прол.

Стрѣлоотѣльница f. βελοστασία, справа или врста куле са које су испуштали стреле: I Мак. 6, 21.

Стрѣльница f. βελοστάσις, тврђава, кула с које се стрѣљало: Јер. 51, 27; Јез. 17, 17; 21, 22.

Стрѣльный < стрѣльнъ z. βέλους, који се употребљава за стреле: жѣлѣза шѣтраа (Прол.); каменіе стрѣльное, λίθοι πετροβόλοι, камење које се испушталo из стрела; по *Данч.*: камење великога грѣда: Јез. 13, 11. 13.

Стрѣланіе < стрѣлание n. τὸ τόξευμα, стрѣљање: демонское (Троп. гл. 6 у Кан. Богор.); младенець: Кан. св. Теод. п. 6 Сл.

Стѣденицъ < стоуденьцъ m. φρέαρ, студенац, бунар: Лук. 14, 5; Јов. 4, 11; ст. вѣзаны, фр. тѣс ἀβύσσου, пропасть: Апок. 9, 1.

Стѣднъ < стоудснъ f. κρυός, студен, зима, мраз: Син. у суб. месоп; παγετός, мраз, иње, лед: жеголь... стѣдению въ ноци (I Мојс. 31, 40); Вар. 2, 25; φυχός, хладноћа: Јова 37, 9.

Стѣднъ < стоуднъ z. αἰσχύρος, стидан, сраман, ружан, гнусан: стѣднъини ко шкилахъ дѣшѣ грѣхъини (Ст. у Нед. мит. и фар.); μαρός, нечист, безбожан, покварен: шмотрити (II Мак. 4, 19).

Стѣдодѣканіе < стоудодѣканіе n. ἀσελγεία, нечистота, похотливость, бесрамност: Марк. 7, 22; Рим. 13, 13; Гал. 5, 19; Еф. 4, 19.

Стѣдоложствіе < стоудоложствіе n. в. стѣдодѣканіе: II Кор. 12, 21.

Стѣдомыслие n. αἰσχύρονοια, мишљење о срамним делима: Кан. анг. хран. п. 9 т. 4.

Стѣдословицъ < стоудословицъ m. који говори срамне речи: Прол. **Стѣдословіе** n. срамне речи (Слов. Имп. ак.).

Стѣдъ < стоудъ m. αἰσχύνη, стид: Пс. 34, 26; 68, 20; Лук. 14, 9; Кан. у Нед. блуд. с. п. 6 т. 2; αἰσχημοσύνη, срамно дело, непристойност, срам: мѣжи на мѣжихъ стѣдъ гонѣкѣюще (Рим. 1, 27).

Стѣдъ < стоудъ f. ψυχός, студен, зима, хладноћа: Дан. 3, 67.

Стѣжа < сътѣжа f. βίγος, хладноћа; грозница: V Мојс. 28, 23.

Стѣжаніе n. πνιγμός, мучење, досада, насиље: Прем. Сир. 51, 6.

Стѣжати < сътѣжати v. imperf. -жаю, -жаши, 1) ἐχλεῖν, узнемиривати, бунити, сметати: ѿ дѣхъкъ нечистыхъ (Мол. у св. Лит. Вас.); Кан. св. Андр. крит. п. 7 т. 5; παρανοχεῖν, збуњивати, досађивати некое, узнемиривати, смућавати: Пс. 34, 13; Дел. 15, 19; 2) θλίβεῖν, ἐκθλίβεῖν, стешњавати, мучити, гонити, досађивати: Пс. 3, 2; 118, 157; Марк. 3, 9; 3) ἐγκόπτειν, сметати: Дел. 24, 4; 4) καταναρκάειν, теретити, додијавати: II Кор. 12, 14; 5) κάμνειν, уморити се, сустати, дотужати: Јевр. 12, 3; 6) ἄχθεσθαι, зловољан бити, сит бити нечега: Син. у VI Нед. по св. Пасци; стѣжати си, ἐκκαλεῖν, дотужити, досадити се: добро ткораци дѣ не стѣжамъ си (Гал. 6, 9).

Стѣженіе < сътѣжснне n. 1) θλίψις, угњетавање, мучење, мука: Пс. 54, 4; 2) τὸ βάρος, терет: II Кор. 11, 9; стѣженіа оутрѣкѣла: Мол. егда изв. млад.

Стѣжити < сътѣжити v. pf. -жѣ, -жиши, 1) προσοχθεῖν, срдити се на нешто, досадити, омрзнути: I Мојс. 27, 46; 2) καταναρχάειν, додијати: II Кор. 1, 8; 3) παρανοχλεῖν, узнемирити, бити некому на терету: Ант. 12 на В. четвр.

Стѣпнь < стѣпнь m. βάσις, стопа, траг, нога: стѣза... токми стѣпнь чловеѣмъ могѣщаи кнѣтити (III Јездр. 7, 8).

Стѣлесникъ < сътѣлассникъ m. συσσωμος, који сачињава једно тело, сутелесник: Еф. 3, 6.

Стѣна f. τεῖχος, зид: IV Цар. 9, 8; Дел. 9, 25; Јевр. 11, 30 и др.

Стѣнатъ, -ый з. ограђен зидовима: ισθια градъ стѣнаты, φλοδβμης πόλεις τεχνήρεις (II Парал. 11, 5).

Стѣно n. τοῖχος, стена: Дел. 23, 3.

Стѣнодѣлатель m. τεχιστής, зидар: IV Цар. 12, 12.

Стѣнь f. ἀποσκίασμα, сенка, сена: ου негѡже нѣсть... предложѣнѣ стѣнь, у кога нема сенке од промене (Јак. 1, 17); σκιά, сен: градѣщихъ (Кол. 2, 17).

Стѣгнути < сътѣгнути v. pf. -гнѣ, -гнѣши, συσφίγγειν, стегнути: чрема, опасати се: III Цар. 18, 46; укрепити, оснажити: Сл. на III часу В. петка; Кан. св. Андр. крит. п. 5 т. 4; утврдити: Ст. на стих. у утор. IV седм. по св. Пасци.

Стѣжавати < сътѣжавати v. impf. -каю, -ваши, κτᾶσθαι, поседовати, држати: I Сол. 4, 4.

Стѣжаніе < сътѣжаніе n. κτήσις, имање, иметак: I Мојс. 49, 30; плен: да не бѣдѣ стѣжаніе ни кришино чѣждемъ (Кан. св. Андр.

крит. п. 4 т. 6); κτήμα, посед, имање: Мат. 19, 22; Ак. Бог. ик. 3; ἐργασία, доходак, добитак: Дел. 16, 16.

Стѣжатель < сътѣжатель m. κτήτωρ, ималац, поседник: Екл. 5, 12.

Стѣжати < сътѣжати v. impf. стѣжѣ, -жиши, 1) κτᾶσθαι, а) стицати, задобити: I Мојс. 49, 30; ило: Дел. 1, 18; твоѣ предѣстательство стѣжахомъ: Ст. на стих. гл. 4 воскр. богор.; юже стѣжалъ еси чистною твою кровію: Кан. Срет. п. 3 ирм.; б) узимати: злата (Мат. 10, 9); в) спасавати: дѣшны (Лук. 21, 19); 2) περιποιήσασθαι, стећи: кровію кою (Дел. 20, 28); 3) ἐγκομβόσασθαι, чврсто присвојити, стећи: I Петр. 5, 5.

Стѣзаніе < сътѣзаніе n. ζήτησις, ζήτημα, спор, распра: Јов. 3, 25; Дел. 15, 2 и др.

Стѣзати < сътѣзати v. impf. -заю, -иши и стѣжѣ, -жиши, συσφίγγειν, стезати, давити (Микл.); -са, συναίρειν, препирати се, рачунити се с неким: Мат. 25, 19; συζητεῖν, расправљати: Марк. 8, 11; διαλέγεσθαι, разбирати, говорити о нечем: Марк. 9, 34; συλλαλεῖν, разговарати се: Лук. 4, 36; ζητεῖν, запиткивати се: Јов. 16, 19; δογματίζεσθαι, држати се закона: Кол. 20, 20.

Стѣракинокъ з. στυράκινος (од стѣраѣ = дрво које даје мирисаву смолу стѣракс), стѣраксов; по Данич.: тополов: жезлъ стѣракинокъ, прут тополов (I Мојс. 30, 37).

Σθεσῶτα < сѣбота f. σάββατον, 1) мир, одмор: II Мојс. 20, 10; 2) субота, седми дан седмице:

бъ дѣнь седмиый СВБВШТА (III Мојс. 23, 3), који је био старозаветни празник: покой нареченный сватъ Гѣки (Ibid.) и који се морао свѣтити (ἀγιαζεῖν), светковати т. ј. проводити у празновању према прописаноме закону Божјем (II Мојс. 20, 8; V Мојс. 5, 12), а никако се није смео свѣтити (βεβηλοῦν) т. ј. нису се смели суботом радити забрањени послови (Мат. 12, 5); 3) *цела седмица*: кнѣжжѣнѣ СВБВШТЫ къ СВБВШТАХъ, суботне (седмичне) жртве паленице у сваку суботу (IV Мојс. 28, 10); пощѣла двакраты къ СВБВШТѢ, постим двапут у седмици: Лук. 18, 12. *Први дан седмице* звао се прѣкый дѣнь СВБВШТЪ, мѣла (у место прѣтѣ) СВБВШТАУ (разуме се ѣмѣра); *други*: второй дѣнь СВБВШТЪ, деутѣра СВБВШТАУ и т. д.: Дел. 20, 7; I Кор. 16, 2 и др. Ко единѣ ѿ СВБВШТЪ, еѣз мѣла СВБВШТАУ (у право би требало: еѣз прѣтѣ ѣмѣра СВБВШТАУ), у први дан седмици, а то је: у недељу: Мат. 28, 1; Марк. 16, 2; Лук. 24, 1; Јов. 20, 1. По единѣ ѿ СВБВШТЪ, хатѣ мѣла СВБВШТАУ, у сваки први дан седмице, а то је: у недељу: I Кор. 16, 2. Второй СВБВШТЫ, деутѣра (ѣмѣра) СВБВШТАУ, у други дан седмице: Пс. 47, 1; къ четвѣртый СВБВШТЫ, тетрѣди СВБВШТАУ, у четвѣрти дан седмице: Натпис на Пс. 93. 4) СВБВШТА зимѣ, тѣ СВБВШТАУ тѣс ѣѣс, одмор земље сваке седме године, када је било старим Јеврејима Божјим законом забрањено да је обрађују, сеју и са

ње збирају плодове: III Мојс. 25, 5. 7. 5) СВБВШТА СВБВШТЪ, тѣ СВБВШТА СВБВШТАУ, најважнија субота, празник: покой да кѣдѣтъ ѣла кѣмѣ (III Мојс. 16, 31); 6) СВБВШТЫ, СВБВШТА, субота: и кѣтъ мѣмѣходѣти еѣмѣ къ СВБВШТЫ, и догоди му се да пролазаше у суботу (Марк. 2, 23); 7) СВБВШТЫ пѣтъ, СВБВШТАУ еѣдѣс, простор од Јелеонске Горе до Јерусалима који се могао превалити у суботу: Дел. 1, 12.

СВБВШТНЫЙ < СВБВШТЪ 3. СВБВШТАУ, суботни: къ кѣнѣрѣ же СВБВШТНЫЙ, свѣтитѣ ко единѣ ѿ СВБВШТЪ... еѣсѣ дѣ СВБВШТАУ, тѣ еѣпѣшѣсѣ еѣз мѣла СВБВШТАУ... а после вечери суботне на освѣтак прѣвога дана седмице... (Мат. 28, 1); — *Суботна година*, лѣто свѣтѣкѣнѣ, еѣнѣаѣтѣсѣ аѣсѣсѣсѣ, опросна година (*Данич.*), била је код Јевреја свака седма година. Она је имала међу годинама исти значај као и субота међу данима. У тој години земља се није уопште обрађивала ни сејала, а што је на њој те године само од себе родило, то се све раздавало сиротињи, домаћим и дивљим животињама; зајмодавци су све дугове опраштали својим суплеменицима; господари су пуштали на слободу своје робове који су били Јевреји и без породице, а на празник сеница јавно се пред народом читао Закон Божји: V Мојс. 31, 10—11 (*Дјач.*).

СВБВШТСТВО < СВБВШТСТВО п. СВБВШТАУ, свѣтковање суботе: Јевр.

- 4, 9; празновање: Ст. на хвал. на В. суб.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ < СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ v. impf. -ствѣю, -иши, σαββατίζειν, светковати суботу: II Мојс. 16, 30; празновати уопште: III Мојс. 23, 32; одмарати се: ко грѣѣ (Ст. на хвал. на В. суб.).
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ, -ый < СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ 3. διπλοῦς, двогуб, двострук: I Тим. 5, 17; Апок. 18, 6; Сјед. 2 на Усп. Бог.; ектеніа: Служ.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ 3. сопр. од СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ, διπλότερος, двоструко, дванут, удвоје већи: Мат. 23, 15.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ < СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ m. σουδάριον, sudarium (од sudor = зној), рубанц, платно за брисање зноја, убрус око главе: Јов. 20, 7. В. главогажъ.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ < СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ 3. κρίσις, судбени; г. палата, ἀκροαστήριον, судница: Дел. 25, 23.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ < СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ m. κριτής, судија: Пс. 7, 12.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ < СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ 3. κριτικός, способан, одређен да суди, који суди: Јевр. 4, 12.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ < СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ n. βῆμα, суд: Дел. 18, 12. 16. 17.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ < СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ n. βῆμα, судиште, судијско место: Мат. 27, 19; праитѣрион, судница: Мат. 27, 27; κριτήριον, суд: Јак. 2, 6; и ѿднѣ ѿдѣтъ, и судије ће сести, отпочеће суд: Дан. 7, 26.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ m. јевр., Σουὲ, кнез: Јез. 23, 23.
- СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ < СВΕΚΩΤΙΣΤΙΚΟΚΑΤΗ f. κρίμα, суђење, суд, пресуда: Пс. 16, 1; 102, 6; и ниже кѣи ѿдѣками: Мол. III часа; Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; ѿдѣкъ глѣкии кѣи: Степ. гл. 7 ант. 3 Сл.

- СВΕΛΟКЦЪ < СВΕΛΟКЦЪ m. ματαιολόγος, празноговорљив: Тит. 1, 10.
- СВΕΛΟКЦЪ < СВΕΛΟКЦЪ 3. σπερμολόγος, брбљавац: Дел. 17, 18.
- СВΕΛΟКЦЪ < СВΕΛΟКЦЪ n. ματαιολογία, празан говор: I Тим. 1, 6; κενοφωνία, наклапање: I Тим. 1, 6; 6, 20.
- СВΕΛΟКЦЪ < СВΕΛΟКЦЪ f. μεταίτης, тапшина: изчезоши кѣ ѿѣтъ днѣ: Пс. 77, 3; II Петр. 2, 18; Рим. 8, 20; Еф. 4, 17.
- СВΕΛΟКЦЪ, -ый < СВΕΛΟКЦЪ 3. κενός, сујетан: Јак. 2, 20; Еф. 5, 6; μάταιος, тапш, празан, ништан, лажан: Дел. 14, 15; Јак. 1, 26; глѣголахѣ ѿѣтна, ματαιότηας, лаж: Пс. 37, 13; кознѣ ѿѣтна: Ст. на хвал. св. влмч. Теод.
- СВΕΛΟКЦЪ f. ἀρουραῖος μῦς, польски миш (Микл.).
- СВΕΛΟКЦЪ m. σωλήν, canalis, канал, прокоп: Прол.
- СВΕΛΟКЦЪ < СВΕΛΟКЦЪ f. σαιρομάστης, копље: IV Мојс. 25, 8; Нејем. 4, 13. 16.
- СВΕΛΟКЦЪ < СВΕΛΟКЦЪ m. 1) συγχύσις, заједнички лекај, постельа, почивалька (Вост.); 2) платно на горњем делу архијерејске штаке, убрус (Дјач.).
- СВΕΛΟКЦЪ < СВΕΛΟКЦЪ < СВΕΛΟКЦЪ v. impf. -ствѣю, -иши, adversari, противити се: рђаво, немило поступати с неким: Прол.
- СВΕΛΟКЦЪ < СВΕΛΟКЦЪ m. ἐχαντιούμενος, ὑπερβάντιος, непријатељ: I Мојс. 22, 17; V Мојс. 32, 27; ἀντίδικος, противник: I Цар. 2, 10; I Петр. 5, 8; ἀντίπαλος, супарник: II Мак. 14, 17; III Мак. 1, 5; Кан. у Нед. цвет. n. 1 т. 1.

Ѓпротивный < спротивънъ 3. ἐναν-
τίος, који стоји насупрот неко-
ме, противни: I Петр. 3, 9.

Ѓпротивословіе п. спор, против-
леніе, протусловье, противу-
рече: Прол.

Ѓпрѣгъ < спрѣгъ м. 1) ζεύγος,
јарам. пар, подвоје: ѣпрѣгъ ко-
лѣкъ (Лук. 14, 19); яггъ: Ст.
на хвал. воскр. гл. 3; горли-
цы: Сл. на стих. на Срет.; 2)
σύζυγος, законити муж (Вост.).

Ѓпрѣжникъ < спрѣжыникъ м. σύζυ-
γος, socius, сатрудник, друг:
Филиб. 4, 3; ἐμὸς σύζυγος, coniux,
супруг, муж (Дјач.).

Ѓпъ < спъ м. ὄψ, јастреб: Јов.
5, 7; 28, 7.

Ѓровъ < соуровъ 3. ὀυρός, сиров:
Лук. 23, 31.

Ѓфіръ м. σουφίρ, место (веро-
ватно у источној Индији) из
којег су Јевреји извозили зла-
то и драго камење: и челоуѣкъ
чистѣнъ ѣдетъ паче нежели камень
иже ѿ Ѣфіра (Ис. 13, 12); и вѣща
ѿтѣдѣ злата: III Цар. 9, 28. То
се место звало и Ѣфіръ: еже ити
ко Ѣфіръ по злато (Ис. 22, 48)

Ѓхолопъ < соухоломъ м. λάρος, га-
леб, прождрѣлива морска пти-
ца: III Мојс. 11, 15.

Ѓхолоденіе < соухолдсненіе п. ξηρο-
φάγία, ieiunium, строги пост,
употреба сухе хране (сух хлеб
и вода): запрещаетѣ ѣхолоденіемъ,
ἐπιτιμᾶται (Ном. пр. 62).

Ѓчицъ < сжыцъ м. 1) κάρφος, трун:
изъ очее (Мат. 7, 4; Лук. 6, 42);
2) граница: елейный ѣчицъ (Кан.
у Ч. желеосв. п. 3 т. 2).

Ѓшаница < соушаница f. ψυμός, су-
шено месо или риба: IV Мојс.
11, 32.

Ѓшило < соушило п. φρύγιον, сухо
дрво: кѣти моѡ ѡкѡ ѣшило гог-
хошѣа (Пс. 101, 4).

Ѓщество < сжшество п. οὐσία, су-
шество, природа, биће: Ирмол.
гл. 1 п. 3 ирм. 1.

Ѓщикъ < сжшткъ adv. ὅντως, vere,
заиста (Микл.).

Ѓшь, -и, -е, -ій 3. part. praes.
act. од выти, 1) ὁ ὢν, који јесте:
Мат. 2, 16; Марк. 1, 34; 2) ὁ
ὄντως, прави, стварни, истин-
ски: ѡкѡ ѣщій ѣштвенный храмъ
(Сјед. 2 гл. 4. на Вавед.).

Ѓшь adv. в. ѣщикъ.

Ѓшзма f. грч., шизма, раскол
(Дјач.).

Ѓшма f. σχῆμα, образ, виши сте-
пен монаштва: мала (ωδῶνѣ
раѣи и каминакки) и великаа или
яггелѣкаа, τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, ан-
ђелски образ (Ibid.).

Ѓшмити v. pf сшмаю, -миши, обу-
ћи некога у схиму, учинити не-
кога схимником (Слов. Им. ак.).

Ѓшмникъ < сшмникъ м. монах
који је примио схиму (Ibid.).

Ѓходити < сѡходити v. pf сѡхѡдѣ,
-диши, καταβαίνειν, сићи: Мат.
24, 17; Апок. 13, 13; -сѡ, συν-
έρχεσθαι, скупити се, састати
се: Дел. 1, 21; I Кор. 11, 34.

Ѓходникъ < сѡходникъ м. 1) ἄγ-
γελος, весник, гласник: Јак. 2,
25; 2) κατὰσκοπος, ухода: Јевр.
11, 31.

Ѓхѡдати < сѡхѡдати v. imprf.
-ждаю, -ждаши, καταβαίνειν, си-
лазити: Лук. 10, 30. 31; Јов.
5, 4; -сѡ, συνέρχεσθαι, скупля-
ти се, састајати се: Лук. 5,
15; Дел. 5, 16.

Ѓхѡденіе < сѡхѡдсненіе п. πρόσβα-
σις, силажење, прилаз: ѣхѡде-

- нѣа ради Бжѣа (II Мојс. 19, 18);
творити: Ч. испов.; κατάρσις,
силазак: приклоникъ ѿхожденіемъ
некия (Троп. у суб. V седм. В. п.).
- Бѣженіе < съженіе п. συντήσις,
оцена, цена: IV Мојс. 18, 16.
- Бѣтаніе < съетаніе п. 1) συνά-
φεια, сједињење, spoj: Ст. на
Г. в. на Дух; 2) συνταξίς, уре-
ђење, размер; уважење, једна-
ка част, одавање части: едино
сѣтаніе. . Бѣла Тронцы (Ст. на
хвал. 2 на Дух.).
- Бѣненіе < съненіе п. συνταξίς,
уређење, устројавање; чета,
скуп, збирка (Микл.).
- Бѣненъ, -ый < съненъ 3. συντε-
ταγμένος, равн некое, који је
у једном истом чину (рангу)
с неким: Отцѣ и Бжѣ сненъ
и сислаемъ (Ст. на хвал. 2
на Дух.).
- Бѣнити < сънити v. pf. снѣю,
-ниши, τάσσειν, поставити, одре-
дити: окцій житіа предѣлъ (Мол.
у Ч. погр. свешт.).
- Бѣнѣвати v. impf. -ваю, -ваши,
συνβιβάζειν, слагати, скупляти,
составляти: Еф. 4, 16.
- Бѣнѣти < сънѣти v. impf. -наю,
-наши, συντάσσειν, режати, вр-
стати, разврставати; придру-
живати: анкшмъ сѣхъ (Кан. у
Ч. погр. млад. п. 4. Сл.).
- Бѣсанти < сънсанти v. pf. снѣю,
-снѣши, συναριθμεῖν, приброжати:
Мол. у Ч. погр. свешт.
- Бѣсѣти < сънсѣти v. impf.
-сѣю, -сѣши, συναριθμεῖν, при-
брожати: Отцѣ и Бжѣ сненъ
и сислаемъ (Ст. на хвал. 2 на
Дух.).
- Бѣсѣхъ, -ши, -ше < сѣсѣхъ; -ый и
сѣсѣхъ, -и, -е; -шій 3. part. prael.

- act. I од снѣти, снѣвши, који
је снѣао: Мат. 28, 2; Лук. 9,
37 и др.
- Бѣствовати комѣ < сѣсѣствовати
v. impf. -сѣвѣю, -ши, συμπροεῖν,
иѣи, путовати заједно с неким:
отрокѣ патриарха ѿраама шѣтко-
вакый (Ч. обруч.).
- Бѣй < сѣ part. praes. act. од вѣти,
ῶν, који јест: II Мојс. 3, 14;
Мат. 1, 19.
- Бѣнѣпнѣ adv. υἱοτρόπος, као син:
Прип. 1 на 9 п. Кат. Усп. Бог.
- Бѣнополагати v. impf. -гаю, -гаши,
υἱοθετεῖν, усыновлявати: Мин.
10 окт.
- Бѣноположеніе < сѣноположеніе п.
υἱοθεσία, усыновлење, посина-
штво: Рим. 8, 15; отчѣскаа пре-
даніа (πατρῶν δόγματα) ѣнополо-
женіа; Степ. гл. 7 ант. 2; Мол.
у св. Лит. Вас.
- Бѣнѣтворинный < сѣнѣтворинъ 3. υἱο-
ποιητός, посиѣен: плодѣ чрѣкѣ
дѣхомъ ѣнѣтворенноѣ текѣ Хѣтѣ,
иже и Отцѣ катѣи кѣгда сѣтъ,
по плоду утробѣу тебѣ Хри-
сту као и Оцу свети су свагда
посиѣени (Степ. гл. 3 ант. 2).
- Бѣропѣстный < сѣропѣстнѣ 3. τυ-
ροφάκος, који једе сир, који до-
пушта да се једе сир; недѣла
сѣропѣстнаа, κυριακή τῆς τυροφά-
κου, недеља пред Великим по-
стом која допушта да се једе
сир, када је Црквом дозволе-
но да се једе сир: Тр. п.
- Бѣропѣднѣ < сѣропѣднѣ m. αἰμο-
φάκος, који једе сирово, пре-
сно, крѣво: Кан. ант. хран.
п. 8 т. 4.
- Бѣтость < сѣтость f. 1) πληρόνη,
ситост, прѣтрѣпавање, обиље: I
Мојс. 41, 30; Ис. 105, 15; пу-

пѣење тела: ѡтѡстѣ плоти (Кол. 2, 23); 2) χόρτασμα, храна: Дел. 7, 11.

Г҃дѣлицѣ < сѣдѣлицѣ п. 1) καθέδρα, τράπεζα, клуна, трпеза: продающихъ голѣки (Мат. 21, 12); столица: Иѡѡноко (Мат. 23, 2); г҃дкителѣй: Пс. 1, 1; престо: Ак. Бог. ик. 1; Сл. на стих. на св. Саву; 2) δίφρος, клуна без наслона; постель: I Цар. 28, 24; седиште уопште: и поставкѣи различїа г҃дѣлицѣ (II Мак. 14, 21); 3) ἑδρα, стражница: лѣ поразитѣ тѣ І҃ѣ кредомѣ егїпетскимѣ въ г҃дѣлицѣхъ (V Моїс. 28, 27).

Г҃динавѣ 3. πολίος, capus, просед: Прол.

Г҃дѣж, -ши, -ше; -шїй 3. part. praet. act. I од сѣкти, καθίσας, седавши: Мат. 5, 1; 13, 48 и др.

Г҃дѣкти v. impf. сѣждѣ, -диши, ἐχάθεσθαι, седети на нечем: IV Моїс. 22, 5; καθίζεσθαι, посадити се, седети: Лук. 2, 46.

Г҃дѣл, -лї; сѣдѣльцѣ, -и, -е; -лѣшїй 3. part. praes. act. од сѣдѣкти, καθήμενος, седеши, коїи седи: ко тмѣ (Мат. 4, 16); Марк. 2, 6 и др.; сѣдѣлї ко іакѣ: Кан. на Благ. п. 3 ирм.

Г҃ѣкира < сѣкыра f. 1) ἀξίνη, секира: сѣкырами разсѣкоша дѣвери (Пс. 73, 5); оуже ко и сѣкыра при корини дрѣва лежитѣ (Мат. 3, 10; Лук. 3, 9); 2) ὑποτομεύς, пила, тестера: II Цар. 12, 31.

Г҃ѣкнѣти < сѣкнѣти v. pf. сѣкнѣ, -ниши, καθάπτεσθαι, обесити се некое о нешто, зграбити некога за нешто: е҃дїна.., сѣкнѣ въ рѣкѣ егѡ (Дел. 28, 3).

Г҃ѣкнѣнѣ m. ἀνδράποδον, mancipium, роб, прост, необразован човек, простак (Микл.).

Г҃ѣмѡ < сѣмѡ adv. ὡδε, овамо: Мат. 8, 29; 17, 17; г҃ѣмѡ и окимѡ, ἄλλως καὶ ἄλλως, тамо амо, овамо онамо, на све стране: III Мак. 1, 17.

Г҃ѣмѡ < сѣмѡ п. σπέρμα, семе: Мат. 13, 24; сѣмїио: Ис. 14, 29; Иеремїоко: Јов. 8, 37; земныхъ: Дан. 1, 12.

Г҃ѣнїица < сѣнїица f. σκηνὴ, шатор, скинїя; праздницѣ г҃ѣнїицѣ, ἢ τὸν σκηνῶν ἑορτῇ: II Мак. 10, 6; потчїи г҃ѣнїицѣ или г҃ѣни, σκηνοπηγία, поставляење шатора: Јов. 7, 2; Син. на Дух.

Г҃ѣнїиписанный < сѣнїиписанный 3. σκιογράφος, живописан; живописац: ниже ко приакти нѣхъ... сѣнїиписанныхъ трѣдѣ безплодный (Прем. Сол. 15, 4); Кан. Рожд. Бог. п. 6 ирм.

Г҃ѣнїиый < сѣнїиый 3. σόκιος, сеновит, хладовит: дѣкѣ (Јез. 6, 13); σκιώδης, сенолик, као сенка, символичан, сликовит: предѣ сѣнїиымѣ кокчїгомѣ скакаше играа (Кан. Пасхе п. 4 т. 3).

Г҃ѣнїиый < сѣнїиый 3. 1) δαούς, хладовит, лиснат: дрѣко (V Моїс. 12, 2); 2) σκιώδης, по спољашнем облику, на изглед, формалан: закона г҃ѣнїиоко исполнаа (Ст. на хвал. на Срет.).

Г҃ѣнїиѡ < сѣнїиѡ adv. σκιωδώς, као сенка, сликовито: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.

Г҃ѣнїиотчїиѣ < сѣнїиотчїиѣ п. σκηνοπηγία, поставляење шатора, праздник сеница: къ днѣ праздника г҃ѣнїиотчїиѣ (I Мак. 10, 21).

Гѣнь f. 1) σκιά, сенка, мрак, тама: смѣртная (Мат. 4, 16; Лук. 1, 79); заштита: подъ гѣнїю рѣки мога покрѣята (Ис. 51, 16); 2) σκηνή, сеница, шатор: три гѣни (Мат. 17, 4; Лук. 9, 33); потчїи гѣни: Јов. 7, 3; гѣнь гвїдѣнїа: Дел. 7, 44.

Гѣрїа и сѣрїа pl., разноврсни инсекти који се зову у II Мојс. 8, 21. 24: πεῖλα μέγχα, бубине (Данич.): Прол.

Гѣрїа < сѣрїа f. σείρα, уже, конопац, узица: Тип.

Гѣсти v. pf. сѣдѣ, -дѣши, καθίσεν, сести: I Мојс. 15, 11; Мат. 19, 28 и др.

Гѣтоканїи п. κατήφεια, сета, жа- жалост: Јак. 4, 9; туга, плач: Кан. у I Нед. В. п. п. 6 т. 1; Свїет. на Рожд. св. Јов. Прет.

Гѣтокати v. impf. сѣтѣю, -ши, σκυθρωπάζειν, мрко, љутито, ту- робно, жалосно гледати; жа- лити, туговати: Пс. 37, 7; Мат. 6, 16; Ст. на хвал. на Усек.; Кан. анг. хран. п. 5 т. 2.

Гѣтъ f. παγίς, замка, мрежа: Пс. 24, 15; 140, 9; Лук. 21, 35; II Тим. 2, 26; Ст. на стих. св. влмч. Прок.; кражїа: Ст. на хвал. воскр. гл. 4.

Гѣчїи п. κατάρη, сакаћење, се- чење: Филиб. 3, 2.

Гѣчицъ < сѣуиъ m. πολέμιος, бо- рац, војник наоружан мачем: Јоил. 3, 9.

Гѣчиво п. πέλεκυς, секира: Пс. 73, 6; σιδήριον, сечиво од жељеза: Ис. 44, 12. сечиво

Гѣчь f. 1) θραύσις, туча, борба, убијање: Пс. 105, 30; 2) κοπή, сеча, окршај, бој: Јевр. 7, 1;

3) οὖρον, мокраћа: и пити гѣчь кою (IV Цар. 18, 27).

Гѣци < сѣсти v. impf. сѣкѣ, -чи- ши, κόπτειν, сећи; гѣци каменїа, λατομεῖν, сећи, клесати камење; клесањем давати камену облик: I Парал. 22, 2; -сѣ, διακόπτειν, раставити се, разделить се, разбити се: II Мак. 10, 30.

Гѣтѣа < сѣтѣа f. σπѣρος, сетѣа: II Мојс. 34, 21; III Мојс. 26, 5; Амос. 9, 13.

Гѣѣ part. praes act. од сѣѣти, δ σπείρων, који сеје, сејач: Мат. 13, 3.

Гѣѣти < сѣѣти v. impf. сѣю, -ши, σπείρειν, сејати: Мат. 13, 3. 4 и др.

Гѣдѣ < сѣдоу adv. ἐντεῦθεν, ова- мо; юдѣ и юдѣ, с једне и с друге стране: III Цар. 10, 20; Јов. 19, 18.

Гѣгкантикъ < сѣгкантикъ m. грч., сенатор, главар народа: IV Мојс. 16, 2.

Гѣгкитъ < сѣгкитъ m. грч., се- нат, савет, скупштина (Микл.; Дјач.).

Гѣнаѣрїи m. συναξίς, (συνάγειν), sy- naconum, збирка историјских података о неком празнику или светитељу. Синаксари су штампани после шесте песме канона у Посном и Цветном триоду. Више таквих синак- сара саставља књигу која се зове Прологъ: Тр. п.; Тр. цв.

Гѣндикъ m. σύνδικος, заступник, одвегник, државни бранилац (Дјач.).

Гѣнофїс m. σύνοψις, преглед, извод (Ibid.).

Гѣртъ m. οὐρίς, мѣкала мѣста, пруд: Дел. 27, 17.

Т

Т деветнаесто слово у црквено-словенској азбуци, зове се тѣрдо; као цифра $\text{т} = 300$.

Таже adv. *temp.*, *εἶτα*, затим, потом: Марк. 4, 17. 28; *ὕστερον*, тада: Јевр. 10, 17.

Таинница f. *μυστήρις*, која је посвећена у тајне Божје, тајница: Прем. Сол. 8, 4; Ак. Бог. ик. 2.

Таинникъ m. *ἀκούη*, ученик, повереник, тајни саветник: II Цар. 23, 23; Ак. Бог. ик. 5; *μύστις*, који је посвећен, упућен у тајне Божје, коме су откривене тајне, познавалац тајана: Конд. св. Ник.; *μυσταγωγός*, вештак, учитељ, руководилац у свешт. тајнама: Кан. св. Андр. крит. п. 3, т. 6; доглавник: Конд. Обр.

Таинство n. *μυστήριον*, тајна: I Тим. 3, 9; Апок. 1, 20.

Таннъ, тайна, тайно adj. *κρύβιος*, тајан, сакривен, тајанствен: *моко линѣ естъ къ тѣмѣ тайно*: Суд. 3, 19; *таннъ еин, Бѣе, рай*: Кан. на Воздв. ч. к. п. 9 ирм.

Тантиса v. *imprf.* *таюса, -ишиса*, 1) *περικρυβῆναι*, крити се, сакривати се: Лук. 1, 24; 2) *λανθάνειν*, непознат бити, незнати: II Петр. 3, 5; *нимоць таащиса* (Мол. у Ч. желеосв.).

Тай adv. *λάθρα*, тајно: Пс. 100, 5; I Мак. 9, 60; Мат. 2, 7; Јов. 7, 10 и др.; *ἐν κρυπτῷ*, крадом, кришом: Јов. 7, 10; *λαθραίως*, потајно, неопажено: Сјед. 2 у Нед. Мирон.

Тайва f. *μυστήριον*, тајна; тајна служба (*Микл.*).

Тайна f. 1) *τὸ κρυπτόν*, тајност: *мѣтѣна къ тайнѣ* (Мат. 6, 4); 2) *μυστήριον*, тајна: Марк. 4, 11; Лук. 8, 10; Еф. 5, 32.

Тайноу adv. *λάθρα*, тајно, скривено: III Мак. 6, 22.

Такожде adv. *τὸ αὐτὸ, ὡσαύτως*, такође, исто тако: Мат. 5, 47 *squ.*; Марк. 4, 16 *squ.*; Лук. 3, 11 *squ.*; Јов. 5, 19 и др.

Талантисъ m. *ταλантаῖος*, као талант велики, тежак: и градъ великъ *имко талантисъ* (*χάλαζα μεγάλῃ ὡς ταλονταῖα*) *иниде къ некимъ на челоуѣки*, град у величини таланта, као талант (по *Вуку*: као глава) паде с неба на људе (Апок. 16, 21).

Талантъ m. грч., округло сребро или златан предмет који је претстављао или: 1) извесну тежину злата, или сребра, те је служио као утег за мерење; или: 2) извесну своту новаца, те се употребљавао као новац који је вредео код старих Јевреја 3000 сикала: Мат. 18, 24; 25, 15—28 (*Дјач.*).

Талида араам., девојка: *талида кѣмѣ*, девојко устани: Марк. 5, 41.

Татвина < *татъвина* f. *κλέμμα*, крађа: *диннаа и ноцинаа* (I Мојс. 31, 39).

Татство < *татъство* n. *κλοπή*, крађа: Јер. 48, 27.

Татъ m. *κλέπτης*, лопов: II Мојс. 22, 2; Мат. 6, 19. 20; Јов. 10, 1. 8. 10; 12, 6 и др.

Татъва f. *κλέμμα*, крађа: II Мојс. 22, 3; Апок. 9, 21; *κλοπή*, крађа, отмица: Мат. 15, 19; Марк. 7, 22; *κλέψμων*: Ном. пр. 46.

Тацы, τοιοῦτοι, таковы: ижекоъ неже-
сый, тацы же и неже-сый (I Кор.
15, 48).

Талти < талти v. imperf. -таю, та-
иши, 1) κρύπτειν, тајити, скри-
вати: Ст. на Г. в. воскр. гл.
7; 2) τήρασθαι, топити се, кра-
вити се, пропадати: кокоъ ѿ
лица огна (Пс. 67, 3); дѣша къ
смыхъ талше: Пс. 106, 26; дѣ-
шы талшыма гладомъ: Ст. на
блаж. на Обрез.; 3) λιμώτειν,
гладовати: гладомъ талхъ, тро-
фῆς ἐλίμωττον: Ст. на стих. у
Нед. блуд. с.; -сѧ, κρύπτεσθαι,
скривати се: Бога ипокрѣди та-
лцаго-сѧ (Ст. на блаж. воскр.
гл. 4).

Тварь f. κτίσις, творевина, ство-
рење: Марк. 16, 15; Рим. 1, 25;
II Кор. 5, 17 и др.

Тврѣдъ, -ый < тврѣдъ 3. στερεός,
тврѣдъ, якъ: κέκροϋ (I Петр. 5, 9);
ἐδραϊός, чврѣст, сталан: I Кор.
15, 8; ἀσφαλής, сигуран, поуз-
дан: яки котка (Евр. 6, 19); Фи-
либ. 3, 1.

Тврѣдына < тврѣдына f. 1) φρούριον,
тврѣва: II Мак. 13, 19; 2) ὀχύ-
ρωμα, тамница: I Мојс. 41, 14.

Тврѣдъ < тврѣдъ f. 1) τὸ στερέωμα,
тврѣдъ, свод небески: I Мојс. 1,
6; Пс. 18, 2; мысленнаа: Сл. на
хвал. у Нед. св. от. 11 окт.;
облак: V Мојс. 33, 26; 2) ὀχύ-
ρωμα, тврѣва, град: II Кор.
10, 4; 3) ἀσφάλεια, темель: Пс.
103, 5.

Тврѣдѣль < тврѣдѣль f. ὀχύρωμα,
тврѣва: Дан. 11, 39. 43; Наум
3, 14; Авак. 1, 10.

Тврѣдѡ < тврѣдо adv. ἀσφαλῶς,
чврѣсто, стално, постојано, не-
престано: Дел. 16, 23.

Творѣніе n. ποίημα, дело, створење:
Рим. 1, 20; Еф. 2, 10.

Творѣти v. imperf. творю, -риши, по-
иѣи, чинити: тв. добро, καλῶς:
Мат. 5, 44; ἀγαθοποιεῖν: Мат. 3, 4;
зло, κακοποιεῖν: Марк. 3, 4; ми-
лостыню: Мат. 6, 2; плоды докры:
Мат. 7, 17—19; прикы, ποι-
хуеи: Марк. 10, 11. 12; 2) πράσ-
σειν, радити, извршивати: Лук.
3, 13; плодъ, καρποφορεῖν, род
доносити: Лук. 8, 15; люкы, пор-
веи, курвати се: Апок. 2, 14;
-сѧ, προσποιεῖσθαι, градити се,
чинити се, правити се: творѣ-
шиа далечайши ити (Лук. 24, 28).

Тезонимѣнтъ, -ый < тезонимѣнтъ 3.
δρώνυμος, ἐπώνυμος, који има исто
име: покрѣди тезонимѣнтъ... ика-
те Николѣ, истога имена с по-
бедом (νίκη); мѣжѣтка тезонимѣ-
нѣтаго Андреѣ (ἀνδρία = мѣжѣ-
тко); тезонимѣнтоиѣ ткоиѣи но-
коиѣи житѣльскѣ, истоименоме
твое новоме становништву
(Конд. Воздв. ч. к.); текѣ т.
кѣницъ простирающа: Ст. на Г.
в. на св. архѣ. Стеф.

Тикѣонскій 3. ὁ τοῦ τεχτόνου, дрво-
дељев, уметнички: Јер. 10, 3.

Тикѣонъ < текѣтонъ m. грч., дрво-
деља: Мат. 13, 55; Марк. 6, 3.

Тикѣцій 3. part. praes. act. сл. обл.
од тици, ἀλλόμενος, који тече:
кода (Јов. 4, 14); трѣхѡν, који
трчи: I Кор. 9, 24.

Тикѣ, -ши, -ше; -шій 3. part. praes.
act. I од тици, δραμών, трчав-
ши, који је трчао: Мат. 27,
48; Марк. 15, 36; Лук. 15, 20.

Телѣцъ < телѣцъ m. 1) μόσχος, те-
лац: II Цар. 6, 13; Пс. 50,
21; Лук. 15, 23—30; Дел. 7.

- 41; Апок. 4, 7; 2) βούς, бик: III Цар. 1, 9.
- Тѣлчій < тѣлчій 3. τοῦ μόσχου, телехи: II Мојс. 29, 12; Евр., 9, 12—19.
- Тѣнто п. 1) βρόχος, конопан, уже, замка, мрежа: Приче Сол. 6, 5; 7, 21; 2) τὰ βρόχεια, плитка места, пличине: Ном. пр. 131.
- Тѣлица < топлнца f. θερμάστρις, топла купаоница; котао: III Цар. 7, 40.
- Тѣплота < топлота f. 1) θερμὴ, топлота, врућина: εἰδὶνα ὡς теплоты изшидиши (Дел. 28, 3); 2) ζέσις, млака вода коју свештеник улива у путир на св. Литургији пред причешћивање (Служ.).
- Тѣрѣиндх m. грч., терпентиново дрво: I Мојс. 35, 4.
- Тѣрѣинкодшнѣй < трѣпѣинкодшнѣй 3. καρτερόφυκος, стрпљив, великодушан (Дјач).
- Тѣрѣинѣй < трѣпѣинѣй п. τερπύνη, трпљење, стрпљење; нада, узданица: кто трѣпѣинѣй моѣ; не Гдѣ ли; (Пс. 38, 8); ѡκω ты ѣси трѣпѣинѣй моѣ Гдѣ: Пс. 70, 5.
- Тѣрѣити < трѣпѣити v. imperf. терплю, -пиши, 1) ὑποφέρειν, трпети, подносити: ѡκωри (I Петр. 2, 19); наказаніе: Евр. 12, 7; 2) ὑπομένειν, чекати: ѡко ѡси трѣпѣити тѣ не постыдатѣа (Пс. 24, 2).
- Тесати v. imperf. тѣшѣ, -шиши. λαξεύειν, тесати, сећи од камена: да не ѡустроиши ихъ (олтаре) тѣшнѣихъ (II Мојс. 20, 25); V Мојс. 4, 49; хатерγάζειν, израдѣити, обрадѣити: тѣшанагѡ кѣдра (III Цар. 6, 36); κολλάπτειν, тесати, клесати: III Цар. 7, 12.
- Тѣсла f. ἀξίνη, врста секире: Ис. 44, 12.

- Тѣслица f. πέλεκυς, секирица: III Цар. 6, 7.
- Тѣслоносѣ m. πελεκῶν, кашикар (птица): V Мојс. 14, 18.
- Тѣстѣ < тѣстѣ m. πενταρόβς, таст: II Мојс. 3, 1; Јов. 18, 13.
- Тѣтраподѣ m. грч., стол на четири ноге: Тип.
- Тѣтрастихѣ m. грч., песма која се састоји из четири стиха: Тип. и Триод.
- Тѣтроиѣаггѣиѣй п. грч., четворојеванђеље, јеванђеље које садржи четири јеванђеља распоређена по реду св. јеванђелиста Матеја, Марка, Луке и Јована са упутством на крају књиге: како се преко године изналазе и читају поједина зачала. Овако се јеванђеље данас употребљава у руској и српској Цркви, док је некада у Русији било у употреби јеванђеље т. зв. *афракоѣ*, а у нашој Цркви (у грчкој и данас) т. зв. *јеванђелистар* (у српско-словенској редакцији н. пр. Мирослављево јеванђеље), у којем су распоређена јеванђеља по реду црквене године једно за другим, почевши од Јов. 1, 35—51 итд. (*Митр.-Мирк.*, I, 137).
- Тѣчинѣй п. 1) ῥόσις, женско течение крви, менструација: и ѡδѣтѣ теченіѣ ѡѣ въ тѣли ѡѣ (III Мојс. 15, 19); 2) τροχίς, стаза, пут, колосек; облик, начин живота, поступци: крика теченіѣ ихъ (Приче Сол. 2, 15); права теченіѣ твори твоими ногами (Ів. 4, 26); ѡѣѣ же теченіѣ егѡ назирѣтѣ (Ів. 5, 21); 3) ῥόμος, течение, трка: II Цар. 18, 27; Јер. 8, 6; Дел. 13, 25; II Тим. 4, 7.

Течицъ < тсуыръ m. δρομεύς, скоротеча: Приче Сол. 6, 11.

Тица < тышта f. πεινθαρά, ташта, пуница: Мат. 8, 14; Марк. 1, 30; Лук. 4, 38.

Тица, -ай part. praes. act. од те-
шити < тышити, ἀφρίζων; пѣни
тица, бацајући пену: Марк.
9, 20.

Тири < тшити v. imperf. -кѣ, -чешн,
τρέχειν, тећи, трчати, журити,
хитати: Лук. 24, 12 и др.;
Троп. непор. воскр.; Ст. на
лит. св. кн. Лаз.

Тирити < тытити v. imperf. тирѣ,
-ишиши, ἀφρίζειν, тећи, цурити,
пуштати, бацати: пѣни (Марк.
9, 18. 20).

Тѣдъ јевр., девето слово у јевреј-
ској азбуци: Плач. Јер. 1, 9;
2, 9; 3, 25; 4, 9.

Тмѣнѣи п. ὕψ, муљ, глиб, талог:
Пс. 68, 3; Ирмол. гл. 4 п. 5
ирм. 15; βόρβωρος. блато: Ак.
Бог. ик. 5.

Тина f. ὕψ, блато, глиб: тинѣ ко
ѿрагъ очей оумнагъ, отресавши
блато са умнога (душевнога)
ока (Кан. Дух. п. 1 ирм.); тина
грѣхъкъ: Сјед. 2. Сл. на св. Ник.

Тинный < тинный 3. βόρβωρος, ка-
лав, прлав: т. калъ, калужа: II
Петр. 2, 22; βόρβωρός, пун му-
ља: накоднѣи (Кан. анг. хран.
п. 1 Сл.).

Тихомирнъ adv. ἀνάχως, тихо, с
миром: Прем. Ис. Сир. 19, 6.

Тѣтло п. τίτλος, натпис: Јов. 19,
19. 20.

Ткательница < ткательница f. тка-
ля, преља: Ис. 38, 12.

Ткати < ткати v. imperf. ткѣ, < тѣж,
тчиши < тѣшн, δραίνειν, ткати,
прести: I Цар. 17, 7.

Тлетворенъ, -ый < тлетворный 3. φθο-
ροποιός, који ствара трухлење,
шкодлив, убитачан: кѣтръ (Ст.
на блаж. на Претпр. Благов.);
и ѿ тлетворныхъ кѣтръ: Кан.
молеб. пресв. Богор.; колѣзня:
Мол. у Ч. јелеосв.; воинско:
Сл. у Ст. на блаж. св. влмч.
Теод.; страсть: Стат. I ст. 49; кѣ-
теръ тлетворный, ἀνεμοφθόρια (по
Данич.: суша): V Мојс. 28, 22.

Тантиль m. φθορεύς, упропаститель,
затирач, заводник: Ак. Бог. ик.
10; Ст. гл. 4 у Ч. погр. свешт.

Танти v. imperf. тлю, тлиши, ἀφα-
νίζειν, фдѣреив, кварити, уни-
штавати: тла тантиъ (Мат. 6,
19. 20); тлатъ обычан кляги бѣ-
сѣды сль: I Кор. 15, 33.

Тлѣнѣи п. φθора, уништавање, трух-
лење, пропаст, погибао: II Петр.
2, 19; распадливость: I Кор. 15,
42. 50.

Тлѣнный < тлѣнный 3. φθαρτός, про-
падлив, трошан, смртан: Рим.
1, 23; I Кор. 15, 53. 54.

Тлѣти v. imperf. тлѣю, -иши, δια-
φθείρεσθαι, трухнути, кварити
се, пропадати, бити смртан:
II Кор. 4, 16; Еф. 4, 22; тлѣ-
маго по похотѣи прѣити: Ч.
кршт.

Тла < тла f. 1) βρώσις, рѣа: Мат.
6, 19. 20; 2) φθора, трулеж, по-
гибао: II Петр. 1, 4; 2, 12;
избави насъ ѿ тли: Бог. воскр.
гл. 3; козвѣи ѿ тли жикотъ мой:
Кан у Нед. мес. п. 6 ирм.; Кан.
Богој. и Дух. п. 6 ирм.; Сл.
на хвал. св. Теод.

Тма < тма f. 1) σκοτός, σκοτία,
тама, мрак, помрчина: Мат. 4,
16; Марк. 15, 33; 2) μυροί, де-
сет хиљада: тмою тмѣнтъ (Мат.

- 18, 24); 3) *μυρία*, мноштво, много тисућа: Суд. 20, 10; *ῥ* темъ людей: Пс. 3, 7; *τμια* агглювъ: Евр. 12, 22; *τμια* (*μυριάδας*) окрѣтъ нападающихъ: Кан. анг. хран. п 7 т. 1.
- Тморницю < тморнѣсь *adv. saepissime*, најчешће, небројено пута: Прол.
- Тморнѣнь 3. безбројан, небројен: чдѣя (Прол.).
- Тмочисленый < тмочисльнъ 3. *μυρίος*, неизмерно многи, безбројни: Син. у пет. Светле седм.
- Тополѣцъ < тополѣцъ *m. κάδισον*, торба: пѣтырскій (I Цар. 17, 40).
- Тогда *adv. τότε*, тада, у то време, онда: Мат. 2, 17; Марк. 2, 20 и др.
- Тогдашній < тогдашнѣ 3. *ὁ τότε*, тадашњи: II Петр. 3, 6.
- Тожде (тоже) *adv. τὸ δ' αὐτὸ*, такође, тако: Мат. 27, 44.
- Тождѣсѣистинный < тождѣсѣистинъ 3. *ταυτοῦσιος*, који има исто сунѣство, природу: Син. у Пон. Дух.
- Той, та, то *pron. demonstr.*, αὐτὸς, αὐτῇ, αὐτὸ, тај, та, то: Мат. 1, 21 *squ.*; Марк. 1, 8 и др.
- Тойже (тойжде), таже (тажде и тожде), тоже (тожде и тожде), *ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό*, исти, иста, исто: Мат. 26, 44; Марк. 14, 39; Лук. 2, 8; Дел. 16, 33 и др.
- Токмѣ < тѣмѣ *adv. μόνον*, само: токмѣ рѣцы мѣло (Мат. 8, 8); *εἰ μὴ*, но, али, осим: токмѣ *ἰερέμъ* единымъ (Мат. 12, 4).
- Токъ *m.* 1) *ῥόος*, ток, течение, цурење: крокъ (Лук. 8, 44); крокный: Ст. на Г. в. 3 на св. влмч. Прок.; 2) *ῥοή*, струја, река; *ἰεζъ*:

- Кан. Бог. п. 9 т. 1; 3) *κροῦνός*, извор, поток: Стат. I ст. 39; Ст. на стих. воскр. 2 гл. 5; 4) *ἄλων*, гумно: Ис. 25, 10.
- Толкати < тѣкати *v. impf.* толкѣ, -чѣши, *κρούειν*, куцати: Мат. 7, 7; Лук. 11, 9; Апок. 3, 20
- Толкиѣти < тѣкѣти *v. pf.* -нѣ, -нѣши, *κρούειν*, куцнути, лупнѣти, ударити: толкѣцимъ *ῥ*кѣзѣтѣ (Мат. 7, 8; Лук. 11, 10); Лук. 12, 36; Дел. 12, 7. 13.
- Толстѣ < тѣстѣ 3. *παχύς*, дебео: Пс. 143, 13.
- Толцати < тѣцати *v. impf.* -цаю, -цаѣши, *τρίβειν*, туцати: къ стѣпѣхъ (IV Мојс. 11, 8).
- Толѣца < тѣлѣца *f.* *τὸ πάχος*, дебелина, снага: IV Мојс. 24, 8; Пс. 140, 7.
- Томитель *m.* *τύραννος*, мучилац, силѣија (*Вост.*).
- Томити *v. impf.* томѣю, -миши, *αἰχίζειν*, мучити, умарати, зоставѣати (*Микл.*).
- Томленіе < томѣниѣ *n.* *τιμωρία*, мучење, казна, зоставѣање: *κῆνυα* *мѣки* томленіе (Мол. за прѣшч. 2 у Ч. кршт.); *ποινῇ*, освѣта: Син. у суб. I Нед. В. и.
- Тонѣкъ, -ій < тѣнѣкъ 3. *λεπτός*, танак, лак: III Цар. 19, 12; *κοκκῶς* тонѣкъ: Ст. на Г. в. 2 на св. пр. Ил.; по тонѣкъ, *κατὰ λεπτόν*, полагаѣно: Син. у Нед. сироп.
- Тонѣица < тѣнѣица *f.* *θαρύστριον*, лѣтѣна (танка) хѣлина: Ис. 3, 22.
- Топазій, -іѣ *m.* грч., топаз, прозрачан драги камен зелене боје: Пс. 118, 127; Апок. 21, 20; Стат. II ст. 127.

Топархїа f. грч., обласна управа, област: I Мак. 11; 28.

Торгъ < трѣгъ m. ἀγορά, трг, пѣ-
јаца: Дел. 16, 19; 28, 15.

Торжѣство < трѣжѣство n. πανηγυρος,
светковина: Јез. 46, 1; свечани
сабор: Јевр. 12, 23; свечаност,
славље: и торжѣтко естъ тор-
жѣткъ (Кан. Пасхе п. 8 ирм.).

Торжѣствовати < трѣжѣствовати v.
imprf. -стаѣю, -шии, πανηγυρίζειν,
светковати, веселити се: Ис.
66, 10.

Торжище < трѣжиште n. 1) ἀγορά,
forum, трг: II Јездр. 2, 18;
Мат. 11, 16; 20, 3; 23, 7; Лук.
7, 32; 11, 43; 20, 46; Син. у
суб. I Нед. В. п.; 2) μάκελλον,
macellum, тржиште за месо,
месарница: I Кор. 10, 25.

Торжникъ < трѣжникъ m. κολλυ-
βιστής, трапезѣтъс, трговац, ме-
нѣач: Мат. 21, 12; 25, 27; Марк.
11, 15; Јов. 2, 15.

Тоскливость f. рус., туга, сета, жа-
лост, јад, немир, плашљивост:
Уч. изв.

Точенїе n. ῥόυς, течене: крокѣ (Марк.
5, 25; Лук. 8, 43).

Точило n. λήνός, ὑπολήνιον, преса
за вино; када у којој се гње-
чило грождѣ: Ис. 16, 10; Мат.
21, 33; Марк. 12, 1; Апок. 14,
19, 20.

Точити v. imprf. точѣ, -чиши, ῥεῖν,
тећи, цурити: III Мојс. 15, 25;
ῥύειν, изливати: илѣкленїа (Троп.
св. Ил.); точити, испуштати: то-
чѣщїй краѣтѣкомый (Кан. у Нед.
цвет. п. 3 ирм.); -са, изливати
се: кѣаки прѣмѣдростѣ (Степ. гл.
2 ант. 3).

Точїю < тѣуиѣ adv. в. токмо: Мат.
5, 13; Јов. 8, 10 и др.

Тоѣиѣ < тѣиѣно adv. σπουδαίως,
озбиљно, усрдно, брижљиво:
молити (Лук. 7, 4).

Тоѣиѣ сопр. од тоѣиѣ, σπουδα-
ιότηρως, брижљивије, с већим
старањем: II Тим. 1, 17.

Тоѣъ < тѣшъ 3. κενός, 1) ташт,
празна желуца; 2) празан, уза-
лудан: V Мојс. 16, 16; Пс. 7,
5; трѣдѣ: I Кор. 15, 58. В. тѣѣ.

Травникъ < трѣвникъ m. ὁ λειμὼν,
ливада, рудина: Ирмол. гл. 6
п. 8 ирм. 10.

Трапѣза f. грч., 1) трпѣза, сто: I
Цар. 20, 27, 29; Мат. 15, 27;
Марк. 7, 28 и др.; 2) храна
на столу: илѣдѣиѣхъ трапѣзѣ ѣза-
кѣиинѣ (III Цар. 18, 19); ѣ тра-
пѣзы царѣкѣ: Дан. 1, 5; 3) св.
престо у олтару: Тип.

Трѣва < трѣва f. 1) ἀλίσγημα, ос-
кврњење, погањење: Дел. 15,
20; 2) εἰδωλόν, идол: I Јов. 5,
21; 3) θυσία, жертва: приимити трѣ-
кѣ ѡплѣкѣиѣ еи (Сл. на хвал.
св. Георг.); трѣвѣ кѣти, илѣкѣти,
хрѣѣѣѣν ἔχειν, бити потребан, и-
мати потребу, требати: I Кор.
12, 21, 24; I Сол. 5, 1.

Трѣвище < трѣвиште n. 1) εἰδωλεῖον,
идолски храм: I Кор. 8, 10;
2) τὸ τέμενος, земљиште посве-
ћено божанству са храмом:
Кан. св. Теод. п. 5 т. 1.

Трѣвѣжнїиѣ < трѣвѣжнїѣ 3. τρι-
μαχар, трипут срећан, пресре-
ћан, преблажен: Ст. на Г. в.
св. Дим.; дрѣко: Кан. на Воздв.
ч. к. п. 5 ирм.

Трѣвникъ < трѣвникъ m. 1) θυσια-
στήριον, жртвеник, олтар: Ис.
56, 7; Јез. 6, 6; 2) εὐχολόγιον,
трѣбник, црквено-богослужбе-
на књига, у којој се налазе

чинови и молитве које се свршавају по потреби појединих чланова Цркве.

Тревожаніе < трѣвожаніе п. χρεῖα, ἐπιτήδειον, потреба: Марк. 2, 25; Дел. 20, 34; Як. 2, 16.

Тревожати < трѣвожати v. impf. -вѣю, -вѣши, χρεῖαν ἔχειν, имати потребу, требати: II Мак. 2, 15; Мат. 9, 12; Марк. 2, 17; Лук. 9, 11; 2) χρῆζειν, искати, тражити, желети: Лук. 11, 8; 12, 30; II Кор. 3, 1; 3) δέομαι, хтети: Прем. Сол. 16, 25; προσδέομαι, још нешто требати: Дел. 17, 25.

Тревожа f. ἐνυπνιον, балега: Мал. 2, 3.

Тревожъ < трѣвожъ adv. χρεῖα, потребно: не трѣвожъ вѣмъ естъ пиити, оὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι: I Сол. 5, 1.

Тревожнѣе п. τριχυρία, трећи вал који је, по мнѣњу старих Грка, већи од прва два; отуда: морска бура: житѣа трѣвожнѣи извѣтши (Ст. по пол. на преп. Пар.); таласање, колебање: ѿдржѣмъ есмъ вѣрю и трѣвожнѣемъ ѿгрѣшнѣи (Кан. св. Андр. крит. п. 3 т. 1); страсти: Сјед. на св. Три Јер. 2 богор.; грѣхъ: Кан. у Нед блуд. с. п. 6 т. 1.

Тревожительный 3. τρισολιτήριος, веома непријатељски: Јестир 8, 13.

Тревожен adv. τρισῶς, тројако, тро-струко: III Цар. 7, 4. 5.

Тредѣнство п. τριμερίς, три дана: Амос 4, 4.

Тревожнѣе < трѣвожнѣе v. impf. трѣвожѣа, -вѣшнѣа, νύφαιн, бити будан, бити на опрезу, бити трезан: I Петр. 1, 13; 4, 7; I Сол. 5, 6. 8; II Тим. 4, 5.

Тревоженъ 3. τριόδους, који има три зуба: оудѣа (I Цар. 2, 13).

Тревоженъ m. τριβαλος, трозубац: Ст. на Г. в. на св. влмч. Прок.

Тревоженъ m. в. трѣвоженъ: II Цар. 12, 31.

Тревожитѣишій 3. τρισολιτήριος, веома opak, достојан свакога проклетства: II Мак. 8, 34.

Тревоженъ, -ый < трѣвоженъ 3. τριώροφος, који има три крова, троспратан: I Мојс. 6, 16; трѣкровѣа, τριώροφα, трећи спрат: Јез. 41, 7; III Цар. 6, 8.

Тревожникъ < трѣвожникъ m. τριστέγον, трећи спрат: I Мојс. 6, 16; Дел. 20, 9.

Тревожати v. impf. -трѣвожѣ, -вѣши, φρίσσειν, трѣмѣи, трести, дрхта-ти: Як. 2, 19; II Петр. 2, 10; Тѣе трѣвожѣа, пред Тобом дрхѣу: Мол. у Ч. кршт.; егвжѣ трѣвожѣа и трѣвожѣа хрѣѣи, пред ким дрхѣу и тресу се херувими: Троиц. троп. на Полуноћ. васкр.; трѣвожѣи нынѣ рѣка деина: Ст. на III часу уочи Богој.; Сл. на стих. у Нед. месоп.

Тревоженъ < трѣвоженъ 3. ἐντρομος, обузет дрхтањем, који дрхѣ; трѣвожѣа кѣти, уздрхтати се: Дел. 7, 32; 16, 29; Јевр. 12, 21; тр. кѣти прѣдѣа: Сл. на Вел. осв. в.

Тревоженъ < трѣвоженъ adv. φρικτῶς, ужасно, страшно: Ст. на лит. у Нед. Том.

Тревоженъ m. τρόμος, дрхтање: Пс. 2, 11; 47, 7; Марк. 16, 8; I Кор. 2, 3; II Кор. 7, 15 и др.

Трепещи, -аи; -ишѣи, -ишѣи 3. part. praes. act. од трѣвожати, трѣвожѣа, дрхѣуи: Марк. 5, 33; Лук. 8, 47; Дел. 9, 6.

Трѣсна < трѣсна f. ὁ στρεπτός, огрлица, ѡердан, ланац: II Мојс. 28, 24. 25; реса: V Мојс. 22, 12.

Трѣсновитый < трѣсновить 3. κροσσωβωτός, ресаст, искиѡен, плетен: II Мојс. 28, 4.

Трѣсновица < трѣсновица f. κροσσωτόν, vestis fimbriata, хаљина ресаста, ресама искиѡена, код Данич.: ланац: II Мојс. 28, 14.

Трѣснѣти < трѣснѣти v. pf. -снѣ, -ниши, κεραινοῦν, громом погодити; убити: κκω ὦ грома трѣсновѣнъ кыкъ (Прип. 9 п. на Обрез.).

Трѣтицю adv. ἐκ τρίτου, трѣћи пут: Мат. 26, 44 и др.

Трѣтѣ < трѣтѣ adv. τρίτον, трѣћи пут: Јов. 21, 14. 17; I Кор. 12, 28.

Трѣскаанный 3. τρισάθλιος, трипут несреѡан, најнесреѡији, најбеднији, најжалоснији: Мол. 7 пред прич.

Трѣсѣсѣтвенный < трѣсѣсѣтвенъ 3. τρίτλης, који се састоји из три ствари: дѣрѣ (Ст. на Г. в. на св. архѣ. Стеф.).

Трѣсѣкѣанный 3. τρίφθογγος, који има три гласа, три жице: цѣкница (Кан. Успен. Бог. п. 7 ирм.).

Трѣднѣкѣнъ, -ый < трѣднѣкѣнъ 3. τρίήμερος, тродневни: трѣднѣкѣно: воскресѣніе, resurrectio post tres dies facta, васкрсење после три дана. Господ Исус Христос је био стварно у гробу само један дан и две ноћи; но Јевреји су у своме обичном разговору називали делове дана читавим даном, а Христос се налазио у гробу један део првога дана (петак), цео други дан (субота) и један део тре-

ћега дана (недеља): Дјач.; трѣсѣсѣтѣни: Ст. на Г. в. воскр. гл. 4.

Трѣзна f. 1) ἀγών, борба, надметање, такмачење (Вост.); ἐπαθλον, награда у борби (Микл.); 2) помен који су незнабожачки Словени давали уз извођење јуначких игара (Дјач.).

Трѣзнишѣ < трѣзниште n. 1) στάδιον, место борбе, бојиште, тркалиште (Микл.; Жив.); 2) ἀγών, игра: πατοῦστος, олимпијска игра која се приреѡивала сваке пете године (II Мак. 4, 18.).

Трѣкратѣ < трѣкратѣ adv. τρίς, трипут: II Кор. 2, 8.

Трѣлѣтѣствовати < трѣлѣтѣствовати v. impf. -ствѣю, -иши, τριετίζειν, имати три године: трѣлѣтѣствѣюща юница (Сл. на стих. на Вавед.).

Трѣлѣсѣнѣцѣ m. τριῳδιον, канон који се састоји из три песме. Трипјеснеци се налазе у Триоду посном и цветном, а поју се у седмичне дане (осим суботе и недеље) Св. четрдесетнице. У састав свакога Трипјеснеца неизоставно улази 8 и 9 песма канона. Тако у понедељак: 1, 8 и 9; у уторак: 2, 8 и 9; у среду: 3, 8 и 9; у четвртак: 4, 8 и 9; у петак: 5, 8 и 9 песма. Те се песме мешају са песмама канона из Минеја. У суботе се поју четворопјеснеци који се састоје из 6, 7, 8 и 9 песме канона. (Дјач.).

Трѣсѣанный < трѣсѣанныъ 3. τρισολαμπής, који има три светло-сти: юлицѣ (Ст. на блаж. воскр. гл. 3 Сл.).

Трѣсѣательный 3. τριλαμπής, који сија, блиста тројаком светло-

шћу: тријативног единачо Божитва, трострука светлост једнога Божанства (Троп. непор. у суб.).

Тријати v. imperf. -аю, -аши, триа-
пѣтѣ, блистати троичном свет-
лошћу: аще бо и тријатѣ (Степ.
гл. 8 ант. 2).

Трисолнечный < трисолнѣхъ 3. три-
ήλιος, који претставља три сун-
ца, тросунчан: кѣтъ (Мол. 7
пред прич.); Сјед. воскр. гл. 5.

Трѣвѣхъ < тривоуѣхъ m. tribunus,
трибун, римски виши офисир:
Прол.

Трипостасный 3. τριουπόστατος, три-
личан: Сл. на Г. в. на Дух.

Троікирїй m. грч., свећњак са три
свеће: Арх. чин.

Троістатъ m. τριστάτης, војвода: II
Мојс. 14, 17; 15, 4; Кан. на
св. Андр. крит. п. 6 т. 2.

Трѣхпѣтонъ < трихпѣтонъ m. τρι-
χίτων, танка, свиlena везена
халѣина: Јез. 16, 10. 13.

Трѣхдѣнъ m. и трѣхдѣ f. грч., (τρεῖς
+ ὥδη), триод, црквено-бogo-
службена књига у којој се на-
лазе канони трипјеснеци. Има
их две врсте: *Триод посни*,
који почиње са Недељом ми-
тара и фарисеја и завршава
Великом суботом, и *Триод*
цветни, или *Пентикостар*, ко-
ји почиње са Првим даном
Ускрса и завршава Недељом
свих светих.

Троскотъ m. ἄρωσις, пољска тра-
ва: V Мојс. 32, 2; Ис. 37, 28;
ѣдѣй, чкаљ; грње (*Данич.*): Ис.
9, 18; шкодљива трава; отров
(*Данич.*): Ос. 10, 4.

Тростный 3. τοῦ καλάμου, од трске,
тршчан, који живи у трсци:

сѣбрь (Пс. 67, 31), ту се ра-
зуме *крокодил* који се често
сакрива у трсци што расте
на обалама Нила (*Влашић*,
II, 409).

Тростъ f. 1) κάλαμος, а) трска: вля-
гоконнаа, по *Данич.* иђирот (II
Мојс. 30, 23); колеблѣта на кодѣ:
III Цар. 14, 15; кѣтромиъ колеблѣ-
ма: Мат. 11, 7; б) штап: кѣ-
лѣхъ его по главѣ тростію (Марк.
15, 19); в) перо: азыкъ мой
тростъ книжника скоропица (Пс.
44, 2); но не хоѣхъ черниломъ и
тростію писати текѣ: III Јов. 1,
13; писательныхъ трости: III Мак.
4, 15; 2) мера: тростъ мѣритель-
наа (Јез. 40, 3); тростъ злата да
измѣрѣтъ градъ и крата...: Апок.
21, 15; 3) κάλαμη, слама: аще
ли кто назидаетъ на шивованїи
и... тростію (I Кор. 3, 12); 4)
ῥοσῶπος, мирисава трава, трска:
и на тростъ конзие (Јов. 19, 29).

Тростанный 3. καλάμινος, тршчан,
од трске: IV Цар. 18, 21; Ис.
36, 6; Јез. 29, 6.

Трѣва < трѣва f. σάλπιγξ, трубља,
труба: IV Мојс. 10, 10; Пс. 80,
4; I Кор. 14, 8; 15, 52; I Сол.
4, 16; кокана, од метала; рож-
на, од рога волујског или ов-
нујског: Пс. 97, 6; 2) σαλπιστής,
трубач: и гласъ... трѣвъ (Апок.
18, 22).

Трѣдитиса < троудитиса v. pf. трѣж-
дѣса, -дѣшиса, κοπιᾶν, трудити
се: Јов. 4, 38; Рим. 16, 6.
12 и др.

Трѣдъ < трѣдъ m. 1) κόπος, труд,
страдање, болест, досада: Пс.
89, 10; 106, 12; I Кор. 3, 7;
мука: Пс. 9, 28; погибao: Пс.
139, 10; посао: и въ кѣ трѣдъ

нхъ кнѣдѣти (Јов. 4, 38); трѣды
творити, узнемиривати: Лук. 11,
7; 18, 5; трѣды дати, сметати:
Марк. 14, 6; 2) трѣдѣ крѣднѣй,
ѡδρωφ δουλευτήρια, водена болест:
Лук. 14, 2; срѣдоболя: Дел.
28, 8.

Трѣждати < троѣждати v. imperf.
-ждаю, -жданши, κόπον παρέχειν,
сметати, узнемиривати, досађи-
вати: Мат. 26, 10; -са, κοπιᾶν,
трудити се, мучити се око че-
га: Мат. 6, 28; Лук. 12, 27 и
др.; бити уморан: трѣждающѣисѧ
(Мат. 11, 28); Јект. суг.

Трѣждѣса, -шисѧ, -шисѧ, part. praet.
act. I (м. трѣдѣисѧ, -шисѧ, -шисѧ)
од трѣдитисѧ, κοπιᾶσας, трудив-
ши се: ѡκ' ноцѣ кѣю трѣжданѣсѧ
(Лук. 5, 5).

Трѣнѣ < троѣнѣ n. κόλα, телеса:
Пс. 78, 2; трѣнѣа мертвѧ, σάρματα
νεκρᾶ, мртваци: IV Цар. 19, 35.

Трѣнѣ < троѣнѣ m. 1) соgrus, те-
ло (*Жив.*); 2) πτόμα, лешина:
Мат. 24, 28; Марк. 6, 29; Апок.
11, 8. 9.

Трѣсѣ < трѣсѣ m. σεισμός, 1) по-
трес на води, бура: трѣсѣ кѣ
мори (Мат. 8, 24); 2) terrae-
motus, земљотрес: III Цар. 19,
11. 12; Мат. 27, 54; 28, 2;
Марк. 13, 8; Конд. трѣсенѣю.

Трѣти < трѣти v. imperf. трѣю, -ши,
τρέειν, трѣти: Марк. 7, 3.

Трѣсавица < трѣсавица f. τρέμος, дрх-
тање; πυρετός, врућица (*Микл.*),
φρίκη, грозница: Прол.

Трѣзмица < троѣзмица m. αὐτοχθὼν
τῆς γῆς, урођеник, онај ко се
родило у земљи (*Данич.*): IV
Мојс. 9, 14.

Трѣкѣ < троѣкѣ m. 1) στέαρ, а) сало,
дебљина, прѣтилина: трѣкѣ κωί

затворниша (Пс. 16, 10), у јевр.
тексту: срце своје затворише
(*Данич.*); б) млеко: и пѣти кѣно
и трѣкѣ (Ис. 55, 1); в) трѣкѣ пше-
ничнѣ, στέαρ πυρός, најбоља пше-
ница: Пс. 80, 17; 147, 3; 2)
πρότης, дебљина; сласт, изоби-
лье: οὐπίοις ᾧ трѣка доми трѣ-
κω (Пс. 35, 9); ικω ᾧ трѣка и
маги да исполнитѧ дѣша моѧ
(Пс. 62, 6); 3) μωλός, мозак,
срж: ινέτι трѣкѣ земли, јешће-
те најбољу пшеницу, најбоље
плодове, или, по *Данич.*, нај-
боље обилье ове земље (I Мојс.
45, 18).

Трѣлѣ < троѣлѣ m. φάρετρα, тоболац
за стреле: I Мојс. 27, 3; Пс.
10, 2.

Трѣни < троѣни adv. δουραίν, εἰχῆ, за-
бадава, узалуд, узаман: I Цар.
19, 5; Мат. 10, 8; Рим. 3, 24;
Гал. 3, 4.

Трѣнѣдѣцѣ < троѣнѣдѣцѣ m. в. праз-
днѣдѣцѣ.

Трѣча f. ἔμβρος, дажд, киша: V
Мојс. 32, 2; Лук. 12, 34; ιεζѣ:
Ст. на блаж. на Рођ. св. Јов.
Прет.; жизни: Сл. на блаж. св.
Лук; оклакѣ трѣчи раздѣмѣлѣ: Ст.
на стих. 3 на св. Јов. Злат.

Трѣчиноснѣй 3. ἐμβροτόχος, који но-
си кишу: оклакѣ: Ст. на блаж.
на св. прор. Ил.

Трѣченѣ, -нѣй < троѣченѣ 3. λιπαρός,
дебео, угојен, гојазан, мастан:
Апок. 18, 4; κηκοжнѣи трѣчѣ
но кѣди: Пс. 19, 3; ιαдоша... кѣи
трѣчнѣи земли, људи богати и
знатни: Пс. 21, 30; 2) πῶον,
плодан, родан: гора жикагѣ Бо-
га (Прип. п. 9 Кан. на Усп.
Бог.; 3) ἐμβρῶν, кишни (*Дјач.*).

Тѣмжѣ, -ый < тѣмжѣ 3. σπουδαῖος, ревностан, марљив, брижљив, вредан: тѣмжѣйшій же ѿый (II Кор. 8, 17); συντέμνωу, вредан: Прич. Сол. 21, 5.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ п. σπουδή, 1) журење, журба, хитња: V Мојс. 6, 3; II Петр. 1, 5; Троп. гл. 8 у суб. V Нед. В. п.; ѿ тѣмжѣ, брзо, хитно: Марк. 6, 25; Лук. 1, 39; Ст. на лит. св. кн. Лаз.; Кан у Нед. месоп. п. 6 т. 1; 2) ревност, брижљивост, старање: Јевр. 6, 11.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ 3. κατὰσπουδασμένος, марљив, брижљив; журан: изъясненіе (Ст. на хвал. на св. влмч. Теод.); Син. на В. ср.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ adv. σπουδῇ, брзо, хитно, ревно: I Јездр. 4, 23; ἐν σπουδῇ, у брзини: Стат. II ст. 129.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ v. impf. тѣмжѣ, тѣмжѣ, 1) σπεύδειν, хитати, журити: II Мак. 4, 14; Дел. 20, 16; и ко грѣхъ тѣмжѣ: Ст. у Ч. погр.; и рѣкѣ крѣпнѣ прѣати тѣмжѣ: Троп. на В. осв. воде; 2) σπουδάσειν, трудити се, настојати око чега, бринути се: Еф. 4, 3; I Сол. 2, 17; Ак. Бог. конд. 13; 3) ἐπιχειρεῖν, латити се чега, старати се, усиљавати се: III Мак. 6, 22.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ п. κενωφονία, празан разговор: II Тим. 2, 16.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ п. κενωτάριον, празна гробна хумка, гроб без мртва тела, кип: I Цар. 19, 13. 16.

Тѣмжѣ, -ый < тѣмжѣ 3. κενόδοξος, који тражи празну славу, хвалисав: Гал. 5, 26; Ном. пр. 119.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ п. κενόδοξα, празна слава: Филиб. 2, 3; хвалисање: Ст. на Г. в. у Нед. мит. и фар.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ v. impf. -словѣ, -ши, κενολογεῖν, празно говорити: Ис. 8, 19.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ f. ζημία, штета, губитак: Дел. 27, 10. 21; казна, глоба: II Мојс. 21, 22; празнина, таштина: Филиб. 3, 8; Ст. на Г. в. у пет. I Нед. В. п.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ 3. κενός, празан, ташт: Дел. 4, 25; Кол. 2, 8; Прип. п. 9 у Кан. Нед. цвет.; сујетан, ништав: Ант. 13 на В. четвр.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ v. pf. тѣмжѣ, тѣмжѣ, κενόω, испразнити; -са, φιλοτιμεῖσθαι, паштити се, трудити се, старати се: II Кор. 5, 9.

Тѣмжѣ, тѣмжѣ, тѣмжѣ < тѣмжѣ adj. κενός, празан: Суд. 17, 16; σιγή: Јер. 14, 3; ὡς κλέκτῃς тѣмжѣ: IV Мојс. 21, 5; Марк. 12, 3; Лук. 20, 10. 11; ὡπδῆти тѣмжѣ: Лук. 1, 53; не ѿкрати тѣмжѣ рѣкѣ тѣмжѣ: Богор. отп. гл. 4; 2) узалудан: тѣмжѣ пропокѣданіе, тѣмжѣ и кѣра наша (I Кор. 15, 14). В. тѣмжѣ.

Тѣмжѣ < тѣмжѣ v. impf. тѣмжѣ, тѣмжѣ, πάλινεσθαι, дебљати, гојити се: Јез. 17, 10.

Тѣмжѣ adv. ἄρα, ѿста, ѿдеу, зато, и тако, према томе, стога; откуда, одакле: Мат. 7, 20; Гал. 4, 7; Јевр. 3, 1 и др.

ТѢСНОВХОДНЫЙ < тѢСНОВХОДЪ 3. στενωπόρος, са уским отвором: ѿбѣ (Син. на В. средѹ).

ТѢСНОТА < тѢСНОТА f. στενωχώρια, теснота, теснац: II Кор. 6, 4; 12, 10; туга: Рим. 2, 9; 8, 35.

ТѢСНЫЙ < тѢСНЪ 3. στενός, тесан: пѣть (Мат. 7, 14); узак: крата (Лук. 13, 24).

ТѢСТО п. φύραμα, тесто, колач: II Моис. 8, 3; Суд. 8, 13.

ТАГНИНЫЙ 3. искован из чега: цитовѣхъ златыхъ тагниныхъ, ἐλεητούς (II Пар. 9, 15).

ТАГОТА f. βάρος, терет, бремя, те-гоба: Марк. 20, 12; Дел. 15, 28; II Кор. 4, 17; Гал. 6, 2.

ТАГОТИНЪ < ТАГОТИНЪ 3. βαβαρημένος, теготан, отежао: очия (Марк. 14, 40).

ТАГОТИТИСА < ТАГОТИТИСА v. imperf. -ѣса, -тишиса, βαρεῖσθαι, теретити се, отежавати, досађивати: I Тим. 5, 16.

ТАГОТѢТИ v. imperf. -тѣю, -тѣши, βαρύνειν, теретити, отежавати, те-жак бити: землю покѣнкий недержимъ таготѣющю (Кан. воскр. гл. 5 п. 3 ирм.).

ТАЖАНІЕ п. γεώργιον, поље, ѣива, ораница: I Кор. 3, 9.

ТАЖАТИЛЬ м. γεωργός, землѹрад-ник, ратар, виноградар: Марк. 12, 1. 2. 7. 9.

ТАЖАТИСА v. imperf. жѣса, -жишиса, μάχεσθαι, парничити се, сва-ђати се, препирати се: Дел. 7, 26.

ТАЖБА < ТАЖБА f. κρήνη, тужба: I Кор. 6, 7.

ТАЖИСТИНЪ < ТАЖИСТЫНЪ 3. μοχθηρός, тежак, бедан, јадан, кукаван, слаб: Прем. Сир. 26, 6.

ТАЖИСТЬ < ТАЖЕСТЬ f. 1) βάρος, те-жина, терет: Сл. на хвал. у Нед. раслаб.; 2) βαρίς, кула, двор, лађа, храм: Богъ къ та-житихъ егѡ знаишь естъ (Пс. 47, 4); тажистъ слонокъ, палата у-крашена слономъ кошћу: Пс. 44, 9; кућа, стан: Ст. на блаж. на св. архѣ. Стеф.

ТАЖИТИСА < ТАЖИТИСА v. perf. -жѣса, -жишиса, ἐρριζειν, правдати се, препирати се: къ челоуѣкомъ когатымъ (Прем. Сир. 8, 2); ѡ кеши, жѣ ти нѣтъ на потреби, не тажиса (Ib. 11, 9).

ТАЖКОСРДЪ, -ый < ТАЖКОСРДЪ 3. βαρυκάρδιος, тврда срца, неосет-лив, луд, безуман: Пс. 4, 3.

ТАЖКО < ТАЖКО adv. βαρέως, те-шко: слышати (Мат. 13, 15; Дел. 28, 27).

ТАЖОКЪ, -кій < ТАЖКЪ 3. βαρύς, тежак: крѣмена (Мат. 23, 4); винъ: Дел. 25, 7; жесток, лут: волцы (Дел. 20, 29); запокѣи: I Јов. 5, 3; къ людехъ тажцѣхъ коукалю та: Пс. 34, 18.

ТАТИВА < ТАТИВА f. νεῦρα, тетива од говеђег црева на луку, жи-ла од које се прави тетива; узица: аще важѣтъ ма еднѹ тативами сышми.. (Суд. 16, 7. 8. 9).

ТѢМПАНИЦА f. τυμπανίον, која сви-ра, удара у тимпан; бубњари-ца: Пс. 67, 26.

ТѢМПАНЪ м. τυμπανον, бубањ: I Моис. 31, 27; II Моис. 15, 20; Пс. 86, 3; 149, 3; 150, 4.

ТѢРАНИТОВАТИ v. imperf. -ствѣю, -ши, τεραννέειν, (мѣчительки шклатати), владати безгранично, тиран-ски: Приче Сол. 28, 15.

Оу

Оу 1) двадесетпрво слово у црквенослов. азбуци, зове се оукъ, а као цифра $\cdot\phi\cdot = 400$; 2) праер. *παρά*, код у; 3) conj. *οὐπω*, још; не оу, *οὐδέπω*, још не: не оу прѣиде чигъ мой (Јов. 2, 4); не оу бѣ проглаголенъ: Јов. 7, 39; не оу ко вѣдахъ писанїа: Јов. 20, 9.

Оуа interj. *οὐαί*, е, аха, нуто: оуа, разоралъ црковъ (Марк. 15, 29).

Оуѣлажати v. *imprf.* -жаю, -жаши, *μακαρίζειν*, славити, прославляти: Велич. преп. Пар.; -са, величати се: *макою нѣтиѣнною* (Степ. гл. 7 ант. 3).

Оуѣлажити v. *pf.* -жъ, -жиши, 1) *ἀγαθύνειν*, прославити: III Цар. 1, 47; добро учинити: IV Цар. 10, 30; 2) *μακαρίζειν*, назвати некога блаженным: Пс. 40, 3; 71, 17; 143, 15; Лук. 1, 48.

Оуко conj. *οὐν*, дакле, према томе, онда, јер: Мат. 6, 22; молитва оуко господина жаткы: Мат. 9, 38.

Оукожити v. *imprf.* -жъ, -жиши, *πτωχίζειν*, чинити сиромашним, сиромашити: I Цар. 2, 7.

Оукожница < оукожница f. *templum*, храм; сиротиште (Микл.; Слов. Имп. ак.).

Оуѣрѣснъ < оуѣроуѣснъ m. *σοῦδαριον*, прегача: Јов. 11, 44; Дел. 19, 20.

Оуѣрѣсъ < оуѣроуѣсъ m. *σοῦδαριον*, убрус: Лук. 19, 20.

Оуѣднитса < оуѣоуднитса v. *pf.* -ждѣса, -дишиса, *διαγρηγορεῖν*, пробудити се: Лук. 9, 32.

Оуѣжнѣ < оуѣоужденнѣ n. *ἐγερσις*, буженѣ: оуѣжнѣмъ возждениа стрѣдичѣхъ (Суд. 7, 19).

Оуѣыстрити v. *pf.* -строю, -ниши, убрызати: нозѣ на теченїе къ цркви (Прол.).

Оуѣѣгати v. *imprf.* -гаю, -гаши, *φεύγειν*, прибегавати, утећи: IV Мојс. 35, 6. 15.

Оуѣѣгнѣти < оуѣѣгнѣти v. *pf.* -гнѣ, -гнѣши, *διαφεύγειν*, избећи, побѣћи: оуѣѣгнѣ бѣ ѿ лица.. (III Цар. 12, 2; II Пар. 10, 2); *φύγαδεύειν*, протерати себе: II Мак. 5, 5.

Оуѣѣжати v. *pf.* -жъ, -жиши, *διαφεύγειν*, *φεύγειν*, побѣћи: I Цар. 19, 12; избегавати: *φάρисαία* кы-юкоглаголанїа (Конд. мит. и фар.); бегати од нечегъ: ѿ ѣда огна *синскаго* (Мат. 23, 33); Лук. 21, 36; Јевр. 2, 3; Ап. 9, 6.

Оуѣѣжнѣ < оуѣѣжнѣ n. *φύγαδευτήριον*, прибежиште, уточниште: IV Мојс. 35, 12. 14. 15; I Јездр. 4, 15; Ис. Нав. 20, 3; I Мак. 1, 53.

Оуѣѣжнѣ < оуѣѣжнѣ 3. *φύγαδευτήριος*, за уточниште: шѣтъ градоу (да вѣдѣтъ) оуѣѣжнѣхъ (IV Мојс. 35, 6).

Оуѣкв adv. *ὅντως*, *ἄρα*, заиста: Пс. 57, 12; жатка оуѣкв многа: Мат. 9, 37.

Оуѣрачивати v. *imprf.* -ваю, -ваши и -чѣю, -чѣши, *ἰατρεύειν*, лечити, исцѣливати: Ст. на хвал. на св. јев. Луку.

Оуѣрачити v. *pf.* -чѣ, -чиши, излечити: Ст. на Г. в. на св. јев. Луку.

Оуѣы interj. *οὐαί*, авај, јаох, тешко: Пс. 119, 5; оуѣы мнѣ ѿ мене: Стат. II ст. 48; оуѣы мнѣ, яко-

вѣй подвигъ имать дѣша...: Са-
могл. гл. 2 у Ч. погр.

Оуѣдати v. impf. -даю, -даши,
γινώσκειν, дознавати: Дел. 9,
24. 42.

Оуѣдати v. pf. оуѣтъ, оуѣси,
γινώσκω, знати: Пс. 68, 6; 118,
125; Мат. 6, 23; 9, 30 и др.;
εἰδέναι, дознати, разабрати, уви-
дети: Мат. 9, 6; Марк. 2, 10;
Лук. 5, 24 и др.

Оуѣкрити v. pf. -рю, -риши, πισ-
τεύειν, уверити, потврдити: II
Цар. 7, 25; I Пар. 17, 14; оуѣ-
рино ми кытъ ѡгокѣтѣ неокрѣ-
занѣа (Гал. 2, 7); I Тим. 1, 11;
-са, πιστεύειν, уверити се: I
Цар. 3, 21; I Пар. 17, 24; по-
тврдити се: глаголъ твой (III
Цар. 8, 26); примити се: кидѣ-
тельство наше ко катъ (II Сол.
1, 10).

Оуѣкровати v. impf. -рю, -иши, πισ-
τεύειν, поверовати: Јов. 3, 12;
11, 48; Дел. 14, 23; Рим. 10, 14.

Оуѣкрати < оуѣкрати v. impf. -раю,
-раши, 1) πείθειν, уверавати,
убеживати некога: Дел. 19, 8;
28, 23; 2) πιστεύειν, веровати,
ослањати се на кога, уздати
се: ѡкренѣ конкретнѣ прежде твоеа
страсти оуѣкрати, уздајући се пре
твоеа страдања у опште вас-
крсење (Троп. на Лаз. суб.).

Оуѣкстити v. pf. -циѣ, -стиши, χρη-
ματίζειν, известити, упутити;
примити заповест од некога:
оуѣкстити естъ ѡ агѣла (Дел. 10,
22); -са, κατηχηθήναι, известити
се, дознати: Дел. 21, 21.

Оуѣктивословіе n. πιδανολογία, из-
ношење разлога, образложе-
вање, убеживање: Мин. 24 нов.

Оуѣциаватиса < оуѣштаватиса v.
impf. -ваюса, -вашиса, εἰνοεῖν,
мирити се с неким: гъ ѡпирни-
комъ (Мат. 5, 25).

Оуѣцати < оуѣштати v. impf.
-цаю, -цаши, πείθειν, опоми-
њати, убеживати, световати: I
Мак. 12, 50; Дел. 13, 43; Кан.
воскр. гл. 6 и у Нед. сир. п.
7 ирм.

Оуѣдати < оуѣдати v. impf. -даю,
-даши, μαράναι, венути, неста-
јати: Јак. 1, 11; Ч. погр. свешт.
ик. 21.

Оуѣднѣти < оуѣднѣти v. pf. -ждѣ,
-дши, μαράναι, ослабити: кѣз-
вращѣмъ плоть оуѣднѣтъ (Свѣт.
у IV Нед. В. п.); учинити да
нешто увене, да га нестане:
пиштикаа оуѣднѣа еси кзыгрѣнѣа
(Ст. на Г. в. на преп. м. Пар.);
сасушити: кыкъ цѣтъ юности оу-
днѣа смрътъ (Ст. у Ч. погр.).

Оуѣзаныѣ з. δαδερμένος, увенчан,
украшен венцем: къ прерикта-
нѣхъ (П. над п. 7, 5).

Оуѣзати < оуѣзати v. impf. -заю,
-заша, ἀναδύσασθαι, овенчавати:
покрѣды кѣнцѣмъ (Конд. Прен.
м. св. архѣ. Стеф.).

Оуѣзити v. pf. -жѣ, -зиши, ἀπο-
κείλειν, насести, насукати се:
корякъ (Дел. 27, 41); ἐρείδειν,
насадити, наслонити: ногъ оуѣ-
зитѣй (Дел. 27, 41).

Оуѣзнѣти < оуѣзнѣти v. pf. -знѣ,
-зши, συλλαμβάνεσθαι, ухвати-
ти се: ногъ ихъ къ гѣти (Пс. 9,
16); саплести се: Пс. 9, 17;
-са, φορεῖν, стећи; овенчати се:
кѣнцѣмъ (Прем. Сир. 11, 5).

Оуѣлнѣти < оуѣлнѣти v. pf. -нѣ,
-нши, μαράναι, увенути: макъ

оукадоша епископцы (Ак. Бог. ик. 9).

Оукасѣло < оукасѣло п. мѣтра, митра, круна, повеза на глави јудејског првосвештеника: II Мојс. 28, 27; 29, 6; III Мојс. 8, 9.

Оукасти < оукасти v. pf. -зѣ, -зиши, στεφανοῦν, овенчати: кѣмни похвалнымъ вѣнцѣмъ оуказемъ (Ст. на Г. в. на св. Ник. и на св. П. и П.).

Оуглаждати v. impf. -ждаю, -ждаши, λαλῶναι, брисати, уништавати, угладити, истрљати: житийское стропотѣтво (Ст. на блаж. 3 на св. влмч. Теод.).

Оуглавити < оуглавити v. pf. -влю, -виши, βαθύναι, удупсти: Лук. 6, 48; -сѣ, удубити се, бити дубок: помышленіѣ (Пс. 91, 6).

Оугла < жгль т. γωνία, угао: во главѣ оугла (Мат. 21, 42; Марк. 12, 10; Лук. 20, 17; Дел. 4, 11; I Петр. 2, 7); кула: Соф. 1, 16.

Оугль < жгль т. ἀνδραξ, угаль: оугли: огненное (Пс. 17, 13; Рим. 12, 20); жеравица: тѣла твоѣго (Кан. у Посл. прич. п. 5 т. 2); оугли: страсти: Трон. преп. м. Пар.; рысѣ на оуглехъ: Егзап. 10.

Оуглѣнѣти v. pf. -внѣ, -виши, ἐνπυγνύναι, упасти: къ пагѣбѣ (Пс. 9, 16); къ тмѣнѣи глѣбини: Пс. 68, 3; пропасти: Пс. 68, 15.

Оугнѣсти v. pf. -тѣ, -тиши, διαρπαῖν, растргати; пригнѣчити, притеснити, увредити: Јер. 21, 12.

Оугнѣтати < оугнѣтати v. impf. -таю, -таши, συνθλίβειν, гурати, тискати, туркати: Марк. 5, 24. 31; σπυλνῖζειν, стешъавати: Лук. 8, 42.

Оугнѣждѣніѣ п. νοσθῶν, гнездо; смештање, стицање: премѣдрости (Прич. Сол. 16, 16).

Оугнѣздити v. pf. -ждѣ, -здиши, κασχυνοῦν, угнездити; -сѣ: къ вѣткѣхъ птицы никемъ (Дан. 4, 18).

Оугвзѣтити < оугвзѣтити v. pf. -жѣсѣ, -зишисѣ, 1) εὐφορεῖν, бити родан, добро родити: никѣ (Лук. 12, 16); 2) εὐθηνεῖν, успеваги, цветати, бити у изобилъу, живети у миру: Јер. 12, 1.

Оугодити v. pf. -ждѣ, -диши, ἀρέσκειν, угодити: Богѣ (Рим. 8, 8); Гдѣи: I Кор. 7, 32.

Оугодиѣ п. πρόνοια, брига, старање; угађање: плоти оугодиѣ не теоритѣ (Рим. 13, 14).

Оугодникъ < оугодникъ т. 1) θεράπων, слуга: II Мојс. 14, 31; угодник Божји; 2) оугодникъ икѣ, αὐδαδης, који себи угађа, обесан, својевољан: II Петр. 2, 10.

Оугодный < оугодный 3. εὐθετος, згодан, прикладан: дѣнь (Дан. 13, 15); мѣсто: III Мак. 5, 29; пријатан, угодан: соткоритѣ оугодное предъ нимъ (I Јездр. 10, 11); I Јов. 3, 22.

Оугождѣніѣ п. 1) ἀρέσκεια, угађање: Кол. 1, 10; 2) θаратаία, служење, послуживање: Дел. 17, 25; 3) ἀρετή, врлина: Јест. 4, 17.

Оугождѣ, -ши, -ше, part. praet. act. I од оугодити, ἀρέσας, угодивши: Иршдоки (Марк. 6, 22).

Оугонзѣти < оугонзѣти v. pf. -зѣнѣ, -зѣши, φεύγειν, ἐκφεύγειν, избећи, побећи: I Цар. 22, 20; оугонзѣ къ пѣстыню: Прол.

Оуготованіє п. 1) ἐτοιμασία, спремање, припрема: Пс. 88, 15; Еф. 6, 15; 2) ἀποσκευή, домаће посуђе, пртљаг, намештај: II Мак. 12, 21; раскош: I Мак. 9, 39.

Оуготованъ 3. ἐτοῖμος, готов, спреман, способен, вешт: къ писанію (III Јездр. 14, 24).

Оуготовати v. impf. -товаю, -лиши, ἐτοιμάζειν, спремати, приправляти: царство (I Цар. 13, 13; I Мак. 1, 16); пѣтъ Гдѣнь: Мат. 3, 3; Марк. 1, 3; Лук. 3, 4; мѣсто камиъ: Јов. 14, 2; мѣсти психъ: Сл. на хвал. у Нед. цвет.; -сѧ, ἐτοιμασθήσονται, спремати се: Мат. 20, 23; Апок. 8, 6.

Оуготовити v. pf. -ваю, -виши, κατασκευάζειν, спремити, приправити: пѣтъ (Мат. 11, 10; Марк. 1, 2); мѣсто: Јов. 14, 3; окитиъ: Филим. 1, 22; иже: Апок. 19, 7; -сѧ, παρασκευάζεσθαι, спремити се: Јез. 38, 7; на краиъ: I Кор. 14, 8.

Оуготовелати v. impf. -валяю, -валяши, ἐτοιμάζειν, спремати, приређивати: Мих. 7, 3; Ст. на Г. в. 1 на В. четвр.; -сѧ, спремати се: на дѣнь краи (Приче Сол. 21, 31).

Оуда < жда f. ἀχιστρον, удица: Ст. на Г. в. на св. Андр. Перв.

Оудавленина < оудавленина f. πνιχτόν, удављено: Дел. 15, 20, 29; 21, 25; Ном. пр. 131.

Оудержавати < оудръжавати v. impf. -ваю, -ваши и -ваю, -ваши, κατέχειν, задржавати, зауставляти: Лук. 4, 42; II Сол. 2, 6.

Оудержавити v. pf. -ваю, -виши, утврдити, утемелити, оснажити: Мол. на св. Лит. Вас.

Оудержати < оудръжати v. pf. -жѧ, -жиши, κατέχειν, задржати: достоиніє (Мат. 21, 38); παθεῖν, зауставити: ѡзыкъ ѡ сла (Пс. 33, 14; I Петр. 3, 10); κρατεῖν, бити јачи, имати већу снагу, свладати, победити: Конд. Усп. Бог.

Оудикити v. pf. -ваю, -виши, θαυμάζειν, задивити, зачудити, у чудо довести: Пс. 15, 3; оудикимъ быти, прославити се: Прем. Сир. 38, 3; оудикленъ быти, бити задивљен: II Парал. 26, 15; -сѧ, θαυμάστομαι, зачудити се, задивити се: Мат. 8, 10; Апок. 17, 8; бити предметом дивљења: оудикисѧ любовь твоѧ ѡ мене паче любви женскѧ (II Цар. 1, 26) = већа ми је љубав твоја од љубави женске (Данич.); оудикисѧ раздѣлъ твой ѡ мене (Пс. 138, 6) = диван ми је разум твой (Дјач.); оудикитисѧ лица, уважавати, штовати, ценити: I Мојс. 19, 21; лицамаъ, гледати на лице, ко је ко: Јова 13, 10.

Оудовенъ < оудовенъ 3. εὐχολος, угодан, лак; оудовно кремѧ, εὐκαιρία, прилика, случај, згода: Мат. 26, 16; Лук. 22, 6.

Оудовозавываемъ 3. εὐληθάργητος, који се лако може заборавити: Ч. погр. свешт. ик. 12.

Оудовопреложный 3. εὐμετάβαλος, непостојан, променљив: ѡзыкомъ (Приче Сол. 17, 20); не быкайте (оудовъ) предложни ко иноиѧ мрѧ, ἑτεροζυγούντας ἀπίστοις (II Кор. 6, 14) = не вуците у туђему јарму неверника (Вук).

Оудокоразливаемый 3. εὐδιάχυτος, који се лако разлива, жидак:

- одно: естетко (Кан. воскр. гл. 7 п. 1 ирм.).
- Оудокотакцій 3. εὐτυχτος, који се лако топи: Прем. Сол. 19, 20.
- Оудокотакцій 3. εὐφθαρτος, који брзо трухне, који се лако уништава: жикотнаа (Прем. Сол. 19, 20).
- Оудокотакцій 3. εὐδίνητος, хитар, окретан: Кан. Дух. п. 9 ирм.
- Оудокотакцій < оудокотакцій п. ἐγκαλλώπισμα, украс: кѣрнихъ (Догм. гл. 1); Крит8: Кан. св. Андр. крит. п. 4 т. 7; страдалецъ: Ст. на лит. на св. архѣ. Ст.
- Оудокотакцій 3. καλλωπισμένος, украшен, прекрасно изражен: Пс. 143, 12.
- Оудокотакцій v. pf. -врю, -вриши, καλλιοῦν, украсити, нажити, улепшати: дщеры ихъ оудокотакцій (Пс. 143, 12).
- Оудокотакцій v. impf. -врѣю, -иши, καλλιοῦν, пролепшати, направити се леним: П. н. п. 4, 10.
- Оудокотакцій п. εὐκολία, приязност, љубазност, удобност; (Микл.).
- Оудокотакцій adv. εὐχερῶς, без муке, лако, удобно: Мол. 11 пред прич.; Сл. на хвал. на св. Георг.; на оудокотакцій, δυσκόλως, тешко, мучно: Лук. 18, 24; II Кор. 16, 14.
- Оудокотакцій comp. од оудокотакцій, εὐκοπώτερος, лакше: Мат. 19, 24; Марк. 10, 25; Лук. 18, 25.
- Оудокотакцій v. pf. -ваю, -ваши, ἱκανοῦν, учинити некога вѣстим, способним, оспособити: V Мојс. 32, 10; Мол. 1 верних у св. Лит. Злат.; -са, задовољити се: Мал. 3, 10.
- Оудокотакцій v. pf. -волю, -лиши, ἐπαρκεῖν, задовољити: I Тим. 5, 16; ἱκανοῦν, учинити некога вѣстим, способним: II Кор. 3, 6.
- Оудокотакцій п. κοιλάς, долина: Пс. 64, 14; жаруга: оумершыл ѿ мрачныхъ оудокотакцій (Конд. воскр. гл. 6).
- Оудокотакцій m. в. оудокотакцій: Ос. 1, 5.
- Оудокотакцій f. ἡ κοιλάς, долина: Пс. 107, 8. В. юдокотакцій.
- Оудокотакцій 3. τῶν κοιλάδων, који је у долини, који расте у долини: крѣнъ (П. н. п. 2, 1).
- Оудокотакцій < оудокотакцій v. impf. -чаю, -чаши, δαμάζειν, укроћавати, савлаживати, кротити: постомъ и едѣнѣмъ које тѣло (Конд. св. Вас. Острож.).
- Оудокотакцій < оудокотакцій v. pf. -чс, -чиши, καθυποβάλλειν, оборити, свалити, обхрвати; мучити, кинѣити: трѣди многими тѣло оудокотакцій еи (Ст. на Г. в. на св. Саву).
- Оудокотакцій m. (pl. оуд, оудокотакцій и оудокотакцій) μέλος, уд, члан: I Кор. 6, 15; 12, 26; единъ ѿ оудокотакцій: Мат. 5, 29, 30; Ст. на Г. в. на св. Дим.; вѣгодарными оудокотакцій моним: Мол. 7 пред прич.
- Оудокотакцій < оудокотакцій п. μόνας, удаљено, пусто место; на оудокотакцій, κατὰ μόνας, одельено: I Мак. 12, 36.
- Оужасатиса v. impf. -саюса, -ишиса, δειλόμαι, бити страшлив, страшити се: I Мак. 4, 8; φροεῖσθαι, бојати се, плашити се: Мат. 13, 7; 24, 6; θαμβεῖσθαι, препасти се: Марк. 1, 27; Дел. 9, 6; ἐξίστασθαι, изван себе бити, чудити се: Марк. 5, 42; 6, 51; дивити се: Лук. 2, 47; Дел. 2, 12; 12, 16.

Оужасенъ < оужаснь 3. ἐκθαμβος, зачуђен, задивљен: Дел. 3, 11.

Оужасити v. pf. -шѣ, -сиши, ἐξίστασθαι, уплашити: Лук. 24, 22.

Оужасно < оужасно adv. περίδως, бојажљиво, са побожним страхом: Ст. на блаж. на Усп. Бог.

Оужастивъ 3. δειλός, страшљив, плашљив: Суд. 7, 3.

Оужасъ m. 1) ἐκστασις, а) чуђење, чудо: Марк. 5, 42; б) занос: нападе на њ оужасъ (Дел. 10, 10); кидѣхъ ко оужасъ: Дел. 11, 5; в) страх: имаше же нѣхъ трепетъ и оужасъ (Марк. 16, 8); 2) θάμβος, препадање, страх: Лук. 4, 36; 5, 9.

Оуже adv. ἤδη, већ: Марк. 15, 42; Јов. 19, 33 и др.

Оуже < жжс n. 1) σχοινίον, уже, једек: Пс. 118, 61; оужа ладѣи: Дел. 27, 32; конопац: оужемъ жрекоданиѣа, ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας (Пс. 77, 55); Пс. 15, 6; καλώδιον, мало уже: Суд. 15, 14; оуже морскоѣ, τὸ σχοινίον τῆς θαλάσσης, брег морски: Соф. 2, 5. 7; 2) ἄλυσις верига, ланац: Марк. 5, 4; казанъ жѣлѣзнома оужема двѣма: Дел. 12, 6; 3) појас: жѣны же шкложены оужамѣи (Плач Јер. 42).

Оужикъ < жжикъ m. συγγενής, сродник, рођак: III Мојс. 25, 25; Рут 4, 6; крокѣ: IV Мојс. 35, 24; Лук. 1, 58.

Оужичество < жжичество n. οἰκειότης, крвно сродство: III Мојс. 20, 19; оно што некое припада по рођењу: Рут 4, 6. По »закону ужичества« ако је један од браће која су живела заједно умро, а иза себе није оставио деце, морао је његов

брат — на основу V Мојс. 25, 5-10 — узети за жену његову удовицу, своју снаху, и прво дете из тога брака имало се сматрати за законито дете умрлога. Тај се брак звао *левиратски* (levir = девер) т. ј. деверски брак (*Дјач.*).

Оужичествованѣ < жжичествованѣ n. ἀγχιταία, блиско сродство; наслѣдно право, ступање у права и дужности најближега рођака (брата) који је умро без деце: Рут 4, 7.

Оужичествовати < жжичествовати v. impf. -ствею, -ши, ἀγχιταύειν, ступати у права и дужности најближега свога рођака (брата) који је умро без деце: а) оужичествовѣхъ сынове Израилевы кѣждо наслѣдѣе отца своего, да добију сви синови Израилеви наслеђе по рођењу (IV Мојс. 36, 8); оужичествовѣхъ нѣхъ ты оужичество мое, узми себи ти, што припада мени по рођењу: Рут 4, 6.

Оуза < жз f. δεσμός, оков: Ис. 52, 2; II Пар. 33, 11; Јевр. 10, 34; свеза: мзыка (Марк. 7, 35); аки оузѣ: Сл. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет.; ἄλυσις, верига, ланац: жѣлѣзна (Лук. 8, 29). В. юза.

Оузаконѣжитисѣ v. pf. -ложсѣ, -жишисѣ, νομοθετεῖσθαι, законом одредити: Син. у суб. месоп.

Оузда f. χαλινός, узда, жвале: Јак. 3, 3; Апок. 14, 20.

Оузѣлъ m. рус., κόμπος, чвор на бројаницама: вѣрвица да иматъ оузѣлы (Ном. пр. 87).

Оузилиница f. в. оузилици: Прол.

Оузлициѣ < жзлншѣ п. δεσμωντήριον, тамница: Мат. 11, 2; Дел. 5, 21.

Оузина < жзнна f. τὸ στενόν, теснац, кланац, ждрело: ко оузинахъ къ пѣстыни (I Цар. 23, 14); къ дѣржавѣ: I Цар. 23, 19; 24, 1.

Оузинкѣ < жзынкѣ m. δέσμος, сужанъ: Дел. 23, 18 squ.; Филим. 1, 9; роб: грѣшныа оузинки искодиль єи (Ст. на стих. воскр. гл. 4); Ст. на хвал. 4 на св. П. и П. В. юзникѣ.

Оузолицѣ m. чвориѣ на бројаницама: оузолицы нѣѣ по чинѣ еѣлий кажѣтъ (Ном. пр. 20).

Оузрѣти v. pf. оузрю, -зриши, ὁρᾶν, видети: Бога (Мат. 5, 8); побринути се, постарати се за нешто: Богъ оузритъ нѣѣ окча ко кшоожнїе (I Мојс. 22, 8); βλέπειν, гледати: Мат. 13, 14; Дел. 28, 46; Ап. 16, 15; ἰδεῖν, сагледати, угледати: мѣрзость запѣтѣнїа (Мат. 24, 15; Марк. 13, 14).

Оуимати v. impf. оуѣмаю, -ѣмашн, ἀφαιρεῖν, одузимати, отимати, отпуштати нешто: не оуѣмаште ничтоже (II Мојс. 5, 8).

Оуимѣ v. оуѣти: IV Мојс. 11, 17.

Оуказати v. pf. -жѣ, -жиши, δείχνουσαι, показати: IV Мојс. 23, 3; оуказательно (мѣстоименїе), проп. dem., показна заменица (Грам.).

Оуклонїиѣ < оуклонѣние п. πρόσκλισις, склоност; партаичност, странчарство: I Тим. 5, 21.

Оуклонити v. pf. -ню, -ниши, ἐκκλίνας, сагнути, нагнути, наклонити, управити: очи (Пс. 16, 11); не оуклони сердце мое къ словеса дѣкавѣтїа: Пс. 140, 4; -сѣ,

ἐξεκλινᾶν, обратити се: къ рабѣ кашимѣ (I Мојс. 18, 5); скренути се, склонити се, удалить се: ѿ заповѣдей и ѿ ѣдавѣ тконыхъ (Дан. 9, 5); ѿ зла: I Петр. 3, 11; ἐκτρέψασθαι, окренути се: къ каменїю (II Тим. 4, 4); клонити се: ккверныхъ ѣсловоїи (I Тим. 6, 20).

Оукоренїе < оукорѣние п. κατηγορία, прекор; тужба, жалба: III Лездр. 11, 43; Тит 1, 6.

Оукореный 3. ἐξουθενηθεῖς, одбачен: каменъ (Дел. 4, 11).

Оукоризна f. ὕβρις, поруга: III Мак. 2, 3; Сл. на I часу уочи Бож.

Оукоризненѣ < оукоризный 3. 1) ὑβριστικός, силовит: вїно (Приче Сол. 20, 1); 2) βλάσφημος, који опада, хули: ѣдѣ (II Петр. 2, 11).

Оукорити v. pf. -рю, -риши, 1) λοιδορεῖν, укорити: Јов. 9, 28; 2) ἀτιμάζειν, презрети, осрамотити: Јак. 2, 6; 3) ἐνυβρίζειν, злоставити, наружити: дѣхѣ кагѣдати (Јевр. 10, 29); 4) ἐξουθενεῖν, мало ценити, одбачити: каменъ оукореный (Дел. 4, 11).

Оукорный < оукорень 3. φαῦλος, рѣав, зао: Тит 2, 8.

Оукорѣти < оукорѣти v. impf. -раю, -раши, ὑβρισθῆσθαι, злоставляти, ружити: Лук. 18, 32; λοιδορεῖν, псовати: I Петр. 2, 23; μέμψασθαι, окривлявати, кривити: Рим. 9, 19; кудити: Јевр. 8, 8; ἐξουθενεῖσθαι, омаловажавати, укоравати: мѣдый не мѣдѣцагѣ да не оукорѣтъ (Рим. 14, 3).

Оукрадати v. impf. -даю, -даши, κλέπτειν, красти; -сѣ, διακλέπτεσθαι, сакривати се, крити се: II Цар. 19, 3.

Оукраситиѣ m. κοσμήτωρ, редитељ:
Ак. Бог. конд. 10.

Оукрасити v. pf. -ш8, -сиши, κοσμεῖν, украсити, исцитити, наместити: домъ (Мат. 12, 44); церковь: Лук. 21, 5; неѣтит8: Апок. 21, 2; уредити, спремити: вѣтильники ικοῶ (Мат. 25, 7).

Оукрасти v. pf. -д8, -диши, κλέπτειν, украсти: II Цар. 21, 12; IV Цар. 11, 2.

Оукрашати v. impf. -шаю, -шаши, κοσμεῖν, украшавати: оученіе Бла-гитиѣа нашегѡ (Тит 2, 10).

Оукрашеніе n. κόσμος, украс, красота; поредак; свет; по јевр.: војска, под којом се разумеју с обзиром на небо: звезде и ангѣли, с обзиром на земљу: све силе и елементи земаљске природе (*Дјач.*): совершишася небо и земля, и все оукрашеніе ихъ (I Мојс. 2, 1).

Оукрестоватисѣ v. impf. -стѣюсѣ, -шишѣ, ἀνασταυρόω, распети се на крсту: оукрестовакыйсѣ коленю за вѣѣхъ спасеніе: Тр. п.

Оукрой m. κερία, убрус којим су обвијали тело умрлога: Јов. 11, 44.

Оукропицѣ m. в. оукропѣ: св. Лит. Злат.

Оукропѣ m. εὐκρατος, млака вода која се улива у потир на св. Литургији пред причешћивање; топлота: Уч. изв.; с киминном: Хил. тип.

Оукротити v. pf. -цѣ8, -тиши, δαμάσαι, припитомити: азыка (Јак. 3, 8); -сѣ, δεδαμάσθαι, припитомѣвати се: Јак. 3, 7.

Оукротѣвати v. impf. -ваю, -ваши, τεηραίρεσθαι, укроѣвати, при-

питомѣвати: Ст. на Г. в. у Нед. цвет.

Оукрочати v. impf. -чаю, -чаши, καταπραΰνειν, укроѣвати, ублажавати, умиривати: козмищеніе колнѣ (Пс. 88, 10).

Оукроциати < оукроштати v. impf. -цаю, -цаши, δαμάζειν, кротити, питомити; -сѣ, δαμάζεσθαι, припитомѣвати се: Јак. 3, 7.

Оукрѣхѣ < оукроуѣхѣ m. κλάσμα, одломак; комад, парче: разломиши ѧ на оукрѣхи (III Мојс. 2, 6); Мат. 14, 20; Марк. 6, 43; Лук. 9, 17; Јов. 6, 12. 13.

Оулеци < оулешти v. pf. -лѣ8, -жиши, κοπάζειν, умирити се, утишати се, утолити: оулеже вѣтрѣ (Марк. 4, 39; 6, 51); παύεσθαι, престати: Лук. 8, 24.

Оуломокѣ < оуломѣхѣ m. в. оукрѣхѣ: Суд. 9, 53; II Цар. 11, 21.

Оулаѣчати < оулауѣчати v. impf. -чаю, -чаши, τυγχάνειν, примати, постизавати: Дел. 24, 3.

Оулаѣчити v. pf. -чѣ8, -чиши, τυγχάνειν, задобити: Дел. 26, 22; II Тим 2, 10; Јевр. 8, 6.

Оулаѣстити v. pf. -цѣ8, -стиши, δολοῦν, надмудрити, заварати: Пс. 35, 3.

Оумалаѣтисѣ v. impf. -лаюсѣ, -лаишисѣ, ομικρύνειν, умањивати се, умаљавати се: Јер. 29, 6.

Оумациеніе < оумаштеніе n. μύρισμα, маст: помаза лице ικοε оумациеніемъ (Јудит 16, 7).

Оумѣдленіе < оумѣдленіе n. σχολή, спорост, умањивање брзине, успоравање: шиткѣа (I Мојс. 32, 14).

Оумѣдлити < оумѣдлѣти v. pf. -длю, -длиши, χρονίζειν, задржати се, бавити се: I Мојс. 32, 4; окле-

- вати: I Мојс. 43, 10; остарити: V Мојс. 4, 25.
- Оумірткити < оумрѣткити v. pf. -шкляю, -твиши, θανατοῦν, ἀποκτείνειν, убити, побити, поморити: Марк. 14, 55; Лук. 21, 16.
- Оуміртвіи < оумрѣтвіи п. τελευτῇ, τὸ ἀποθανεῖν, смрт: Мат. 2, 15; Дел. 7, 4.
- Оуміртвлініи < оумрѣтвліеніи п. νέκρωσις, умртвляваніе, усмрѣиваніе, уништаваніе: сміртн (Кан. у Ч. погр. свешт. п. 6. богор.); клонулоств, смрт: Конд. Усп. Богор.; Мол. у св. Лит. пређ.
- Оуміртвлінный 3. νεκρώμενος, умртвльен, престарео: Јевр. 11, 12.
- Оуміртвлати < оумрѣтвлати v. impf. -кляю, -иши, 1) θανατοῦν, усмрѣивати, морити: δέκνѣа плотикѣа (Рим. 8, 13); ὑποτιάζειν, умиривати, укроћавати, мучити: тѣло (I Кор. 9, 27).
- Оуміртх, -ши, -ши; -ый; -ий 3. part. praet. act. I од оумірти, τελευτήσας, τεθνήκως, ἀποθανών, умрвши: Мат. 2, 19; Јуд. 1, 12; Рим. 7, 6 и др.
- Оумітіи п. љубре (Жив.).
- Оумітх m. σκῦβαλον, љубре, измет, трице: Фѣлиб. 3, 8.
- Оумздити < оумздити v. pf. -ждѣ, -здиши, δεξιόμαι, митити, поздравити кога нечим: грекре-никами (Син. на Ускрс).
- Оумиліиіи < оумиліеніи п. 1) κατά-υξις, занос: вїно оумилііа (Пс. 59, 5); дѣхъ оумилііа: Рим. 11, 8; смерност: Мол. 5 по прич.; 2) κατήφεια, жалост, туга: джѣмн мезы оумилііа (Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 3).
- Оумиліенъ, -ый < оумиліенъ 3. ἐλεεινός, тужан, наклонен на тугу, на жалост, јадан, скрушен: мизамн (Ст. на лит. на св. Саву).
- Оумиліенно < оумиліенъ adv. ἐλεεινῶς, тужно, јадно, кукавно, покорно: Ст. на Г. в. на Прен. м. св. Ник.
- Оумилітліенъ, -ый < оумилітлельнъ 3. ἐλεεινός, достојан сажальена: падініи (II Мак. 3, 21); жалостиван, жалобан: глѣхъ (Ст. на стих. у Нед. сироп.).
- Оумилітлісѣа v. pf. -люсѣа, -лишисѣа, κατανύσσεισθαι, ражалити се: Пс. 29, 13; 34, 15; Дел. 2, 37; покајати се, разнежити се: на ложахъ вашихъ оумилітлісѣа (Пс. 4, 5).
- Оумилосердитисѣа < оумилосердїтисѣа v. pf. -ждѣсѣа, -дишисѣа, οἰκτεῖρειν, сміловати се: Мол. 2 пред прич.
- Оумилатисѣа < оумилатисѣа v. impf. -лаюсѣа, -ишисѣа, κατανύσσεισθαι, скрушавати се: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Оуміротворити v. pf. -творю, -риши, εἰρηνοποιεῖν, примирити, стишати: Кол. 1, 20.
- Оумовредный < оумовредьнъ 3. φρενοβλαβής, безуман: Кан. у Нед. мит. и фар. п. 6 т. 5.
- Оумолкнѣти < оумалкнѣти v. pf. -кнѣ, -кнѣши, ἡσυχάζειν, σιωπᾶν, умукнути, ућутати: Дел. 11, 18; 18, 9; 2) παύεσθαι, престати: I Кор. 13, 8; умирити се: I Мојс. 4, 7.
- Оумолчанный 3. прећутан, затајен, сакривен: тайна (Рим. 14, 24).¹⁾

¹⁾ Овога стиха нема у грчком тексту.

Оумолчати < оумлауати v. impf. -чѣ, -чиши, οὐχῶν, ухутати: Пс. 38, 39; Мат. 20, 31; Дел. 21, 14; Трон. Богор.

Оуморити v. pf. -рю, -риши, θανατοῦν, уморити, убити: смѣтїю (Јер. 38, 15).

Оумѣдритисѧ < оумѣдритисѧ v. pf. -рюсѧ, -ришисѧ, σοφίζεῖν, бити мудар; оум. паче вѣхъ челоуѣкъ, бити мудрији од свихъ људи: III Цар. 4, 31.

Оумѣдрати < оумѣдрати v. impf. -драю, -драши, σοφίζεῖν, чинити мудрим: мѣпцы (Пс. 145, 8).

Оумѣжитисѧ < оумѣжитисѧ v. pf. -жѣсѧ, -жишисѧ, ἀρρενοῦν, поставити мушко, начинити се храбрим, охрабрити се, осмелити се: Прол.

Оумѣжити < оумѣжити v. pf. -чѣ, -чиши, θαλάσσει, укротити: Марк. 5, 4.

Оумыслити v. pf. -шлю, -слиши, 1) ὑψήσασθαι, намислити, намерити: II Кор. 9, 5; 2) σκεῖν оумыслити, κατασοφίζεσθαι, надмудрити, преварити, зло смислити: Дел. 7, 19.

Оумышленїи < оумышленїе n. 1) νοῦμα, замисао, намера: II Кор. 2, 11; лукавство: Сл. на хвал. св. влмч. Прок.; 2) ἐπίνοια, и-зум, проналазак: ѿдѣлашъ (Прем. Сол. 14, 12).

Оумакиѣти < оумакиѣти v. pf. -кнѣ, -книши, ἀπαλύνεσθαι, омекшати, поставити мекан, гибак: слокиа паче елиа (Пс. 54, 22).

Оунѣ < оунѣ contr. од влзго: оунїи, оунши, оунѣ, бољи, боља, боље: оунѣ ко ти етъ, συμφέρει γάρ σοι, јер ти је боље (Мат. 5, 29. 30); Јов. 18, 14.

Оунѣѣстити v. pf. -цѣ, -стиши, συμφερόσθαι, заручити: господи-нѣ егѡ Іаакѣ женѣ (Мол. у Ч. обруч.); -сѧ, поставити невеста, удати се: емѣже и пощенїемъ оунѣѣстиласѧ еси (Ст. на хвал. преп. Параск.).

Оунѣѣрати < оунѣѣштати v. impf. -цаю, -цаши, συμφερόσθαι, женити се, заручивати се: Ст. на хвал. у Нед. цвет.

Оунѣѣренїи < оунѣѣштенїе n. νόμ-φευσις, постајање невесте, удадба: чиртоже безѣмѣннагѡ оунѣѣченїа (Ак. Бог. ик. 10.).

Оунѣѣтити < оунѣѣтити v. pf. оунѣѣтѣ, -ѣтити, ἐμπλήγυσθαι, убости, забости: егда оунѣѣ ми тѣрѣ (Пс. 31, 4); икѡ стрѣли твоѣ оунѣѣшоа ко мнѣ: Пс. 37, 4; оунѣѣ камиѣ подѣ шлѣмомъ егѡ къ чело егѡ: I Цар. 17, 49.

Оунѣѣжити v. impf. -жаю, -жаши, ἐξουθενεῖν, уништавати, понижавати, презирати: Лук. 18, 9; Рим. 14, 10; I Сол. 5, 20.

Оунѣѣженїи n. ἐξουθένωσις, понижаванье: Пс. 122, 3.

Оунѣѣжитѣ, -ый 3. ἀποδεδοικισμέ-νος, одбачен: камиѣ (I Петр. 2, 4); ἐξουθενημένος, понижен, презрен, уништен: I Кор. 1, 28; II Кор. 10, 10; помилѣи насѡ оунѣѣжитѣ: Степ. гл. 6 ант. 1.

Оунѣѣжити v. pf. -жѣ, -жиши, ἐξουθενεῖν, уништити, понизити, презрети: I Кор. 16, 11; Гал. 4, 14.

Оунѣѣшїи 3. contr. од влзгїи, διαφέ-ρων, бољи: Лук. 12, 7.

Оунывати v. impf. -ваю, -ваши, ἀδυνατεῖν, падати духом, малак-савати, губити волю: Кол. 3, 21; βλαδυνατεῖν, бити безбрижан,

- лакоуман: Троп. на Полуношч.; ἀκηδεῖν, занемаривати: Троп. сл. на III часу.
- Оуныні п. ἀθυρία, туга, плашљивост: Кан. молеб. Бог. п. 1 т. 2; ῥαθυρία, леност: юнноє (Мол. 8 јутарња); Син. у Нед. мит. и фар.; жалост, клонулост: Сл. на стих. у Нед. месоп.; περιεργεία, малаксалост: Мол. св. Јефр. сир. *ܦܪܝܥܝܐ*.
- Оуныти v. pf. оуныю, -иши, ἀκηδεῖν, занемарити, застрашити, утнути: Пс. 142, 4.
- Оуңкє сопр. од благоє, боље: оуңкє было вы, λυσιτελεῖ: Лук. 17, 2.
- Оупасти v. pf. -пасѣ, -иши, ποιμαίνειν, пасти: Мат. 2, 6; сачувати: Апок. 12, 5.
- Оупиватисѧ v. impf. -ваюсѧ, -ишисѧ, μεθύσκεσθαι, опияти се: Лук. 12, 45; Еф. 5, 18; I Сол. 5, 7.
- Оупитати v. impf. -таю, -таиши, 1) τρέφειν, нахранили: ирца вѧши (Јак. 5, 5); 2) σιτεύειν, угојити: телець оупатанный (Лук. 15, 23. 27); оупитѧннѧ, σιτιστὰ, хранѧненици: Мат. 22, 4.
- Оупитисѧ v. pf. оупиюсѧ, -ишисѧ, μεθύσθησθαι, напяти се, опити се: I Мојс. 9, 21; Јов. 2, 10; Апок. 17, 2.
- Оупованіє п. ἐλπίς, нада, уздање; Пс. 61, 8; 90, 9; Дел. 2, 26; 23, 6 и др.; πεποιθήσις, уверење, поуздање: II Кор. 1, 15.
- Оуповати v. impf. -ваю, -каиши, ἐλπίζειν, надати се: на Гдѧ (Пс. 4, 6); на нѧ еγω: Мат. 12, 21; πείθεσθαι, уздати се у некога: Гдѧмъ (V Мојс. 33, 12); на Бога: Мат. 27, 43.
- Оуподовити v. pf. -довлю, -виши, ὁμοιοῦν, упоредити с неким: комѧ оуподовлю родъ ѡнѧ; (Мат. 11, 16); -сѧ, ὁμοιωθῆναι, бити сличан некоме: нисходѧщѧмъ въ рокъ (Пс. 27, 1); цѣткѧ нѣноє чѧловѣкѧ царю: Мат. 13, 24; бози оуподовѧшѧ чѧловѣкѧмъ, у облику ѡуди: Дел. 14, 11; μιμεῖσθαι, подражавати некоме: II Сол. 3, 9.
- Оуподовленіє < оуподовленіє п. ὁμοίωμα, облик, вид, слика: Апок. 9, 7.
- Оуподовленѧ 3. ὁμοιωμένος, ὁμοιος, сличан: Јевр. 7, 3; Апок. 9, 7.
- Оуподовлатисѧ v. impf. -вляюсѧ, -ишисѧ, μιμεῖσθαι, подражавати некоме, угледати се на некога: благомѧ (III Јов. 1, 11).
- Оупойти v. pf. -пою, -пиши, μεθύσκειν, напојити: бразды еѧ (зѧмли) оупой . . (Пс. 64, 11).
- Оупоконіє п. ἀνάπαυσις, одмор, мировање, опрѧвљање: III Мак. 4, 7; Конд. св. Три Јер.
- Оупоконити v. pf. -кою, -иши, 1) καταπαύειν, ставити кога у покој: II Мојс. 33, 14; Јевр. 4, 8; смирити: Гдѧ Богъ вѧшъ оупокон вѧшъ . . (Ис. Нав. 1, 13); 2) ἀναπαύειν, одморити некога: и азъ оупокою вы (Мат. 11, 28); 3) ἀναψύχειν, умирити, утешити: II Тим. 1, 16; -сѧ, συναναπαύσασθαι, смирити се, наѧи мира: Рим. 15, 32.
- Оупорникъ < оупорыникъ m. αὐθάδης, самољубив, својеглав, горд: I Мојс. 49, 3.
- Оуправленѧ 3. εὐθετός, способан, приправан: къ цѣткѧмъ Бжѧи (Лук. 9, 62).
- Оуправити v. pf. -влю, -виши, διορθοῦν, управити, исправити: оупракти пѣтъ, преѧи (II Цар. 19, 17); довести у ред, уреди-

ти; очешляти: крѣды: коеа (II Цар. 19, 27); успети, бити успешан, срећан: Дан. 8, 24.

Оупражняѣти v. impf. -жнѡю, -ши,
хатарѹеѣу, слабѣти: Лук. 13, 7;
уништити: тѡтѡмъ смыслѡмъ оу-
пражняющѡмъ (Ак. Бог. ик. 10);
-сѡ, еѹхарѣѣу, имати времена,
дати се на нешто, бити за
нешто: ни ко чтоже ино оупра-
жняхѹдѡ (Дел. 17, 21).

Оуּпразднѣтѣ < оупраздынтѣ v. рф.
-дню, -дниши, хатар҃уеѣу, истре-
бити, унищити, укинути: Рим.
3, 3; I Кор. 1, 28; їдшлскоє вѣз-
кожїе: Сјед. у суб. I седм. В. п.;
смѣртнѣю дѣржаѣд... клѣткѣ: Ст.
на Г. в. воскр. гл. 2; смѣръть:
Свѣт. Пасхе; покварити: I Кор.
6, 13; убити: I Сол. 2, 8; са-
трти: смѣртїю (Јевр. 2, 14); -са,
хатар҃у҃дїа, покварити се: тѣ-
ло грѣдохноє (Рим. 6, 6); уки-
нути се: юблѣзнь кѣта (Гал. 5,
11); їдшлскаа прелесть: Богор. отп.
гл. 5; вѣхаир҃ѣа, имати згодно
време: егда оупразднитсѣ, кад
имадбуде кад (*Вук*): I Кор.
16, 12.

Οὐ πρέσβυνεσθαι v. impf. -жсѧ,
-жишиѧ, ὑπερπλεονάζειν, изоби-
ловать, умножити се: I Тим.
1, 14.

Оυράννιον < ουράνιον π. ἰσότης,
уравнивање, једнакост: Кол.
4, 1.

Оуравнитисѧ < оуравьнитисѧ v. pf.
-нюсѧ, -нишисѧ, ѿѡѡѣѣѧ, изје-
дначити се, сравнити се, начи-
нити се равним: Гдѣки (Пс.
88, 7).

Оүразмѣтиса < оүразоүметиса v.
рф. -мѣтиса, -ишиса, үүүүбөхөтү,
разүмети се: I Кор. 14, 9.

Оураніи < оураненіе n. vulneratio,
рашење, озледа: тѣла: Мин.
27 дец.

Оуранити v. pf. -ню, -ниши, 1) *ὀρράτῃς*, уранити, поранити: Суд. 6, 38; IV Цар. 3, 22; 6, 15; жны ко грѣхъ прѣидоша оуранышыа: Сјед. воскр. 2 гл. 1; 2) *τραυματίζειν*, ранити, озледи-ти: оуранитъ тѣлоу (Кан. св. Теод. п. 6 ирм.); 3) *μαστιγεῖν*, шибати, бити, тући: Кан. св. Теод. п. 6 ирм.

Оуримъ и тамнимъ т. јевр., дванаест драгих каменова на напрснику јудејскога првосвештеника са именима дванаест колена израиљских: III Мојс. 8, 8.

Оүродивъ 3. μωρός, луд, безуман:
Мат. 7, 26. В. юродивъ.

Ουροδξ m. μωρός, будала: Мат.
5, 22.

Оурока т. 1) φόρος, пореза: еидж: ουκω ουрокъ оурокъ (Рим. 13, 7); 2) σύνταξις, задатак, задаѣа: оу-рокъ пѣидодѣланѣа (II Мојс. 5, 8); 3) πρόσδοξος, разум: Приче Сол. 28, 16; 4) урок: Ном. пр. 18.

Ουροχινζ < ουροχынъ 3. ὁρισμένος,
означен, određen: динь (Прол.).

Οὐρανὸν v. impf. -ζαю, -шин, ἀφαι-
ρεῖν, ἀποκόπτειν, ὁρσεῖν: οὐλο
(Ματ. 26, 51; Μαρκ. 14, 47;
Λυκ. 22, 50; Ιωβ. 18, 10. 26).

Оүсрәдә $\leq$ оүсрәднә п. продукция,
үсрҗе, добра воля: Дел. 17,
11; II Кор. 8, 11 и др.

Оүсөрднw < оүсөрьдыно adv. прощб-
щас, драговољно: I Петр. 5, 2.

Оүсирлэз т. ἐνώπιον, минђуше, обо-
ци: I Мојс. 24, 22; Јез. 16, 12;
Приче Сол. 11, 22; 25, 12.

- ОҮСКЛАВЕНТИСА v. pf. -влюса, -виши-
са, ὀπορειδῶν, осмехнути се, на-
смешити се: Прол.
- ОҮСКЛАВЕНІИ < оҮСКЛАВЕННІЕ n. με-
δῆμα, осмех: монахъ аще по-
мѣтитъ паче оҮСКЛАВЕНІА (Ном.
пр. 99).
- ОҮСМА f. δέρμα, кожа: Прол.
- ОҮСМАРЪ m. 1) βυρσῆς, кожан: Дел.
9, 43; 10, 6. 32; 2) σκηνοποιός,
кинотворецъ, који прави ша-
торе: Дел. 18, 3.
- ОҮСМНЪ < оҮСМЪНЪ 3. δερμάτινος,
кожан: полъ (IV Цар. 1, 8;
Мат. 3, 4; Марк. 1, 6).
- ОҮСНѢТИ < оҮСНѢТИ v. pf. оҮСНѢ,
-сниши, 1) ἀφύπνωσαι, заспати:
надшымъ же имъ оҮСНѢ (Лук. 8,
23); 2) κοίμᾶσθαι, починути, за-
спати: I Мојс. 28, 11; умрети:
и ѿа речеъ оҮСНѢ (Дел. 7, 60); оҮСНѢ
оҮСНѢ: II Петр. 3, 4; вси ко не
оҮСНѢ: I Кор. 15, 51.
- ОҮСНѢ, -ши, -ши; -шій 3. part.
praet. act. I од оҮСНѢТИ, κει-
μήμενος, уснуо, умрли: тѣла
оҮСНѢ (Мат. 27, 52).
- ОҮСПЕНІЕ < оҮСПЕННІЕ v. subst. од
оҮСПѢТИ (оҮСПЕНЪ part. praet. pass.
+ ѿ) κοίμησις, уснуће, сан; смрт:
Јов. 11, 13; Лазарѣко кѣдаль еси
оҮСПЕНІЕ: Ст. на блаж. на Лаз. суб.
- ОҮСПИТИ < оҮСПИТИ v. pf. оҮСПЛЮ,
-спиши, κοίμᾶν, успавати: Суд.
16, 14; III Цар. 3, 20; умири-
ти, стишати: оҮСПИ страсти (стра-
дања) моѿа дѣши (Кан у Ч. погр.
млад. п. 9 богор.); мысленное
море страстей оҮСПИВЪ пощеніемъ:
Ст. на блаж. на св. Саву.
- ОҮСПѢВАТИ v. impf. -ваю, -ваши,
1) κατευοδοῦν, напредовати: Пс.
44, 5; 2) ὠφελεῖν, помагати:
Мат. 27, 24.
- ОҮСПѢТИ v. pf. -пѣю, -иши, κατευ-
δοῦναι, успети; напредовати: Јез.
17, 10.
- ОҮСПѢСТИ v. pf. -спѣшѣ, -иши, συ-
ναντᾶν, срести, састати се, изи-
ћи пред некога: IV Мојс. 35,
19; Хрїста оҮСПѣшѣмъ: Ст. на Г.
в. на Срет.
- ОҮСПѢТІИ < оҮСПѢТЕННІЕ n. ἀνάντη-
μα, сусрет: Ном. пр. 23.
- ОҮСТАВИТИ v. pf. -влю, -виши, κατα-
παύειν, уништити, истребити:
память (V Мојс. 32, 26); зау-
ставити: народы (Дел. 14, 18);
τιθεῖν, ἵσταναι, назначити, одре-
дити, поставити: заповѣдь (I
Мојс. 47, 26); днь: Дел. 17, 31;
Конд. св. Ил.; зауставити, за-
држати: солнце (Стат. II ст. 116);
καθιστάναι, установити: на кѣ-
сѣхъ чины (Мол. входа на св.
Лит.).
- ОҮСТАВІИ < оҮСТАВІЕННІЕ n. στάσις,
установа, одредба: I Мак. 7,
18; διαστολή, одређење, опре-
дељење: I Мак. 8, 7; ἀγωγή,
вођење, живљење; наређење:
II Мак. 6, 8.
- ОҮСТАВЛѢТИ v. impf. -вляю, -иши,
δρίζειν, одређивати: Јевр. 4, 7.
- ОҮСТАВНИКЪ и оҮСТАВПОЛОЖНИКЪ m.
законодавац: Прол.
- ОҮСТАВЩИКЪ, m. -щица f. монах
(монахиња) који (која) се бри-
не у манастиру (мушком-жен-
ском) да се читање и појање
за певницама врши тачно по
уставу (типику): Тип.
- ОҮСТАВЪ m. 1) σύγκρισις, саставля-
ње, упоређење; уредба: IV Мојс.
9, 3; 2) δόγμα, пропис, заповед:
Дел. 16, 4; 3) θεσμός, закон
Божји (насупротив νόμος-у, зако-
ну људском): странными оҮСТАВЪ

родѣлѣнаа, оно што је учињено ванредним законима Божјим (Прип. 2 на п. 9 Кат. Богој.); 4) ὄρος, међа, граница, закон природни: Побѣждаютьсѣ естѣткѣ оустѣвѣ тѣѣ Дѣко чистѣа, побѣђују се (уништавају се) границе природе у Теби... (*Жив.*): Кан. Усп. Бог. п. 9 ирм.; 5) τύπος, типик, црквени устав: Тип.

Оустѣи п. 1) στόμα, уста, ждрело; врата: κλάζα (I Мојс. 29, 3); 2) χεῖλος, усна, окрајак: кодотѣи (V Мојс. 4, 48); отвор: пѣици (Дан. 3, 93); 3) πηγή, ушће, руна, извор; код *Вука*: глава: Јак. 3, 11.

Оустѣати v. impf. оустѣю, -иши, κατισχύειν, отети мах, надвладати: Лук. 23, 23.

Оустравитисѣ v. pf. -ваюсѣ, -вишисѣ, ἀναχτάσθαι, окрепити се, опоравити се, излечити се: ѿ дѣшкѣнагѣ прѣгрѣшнѣи крѣдѣ (Прол.).

Оустравлѣнѣи < оустравлѣннѣи п. ἀνάρρωσις, олакшање, окрепљење, лечење: Ном пр. 23; θεραπεῖα, лечење, опорављење: тѣлѣнно (Прол.).

Оустранитисѣ v. pf. -нюсѣ, -нишисѣ, ἀφιστάναι, ξενοῦσθαι, уклонити се, отуђити се, удаљити се: мѣра (Ак. Бог. конд. 8); ѿ страстѣи: Кан. к прич. п. 6 т. 2.

Оустримитисѣ < оустрѣмнитисѣ v. pf. -млюсѣ, -мишисѣ, ἐρμᾶσθαι, устремити се, бацити се, навалити: стадо къ морѣ (Мат. 8, 32; Марк. 5, 13; Лук. 8, 33); ἐξευχῶσθαι, предати се нечему, бацити се на нешто: къ лѣстѣ (Јуд 1, 11).

Оустрѣмлѣнѣи < оустрѣмлѣннѣи п. 1) ὄρμημα, ударац, замашај; јарост, бес: II Мојс. 32, 22; Амос 1, 11; Ирмол. гл. 3 п. 4 ирм. 4; 2) ῥεύμα, струјање, вал, талас: Пс. 45, 5; 3) ῥοῖζος, брзина: II Мак. 9, 7.

Оустрѣнѣи п. διοίκησις, управа, господарство: Тов. 1, 21; διασκευή, уређење, спрема, опрема: II Мак. 11, 10.

Оустрѣнти v. pf. оустрою, -иши, 1) ἀποκαθιστάναι, уредити: Илѣ... оустрѣнтѣ къ (Мат. 17, 11; Марк. 9, 12); оустроѣи дѣшѣ мою ѿ сло-дѣиствѣи нѣхѣ (Пс. 34, 17), отми (по јевр.: одведи) душу мою од њихова нападања (*Данич.*); 2) διασκευάζειν, стати у бојни ред, сврстати: оустрѣены прѣд ѣишѣи ирмѣлѣи (Ис. Нав. 4, 12); 3) δημιουργεῖν, створити, начинити: кѣпица на торжици (II Мак. 10, 2); 4) διατάσσεσθαι, приправити: пѣтъ тѣой прѣд тѣкою (Лук. 7, 27); 5) καθιστάναι, поставити: по кѣмѣ грядѣмѣ прикѣтѣи (Тит 1, 5); 6) οἰκονομεῖν, уредити: къ мѣдрѣ оустрѣнкѣи (Богор. воскр. гл. 6); -сѣ, διασκευάζεσθαι, сврстати се: илѣ на краѣ (I Мак. 6, 33); ἀποκαθιστάσθαι, повратити се: да кѣкорѣ оустрѣнѣи кѣмѣ (Јевр. 13, 19); οἰκονομεῖσθαι, уредити се: на тѣѣ Бѣи окол оустрѣнишѣи (Ирм. Рожд. Бог.).

Оустрѣати v. impf. -лю, -лиши, 1) ἀποκαθιστάναι, начинити, установљавати: Дел. 1, 6; 2) τάσσεσθαι, налагати, упуђивати: Степ. гл. 6 ант. 1.

Оустрѣлнѣи v. pf. -лю, -лиши, τοξεύειν, устрелити, погодити (стрелом); II Парал. 35, 23.

Оутѣдѣти < оустоудѣти v. pf. -ждѣ, -диши, ἀναπαύειν, расхладити: зной рога (Прем. Сир. 18, 16); καταψύχειν, освежити, расхладити: языкъ (Лук. 16, 24).

Оусѣгѣвити < оусоугоугѣти v. pf. -гѣблю, -виши, διπλώσαι, удвојити, удвостручити, дати двојном: Ап. 18, 6.

Оусѣмнѣтисѧ < оусоумнѣтисѧ v. pf. -сѣмнюсѧ, -мнишисѧ, διατάζειν, посумѣати: Мат. 14, 31; διακριθῆναι, двоумити: Мат. 21, 21; Рим. 4, 20.

Оусѣхнѣти < оусѣхнѣти v. pf. -хнѣ, -хнѣши, ξηραίνεσθαι, усахнути, осушити се: смоковница... оуше (Марк. 11, 21; Лук. 8, 6).

Оусѣ т. рус., брк: Служ.

Оусѣнованіѣ п. в. вѣснованіѣ: Еф. 1, 5.

Оусѣпальница f. κοιμητήριον, гробле: Прол.

Оусѣринный < оусѣринѣ 3. τετηρμένος, сличан сиру: гора оусѣринная (Пс. 67, 16) — т. ј. хришћанска је Црква, због чврстоће своје науке, слична сиру који је згуснуто и чврсто млеко. (Зигаб., 513).

Оусѣрити < оусѣрити v. pf. -рю, -риши, πηγύρι, згуснути, учврстити: Јова 10, 10; -сѧ, тороѣсѧ, усирити се, постати као сир: оусѣрисѧ ѡκω млеко ирѣцѣ ихъ (Пс. 118, 70) т. ј. отврднуло је срце њихово као што отврдне млеко кад се усири (Зигаб., 959).

Оусѣкальницы pl. f. μωσότηρες, машице, кленѣте: Зах. 4, 12.

Оусѣкатисѧ v. impf. -каюсѧ, -кашисѧ, ἐκκόπτειν, отсецати се,

сеѣи се, убијати се: креститель (Ст. на Г. в. 4 на Усек.).

Оусѣкновинѣ п. ἀποτομή, усекова-није, отсецање главе: Конд. Усек.

Оусѣкнѣти < оусѣкнѣти v. pf. -кнѣ, -кнѣши, ἐκκόπτειν, отсеѣи: Мат. 5, 30; ἀποκεφαλίζειν, одрубити главу, обезглавити: Мат. 14, 10; Марк. 6, 16. 28; Лук. 9, 9; παῖσαι, ранити, ујести: Апок. 9, 5; ἀποκτείνειν, заклати, убити: I Мојс. 34, 26.

Оутѣинѣ, -ый 3. ἀπόκρυφος, тајан, сакривен: Лук. 8, 17; Богор. воскр. гл. 4.

Оутѣити v. pf. -аю, -иши, ἀποκρύπτειν, сакрити: Мат. 11, 25; Лук. 10, 21; νοσφισασθαι, затајити: Дел. 5, 3; -сѧ, λαχθάνειν, сакрити се: Марк. 7, 24.

Оутварѣ f. κόσμος, нажит, украс, опрема: оукрашала сѧ оутварѣю, китила си се нажитом (Јез. 23, 40); прекрѣпною оутварѣю шкѣлитисѧ: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.; Ст. на блаж. св. Спир. чуд.; Ст. на стих. св. Сави; оутварѣ хримина: Ис. 3, 20; црковная, ствар која се употребљава у цркви при богослужењу.

Оутвѣрдѣти < оутвѣрдѣти v. pf. -ждѣ, -диши, στηρίζειν, утврдити, учврстити; оутвѣрдѣти лице на... окренути лице на кога т. ј. обратити пажњу на некога: оутвѣрдихъ ко лице мое на градъ ѡй ко зло, а не къ благо, на зло, а не на добро т. ј. са злом, а не са добром намером (Јер. 21, 10); и не оутвѣрждѣ лица моего на васъ, и нећу окренути лица свога противу вас т. ј. нећу се гневѣти на вас (Јер. 3,

12); ἐπιστηρίζειν, утврдити: братію (Дел. 15, 32); низводити, спустити на нешто: и оутвердѣнъ єси на мнѣ рѣкѣ твою (Пс. 37, 3), по єввр.: и рука ме твоја тишти (Данич).

Оутвержденіє < оутвержденіе п. ἀσφαλεια, темель, основаност, поузданост: Лук. 1, 4; στήριγμός, чврсто стајање, сталност: II Петр. 3, 17; στερέωμα, солидност, чврстоћа: ины єγω (Пс. 150, 1); κῆρυ: Кол. 2, 5; ἐδραίωμα, потврда, тврђа: II Цар. 20, 19; столпъ и оутвержденіє истинны: I Тим. 3, 15; παραινυθία, увераванье; утєха: I Кор. 14, 3; στήριγμα, потпора: хлѣбноє (Єз. 4, 16); бедем: Конд. св. Дим.; τὸ ἀσφαλές, основаност, истинитост: Троп. Богој.; ἄχυρα, сидро: Догм. гл. 1; Богор. воскр. гл. 4; ἔρεισμα, потпора, основа: κῆρυ (Ак. Бог. ик. 4).

Оутвореніє < оутвореніе п. καλλώπισμα, украс, нажит, урес: оутвореніи докродѣтелии оукрашенъ шкѣлем єси (Мин. 18 окт.).

Оутворенъ 3. устроєн, начинєн, израђен: шкѣрь Христокъ мѣстїю оутворенъ: Прол.

Оутворитисѧ v. pf. -рюсѧ, -ришисѧ, ἀποκαταστήσονται, доћи у пређашње стање, исцелити се: Марк. 8, 25.

Оутѣлѧ, оутѣла, оутѣло adj., рѣав, искварен, трошан, пун руна: кѣ же пѣць оутѣла (Прол.).

Оутишеніє п. τὸ παύσασθαι, стишаванье, умирење, престанак: молкы (Дел. 20, 1).

Оутѣлизна f. дѣра, руна: Прол.

Оутѣлити v. pf. -лю, -лиши, καταπαύειν, укротити, утишати, умирити: Мат. 28, 14; Конд. у Нед. мирон.; оутѣли ѿ насъ рыданіи мѣзъ: Ст. на стих. воскр. гл. 6; παύειν, учинити крај нечему, угушити нешто: цѣркѣвныѧ юбѣлѣзны (Стат. II богор.); Ст. на стих. воскр. гл. 4 богор.

Оутѣлѣсти < оутѣлѣсти v. pf. -стѣю, -иши, 1) παχύνεσθαι, угожити: V Мојс. 32, 15; 2) хорεῖν, мести, чистити: V Мојс. 31, 20.

Оутѣпати v. impf. -паю, -иши, καταποντίζεσθαι, тонути: Мат. 14, 30; потопити се: Марк. 5, 13.

Оутѣпнѣти < оутѣпнѣти v. pf. -пнѣ, -пнѣши, ἀποθάνειν, погинути: кѣ водахъ (Мат. 8, 32).

Оутрѣнѣвати < оутрѣнѣвати v. impf. -нѣю, -иши, ὀρθρίζειν, устајати рано, ујутро: Пс. 62, 2; Кан. Пасхе п. 5 ирм.; Мол. јут. 2 и 3; рано се обраћати на некога: кѣ текѣ оутрѣнѣю (Пс. 62, 1; Кан. воскр. гл. 3 п. 5 ирм.).

Оутрѣнница < оутрѣница f. ὀρθρος, зора, свануће, јутро: Дел. 5, 21.

Оутрѣнній < оутрѣнь 3. ἡ αὐριον (ἡμέρα), сутрашњи: Мат. 6, 34; πρωῒνος, јутарњи, рани: свѣзда (Апок. 2, 28); λαμπρός, сјајан: свѣзда (Апок. 22, 16).

Оутрѣннаѧ adj. f. ὀρθρος, јутро, јутарња молитва: Оутрѣнѣмъ оутрѣнѣю глѣбоко (Кан. Пасхе п. 5 ирм.).

Оутрѣна < оутрѣна f. ἀκολουθία τοῦ ὀρθρου, јутрење: Часл.

Оутрїє < оутрїє п. τὸ πρωῒ, јутро другога дана: II Мојс. 12, 10. 46; ко оутрїє, сутра дан: Дел. 10, 9; ко оутрїи: II Мојс. 8, 23; ко оутрїѧ, ујутро: Пс.

100, 8; до оутрїа, εἰς τὴν αὔριον, до сутра: Дел. 4, 3; на оутрїи, на други дан: II Мојс. 9, 6; 16, 23; IV Мојс. 11, 18; Марк. 11, 12; на оутрїи, сутра дан: Дел. 20, 7; на оутрїа, сутра дан: Лук. 10, 35; весь день на-дтрїи, цео други дан: IV Мојс. 11, 32.

Оутрїй < оутрїй adj. ὁ αὔριον, ὁ ἐπαύριον, сутрашњи: день (Мат. 6, 34); Јов. 1, 43; Дел. 7, 26.

Оутро v. πρωῒ, πρωῒα, јутро: Мат. 27, 1; Лук. 21, 38 и др.

Оутрова < жтрова f. 1) γαστήρ, трбух: горе же нмдщымъ ко оутрокѣ (Лук. 21, 23); Пс. 43, 26; Тит 1, 12; 2) τὰ κοιλία, материца, утроба: оутровкы нже не родиши (Лук. 23, 29); Јов. 3, 4; 3) τὰ σπλάγχνα, а) дроб: излїаа вѣа оутрова егѡ (Дел. 1, 18); б) срце: затворитъ оутрокѣ кою ѿ негѡ (I Јов. 3, 17); II Кор. 6, 12; в) милост, милосрђе: ко оутровкы щедрѡтъ (Кол. 3, 12); Син. у Нед. блуд. с.; 4) τὰ ἐντερα, црева; срце: подкнжїа оутрова егѡ ѡ кратѣ коїемъ (I Мојс. 43, 30); 5) νεφρός, бубрег: азъ емь испитѣай сердца и оутровкы (Апок. 2, 23); 6) τὰ ἔγκαια, унутрашность: и дѣхъ правъ ѡевоки ко оутрокѣ мой (Пс. 50, 12).

Оутровный < жтровнъ ž. κοιλίας, утробан: плодъ (I Мојс. 30, 3); оутровнаа баниъ, ἐγγαστριμύθος, врачање, гатање по цревима животињским: III Мојс. 20, 6.

Оутрѡвадицъ < жтрѡвадицъ m. σπλάγχνοφάγος, који се храни унутрашњим деловима (цревима и др.) животиња: Прем. Сол. 12, 5.

Оутрѣжденїи n. κόπος, умор, беда, мука: Суд. 10, 16.

Оутрѣ adv. αὔριον, сутра: Мат. 6, 30; Лук. 12, 28; Јак. 4, 13; после: V Мојс. 6, 20.

Оутѣчнѣти < оутоуычнѣти v. pf. -чнѣю, -иши, παύειν, угојити се: Ис. 58, 11.

Оутыти v. pf. оутыю, -иши, λιπαίνειν, омастити, угојити: V Мојс. 32, 15; -са, угојити се: Јер. 5, 28.

Оутѣснѣти v. pf. -снѣю, -иши, στενοχωρεῖν, притеснити, бити тесан: Ис. 49, 19.

Оутѣшинїи n. παράκλησις, утѣха, тешење: Рим. 12, 8; 2) гозба, част, пировање: Тип.

Оуханїи n. ὄσφρησις, мирис, мирисање: I Кор. 12, 17.

Оухапити v. pf. -паю, -иши, mordere, ујести, угристи, убости: Прол.

Оухаплении < оухапление n. δῆγμα, ујед, уједање: оухаплениемъ лѣкавагѡ лютѣ оуазвнѣшиа сердце мое (Ст. на блаж. на Ц. К. и Ј.).

Оухати v. impf. -хаю, -хаиши, ὀσφραίνεισθαι, мирисати: ногъ не оухаетъ кадильнагѡ благовоїа (Ст. у Ч. погр. свешт.

Оухитрити v. pf. -щрю, -триши, σοφίζεῖν, мудро измислити: II Петр. 1, 16.

Оухищренїи < оухищтрении n. 1) μωχάνημα, измишльотина, зла намера: Ст. на Г. в. у пет. I седм. В. п.; 2) μεθοδεία, лукавство, хитрина: Мол. 4 у Послед. прич.

Оухищрати < оухищрати v. impf. -щраю, -иши, μηχανάω, измишляти, проналазити, домишляти се,

снoвaти: нeпoлeзнaа цaрcтвѣ (III Мак. 6, 22).

Оуцѣломѣдрити < оуцѣломѣдрити v. pf. -мѣждрю, -дриши, σωφρονῆσαι, уразумити: Тит 2, 4; -сѣ, бити умерен, мудар: I Петр. 4, 7.

Оуча, -ѣ; -ѣй, part praes. act. од оучити, διδάσκων, учећи: Мат. 4, 23; Марк. 1, 22 и др.

Оучащати v. impf. -щаю, -щаши, πωλάζειν, згуснути, чврсто стиснути, учестати; по Оригену: покривати: сoстaкитe пpaздникъ ко оучащящихъ до рoгѣ олтаревыхъ (Пс. 117, 27) = сaстaвитe пpaздник (пpaзднујтe) учестаним (мнoгим) жpтвaмa, чиjа кpв дoлaзи дo рoгoвa олтарских; или (по Оригену): који покривају олтар (жртвеник) до његових рогова (*Зигаб.*, 933).

Оучилище < оучилиште n. γυμνάσιον, гимнастичка школа: II Мак. 4, 9. 12.

Оучиненіе < оучиненіе n. διατάξις, наредба: Оучиненіемъ твоимъ пребываетъ день (Пс. 118, 91) = по твојој наредби све стоји сад (*Данич.* c јевр.); по Твојој заповести продужава се дан (*Зигаб.*, 965).

Оучинити v. pf. -ню, -ниши, τάσσειν, установити, поставити: ѿцѣмъ же власти ѿ Бога оучинены ѿтъ (Рим. 13, 1); приправити: Дел. 13, 48; одредити: Дел. 15, 2; посветити: I Кор. 16, 15.

Оучительнъ, -ый < оучительнъ з. διδάκτης, који је способен, који је вредан да учи некога: I Тим. 3, 2; II Тим. 2, 24; Оучительное извѣстіе, додаток штампан на крају сваког Служабника

у коме су изложена упутства како треба свештеник и ђакон да се спремају за св. Литургију и како треба да је врше и т. д.

Оучредити < оучредити v. pf. -ждѣ, -диши, ξενίζειν, угостити: Дел. 10, 23; 28, 7.

Оучреждатисѣ < оучреждатисѣ v. impf. -ждаюсѣ, -ишисѣ, ξενίζεσθαι, гостити се: дѣховне (Ст. на лит. на св. Спир. чуд.).

Оучреждение < оучреждение n. δοχή, угошћење, гозба: сoткoри вѣлїе (I Мојс. 21, 8; Лук. 5, 29); εὐωχία, чашћење: III Мак. 6, 32.

Оучреждителъ m. угоститељ, домаћин: Ст. на блаж. св. прор. Ил.

Оучѣждити < оучѣждити v. pf. оучѣждѣ, -ждиши, ἀλλοτριῶν, отуђити: Кан. Дух. II п. 8 т. 1.

Оушарѣти v. impf. -ѣю, -ѣши, βάπτειν, мастити, мазати, бојадисати: ермѣ (Ном. пр. 177).

Оушѣдрити < оуштедрити v. pf. -дрю, -дриши, οἰκτεῖρειν, сажалевати, пожалити: Пс. 4, 2; Рим. 9, 15; милосрђем обасути: Божі оушѣдри ны... (Пс. 66, 2); оушѣдри мѣ да живѣ тѣбѣ: Степ. гл. 6 ант. 1; бити милостив некоме: Гдѣ да оушѣдритъ тѣ... (Ч. прич. бол.); имати милост према некоме, смиловати се некоме: Пс. 101, 14. 15; 122, 3; Ис. 30, 18; оушѣдри твоје созданіе: Троп. непор.

Оуѣзвити < оуѣзвити v. pf. -звѣю, -звиши, 1) μαστιγώσαι, тући, бити: Марк. 10, 34; 2) πλήττειν, ударити: и оуѣзвѣна бысть третїа часть солнца (Апок. 8, 12); жалостъ оуѣзвѣннымъ: Мол. св.

В. В. 2 на Дух. веч.; 3) τραυματίζειν, ранити, изранити, задати ране: они же и того оуазкленіи изгнаша (Лук. 20, 12); Ст. на стих. св. Вас.; Мол. анг. хран.; 4) τρώει, пробости, ранити: Мол. VI часа.

Оуазкленіі < оуазкленіе п. τραῦμα, рана, повреда: Ст. на Г. в. на св. Дим.

Оуазклатиса < оуазклатиса v. imperf. -звляюса, -ишиса, τρωάσκειν задавати ране: оутрокою оуазклатиса, утроба ми се раздире: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.

Оуаснити < оуаснити v. pf. -шню, -сниши, ἐπιτρανοῦν, разяснити, расветлити: і8цихъ раз8мѣніи оуасниль єи (Ст. на хвал. на Обр.); обяснити: єститво і8цихъ (Троп. св. В. В.); φαίδρυνεiv, расветлити: Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.

Оуати < оуати v. pf. оуимѣ, -машн, συλῆσαι, узети, отети: ѿ 48ха (IV Мојс. 11, 17; 17, 25); ѿ оурока вашигw: II Мојс. 5, 11; ѿ иныхъ цѣрккѣй: II Кор. 11, 8; -са, одузети се: р8ка (Прол.).

Ф

Ф двадесетдруго слово у црквенослов. азбуци, зове се фѣртъ, као цифра ф = 500.

Фак8дъ т. јевр., φακοδх, начеоник: Јез. 23, 23.

Фалѣа f. грч., храна приређена од финикса: Прол.

Фарисъ халд. реч, коју је написала тајанствена рука на зиду у двору вавил. цара Валтазара, а значи: раздѣленіа царство тког... (Дан. 5, 28).

Фаска f. в. пасха: Јов. 6, 4.

Филетій т. јевр., φελεθθελ, телохранитељ, оружник: II Цар. 8, 18.

Филеддѣ pl., јевр., в. филетій: II Цар. 20, 23; III Цар. 1, 38.

Фелонъ т. и фелонъ т. φελόνιον, φαivόλιον, 1) огртач, кабаница: II Тим. 4, 13; 2) фелон, свештеничка одежда: Арх. чин. и Служ.

Финиѣх т. грч., митолошка птица у Египту, која се сваких 500 година сама спаљивала и опет из свога пепела ускрсавала. због чега је у хришћанској иконографији служила као символ васкрсења (Дјач.).

Фи јевр., седамнаесто слово у јеврејској азбуци: Плач Јер. 1, 17; 2, 17; 3, 49; 4, 17.

Фѣлѣх т. φάλα, чаша: II Мојс. 27, 3; Нејем. 7, 60; Апок. 15, 7; 16, 1.

Фѣнікх т. φοίνιξ, врста палме: Јов. 12, 13; Апок. 7, 9.

Фѣніѣх т. в. фѣнікх: Пс. 91, 13.

Ф8рїмъ т. јевр., празник јудејски, установљен за спомен на нечовечну наредбу Аманову: да се побију сви Јудеји, што је Божјим промислом осујеђено. Празнован је — према Јестирѣ 9, 21 sq. — 14 и 15 адара (Дјач.).

X

X двадесет треће слово у црквенослов. азбуци, зове се **хѣрх**; као цифра **х** = 600.

Хаврада f. јевр., мера за простор: IV Цар. 5, 19. В. поприци.

Халавѡтисѡ m. јевр., врста рибе (*Дјач.*); твор (*Данич.*): III Мојс. 11, 30.

Халванѡ m. јевр., мирисава смола за кађење: II Мојс. 30, 34; Прем. Ис. Сир. 24, 18.

Халкидонѡ m. грч., драги камен беле боје: Апок. 21, 19.

Халколѡканѡ грч., метал, мед (назван по Ливану, где се налази): Апок. 1, 15.

Халѡга < **халѡга** f. **φραγμός**, ограда: Лук. 14, 23.

Хамелеонѡ m. грч., камелеон, врста гуштера који мења боју: III Мојс. 11, 30.

Хамѡсѡ m. божанство моавитско: III Цар. 11, 7.

Харадрѡнѡ m. грч., чапља: III Мојс. 11, 19.

Характерѡ m. грч., белега, знамење: Ном. пр. 20.

Харсѡдскѡй 3. јевр., **חרסוד**, сунчани, источни: Јер. 19, 2.

Хартѡфилакѡ m. грч., чувар списа. Као најважнији црквени достојанственик он је замењивао Патријарха, односно епархијскога епископа, у свима административним пословима и у отсуству њихову председавао је у Патр. синоду или у Дух. суду (*Милаш*, Дост. 133—134).

Хаслѡѡ m. јевр., девети месец јеврејскога календара после ва-

вилонскога ропства, који одговара новембру (*Дјач.*).

Хвала f. **καύχημα**, хваљење, величање, славље: V Мојс. 33, 29; **хвала** pѣни Давѡд, похвална песма (натпис у Пс. 94, 95 и др.).

Хвалѡвникѡ m. **ἐπαινέτης**, који хвали некога (*Микл.*).

Хвалѡнѡ < хвалѡнѡнѡ n. **αἰνῶσις**, похвала, одобравање; **жѡртѡвѡ хвалѡнѡ**, жѡртѡва благодарности: III Мојс. 7, 12.

Хвалити v. **imprf.** -лю, -лиши, **ἐπαινεῖν**, повлађивати, одобравати, хвалити, славити: Пс. 101, 9; -са, **καυχᾶσθαι**, певати од радости, веселити се: Пс. 31, 11; **хвалитиѡ** по плоти, гордити се, хвалисати се телом т. ј. телесним преимуђствима н. пр. умом, лепотом и др.: II Кор. 11, 18; **хк.** кѡ **высотѣ** **своѡмѡ**, хвалити се висином својом т. ј. свѡнѡћу о својој моралној висини: Јак. 1, 9.

Хвалѡѡ f. **καύχησις**, слава, хвастање, хвалисање: Јез. 24, 25.

Хвалѡнѡй < **хвалѡнѡ** 3. **αἰνέτος**, достојан хвале, прослављања: Пс. 47, 2; **из** **горѡ** **хвалѡнѡй** **прѡшѡвѡнѡнѡ** **чаши** **пришеѡ** **ени...**, из горе, осењене густом шумом, дошао си прослављени... (Кан. Бож. п. 4 прим.).

Хкостѡ m. 1) **κέρκος**, задњи део брода: II Мојс. 4, 4; 2) **оѡра**, реп: V Мојс. 28, 13.

Хвастѡѡ n. **φρύγανα**, сухо грање, суварци: Јова 30, 7; III Јездр. 15, 23.

Хвѣстный < хвѣстѣнь *з.* φρουγανώδης, као сухо дрво, осушен: Син. у II Нед. В. п.

Хвѣстѣ *м.* јевр., стари назив Генисаретскога језера: IV Мојс. 34, 11; Ис. Нав. 11, 2; 13, 27.

Хвѣстѣ *грч.*, тамница подземна: Јер. 37, 16.

Хвѣстѣ *м.* *грч.*, Македонија: I Мак. 1, 1.

Хижа < хыжа *ф.* καλύβη, колиба, кућица: Прол.

Хижда < хыжда *ф.* κέλλιον, ћелија (Микл.).

Хизина *ф.* в. хижа: Прол.

Хитрица < хытрица *м.* 1) τεχνίτης, вештак, уметник: Дел. 19, 24; Апок. 18, 22; Ст. на лит. на св. ап. П. и П.; 2) πανούργος, лисац, препредењак, сплеткаш (Вост.).

Хитрословесный < хытрословесѣнь *з.* τεχνολόγος, који вешто говори, красноречив: Ак. Бог. ик. 9.

Хитростный < хытростѣнь *з.* ἐπιστημής, разборит, паметан: Варух 3, 27.

Хитрость *ф.* 1) τέχνη, вештина, уметност, занат: Дел. 18, 3; Апок. 18, 22; 2) ἐπιστημή, знање, наука: Син. у II Нед. В. п.

Хитрствовать *в.* imperf. -ствѣю, -иши, τεχνούμαι, показивати вештину у нечему: Прем. Сол. 13, 11.

Хищеніе < хыштеніе *п.* ἀρπαγή, грабеж, плен, отмица: Мат. 23, 25; Мол. 4 у Послед. прич.; Мол. у св. Лит. Вас.

Хищтеня < хыштѣнь *з.* ἀρπάζ, грабљив, грабежљив: Прол.

Хищникъ < хыштыникъ *м.* ἀρπάζ, грабљивац, отмичар: Мат. 7, 15; Лук. 18, 11.

Хирамъ *м.* (јевр., златни, светли, благородни), цар турски, савременик Давида и Соломона: I Пар. 14, 1.

Хироградъ, -а *м.* χοιρογρόλλος, питоми зец: III Мојс. 11, 5.

Хитонъ *м.* χιτών, мушка доња хаљина: II Мојс. 29, 5; Јов. 19, 23.

Хламѣ *ф.* χλαμίς, горња хаљина, плашт: II Мак. 12, 35; черклаѣ, пурпурна: Мат. 27, 28.

Хлѣстѣ, -иѣ *з.* ἄγαμος, нежењен (Вост.).

Хлипаніе *п.* λυγμός, нарицање, риданје, јецање: плач и.. (Прол.).

Хлѣвъ *м.* ἄρτος (од αἶρειν, подизати), хлеб квасни, (који се подиже): I Мојс. 3, 19; храна: не ѿ хлѣвъ единомъ живъ вѣдетъ чловѣкъ (V Мојс. 8, 3; Мат. 4, 4); кикѣю цѣлѣти грѣхо не въ хлѣвъ: Ис. 55, 2; тело Христово: вин бо ѿ единого хлѣва причащасѣмъ (I Кор. 10, 16); азъ емъ хлѣвъ животный: Јов. 6, 35. 51; хлѣвъ надѣшний в. надѣшний *з.*; хлѣвъ невинный, аггелскій, мана коју је Бог слао с неба народу израильскоме у пустињи и која је служила као прототип хришћ. хране: Пс. 77. 24. 25; хлѣвъ жалости, ἄρτος πένθους, хлеб што се давао онима који су плакали за мртвима: Ос. 9, 4; хлѣви лица Гѣна, тобъ προσώπου, дванаест хлебова предложіиъ (τῆς προθέσεως) који су се тако звали зато што су у току целе седмице лежали у храму на позлаћеноме столу као предлицем Божјим: I Цар. 21, 6; II Мојс. 25, 30; 40, 23 и др.

Хлѣкина f. 1) οἰκία, кућа, стаја, штала (*Микл.*); 2) δωμάτιον, спаваћа соба, одаја (*Вост.*).

Хлѣвъ < хлѣвъ f. καταβράχτης, слѣп, водопад, устав: хлѣви никеинѣа (I Мојс. 7, 11); во гласѣ хлѣкѣй: Пс. 41, 8; едина шкерзла еси хлѣки гнѣка Бога твогѣ: Кан. св. Андр. крит. п. 2 т. 4.

Ховотница < ховотница f. πολύπους, polypus, полип а) морски; б) у носу: Хил. тип.

Ховотъ m. οὐρά, реп: Апок. 12, 4.

Ходатай m. 1) παράκλητος, заступник, посланик: I Јов. 2, 1; 2) μεσίτης, посредник између Бога и људи: Гал. 3, 19. 20; Кан. воскр. гл. 2. п. 4 и 5 ирм.

Ходатайствѣнъ < ходатайствѣнъ 3. πρόξενος, који се заузима за туђинца; гостољубив: Кан. прич. п. 7 т. 1; μεσίτιος, посредник, јемац (*Вост.*).

Ходатайство n. μεσίτεία, посредовање, заузимање, помагање, заступство: Конд. Бог.; ходатайствомъ водоношеніа шкерѣити ҃҃҃҃҃҃: Мол. у Ч. обруч.

Ходатайствовати v. имpf. -ствѣю, -шии, μεσιτεύειν, посредовати: Богор. воскр. гл. 3; ὑπερευθυχάειν, заузимати се, помагати: Рим. 8, 26. 34; Јевр. 7, 25.

Ходатаница f. μεσίτρια, посредница: Догм. гл. 4; Егзап. богор. 10.

Ходити v. имpf. хождаѣ, -диши, 1) πορεύεσθαι, ходити, поступати: I Петр. 4, 3; 2) περιπατεῖν, шетати; живети: х. по плоти, κατὰ σάρκα, живети по телу: Рим. 8, 1; по дѣхѣ, κατὰ πνεῦμα, живети духовним животом: Рим. 8, 1; кѣ краишахъ, ἐν βρώμασι, живети у јелима т. ј. владати се

у погледу јела по спољашњем јудејском закону, постити само спољашње, телесно: Јевр. 13, 9.

Хождаѣ, -ши, -ше; -шій part. праet. act. I од ходити, πεπορευομένος, ходивши, који је ходио: I Петр. 4, 3; пѣтъ оузкій хождашии прикоренный: Троп. непор. у Ч. погр.

Холмъ < хлѣмъ m. βουνός, хум, брежуљак: IV Мојс. 23, 9; Лук. 3, 5; 23, 30; Ст. на лит. на Рожд. св. Јов. Прет.

Хомаріѣ m. јевр., врачар, чаробник: IV Цар. 23, 3.

Хорѣпископъ m. грч., сеоски епископ који је био виши од презвитера, а нижи од градског епископа и није могао без његове дозволе рукополагати ђаконе и презвитере, него само ниже јерархијске степене до ипођакона укључиво. Иначе су хорѣпископи били заменици епархијских епископа на саборима са правом гласа. Престали су у правосл. Цркви већ у X веку (*Милаш, Дост.* 37—48).

Хорѣгѣ f. < хорѣгы, -гѣве грч., (од χορηγεῖν, предводити), барјак: Треб.; σημεῖον, знак, знамење, (*Вост.*).

Хорѣоръ m. (јевр. значи блистање), драги камен који је познатији под именом јасписа и агата: Јез. 27, 16.

Хотитѣлнѣ adv. βουλευτόν, по вољи: Син. у Суб. Лаз.

Хотѣніе n. 1) θέλησις, жеља, воља; милост: Приче Сол. 8, 35; кѣмѣ хотѣніемъ егѣ, у свему што му је било по вољи; по *Данич.*: колико му год воља беше: III Цар. 9, 11; 2) γνώμη, на-

мера, жеља: Дел. 20, 3; 3) βολή, воља, одлука: Богор. воскр. гл. 6; 4) θέλημα, жеља, задовољство: Догм. гл. 4.

Хотѣти v. *imprf.* хотѣ, -щѣши, μέλλειν, θέλλειν, βούλεσθαι, хтети, желети: Мат. 2, 13. 18; Марк. 10, 33; Лук. 10, 22; Јов. 3, 8 и др.

Хотѣ *conj.*, премда: Стат. II ст. 14.

Хотѣ, -аи *part. praes. acl.* од хотѣти, θέλων, хотећи: Мат. 1, 19 и др.

Храборникъ < храсъникъ m. ἀγωνιστής, храбри војник, подвижник, борац: Ст. на Г. в. 3 на св. Георг.

Храмина f. 1) οἰκία, дом, кућа: Пс. 83, 4; Мат. 2, 11; 7, 26; хр. земнаа, ἐπίγειος, тело човечје: II Кор. 4, 1; нерѣкоткорина, ἀχειροποίητος, тело духовно које ћемо имати после васкрсења: II Кор. 5, 1; Јевр. 9, 11; 2) οἰκημα, тамница: Суд. 16, 21; IV Цар. 17, 4; Јер. 37, 4. 15. 21.

Храмъ m. 1) ναός, храм, црква: не въ рѣкотворенныхъ храмахъ живеть (Дел. 17, 24); не кѣте ли иже храмъ Бжій есте: I Кор. 3, 16. 17; 6, 19; Апок. 1, 19 sq.; 2) ἱερόν, храм незнабожачки: когини Артемиды (Дел. 19, 27); 3) οἶκος, кућа: не бы даиъ подкапати храма ижегоу (Мат. 24, 43); и въ храмъ не живаше: Лук. 8, 27; δῶμα, кућа: вѣзше на храмъ, попевши се на кућу (Лук. 5, 19); 4) храмъ наѣдѣиѣ, γαζοφυλάκιον, хазна Божја: Лук. 21, 1; храмъ ἱερδισалимскій, величанствени храм јудејски који је подигао цар Соломон по плановима цара

Давида на гори Моријаг у једанаестој години своје владавине. Састојао се из три одељења: Светиња над светињама, Светилиште и Притвор са три дворишта: за свештенике, за израиљћане и за незнабошце. У Светињи над светињама стајао је Ковчег завета осењен крилима херувима, у коме се чувале законске таблице, жезао Аронов и мана. У Светилишту је био кадиони олтар са десет столова за хлебове предложена и на свакоме столу по један свећњак. При уласку у храм стајала су два ступа од мједи: Јахин и Боаз. Око храма су биле собе за свештенике. У дворишту за свештенике подигнут је био жртвеник од кедрова дрвета, окована златом, а поред њега умиваоница која је почивала на дванаест волова од мједи. У унутрашњем дворишту Израиљћана, окруженом зградама са разним припадностима за богослужење, стајало је царско место. Спољашње двориште за језичнике опкољено је било каменим зидом. Постојао је овај храм 428 година, а разорен је од Навуходоносора 588 г. пре р. Хр. (Дјач.).

Хранииѣ < храниениѣ n. φυλακή, чување, стражарење, стража: положи Гди хранииѣ оустѣмъ моимъ (Пс. 140, 3).

Хранилице < хранилиште n. 1) φυλακτήριον (јевр. thephilim), то су биле дашчице, или комадићи пергаментa, које су носили стари Јевреји, нарочито фарисеји,

на челу или на левом рамену, и на којима су биле написане Божје заповести (II Мојс. 13, 16; V Мојс. 6, 8): разширљивъ же хранилици ѿкоѧ (Мат. 23, 5); 2) φυλακή, пристаниште, тамница: Апок. 18, 2; 3) складиште имања, житница: Јер. 50, 6; 3) хранилище ѿкрокищное, γαζοφυλάκιον, хазна Божја: Марк. 12, 41. 43; 4) χρ. ѿкощное, ἐπωροφυλάκιον, шатори и колибе где су се чували од лопова сазрели плодови, а правиле се од камења, те изгледале као неке развалине: положиши ἱερδισανιμъ ѿκω ѿкощное хранилище, направивше Ј. као развалине (Пс. 78, 2).

Хранило п. φυλακή, стража: Пс. 38, 2.

Хранитель м. 1) φυλακή, стража, тамница: Апок. 18, 2; 2) φύλαξ, чувар: аѣгѣмъ (Мол. англ. хран.).

Хранительнаѧ п. pl. φυλακτὰ, оно што чува, што штити од нечега: ѿ ѿтравъ (Ном. пр. 19); τὰ φυλακτῆρια, запис: Ном. пр. 196.

Хранити v. pf. -ню, -ниши, 1) φυλάσσειν, чувати: рай (I Мојс. 2, 15); ѿкой дворъ: Лук. 11, 21; 2) τηρεῖν, пазити; светковати: ἰδκκωτδ (Јов. 9, 16); 3) ἀπέχεσθαι, уздржавати се: ѿ блда (I Сол. 4, 3); -са, προσέχειν, φυλάσσειν, чувати се: Мат. 16, 12; Лук. 12, 15; II Петр. 3, 17.

Хрѣтъ < хрътъ м. νότος, леђа: кынѧ глѧцѧй, увек згурена, погнута: Рим. 11, 10; положиши ѧ хрѣтъ, обратићеш их у бекство: Пс. 20, 13; и крагѡкъ моихъ далъ ми еси хрѣтъ, окрепуо си мени леђа непријатеља

мојих: Пс. 17, 40; на хрѣтъ моимъ дѣлаша грѣшници, за леђима мојим чинили су зло грѣшници: Пс. 128, 3.

Хрѣстіановглаголникъ м. κατήγορος, тужилац, нападач хришћана: Ст. на блаж. у Нед. св. от. 11 окт.

Хрѣстѡимнитый З. χριστῶνυμος, који има Христово име: Ст. на св. прор. Ил.; Кан. у суб. I седм. В. п. п. 3 т. 1.

Хрѣстѡлюбивый З. φιλόχριστος, који воли Христа: Служ.

Хромый З. χωλός, хром: хромѧи и ѿкпѧи (II Цар. 5, 6. 8), под ѧима се разумеју незнабожачки богови, идоли (Дјач.).

Хрѣсолѣдъ м. χρυσόλιθος, топаз, драги камен жуто-зелене боје: II Мојс. 28, 20; 39, 11; Апок. 21, 20.

Хрѣсопрасъ м. χρυσόπρασος, драги камен светло-зелене боје која се прелива у жућкасту и као цимет боју: Апок. 21, 20 (Гилъ.).

Хѣдогласный < хѡдогласный З. ἐχρόφωνος, који има слаб глас, спор језик: II Мојс. 4, 10; 6, 30.

Хѣдогъ < хждогъ З. ἐπιστήμων, искусан, паметан: Јак. 3, 13.

Хѣдожество < хждожество м. 1) τέχνη, уметност, занат: зѧмно (Сјед. 2 на св. влмч. Пант.); 2) ἐπιστήμη, разумевање, знање, вѣстина: дѧшкѡно (Ст. на хвал. у Нед. св. от. 11 окт.).

Хѣдожникъ < хждожникъ м. τεχνίτης, вѣштѧк, уметник, мајстор: Дел. 19, 38; Јевр. 11, 10.

Хѣдожникѣ < хждожникѣ adv. τέχνη, уметнички, мајсторски: Дел. 17, 29.

Хѣдородный < хоѣдородънъ 3. ἀγε-
νῆς, нискога рода, незнатан: I
Кор. 1, 28.

Хѣдъ, -ый < хоѣдъ 3. 1) ῥυπαρός,
прълав; рѣав: къ хѣдѣ одѣждѣ
(Як. 2, 2); 2) ἐλάχιστος, мање
важан, мањи: ѣднѣ (I Кор. 6,
2); 3) πτωχός, бедан, лош: стѣхн
(Гал. 4, 9).

Хѣдѣйшій 3. sup. од хѣдѣй, ὑστερῶν,
најхуѣи: I Кор. 12, 24.

Хѣждшій 3. comp. од хѣдѣй, ἐλάσ-
σων, рѣавији: Јов. 2, 10; ἥττων,
гори: I Кор. 11, 17.

Хѣла < хоѣла f. 1) βλασφημία, ху-
љење: Мат. 15, 19; на дѣ-
дѣ: Мат. 12, 31; хѣла8 (хѣла8)
глаголати, βλασφημεῖν, хулити:
Мат. 26, 65; Марк. 2, 7; Лук.
5, 21; Апок. 2, 9; 2) λοιδορία,
ружење, погрда: I Тим. 5, 14;

3) κατηγορία, тужба: I Тим.
5, 19.

Хѣленіи < хоѣленіи n. βλασφημία,
хуљење: Кол. 3, 8.

Хѣлѣти v. impf. -хѣлю, -лиши, βλασ-
φημεῖν, хулити, зло говорити,
опадати: Мат. 9, 3; Лук. 22, 65;
Дел. 13, 45; II Петр. 2, 10.

Хѣлѣникъ m. βλάσφημος, који хули
Бога, богохулник: II Мак. 9,
28; 10, 36; I Тим. 1, 13; II
Тим. 3, 2.

Хѣлѣный < хоѣлѣнъ 3. βλάσφημος,
богохулни: Дел. 6, 11; глаголы
хѣлѣныа глаголати на мѣсто стѣ,
хулити на свето место: Дел.
6, 13.

Хѣрх m. хѣрос, северозападни ве-
тар, северозапад: Дел. 27, 12;
2) певачки збор; 3) хѣры, уз-
вишено место у храму за пе-
вачки збор (Дјач.).

Ц

Ц, двадесетчетверто слово у цр-
квенослов. азбуци, зове се цы;
као цифра ѿ = 900.

Цади јевр., осамнаесто слово у
јеврејској азбуци: Плач Јер. 1,
18; 2, 18; 3, 52; 4, 18.

Цата f. 1) ὄβολος, грчки ситан ба-
крен новац: двадѣлатъ цатѣ дѣ-
драхма (II Мојс. 30, 13); съ ца-
тоу грека, са сребрним новцем:
I Цар. 2, 36; 2) δηνάριον, динар:
покажитѣ ми цатѣ (динарій): Лук.
20, 24.

Цѣлѣ f. плесан, буѣ. В. зацѣлѣый.

Цѣлѣтникъ m. λατῶν, цветни врт:
ко цѣлѣтницѣ пианій (Сл. сјед.
на св. Три Јер.); Кан. воскр.
гл. 8 п. 7 ирм.

Цѣлѣтовидный 3. који је као цвет:
докрѣдѣтель (Ст. на блаж. на св.
кн. Лаз.).

Цѣлѣтъ m. τὸ ἄνθος, цвет: мѣрны
(II Мојс. 30, 23); IV Мојс. 17,
8; 2) епитет Богородичин: Ак.
Бог. ик. 7; тракный: Як. 1, 10;
I Петр. 1, 24.

Цѣлѣница < цѣлѣница f. 1) αὐλός,
свака свирала, фрула: II Цар.
6, 5; Јер. 48, 36; 2) κηθάρα, вр-
ста харфе; свирала: когтрѣбимъ
дѣховною цѣлѣницею (Сл. на лит.
на Рожд. Бог.).

Цѣлѣбникъ < цѣлѣбникъ m. ἰαματι-
κός, који лечи болести, лекар:
Троп. св. влмч. Пантел.

Цѣлизна f. χέρσος, неузорана земля: Ос. 12, 11.

Цѣлити v. impf. -лю, -лиши, θεραπεύειν, лечити: Мат. 9, 35; Лук. 9, 11; -сѧ, θεραπεύεσθαι, лечити се: ѿ недѣгъ (Лук. 5, 15); Лук. 13, 14.

Цѣлованіе n. ἀσπασμός, поздрав: Мат. 23, 7; Марк. 12, 38 и др.; Богор. отп. гл. 4; Ак. Бог. ик. 3; целив: послѣднѣ (Ст. у Ч. погр.)

Цѣловати v. impf. -лю, -лиши, 1) ἀσπάζεσθαι, поздравляти: Єлїиакъ (Лук. 10, 4); 2) φιλεῖν, целивати: Ісда... пристѣпи ко Іисоки цѣловати єго (Лук. 22, 47); цѣлѣйте мѧ послѣднимъ цѣловомъ: Ст. сл. у Ч. погр.; 3) ἀποτάσσειν, опростити се с некимъ: цѣловакъ кратію ѿплы къ Єврію (Дел. 18, 18).

Цѣломѣдринный < цѣломѣдрнь 3. σώφρων, умеренъ, непорочан, трезвен, чист, паметан: Тит 1, 8; 2, 2. 5. 2021

Цѣломѣдриннѣ < цѣломѣдрнь adv. в. цѣломѣдринно: Прем. Сол. 9, 11.

Цѣломѣдринно < цѣломѣдрнь adv. σωφρόνως, умерено, трезвено, чисто: Тит 2, 12. 2020

Цѣломѣдрити < цѣломѣдрити v. pf. -дрю, -дриши, σωφρονίζειν, уразумѣвати, поправляти, учити: Тит 2, 4; -сѧ, опаметити се, постати мудар: І Петр. 4, 7.

Цѣломѣдріе < цѣломѣдріе n. 1) σωφροσύνη, мудрост, разборитост, непорочност, чистота, поштеніе: І Тим. 2, 9; невиност, чедност: Мол. св. Јефр. сир.; Син. на В. пон.; 2) σωφρονισμός, уздржливост: ІІ Тим. 1, 7.

Цѣломѣдрствовати < цѣломѣдрствovati v. impf. -ствѣю, -ши, σωφρονεῖν, бити скроман, стидлив, поштен: ІІ Кор. 5, 13; Тит 2, 6.

Цѣломѣдръ < цѣломѣдръ 3. в. цѣломѣдринный: І Тим. 3, 2.

Цѣлость f. ὁλοκληρία, целина, потпуност, здравље: Ис. 1, 6; и-цельење: Дел. 3, 16.

Цѣлѧ, -ый 3. 1) ὅλος, цео, сав: лѣто цѣло (Дел. 11, 26); ὁλοκληρος, потпут, неоштеѣн: ка-минѣ цѣло по законѣ (І Мак. 4, 47); 2) ὑγιής, здрав: хоцши ли цѣлѧ быти; (Јов. 5, 6. 11. 15); 3) ἀκέραιος, наиван, безазлен: и цѣли мѧко голдѣи (Мат. 10, 16).

Цѣлкѧ f. ἰασις, оздрављење, и-цельење: Наум 3, 19.

Цѣна f. 1) τιμή, цена, плата: цѣна крокѣ (Мат. 27, 6); 2) χρῆμα, новац: продакъ приниц цѣнѣ (Дел. 4, 37); 3) κεφάλαιον, свота новаца: азъ многоу цѣною... ста-жихъ (Дел. 22, 28).

Цѣнити v. pf. -ню, -ниши, τιμήσασθαι, оцѣнити, (процѣнити: Мат. 27, 9; -сѧ, πωλεῖσθαι, продавати се: не дѣѣ ли птѣицы цѣнѧт-сѧ... (Мат. 10, 29); Лук. 12, 6.

Ч

Ч двадесетпето слово у црквено-слов. азбуци, зове се червъ; као цифра Ч = 90.

Чѧдо < чадо m. τέκνον, чедо, дете, син: І Цар. 3, 16; 24, 17; 26, 17; ІІІ Цар. 17, 15; младиѣ:

- Мат. 9, 2; духовни син: I Кор. 4, 17; I Тим 1, 2 и др.
- Чадолюбенца < чадолюбенца f. φιλότεχνος, која воли децу: Тит 2, 4.
- Чадоненавистникъ < чадоненавистникъ m. μισοτέχνος, који мрзи децу: Ном. пр. 129.
- Чадородиѣ n. τεχνουργία, рађање деце: I Тим. 2, 15.
- Чадотворниѣ n. παιδοποιία, рађање деце: Мол. у Ч. венч.
- Чадотворити v. pf. -творю, -риши, παιδοποιεῖν, производити децу, рађати: њны и дщери (Јер. 29, 6).
- Чадце < чадце n. τεχνίον, детенце: Јов. 13, 33; I Јов. 2, 1; Гал. 4, 19.
- Чарованиѣ n. φαρμακεία, врачање: II Мојс. 7, 11; γοητεία, чаролија, опсена: Ном. пр. 14.
- Чаровати v. impf. -рѣю, -рѣши, γοητεύειν, врачати, чарати: Ном. пр. 16.
- Чаровникъ < чаровникъ m. γόης, врачар: Ном. пр. 14.
- Чародѣи m. φαρμακός, врачар: V Мојс. 18, 11; Апок. 22, 15; γόης, бајач, врач; варалица: II Тим. 3, 13; Ном. пр. 13 и 14.
- Чародѣйствовати v. impf. -ствѣю, -ши, φαρμακεύειν, чарати, врачати: Апок. 21, 8; γοητεύειν, бајати: въ кѣрю, εἰς ζάλας: Ном. пр. 13.
- Чародѣниѣ n. περίεργος, чарање, гатање: Дел. 19, 19; φαρμακεία, врачање: Гал. 5, 2.
- Чаръ m. φαρμακία, чар, маѣија, чин: Ис. 47, 12; чары ткорѣиѣ, φαρμακεύς, врачар: Апок. 21, 8.
- Частиначальство n. μεριдарχία, начелство над једним делом народа: II Јездр. 1, 11.

- Часть < часть f. 1) μέρος, а) део: части лисовѣмъ сѣдѣтъ, пашѣ у део лисицама (Пс. 62, 11); Екл. 2, 10; слава часть, добар део: Лук. 10, 42; часть илиѣниѣ: Лук. 15, 12; б) комад: рыбы печены часть (Лук. 24, 42); в) удео, учешѣ: не имаша части го мною (Јов. 13, 8); г) уд: тѣло... не имый нѣкѣи части тѣмны (Лук. 11, 36); д) крај, покрајина: части Македонѣи (Дел. 16, 12); 2) ὑπόστασις, fundamentum, подлога, основа; твердо поуздање, уверенность: къ части ѣи похваляниѣ (II Кор. 9, 4) = похвалявши се с таким увереношѣу, > у тој хвали« (Вук); къ ѣи части похвалы (II Кор. 11, 17) — при таком поуздању на похвалу, > у овој струци хвале« (Вук).
- Частѣ < частво adv. συχνά, често: Лук. 5, 33; συχνότερον: Дел. 24, 26.
- Чаща < чашта f. δασύς, честа, цбун, луг, шумарак: Богъ ѿ юга прїидетъ, и скатыи изъ горы пришегнанныѣ чащи — из сеновитога шумарка на гори (Авак. 3, 3); Кан. Цвет. и Бож. п. 4 ирм.
- Чащный < чащный 3. ἀλοώδης, који има много грана, гранат: дреко (IV Цар. 17, 10).
- Чашниѣ < чащниѣ n. προσδοκία, чекање, нада, узданица: и той (т. ј. Спаситель) чашниѣ мзыкѣкѣ (I Мојс. 49, 10); Лук. 21, 26; Дел. 12, 11; ἀποκαραδοκία, очекивање: Рим. 8, 19; ἐκδοχή, ишчекивање: Јевр. 10, 27; Ст. на блаж. богор. у Нед. св. праот.; Ст. на лит. на Божиѣ.
- Чашти < чапати v. impf. чаю, чаши, 1) προσδέχεσθαι, чекати, ишче-

кивати: или много чаемъ (Мат. 11, 3; Лук. 7, 19); кыновленіа чаше: Рим. 8, 23; 2) ἐλπίζειν, надати се од некога нечему: аще взанимъ даєте, ѿ нихже чаете копрѣати (Лук. 6, 34); -са, прос-дохеѣν, ишчекивати се: мѣω дождѣ κτῆσανтє μοι (V Мојс. 32, 2).

Чванецъ < чваньць т. χαμφάκις, кр-чаг: елѣа (III Цар. 17, 14).

Чванъ т. βάτος, мера за течност, око 36 литара (Сенц): елѣа до ста чванѡвъ (I Јездр. 7, 22); 2) ξέστης, sextarius, мера за течност и сухе ствари, шести део римскога congius-а, отприлике 0.547 литре (Сенц); жбан (Вук): Марк. 7, 4. 8.

Человѣколюбствовать < чловѣколюб-ствовать v. impf. -ствѣю, -ши, φιλανθρωπεῖν, волети људе: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.; Мол. јут. 6.

Чепочка < чепъчка f. ἐμπλόκιον, лан-чић, копча: II Мојс. 28, 25.

Чепъ f. ἀλυσιδωτόν, ланац: златѣа (II Мојс. 28, 24; IV Мојс. 31, 50).

Червень < чръвень f. κόκκιον, сви-ла тамно-црвене боје, скерлет: Апок. 18, 12.

Червѣй, -іа < чръвѣй т. σκώλυξ, црв: свѣдѣ черкѣемъ (Ст. на хвал. у суб. месоп.).

Червленицъ < чръвленьць т. μίλτος, пурпур, црвенило: Јер. 22, 14.

Червленица < чръвленица f. κόκκινον, хаљина начињена од пурпурне материје, порфира: II Мојс. 25, 4; II Цар. 2, 14; Апок. 17, 4; 18, 16; Кан. св. Андр. крит. п. 8 т. богор.; Сл. на хвал. св. влмч. Прок.; ἀλουργίς, гримиз-на хаљина: Кан. у Нед. свих св. п. 6 т. 3.

Червленичный < чръвлєннѣнь 3. πορφυροῦς, пурпуран, скерлетан: Јест. 1, 6.

Червлєноватиса < чръвлєноватиса v. impf. -нѣюса, -ишиса, πυρράζειν, црвенити се као ватра: III Мојс. 13, 49.

Червлєнъ, -ый < чръвлєнь 3. ἐρυθρός, рѹмен, црвен: риза (Ис. 63, 1); κόκκινος, скерлетан: хаљинѣа (Мат. 27, 28); ἐρυθρός, црвен: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.; βεβαμμένος, обојадисан: кровію (Апок. 19, 13).

Червлєнь < чръвлєнь f. κόκκινον, цр-вена мрља, пега: I Мојс. 38, 30.

Червь, -а < чръвь т. 1) σκώληξ, црв: Марк. 9, 48; 2) σῆς, мо-љац: Мат. 6, 19. 20.

Черпѣкожный < чръпѣкожнь 3. ὀστρα-κόδερμος, који има кожу као цреп (корњача): Ном. пр. 223.

Черминъ, -ый < чръмьнь 3. πυρράκις, црвен: I Мојс. 25, 25; I Цар. 16, 12; πυρρός, црвен као ватра: смій (Апок. 12, 3); ἐρυθρός, цр-венкаст: II Мојс. 10, 19; 13, 18; чермное море, ἐρυθρὴ θάλασσα, цр-вено море (међу Египтом и Ара-вијом): Дел. 7, 36; Јевр. 11, 29; Догм. гл. 5; мора черминю пѣ-чинѣ, θάλασσης τὸ ἐρυθραῖον πέ-λαγος: Кан. воскр. гл. 4 п. 1 ирм.

Чермноватиса < чръмьноватиса v. impf. -мнѣюса, -ишиса, πυρράζειν, црвенити се као ватра: Мат. 16, 2. 3.

Черничество < чръньчѣство п. τὰ μοναχικά, монаштво: Прол.

Черничествовати < чръньчѣствовать v. impf. -ствѣю, -ствѣиши, бити мо-нах, проводить монашки жи-вот: Прол.

Чернило < ѹрѣнило п. μέλαν, црнило: II Јов. 1, 12; III Јов. 1, 13; II Кор. 3, 3.

Черничѣ < ѹрѣничиѣ п. συχαμινός, шумска дивља смоква: III Цар. 10, 27; Пс. 77, 47; Ис. 9, 10.

Чернота < ѹрѣнота f. ἀμαυρότης, мрак: Кан. Возн. п. 9 т. 4 богор.

Чернѣха < ѹрѣнѣха f. μελάνθιον, врста дивльег граха; грахор: Ис. 28, 25.

Черный < ѹрѣнь 3. μέλας, црни: Мат. 5, 36.

Черпати < ѹрѣпати v. impf. -паю, -иши и -паю, -паиши, κραννύναι, прпсти, захватати: Апок. 18, 6.

Черствый < ѹрѣствъ 3. ὀλοσφύρητος, тврд, стврднут: проифоры (Уч. изв.).

Черта < ѹрѣта f. κεραία, црта, кука, титла: Мат. 5, 18; Лук. 16, 17.

Чертогъ < ѹрѣтогъ m. 1) ταμείον, ложница, брачна соба: мкѡ женихъ иѡходѡй ѡ чертога иѡегѡ (Пс. 18, 6); 2) νυμφών, ложница за младенце: чертогъ тѡей виждѡ... (Свѣт. на В. пон.); Троп. у Послед. прич.; 3) ἡ παστάς, -άδος, стан, палата, двор: нѣный (Ст. на хвал. у Нед. мес.); мкѡ ѡ чертога произшедъ: Ст. воскр. на хвал. гл. 1; Ст. 4 Пасхе.

Чешати v. impf. чешѡ, -иши; 1) κνήθειν, чешати, чешляти; сврбити: чешени сѡдохомъ, које сврби уxo (II Тим. 4, 3); 2) συλλέγειν, сабирати, брати: не ѡ терніѡ ко чешѡтъ сѡмѡкѡ (Лук. 6, 44).

Чествованіе < ѹствѡваніе п. σεβασμα, поштовање; светиња: Дел. 17, 23.

Честинъ, -ный < ѹствѣнь 3. 1) σεμνός, частан, поштен: старцемъ...

кѡти честнымъ (Тит 2, 2); 2) κόσμος, уредан, чедан: иѡкопѡ кѡти чѣтнѡ (I Тим. 3, 2); 3) τίμιος, поштован: законодѣтель чѣтенъ кѣмъ людемъ (Дел. 5, 34); 4) ἐντιμος, драг, мио: иже кѣ емѡ чѣтенъ (Лук. 7, 2).

Чести < ѹнѣсти v. impf. чѣѡ, чѣиши, 1) ἀριθμεῖν, бројати; 2) ἀναγνώσκειν, читати: Мат. 12, 5. 15; Марк. 13, 14 и др.; -сѡ, ἀναγινώσκειν, бити читан: II Кор. 3, 15.

Честивый < ѹствѣнь 3. σεβόμενος, побожан: Дел. 13, 43. 50.

Чистнота < ѹствѣнота f. σεμνότης, светост, достојанство, поштење: Тит 2, 7.

Чистнѣ < ѹствѣнь adv. ἐντίμως, часно, поштено: IV Мојс. 22, 17.

Чистнѣе сопр. од чистнѣ, ἐντιμότερως, часније вредније, угледније: Лук. 14, 8.

Чистиѡ < ѹствѣно adv. ἐνδόξως, часно, славно: I Мак. 11, 60.

Чѣсть < чѣсть f. 1) τιμή, част: дрѣгъ дрѣга кольши тѡраше (Рим. 12, 10); емѡже чѣтъ, чѣтъ: Рим. 13, 7; Кол. 2, 23; поштовање: I Петр. 3, 7; 2) τιμότης, изобиље, богатство: ѡкогатишѡ... ѡ чѣти еѡ (Апок. 18, 19).

Чѣвѣрица f. τετράς, чѣвѣрица, чѣвѣртник: Дел. 12, 4.

Чѣвѣрицню adv. τετραπλοῦν, чѣвѣроструко: Лук. 19, 8.

Чѣвѣроѡластѡвати v. impf. -ствѣю, -иши, τεταρχεῖν, управљати чѣвѣртим делом царства, бити чѣвѣроѡласник: Лук. 3, 1.

Чѣвѣроѡѣбѣ < чѣвѣроѡѣбо adv. τετραπλῶς, на чѣтири угла: III Цар. 6, 33.

Четверодневникъ 3. τεταρταῖος, који је четири дана на неком месту (у гробу): Јов. 11, 39.

Четверочастникъ < четверочастникъ 3. τετραμερής, раздѣлен на четири дела: коникто (II Мак. 8, 21).

Четвертовластникъ т. τετράρχης, владалац над четвртим делом царства: Ирмдъ (Мат. 14, 1; Лук. 3, 19; 9, 7; Дел. 13, 1).

Четїй 3. који служи, који је одређен за читање: ч. минїй, минеї у коме се налазе животи светих (Дјач.).

Чѣтки (чотки) рl. рус., бројанице; в. вѣрвица: Ном. пр. 87.

Чешѡ < чешоуа f. λεπὶς, љуска: I Мојс. 11, 9; крљупт: Дел. 19, 18.

Чинити v. pf. -ню, -ниши, ἀνατάξωμαι, састављати, описивати: покрѣтъ (Лук. 1, 1).

Чиноначалїе < чиноначальїе п. ταξι-αρχία, вођство: аггѡвкъ (Богор. отп. гл. 1); аггѡвкъ и челоуѣкъ: Кан. воскр. гл. 8 п. 9 ирм.; кзплотныхъ: Мол. 3 по прич.; таууатауухъ, заповедништво једнога одељења војске: оумноѡ (Стат. II ст. 112).

Чиноначальникъ < чиноначальникъ т. ταξιάρχης, вођа, војвода, први чиновник, начеоник у служби: Ст. на Г. в. на Усп. Бог.; Троп. св. арх. Мих.

Чиноположенїе п. διατάξις, устав, ред по коме се врши неки обред или служба: Јез. 43, 10.

Чинорасположенїе 3. ἐρριζομένος, распоређен по извесном реду: Јез. 42, 3.

Чинъ т. 1) τάξις, а) поредак, ред: ксl... по чинѡ да кыкають (I Кор. 14, 40); къ чинѡ чреды ксоеа: Лук.

1, 8; б) облик: посланїе моленїа чинъ нмѡщїе (II Мак. 9, 18); в) чин, званїе, достојанство: по чинѡ Мелхїедекѡвѡ (Јевр. 5, 6, 10); ксѡхѡ къ чинѡ ксоемъ (II Јездр. 1, 15); г) стање, место: Вознесїа тл кидѣкши црковъ на крстѣ солнцѣ праведноѡ ста къ чинѡ ксоемъ.. = угледавши Тебе, праведно сунце, на крсту, црква се зауставила на месту своме т. ј. смутила се (Кан. воскр. гл. 4 п. 4 ирм.; 2) таууа, а) врста, ред: кїйждѡ же ко ксоемъ чинѡ (I Кор. 15, 23); б) чета: аггѡлїкшїи нмвїдїмш дорѣношїи чиншїи, којега невидѣиво носе на копѣшїи анѣлске чете (Херув).

Числїти v. impf. -шаю, -слиши, ἀριθμεῖν, бројити, прибројавати: Кан. у Ч. погр. млад. п. 9 Сл.

Число п. ἀριθμός, број: плодѡвъ (III Мојс. 25, 16); II Цар. 21, 20; Лук. 22, 3; Дел. 4, 4.

Чистѡлѡпш adv. ἀγνοπρелῶς, чисто, непорочно: Троп. 2 после Свјет. у Нед. сир.

Чистѡта f. 1) καθαρότης, чистѡта: плѡтїа (Јевр. 9, 13); 2) ἀγνεῖα, непорочноѡ, чедноѡ, невиноѡ: IV Мојс. 6, 2; шкразъ ксди кѣрнымъ... чистѡтоѡ: I Тим. 4, 12; 3) σεμнότης, светѡст: поживемъ ко ксѡвомъ блгочїтїи н чистѡтѣ (I Тим. 2, 2).

Чистѡтншй < чистѡтншй 3. καθαρός, чист: Кан. воскр. гл. 7 п. 8 богор.

Чистъ, -мш 3. 1) καθαρός, чист: IV Мојс. 19, 9; ирдцемъ: Мат. 5, 8; 2) ἄγνός, непорочан: житїе (I Петр. 3, 2); дѣкѡ чїстѡ прѣдстѡлшїи Хрїстоки: II Кор. 11, 2;

3) σερνός, частан, свет: διάκονος, такожде чистый (I Тим. 3, 8).

Членовным pl. t. μέλαι, чельусти: лъкъвъ сокръшникъ есть Гдѣ (Пс. 57, 7); ижеже львициа: Иоиль 1, 6; ижеже гвѣико: Приче Сол. 30, 14.

Членъ m. ἄρμος, члан: Евр. 4, 12,

Чрѣвнъ < чръвнъ 3. τοῦ γαστροῦ, утробан: плодъ чрѣвна (Степ. гл. 3 ант. 2 и гл. 7 ант. 2).

Чрѣво < чръво n. 1) γαστήρ, материца, утроба: σπέρμα и мѣси ко чрѣкѣ (Мат. 1, 18); Мат. 19, 12; Лук. 1, 15, 31. 41—44 и др.; 2) κοιλία, трбух: ижеже ко кѣ Іоанн ко чрѣкѣ китокѣ (Мат. 12, 40); желудка: жѣлаше насытити чрѣво свое ѿ рожець (Лук. 15, 16); 3) νεφρός, бубрег: чрѣвна (Мол. св. Јов. Злат. у Послед. прич.).

Чрѣвокашникъ m. ἐγγαστρίμυθος, који врача из трбуха не отварајући уста: III Мојс. 20, 27.

Чрѣвокашникъ n. 1) δυσενтеріα, пролив, срдобоља: Син. у пет. Светле седм.; 2) σπέρφος, тробоља: Прем. Сир. 31, 23.

Чрѣвокашнъ n. γαστριμαγία, прождрљивост, обједање, пировање: Ч. испов.

Чрѣвокашникъ < чръвокашникъ m. в. чрѣвокашникъ: Ис. 8, 19.

Чрѣвокашничество < чръвокашничество n. ἐγγαστρίμυθος, гатање, врачање из трбуха; дух врачарски (Данич.): I Цар. 28, 18.

Чрѣвоносити v. imperf. -шѣ, -шиши, γαστροφореῖν, у утробѣ носити: Ст. богор. на Г. в. на св. Ник.

Чрѣвоношникъ n. κοφορία, плод у утробѣ: Кан. воскр. гл. 4 п. 9 ирм.; кѣрма, трудноћа: Ном. пр. 70.

Чрѣвогодѣ < чръвогодѣ n. ἀσωτία, сластолюбивост, облапорност (Вост.).

Чреда < чръда f. ἐφημερία, ред: раздѣли ѿхъ Давидъ на чреды (I Парал. 23, 6); и по чредамъ ижеже жрѣтъ: II Парал. 13, 11; чредѣ ижеже ижеже и лѣтъ: II Парал. 31, 2; Лук. 1, 5. 8.

Чрѣвсезительный 3. διὰ βίου ὄλου, доживотан: козлежаніе (Ном. пр. 13).

Чрезъ < чръзъ ргаер. διὰ, кроз, преко: I Петр. 1, 5; Евр. 2, 15.

Чрепина < чръпина f. в. чрепъ: Прол.

Чрепный < чръпный 3. δοτρακώδης, глиненіи: гора (Суд. 1, 35).

Чрепъ < чръпъ m. δοτρακον, чреп: Ис. 30, 14; πλίνθος, опека, черпикъ: Ис. 65, 3.

Чресла < чръсла pl. t., ὀσφύες, lumbi, бедра, бокови: I Мојс. 12, 35; 35, 11; III Мојс. 3, 9; Мат. 3, 4; Марк. 1, 6; Лук. 12, 34; Ст. на Г. в. 3 на Рожд. св. Јов. Прет.; Ст. на блаж. на Усп. Бог.; πλευраί, бедра: ѿнъ твоѣ иже изыде изъ чреслъ твоихъ (III Цар. 8, 19); чресла мѣлѣтъ, ѿ ὀσφύος τῆς Μωαβίτιδος, војници Моавски: Ис. 15, 4.

Чресленникъ < чръслѣнникъ m. περιζωμα, појас: Јер. 13, 1.

Чресмина < чръсмина f. (нема у грчком тексту) ilex, цер, храст, Steineiche (Žerica): Дан. 13, 58.

Чтѣніе < чтьеніе n. ἀνάγνωσις, читање: Дел. 13, 15.

Чтилицѣ < чтьлици n. σεβασμα, светиња: Дан. 14, 27; II Сол. 2, 4.

Чтити < чтьити v. imperf. чтѣ, чтѣши, 1) τιμᾶν, поштовати: чтѣ отца и матери (Мат. 15, 4; 19, 19; Марк. 7, 10; Лук. 18, 20; Еф. 6, 2); 2) σεβᾶσθαι, бити по-

- (Пс. 2, 1; Дел. 4, 25); Кан. Бож. п. 9 прип. 2; беснити, горопадити се, дизати се: Кан. Нед. цвет. п. 9 на Сл.
- Шкениѣ** < шкениѣ п. *ῥασημα*, шивене, ткање: II Мојс. 36, 7.
- Шкениѣ** 3. part. praet. pass. од шити, *ῥαπτός*, шивен: Јов. 19, 23.
- Шедъ**, -ши, -ше < шѣдъ; шѣдый; шѣдшій 3. part. praet. act. I од ити, *πορεύθεις, ἔλθων*, ишавши, који је ишао: Мат. 2, 8 squ.; Марк. 1, 44 squ. и др.
- Шѣлкъ** м. (руски: шёлкъ), *σηρικός*, свила: Апок. 18, 12.
- Шѣлъ** < шѣлъ, шла, шло, part. praet. act. II од ити.
- Шѣпотливый** < шѣпѣтъливъ 3. *ψιθυρίζων*, који потајно оговара некога: Прем. Сир. 21, 31.
- Шѣпотникъ** < шѣпѣтъникъ м. *ψιθυριστής*, дошаптавало, клеветник, опадач: Прем. Сир. 5, 16; Рим. 1, 30.
- Шѣпта** f. *ψιθυρισμός*, дошаптавање, опадање: Екл. 10, 11.
- Шѣптаніѣ** < шѣпѣтаниѣ л. в. шѣпта: II Кор. 12, 20.
- Шѣптати** < шѣпѣтати v. imperf. шѣпчѣ, -чиши, *ψιθυρίζειν*, шаптати: Пс. 40, 8.
- Шѣршѣнь** м. *σφηρία*, оса, стршљен: II Мојс. 23, 28; V Мојс. 7, 20.
- Шѣствіѣ** < шѣстваніѣ п. *πορεία*, пут: Лук. 13, 22; путовање: II Кор. 11, 26; Ст. на Г. в. у V Нед. В. п.; шѣствіѣ творити, путовати: II Мак. 3, 8.
- Шѣствовати** < шѣствовати v. imperf. -ствѣю, -иши, *διοδεύειν*, ићи, путовати: Ст. по пол. на св. кн. Лаз.
- Шинъ** јевр., двадесетпрво слово у јеврејској азбуци: Пл. Јер. 1, 21; 2, 21; 3, 61; 4, 21.
- Шипицъ** < шипѣць м. *ῥόδιον*, дивља ружа: V Мојс. 8, 8.
- Шипковый** < шипѣковъ 3. *τῶν ῥόδων*, од шипка, од руже: цвѣтъ (Прем. Сол. 2, 8); шадъ: Прем. Сир. 24, 15.
- Шипокъ** < шипѣкъ м. 1) *ῥοῶ*, шипак (воѣка): II Мојс. 28, 33; IV Мојс. 13, 24; Јоил 1, 12; шадъ шипковъ: П. н. п. 4, 13; 2) *ῥόδον*, ружа: цвѣтъ шипковъ (Прем. Сир. 50, 8); гласъ твою мѣш шипокъ *ῥοδινῆς*: Конд. св. Јов. Прет.
- Шипчанъ** < шипѣчанъ 3. *ἐν ῥοῶ*, гранат: цвѣтъ (Јез. 19, 10).
- Широта** f. *πλάτος*, ширина; по *Данич.* зглавак: *στιгна* *Ἰακωβλα* (I Мојс. 32, 25).
- Ширшій** 3. compar. од широкъ 3. *πλάτύτερος*, шири: ширшаа некеъ, шира од неба (Бог. воскр. гл. 1).
- Шіа** < шина f. *τράχηλος*, шија, врат: *ωκείσας δέ τινα* за шін ихъ (I Мак. 1, 61); II Мак. 4, 7.
- Шлемъ** < шѣлъмъ м. *περικεφαλαία*, кацига: Еф. 6, 17; I Сол. 5, 8.
- Шолкъ** м. рус., свила: Ч. испов.
- Шѣйца** < шѣйца f. *ἡ ἀριστερά*, левица: Приче Сол. 3, 16; Мат. 6, 3.
- Шѣй** < шѣй 3. *ἀριστερός, εὐώνυμος*, леви: II Кор. 6, 7; Апок. 10, 2.
- Шѣмный** < шѣмънь 3. *κραυγῶν*, пијан: Ис. 24, 20.
- Шѣмѣти** < шѣмѣти v. imperf. -мѣю, -миши, *ῥηγεῖν*, шумити, јечати: градъ шѣмѣць (III Цар. 1, 41).
- Шѣмъ** < шѣмъ м. 1) *ῥῆος*, звук, хука, хујање: *морскій* (Лук. 21, 25); съ неке: Дел. 2, 2; 2) *φωνή*, глас: *жировный* (Апок. 18, 22); *бѣсть шѣмъ...*: Ст. на хвал. Дух.

Щ

Щ двадесетдевето слово у црквенослов. азбуци, зове се ща.

Щадѣніи < штадѣніи п. δέησις, штедливост, молба, жалост: Прем. Сол. 12, 20.

Щадѣти < штадѣти v. imperf. щадѣш, -диши, φείδεσθαι, штедети, жалити: Дел. 20, 29; I Кор. 7, 28; II Кор. 1, 23; 12, 6; κτῆχῃ щадѣй: Ч. венч. двобрач.

Щастіе п. τύχη, случај, усуд, судба: Ном. пр. 23.

Щедрити < штедрити v. pf. -дрю, -дриши, οἰκτιρεῖν, умилоствити, пожалити: II Мојс. 33, 19; Пс. 36, 21; 101, 14. 15; миловати: Пс. 102, 13.

Щедрота < штедрота f. οἰκτιρμός, сажальење: Пс. 105. 46; милосрђе: Рим. 12, 1; II Кор. 1, 3; Кол. 3, 12.

Щедротство < штедротство п. в. щедрота: Сл. на лит. на Благов.

Щедръ, -ый < штедръ 3. οἰκτιρμων, милосрдан: Пс. 144, 8; Як. 5, 11; Конд. у Нед. блуд. с.; συμπαθής, милостив, који има сачешће према другоме (Дјач.).

Щербъ < штрѣбъ 3. mancus, сакат, кѣаст; крѣ (Микл.).

Щенѣ < штена п. σκύριος, штене: сѣкръ гѣна вземши щенѣ коѣ (Прол.).

Щитицѣ < штитицѣ m. ἀσπίδιον, мали штит: II Мојс. 28, 13.

Щитникъ < штитникъ m. πελταστής, оклопник: II Пар. 14, 8.

Щитопродавецъ m. ῥωποπώλης, трговац штитовима: Нејем. 3, 32.

Щитъ < штитъ m. θυρεός, штит: Еф. 6, 16.

Щогла f. ἰστός, катарка, јарбол: Ис. 33, 23.

Щѣдо < штоѣдо п. чудовиште: III Јездр. 5, 8.

Щѣкъ < штоѣкъ m. ψόφος, шум, звек, прасак, бука: Мин. 24 нов.

Ѣ

Ѣ тридесетдруго слово у црквенослов. азбуци, зове се ѣть.

Ѣздѣніи п. ἱπποσία, вожња, путовање: Авак. 3, 8.

Ѣздити v. imperf. ѣждѣ, ѣздиши,

ἐπιβαίνειν, возити се: IV Мојс. 22, 30.

Ѣхати, ѣдѣ, ѣдиши, ἀναβαίνειν, путовати, возити се; јахати: и конника ѣдѣши (Наум 3, 3).

Ю

Ю 1) тридесетређе слово у црквенослов. азбуци, зове се юсъ;

2) ю pron. pers. acc. sing. од она.

Югъ m. νότος, 1) југ: Лук. 13, 29; Апок. 21, 13; 2) јужни ветар:

Пс. 77, 26; югъ кѣюшь: Лук. 12, 55; дхнѣкшѣ югѣ: Дел. 27, 13; югъ кѣющии глѣзми, радостію пожинѣтъ (Пс. 125, 5; Степ. гл. 3 ант. 1); кѣ югъ кѣай кѣорѣи поист-

ныа го лезами = који сеје у време јужног (топлог) ветра т. ј. у време невоља... (Степ. гл. 7 ант. 1).

Юдолиѣ < ѡдлинѣ п. φάραγξ, долина, јама, јаз, понор: Варух 5, 7.

Юдољ < ждољ f. κοιλάς, долина: гланиа (I Мојс. 14, 3); V Мојс. 3, 29; плачевнаа: Пс. 83, 7; ко оудоли Терекїнда: I Цар. 17, 2; νάπη, увала: V Мојс. 3, 29.

Южика < ѡжника f. συγγενής, рођак, рођака: Лук. 1, 36; Јов. 18, 26.

Южскїй < южскъ з. τοῦ νότου, јужни: царица южикаа (Мат. 12, 42; Лук. 11, 31).

Южскъ з. в. южскїй: дщи царя южика (Дан. 11, 6).

Юза < ѡза f. δεσμός, свежа: Лук. 13, 16; юзы, окови: Дел. 16, 26. В. оуза.

Юзникъ < жьзникъ m. δεσμός, су-жањ: Дел. 16, 25. 27; II Тим. 1, 8; Филиб. 1, 1; Јевр. 13, 3; древныа юзники ѡкокринкъ го го-бою: Ст. на стих. воскр. гл. 5.

Юница < юнць m. 1) ταῦρος, во, јунац: Ис. 30, 24; юнцы тѣчнїи: Пс. 21, 13; Мат. 22, 4; Дел. 14, 13; 2) μόσχος, бик, теле: I Мојс. 21, 27; V Мојс. 22, 10; 3) νεβρός, јеленче: П. н. п. 8, 14.

Юница f. δάμαλις, јуница, женско теле: I Мојс. 15, 9; Суд. 14, 18; рыжа непорочна, риђа (црвенкаста) и која није носила јарма: IV Мојс. 19, 2. Тим именом назива се у цркв. песмама Пресв. Богородица зато што се И. Христос, као жртва за грехе наше, назива юнцима или тильцима:

Кан. Ак. Бог. п. 3 т. 2; Крестобогор. и др.

Юностный < юность з. νεότητος, младићски: грѣхъ (Јова 13, 26).

Юность f. 1) νεότης, младост: кїа ѡхранихъ ѡ юности моеа (Мат. 19, 20; Марк. 10, 20; Лук. 18, 21); I Тим. 4, 12; 2) τρυφερότης, нежност, размаженост, раскош: V Мојс. 28, 56.

Юнота m. νεανίσκος, младић: II Мојс. 10, 9; νεῆνις, девојка: III Мак. 5, 33.

Юнотка < юнотъка f. νεῆνις, девојчица: IV Цар. 5, 2.

Юноша m. νεανίσκος, νεανίας, младић: II Мојс. 24, 5; Пс. 148, 12; Мат. 19, 20. 22; Марк. 14, 51; νεώτερος, момак, слуга: Дел. 5, 6; I Тим. 5, 1; Тит 2, 6.

Юнчїй < юнчнїй з. ταύρων, телећи: Пс. 49, 13; Јевр. 9, 23; 10, 4.

Юнъ, -ый з. νεώτερος, млад: Јов. 21, 18; I Тим. 5, 11; νέος, млађан: Тит 2, 4; юно из ѡддма отроча: Кан. Бож. п. 6 т. 2.

Юнѣйшїй з. sup. од юный, најмлађи: Лук. 15, 12.

Юродивъ, ый < жродивъ з. μωρός, глуп, луд: Мат. 25, 2. 3. 8; Хѣта ради, διὰ Χριστὸν σαλός: Ном. пр. 24.

Юродство < жродьство n. μωρία, лудост: I Кор. 1, 18; 2, 14.

Юродствовати < жродьствовати v. impf. -ствѣю, -еши, παίζεσθαι, правити се лудим (Дјач.).

Юродъ < жродъ m. μωρός, луђак, будала: Прол.

Юха f. ζωμός, чорба: Ис. 65, 4; Суд. 6, 19.

Ω

Ω 1) interj. ω, о, са nom.: ω паѣа кѣѣа; са voc.: ω мѣдротѣ и шокѣ Бѣѣѣ; са adv.: ω горѣ, оѣаѣ, тѣшкѣ; 2) праер. περὶ, ѣπερ, о, са асс.: ω деиѣѣ Ѡтѣа; са loc. за: ω градѣ ѣмѣ...; 3) цифра ω = 800.

Ωбаванѣ п. ἐπαφδῶ, бајање, врачанье, чарање: Ном. пр. 12.

Ωбаватѣл м. ἐπαφδός, врач, бајач: Ном. пр. 12.

Ωбавати v. impf. -ваю, -ваши, ἐπαδεῖν, бајати, врачати: Иже не оуглышитѣ глагола ωбавяющихѣ, ωбавяемѣ ωбавяетѣа Ѡпремѣдра, која (т. ј. аспѣда) не чује гласа бајача (т. ј. оних који кроте и ловѣ дивље животиње), очаравана очарава се од премѣдрога (Пс. 57, 6); V Мојс. 17, 11; Ном. пр. 12.

Ωбаврѣнѣ < ωбаврѣнѣ п. βαφῶ, машѣње, бојадѣсање црвѣном бојѣм; црвѣнило, пурпур: Сл. на Г. в. у III Нед. В. п.

Ωбаврѣти v. pf. -грю, -гриши, πορφύρειν, оцрвѣнити: Конд. св. Дим.

Ωбвѣдѣти v. pf. -ждѣ, -диши, διαβάλλειν, оклеветати (Микл.); καταλαλεῖν, оговорити, опастѣ (Вост.).

Ωбвѣдѣти v. impf. -ждаю, -ждаши, клеветати: Слов. имп. ак.

Ωбвѣдѣнѣ п. συκοφαντία, клеветѣа (Ibid.); καταλαλία, оговарање, опѣдање (Вост.).

Ωбвѣдѣнѣ < ωбвѣдѣнѣ м. ἐξορκιστής, бајач, врач: I Цар. 6, 2.

Ωбвѣдѣти м. ἐπαφδός, врач: Дан. 1, 20; 2, 2.

Ωбвѣштѣвати < ωбѣштѣвати v. impf. -ваю, -ваши, παλαιοδοῦναι, старити, застарѣвати: Јевр. 8, 13.

Ωбвѣштѣти < ωбѣштѣти v. pf. -шѣ, -шиши, παλαιοῦν, начинити старим: Јевр. 8, 13.

Ωбвѣчѣрати v. impf. -раю, -раши, ὀψίζειν, занѣжити. Прем. Сир. 36, 29.

Ωбвѣтити v. pf. -вѣю, -вѣши, ἐντυλίσσειν, умотати, завити: тѣло... плащѣниѣю чистою (Мат. 27, 59).

Ωбвѣдити v. impf. -ждѣ, -диши, περιάγειν, около водити: по вѣмѣ градѣ (II Мак. 4, 38; 6, 10).

Ωбвѣзанѣ п. δεσμός, узѣ, лѣнци, окови: IV Мојс. 19, 15.

Ωбвѣзати < ωбвѣзати v. pf. -заю, -заши и -ждѣ, -жиши, καταδεῖν, обвѣзати, завити: стрѣпы (Лук. 10, 34).

Ωбвѣдѣдѣти < ωбвѣдѣдѣти v. impf. -даю, -данѣши, περιβλέπειν, глѣдѣти около, обзирати се: Марк. 5, 32.

Ωбвѣрѣтити v. pf. -горю, -риши, поцрѣнитѣ: аки пѣщѣ (Пл. Јер 5, 10).

Ωбвѣдѣрованѣ з. κειροτεμένος, ода-рен: крѣпѣстѣю (Прем. Сир. 44, 6).

Ωбвѣржанѣ < ωбвѣржанѣ п. κατάσχεσις, освојење, имање, посѣд: I Мојс. 47, 11; V Мојс. 32, 49; περιούχῃ, стѣна, тврѣвана: I Пар. 11, 7.

Ωбвѣржѣти < ωбвѣржѣти v. impf. -ждѣ, -жиши, κατέχειν, држѣти, имѣти у власти, добити: наѣлѣдѣѣ (Прем. Сир. 46, 11); 2) συνέχειν, мучити: Ѡколѣзѣнѣ, иже мѣ нынѣ ωбвѣржѣтѣ (Јова 2, 9); побуѣживѣти, нагонити: нѣо люѣы Бѣѣѣ

- вѣдѣжитъ насъ ѿждшихъ ѿ (II Кор. 5, 14); 3) ἐπέχειν, примѣтити, опазити: вѣдѣжа какъ предсѣдніа извѣраѣ (Лук. 14, 7); -сѧ непогоднымъ временемъ, ἀχαιρεῖσθαι, бити задржанъ незгоднымъ временемъ: Филиб. 4, 10.
- Ободолженіе < обѣдлѣженіе п. страγγαλῖα, уже, ремење: Ис. 58, 6.
- Обѣзвинити v. pf. -виню, -ниши, excusare, извинити, оправдати: III Цар. 2, 9; Прем. Сол. 1, 6; Јер. 46, 28; -сѧ, оправдати се: Приче Сол. 16, 5; 17, 5.
- Обѣзвинати v. impf. -няю, -иши, извинѣвати, оправдати: и вѣзвинѧ и вѣзвиню тѧ (Јер. 46, 28).
- Обѣзгласнѣти < обезгласнѣти v. pf. -снѣю, -иши, κωφεῖσθαι, лишити се гласа, изгубити способность говора (Вост.).
- Обѣзплодствити < обезплодствѣти v. pf. -ствлю, -ствиши, ἀκαρτεῖν, лишити плода, лишити успеха (Ibid.).
- Обѣзславитисѧ < обезславѣтисѧ v. pf. -влюсѧ, -ишисѧ, αἰσχύναςιν, лишити се славе, обещастити се: Ис. 52, 14.
- Обѣзсрамѣтисѧ < обезсрамѣтисѧ v. pf. -млюсѧ, -мишисѧ, ἀναισχυντεῖν, постати бестиднымъ, изгубити стид (Вост.).
- Обѣзстѣдствѣтисѧ < обезстѣдствѣтисѧ v. pf. -ствлюсѧ, -ствишисѧ, в. вѣзсрамѣтисѧ.
- Обѣзтлѣти < обѣстлѣти v. pf. -тлю, -тлѣши, ἀφθαρτίζεῖν, учинити не распадьвимъ, да не трухне (Микл.; Дјач.).
- Обѣзѣмѣти < обезѣмѣти v. impf. -мляю, -иши, ματαίωυ, залуѣивати, учинити се безумнымъ: I Пар. 21, 8.
- Обѣзчадити < обезчадити v. pf. -ждѣ, -диши, ἀτεκνοῦν, лишити дѣце некога: V Мојс. 32, 25.
- Обѣзчистити < обезчистити v. pf. dehonestare, обещастити, оквернити, осрамотити: Прол.
- Обѣтшаніе < обѣтшаніе п. παλαιότης, старина, давнина; старост, изнемоглост, скрушеност: Јов. 36, 28; Наум 1, 15.
- Обѣтшати < обѣтшати v. pf. -шаю, -шаши, παλαιοῦσθαι, овѣштати, застарити, постарити: вѣтшахъ во вѣхъ, вразѣхъ моихъ, поставахъ се межу свима... (Пс. 6, 8); и вѣѧ икѧ риза вѣтшають: Пс. 101, 27; усахнути, изнемоѣти: кѣсти моѧ (Пс. 31, 3); ^{покабати се}строшѣти се, учинити се бескориснымъ: помощь ихъ обѣтшати ко адѣ (Пс. 48, 15).
- Обѣтшникъ < обѣтшникъ m. κοινωνός, друг, ортак: Лук. 5, 10.
- Обѣзырати < обѣзырати v. impf. -раю, -раши, περιβλέπειν, около гледати, осматрати: Тов. 11, 4; ѿφορᾶν, прежимъ окомъ гледати: Син. у сѣб. I седм. В. п.
- Обѣда f. ἀδίκημα, неправда; вѣдѣ творити, ἐπηρεάζειν, вреѣати: Лук. 6, 28.
- Обѣдимъ, -ый 3. 1) ἀδικούμενος, увреѣен, коме се чини неправда: Пс. 102, 6; Дел. 7, 24; 2) κατὰπονομέμενος, уморан: II Петр. 2, 7.
- Обѣдливъ 3. ἀδικός, неправедан: Јевр. 6, 10; који радо вреѣа другога: Прол.
- Обѣдѣти v. pf. -ждѣ, -диши, 1) ἀδικεῖν, увредити, учинити криво: Мат. 20, 13; учинити не-

- правду: Дел. 7, 26; скривити: Кол. 3, 25; 2) συκοφαντεῖν, преварити: и аще кого чимъ шки-дѣхъ (Лук. 19, 8).
- Ќкиманіе п. τρύγητος, бербя: Јоил 1, 11; кїна: Прем. Сир. 24, 29.
- Ќкиматеа м. скупљач, берач: кїна (Јер. 49, 9).
- Ќкимати v. impf. -имлю, -имлиши, 1) προσπύσσεσθαι, обухватати, грлити: и прїимъ отроча... шкимъ ѣ (Марк. 9, 36); 2) συλλέγειν, сабирати, скупљати, купити; брати: еда шкимютъ ѿ терніа грозды (Мат. 7, 16); 3) τρυᾶν, резати, брати: грозды кїнограда зєминаго (Апок. 14, 18); 4) συμπεριλαμβάνειν, загрлити: Дел. 20, 10.
- Ќвинитиса v. pf. -нюса, -нишиса, accusare, тужити, корити: не швинюса ѿ немъ (Пс. 11, 6; Проким. воскр. гл. 1).
- Ќвиноватиса v. impf. -нѣюса, -иши-са, υποστέλλεσθαι, колебати се, устручавати се, бојати се; не швиноватиса, παρρησιάζεσθαι, слободно, отворено, искрено говорити; не швинѣса, παρρησία, слободно, отворено, без бојазни, без устручавања: Марк. 8, 32; Јов. 7, 26; 10, 24; 11, 14; 16, 29; 18, 20; но не швинѣса рцы кѣа елика годѣлаа еи: Ч. испов.
- Ќвиновиніе п. 1) προσωποληψία, пристрастност, гледање на лице (в лицпрїатїи): и швиновинїа лица нѣтъ оу негѡ (Еф. 6, 9); 2) υποστολή, малодушност, сѹмња, колебање у мишљєнѹ: мы нѣ-имы швиновинїа кѣ погнємъ (Јевр. 10, 39).
- Ќвинѣтиса < обвинѣтиса v. pf. -нѣса, -нишиса, υποστέλλεσθαι, сакрити

запрѣтити, оглѹкати се

се, затајити се, пропустити, изоставити: Дел. 19, 8; 20, 20. 27; Јевр. 10, 38; Пс. 93, 1.

Ќвнталниѣ < обнталниште п. (κατά-γαιος = подземни, нижи) ниже одељење у Нојєвѹ ковчегѹ: I Мојс. 6, 16.

Ќвнтальникъ м. πάροικος, укућанин: III Мојс. 25, 6.

Ќвнтаніе п. κατοικία, стан, пребивање. Людїе егѡ кнѣшѣ ѿ швнтанїа кѡгѡ, народ је мој за-каснио у отпаду од мене (Ос. 11, 7).

Ќвнтати v. impf. -таю, -танши, ξενίζεσθαι, становати, живети: Дел. 21, 16; παροικεῖν, пребивати, бавити се: Суд. 5, 17; κατοικεῖν, боравити: Стат. I ст. 4.

Ќвнтелиѣ < обнтѣлиште п. οἰκη-τήριον, седиште, стан: Ст. на лит. на Вавед.

Ќвнтель < обнтель f. 1) κατάλυμα, гостионица: занє не еѣ немъ мѣ-ста ко швнтѣли (Лук. 2, 7); κλη-τά, стан Божїи, обећана зем-ља: III Мојс. 15, 13; 2) μονή, стан: кѣ домѸ Отца могѡ швн-тѣли мнѡги іѣтъ (Јов. 14, 2); 3) ξενία, гостопримство, конак: оуготоки ми швнтель (Филим. 1, 22); 4) манастир: ѡ. неδѣспѣмаа, м. у коме се непрекидно врше молитве (Слов. Имп. ак.).

Ќвнтельный < обнтельнъ 3. κατοικη-τήριος, насељен: Пс. 106, 4. 36.

Ќвнти v. pf. шѣю, -иши, ἐκτί-λειν, ишчупати, окресати: кѣт-ки (Дан. 4, 11).

Ќблаговонити v. pf. -ню, -ниши, κατεωδιάζειν, испунити нешто мирисом, намирисати: Сјед. I на св. Ник.

Облагодатити v. pf. -дацѣ, -тиши, харитоу, облагодатити: Еф. 1, 6.

Облагодатствовати v. impf. -ствѣю, -иши, харитоу, саопштавати благодат, делити благодатне дарове: Кан. Ак. Бог. п. 6 т. 4.

Облагодѣтельствувати v. impf. -ствѣю, -иши, gratiae participem redde, указати милост: Уч. изв.

Облагодѣхати < облагождати v. impf. -хаю, -хаши, εὐωδίζεῖν, испунити мирисом: и мїръ шклаго-дѣхашїй: Сл. на хвал. у Нед. по Бож.

Обладати v. pf. -даю, -даши, ἡγεῖσθαι, напред иѣи, предводити: I Мојс. 49, 26; κυριεύειν, загосподарити, завладати: γρῆχъ во вѣми да не шкладытъ (Рим. 6, 14); ἡγεμονεύειν, водити, заповедати, владати: шкладыющѣ Понтїйскоиѣ Пїлатѣ Иудею (Лук. 3, 1); шкладынѣ быти ἐξουσιάζεσθαι, бити овладан од нечега, налазити се под влашѣу нечега: вѣа ми лѣтъ іѣтъ, но не изъ шкладынѣ кѣдѣ ѿ чїгѣ (I Кор. 6, 12).

Облазнити v. pf. -ню, -ниши, πλανάω, скренути с пута некога, завести, довести у заблуду некога, учинити да неко залута: Пс. 106, 40; -сѣ, пасти у заблуду, преварити се (Дјач.).

Область f. 1) ἐξουσία, власт: кою шкластию иѣа творниши (Марк. 11, 28. 29. 33; Лук. 20, 2. 8); и шкласти даде ємѣ и іѣдѣ творити: Јов. 5, 27; солнце во шкласти (εις ἐξουσίαν) ані, даѣу: Пс. 135, 8. 9; Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; 2) ἐπαρχία, покраїина, област: ѿ кога шкласти єтъ (Дел. 23, 34).

Облагчити < облагѣити v. pf. -чѣ, -чиши, κουφίζεῖν, облакшати: Дел. 27, 38; коѣѣзнь: Кан. у Ч. погр. млад. п. 9 Сл.

Облагжати v. impf. -лжѣ, -жиши, περιχεῖσθαι, опкољавати, окружавати: шклагжѣ наѣ оклакѣ ики-дѣтели (Јевр. 12, 1); обложити, обесити нешто о нешто: жїрнокѣ ошлїкїй ѿ кнї (Лук. 17, 2); Марк. 9, 42.

Облагжєнїе n. πολιορκία, опкољаванье, опсада: II Мак. 10, 18. 19.

Облагци < облажти v. pf. шклагѣ, -чиши, ἐνδύειν, περιβάλλειν, обуѣи: кѣ рѣзы (II Мојс. 40, 13; Мат. 27, 31; Марк. 15, 20); кѣ рїзѣ: Дел. 12, 8; кѣ рїзѣ кягрѣнѣ: Јов. 19, 2; -сѣ, ἐνδύεσθαι, обуѣи се, оденути се: ни тѣломѣ ко что шклагчєтєсѣ (Мат. 6, 25; Лук. 12, 22); кѣ нетлѣнїе... безсмертїи: I Кор. 15, 53.

Облагци < облажти v. pf. шклагѣ, -лжѣиши, μένειν, остати: шклагзи сѣ нама... и кнїде сѣ нїма шклагци (Лук. 24, 29).

Облагчєсѣ v. pf. -лїюсѣ, -ишисѣ, περιχεῖν, облити се: мїзѣми (Ч. погр. свєшт. ик. 4).

Облагчати v. impf. -чаю, -чаши, 1) ἐλέγχειν, покарати: Пс. 37, 2; іокѣгїтїю шклагчєми: Јов. 8, 9; корити: кто ѿ вѣгѣ шклагчєтѣ ма ѿ γρῆχѣ (Јов. 8, 46); I Тим. 5, 20; Тит 1, 9. 13; 2, 15; 2) παραδειγματίζεῖν, излагати руглѣ, ружити: Јевр. 6, 6; 3) διαλέγχειν, тачно испитивати; побїжати: Син. на В. пет.

Облагчєнїи n. 1) ἐλεγξис, ἐλεγχος, правданье: Пс. 37, 15; прекор, укор, карање: кѣко писанїе полїзно єтъ... ко шклагчєнїю (II

- Тим. 3, 16); Ст. на I часу на В. п.; доказивање: етъ же кѣра... кѣрей шкличеніе невидимыхъ (Евр. 11, 1); 2) ἀπελεγμός, презиране: еже кы ко шкличеніе не прѣити (Дел. 19, 27); 3) ко шкличеніе дати, παραδειγματίζειν, изложити руглу: Јез. 28, 17.
- Обличити м. καθήγορος, тужи-лац: Ч. погр. свешт. ик. 18.
- Обличити v. pf. -чѣ, -чиши, 1) παραδειγματίζειν, изложити руглу: IV Мојс. 25, 4; осрамотити: и не хота еа шкличити (Мат. 1, 19); 2) ἐλέγχειν, покарати: же-зломъ мѣжъ (II Цар. 7, 14); II Цар. 26, 29; и приидѣ онъ шкличити мѣрѣ ш грѣѣ...: (Јов. 16, 8); царѣ: Ст. на Г. в. на св. прор. Ил.; укорети: Ст. на хвал. у ср. Препол.
- Облобызати v. pf. -заю, -заши, καταφιλεῖν, ижлѣбити: Мат. 26, 49; Марк. 14, 45; Лук. 7, 38. 45; Дел. 20, 37; Сл. на Г. в. на В. ср.; καταπαύεσθαι, цели-вати: Сл. на Г. в. у I Нед. В. п.; -сѣ, полюбити се: правда и миръ шлобызаста (Пс. 84, 11).
- Обложеніе п. περίθεσις, превіяне, облагање, обавіяне накита; украс, завој: II Мојс. 38, 4; шложеніа злата (I Петр. 3, 3).
- Обложити v. pf. -жѣ, -жиши, περιβάλλειν, обложити, покрити, пребацити нешто преко не-чега: на лицѣ водѣло (IV Цар. 8, 15).
- Облази imperat. од облази: Лук. 24, 29.
- Обнажити < обнажити v. pf. -жѣ, -жиши, γυμνῶν, одгрнути, раз-голитити, открыти: окровеннаа (Кан. у Ч. погр. свешт. п. 4

- Сл.); икѣ обнажкѣй прѣдѣ оком: Ст. на блаж. воскр. гл. 8; бити го: на ρήκη шкнажшагоа (Ст. на IX часу уочи Богој.); кѣти шкна-жены: Ст. гл. 5 у Ч. погр.; ли-шити нечега: мѣкы (Сл. свѣт. у Нед. сир.); ἐκγυμνῶν, свѣи (хѣлине), раздрѣити, разголи-тити: ρήκη (Ст. на лит. у Нед. Том.); -сѣ, лишити се, остати без нечега: тѣоа помощи (Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.); кѣ-токаніа: Кан. у I Нед. В. п. п. 6 т. 2.
- Обнизити v. pf. -жѣ, -зиши, ταπεινῶν, понизити, унишити, по-рушити, сравнити са земљом: грады крѣпкіа.. шкнизити до земли (Ис. 26, 5); καταβαίνειν, спусти-ти се, понизити се: даже до земли (Ис. 25, 12; 26, 5).
- Обнищати < обнищати v. impf. -щаю, -щаши, πτωχεύειν, осиро-машити, осиротети: II Кор. 8, 9; икѣ шбнищѣомъ сѣла: VI час; Ст. на Г. в. на Соб. св. Јов. Прет.
- Обновленіе < обновленіе п. 1) τε-ρινοῖσις, стицање, својина, до-битак: люди шбновленіа, људи (народ) које је Бог узео у своју својину, сопственост (I Петр. 2, 9); 2) καινότης, новост, свежина, обновљење: αἰχά (Рим. 7, 6); 3) празник јудејски уста-новљен 165 г. пре рођ. Хр. по-водом ослобођења Јудеја под вођством Јуде Макавеја од ига сирског (Јов. 10, 22).
- Обносити v. pf. -шѣсѣ, -шиши, περιφέρειν, около носити: кѣ по-гикѣи нечестивѣй шбноити, же-ланіе же праведнагѣ прѣатно, чега се боји безбожник, оно ће га

снаћи, а жеља праведника испуниће се (Приче Сол. 10, 24).
Обнощивати < **обнощивати** v. impf. -щю, -щши, διανοσσεύειν, пренощити: I Мак. 16, 4.
Обнощивъ, -ый < **обнощивъ** 3. νουθετός, ношнн: стоанн ко тѣмъ церкки (Прол.).
Обнощъ, δια τῆς νουθεσίας, ношъ: Дел. 23, 31.
Ободиснорвичный 3. ἀμφότεροδέξιος, који влада обема рукама као десном; левак: Суд. 3, 15; 20, 16.
Обоживѣ п. ἐνθέωσις, обожаванье: Степ. гл. 6 ант. 2 Сл.
Обожити v. pf. -жъ, -жиши, θεοῦν, учинити Богом: шбожнн кывше тобом (Ст. на блаж. воскр. гл. 7).
Обозрѣтисѧ v. pf. -зрюсѧ, -зришисѧ, περιβλέπειν, обозрети се: II Мојс. 2, 12.
Оболгати < **облагати** v. impf. -гаю, -гаши, διαβάλλειν, облагати, опадати: Пс. 37, 21.
Оболкъ, -шн, -ше, part. praet. act. I од велири: въ ризѣ иѣтлѣ (Лук. 23, 11); ко кроуа кѣры: Кан. св. Андр. крит. п. 9 мучен.
Оболстити < **областити** v. pf. -щъ, -стиши, παγιδεύειν, преварити, обманути: Мат. 22, 15; ἀγρεύειν, уловити, ухватити: млекоу, у речи (Марк. 12, 13).
Оболчивъ 3. part. praet. pass. од велири, ἐνδεδυμένος, обучен: Мат. 22, 11; Марк. 1, 6; Апок. 10, 1.
Оболщати < **облащати** v. impf. -щю, -щши, ἀπατᾶν, варати, обмаивати: Малах. 3, 8.
Обонполъ adv. πέραν, преко, с оне стране, на другој обали: Иорданъ (I Мојс. 50, 10); Мат. 4, 5.

Обонполный < **обонъполный** 3. inferior, који се налази, који лежи на другој страни (обали) реке, мора: кнъ (Прол.).
Обонаннѣ < **обонаннѣ** п. ὁσμύς, мирис: Ак. Бог. ик. 11; Исп. грех. посведнев.
Обонати < **обонати** v. impf. -наю, -наши, ὁσφραίνεσθαι, мирисати: I Мојс. 8, 21; Пс. 113, 15.
Обострити v. pf. -острю, -стриши, ἀκουᾶν, наострити: Сл. на лит. на св. Георг.
Обочѣ п. κρόταφος, слепо око, слепочице: и очия ѣмъ китекѣтъ изъ шкочѣи ихъ (Зах. 14, 12).
Образительный 3. τυπικός, у сликама, символички: Кан. св. Теод. п. 8 т. богор.
Образованнѣ п. ἐμφερεῖα, слика, сличност: Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.; τύπος, праобраз, праслика: Син. на В. четврт.
Образовати v. impf. -зю, -зши, μορφοῦν, τυποῦν, претстављати, образовати: Иже хрѣскѣмы тайноу шкраздѣюще, ми који тайно претстављамо херувиме (Херув.); изобразити (код Вука: изрезати): въ каминехъ (II Кор. 3, 7); претсказати: тогда оукѣ шкраздѣмоу (τυποῦμενος), нынѣ же дѣйствѣмоу (ἐνεργούμενος), које је тада претсказано, а сада се стварно догодило (Кан. Благов. п. 8 ирм. 2).
Образъ m. 1) εἰκών, лик, слика: чѣй шкразъ иѣ; (Мат. 22, 20; Марк. 12, 16; Лук. 20, 24); Пс. 38, 7; кип: еда шкразъ сотвори дрекодѣлатѣль (Ис. 40, 19); 2) ὁμοίωμα, слика и прилика, лик: шкразъ не видѣтъ, токмоу глагоу (V Мојс. 4, 12); 3) εἶδος, прили-

ка, облик: и инди $\Delta\delta\chi\alpha$ гтѣй тѣ-
леннымъ шкразомъ $\alpha\kappa\omega$ голѣкъ нанъ
(Лук. 3, 22); 4) $\mu\omicron\rho\phi\eta$, обличје:
иакиса инѣмъ шкразомъ (Марк.
16, 12); 5) $\upsilon\pi\acute{o}\delta\alpha\gamma\mu\alpha$, пример,
углед: шкразъ ко дахъ камъ (Јов.
13, 15); Јак. 5, 10; 6) $\tau\rho\acute{o}\pi\omicron\varsigma$,
начин: ииже шкразомъ видѣтѣ
его идѣши на неѣ (Дел. 1, 11);
Дел. 7, 28; Јуд. 1, 7; Рим. 3,
2; Филиб. 1, 18; садржај: кѣ
же молитва ииѣючи шкразъ ии..
(II Мак. 1, 24); 7) $\tau\upsilon\pi\omicron\varsigma$, лик,
слика, кип: шкразы ииже ѣотко-
рнѣ покланѣтиса ииъ (Дел. 7,
43); I Петр. 5, 3; Рим. 5, 14;
6, 17; ознака, изображење:
жезлъ ко шкразъ тайны прѣимѣт-
са, жежао се узима за ознаку
тајне (Кан. Воздв. ч. к. п. 3
ирм.); 8) $\epsilon\pi\omicron\gamma\gamma\alpha\phi\iota\varsigma$, пример,
углед: Хрѣтоъ нѣмъ шѣтавлъ ш-
кразъ (I Петр. 2, 21); 9) $\mu\omicron\rho\phi\omega\iota\varsigma$,
сповѣшныи вид: ииѣщи
шкразъ кѣгочѣтѣ.. инхъ шѣра-
щайса (II Тим. 1, 13); 10) $\sigma\chi\eta\mu\alpha$,
својство, стање, положај:
прѣходитъ ко шкразъ мѣра ииѣ
(I Кор. 7, 31); 11) $\epsilon\pi\omicron\tau\acute{o}\pi\omega\varsigma$,
углед, пример: шкразъ ииѣй
зѣракыхъ слокыъ (II Тим. 1, 13);
12) $\chi\alpha\rho\alpha\kappa\tau\acute{\eta}\rho$, обележје, обличје:
шкразъ ипостѣи $\epsilon\gamma\omega$ (Јевр. 1, 3).
Ѓкраніе п. $\tau\rho\upsilon\gamma\eta\tau\omicron\varsigma$, бербѣ: кѣно-
града (Суд. 8, 2).
Ѓкратити v. pf. -щѣ, -тиши, $\epsilon\pi\iota$ -
 $\sigma\tau\rho\acute{\epsilon}\phi\epsilon\iota\nu$, окренути: поношнѣ ихъ
на глѣвѣ ихъ (Нејем. 4, 5).
Ѓкращати < окраштати v. impf.
-щѣю, -щѣши, $\sigma\tau\rho\acute{\epsilon}\phi\epsilon\iota\nu$, тамо амо
окретати се, вити се: пламенно
орѣжѣ шѣращѣмоѣ (I Мојс. 3, 24).
Ѓкращеніе < окраштење п. $\alpha\pi\omicron\sigma\tau\rho\phi\eta$,
одвраћѣње, потискивање; завис-

ност, покорност, потчињеност
жене мужу и зависност ѣена
од ѣега: I Мојс. 3, 16.
Ѓкременный < обременѣнъ 3. $\pi\epsilon$ -
 $\phi\omicron\rho\tau\iota\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$, бременом оптереѣен,
натоварен: Мат. 11, 28.
Ѓкращиса < обръштиса v. pf. -ре-
кѣса, -чишиса, $\epsilon\chi\epsilon\iota\nu$ $\epsilon\upsilon\chi\eta\tau\eta\iota$, обе-
ѣати се, заветовати се: шѣтригъ
гласѣ... шѣрекѣ ко кѣ (Дел.
18, 18).
Ѓкроздовати < обръздовати v. impf.
-дѣю, -дѣши, $\phi\iota\mu\omicron\upsilon\nu$, уѣуткати,
укроѣавати, обуздавати: тѣло
(Прол.).
Ѓкрокъ m. $\delta\phi\acute{\omega}\nu\iota\omicron\nu$, плата: и даѣ
шѣрока конншмъ иконѣ на лѣто
(I Мак. 3, 28; 14, 32); II Јездр.
4, 56; докольни кѣднѣ шѣрѣки
кашиими: Лук. 3, 14; шѣроцы грѣ-
ѣѣ смѣрты: Рим. 6, 23; трошак:
кто коннѣтѣѣтѣ иконѣи шѣрѣки
когда (I Кор. 9, 7); II Кор. 11, 8.
Ѓкроснѣи п. $\chi\eta\rho\epsilon\iota\alpha$, ѣела: Мих.
1, 16.
Ѓкроснитиса v. pf. -снѣюса, -снѣ-
шиса, $\xi\upsilon\rho\acute{\alpha}\sigma\theta\alpha\iota$, лишиити се кѣсе,
оѣелавити, ошишати се до кѣ-
же, направити се ѣелав: Мих.
1, 16.
Ѓкротити v. pf. -щѣ, -тиши, $\phi\iota$ -
 $\mu\omicron\upsilon\nu$, зауздати: кола молѣтѣща
(V Мојс. 25, 4; I Тим. 5, 18).
Ѓкрощеніе < окрошѣеніе п. $\lambda\epsilon\pi\tau\omicron\rho\omega\nu$,
лѣуска, мехуна: ииѣ шѣрошѣнѣи
шѣпка лѣниты твои (П. н. п. 4,
3); 2) $\chi\rho\acute{\omega}\varsigma$, боја, бојадѣсање:
ииѣ шѣ шѣрошѣнѣѣ чѣркѣницы Прѣ-
чѣстѣѣ (Кан. св. Андр. крит. п.
8 т. богор.).
Ѓкрдченіе < обръженіе п. 1) $\mu\upsilon\eta\sigma\tau\epsilon\iota\alpha$,
верѣње, прѣстѣновѣње (Микл.);
2) $\alpha\rho\acute{\rho}\alpha\beta\acute{\omega}\nu$, залог: II Кор. 1, 22;
Еф. 1, 14.

Њерѣчити < ѡбръжѣти v. pf. -чѣ, -чиши, 1) *μνηστέειν*, испросити, верити, заручити: *ωκρδчиннѣй ко кыкши мѣри егѡ* (Мат. 1, 18); Лук. 1, 27; 2, 5; 2) *ἀρμύζειν*, обрећи: *ωκρδчинхъ ко вѣгъ едино-мѣ мѣжѣ дѣкѣ чистѣ представити Хрѣтовѣ* (II Кор. 11, 2).

Њерѣчи < ѡбръжѣти n. *χλιδών*, агмилла, нажит, наруквица; по *Данич.* копча: IV Моис. 31, 50.

Њерѣчникъ < ѡбръжѣтникъ m. *μνηστήρ*, заручник: III Јездр. 16, 34.

Њерѣчь < ѡбръжѣ f. *χλιδών*, наруквица, гривна: на *динѣй мышцѣ* (Прем. Сир. 21, 24); IV Моис. 31, 50; Ис. 3, 19.

Њерѣсти v. pf. *ωκρδσι*, -циши, *εὐρίσκειν*, наћи: I Цар. 13, 15 sq.; Мат. 2, 8; 7, 7 и др.; пѣти живота *ωκρѣтши*: Степ. гл. 7 ант. 3; -сѣ, *εὐρεθῆναι*, наћи се: Мат. 1, 18; Лук. 9, 36.

Њерѣтати v. impf. -таю, -таиши, *εὐρίσκειν*, налазити: *ицѣй ωκрѣтѣтъ* (Мат. 7, 8).

Њерѣтинѣ n. *εὐρεσις*, налажење, проналазак: *чистнѣмъ глѣкѣ... чистнѣхъ моцѣй...* (*Μητалоγολογѣ...*).

Њесирѣти v. pf. -рѣю, -рѣиши, *ἀπορφανίζεσθαι*, *ὀρφανὸν γίγνεσθαι*, осиромашити, постати сиротан: Прол.

Њеслонити v. pf. -слоню, -ниши, *περιτιθέναι*, оградити, опколити: Прол.

Њестати v. pf. -станѣ, -ниши, *circumstare*, стати унаоколо, окружити, опколити: III Јездр. 15, 33.

Њестоанѣ < ѡбѣстоанѣ n. *περιοχή*, опсада, невоља: Јер. 19, 9; *περίστασις*, нападај, беда, напаст, мука, патња: II Мак. 4, 16; Ст. на Г. в. на св. Ник. и св. влмч.

Теод.; Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.; Ст. гл. 4 у Ч. јелеосв.

Њестоатѣль m. *qui circumstat*, који опседа, опкољава; непријатељ: III Јездр. 15, 33.

Њестоатѣльный < ѡбѣстоатѣльный 3. *περίστατος*, који окружава, опкољава, који пријања за некога: *грѣхъ* (Јевр. 12, 1).

Њестоати < ѡбѣстоати v. impf. -стою, -ниши, *κυκλοῦν*, опколити: Јер. 21, 9; *ωκестоимъ Ιερδѣилимъ кши*: Лук. 21, 20; одрѣ: Ст. по јев. на Усп. Бог.

Њетици < ѡбѣтѣсти v. pf. -тѣкѣ, -чиши, *περιδραμεῖν*, оптрчати: *ωкѣтѣши кѣю странѣ тѣ* (Марк. 6, 56).

Њѣтаженѣ < ѡбѣтаженѣ 3. *τροχόμενος*, изнурен, измучен, оптережен, обузет: Ст. на хвал. св. влмч. Дим.

Њѣздавати < ѡвоѣздавати v. impf. -ваю, -ваиши, *χαλινάγωγεῖν*, зауздавати: *ѣзыка ѡкогѡ* (Јак. 1, 26); *φίμοῦν*, утишавати, задржавати: *бѣздмныхъ чѣловѣкѣ некѣжѣтко* (I Петр. 2, 15).

Њѣздати v. pf. -даю, -даиши, *χαλινάγωγεῖν*, зауздати: Јак. 3, 2.

Њѣжити < ѡвожити v. pf. *ωκѣю*, -ниши, *μωραίνειν*, привести у безумље, помрачити ум, претворити у лудост: *не ωкѣи ли Богъ премѣдростъ мѣра егѡ* (I Кор. 1, 20).

Њѣжморенѣ 3. *χλιαρός*, млак: Апок. 3, 16.

Њѣжкати < ѡвоѣжкати v. impf. -ваю, -ваиши, *χειμάζειν*, буром бацати, гонити: *ωкѣркеѣимѣмъ пристаницѣ* (Ак. Бог.); Дел. 27, 18; *кѣ пѣчинѣ житѣѣ ωкѣркеѣимѣи*: Ст. у Ч. погр. свѣшт.; Ирмол. гл. 2 п. 6 ирм. 5; 2) *βυθίζεσθαι*, топути: *кѣ пѣчинѣ*

житийсти (Кан. у Нед. блуд. с. п. 6 ирм.); -са, бити гоњен од буре, таласати се: Кан. у ср. Препол. п. 6 ирм.

Ївѣсти < овоути v. pf. веѣю, -иши, υποδείσθαι, обути: веѣени къ сандалия (Марк. 6, 9); въ оуготованіе кѣсакѣтвованіа мира, у приправу јеванђѣља мира: Еф. 6, 15.

Ївѣтїе < овоутїе п. υπόδημα, обућа: П. н. п. 7, 1.

Ївѣстрїивати < овоутрїивати v. impf. -нюю, -иши, ὁρδρίζειν, устајати ујутро, рано ранити: I Мојс. 19, 2; II Мојс. 24, 4; Суд. 9, 33.

Ївѣчати < овоуати v. impf. -чаю, -чаиши, 1) διδάσκειν, поучавати, учити некога; 2) γυμνάζειν, вежбати, усавршавати: вежчай же се ко кѣсакѣтїю (I Тим. 4, 7); II Мак. 10, 15; Јевр. 5, 14.

Ївѣченїе п. γυμνασία, вежбање, обучаванье: I Тим. 4, 8.

Ївѣшїе < овоушїе п. λοδός, доњи део уха, јагодице од уха, крај уха: III Мојс. 14, 17; Амос 3, 12.

Ївѣща < овоушта f. в. веѣтїе: I Цар. 12, 3.

Ївѣшати v. pf. веѣю, -иши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Ївѣшати < овоушати v. impf. -аю, -аиши, μωραίνεσθαι, правити некога лудим, залуђивати; изгубити снагу, покварити се: аще же солъ веѣлаетъ (Мат. 5, 13; Лук. 14, 34); излудети: веѣлаша лютии кзыкатїе (Ак. Бог. ик. 9); подивляти: Ст. на лит. на ц. К. и Јел.

Ївѣшати < овоушати v. pf. -аю, -аиши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Ївѣшати < овоушати v. pf. -аю, -аиши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Ївѣшати < овоушати v. pf. -аю, -аиши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Ївѣшати < овоушати v. pf. -аю, -аиши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Ївѣшати < овоушати v. pf. -аю, -аиши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Ївѣшати < овоушати v. pf. -аю, -аиши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Ївѣшати < овоушати v. pf. -аю, -аиши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Ївѣшати < овоушати v. pf. -аю, -аиши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Ївѣшати < овоушати v. pf. -аю, -аиши, μωραίνεω, залудити, учинити некога лудим, претворити нешто у лудост: не веѣди ли Богъ премудростъ мїра нгω (I Кор. 1, 20).

Общительный < **общительнъ** 3. κοινωνός, који служи заједници, подапан: I Тим. 6, 18.

Общій < **общь** 3. κοινός, општи, заједнички: Дел. 2, 44; 4, 32; Јуд. 1, 3; ἄλλος, узајаман: Рим. 1, 12.

Общникъ < **общьникъ** m. κοινωνός, удеоничар, заједничар, ученик: Мат. 23, 30; I Кор. 10, 18. 20; ἐκτικνισγω εἰστικτα: Богор. отп. гл. 2; Х҃та Бога: Сл. на хвал. св. влмч. Теод.; цѣт-кѣа Х҃тока: Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 6; тайныа вѣтры: Кан. прич. п. 8 т. 1; кокрениѣа: Ч. кршт.

Обыкновеніе n. δικαίωμα, право: II Мојс. 21, 9.

Обыти v. pf. -дѣ, -диши, 1) περιέρχεσθαι, обићи: изгонациѣи ма нынѣ, шьдоша ма (Служ.); 2) κυκλοῦν, стати око некога, опколоти некога: V Мојс. 32, 10; шьдите людѣи Гѣонъ: Ст. на Г. в. воскр. 2 гл. 1; перикυκλοῦν, окружити: и шьдѣтъ та (Лук. 19, 43); Јов. 10, 24; Апок. 20, 8.

Обѣда m. ἄριστον, доручак: Тов. 2, 1.

Обѣлити v. pf. -лю, -лиши, κοινᾶν, намазати: мѣломъ, окречити (V Мојс. 27, 2).

Обѣтованіе n. ἐπαγγελία, ἐπαγγελμα, обећање: Лук. 24, 49; Дел. 1, 4; II Петр. 1, 4; 3, 13 и др.

Обѣтовати v. impf. -тѣю, -тѣши, ἐπαγγέλλεσθαι, обећати: Тит 1, 2; Јевр. 6, 13; 12, 26; -сѣ: Гал. 3, 19.

Обѣтъ m. 1) εὐχή, молитва, завет Богу: аще же ѡбѣщаши ѡбѣтъ Г҃и Б҃гѣ твоемѣ (V Мојс. 23, 21); 2) ἐπαγγελία, обећање: Якра-

амѣ же речени выша ѡбѣты (Гал. 3, 19),

Обѣщавати < **обѣщавати** v. impf. -ваю, -ваши, ἐπαγγέλλεσθαι, обећавати: ꙗкогда (II Петр. 2, 19); Јевр. 10, 23; -сѣ, обећавати се, посвећивати се нечему: ѡбѣщавашымѣа бл҃гочестію (I Тим. 2, 10).

Обѣщаніе < **обѣщаніе** n. ἐπαγγελία, обећање: Дел. 23, 21.

Обѣщаниѣ adv. по исповести, по исповедању (*Жив.*).

Обѣщати < **обѣщати** v. pf. -цаю, -цаши, 1) ἐπαγγέλλεσθαι, обећати: ꙗкоже дати (Марк. 14, 11); 2) εὐχὴν εἶναι, дати завет, заветовати: ꙗко Богѣ (Дел. 21, 23); 3) χρηματίζειν, прорећи, претсказати: и кѣ емѣ ѡбѣщано дѣхомъ Г҃имъ .. (Лук. 2, 26); -сѣ, εὐχεσθαι, свечано се заветовати, дати обет: III Мојс. 27, 8.

Объродѣти < **объродѣти** v. pf. -дѣю, -дѣши, μωραίνεσθαι, полудети: Рим. 1, 22; Ст. на блаж. на Усек.

Объденіе < **объденіе** n. κραπάλη, преједање, ждерање: Лук. 21, 34; ἀδδρηφαγία, прождрљивост: Син. у IV Нед. по св. Пасци.

Объдичь < **объдичь** 3. γαστήρ-μαργος, који много једе, прождрљивац: Прол.

Объзати < **объзати** v. pf. -заю, -иши и -жѣ, -жиши, δεῖν, περιδεῖν, обвезати, обавити: Јов. 11, 44.

Объзоватисѣ < **объзоватисѣ** v. impf. -зѣюсѣ, -ишисѣ, ἐμπλέκεσθαι, заплетати се у нешто: II Тим. 2, 4.

Объати < **объати** v. pf. -имѣ, -иши, 1) συνέχειν, обухватити, обграти, опколоти: и ѡкимаѣтъ та ѡкимаѣ (Лук. 19, 43); 2) κατα-

λαμβάνειν, обузети: и тма егѡ не ѡѡлатъ (Јов. 1, 5); Сл. сјед. 2 на св. Три Јер; περιλαμβάνειν, загрлити: и ѡѡла Ѣмψωνъ оба столпа преднѣа (Суд. 16, 29); Ст. на Г. в. воскр. гл. 1; ὑπολαμβάνειν, спопасти: ѡѡлаша мѡ ѡκω левъ готовъ на ловъ (Пс. 16, 12).

ЊѢАТИ < ѡѡѡтне п. ἀγκάλη, загрљај, наручје: Троп. Срет.; Ст. на хвал. 3 на Срет.; Сјед. воскр. 2 гл. 4 богор.; Кан. св. Теод. п. 1 богор.

ЊВНЪ < ѡвнъ т. κριός, 1) ован: I Мојс. 22, 13; 2) справа за разбијање стена: иже кѣз ѡвнѡвъ и мѡхѡническихъ ѡрѡдѣй... разрѡши Ιερήωνъ (II Мак. 12, 15).

ЊВНЪ < ѡвнъ, ѡвна, ѡвне (читај: овње), adj. тоѡ κριοѡ, овнујски: ѡвны ѡвни (ч. овњи) (Пс. 28, 1).

Њглаголанѣ п. κατηγορεῖν, ^{κλῆροῦ}оговарање, обеђивање, опадање: Син. у II Нед. В. п.; κατηγορεῖα, оптужба: Син. на В. пет.

Њглаголовати v. impf. -лѡю, -лѡши, ἐγκαλεῖσθαι, окривљавати, кривити некога за нешто: Дел. 23, 29; κατηγορεῖν, говорити противу некога, (оптуживати: Син. на В. пет.

Њгласити v. pf. -шѡ, -сиши, κατηγορεῖν, поучити, научити: ий кѣ ѡглашинъ пѡти Гѡню (Дел. 18, 25); ѡгласитъ ѡхъ слокомъ истинны (Јект.).

Њглашинѣ п. 1) κατήχησις, наста-вљање, поучавање у истинама вере; 2) црквени обред који се врши пред св. тајном крштења; 3) навештавање које свештеник обавља у цркви за лица која ступају у брак и то у три маха у недељне и праз-

ничне дане; 4) први део обреда посвећења у схиму (Дјач.). Њглашинный 3. κατηχομένος, лице које је у старој хришћанској Цркви било поучавано у основним истинама хришћанске вере пре но што је било припуштено св. тајни крштења. Такови су се катихумени делили у три разреда: 1) *consistentes* т. ј. они који су стајали у унутрашњем притвору храма до возгласа: Ђмцы ѡглашинни изыдите... па онда изилазили из храма; 2) *genu flectentes*, који су до тога времена клечали у лађи цркве и то мушкарци у десној, а женскиње у левој нефи; 3) *audientes*, који су на истом месту слушали св. Литургију до свршетка, али се нису могли причестити на њој; 4) елицы ко противѣщикю — кандидати за св. крштење (Митр.-Мирк., I, 99; Дјач.).

Њгнѡсити v. pf. -шѡ, -сиши, βδελύσσειν, омразити: II Мојс. 5, 21.

Њгнѡшинѣ п. βδελυγμός, гнушање, гађење, омраза: Наум 3, 6.

Њгорлѣ < ѡгрлѣ п. monile, огрлица, ћердан: Прол.

Њгоснодствовати < ѡгосподствовать v. pf. -ствѡю, -иши, κυριεύειν, загосподарити, завладати нечим: грады приморикими (I Мак. 11, 8).

Њграда f. 1) μάνδρα, caula, тор, обор; 2) λαῶρα, coenubium, ма-настир (Микл.); ѡ. негнѡла, небеско блаженство (Дјач.).

Њградити v. pf. -ждѡ, -диши, τεχνίζειν, опасати зидом, оградити, ошколити: крокомъ крнѣ нѡ-вицѣтѣнныа кашѡа славы (Троп. св. арх. Мих.).

Оградникъ < оградникъ m. κηπουρός, вртлар, чувар врта: Син. у III Нед. по Пасци.

Оградъ m. κήπος, hortus, врт, башта: Прол.

Огражденіе n. περίου, стена, утврђење: Пс. 30, 22; 140, 3; Ис. 5, 2.

Ограбати v. impf. -ваюся, -ишся, ἀπέχεσθαι, уэдржавати се: ѿ триєхъ їдоуєхъ (Дел. 15, 20); ѿ плотєхъ похотїи: I Петр. 2, 11; коєхъишїи: Ст. на Г. в. у пет. I Нед. в. п.; удалявати се, клонити се од нечега: ѿ вєхъхъ неправдєхъхъ и лєхъхъхъ (II Јездр. 4, 39).

Огромити v. pf. -маю, -миши, ferire uti fulmen, поразити као гром: Прол.

Огъстити < огъстити v. pf. ωγχισθ, -стиши, πηγύναι, згуснути, лєхи: морє (Кан. у ср. Препол. п. 1 ирм.); тємнотѣ кодъ: II Цар. 22, 12.

Огъстѣти < огъстѣти v. impf. -стѣю, -иши, πηγύναι, згуснути, отврднути: ѡκω стѣна коды (II Мојс. 15, 8); ѡκω стѣна ко ωγδїтѣ (ἐπαύρη) окопєлы коды, јер је вода с обе стране отврднула (згуснула се) као зид: Кан. Срет. п. 1 ирм.

Одєвлѣвати v. impf. -ваю, -ваєши, παχύνεσθαι, огрубљавати, постајати тело, остваривати: слово (Ст. на стих. богор. на св. архѣ. Стеф.).

Одєвлѣти v. pf. -лѣю, -лѣши, παχύνεσθαι, одєбљати; огрубити: нєдцє людїи ихъ (Дел. 28, 27).

Одождити v. pf. -ждѣ, -ждиши, περιβάλλειν, одєнути: Прол.

Одержаніе < одръжаніе n. κατήσχεσις, држање, владавина, наследство: Пс. 2, 8; и ωβѣща дати ємѣ ю ко ωдержанїи: Дел. 7, 5; κληρονομία, наслеђе, својина, посєд: и возвратїи єїхъ ко ωдержанїи єкоє (II Пар. 31, 1).

Одержати < одръжати v. pf. -жѣ, -жиши, 1) περιέχειν, обузети: єωлѣзїи ємѣтнєхъ (Пс. 17, 5); оужаєхъ: Лук. 5, 9; опколїти, иѣи око некога: єомїи лѣхъхъхъ (Пс. 21, 17); 2) συνέχειν, окрєжавати, опколєвати: народи ωдержатъ тѣ и гнѣтѣтъ (Лук. 8, 45); испунити, обузети: страхоєхъ єлїиєхъ ωдержанїи єхъхъ (Лук. 8, 37); 3) κρατεῖν, владати, господарити: єїхъ грады єгω (V Мојс. 2, 34; 3, 4); тєрдєши ємѣгїи: I Мак. 1, 2; корєстїи єгω: I Мак. 2, 10; Приче Сол. 12, 24; 30, 4; Ст. на блаж. на св. влмч. Теод.; 4) κατακρατεῖν, покорити: царѣтєкѣ єлїиєхъ и дїлїєхъ (I Мак. 8, 12); заузети: градъ (I Мак. 11, 49).

Одєсєтєствовати < одєсєтєствовати v. impf. -стєжю, -иши, ἀποδεκατοῦν, узимати десєтак од нечега: вїнограды єашѣ ωдєсєтєтєжѣтѣ (I Цар. 8, 15); людїи по законѣ: Јєвр. 7, 5; десєтковати єшїто: пажити єашѣ (I Цар. 8, 17); давати десєтак од нечега: мѣтѣхъ и копѣ и єїмїєхъ (Мат. 23, 23; Лук. 11, 42).

Одождити < одѣждити v. pf. -ждю, -диши, βεῖν, даждити, учинити да дажди: хлѣбѣ єїхъ нєкєи (II Мојс. 16, 4); βρέχειν, оросити даждем, ударити дажд: Лук. 17, 29; Јак. 5, 17; ὑμῖν βρέχειν, обїлно излїти: мѣнїєхъ (Ант. 6

- на В. четврт.); Хрїсти: Кан. Пасхе п. 3 ирм.
- Ѓдолжитисѧ < одѧжитисѧ v. pf. -жѧсѧ, -жишисѧ, δανειζεσθαι, узимати у зајам, узајимати: и дѧси кзанимъ изыкшмъ мнѡгимъ, ты же не ѡдолжишисѧ (V Мојс. 28, 12).
- Ѓдолѧніе п. νίκη, победа: Сјед. воскр. гл. 3.
- Ѓдолѧтель м. τροπαιοῦχος, победник, победилац: Син. у Нед. цвет.
- Ѓдѧтисѧ v. pf. ѡдѧѧсѧ, -ишисѧ и ѡдѧждѧсѧ, -ждѧшисѧ, περιβαλλεσθαι, оденути се: или чимъ ѡдѧждѧсѧ; (Мат. 6, 31).
- Ѓдѧніе < одѧнние п. περιβολή, одеѧа, одело, рухо: крѧчно (Мат. 22, 12); бѧло блистаѧсѧ: Лук. 9, 29.
- Ѓжирѧіе п. 1) ὄϊα, руб, поруб на оковратнику одежде првосвѣштеничке: II Мојс. 28, 32; 2) περιστόμιον, огрлица: Јова 30, 18.
- Ѓжисточати v. impf. -чаю, -чаши, σκληρύνειν, учинити тврдим, окорелим, отврдоглавити: Рим. 9, 18; -сѧ, σκληρύνεσθαι, отврднути: Дел. 19, 9.
- Ѓжисточѧіе п. πάρωσις, тврдоѧа, окорелост: Кан. анг. хран. п. 5 т. 3.
- Ѓжисточити v. pf. -чѧ, -чиши, σκληρύνειν, учинити да нешто отврдне: азъ ѡжисточѧ іудѧе егѡ (II Мојс. 4, 21); ѡжисточи кѧю ікою: II Пар. 36, 13; постати дрвенаста срца: Јевр. 3, 8, 15; 4, 7; -сѧ, σκληρύνεσθαι, одрвенити: Јевр. 3, 13; отврднути: іудѧе (II Мојс. 7, 22).
- Ѓжистѧкти v. pf. -стѧѧ, -иши, σκληρύνειν, учинити окорелим, отврднути: Пс. 89, 6.

- Ѓживити v. pf. -вѧю, -виши, ζῶω, оживити, оставити у животу: дѧшы нашѧ (III Цар. 20, 31); мѧдѧнцы: Дел. 7, 19.
- Ѓживѧлати v. impf. -вѧю, -иши, ζωοποιεῖν, оживѧвѧти: Јов. 6, 63; I Тим. 6, 13; ζωογονεῖν, у животу држати, оставѧти: мѧжикій полѧ (II Мојс. 1, 18).
- Ѓживотворити v. pf. -рю, -риши, ζωοποιεῖν, учинити живим, оживити некоѧа: Рим. 8, 11; Ст. на блаж. воскр. гл. 3.
- Ѓжидѧти v. impf. -дѧю, -дѧши, ἐκδέχεσθαι, очекивати: I Петр. 3, 20; Јевр. 10, 13.
- Ѓжити v. pf. ѡживѧ, -виши, 1) ζῆν, оживѧти: и оуслышѧвши ѡживѧтъ (Јов. 5, 25); 2) ζωοποιεῖσθαι, васкрснути: такожде и ѡ Хрѧтѧ кн ѡживѧтъ (I Кор. 15, 22).
- Ѓжитѧіе п. ἀναβίωσις, поновѧн живот: Син. у суб. Лаз.
- Ѓзловѧтити v. pf. -вѧю, -виши, κακοῦν, учинити некоме зло, у-вредити, раздражити, огорчити некоѧа: IV Мојс. 24, 24; Дел. 18, 10; I Петр. 3, 13; ѡзловѧнъ кѧхъ, ἐμακόθη: Пс. 37, 9.
- Ѓзловѧніе < озловѧнние п. κακώσις, злоставѧње, понижење, страдање: II Мојс. 3, 7; Дел. 7, 34; Конд. Обн. хр. св. Георг.; Мол. у Ч. јелеосв.; беда, несреѧа: Свјет. на св. кн. Лаз; ταλαιπώρια, невоѧа: Рим. 3, 16.
- Ѓзловѧнѧ 3. κακοῦχούμενος, мучен, злоставѧн: Јевр. 11, 37.
- Ѓзловѧнѧмъ, -иѧ 3. κακοῦχούμενος, коѧи страда, коме се чини неправда: Рим. 13, 3.
- Ѓзловѧлати v. impf. -вѧю, -иши, λυμάνειν, злоставѧти, шкодити, досађивѧти некоме: Дел. 8, 3.

- Озареніє** п. αὐγή, освѣтлѣнїе: Ст. на блаж. у VII Нед. по св. Пасци; φρικτωρία, явлѣнїе бѣдъ: Кан. Дух. п. 3 т. 2.
- Озарати** v. impf. -раю, -раши, καταυγάζειν, обасјавати: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.
- Оземлѣнїи** < оземлѣнїи v. pf. -ню, -ниши, учинити нешто землѣним, претворити нешто у сущу: морекѣю морѣ коленѣ. . (Кан. на Божїѣ п. 1 ирм.).
- Оземствованїи** п. ἐξορισμός, exilium, прогонство: на ш. поглаша его дилече (Прол.).
- Озимѣнїи** п. παραχειμασία, зимовник: Дел. 27, 12.
- Озимѣти** v. pf. -мѣю, -мѣши, παραχειμάζειν, провести зиму, презимити: Дел. 27, 12; I Кор. 16, 6; Тит 3, 12.
- Озрѣтисѣ** v. pf. ωзрюсѣ, ωзришисѣ, περιβλέψασθαι, обзрети се: на-зидѣ иже (II Цар. 2, 20).
- Окаленїе**, -ый 3. δειλαίος, ядан, несреѣан, сажалѣнѣа достојан: дци вавѣлѣнѣа шкаленнѣа (Пс. 136, 8); ταλαίπωρος, невольан: Рим. 7, 24; Апок. 3, 17; тужан, жалостан: Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 2; τάλας, бедан: Ст. по јев. у Нед. мит. и фар.; ἄθλιος, кукаван: Сл. свјет. у Нед. сир.
- Окаленствовати** v. impf. -ствѣю, -ши, miserum reddere, презирати; подвргавати се несреѣи, проклетству: праведнїи коѣхкалѣютѣа, грѣшнїи же шкаленствѣють (Сл. на исх. душе).
- Окаленство** < оказнѣство п. miseria, яд, беда, невоља, несреѣа: Прол.
- Окорнїти** v. pf. -ню, -ниши, ριζοῦν, утврдити (Микл.).
- Окорнитѣа** < окрѣнитѣа m. 1) qui nutrit, хранитѣа (Жив.); 2) κυβερνήτης, крманош, управљач: Мин. 15 дец.
- Окорнїти** < окрѣнїти v. pf. -млю, -миши, 1) nutrire, хранити (стоку); 2) κυβερνᾶν, крманити, управљати: ты ма шкорнїи ко пристанищѣ твоѣмѣ (Кан. Бог. п. 5 т. 1); шкорнїи жнкоѣ мой: Мол. св. В. В. 2 на Дух. веч.; Ст. по пол. св. кн. Лаз.
- Окормлати** < окрѣмлати v. impf. -млаю, -млаши, 1) nutrire, хранити (Микл.); 2) ἐγκαθαρμίζειν, у луку уѣи, увести се (Дјач.); 3) κυβερνᾶν, управљати (Вост.).
- Окрадѣннїи** 3. συληθείς, лишен: оумомѣ (Ак. Бог. ик. 10); κλαπέδς, покраден: Сл. на Г. в. у Нед. сир.
- Окрамолити** v. pf. -лю, -лиши, ad seditionem concitare, подбости, надражити некога на побуну; обедити, окривити некога за побуну: Прол.
- Окрестїе** < окрѣстїе п. περίχωρον, околина: Прол.
- Окрестнїи** < окрѣстнїи 3. ὁ κύκλῳ, околан: Марк. 6, 36; Лук. 9, 12; ὁ πέριξ, суседан: Дел. 5, 16; ὁ πέρι, оближнїи: Јуд. 1, 7.
- Окрестѣ** < окрѣстѣ adv. περί, около: Мат. 8, 18; Марк. 3, 32 и др.; Степ. гл. 3 ант. 3.
- Окроплѣнїе** < окроплѣнїе п. ἐμβροχή, обливанїе св. водом: IV Мојс. 19, 20.
- Окрѣжилїи** < окрѣжнїе п. χωθαρέθ, оглавлѣ наврх ступова: II Пар. 4, 12, 13.
- Окѣпъ** < окоуѣ m. λύτρον, откуп, откупнина: за дѣшѣ кою (II Мојс. 21, 30).

Оле interj. ѿ, о, ох: Кан. прич. п. 8 Сл.

Оладинѣти < оладинѣти v. pf. -нѣю, -нѣши, χερσοῦσθαι, улединити се, запарложити се: ѿ дѣиольскѣа лѣсти оладинѣкшю зѣмлю доврѣ дѣлаи еси (Сл. на Г. в. на св. Георг.); оладинѣкшѣа дѣшѣкшѣа нѣкѣ нѣнѣтиа еси: Ст. на блаж. на св. Јов. Злат.

Омакати v. impf. -каю, -каши, βρέχειν, квасити, обливати: мезаминице (Стат. II, ст. 92).

Омега f. грч., 1) последње слово у грчком алфавиту; 2) свршетак. В. алфа.

Оми pl. (јевр. = страшни), Ὀμῖοι, горостаси који се спомињу у I Мојс. 14, 5.

Омрзити < омрзѣти v. pf. -жѣ, -зиши, βδελύσσειν, омразити: Пс. 118, 163; -сѣ, βδελύσσεσθαι, постати омражен: III Цар. 21, 26.

Омркнѣти < омркнѣти v. pf. -кнѣ, -книши, σκοτίζεσθαι, поцрнити: Апок. 9, 2.

Омрцати < омрцѣти v. impf. -цаю, -цаши, tenebris obduci, тамнити, помрачавати: Прол.

Омета f. ѿα, руб, скут, ивица: ѿходяще на ѿметѣ ѿдеждѣ егѡ (Пс. 132, 2).

Ометѣ m. ѿμα, скут: на ѿметѣ ризнѣмѣ (II Мојс. 28, 33).

Ометѣ f. σαγήνη, велика мрежа (Вост.).

Оммины pl. m. (јевр. страшни), οἱ Ὀμμεῖν, горостаси, дивови: V Мојс. 2, 10.

Омофорѣ m. ὁμοφόριον, архијерејска одежа са четири крста која се меће на раме (ѿμος, раме и φέρειν, носити): Син. у Суб. Лаз.

Омрачатисѣ v. impf. -чаюсѣ, -шисѣ, σκοτίζεσθαι, тамнити, помрачавати се: Троп. В. четврт.

Онѣ полѣ, друга страна, друга обала реке: на ѡнѣ полѣ, εἰς τὸ πέραν: Мат. 8, 18.

Онѣхѣ m. ὄνυχ, врста аромата, мирисаве масти: II Мојс. 30, 34.

Онѣѣ m. ὄνυξ, в. ѡнѣхѣ: Прем. Сир. 24, 18.

Опалати v. impf. -лаю, -ѣши, καυμάτисαι, палити, жећи: Апок. 16, 8; καταφλέγειν, попалити, спалити: Кан. у Нед. сир. п. 7 ирм.; -сѣ, φλογίζεσθαι, палити се: Јак. 3, 6.

Опасенѣ n. ἀκριβεῖα, пажња, тачност, брижљивост: Ном. пр. 193.

Опасенѣ, -ый < опасенѣ 3. ἀκριβής, обазрив, брижљив, пажљив: Ст. на Г. в. у Нед. мирон.; πεφυλαγμένος, опрезан: I Јездр. 4, 22.

Опаснѡ и ѡпаснѣ < опасенѣ adv. ἀκριβῶς, пажљиво, опрезно: Еф. 5, 15; Уч. изв.; ѡпациѣ изкѣдоваи: Син. у Нед. сир.; ἐν ἀκριβείᾳ: Ном. пр. 202.

Опасство < опасство n. ἀκριβεῖα, diligentia, опрезност, пажња: Служ.; ѡ. илѣти, пазити: Тип.

Опечалити v. pf. -лю, -лиши, λύπειν, ожалостити, огорчити, узнемирити: I Мојс. 4, 5; увредити: примирѣа тѣ ѡпечалившии (Послед. прич.).

Описовати v. impf. -сѣю, -сѣши, ἀναζωγραφεῖν, сликати: тѣмѣ видѣ твой ѡбразоканѣа ѡписѡщи (Ст. на Г. в. у I Нед. В. п.).

Оплазивѣ 3. περίεργος, радознао, љубопитљив: I Тим. 5, 13.

Оплазити v. pf. -жѣ, -зиши, χαλᾶν, попустити, оканити се (Микл.).

Ἐπισκεῖται v. pf. ἐπισκεῖται, -σκεῖται, 1) ἀλλοιοῦσθαι, mutari, промени-ти се (на горе), покварити се; 2) μαίνομαι, furere, побеснити, помамити се, доћи изван себе (Микл.).

Ἐрати v. impf. ὠρῶ, ὠρίσθαι, ἀρο-триᾶν, орати: ὡς ἡ ἐλπίς δεῖται (I Кор. 9, 10).

Ἐργασίη 3. τῶν ἑργῶν, од му-зикалнога оруђа, од инстру-мента: пѣнь, звук од муз. ору-ђа: Кан. Дух. п. 7 ирм.

Ἐσάνна јевр., помози, спаси, са-чувај; слава: Мат. 21, 9, 15; Марк. 11, 9, 10; Јов. 12, 13.

Ἐσιρῖται v. pf. -сирѣю, -иши, ἀπορ-φανίζεσθαι, осиромашити: Прол.

Ἐσλάвати v. impf. -слаю, -иши, ἐλ-λάττειν, осветлявати: Ст. на лит. на св. Три Јер.

Ἐσλание < осниание п. ἐλαμψις, ἐπι-λαμψις, сијање, севање, блиста-ње: Степ. гл. 2 ант. 1; Ст. на блаж. у I Нед. В. п.

Ἐсквернити < осквернити v. pf. -ню, -ниши, μαίνομαι, κοινοῦν, осквр-нити, опоганити: III Мојс. 22, 6; IV Мојс. 19, 20; Марк. 7, 15, 18; -сѣ, μαίνομαι, осквр-нити се: Јез. 44, 25.

Ἐсклавити v. pf. -влю, -виши, με-διᾶν, осмехнути, насмешити се, засмејати: ἐκκλινόμενος ὡς ἡ ἐλπίς (Кан. анг. хран. п. 7 т. 4); -сѣ: Прем. Сир. 21, 23.

Ἐскоминъ 3. ἄσπερος, незрео, зелен; непријатан, кисео: плодъ... ἐκ-κομινъ ἐκ τῆς (Прем. Сол. 4, 5).

Ἐскоминитисѣ v. pf. -минюсѣ, -ни-шисѣ, αἰρωδῶν, осетити у зуби-ма бол при употреби киселог јела или пића: ἐκκομινитисѣ 38-

ѣ егѡ, утрнуће му зуби (Да-нич.): Јер. 31, 30.

Ἐскоминитисѣ v. pf. -минюсѣ, -ни-шисѣ, в. ἐκκομινитисѣ: отцы ма-доша кѣмѣ, а 38ѣ дѣтѣмъ ἐκκο-минитисѣ, оци једоше кисело (грожђе), а синовима трну зу-би (Јер. 31, 29).

Ἐскорбити < оскрѣбити v. pf. -влю, -виши, λυπεῖν, ожалостити, огор-чити, ражалити: V Мојс. 28, 53; II Кор. 2, 5, 7, 8; -сѣ, λυ-πεῖσθαι, ожалостити се: II Кор. 2, 4; 7, 9, 11.

Ἐскорблѣти < оскрѣблѣти v. impf. -блѣю, -иши, 1) λυπεῖν, ожалоп-ћавати: III Мојс. 25, 14; Еф. 4, 30; 2) θλίβεин, мучити: II Сол. 1, 6, 7.

Ἐскорбѣти < оскрѣбѣти v. pf. -влю; -виши, λυπεῖσθαι, постати жало-стан, ожалостити се: IV Мојс. 22, 3; Јов. 21, 17; II Кор. 7, 9.

Ἐскордѣ < оскрѣдѣ m. λαξευτήριον, чекић: Пс. 73, 6; секира, мо-тика: ἐκкордѣ имѣѣ кожитвенный мзыкъ твой (Ст. на блаж. на св. јев. Луку).

Ἐскѣдѣвати < оскѣдѣвати v. impf. -ваю, -ваиши, ἐκλείπειν, нестѣати, престајати: внигда ἐκѣдѣвати крѣпости моеѣ, не ѡстаѣи мене (Пс. 70, 9); ишчилити: ἐκѣдѣ-вающаѣ очѣа: V Мојс. 28, 26; Богор. воскр. гл. 5.

Ἐскѣдѣни < оскѣдѣние п. ἐκλείψις, нестѣање, изостајање, пропу-штање: V Мојс. 28, 48.

Ἐскѣдѣти < оскѣдѣти v. pf. -дѣю, -дѣиши, ἐκλείπειν, осиромашити: егда ἐκѣдѣте (Лук. 16, 9); пре-стѣати: да не ἐκѣдѣте кѣра твоѣ: Лук. 22, 32; нестѣати: и мѣѣ твоѣ не ἐκѣдѣте (Јевр. 1, 12);

- изостати: ω ρ одѣтка $\epsilon\kappa\omicron\gamma\omega$ (Ст. гл. 2 у Ч. погр.)
- Ослава f. $\acute{\alpha}\nu\epsilon\sigma\iota\varsigma$, олакшање: Дел. 24, 23; даядъ намиъ ко $\iota\eta\delta$ ω χ одалъшиъ $\omega\iota\lambda\alpha\beta$ δ δ ши и $\tau\epsilon\lambda\delta$: Мол. 6 на $\iota\omicron\gamma$ градъ.
- Ославити v. pf. -ваю, -виши, ослабити, одрешити: оужа кормилъшиъ (Дел. 27, 40); олакшати: Кан. св. Андр, крит. п. 3 т. 1.
- Ославленіе < ослабленіе n. $\acute{\alpha}\nu\epsilon\sigma\iota\varsigma$, попуштање; опроштај: Мол. св. В. В. 3 на Дух. веч.; олакшица: Кан. у суб. I седм. В. п. п. 3 т. 2,
- Ослабѣти v. pf. -вѣю, -вѣши, $\acute{\alpha}\nu\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, ослабити, отпасти: и $\epsilon\kappa\epsilon\mu\alpha$ $\omega\iota\lambda\alpha\beta$ ѣша (Дел. 16, 26); $\lambda\upsilon\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, слабити, онемоћати, клопути: да не $\kappa\alpha\kappa\omega$ $\omega\iota\lambda\alpha\beta$ ѣють на $\iota\eta\delta$ ти (Мат. 15, 32; Марк. 8. 3); Гал. 6, 9.
- Ослашаніе < ослоушаніе n. $\pi\alpha\rho\alpha\kappa\omicron\upsilon$, неслушање, непослушност: Рим. 5, 19; Евр. 2, 2.
- Осмоктати v. impf. -ктаю, -иши и $\omega\sigma\mu\omicron\kappa\iota\tau\delta$, -иши, $\lambda\alpha\mu\beta\epsilon\rho\epsilon$, олизати: Служ.
- Основаніе n. $\theta\epsilon\rho\mu\epsilon\lambda\iota\omicron\nu$, основ, темень, стуи: II Цар. 22, 8. 16; III Цар. 7, 9; Лук. 6, 48. 49; I Кор. 3, 11 и др. В. основаніе.
- Осиѣжитиса v. pf. -жѣса, -жишиса, $\chi\iota\omicron\nu\omicron\upsilon$, постати бео као снег; просветити се: $\omega\iota\eta\epsilon\kappa\alpha\tau\iota\alpha$ ($\chi\iota\omicron\nu\omega\theta\eta\sigma\omicron\nu\tau\alpha\iota$) къ $\theta\epsilon\lambda\mu\omega\eta\epsilon$ (Пс. 67, 16).
- Осовитиса v. pf. -ваиса, -вишиса, $\mu\omicron\nu\acute{\alpha}\zeta\epsilon\upsilon$, живети усамљено: $\iota\kappa\omega$ птица $\omega\iota\omicron\kappa\alpha\tau\iota\alpha\lambda\iota\alpha$ на $\zeta\delta\epsilon$ (Пс. 101, 8).
- Осовествовати v. impf. -ствѣю, -иши, $\iota\delta\iota\acute{\alpha}\zeta\epsilon\upsilon$, живети повучено, удалити се од друштва (Микл.).

- Осовъ adv. $\kappa\alpha\tau' \iota\delta\iota\alpha\nu$, само по себи, одвојено, посебно: Марк. 4, 34; $\chi\omega\rho\iota\varsigma$, напосе: Јов. 20, 7.
- Оставити v. impf. -ваю, -виши, 1) $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\pi\epsilon\iota\nu$, оставити: отца $\iota\kappa\omicron$ го и $\mu\alpha\tau\epsilon\rho$ (Мат. 19, 5; Марк. 10, 7); 2) $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\nu\alpha\iota$, отпустити, опростити: долги наша (Мат. 6, 12; Лук. 11, 4); оставити: не $\omega\iota\tau\alpha\kappa\iota\omega$ $\epsilon\alpha\tau\eta$ $\iota\eta\rho\gamma$ (Јов. 14, 18); -са, 1) $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\pi\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, бити оставлен: δ ша ко $\alpha\delta\epsilon$ (Дел. 2, 31); 2) $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, бити опроштен: $\gamma\rho\epsilon\iota\eta$ (Марк. 4, 12); Лук. 12, 10.
- Оставленіе < оставленіе n. $\acute{\alpha}\phi\epsilon\sigma\iota\varsigma$, ослобођење, опроштење: $\gamma\rho\epsilon\chi\omega\kappa\epsilon$ (Мат. 26, 28; Лук. 1, 77; 3, 3 и др.).
- Оставль, -ши, -ши; -шій 3 part. praet. act. I (м. $\omega\sigma\tau\alpha\kappa\iota\upsilon\zeta$, -ши, -ше; -вый) од $\omega\sigma\tau\alpha\kappa\iota\upsilon$, $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\phi\alpha\varsigma$, оставивши: $\mu\rho\epsilon\zeta\eta$ (Мат. 4, 20; Марк. 1, 18); $\kappa\omicron\rho\alpha\beta\epsilon\lambda$: Мат. 4, 22.
- Оставляти v. impf. -лаю, -лаиши, 1) $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\nu\alpha\iota$, остављати некое нешто: $\mu\iota\rho\epsilon$ (Јов. 14, 27); праштати: $\gamma\rho\epsilon\chi\eta$ (Мат. 6, 12; Марк. 2, 7; Лук. 5, 21); 2) $\epsilon\acute{\alpha}\nu$, допущтати: $\Pi\alpha\nu\lambda$ же $\chi\omicron\tau\alpha\psi\delta$ $\epsilon\kappa\iota\tau\iota$ къ $\eta\alpha\rho\omicron\delta$, не $\omega\iota\tau\alpha\kappa\iota\alpha\chi\delta$ $\epsilon\gamma\omega$ $\omicron\upsilon\tau\iota$ ницы (Дел. 19, 30); -са, ($\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, остављати се: Мат. 23, 38; 24, 40. 41; $\omicron\pi\rho\alpha\sigma\tau\alpha\tau\iota$ се: $\gamma\rho\epsilon\iota\eta$ (Лук. 5, 20. 23; I Јов. 2, 12).
- Останокъ < останъкъ m. $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\mu\alpha$, остатак: Пс. 16, 14; Рим. 9, 27; 11, 5.
- Остати v. pf. $\omega\sigma\tau\alpha\eta\delta$, -иши, $\acute{\alpha}\phi\iota\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, остати: $\kappa\alpha\mu\epsilon\eta$ на $\kappa\alpha\mu\epsilon\eta$ (Мат. 24, 2; Марк. 13, 2; Лук. 21, 6); $\kappa\alpha\tau\alpha\lambda\epsilon\iota\pi\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, заостати:

- Јов. 8, 9; Дел. 18, 21; -са, καταλειφθῆναι, зауставити се: I Сол. 3, 1; ἀφίστασθαι, одметнути се, одустати, оканити се: ѡтѣниѣлѣ прѣжнагѡ кѣзѣловнѣлѣ (Кан. св. Андр. крит. п. 1 т. 2).
- Їстигъ, ѡстигъ м. столῆ, плашт, огртач: Прол.; Прем. Сир. 45, 10.
- Їстинъ < остьнъ м. σκόλψ, жалац, шильаст колац: Приче Сол. 26, 3; ѡтны колѡкыѣ, τὰ βούκεντρα, бодила којима се волови подбадаху: Екл. 12, 11.
- Їстрастити v. pf. -шѣ, -стиши, τάλαιπωρεῖν, мучити, кнѣити; нападати, вреѣати: ѡ лица нечѣстныкыѣ ѡтрагѣшныѣ (требалобѣ: ѡтрагѣшныѣ) мѣ (Пс. 16, 9).
- Їстриши < остриши v. pf. -гѣ, -жиши, 1) κείρασθαι, остриѣи, ошипати: глѣкѣ (Дел. 18, 18); 2) ξυρεῖσθαι, обријати: I Кор. 11, 5.
- Їстрѣпити < остроупити v. pf. -паю, -пиши, τραυματίζειν, изранити: оумѣ ѡстрѣпнѣлѣ (Кан. св. Андр. крит. п. 9 т. 4).
- Їстѣнити v. pf. -ню, -ниши, τεχίζειν, оградити, заштитити: ітъмѣ аггѣлѣ (Мол. св. В. В. 1 на Дух. веч.).
- Їстѣтитисѣ < остоѣтитисѣ v. pf. -щѣсѣ, -тишисѣ, ματαιοῦσθαι, залудити се: Рим. 1, 21.
- Їщѣствовати < ошѣствовать v. impf. -ствѣю, -ствѣши, чинити да нешто сущтаствује, да постоји, да живи: ѡшѣствѣтѣ (οδοῖς) ко кѣкѣю тварѣ (Степ. гл. 3 ант. 2).
- Їщѣнотворити v. pf. -творю, -риши, οἰκοδομεῖσθαι, примити некога за сина, усинити некога (Вост.).
- Їсыпати v. impf. -паю, -пиши и ѡсыпаю, -пиши, βάλλειν, обложити, обасути: гноѣмѣ (Лук. 13, 8).
- Їсѣненіѣ < осѣненіѣ п. ἀποσκίασμα, сенка, траг: прѣложеніѣ ѡсѣненіѣ, ни трага меѣнаѣ (Мол. св. В. В. у Пол. посв.); одрѣ нишѣ ѡ ѡсѣненіѣмѣ, σόκιος, сеновит, густом травом обрастао; по Данич.: зелен: П. н. п. 1, 15.
- Їсѣннити v. pf. -ню, -ниши, ἐπισκιάζειν, осенити, заклонити: Мат. 17, 5; Лук. 1, 35.
- Їсѣнѣти v. impf. -нѣю, -нѣши, κατασκιάζειν, заклаѣати: V Мојс. 33, 12; Марк. 9, 7; Јевр. 9, 5; Троп. Покр. Богор.
- Їсѣтовати v. impf. -тѣю, -тѣши, πένθειν, оплакивати, ожалити: Пс. 77, 63.
- Їсѣзаніѣ < осѣзаніѣ п. ἀφή, дотицаѣе, хватаѣе, пипаѣе; свежа: Еф. 4, 16.
- Їсѣзати < осѣзати v. impf. -заю, -заши и ѡсѣжѣ, -жѣши, 1) λαφῆν, пипати: сѣпѣый ко тѣкѣ (V Мојс. 28, 29); опипати: ѡсѣжитѣ мѣ и видитѣ (Лук. 24, 39); Ст. на лит. у Нед. Том.; 2) θιγγάνειν, дотицати, додиривати: ниѣе кѣкѣи, ниѣе ѡсѣжи (Кол. 2, 21); 3) περιάγειν, обилазити, иѣи около: и ѡсѣзѣлѣ ниѣаши кожда (Дел. 13, 11); -са, θιγγάνεσθαι, додиривати се: Ст. на стих. на св. архѣ. Стеф.
- Їтай adv. λάθρα, крѡфѣ, тајно: Дел. 16, 37; Еф. 5, 12; Ст. сл. на I часу уочи Бож. В. ѡтай.
- Їтиши п. 1) γαλήνη, locus tranquilus, тихо, мирно место (Микл.); 2) λιμήν, portus, пристаниште, лука: прѣтѣлѣ корѣелѣмѣ іконѣмѣ ко ѡтиши (Прол.).

Отолстѣти < отлъстѣти v. pf. -стѣю, -иши, παχύνειν, угојити се, одѣбляти: сердце людей ихъ (Мат. 13, 15); прѣзи: Екл. 12, 5.

Отравѣ f. φαρμακεία, отров: Ном. пр. 13.

Отравити v. pf. -ваю, -виши, φαρμακεύειν, отровати: ложина коѡ (Треб.).

Отрасль f. βλαστός, младница, изданак, грана, пород: родѣишъ штраишъ небадаишъ розго (Ак. Бог. ик. 3); благгш корне: Ст. на хвал. св. кн. Лаз.; 2) φυή, раст, израштај: стѣнъ іерусалимскихъ (Неjem. 4, 7).

Отрѣзъ < отрѣзъ m. κάθαρμα, смеће, измет, сметилиште: икоже штрѣишъ мѣрѣ бахомъ (I Кор. 4, 13).

Отрѣзити < отрѣзѣти v. pf. -ваю, -виши, καθαίρειν, очистити: гѣмно коѡ (Лук. 3, 17).

Отлаготити < отаготити v. pf. -ишъ, -тиши, 1) ἐπιβαρῆσαι, оптеретити некога, досадити некому: I Сол. 2, 9; 2) σωρεύειν, гомилати, згрнути, натоварити: II Тим. 3, 6; 3) βαρύνειν, оптеретити; затиснути: оушна коѡ (Зах. 7, 11).

Отлаготѣти < отаготѣти v. impf. -тѣю, -иши, βαρύνεσθαι, отежати: Пс. 37, 5; Мат. 26, 43.

Отлагчатѣти < отагъшати v. impf. -чаю, -иши, βαρύνειν, отежавати, бити упоран: сердце вѣша (I Цар. 6, 6).

Отлагчати < отагъшати v. impf. -чаю, -иши, βαρύνειν, отежати: Јез. 27, 23; Зах. 6, 8; штагчѣнъ шномъ: Лук. 9, 32; Дел. 20, 9.

Отлагчитѣти < отагъшити v. pf. -чѣ, -чиши, καταβαρύνειν, досадити: II

Кор. 12, 16; βαρύνειν, отежати, оптеретити: сердце (I Цар. 6, 6); шремиъ: III Цар. 12, 4; штагчѣными очима ѡ кѣззаконій: Ст. на стих. у Нед. мит. и фар.

Отбожати v. impf. -жаю, -жаиши, ταπεινῶν, понизити, умањити, клонути, ослабити, смирити: III Мојс. 25, 39.

Отѣла f. јевр., висина; високе ограде у Јерусалиму: II Парал. 27, 3.

Отѣпатисѣ v. impf. -паюсѣ, -ишисѣ, implicari, овити се, омотати се: оузрѣ шмѣлѣ шѣпаишисѣ около кыи егѡ (Прол.).

Отѣпати v. pf. -паю, -пиши, обгрлити: шѣпаишъ нача цѣловати егѡ (Прол.).

Отѣтѣ < отѣтъ m. ὄξος, оцат, сирѣ: IV Мојс. 6, 3; Мат. 27, 34. 48; Ант. 9 на В. четврт.

Отѣждаѣти v. impf. -ждаю, -ждаиши, διωλλεῖν, цедити, оцеѣивати: шѣѣждаишѣишъ комары, вѣльѣлѣды же пожираишѣ (Мат. 23, 24) — јевр. пословица: који оцеѣујете комарце (т. ј. бринете се за ситнице), а камиле прождирете (т. ј. не марите за крупне ствари).

Отѣпнѣвати v. impf. -ваю, -иши, ξηραίνεσθαι, сушити се: Марк. 9, 18.

Отѣпѣ n. monile, огрлица, гривна, ѣрдан: ѡ шѣи коѣи (Прол.).

Отѣрѣнатисѣ < оуѣрѣнатисѣ v. impf. -наюсѣ, -ишисѣ, црвѣнитѣ се: зѣмѣлѣ тѣчѣишѣишъ крокѣ егѡ (Прол.).

Отѣшѣнѣ < оушѣшѣнѣ n. καθάρσμος, очишѣнѣ: дѣнъ шѣшѣишѣишѣ (III Мојс. 23, 27); вода шѣшѣишѣишѣ: IV Мојс. 8, 7; Марк. 1, 44.

Ѣшааніе < ошааніе n. ἀποχή, удерживање, удержливость: погъ не ѡшааніе крашнѣ (Ст. на стих. у I Нед. В. п.).

Ѣшаатисѣ v. impf. ѡшаюсѣ, -шисѣ, ἀπέχεσθαι, удерживати се: плоды (Ст. на веч. у I Нед. В. п.); ѡ коды чѣждѣ ѡшайсѣ: Приче Сол. 9, 18; слыхѣ дѣланій: Мол. верн. у св. Лит. преѣ.

Ѣшизѣ m. οὐρά, реп: Апок. 9, 10, 19.

Ѣшюю adv. ἐξ ἐδωνύμων, с леве

стране, налево: Мат. 25, 33; Марк. 10, 37, 40.

Ѣшититисѣ < ошититисѣ v. pf. ѡщицѣсѣ, -тишисѣ, protegere, зашитити се, оградити се: когоданнымъ апостоликѣмъ бѣхъ цитомъ (Прол.).

Ѣшѣтити < оштоѣтити v. pf. -цѣ, -тиши, αἰσθάνεσθαι, опазити, разумети, приметити: Лук. 9, 45; дознати, осетити: Сл. на Г. в. на В. среду; γινώσκειν, препознати, сазнати, спазити, опазити: Јов. 11, 57.

Ѣ

Ѣ 1) двадесетчетврто слово у црквенословенској азбуци, зове се шѣ; као цифра Ѣ = 800; 2) праер. а) са gen. ἀπὸ, са: Пс. 9, 37; с разлога, због: II Мојс. 3, 7; Пс. 67, 30; у: Пс. 118, 16; за: Пс. 138, 6; б) са adv. Ѣ вѣдѣ, одасвуд; Ѣ кѣдѣ, откуда; Ѣ тѣдѣ, отуда; Ѣ далѣчи, издалека; Пс. 37, 13.

Ѣбѣгати < отѣбѣгати v. impf. -гаю, -иши, ἀποφεύγειν, бегати од нечага: II Петр. 2, 18.

Ѣбѣгнѣти < отѣбѣгнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, ἀποφεύγειν, одбегнути, утеѣи: II Петр. 1, 4.

Ѣвалити v. pf. -лю, -лиши, ἀποκυλίειν, одвалити: Мат. 28, 2; Марк. 16, 3, 4; Лук. 24, 2; -сѣ, κυλίειν, одваляти се, откотрѣяти се: каминъ (Ст. на хвал. воскр. 3 гл. 5).

Ѣвистисѣ < отѣвистисѣ v. pf. -зѣсѣ, -зѣшисѣ, 1) ἀνάγειν, одвести се: Ѣ бѣиѣ (Дел. 18, 21); 2) ἐκπλεῖν, отпловити: въ кораблѣи

алиѣандрійстѣмъ (Дел. 28, 11); 3) παραβάλλειν, пристати уз: въ Гамонъ (Дел. 20, 15).

Ѣвиргѣсѣ и Ѣвиргѣшисѣ 3. part. praet. act. I сл. обл. од Ѣврицисѣ, ἀρνησάμενος, који се одрекао, одметнуо: Лук. 12, 9; II Тим. 3, 5; Тит 2, 12.

Ѣвиргѣ, -ши, -ше part. praet. act. I nom. обл. од Ѣврици, ἀποβαλὼν, збацивши: Марк. 10, 50.

Ѣвиржинѣ 3. part. praet. pass. од Ѣврици, ἐρριμένος, одбачен, расејан: Мат. 9, 36; Ѣвиржинѣ вѣти, ἀπαρνεῖσθαι, одреѣи се, бити одречен: Лук. 12, 9; ἀποδοκιμασθῆναι, бити одбачен: Јевр. 12, 17.

Ѣвирзати < отѣвирзати v. impf. -зѣю, -зѣши, отварати: такъ не Ѣвирзѣтъ оутѣ иконхѣ (Дел. 8, 32); Јов. 10, 3; Апок. 3, 7.

Ѣвирзти и Ѣвирсти < отѣвирзти v. pf. -зѣ < отѣвирзоѣ, -зѣши, ἀνοίγειν, отворити: оутѣ моѣ (Мат. 13, 35; Кан. Благ. п. 1 ирм.); -сѣ, ἀνοίγεισθαι, отворити

се: толцыте и ѿверзѣтеся вамъ (Мат. 7, 7; Марк. 11, 9).

Обратити < **отъвертити** v. pf. -ишѣ, -тиши, ἀποστρέφειν, одвратити, окренути: не ѿкрати лица твоѣго (Пс. 142, 7); Пс. 21, 25; Рим. 11, 26; II Тим. 4, 4; обратити: слыша крагомъ моймъ (Пс. 53, 7); завратити: помощь меча егво (Пс. 88, 44); одреши: хоташаго ѿ тебе злати не ѿкрати (Мат. 5, 42); -са, ἀποστρέφεσθαι, одвратити се: II Тим. 1, 15.

Обращатиса < **отъвращатиса** v. impf. -шаюса, -ишиса, ἀποτρέπεσθαι, клонити се: II Тим. 3, 5; одвращати се: Тит 1, 14.

Обрещи < **отъвершити** v. pf. ѿвергъ < **отъвергъ**, -жиши, ἀδικεῖν, одбацити: советъ Бжій (Лук. 7, 30); запокѣдъ сотворишаго: Ст. на блаж. воскр. гл. 3 и 4; ἀπωθεῖσθαι, одбити од себе: Дел. 13, 46; ἀπορρίπτειν, одбацити: не ѿвержи мене ѿ лица твоего (Ст. 2 у III часу); Ст. на Г. в. гл. 8; и прадѣание ѿсѣженіе ѿвергша: Троп. воскр. гл. 4; -са, ἀρνεῖσθαι, одреши се: не ѿвержѣтеся мене предъ челоуки, ѿвергѣша его и азъ... (Мат. 10, 33).

Обсюдѣ adv. πανταχόθεν, одасвуд, са свих страна: Марк. 1, 45; Лук. 19, 43.

Обѣтъ m. 1) ἀπόκρισις, одговор: дивилися ѿ ѿбѣтъ егво (Лук. 20, 26); Јов. 1, 22; 19, 9; 2) ἀπολογία, обрана, оправданье, заштита: оулышити той къ вамъ нынѣ ѿбѣтъ (Дел. 22, 1); I Петр. 3, 15; I Кор. 9, 3.

Обѣщавати < **отвѣщавати** v. impf. -ваю -ваши, 1) ἀποκρίνεσθαι, одговарати: ничтоже ѿбѣщаваше

(Марк. 14, 61; 15, 4; Лук. 23, 9); 2) ἀπολογεῖσθαι, говорити у своју обрану; бранити се: Павелъ простѣрь рѣкѣ ѿбѣщаваше (Дел. 26, 1); Дел. 25, 8; 26, 24.

Обѣщати < **отвѣщати** v. impf. -шаю, -шаши, 1) ἀποκρίνεσθαι, одговорити: онъ же не ѿбѣща ей словеси (Мат. 15, 23); 2) ἀπολογεῖσθαι, правдати се, бранити се: не пицѣтеся како или что ѿбѣщаете (Лук. 12, 11); Рим. 2, 15; -са, ἀποτάζασθαι, опростити се: повели ми ѿбѣщатиса иже гдѣ въ домѣ моемъ (Лук. 9, 61).

Обгнати < **отыгнати** v. pf. ѿгнѣ, -иши, ἀφαιρεῖν, одагнати, истребити, ослободити: IV Моис. 21, 7; -са, ἐκκληῖσθαι, бити изагнан, уништен; нестати, проћи: Рим. 3, 27.

Обграватиса < **отыграватиса** v. impf. -ваюса, -ишиса, ἀπέχεσθαι, удалявати се, удержавати се, уклањати се: ѿ ксакѣа кци слыша (I Сол. 5, 21).

Обданіе < **отъдание** n. ἀφεσις, отпуст, ослобоженье, опроштенье: Кан. анг. хран. п. 1; 2) ἀπόδοσις, враћанье, одаванье: праздника, последњи дан попразности великих праздника; поклонкѣ, завршетак метанија на часовима Велике среде (Тип.).

Обдати v. pf. -дама, -даси, 1) ἀποδιδόναι, опростити, поклонити: не имѣшима же нма коздати, обѣма ѿда (Лук. 7, 42); 2) χαρίζεσθαι, даривати: емѣже вѣщши ѿда (Лук. 7, 43).

Обдаати v. impf. -даю, -еши, ἀποδιδόναι, враћати, отплаћивати: II Моис. 20, 5.

Ѣдонти v. pf. -дою, -иши, ἀπογαλακτίζειν, одојити: ѡтроча (I Цар. 1, 22. 24).

Ѣдыханіе n. ἀναπνοή, дисање: Ты ко ѡдыханіемъ коздѣхъ проіалъ єси, Ты си проіио ваздухъ за дисање (Мол. у Ч. кршт.).

Ѣимати v. impf. -имаю, -иши и ѡймаю, -еиши, 1) αἶρεῖν, оду-зимати: ѡиметь слово рѣанное (Марк. 4, 15); 2) ἀναίρεῖν, уки-дати: ѡиметь перкоє, да кторое погакитъ (Евр. 10, 9); 3) πε-ριαίρεσθαι, нестѣјати, ишчезавати: ѡимаша надежда кѣ еже спастиса намъ (Дел. 27, 20).

Ѣити v. pf. -идѣ, -диши, 1) ἀνα-χωρεῖν, отиѣи, узмаѣи: Мат. 2, 12. 14 и др.; 2) πορεύεσθαι, от-путовати: Дел. 14, 18; 3) ἀπο-δημεῖν, одлучити се, оделити се: Мат. 21, 33; Марк. 12, 1; Лук. 15, 13.

Ѣметаніе < отъметаніе n. ἀθέτης, одбацивање, уништење, истреб-љење: Евр. 9, 26.

Ѣметати v. impf. -таю, -таши и -ѡѣ, -ѡиши, ἀθετεῖν, пренебре-гавати, укидати: запокѣдъ Бжїю (Марк. 7, 9); βάλλειν, одбаци-вати: икоже смоковница ѡметаетъ пѣпы икоѣ (Апок. 6, 13); Сл. на блаж. у Нед. св. от. VI в. саб.; -са, ἀρνεῖσθαι, одрицати се: онъ же пакѣ ѡметаша (Марк. 14, 70); а дѣлы ѡмицѣти егѡ: Тит 1, 16; ἀθετῆσαι, одбацивати: ѡметаша касъ, мене ѡметаетъ (Лук. 10, 16); Сл. на стих. у Нед. Том.; περιστασθαι, удаля-вати се, клонити се: икверныхъ тѣгласій (II Тим. 2, 16); ἀποβάλ-λεσθαι, одлучити се: изъ цѣрквѣ: Ном. пр. 121.

Ѣмитникъ < отъметьникъ m. ἀπο-στάτης, отступник, отпадник: II Јездр. 2, 22.

Ѣметный < отъметьнъ 3. ἀπόβλητος, невредан, презрен, који је на одмет: I Тим. 4, 4.

Ѣмститель < отъмстителъ m. ἐδι-κος, осветник: Рим. 13, 4.

Ѣмстителнѡ adv. са осветом, о-светливо: Ст. на хвал. у Нед. св. от. VI в. саб.

Ѣмстити < отъмстити v. pf. ѡмицѣ, -стиши, ἐκδικεῖν, осветити, одма-стити: Лук. 18, 3. 5; II Кор. 10, 6; Апок. 19, 2; Кан. Цвет. нед. п. 1 т. 1.

Ѣмицати < отъмыцати v. impf. -ицаю, -ицаши, ἐκδικεῖν, светити, освеѣивати: не есѣ ѡмицающе (Рим. 12, 19).

Ѣмицніе < отъмыщеніе n. ἐκδίκη-σις, света: Пс. 93, 1; 149, 7; II Мојс. 12, 12; мнѣ ѡмицніе азъ коздамъ: Рим. 12, 19; 2) ἔμυνα, обрана, враѣње: Кан. воскр. гл. 2 п. 7 т. 7; Кан. св. Теод. п. 6 ирм.

Ѣмыкатиса < отъмыкати v. impf. -ваюса, -ишиса, ἀπαλείφειν, бри-сати се, спирати се: мѣъ смїеѣъ (Сл. на Г. в. на Воздв. ч. к.).

Ѣмыти < отъмыти v. pf. ѡмыю, -иши, ἐξαλείφειν, изгладити, уни-штити, избрисати: Апок. 3, 5.

Ѣнижи, Ѣнелѣжѣ adv. ὡς, ὡς, ὡς, от-како: Марк. 9, 21; Лук. 7, 45.

Ѣнынѣ adv. ἀπ' ἄρτι, отсада: Мат. 26, 29; Лук. 1, 48.

Ѣнюдѣ adv. ἐνθεν, отуда: Ѣнюдѣ и ѡнюдѣ, с једне и с друге стра-не, одасвуд: III Мак. 2, 16.

Ѣнюдѣжѣ adv. ὅθεν, откуда, ода-кле: III Мак. 2, 17; Мат. 12, 44; Лук. 11, 24.

Ћнюдъ < отънждъ adv. εἰς τὸ παν-
τελές, савршено, потпуно, са-
свим: Лук. 13, 11; τὸ καθόλου,
никако, ништа: Дел. 4, 18;
σχεδόν, једва, скоро, готово:
Јевр. 9, 22.

Ћокоюдъ adv. ἐκατέρωθεν, с обе
стране: Ст. на стих. воскр.
гл. 8.

Ћондъ adv. ἐντεῦθεν, с друге, с
противне стране: εἰν ῥиодъ и εἰн
ῥондъ (Ис. Нав. 8, 22).

Ћондѣже adv. в. ѡнюдѣже: III
Мак. 5, 27; Филиб. 3, 20; Ст.
на блаж. на св. Ник.

Ћпливати v. imperf. -ваю, -иши, ἐμ-
πτύειν, плъувати: Сл. на Г. в. у
среду IV Нед. В. п.

Ћплати < отъплати v. pf. -пловѣ,
-иши, ἀποπλεῖν, отпловити: Дел.
13, 4; 14, 26.

Ћпѣстити < отъпоѣстити v. pf. -пѣщѣ-
-стиши, 1) ἀφιέναι, ἀπολύσαι, от-
пустить, оставити, дати: и я-
чицѣ (Мат. 5, 40); народы: Мат.
14, 15, 23; 15, 39; Марк. 6, 45;
опростити: ѡгрѣшеніа (Марк.
11, 26; Јов. 20, 23); 2) ἐξαπο-
στέλλειν, одаслати, отпавити:
ῥпѣстиша Павла ити на поморіе
(Дел. 17, 14); -сѣ, ἀφίεσθαι, опро-
стити се: Мат. 12, 31, 32; Марк.
3, 28.

Ћпѣстѣ < отъпоѣстѣ m. 1) ἄφεσις,
remissio, опроштење: грѣхѣвъ
(Прол.); 2) отпуст — молитва
на свршетку богослужења: Тип.

Ћпѣшати < отъпоѣшати v. imperf.
-шаю, -шаши, 1) ἀπολύειν, отпу-
штати: жинѣ ѡкою (Мат. 5, 32);
2) ἀφιέναι, опраштати: ѡгрѣше-
ніа (Мат. 6, 14, 15; Марк. 11,
26; Лук. 6, 37).

Ћпѣщеніе < отъпоѣщеніе n. 1) ἄφε-
σις, опроштење: грѣхѣвъ (Марк.
1, 4); 2) πάρεσις, ослобођење:
плѣнными (Лук. 4, 18).

Ћпѣши, -ши, -ше, part. praet. act.
I (м. ѡпѣстивѣ, -ши, -ше) од
ῥпѣстити, ἀφείς, отпустивши:
Марк. 4, 36.

Ћрада f. 1) ἄφεσις, слобода: ῥпѣсти-
ти ѡкрѣшениа къ ѡрадѣ (Лук.
4, 18); 2) ἄνεσις, попуштање,
олакшање, уживање: инѣмѣ
оуѣω ѡрада, ваимѣ же ѡкорѣ (II
Кор. 8, 13); 3) ἀνάφυξις, опо-
рављање, одмор: видѣмѣ же фла-
раѡнѣ ѡкѣо кытъ ѡрада (II Мојс.
8, 15).

Ћрадинѣ < отърадинѣ 3. ἀνεκτός, сно-
шлив, који се може подноси-
ти: ѡрадинѣ compar., сношливије,
лакше: Мат. 10, 15; 11, 22, 24;
Марк. 6, 11; Лук. 10, 12, 14.

Ћрици < отърици v. pf. -рикѣ, -чиши,
1) ἀπειπεῖν, отворено изрећи:
и хже ѡрици Гдѣ, за које је рекао
Господ (III Цар. 11, 2); 2) ἀθε-
тῆσαι, одрећи, отказати: не ко-
хотѣ ѡрици еѣ (Марк. 6, 26);
3) παρατεῖσθαι, измолити, изви-
нити, изговарати се: и мѣѣ ма
ѡричина (Лук. 14, 18, 19); -сѣ,
ἀποτάττεσθαι, одрећи се, одели-
ти се: Марк. 6, 46; Лук. 14, 33.

Ћринокинѣ 3. part. praet. pass. од
ῥринѣти, одбачен: Пс. 87, 6.

Ћринѣти < отъринѣти v. pf. -нѣ, -иши,
ἀπωθεῖσθαι, одгурнути, одбаци-
ти: Пс. 87, 6; 117, 13; Дел. 7,
27, 39; Кан. воскр. гл. 8 п. 5
ирм.; Стат. I ст. 10; 2) ἀρνεῖ-
σθαι, одбијати, одрећи: Дел.
7, 35.

Ћрицатисл v. imperf. -цаюсѣ, -ишисѣ,
παρατεῖσθαι, извињавати се, из-

говарати се: и начаши ккѣѣ
ѡрицати се: Евр. 12, 25; проѣи
се нечега: I Тим. 5, 11; кло-
нити се: I Тим. 4, 7; II Тим.
2, 23; Тит 3, 10.

Ћрждніі п. поновно рођење, пре-
порођење: Мол. жени род. у
— 40 дан.

Отрыгати < отрыгати v. impf. -гаю, -гаючи, ἐρεῦγεςθαι, ригати, избавляти: глаголь, изговарати (Пс. 18, 3); Пс. 143, 13.

Отрыгнѣти < отрыгнѣти v. pf. -гнѣ, -гнѣши, ἐρεῦγεσθαι, избацити: слово, изрећи: Пс. 44, 2; изговорити, изразити, јавити: окрокенная (Мат. 13, 35); слово царя цѣ матирі: Кан. Благ. п. 1 ирм.; ἐξερεῦγεσθαι, изливати: пѣніе (Стат. III ст. 17).

Орѣвати v. imperf. -ваю, -ши, ἀπο-
θεῖν, одбацивати, одбијати: ѿ
σλῡχῃ (Ст. на стих. у Нед.
мес.); Ст. на Г. в. 3 на св.
— влмч. Теод.

ῥαψάτῃ v. impf. -шаю, -шаши,
λύειν, дрешити: жреба (Марк.
11, 5; Лук. 19, 33).

Одрѣштити v. pf. -шѣ, -шиши, λῥσαι,
одрѣштити: Мат. 21, 2; Марк.
11, 14; ριμενъ сапогѣ егѡ: Лук.
3, 16; Јов. 1, 27.

Ѣрѣшь, -ши, -ше, part. praet. act.
I (м. Ѣрѣшникъ, -ши, -ше) одъ
Ѣрѣшнѣти, λύσας, одрепшнвши:
Марк. 11, 2; Лук. 19, 30.

ᾠρεῖν <отрѣти v. pf. ᾠρέω,
-иши, ἀπωθεῖν, отурити, одба-
цяти: вкѣю Гд̑и ᾠре́иши дш̑
мою (Пс. 87, 15); ἀναστέλλειν,
одбијати, сузбијати, потиски-
вати: Кан. анг. хран. п. 6 т. 1.

Әсiл: adv. ^{отседа}отселе; в. Шынық: — Мат. 23, 39; 26, 64 и др.

Ѡставитьъ v. рѣ. -ваю, -виши, ѡфр-
студѣ, удаляти нешто од не-
кога: кѣтхѣю прѣлѣсть (Мол. у
Ч. оглаш.); уклонити: не ѡста-
ки милость твою ѡ насъ (Троп.
свят.).

ВѢСТОУ v. impf. **ВѢСТОУ**, -иши, 1) ἀπεύθειν, отсутствовать, не бить код некого: аще ко и плотию вѣстоу (Кол. 2, 5); II Кор. 10, 11; 2) ἀπέχεσθαι, бить удаляен: далече вѣстонть (Мат. 15, 8; Марк. 7, 6; Лук. 24, 13).

Отступити < **отъстъпѣти** v. pf. -пѣю,
-пиши, ἀφίστασθαι, отступити,
удаляти се: Лук. 13. 27; Дел.
19. 9; ѿ Бога жива: Евр. 3, 12;
одустати: и ѿтѣпѣлъ еси всѣ
творѣ (Мол. у св. Лит. Злат.).

Оуда adv. ἐνταῦθεν, отуда, одавле,
одавде, одасвуда: Мат. 17, 20;
Лук. 4, 9 и др.

Ἐποὶς adv. ἀπὸ τότε, од тога времена, отада: Мат. 4, 17; Лук. 16, 16.

Отъргати < **отъръгати** v. impr.
-гаю, -гаши, 1) ἀποσπᾶν, одвращати: Дел. 20, 30; 2) σὺρρειν, одвлачити: Апок. 12, 4.

Отргну̀ти < **отгнѣти** v.
pf. -гнѣсѧ, -гнѣшисѧ, ἐπισπῆσθαι,
одустати, растати се, отргнути
— се: Дел. 21, 1; I Кор. 7, 18.

Отрѣсати < **отытрѣсати** v. impf.
-саю, -саши, ἀπομάττειν, отреса-
ти: Лук. 10, 11.

Отрѣсти < отрѣсти v. pf. -сѣ, -сѣши, ἐκτινάττων, отрести: прахъ нѡгъ твоихъ (Мат. 10, 14); Марк. 6, 11; Лук. 9, 5.

Ѡтрасъ, -ши, -ше; -шій 3. part.
praet. act. I од Ѡтрасти, апот-

νάξας, отресавши: прахъ ѿ ногъ
иконхъ (Дел. 13, 51); сѣио ко
огнь: Дел. 28, 5; тинѣ ко ѿ-
трѣсъ очей оумнаго: Кан. Дух.
п. 1 ирм.

Ћтѣдѣ adv. ἐκεῖθεν, ὅθεν, отуда,
одатле: Мат. 4, 21 sq.; Марк.
1, 19 и др.

Ћчаавати v. impf. -ваю, -ваши,
ἐξαπορεῖσθαι, очајавати, губити
над: II Кор. 4, 8.

Ћчааниѣ n. ἀπόγνωσις, очајање: Мол.
св. В. В. 2 на Дух. веч.

Ћчалти v. impf. ѿчаю, -иши, ἀπο-
γινώσκειν, бити без наде, очаја-
вати: люди ѿчѣанныа, λαὸν ἀπε-
γνώσμενον, очајни народ, изгу-
блене луде: Богор. воскр. гл.
8; Ст. богор. на Г. в. на Рожд.
св. Јов. Прет.

Ћчирождинный 3. πατρογέννητος, ро-
ђен од Оца: Кан. Дух. 2 п.
6 т. 2.

Ћчисилный 3. πατροσθενής, моћан
као Отац: Кан. Дух. п. 5 т. 1.

Ћчѣдѣнѣ, -ный 3. ἀπηλλοτριωμένος,
отуђен: Еф. 2, 12; 4, 18.

Ћчѣдѣти < отъоуѣдѣти v. pf.
-жаѣ, -жаиши, ἀλλοτριῶν, оту-
ђити, одбити: райскѣа мѣдѣсти
дрѣвѣа инѣдѣ (Ст. на хвал. у Нед.
сироп.).

Ћшѣдѣ < отъшѣдѣ, -ши, -ше; -ый;
-шій 3. part. praet. act. I од
ѿити, ἀναχωρήσας, отишавши:
Мат. 2, 13; Дел. 23, 19; ἀπο-
βάς, изишавши: Лук. 5, 2; ἀπελ-
θών, отступивши; Јов. 12, 36.

Ћшельникѣ < отъшельникѣ m. ἀνα-
χωρήτης, монах који не живи
у манастиру, него усамљено
(Дјач.).

Ћшестѣиѣ < отъшѣствѣиѣ n. 1) ἀφί-
ξις, одлазак: Дел. 20, 29; 2)

ἀπουσία, отсуство: Филиб. 2, 12;
3) ἀνάλυσις, вечан одлазак, смрт:
II Тим. 4, 6; 4) ἀποδημία, бо-
рављење у туђини, на страни:
ко ѿшѣствѣиѣ (Ст. на хвал. у Нед.
блуд. с.).

Ћшетити < отъшетити v. pf. -шѣ,
-тиши, ζημιῶν, ошетити, нау-
дити: Мат. 16, 26; Марк. 8,
36; Лук. 9, 25; -са, ζημιῶσθαι,
отиђи у шѣтѣу, шѣтѣвати: I
Кор. 3, 15; II Кор. 7, 9; Фи-
либ. 3, 8; трпети шѣтѣу, каз-
ну: сѣдѣмѣнѣ мѣжѣа многѣа ѿшѣ-
титѣа (Приче Сол. 19, 19).

Ћшетѣватѣса < отъшетѣватѣса v.
impf. -ваюса, -ишиса, ζημιῶσθαι,
имати шѣтѣу, бити у губитку,
губити нешто: Слово св. Јов.
Злат. на Ускрс.

Ћати < отъати v. pf. ѿимѣ, -иши,
1) αἵρειν, уклонити, скинути:
нго ихъ (I Мак. 8, 18); 2) ἀφαι-
ρεῖν, одузети: Гѣа дѣдѣ, Гѣа ѿатѣ,
ἀφείλατο (Јова 1, 21); одрубити,
отсеђи: ѿатѣ (ἀφείλε) гѣаѣ егѣ
ѿ негѣ (Јудит 13, 8); здерати:
зѣкѣѣ (Јудит 13, 9); утрти: мѣзы
(Пс. 25, 8); узети: иѣ ѿахъ (ἀφύ-
ρηκα) ѿ тѣѣ кѣзѣакѣнѣа тѣоѣ
(Зах. 3, 4); 3) ἀνταναίρειν, пре-
кратити, прекинути: брани (Пс.
45, 10); 4) λάβεи, одузети: хѣѣ-
ѣа чѣдѣмѣ (Мат. 15, 26; Марк.
7, 27); -са, ἀπαιρεῖσθαι, отѣти
се: ѿимѣтѣа ѿ нихъ жѣнихъ
(Мат. 9, 15; Марк. 2, 20);
Лук. 5, 35; ἀνταναίρεσθαι, не-
стати: Пс. 108, 23.

Ћатиѣ < отъатиѣ n. ἀναίρεσις, о-
тѣмање, одузимање, уклањање:
кѣатѣ (Кан. у Ч. погр. свѣшт.
п. 6 богор.).

Игодинѣ п. σιχαμνον, дивља смоква (*Дјач.*); дуд (*Данич.*): Амос 7, 14.

Идинѣ п. βρωσις, јело: I Кор. 8, 4; Кол. 2, 16.

Идовитъ, -ый 3. φαρμακωσις, отрован (*Вост.*).

Идоглаголикъ 3. који говори отровне речи, злорек: Прол.

Идомъ, -ый 3. part. praes. pass. од ѣсти, βρωτός, који се једе: III Мојс. 11, 47; Суд. 14, 14.

Идрило п. σκευή, лађарски алат: Дел. 27, 19; ἱστὸς, катарка, јарбол: Јез. 27, 5.

Идца < идъца f. φάγος, изелица: Мат. 11, 19; Лук. 7, 34.

Идшій 3. part. praes. act. I сл. обл. од ѣсти, φαγὼν, ἐσθίων, који је јео: Мат. 15, 32, 38; не идшій, νηστис, који не једе, гладан: Марк. 8, 3.

Идшій part. praes. act. од ѣсти, ἐσθίων, који једе: Мат. 1, 18, 19; Марк. 1, 6; Рим. 14, 3; τρώων, који гриска: Мат. 24, 38.

Идъ m. ἰός, отров: Јак. 3, 8; Рим. 3, 14; изліа идъ: Ст. на блаж. воскр. гл. 7. ¹⁰³

Ида f. βρωσις, јело, храна: III Цар. 19, 8; Јевр. 12, 16.

Ижденіе п. в. вѣденіе: Јер. 8, 16.

Иждъ imp. од ѣсти, једи: Јов. 4, 31.

Иже проп dem. ж. р. од иже, иже, вже, ὅς, ἡ, τὸ, који, која, које: иже кѣиѣ истина, ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια (Троп. св. Ник.).

Изва f. 1) πληγή, ударац: стрѣлы младѣнецъ кыши извы ихъ, ударци њихови били су што и стреле мале деце т. ј. били су безопасни, бесциљни (Пс. 63, 8); рана: οὐδνια, τῆς μαχαίρης, од

ножа (Апок. 13, 14); иже.. извы козложше ѿишоша: Лук. 10, 30; траг од ударца, ожиљак: оувиждѣ извѣ, ѿ неже ищѣлкѣ великій стрѣпъ (Сл. на Г. в. у Нед. Том.); 2) τύπος, ожиљак, траг, белега: извы гкоздынныа (Јов. 20, 25); 3) μώλωψ, масница, модрица. рана: егѡже изкою ищѣлкѣте (I Петр. 2, 24); и приложихъ извами стрѣпы: Кан. св. Андр. крит. п. 7 т. 1; и извы зрѣши моа: Мол. 7 пред св. прич.; Сјед. у Нед. Том.; 4) στίγμα, жиг: изъ ко извы Гда Іиса на тѣлкѣ моимъ ношѣ (Гал. 6, 17); 5) ἔλκος, пришт, рана: ѿ колѣзни и ѿ извъ конхъ (Апок. 16, 11); 6) τραῦμα, рана: Суд. 15, 19; и извъ ткою рѣкѣ и нѡгѣ стрѣпи мѣлаа: Ст. на лит. у Нед. Том.; 7) τρήσις, бушење, рупа: извы гкоздиѣ (Ст. по пол. у Нед. Том.); 8) μαστιγῶμα, шибанье: Ном. пр. 115; 9) θραύσις, помор: и престанѣтъ изва ѿ людѣи (II Цар. 24, 21).

Извинъ, -ый 3. τραυματίας, рањен: ѿ кроке извинныхъ (V Мојс. 32, 42); мѡ извинниѣ плаціи ко гробѣ, иже не помандѣ еи къ томѣ, и тѣи ѿ рѣки ткою ѿринокии кыши = био сам као рањеници који спавају у гробу, које Ти више не спомињеш, и они су од руке Твоје одбачени (Пс. 87, 6).

Извина f. φωλεός, јама, ложа, пещина: лиси извинны имѣтъ (Мат. 8, 20; Лук. 9, 58).

Издашій 3. ἵππεύς, коњаник: Јер. 4, 29.

Изыкъ < изыкъ m. ἔθνος, народ: Мат. 4, 15; Марк. 10, 33; Лук.

2, 32 и др., изыцы, τὰ ἔθνη, незнабошцы: Пс. 95, 10; Мат. 6, 32.

Изычиски < изыцъскы adv. ἐθνικῶς, незнабожачки: Гал. 2, 14.

Изычискій < изыцъскъ 3. τῶν ἐθνῶν, незнабожачки: Рим. 16, 4; II Кор. 11, 32.

Изычникъ < изыцъникъ m. τελώνης, ἐθνικός, незнабожац: Мат. 5, 47; 6, 7.

Иза < иза f. μαλακία, болест, немощ, слабость: Мат. 4, 23; 9, 35; Мол. у Ч. желеосв.

Ийце < ийце n. ὄν, јаје: Лук 11, 12.

Икій < икъ 3. οὗτος, какав: ицѣмъ же иѣдгома... (Јов. 5, 4); Марк. 9, 3; II Кор. 10, 11; 12, 20.

Иковъ, -ый 3. οὗτος, ὁποῖος, какав: Мат. 24, 21; Марк. 13, 19; Дел. 26, 29; који: I Кор. 5, 1; ико-кый подвигъ имать дѣша...: Ст. самогл. гл. 2 у Ч. погр.; ... ико-кый ѿ иковагъ единъ = једини тако велики од тако великога: Кан. Дух. п. 4 ирм.

Икоже 1) ὥς, ѿпер, као што: икоже ко бытъ ко днѣ Ншевы (Мат. 24, 37); 2) са inf.: да: икоже народомъ двентиса (Мат. 15, 31).

Ико < ико 1) adv. ὥς, ѿпер, ѿсте, као: ико дреко насаждено (Пс. 1, 3); идрѣ ико смѣа: Мат. 10, 16; како: ико козвѣишиша дѣла твоа (Пс. 103, 24); око: число иджѣй ико тыицѣ патъ (Дел. 4, 4); као што: ико и мы ѿта-вляемъ (Мат. 6, 12); 2) conj. да: не минѣ ико прѣдохъ кокрѣи мнѣ (Мат. 10, 34); јер: ико тѣхъ етъ цѣтко нѣно (Мат. 5, 3—12); ὅπως ἔν: ико да ѿправ-дишиа... (Пс. 50, 6).

Иримъ < крымъ m. ζυγός, јарам: I Мојс. 27, 40; V Мојс. 21, 3.

Ирина < ирина f. ἑριον, вуна: Апок. 1, 14.

Иритиса < иритиса v. pf. -рюса, -ришиса, θυροδοῦναι, лутити се, срдити се, разјарити се: II Мојс. 32, 11; μαίνεσθαι, беснити, горопадити се: ирѣа Ирѣа смѣ-цашиа (Кан. Бож. п. 9 прип. 2).

Ирѣ < ирѣ 3. αὐστηρός, гневан, лут, срдит, тврд: Лук. 19, 21. 22.

Исли, -слий (-лій) f. pf. φάτνη, јаслѣ: Лук. 2, 7. 12. 16; 13, 15.

Иснина f. јасно, тепло време: Прол.

Исти v. impf. ιαμъ, ιασι, φαγεῖν, ἐσθίειν, јести: Јез. 42, 13; Мат. 6, 25. 31; Марк. 2, 16 и др.

Исти < истие n. βρώσις, јело: Мол. пре ручка.

Ити < ити v. pf. -имѣ, -миши, 1) κρατῆσαι, хватати, ухватити: Пс. 58, 13; Јов. 7, 30; за рѣкѣ: Мат. 9, 25; Іωанна: Марк. 6, 17; 2) λαμβάνειν, спопасти, обухватити: тма (Јов. 12, 35); ἐπιλαμ-βάνειν, узети: Дел. 21, 33; 3) πιάσαι, уграбити, уловити: рыкѣ (Мат. 17, 27); Јов. 21, 3; κτῆ-сти, πιστεύειν, веровати: Марк. 16, 11—14; Јов. 9, 18; συλλαμ-βάνειν, ухватити, заробити: Ст. на Г. в. воскр. гл. 7; -са, κρα-τῆσαι, ухватити се, узети се, држати се: за ризы икоа (IV Цар. 2, 12); ιατѣа за нѣзѣ егѣ: Мат. 28, 9; Јевр. 6, 18; иа пѣти, даде се на пут: Прол.; ишаа дѣла, латише се посла: Прол.; итаа многагѣ трѣда пѣ-нагѣ: Прол.

Ити < ити n. σύλληψις, затвор, хапшење: Јов. 18, 10.

ИѢТНИКЪ < **ИѢТНИКЪ** m. ἐγκάτακλει-
στος, узет под стражу, заробле-
ник, сужаъ (*Дјач.*).

ИѢТОВѢРЕНЪ < **ИѢТОВѢРЕНЪ** 3. qui fi-
dem habet, који има веру, ве-
роватан: Прол.

ИѢТРА < **ИѢТРА** f. ἡπαρ, јетра: III
Мојс. 22, 24; Приче Сол. 7, 23.

ИѢТРОВЪ < **ИѢТРИ**, -трѣе f. σύντροφος,
јетрва: Рут 1, 15.

ИѢТЪ, -ый 3. part. praet. pass. од
иѣти, κατελήμενος, ухваћен у не-
чем: жина иѣти въ прилюкодѣланіи

(Јов. 8, 3, 4); συλληφθεῖς, ухва-
ћен: II Мак. 7, 1; Дел. 23, 27.

ИѢЦѢМЪ instr. sing. од иѣкій: Јов. 5, 4,

ИѢЧМЕННЫЙ < **ИѢЧМЕНИ** 3. κρίθινος,
јечмен: III Мојс. 27, 16; Јов.
6, 9, 13.

ИѢЧМЕНИ < **ИѢЧМЕНИ**, -мене m. κρίθι,
јечам: III Мојс. 27, 16; Апок.
6, 6.

ИѢЧНЫЙ < **ИѢЧНЫ** 3. в. ичменный:
иѣки ичныа (IV Мојс. 5, 15).

ИѢЩЕРЪ < **ИѢЩЕРЪ** m. σάουρη, гу-
штер: III Мојс. 11, 30.

Λ

Λ асс. pl. од онъ, она, оно.

ΛЪЗЫКОВРѢДІЕ < **ΛЪЗЫКОВРѢДІЕ** n. γλωσ-
σαλογία, брбљавост, хула, ружне
речи: Кан. Бож. п. 7 ирм.

ΛЪЗЫКООГНІОВРАЗНЫЙ 3. γλωσσόμορ-
φος, који има облик огње-
нога језика: Дѣхъ благодать (Кан.
Дух. п. 5 ирм.).

ΛЪЗЫКООГНЕННЪ adv. γλωσσόμορφοῦτως,
у облику огњених језика: Син.
на Дух.

ΛЪЗЫКЪ < **ΛЪЗЫКЪ** m. 1) γλῶσσα, је-
зик (орган за говор): κοινδία
λзыка егω (Марк. 7, 33); Лук.
16, 24; раздѣлени λзыцы; Дел.
2, 3; *малъ оудъ естъ*: Јак. 3,
5; 2) διάλεκτος, говор: Пс. 1,
19; 2, 6; еврейскій: Дел. 21, 40;
22, 2.

ΛЪЗЫЧЕНЪ < **ΛЪЗЫЧЕНЪ** 3. γλωσσώτης,
језичан: Пс. 139, 12.

Ξ

Ξ четрдесето слово у црквено-
словенској азбуци, зове се ки;
као цифра ξ = 60.

ΞΑΝΔΙΚЪ m. грч., шести месец код
Македонаца који одговара на-

шем марту-априлу: II Мак. 11,
30. 33. 38.

ΞИРОПОТАМЪ m. грч., 1) река, по-
ток; 2) манастир у Св. Гори
Атонској (*Дјач.*).

Ψ

Ψ четрдесетпрво слово у цркве-
нословенској азбуци, зове се
пи; као цифра ψ = 700.

ΨАЛОМСКИ < **ΨΑΛΜΗΣΚЪ** adv. по
речима псалмопевца, псалтир-
ски: *Ψαломски копоемъ глнчнѣю*

пѣснь (Сл. на Г. в. на пр. Ил.).

Ψαλμοѡ < ψαλμѡ m. ψαλμός, 1) песма певана уз харфу; 2) псалм т. ј. једна од 150 песама које је саставио цар Давид и др., а налазе се у Псалтиру.

Ψαλтирь < ψαλтирь m. ψαλτήριον, (јевр. nebel, נָבֶל), 1) музикални иструменат, врста харфе од финог кедровог дрвета:

II Цар. 6, 3; δεκατὸντρίνῃ, δεκάχορδος, харфа од десет жица: Пс. 143, 9; 2) свештена књига са псалмима.

Ψονδομῶνιχѡ m. ψονδομανήχ, египатски назив који је фараон дао Јосифу (I Мојс. 41, 45), а значи по некима: храна за живе, храна живота; по другима: изобиље за живот, или управитељ области (Дјач.).

Θ

Θ четрдесетдруго слово у црквенословенској азбуци, зове се дѣтѣ; као цифра ѣ = 9.

Θαλπιδѡ m. јевр., утврђено место на коме се налазила кула Давидова: II. н. п. 4, 4.

Θικѡлѡ халд. реч коју је написала тајанствена рука на зиду у двору вавил. цара Валтазара, а значи: поставиѡа кѡ мѡриѡахѡ и шврѡтиѡа лишиѡѡѡ (Дан. 5, 27).

Θαυѡ јевр., двадесетдруго слово у јеврејској азбуци: Пл. Јер. 1, 22; 2, 22; 3, 64; 4, 22.

Θѡ јевр., τὸ θεῖ, соба, клет: Јез. 40, 6. 8. 10. 13. 21. 24. 29. 32. 36.

Θѡиѡ m. τὰ θεῖα, јевр. в. дѡ: Јез. 40, 12. 16.

Θѡиѡдѡ m. в. дѡ: Јез. 40, 7.

Θѡинѡѡ 3. θύϊνος, мирисан: Апок. 18, 12.

Θѡмѡиѡ m. < θμѡиѡ m. θυμίανα, 1) тамјан: II Мојс. 40, 27; III Мојс. 4, 7; Апок. 5, 8; 2) кађење: кѡ годѡ дѡмѡиѡѡ (Лук. 1, 10).

Θѡмѡиѡниѡѡ < θμѡиѡниѡниѡ m. θυόσκη, кадионица: II Мојс. 25, 29.

Θѡрсѡ m. θύρσος, палица од бршљанова дрвета или од винове лозе обавита бршљаном на горњем крају, знамење баховске службе (Senc): II Мак. 10, 7.

Ι

Ι четрдесеттреће слово у црквенослов. азбуци, зове се ѡжица.

Ιακίνθѡѡ 3. βακίνθινος, јакинтов, по Вуку: плаветни: Апок. 9, 17.

Ιακίνдѡ m. βάκινθος, врста драгога камена: II Мојс. 28, 19; Апок. 21, 20.

Ιѡниѡѡ 3. τῆς βαίνης, хијенин: не вѡртепѡ ли ιѡниѡѡ достоѡнѡѡ мѡиѡѡ (Јер. 12, 9).

Ιпакѡй m. грч., (ὑπακοή = пажња, послушање), ипакѡј, црквена песма која се поје на вече-черју и васкрсној полуношњи-

ци после канона, затим на јутрењу пред антифонима и пред читањем јеванђеља: Окт.

Υπαρχъ < υπαρχъ m. ὑπαρχος, управитељ једне области (*Дјач.*).

Υπατѣ m. ὑπατος, начеоник области; код Перзијанаца: сатрап (*Дан.* 3, 2—3); код Римљана: конзул (*I Мак.* 15, 15).

Υποστας f. ὑπόστασις, лице: Јевр. 1, 3. *υποστασις*

Υσοπный < υσопный, 3. διθάλασος, између два мора; гребен, језицац: *Дел.* 27, 41.

Υσσωпъ < υσопъ m. ὑσσώπος, (јевр. ezob), биљка, слична рузмари-ну, са плавим или белим ситним лишћем и цветовима, која је на истоку расла по зидовима. Њу су стари Јевреји умакали у јагњећу крв и њоме се, по закону, кропили и очишћавали: *II Мојс.* 11, 22; *III Мојс.* 14, 4; *IV Мојс.* 19, 6; *Пс.* 50, 9; *Јевр.* 9, 19. *υσσωπος*

— *υσσωπος* —

Конецъ дѣла, глава Богъ!

